חסידות · ספרי חסידות נוספים

דרך חוקיך

רבי מנחם מנדל הרטמן

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

דרך חוקיך

רבי מנחם מנדל הרטמן

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/דרך-חוקיך/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דרך חוקיך - הקדמה 13
דרך חוקיך [אות א] 30
דרך חוקיך [אות ב] 33
דרך חוקיך [אות ג] 36
דרך חוקיך [אות ד] 37
דרך חוקיך [אות ה] 38
דרך חוקיך [אות ו] 38
דרך חוקיך [אות ז] 39
דרך חוקיך [אות ח] 40
דרך חוקיך [אות ט] 40
דרך חוקיך [אות י] 41
דרך חוקיך [אות יא] 42
דרך חוקיך [אות יב] 42
דרך חוקיך [אות יג] 43
דרך חוקיך [אות יד] 44
דרך חוקיך [אות טו] 44
דרך חוקיך [אות טז] 45
דרך חוקיך [אות יז] 45
דרך חוקיך [אות יח] 45
דרך חוקיך [אות יט] 46
דרך חוקיך [אות כ] 47
דרך חוקיך [אות כא] 47
דרך חוקיך [אות כב] 49
דרך חוקיך [אות כג] 49
דרך חוקיך [אות כד] 50
דרך חוקיך [אות כח] 51
דרך חוקיך [אות כו] 54
דרך חוקיך [אות כז] 55
דרך חוקיך [אות כה] 56
דרך חוקיך [אות כט] 56
דרך חוקיך [אות ל] 57
דרך חוקיך [אות לא] 58
דרך חוקיך [אות לב] 59
דרך חוקיך [אות לג] 61
דרך חוקיך [אות לד] 61
דרך חוקיך [אות לה] 62
דרך חוקיך [אות לו] 63
דרך חוקיך [אות לז] 63
דרך חוקיך [אות לח] 63
דרך חוקיך [אות לט] 64
דרך חוקיך [אות מ] 65
דרך חוקיך [אות מא] 65
דרך חוקיך [אות מב] 66
דרך חוקיך [אות מג] 66
דרך חוקיך [אות מד] 67
דרך חוקיך [אות מה] 67
דרך חוקיך [אות מו] 68
דרך חוקיך [אות מז] 69
דרך חוקיך [אות מח] 69
דרך חוקיך [אות מט] 70
דרך חוקיך [אות נ] 70
דרך חוקיך [אות נא] 71
דרך חוקיך [אות נב] 71
דרך חוקיך [אות נג] 72
דרך חוקיך [אות נד] 73
דרך חוקיך [אות נה] 73
דרך חוקיך [אות נו] 74
דרך חוקיך [אות נז] 75
דרך חוקיך [אות נח] 75
דרך חוקיך [אות נט] 76
דרך חוקיך [אות ס] 77
דרך חוקיך [אות סא] 77

דרך חוקיך [אות סב] 78
דרך חוקיך [אות סג] 79
דרך חוקיך [אות סד] 79
דרך חוקיך [אות סה] 80
דרך חוקיך [אות סו] 80
דרך חוקיך [אות סו] 81
דרך חוקיך [אות סה] 81
דרך חוקיך [אות סט] 82
דרך חוקיך [אות ע] 82
דרך חוקיך [אות עא] 83
דרך חוקיך [אות עב] 83
דרך חוקיך [אות עג] 84
דרך חוקיך [אות עד] 86
דרך חוקיך [אות עה] 86
דרך חוקיך [אות עו] 87
דרך חוקיך [אות עז] 87
דרך חוקיך [אות עח] 88
דרך חוקיך [אות עט] 88
דרך חוקיך [אות פ] 89
דרך חוקיך [אות פא] 89
דרך חוקיך [אות פב] 90
דרך חוקיך [אות פג] 90
דרך חוקיך [אות פד] 91
דרך חוקיך [אות פה] 92
דרך חוקיך [אות פו] 93
דרך חוקיך [אות פז] 93
דרך חוקיך [אות פח] 94
דרך חוקיך [אות פט] 95
דרך חוקיך [אות צ] 96
דרך חוקיך [אות צא] 96
דרך חוקיך [אות צב] 97
דרך חוקיך [אות צג] 98
דרך חוקיך [אות צד] 99
דרך חוקיך [אות צה] 99
דרך חוקיך [אות צו] 101
דרך חוקיך [אות צז] 102
דרך חוקיך [אות צה] 103
דרך חוקיך [אות צט] 104
דרך חוקיך [אות ק] 105
דרך חוקיך [אות קא] 105
דרך חוקיך [אות קב] 107
דרך חוקיך [אות קג] 108
דרך חוקיך [אות קד] 108
דרך חוקיך [אות קה] 109
דרך חוקיך [אות קו] 110
דרך חוקיך [אות קז] 111
דרך חוקיך [אות קח] 111
דרך חוקיך [אות קט] 112
דרך חוקיך [אות קי] 112
דרך חוקיך [אות קיא] 113
דרך חוקיך [אות קיב] 113
דרך חוקיך [אות קיג] 114
דרך חוקיך [אות קיד] 114
דרך חוקיך [אות קטו] 115
דרך חוקיך [אות קטז] 116
דרך חוקיך [אות קיז] 117
דרך חוקיך [אות קיח] 118
דרך חוקיך [אות קיט] 119
דרך חוקיך [אות קכ] 119
דרך חוקיך [אות קכא] 120
דרך חוקיך [אות קכב] 120
דרך חוקיך [אות קכג] 121
דרך חוקיך [אות קכד] 121
דרך חוקיך [אות קכה] 122

דרך חוקיך [אות קכו] 123
דרך חוקיך [אות קכז] 123
דרך חוקיך [אות קכח] 124
דרך חוקיך [אות קכט] 124
דרך חוקיך [אות קל] 125
דרך חוקיך [אות קלא] 125
דרך חוקיך [אות קלב] 126
דרך חוקיך [אות קלג] 127
דרך חוקיך [אות קלד] 127
דרך חוקיך [אות קלה] 128
דרך חוקיך [אות קלו] 129
דרך חוקיך [אות קלז] 129
דרך חוקיך [אות קלח] 130
דרך חוקיך [אות קלט] 131
דרך חוקיך [אות קמ] 131
דרך חוקיך [אות קמא] 132
דרך חוקיך [אות קמב] 132
דרך חוקיך [אות קמג] 133
דרך חוקיך [אות קמד] 133
דרך חוקיך [אות קמה] 134
דרך חוקיך [אות קמו] 135
דרך חוקיך [אות קמז] 136
דרך חוקיך [אות קמח] 136
דרך חוקיך [אות קמט] 137
דרך חוקיך [אות קנ] 138
דרך חוקיך [אות קנא] 138
דרך חוקיך [אות קנב] 139
דרך חוקיך [אות קנג] 139
דרך חוקיך [אות קנד] 140
דרך חוקיך [אות קנה] 140
דרך חוקיך [אות קנו] 141
דרך חוקיך [אות קנז] 142
דרך חוקיך [אות קנח] 143
דרך חוקיך [אות קנט] 143
דרך חוקיך [אות קס] 144
דרך חוקיך [אות קסא] 145
דרך חוקיך [אות קסב] 145
דרך חוקיך [אות קסג] 146
דרך חוקיך [אות קסד] 146
דרך חוקיך [אות קסה] 147
דרך חוקיך [אות קסו] 147
דרך חוקיך [אות קסז] 148
דרך חוקיך [אות קסח] 149
דרך חוקיך [אות קסט] 150
דרך חוקיך [אות קע] 150
דרך חוקיך [אות קעא] 151
דרך חוקיך [אות קעב] 152
דרך חוקיך [אות קעג] 152
דרך חוקיך [אות קעד] 153
דרך חוקיך [אות קעה] 153
דרך חוקיך [אות קעו] 154
דרך חוקיך [אות קעז] 155
דרך חוקיך [אות קעח] 156
דרך חוקיך [אות קעט] 157
דרך חוקיך [אות ק"פ] 158
דרך חוקיך [אות קפא] 159
דרך חוקיך [אות קפב] 159
דרך חוקיך [אות קפג] 160
דרך חוקיך [אות קפד] 161
דרך חוקיך [אות קפה] 162
דרך חוקיך [אות קפו] 162
דרך חוקיך [אות קפו] 163
דרך חוקיך [אות קפח] 164
דרך חוקיך [אות קפט] 165

דרך חוקיך [אות קצ] 166
דרך חוקיך [אות קצא] 166
דרך חוקיך [אות קצב] 168
דרך חוקיך [אות קצג] 168
דרך חוקיך [אות קצד] 169
דרך חוקיך [אות קצה] 169
דרך חוקיך [אות קצו] 169
דרך חוקיך [אות קצז] 170
דרך חוקיך [אות קצח] 170
דרך חוקיך [אות קצט] 171
דרך חוקיך [אות ר] 171
דרך חוקיך [אות רא] 171
דרך חוקיך [אות רב] 172
דרך חוקיך [אות רג] 172
דרך חוקיך [אות רד] 173
דרך חוקיך [אות רה] 173
דרך חוקיך [אות רו] 173
דרך חוקיך [אות רז] 174
דרך חוקיך [אות רח] 175
דרך חוקיך [אות רט] 175
דרך חוקיך [אות רי] 176
דרך חוקיך [אות ריא] 177
דרך חוקיך [אות ריב] 177
דרך חוקיך [אות ריג] 178
דרך חוקיך [אות ריד] 179
דרך חוקיך [אות רטו] 179
דרך חוקיך [אות ריו] 180
דרך חוקיך [אות ריז] 181
דרך חוקיך [אות ריח] 181
דרך חוקיך [אות ריט] 182
דרך חוקיך [אות רך] 182
דרך חוקיך [אות ארך] 183
דרך חוקיך [אות רכב] 183
דרך חוקיך [אות רכג] 183
דרך חוקיך [אות רכד] 184
דרך חוקיך [אות רכה] 185
דרך חוקיך [אות רכו] 185
דרך חוקיך [אות רכז] 186
דרך חוקיך [אות ברוך] 187
דרך חוקיך [אות רכט] 188
דרך חוקיך [אות רל] 189
דרך חוקיך [אות רלא] 189
דרך חוקיך [אות רלב] 190
דרך חוקיך [אות רגל] 190
דרך חוקיך [אות רלד] 191
דרך חוקיך [אות רלה] 192
דרך חוקיך [אות רלו] 192
דרך חוקיך [אות רלז] 193
דרך חוקיך [אות רלח] 194
דרך חוקיך [אות רלט] 194
דרך חוקיך [אות רם] 195
דרך חוקיך [אות רמא] 196
דרך חוקיך [אות רמב] 197
דרך חוקיך [אות רמג] 197
דרך חוקיך [אות רמד] 198
דרך חוקיך [אות רמה] 200
דרך חוקיך [אות רמו] 200
דרך חוקיך [אות רמז] 201
דרך חוקיך [אות רמח] 202
דרך חוקיך]אות רמט כ שלא לאכול אכילת בן סורר ומורה אכילה המביאה לידי דם 202
דרך חוקיך [אות נר] 203
דרך חוקיך [אות רנא] 204

דרך חוקיך [אות רנב] 205
דרך חוקיך [אות רנג] 206
דרך חוקיך [אות רנד] 206
דרך חוקיך [אות רנה] 207
דרך חוקיך [אות רנו] 207
דרך חוקיך [אות רנז] 208
דרך חוקיך [אות רנח] 209
דרך חוקיך [אות רנט] 210
דרך חוקיך [אות רס] 210
דרך חוקיך [אות רסא] 211
דרך חוקיך [אות רסב] 212
דרך חוקיך [אות רסג] 212
דרך חוקיך [אות רסד] 213
דרך חוקיך [אות רסה] 213
דרך חוקיך [אות רסו] 214
דרך חוקיך [אות רסז] 215
דרך חוקיך [אות רסח] 215
דרך חוקיך [אות רסט] 216
דרך חוקיך [אות ער] 216
דרך חוקיך [אות רעא] 217
דרך חוקיך [אות רעב] 218
דרך חוקיך [אות רעג] 218
דרך חוקיך [אות רעד] 219
דרך חוקיך [אות ערה] 220
דרך חוקיך [אות רעו] 220
דרך חוקיך [אות רעז] 222
דרך חוקיך [אות רעח] 222
דרך חוקיך [אות רעט] 223
דרך חוקיך [אות רפ] 223
דרך חוקיך [אות רפא] 223
דרך חוקיך [אות רפב] 224
דרך חוקיך [אות רפג] 225
דרך חוקיך [אות רפד] 225
דרך חוקיך [אות רפה] 226
דרך חוקיך [אות רפו] 227
דרך חוקיך [אות רפז] 227
דרך חוקיך [אות רפח] 228
דרך חוקיך [אות רפט] 228
דרך חוקיך [אות רצ] 229
דרך חוקיך [אות רצא] 229
דרך חוקיך [אות רצב] 230
דרך חוקיך [אות רצג] 230
דרך חוקיך [אות רצד] 231
דרך חוקיך [אות רצה] 232
דרך חוקיך [אות רצו] 234
דרך חוקיך [אות רצז] 234
דרך חוקיך [אות רחץ] 235
דרך חוקיך [אות רצט] 236
דרך חוקיך [אות ש] 237
דרך חוקיך [אות שא] 238
דרך חוקיך [אות שב] 238
דרך חוקיך [אות שג] 239
דרך חוקיך [אות דש] 240
דרך חוקיך [אות שה] 240
דרך חוקיך [אות שו] 241
דרך חוקיך [אות שז] 242
דרך חוקיך [אות שח] 242
דרך חוקיך [אות שט] 243
דרך חוקיך [אות שי] 244
דרך חוקיך [אות שיא] 245
דרך חוקיך [אות שיב] 246
דרך חוקיך [אות שיג] 246
דרך חוקיך [אות שיד] 248
דרך חוקיך [אות שטו] 248

דרך חוקיך [אות שיו] 249
דרך חוקיך [אות שיז] 249
דרך חוקיך [אות שיח] 250
דרך חוקיך [אות שיט] 250
דרך חוקיך [אות שך] 250
דרך חוקיך [אות שכא] 251
דרך חוקיך [אות שכב] 251
דרך חוקיך [אות שכג] 252
דרך חוקיך [אות שכד] 253
דרך חוקיך [אות שכה] 253
דרך חוקיך [אות שכו] 256
דרך חוקיך [אות שכז] 257
דרך חוקיך [אות שכח] 257
דרך חוקיך [אות שכט] 258
דרך חוקיך [אות של] 258
דרך חוקיך [אות שלא] 258
דרך חוקיך [אות שלב] 259
דרך חוקיך [אות שלג] 260
דרך חוקיך [אות שלד] 260
דרך חוקיך [אות שלה] 261
דרך חוקיך [אות שלו] 261
דרך חוקיך [אות שלז] 262
דרך חוקיך [אות שלח] 262
דרך חוקיך [אות שלט] 263
דרך חוקיך [אות שם] 263
דרך חוקיך [אות שמא] 264
דרך חוקיך [אות שמב] 264
דרך חוקיך [אות שמג] 265
דרך חוקיך [אות שדמ] 266
דרך חוקיך [אות שמה] 267
דרך חוקיך [אות שמו] 267
דרך חוקיך [אות שמז] 268
דרך חוקיך [אות שמח] 268
דרך חוקיך [אות שמט] 269
דרך חוקיך [אות שן] 269
דרך חוקיך [אות שנא] 270
דרך חוקיך [אות שנב] 271
דרך חוקיך [אות שנג] 271
דרך חוקיך [אות שנד] 272
דרך חוקיך [אות שנה] 272
דרך חוקיך [אות שנו] 273
דרך חוקיך [אות שנז] 273
דרך חוקיך [אות שנח] 274
דרך חוקיך [אות שנט] 274
דרך חוקיך [אות שס] 275
דרך חוקיך [אות שסא] 275
דרך חוקיך [אות שסב] 276
דרך חוקיך [אות שסג] 277
דרך חוקיך [אות שסד] 278
דרך חוקיך [אות שסה] 278
דרך חוקיך [אות שסו] 280
דרך חוקיך [אות שסז] 281
דרך חוקיך [אות שסט] 282
דרך חוקיך [אות שסט] 282
דרך חוקיך [אות שע] 283
דרך חוקיך [אות שעא] 284
דרך חוקיך [אות שעב] 284
דרך חוקיך [אות שעג] 285
דרך חוקיך [אות שעד] 286
דרך חוקיך [אות שעה] 286
דרך חוקיך [אות שעו] 287
דרך חוקיך [אות שעז] 287
דרך חוקיך [אות שעח] 288
דרך חוקיך [אות שעט] 289

דרך חוקיך [אות שפ] 291
דרך חוקיך [אות שפא] 292
דרך חוקיך [אות שפב] 293
דרך חוקיך [אות שפג] 293
דרך חוקיך [אות שפד] 293
דרך חוקיך [אות שפה] 294
דרך חוקיך [אות שפו] 295
דרך חוקיך [אות שפז] 296
דרך חוקיך [אות שפח] 298
דרך חוקיך [אות שפט] 298
דרך חוקיך [אות שצ] 299
דרך חוקיך [אות שצא] 299
דרך חוקיך [אות שצב] 300
דרך חוקיך [אות שצג] 301
דרך חוקיך [אות שצד] 302
דרך חוקיך [אות שצה] 302
דרך חוקיך [אות שצו] 303
דרך חוקיך [אות שצז] 304
דרך חוקיך [אות שצח] 305
דרך חוקיך [אות שצט] 306
דרך חוקיך [אות ת] 307
דרך חוקיך [אות תא] 309
דרך חוקיך [אות תב] 309
דרך חוקיך [אות תג] 310
דרך חוקיך [אות תד] 311
דרך חוקיך [אות תה] 312
דרך חוקיך [אות תו] 313
דרך חוקיך [אות תז] 314
דרך חוקיך [אות תח] 315
דרך חוקיך [אות תט] 315
דרך חוקיך [אות תי] 316
דרך חוקיך [אות תיא] 317
דרך חוקיך [אות תיב] 318
דרך חוקיך [אות תיג] 318
דרך חוקיך [אות תיד] 319
דרך חוקיך [אות תטו] 319
דרך חוקיך [אות תיו] 320
דרך חוקיך [אות תיז] 321
דרך חוקיך [אות תחי] 321
דרך חוקיך [אות תיט] 323
דרך חוקיך [אות תך] 324
דרך חוקיך [אות תכא] 325
דרך חוקיך [אות תכב] 327
דרך חוקיך [אות תכג] 329
דרך חוקיך [אות תכד] 330
דרך חוקיך [אות תכה] 332
דרך חוקיך [אות תכו] 332
דרך חוקיך [אות תכז] 333
דרך חוקיך [אות תכח] 334
דרך חוקיך [אות תכט] 334
דרך חוקיך [אות תל] 335
דרך חוקיך [אות תלא] 335
דרך חוקיך [אות תלב] 338
דרך חוקיך [אות תלג] 339
דרך חוקיך [אות דלת] 340
דרך חוקיך [אות תלה] 341
דרך חוקיך [אות תלו] 342
דרך חוקיך [אות תלז] 343
דרך חוקיך [אות תלח] 344
דרך חוקיך [אות תלט] 344
דרך חוקיך [אות תם] 345
דרך חוקיך [אות אמת] 346
דרך חוקיך [אות תמב] 346
דרך חוקיך [אות תמג] 347

דרך חוקיך [אות תמד] 348
דרך חוקיך [אות תמה] 348
דרך חוקיך [אות תמו] 348
דרך חוקיך [אות תמז] 349
דרך חוקיך [אות תמח] 349
דרך חוקיך [אות תמט] 350
דרך חוקיך [אות תן] 351
דרך חוקיך [אות תנא] 351
דרך חוקיך [אות תנב] 352
דרך חוקיך [אות תנג] 355
דרך חוקיך [אות תנד] 356
דרך חוקיך [אות תנה] 357
דרך חוקיך [אות תנו] 357
דרך חוקיך [אות תנז] 358
דרך חוקיך [אות תנח] 358
דרך חוקיך [אות תנט] 359
דרך חוקיך [אות תס] 359
דרך חוקיך [אות תסא] 360
דרך חוקיך [אות תסב] 360
דרך חוקיך [אות תסג] 360
דרך חוקיך [אות תסד] 361
דרך חוקיך [אות תסה] 361
דרך חוקיך [אות תסו] 362
דרך חוקיך [אות תסז] 362
דרך חוקיך [אות תסח] 363
דרך חוקיך [אות תסט] 363
דרך חוקיך [אות תע] 364
דרך חוקיך [אות תעא] 365
דרך חוקיך [אות תעב] 366
דרך חוקיך [אות תעג] 366
דרך חוקיך [אות תעד] 367
דרך חוקיך [אות עתה] 367
דרך חוקיך [אות תעו] 368
דרך חוקיך [אות תעז] 368
דרך חוקיך [אות תעח] 369
דרך חוקיך [אות תעט] 369
דרך חוקיך [אות תפ] 370
דרך חוקיך [אות תפא] 371
דרך חוקיך [אות תפב] 372
דרך חוקיך [אות תפג] 372
דרך חוקיך [אות תפד] 372
דרך חוקיך [אות תפה] 373
דרך חוקיך [אות תפז] 375
דרך חוקיך [אות תפז] 375
דרך חוקיך [אות תפח] 376
דרך חוקיך [אות תפט] 377
דרך חוקיך [אות תץ] 377
דרך חוקיך [אות תצא] 378
דרך חוקיך [אות תצב] 379
דרך חוקיך [אות תצג] 379
דרך חוקיך [אות תצד] 380
דרך חוקיך [אות תצה] 380
דרך חוקיך [אות תצו] 381
דרך חוקיך [אות תצז] 382
דרך חוקיך [אות תצח] 382
דרך חוקיך [אות תצט] 383
דרך חוקיך [אות תק] 384
דרך חוקיך [אות תקא] 384
דרך חוקיך [אות תקב] 384
דרך חוקיך [אות תקג] 385
דרך חוקיך [אות תקד] 385
דרך חוקיך [אות תקה] 386
דרך חוקיך [אות תקו] 386
דרך חוקיך [אות תקז] 387

דרך חוקיך [אות תקח] 388
דרך חוקיך [אות תקט] 388
דרך חוקיך [אות תקי] 389
דרך חוקיך [אות תקיא] 389
דרך חוקיך [אות תקיב] 391
דרך חוקיך [אות תקיג] 391
דרך חוקיך [אות תקיד] 392
דרך חוקיך [אות תקטו] 392
דרך חוקיך [אות תקטז] 392
דרך חוקיך [אות תקיז] 393
דרך חוקיך [אות תקיח] 394
דרך חוקיך [אות תקיט] 394
דרך חוקיך [אות תקך] 394
דרך חוקיך [אות תקכא] 395
דרך חוקיך [אות תקכב] 396
דרך חוקיך [אות תקכג] 396
דרך חוקיך [אות תקכד] 397
דרך חוקיך [אות תקכה] 397
דרך חוקיך [אות תקכו] 398
דרך חוקיך [אות תקכז] 398
דרך חוקיך [אות תקכח] 399
דרך חוקיך [אות תקכט] 399
דרך חוקיך [אות תקל] 400
דרך חוקיך [אות תקלא] 401
דרך חוקיך [אות תקלב] 402
דרך חוקיך [אות תקלג] 403
דרך חוקיך [אות תקלד] 403
דרך חוקיך [אות תקלה] 403
דרך חוקיך [אות תקלו] 404
דרך חוקיך [אות תקלז] 405
דרך חוקיך [אות תקלח] 406
דרך חוקיך [אות תקלט] 406
דרך חוקיך [אות תקם] 407
דרך חוקיך [אות תקמא] 407
דרך חוקיך [אות תקמב] 408
דרך חוקיך [אות תקמג] 408
דרך חוקיך [אות תקמד] 409
דרך חוקיך [אות תקמה] 410
דרך חוקיך [אות תקמו] 411
דרך חוקיך [אות תקמז] 411
דרך חוקיך [אות תקמח] 412
דרך חוקיך [אות תקמט] 413
דרך חוקיך [אות תקנ] 414
דרך חוקיך [אות תקנא] 414
דרך חוקיך [אות תקנב] 415
דרך חוקיך [אות תקנג] 417
דרך חוקיך [אות תקנד] 417
דרך חוקיך [אות תקנה] 418
דרך חוקיך [אות תקנו] 418
דרך חוקיך [אות תקנז] 419
דרך חוקיך [אות תקנח] 420
דרך חוקיך [אות תקנט] 420
דרך חוקיך [אות תקס] 420
דרך חוקיך [אות תקסא] 421
דרך חוקיך [אות תקסב] 422
דרך חוקיך [אות תקסג] 422
דרך חוקיך [אות תקסד] 423
דרך חוקיך [אות תקסה] 424
דרך חוקיך [אות תקסו] 424
דרך חוקיך [אות תקסז] 425
דרך חוקיך [אות תקסח] 425
דרך חוקיך [אות תקסט] 426
דרך חוקיך [אות תקע] 426
דרך חוקיך [אות תקעא] 427

דרך חוקיך [אות תקעב] 427
דרך חוקיך [אות תקעג] 428
דרך חוקיך [אות תקעד] 428
דרך חוקיך [אות תקעה] 429
דרך חוקיך [אות תקעו] 430
דרך חוקיך [אות תקעז] 430
דרך חוקיך [אות תקעח] 431
דרך חוקיך [אות תקעט] 431
דרך חוקיך [אות תקפ] 432
דרך חוקיך [אות תקפא] 433
דרך חוקיך [אות תקפב] 434
דרך חוקיך [אות תקפג] 435
דרך חוקיך [אות תקפד] 435
דרך חוקיך [אות תקפה] 435
דרך חוקיך [אות תקפו] 436
דרך חוקיך [אות תקפז] 436
דרך חוקיך [אות תקפח] 437
דרך חוקיך [אות תקפט] 438
דרך חוקיך [אות תקצ] 438
דרך חוקיך [אות תקצא] 438
דרך חוקיך [אות תקצב] 439
דרך חוקיך [אות תקצג] 440
דרך חוקיך [אות תקצד] 441
דרך חוקיך [אות תקצה] 442
דרך חוקיך [אות תקצו] 442
דרך חוקיך [אות תקצז] 444
דרך חוקיך [אות תקצח] 444
דרך חוקיך [אות תקצט] 445
דרך חוקיך [אות תר] 446
דרך חוקיך [אות תרא] 447
דרך חוקיך [אות תרב] 447
דרך חוקיך [אות תרג] 448
דרך חוקיך [אות תרד] 450
דרך חוקיך [אות תרה] 451
דרך חוקיך [אות תור] 453
דרך חוקיך [אות תרז] 454
דרך חוקיך [אות תרח] 455
דרך חוקיך [אות תרט] 455
דרך חוקיך [אות תרי] 456
דרך חוקיך [אות תריא] 456
דרך חוקיך [אות ברית] 457
דרך חוקיך [אות תריג] 458
דרך חוקיך [אות א] 461
דרך חוקיך [אות ב] 463
דרך חוקיך [אות ג] 463
דרך חוקיך [אות ד] 464
דרך חוקיך [אות ה] 465
דרך חוקיך [אות ו] 465
דרך חוקיך [אות ז] 466

דרך חוקיך - הקדמה

על תרי"ג פקודי ה' ישרים. אשר באש דת בעליל נאמרים. ושבע מצות חכמים יושבי שערים. דרושים בכת"ר אותיות מאירים כספירים. חרותים על לוחות עשרת הדברים. לעומתם אלה המצות כולם ברורים. על דרך פרד"ס המה מבוארים. על פי הקדמות אמיתיות מאושרים. מני מחוקקים מפי סופרים וספרים. יהלו אור בהיר אור לישרים. נר מצוה ואור תורה מזהירים. כאשר בהקדמה מפתח שפתי משרים:

דראהאביטש דבר אמת לפ"ק:

בדפוס אהרן צבי זופניק דראהאביטש גאליציין:

הסכמות הגאונים:

הרב הצדיק הקדוש וטהור אור הבהיר מופת הדור לישרים אור בו"ק עטרת ישראל ע"ה המפורסים מו"ה מנחם מענדל מוויזניצא זצוקלה"ה:

כן הראה החסיד המופלג וכו' מו"ה מנחם מענדל נ"י מק"ק באריסלוב את החבור דרך חקיך על תרי"ג מצות אשר בדעתו להוציא לאור והוטב בעיני אדומו"ר הקדוש שליט"א ובעת שיצא מתחת מכבש הדפוס יקבל אדומו"ר הק' שליט"א ספר אחד במחיר אשר יושת עליו ולראי' באתי עה"ח יום א' כ"ה תמוז תר"מ לפ"ק פה טריסקאוויטץ דברי הכותב בשם אדומו"ר שליט"א משה ברומער סג"ל: הרב הצדיק בו"ק חו"פ מטע קדושים חכם חרשים תפארת ישורון כו' המפורסים מו"ה ברוך חונה בק"ק וויזניצא שליט"א: הן אדומו"ר הרב הק' שליט"א הי' למראה עיניו החבור דרך חקיך מאת הרב החסיד וכו' מו"ה מנחם מענדל נ"י מבאריסלוב והוטב בעיניו ובעת שיצא ממכבש הדפוס יקח ספר א' במחיר אשר יושת עליו מבעהמ"ח כ"ד הכותב בפקודת הרה"ק שליט"א יום א' כ"ה תמוז תר"מ לפ"ק פה טריסקאוויטץ הק' בעריל שטיק: הרב הצדיק בו"ק חו"פ עמודא דנהורא חכם הרזים זרע קודש מצבתו המפורסים מו"ה אליעזר צבי סאפרין שליט"א חונה בק"ק קאמרנא:

בא לפני איש חכם ונבון וכו' מו"ה מנחם מענדל בהרב החריף

מו"ה יואל ז"ל מק"ק באריסלוב ובידו טעמים ופירושים על תרי"ג מצות ואיש מנחם יצא לעבודת המלך מלכא עילאה ובא לראות בגנים וללקוט שושנים מראשונים ואחרונים ע"ד פרד"ס ואגב שראיתי שמביא דברי קדוש אאמ"ו זלה"ה באיזה מצות ומייגע עצמו להבין כוונתו הק' לזה באתי להסכים על החבור שראוי ונכון להתפשט בין בני ישראל הקדושים ומכיר אני בעל המחבר הזה בהיותו מסתופף מנעוריו אצל אאמו"ר הק' זלה"ה שהוא י"ש מנעוריו ושמעתי כ"פ מפי אאמו"ר הק' שהי' משבח אותו לפני לכן בקשתי

מאחב"י שיחזקו את האי גברא רבא הרב החריף ושנון חסיד ועניו ירא ה' מרבים מו"ה מנחם מענדל נ"י וליקח ממנו הס' הנקוב בשם דרך חקיך כי לאו כל אדם זוכה לשתי שולחנות נגלה ונסתר ובפרט שאסף טעמי מצות בהקדמות אמיתיות קדושות עד שהוציא כל מצות הבורא ב"ה לאור בהיר באתי עה"ח עש"ק האזינו דברי איש יהודה אליעזר צבי סאפרין בהרב הק' זלה"ה מקאמרנא: הרב הגאון הגדול סיני ועוקר הרים שלשלת היוחסין מורג חרוץ בעל פיפיות המפורסים מו"ה שלום טוביש שליט"א בעהמ"ח שו"ת שאילות שלום האבד"ק באטישאן:

למראה עיני הי' המחברת דרך חקיך על התרי"ג מצות אשר חיבר הרבני המופלג החסיד מו"ה מנחם מענדל נ"י מבאריסלוב וראיתי כי הפליא לעשות לכלול כל תרי"ג מצות תוך אותיות הק' של עשרת הדברות ע"ד פרד"ס ובשפה ברורה ורצון המחבר הנ"ל להוציא לאור עולם ולאדפוסי אדרא וכבר ראיתי כי הסכים ע"י בזה כבוד מחו' הרב הצדיק בו"ק כו' מוויזניצא זלה"ה וביקש מאתי המחבר להסכים גם אנכי ע"י כן אמרתי לפעלא טבא יישר כחו וחילו וחפץ ד' בידו יצליח להדפיסו ולהפיצו ע"פ תבל ומהנכון אשר כל איש נבוב ילבב להיות בתומכי ידו למען יוכל לבלע זממו הטוב ונוצר תאנה יאכל פריו וגם אני מוכן אי"ה לקבל ס' אחד במחיר אשר יושת עלי דברי המדבר למען כבוד ד' והוגי תורתו יום ב' כ"ו תשרי תרמ"ו לפ"ק פה באטישאן שלום טוביש החונה פה ק"ק הנ"ל.

הרב הגאון המאה"ג החריף ובקי וכו' המפורסים מו"ה דוב בער אבדק"ק יאסי שליט"א:

אחרי אשר ראיתי חבל הרבנים המפורסים כולם נתנו מהודם על החבור הנוכחי שראוי להפיץ דבריו בישראל וגם אני ראיתי בו דברים יקרים ונחמדים בנוים על אדני האמת אי לזאת גם אני לא אחדל מלדבר על לב אחב"י משכו וקחו לכם הס' היקר הלז הנקוב בשם דרך חקיך אשר ביד ר' אליקים לאנדע להניח ברכה אל בתיכם הלא מצער היא מחירו אשר לא יסולא בפז וגם אני אקח אי"ה ס' אחד להשתעשע באמרותיו הנעימים. וחלילה לשום אדם בעולם להדפיס הס' הזה בלי רשות מהבעהמ"ח או ב"כ באתי עה"ח י"א תמוז תרמ"ו לפ"ק יאסי דוב בער בהרב רב ומו"ץ דפה: הרב הגאון המובהק חכם חרשים נבון לחשים ע"ה פ"ה עטרת ישראל זקן שקנה חכמה תושי' ומזימה כו' כק"ש מוהר"ר יעקב מאיר שפילמאן שליט"א בעהמ"ח ספר טל אורות אבדק"ק באקערעשט והגליל:

הן בא לפני הרבני מו"ה אליקים לאנדא נ"י ובידו חיבור הפלא ופלא מש"ב הרב המופלא החסיד וכו' מו"ה מנחם מענדל נ"י מנחם יצא לעבודת המלך מלכו של עולם וליקט שושנים וטעמים על תריג"מ וטעמו כצפיחת בדבש מתוק לחיך כנופת צופים בנוי על פי פרד"ס נגלה ונסתר וראיתי עליונים למעלה רבנים תקיפים כולם יעידון גודל מעלות

החבור אשר נקוב בשם דרך חקיך גם אנכי חקרנוהו וכן הוא כי האירו עיני מאורו אשר הבהיק אור צח ומצוחצח דבש וחלב תחת לשונו לכן באתי להעיר את לב ב"י עורו נא והתעוררו נא לתמוך את ידי ר"א הנ"ל לבצע מעשיהו לחלקו ביעקב ולהפיצו בישראל וכל התומכו יתברך ברוב ברכות וזכות התורה יגן עליו בזה ובבא דברי השפל יעקב מאיר שפילמאן אבדק"ק באקערשט יע"א: הרב הגאון המאה"ג החריף ובקי בחדרי תורה כו' המפורסים מו"ה יצחק אייזיק שור אברק"ק באקערעשט:

הן האיר לנוכח עיני מחברת הנוכחי הנקרא בשם דרך חקיך מאת הרב המופלג החריף מו"ה מנחם מענדל נ"י וארא והנה ידיו רב לו במלחמתה של תורה והנני מסכים על ס' היקר שיצא לאור הדפוס ואבקש מאנשי שלומי הריצו ידיכם לבוא עה"ח והתנדבו ליקח הס' הלז וכל המכבד את התורה יכובד וירצה לשמים וגם אני אקח אי"ה ספר א' במחיר אשר יושת עלי י"ד טבת זמרת לפ"ק באקערעשט יצחק אייזיק שור האבדק"ק הנ"ל: הרב הגאון המאה"ג חכם הכולל וכו' הרב דקהל עדת ספרדיים דק"ק באקערעשט כבוד קדושת שמו כמו"ה מתתיהו אברהם צורמאני ס"ט שליט"א:

גם אנכי הצעיר בבנ"י הח"מ באתי כי אודה ועוד לקרא אחרי ראיתי הגאונים ה"ה ב' צנתרות הזהב המה הגבורים בתי אבות ב"ד אשר בעירנו זאת לעדת אחינו האשכנזים הע"י הם המדברים ביקר הס' הק' הזה דרך חקיך על תרי"ג מצות יתנו עידיהם ויצדקו כי נחמד העץ להשכיל חוקי האלקים ותורותיו לזאת באתי גם אנכי הדל באלפי לצוות לזה אל שלומי אמוני ישראל הספרדים די בכל אתר ואתר להדר עזר ביד ר' אליקים המשתדל להוציא מחשבתו הטובה הזאת מן הכח אל הפועל וזכות התורה הק' יכול על מגן להריק לכם ברכה עד בלי די כנפשיכם הטהורה וכעתירת עבדיכם החותם פה באקערעשט יע"א באהבת התורה בשנת הרני יי דרך חקיך לפ"ק בי"א לחודש טבת אנא זעירא דמן חברייא ירושלמי ולא קרתני מתתיהו אברהם צורמאני ס"ט: הרב הצדיק בו"ק חסידא ופרישא ענף עץ אבות הקדושים כו' כבוד קדושת שמו מוהר"ר אלטר אהרן אר"י שליט"א:

כן בא לפני הרר אליקים לאנדא מבאטישאן ובידו מחברת קודש על תריג"מ התורה מן ש"ב הרב ר' מנחם מענדל נ"י והוטב בעיני ע"כ הנני לבקש מאת אחב"י אוהבי התורה ושוחרי תושיה לתמוך את ר"א הנ"ל במ"ק למען יוכל להדפיס הס' הלז הנקרא דרך חקיך וכל התומך בידו המקום יהיה בעזרו כמאמר חז"ל כל המכבד את התורה כו' וגם אנכי אקח אי"ה ספר א' במחיר אשר יושת עליו ולראי' באתי עה"ח ה' ט' אלול כי בא עת לחננה לפ"ק פה פאדאלאוי אלטר אהרן אר"י בהרב הצדיק מו"ה יואל זלה"ה: הרב הגאון

הגדול החריף ובקי וכו' מו"ה אברהם מרגליות נ"י אבדק"ק גאלאץ: ראיתי את החבור היקר מן הרב החריף המופלג מו"ה מנחם מענדל נ"י אשר הפליא לעשות חבור נפלא על התריג"מ בדרך פרד"ס והוטב בעיני למאוד ומהראוי ונכון לכל ב"י להביא ברכה לתוך ביתו לקחת את הס' הלז נקוב בשם דרך חקיך ואסור באיסור חרם חמור להדפיס את הס' הזה שנית בלי רשות המחבר הנ"ל או ב"כ והשומע יתברך ע"ז חתמתי את שמי יום ד' כ"ב אלול תרמ"ו גאלאץ:

אברהם מרגליות אבדק"ק הנ"ל והגליל:

הרב הגאון המובהק חריף ושנון איש חמודות רב תבונות ע"ה לו עשר ידות במעלות ובמדות כק"ש מו"ה משה דוד שפירא נ"י אבדק"ק גאלאץ:

ראיתי את הספר הנוכחי דרך חקיך והוא מפעלות גבר חכם ובא בסוד אלוק ומהראוי לתמוך ידי העוסק להפיצו בישראל והנני גוזר אומר בגזרת חרם החומר בל ישיג איש גבול המחבר וב"כ להדפיס שנית החיבור הנ"ל מבלי רשותו ולהשומע יונעם ולראי' חתמתי ד' כ"ב אלול תרמ"ו

פה גאלאץ:

משה דוד שפירא:

ועוד יש ת"י הסכמות נכבדות מן גדולי ישראל ותפארתם ומחמת הוצאות הדפוס לא נדפסו כ"א בדרך כלל שהם מסכימים להדפיס החבור הנחמד דרך חקיך: ה"ה הרב הצדיק בו"ק חו"פ כו' מהור"ר יוסף אהרן שליט"א חונה בק"ק באטשעטשע: וה"ה הרב הצדוק הגדול החריף וכו' מוהר"ר אשר אנטשיל מק"ק סטאניסלאוו חתן הקדוש מאללעסק זלה"ה: וה"ה הרב המאה"ג וכו' המפורסים מהור"ר נפתלי הורוויץ אבדק"ק סינאוואץ: וה"ה הרב המאה"ג בנן של קדושים וכו' מהור"ר אשר ישעי' טייטלבוים נ"י האבדק"ק דערבאן: וה"ה הרב המאה"ג וכו' מהור"ר דוב בער דרומער אבדק"ק הערץ: הרב הה"ג החסיד ועניו כו' מהור"ר נחום וואליצער אבדק"ק טאלטשי: הרב הה"ג וכו' מו"ה שלמה מעהר נ"י אבדק"ק בריולוב: וה"ה הה"ג מהור"ר אפרים זלמן מרגליות אבדק"ק בריולוב: וה"ה הרב הג' החריף מהור"ר יהושע העשיל אבדק"ק סאליצע: וה"ה הרב הגדול החריף וכו' מהור"ר ישראל אבדק"ק הערלאוי: הה"ג כו' מו"ה משה אהרן הלוי נ"י אבדק"ק פאקשאן: הה"ג מו"ה משה זאב קיטאי נ"י דק"ק פיאטרא הה"ג מו"ה יהושע פאלק זאב מפאלטישאן: הה"ג הר"ר ליב אתרוג מניאמץ: הה"ג וכו' ר' אבנר כתבן מרימניק: הה"ג מו"ה שבתי סג"ל דק"ק באהאש נ"י: הה"ג ר' ישראל ב"ר חיים

איצק מהערלוב: הה"ג וכו' מו"ה גדלי' דק"ק מוינעשט: הה"ג וכו' מו"ה נפתלי הערץ דק"ק אקנע:

אזהרה מבעל המחבר:

נודע ביהודה. לתודה ולתעודה. איסור השגת גבול לכן הנני גוזר באיסור חמור אשר שום בן אדם בל יערב להדפיס ספרי זה מבלי רשות ממני או מב"כ כאשר כן הדת נתנה ע"פ נמוסי המדינה כ"ד הק' מנחם מענדל בריז"ל בעהמ"ח ס' הזה:

השמטה:

(שייך למצות ל"ב):

לפמ"ש שם דמשכן הוא תיקון ל"ט קללות דאדה"ר

ע"י המלאכות ושבת הוה התיקון ע"י שביתה י"ל קושיות הגור ארי' ברש"י הקדים שבת למלאכת המשכן לומר לך דמשכן אינו דוחה שבת ל"ל הלימוד הלא משכן הוא רק מ"ע ושבת הוא עשה ול"ת: וי"ל דבפני יהושע כתובות מ' ע"א כ' דמ"ע שהוא בקום ועשה דוחה מ"ע בשוא"ת וסברתו כיון דע"י המעשה עושה פעולה לקיים מצות הש"י משא"כ בשוא"ת ע"ש. לכן ה"א דידחה אף מ"ע ומל"ת דשבת דגם מ"ע דשבת הוה בשוא"ת וגם התיקון הנ"ל הוה במשכן בקום ועשה ובשבת הוה ע"י השביתה. לזה הקדים הכ' מלאכת שבת ואמר אל"ה הדברי"ם ר"ל ל"ט אב"מ כמו שדרשו רז"ל אשר צוה ה' לעשו"ת אותם ר"ל לתקנם ע"י שבת דמנוחת שבת הוה כמעשה כמ"ש באוה"ח ע"ש. לכן הוה מנוחת שבת יותר תיקון ועשי' מן מלאכת המשכן לכן אינו דוחה שבת:

מודעה רבה:

נחוץ להודיע ע"ד איזה טעותים קטנים אשר נפלו בזה הס' בר"ת כי שינו הקוים של הר"ת מקומם כמו בן אדם כל אחד שהי' צ"ל כ"א ונדפס בא' כא' הקוים לבסוף וכן להיפוך נקרא הקדוש הי' צ"ל נק' הק' ונדפס נ"ק ה"ק הקוים וכדומה בכמה ר"ת נעשה משגה הזו לכן באתי להודיע כדי שידע הקורא ויבין לקרות בכ"מ כפי הענין וזה קל להבין. עוד אחלה באם ימצא איזה שגיאה וקושי באיזה מקום לעיין בהגהות ותיקונים ואם גם שם לא ימצא מענה ידינני לכף זכות לגודל המלאכה המרובה הזאת גם כי לא הסכנתי במלאכת ההגה עד כה. ועוד זאת אביע בקהל עם באם המצא ימצא באיזה מקומות שרמזתי סתם א' אמת. ד' דין ל' לב מ' מלך. ת' חותם אמת וכדומה. תדעו נאמנה כי לא מלבי הוצאתי רמז בר"ת וכדומה רק סמכתי על מה שהבאתי בהרבה מקומות רמז הזה ממקור קדושים ונלאיתי בכל פעם להביא שם אומרו וגם מה שבניתי ע"ד גמטריאות. בעזר אלקים צבאות. לא עשיתי מזה הקדמה חדשה רק רמז וסמך להקדמות

רז"ל ולדעתם הקדושה: ויען כי הרבה פעמים רמזתי באותיות הק' בצורתם ובמנינם ובמילואם. אציע לפניכם הקדמה ממקור קדוש ספר שערי ג"ע בשער האותיות ש"א ותו"ד הק' תאני בברייתא של אאע"ה בשלשה ספרים נברא העולם בספר וספר וספור. ברוך אל אמת אשר נתן לנו תורת אמת ולא עשה כן לכל גוי שאין להם כתב ולא לשון רק בודים להם כתבים שונים ולא מצאו רמז בצורות אותיות שלהם לא באלה חלק יעקב שע"י אותיות התורה יוצר הכל הוא והם כלי אומנתו של הקב"ה לכן כל אות נרמז בצורתו ובמנינו ובבנינו ונפרש אלו הג' ספרים בספר היינו כמו שנכתב האות בצורתו. ספר הוא המגין של האות ספור הוא המבטא כל אות במילואו שהוא בנינו עכת"ד הק'. וע' בפרד"ס שער הכנויים ובס' כח ה' בלקוטי ש"ס מהאריז"ל:

השמטות הנחוצים:

(שייך למצוה נ"ג) לפמ"ש בלק"ת הק' י"ל אברהם יצחק יעקוב דויד עם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ועם ד' שמות שלהם אל אלקים הויה אד"נ כנודע גי' אלף ק"ח מספר השוה שור בור מבעה הבער להמתיקם. ולפמ"ש בשל"ה ד"א נזיקין שבמ"ה הם נגד ד' קליפות עון משחית אף חמה י"ל שהם ג"כ נגד אי"ד. עון מלא עין ו"ו נון גי' אברהם. משחית גי' יוד צדי חית קוף. אף הוא ת"ת דקליפה כי אף בף דמנצפך גי' תפארת חסר א' וגי' ה"פ גבורה. ויעקב הוא ת"ת דקדושה המבטל אף דקליפה לכן לא נאמר אף ביעקב. חמה מלכות דקליפה גי' גן. וכן אב"ן שהוא מלכות דוד אבן מאסו הבונים אבן הראשה וי"ל שור בור מבעה הבער עון משחית אף חמה גי' אלף קכ"ו מספר ז"ס חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד ח"י מלכות לבטלם ע"י ז' מדות דקדושה. ובהוסיף עליהם יחוד מ"ה ב"ן להכניעם גי' ב"פ יח"ע שמע ישראל י"א י"א לבוקר ולערב לבטלם מעלינו לא ירעו ולא ישחיתו. ומ"ש שם בור הוא נגד משחית אף שהבאתי מלק"ת בור נגד אברהם וא"כ הוה בור נגד קליפה א' שהוא עון מ"מ יש גם סדר למשנה הק' דחושב שור בור מבעה הבער א"כ בור נגד יצחק ויש ע' פנים לתורה כי י"ל גם שו"ר גי' אב"ג ית"ן חסד הראשון דאברהם בו"ר גי' יצח"ק והוה שפיר בור נגד משחית ואלו ואלו דא"ח והבן בס"ד:

בדף ל עמוד ד שורה ל"ח כתבתי חותם בם דאי"ק גי' אלף נ"ד ר"ל לפמ"ש בס' האשכול דהלובן שבפנים הם הוא החותם והם שסביבו הוא שמו ית' כי צורתה כו גי' הוי"ה עש"ה הרי רומז אות ם לסוד חותם עם ם הרי גי' אל"ף נ"ד והכל נכון בס"ד:

בדף לג עמוד ד שורה יא צ"ל ויש לרמוז עוד אות ק' פשוט ומלא דמלא כזה קוף ואו פא בהחשב קוף ף' דמנצפ"ך גי' אלף ק' ואלף חוזר לא הרי אלף ק"א גי' שמנה שרצים יטמאו:

בדף סט עמוד א שורה י"ו צ"ל ולפמ"ש בזוהר בהקדמה ובאודר"ע דמ' רומז מלך י"ל דעם צורתה כ"ו גי' הוי"ה הרי הוי"ה מלך. וי"ל באות מ' מספרה מ' וצורתה נ"ו לפעמים מילואה מם גי' תר"ם ועם רמז הויה מלך כנ"ל גי' תתנ"ב מספר יברכך הוי"ה יאר הוי"ה ישא הוי"ה כללות ברכת כהנים ובזה הכל מתוקן בס"ד:

הקדמה:

יסודי הדת ווי העמודים, אורות המצות יקהת הפקודים. יודעי הרמזים וחכמי הרזים. אותיות לוחות הברית יסודותם מרמזים. יקיימו הגזרות וישמרו האזהרות. אלה דברות נעימות ישרות. יעלו תר"ך במספרות רמ"ח כושרות. שס"ה מוזרות ואסורות. ושבע מצות בנו ונטעו רבותינו כמסמרות. (נרמז בר"ת שמות הק' ג' יחידים שמספרם נ"ר כנודע לי"ח כי כך קוטב החבור עלי נ"ר מצוה. דעת ותבונה יחוה): מכל דורשי רשומות. ומפענחי נעלמות. בדת האל שוכן מרומות. עדות ה' מחכימות. הנגלות לנו וסתרי תעלומות. נתנו עידיהן וקול אמרים. אשר באלה עשרת הדברים. כל תרי"ג פקודי התורה צרורים: בזוה"ק יתרו צ"ג ע"ב הני עשר אמירין דאוריתא אינון כללא דכל פקודי אוריתא כו' ובזו"ח יתרו את כל הדברים האלה וכי הנהו ותו לא אלא הנהו כללא דכל אורייתא כולא דכלילו בהו. ובת"י בפסוק ואתנה לך את לחות האבן כו' ואתן לך ית לוחא אבניא דבהון רמוז שית מאה ותליסר פקודין ע"כ. ובמ"ר נשא עשרה זהב אלו י' דברות כו' מלאה קטר"ת שתרי"ג מצות כלילא בהו]היינו ק' בא"ת ב"ש הוא ה' הרי גי' קטר"ת תרי"ג כן מבואר במקום אחר[וכן אתה מוצא תרי"ג אותיות מאנכי עד אשר לרעך ע"כ. ובשל"ה מס' שבועות בשם מדרשו של ר' נחוניא בה"ק אמרי מ"ט בנשיאות כפים כו' אלא משום דאית בידים י' אצבעות רמז לעשר ספירות כו' ואותן העשרה נגד עשרת הדברות שנכלל בהם כל תרי"גמ ומנה האותיות של עשה"ד ותשכח דאינון תרי"ג ע"כ וכ' ע"ז בשל"ה פי' עד אשר לרעך וכולל הכל תר"ך אותיות וארז"ל שהם נגד תרי"גמ התורה וז' מצות דרבנן המשלימים לכתר. עכ"ל:

ובס' נחל קדומים. עשה"ד בהם תר"ך אותיות ואמרו קדמונינו ז"ל שהם נגד תרי"גמ התורה וז' דרבנן. וכתב מהר"מ הבבלי בשם ר' סעדי' גאון. אותיות עשרת הדברות הם תר"ך נגד תרי"ג מצות דאורייתא וז"מ בני נח]ואנן קיימינן ז' מצות דרבנן[ע"כ:

והנה אחרי הדברים והאמת האלה. אשר נבעו ממקור קדושים חכמי קבלה. אמרתי להתבונן ע"פ משל ומליצה. להבין דברי חכמים וחידותם הנרצה. יען כי התורה לאור נמשלה ונרמזה. והמצוה נדמה לנר שבו האור נאחזה. כנאמר נר מצוה ותורה אור במחזה. וכמו שהאור לא יגיה שביבו. בלתי אם הנר טמון בחובו. וכן הנר לא יהל אור

סביבו. בלעדי אם אור מלהיבו. כן התורה והמצוה אחוזים אלה באלה. להעלות ברק נוגהם מעלה מעלה. ואחד מהמה לא יוכל היות לבדו. בלתי אם השני אתו לסעדו. וכמו הנשמה והגוף יחד נאגדו. יתלכדו ולא יתפרדו. כן נר מצוה ואור תורה נאחדו. לכן כמו שבפרטות כל מצוה ברה. אותיות התורה שנצטוה בהם אליה מאירה. כן גם בכללות התורה. אשר בעשה"ד נגמרה. יש לכל נר מצוה אור אות א' בהירה: לכן יש להשים עין ולב אלה באלה להחבירה. לקשר נר מצוה באור התורה. והנה קם ארי שבחבורה. אשר לו נגלו חדרי תורה. ה"ג אדומו"ר הרב הצדיק בו"ק ע"ה פ"ה הגאון הגדול חכם חרשים. לו דעת קדושים. כל רז לא אניס לי' קדוש ישראל מו"ה יצחק יהודא יחיאל זצוק"ל מקמארנא זי"ע בספר' הק' אוצה"ח. לחבר האהל להיות לאחדים. כתר מצות עם תר"ך אורות יחד מצומדים, ע"פ הקדמות אמיתים וקדושים אשר רדה מגויות האריז"ל ותלמידיו הק' והדברים עתיקים. שבעתים מזוקקים. אשרי העומדים על סודו ונעימו. ברוך הוא וברוך טעמו. אמנם לאו כל מוחא סביל דא. ובני עלי' המה מועטים. אשר יוכלו לשאב ברהטים. מבאר מים חיים. אשר חפר יצחק ברוחו בעים. אי לזאת אמרתי אנכי השפל אבליגה נא כגבר איל. להתאזר עוצם כח וחיל. לחבר נרות ומאורים. ואף אנשים כערכי יבינו הדברים. ואספתי באמרים. מפי סופרים וספרים. שנים ושלשה גרגרים. ע"פ הקדמות אמיתים ונכוחים תחת אחד השיחים לפתח פטורי ציצים ופרחים. אשר באלה המצות מוכרחים. עם אורות אותיות עשה"ד נותחו לנתחים. ע"ד פשט רמז דרושים וסודות, כאשר חכמים הגידו במראה ובחידות. לדרוש האותיות מן אנכי עד לרעך כסדר האמורים. ולעומתם ירמזו המצות כסדר התורה סדורים. כפי אשר סידר הגאון בס' החינוך לתת משפט הקדימה. לאשר בדת אמת קדומה. ולכל הטעמים מטעמים שונים. טעם בעל החינוך הצעתי בראשונים. ועל שרשי רגליו אתחקה. בכל מצוה וחוקה. יען כי בקדשו הרחיב לשונו לבאר כל דבר. שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר. וכ"פ נמצא באמרותיו הנעימים. לוטה אור יקר מסודות וטעמים. המתאחדים עם טעמי חכמי זהר הצפונים ונעלמים. ואח"כ הבאתי טעמים כטעם לשד השמן. לתקוע יתד במקום נאמן. וקבצתי על ידי להקת קדושים. אלים ותרשישים. גמרא הק' וזוה"ק והמפורשים. הם זוהר הרקיע ומקדש מלך ועטרת צבי וזו"ח. ומדרשי רז"ל. רקאנטי פרד"ס רמב"ן רדב"ז פרי עץ חיים ולקוטי תורה ולקוטי ש"ס מהאריז"ל רמ"ע רבינו בחיי של"ה מהר"ם הבבלי עיר מקלט אוצה"ח. ועוד סה"ק כולם ברורים. וע"פ טעמי המצות האלו ערכתי הנרות מול האורות אותיות עשרת הדברות. כפי אשר עמדתי על הכונת האותיות במספריהם ובצורתיהם ומלואיהם ורבועיהם. ותמורתיהם בספר וסופר וספור כאשר לקטתי מן

גמר"א הק' וזהר ומדרשים וזו"ח וס' הבהיר ואותיות דר"ע וס' התמונה ולקוטי הש"ס וס' ברוך שאמר כתבי האריז"ל פרד"ס מגן דוד מאורי אור שערי ג"ע רזא מהמנא רגל ישרה קהלת יעקב וכהנה סה"ק ומלבי לא הוצאתי דבר אך לפעמים עשיתי סמיכות ע"ד גמטריאות. אשר המה לחכמה פרפראות. להבין בקודש נוראות. בעזר המפליא פלאות. הראני לטובה אות:

אף כי בכמה מקומות הי' לאל ידי לטייל ארוכות וקצרות. ע"פ הקדמות ישרות. אמנם את אלה בחבורי זה העלמתי. ואך את מלאכתי שמרתי. אשר למטרה לי שמתי. בעזר צור ישועתי. לחבר נרות מצות באורות האותיות צפיתי:

וז"ל ס' מק"מ בזוהר בראשית דף ה' בענין המחדש חדושי תורה ומקדים הקדמות רז"ל ומדברי קבלה אין בזה עון ח"ו כיון שהקדמ' אמיתית ואם אותו הפירוש הוא אמיתי מה טוב ואם לאו יהי' הפסוק אסמכתא לאותו הקדמה. אבל המחדש הקדמה מדעתו. אם הוא אמיתית והוא בפשט יברא ע"י ארץ חדשה. ואם הוא בסוד יברא ע"י רקיע חדשה ואם ח"ו ההקדמה אינה אמיתית ח"ו כו'. וכ' עוד ונלע"ד דאם מסתפק אם הקדמה שחידש היא אמיתית יאמר בדרך אפשר עכ"ל הק':

ובסידור קול יעקב הק' בענין קבלה אל יוציא מפיו דבר שלא שמע מאדם הגון וראוי לסמוך עליו כו' או שלא ימציא לו איזה הקדמה מה שלא שמע מרבו. אבל לתרץ איזה פסוק או מאמרות ע"י הקדמות אמיתית מותר דאל"כ מה יעשה בחלקו שקבל במעמד הק' הרי שאם מחדש ע"י הקדמות אמיתיות ששמע מקדושים מה טוב. ועפ"י הדברים האלה הרהבתי בנפשי עוז לגשת אל הקודש ושמתי שם החבור הזה דרך חקיק כי בו יבוארו כמה דרכים. בטעמי חקים של מלך מלכי המלכים. שמורים בכל וערוכים. כי ישרים דרכי ה' ונכחים. וגם שמי מנח"ם במספר חקי"ך עולה. וכן נמסר לרמוז שמו לסגולה:

ויש לרמוז עד"ה דרך חקיך גי' שמ"ב מספר דין רחמים. אשר נרמז בתרי"גמ שהם רמ"ח מ"ע הם צד החסדים והרחמים. ושס"ה מל"ת הם צד הגבורה והדין כמ"ש בע"ח שער קיצור אבי"ע פרק ד'. הרי תרי"ג מצות המה דין רחמים. חו"ג והנה הכוללם יחד הוא סוד הדעת הדעת הטוב. כי מן הדעת יסתעפו חסדים וגבורות. וכן ע"י הדעת הטוב נדע למאוס ברע ולבחור בטוב להבדיל בין טו"ר כדי להיות בבחי' סור מרע ועשה טוב שהוא כולל תרי"ג מצות. מל"ת הוא מאוס ברע ומ"ע להיות בוחר בטוב וכ"ז ע"י הדעת כי אם אין דעת הבדלה מנין, והנה דעת הטוב הוא בחי' משה רבינו ע"ה. שהי' כלול ס"ר נשמות סוד התורה ס"ר אותיות. ובו הם נאחזים כל תרי"ג מצות. וכן משה רבינו גי' תרי"ג כי

הוא סוד הדעת חו"ג מ"ע ומל"ת תרי"גמ והוא דעת טו"ב שכן טו"ב גי' שם הדעת שהוא שם הק' אהו"ה כנודע לי"ח. ומעתה נרמז בטוב. מספר דר"ך חקי"ך גי' מש"ה עם שם אהו"ה שלו שהוא טו"ב הכרוך בו כטעם ותרא אותו כי טו"ב הוא. והבן וה' יכפר. ויש לרמוז עוד דר"ך חקי"ך רומז ב' יחודים יח"ע שמע ישראל י"א י"א. ויח"ת בשכמל"ו עם ב' יחודים השייך להם כי כן יחוד הק' הוי"ה אהי"ה הוא יח"ע דאו"א כנודע. ויחוד הק' הוי"ה אד"נ הוא יח"ת דזו"נ. והנה דר"ך רומז גי' ב"פ יב"ק. אשר יב"ק האחד הוא יחוד הוי"ה אלקי"ם יחודא שלים. אשר במילואם כזה הוי"ה בד"מ ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גי' רל"ב. אלקים בג' מלואים יה"א הידועים ביודי"ן ההי"ן אלפי"ן גי' תתפ"ו הרי רל"ב תתפ"ו גי' בשוה שמע ישראל י"א י"א יח"ע. ויב"ק השני הוא הוי"ה אהי"ה אד"נ אשר במילואם כזה. הוי"ה בד"מ גי' רל"ב אהי"ה בג' מילואים הידועים קס"א קמ"ג קנ"א גי' תנ"ה הרי תרפ"ז הידוע ואד"נ מלא גי' תרע"א הרי תרפ"ז תרע"א גי' יח"ת בשכמל"ו אלף שנ"ח בשוה. הרי נרמז בתיבות דרך ב' יחודים. והנה בתיבות חקיך שהוא גי' קל"ח נרמז שמות הקדושים הנ"ל של ב' יחודים. כי חקיך גי' ב' שמות הוי"ה אהי"ה הוי"ה אד"נ שהם ג"כ ב' יחודים כנ"ל. והנה יח"ע של הוי"ה אהי"ה שייך ליח"ע דשמע כו' ויח"ת של הוי"ה אד"נ שייך ליח"ת דברוך כו'. הרי ב' תיבות דרך חקיך מצומדים יחד זב"ז לרמוז בהם ב' יחודים הק' ושמותם הק' והנה זה שביקש דוד המלך ע"ה הורני ה' דרך חקיך לייחד ב' יחודים הק' ואצרנה עק"ב להמתיק מהם ב' אלקים גי' עק"ב וד"ל לכן מה טוב ומה נעים שם דר"ך חקי"ך על תרי"ג מצות שהמה בחי' חו"ג כטעם כל אורחת ה' חסד ואמת כמ"ש באדרא ק' וכמש"ל בשם ע"ח הק' שהמה נגד זו"נ מ"ע ומל"ת. והנה מ"ע נגד יח"ע. ומל"ת נגד יח"ת שהם שמע ישראל י"א י"א. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. והבן בס"ד וה' יכפר: ובאתי להסיר ממני תלונה. בפני אנשי מדע ותבונה. על אשר הרהבתי עוז לבוא במגלת ספר, ולחקוק הגיון אמרי שפר ואנכי נעור וריק כבן חפר, אל נא רבותי וחבירי אל תאשימוני, ולאיש גבה לבב אל תשימוני, כי ידעתי גם אנכי ידעתי ויותר מהמה מכם הבנתי, כי בביתי אין לחם ושמלה, נעדר מעש ואפס פעולה. אך אמרתי במה אכף ואקדם, לפני אלקי קדם ותשורה אין להביא פנימה, הנה ימים ידברו נדרי לשלמה, להשלים כתר מצות עוטה אורה, בחיל ורעדה ופחד ומורא, ולזכות הרבים בטעמי מצות התורה, אשר אספתי באמרים כעמיר גרנה, ופה לא עשיתי כי אם הכנה, ותערב נא לפני צור ישועתי גודל שקידתי ורוב יגיעתי, להיטיב לי אחריתי, ולכלכל את שיבתי:. בנחת והרחבה, בתורה ותפלה ותשובה, ולראות בנים ובני בנים בתורה ובמצות

שקודים והגונים, ולשבת בבית ה' לאורך ימים. בטוב ובנעימים וללמוד וללמד להבין ולהשכיל תורת חיים. לשמור ולעשות ולקיים. עד הנה רחשת לב עבד לעבדי ה':
מעתיר נעימות חסד משמים. מצות עליון נאה דורש לקיים. בתורה נעימה ישכיל ויבין אורח לחיים: דברי מנחם מענדל בן יואל לפ"ק:
ר"ת הבאים בס' זה:
א"א אריך אנפין: א"י או יאמר. או"א אבא ואמא. אדה"ר אדם הראשון. אודר"ע אותיות דר' עקיבא. א"ס אין סוף. אבי"ע אצילות בריאה יצירה עשי'. אה"מ אלה המצות. א"יי אברהם יצחק יעקב. אוצה"ח אוצר החיים: בחי' בחינוך. בחי' בחינות. ב"ש ברוך שאמר. ב"ז בת זוגו. בי"ע בריאה יצירה עשי': ב"ש ב' שלישים. בי"ש. בידי שמים: ג"ע ג' עולמות. ג"ר ג' ראשונות. ג"א ג' אמצעית. גז"ש גם זה שם. ג"ת ג' תחתונות: ד"ח דרך חקיך. ד"ז דין זה,דבר זה. ד"פ דרך פקודיך. דה"ק דבריו הק'. ד"ע ד' עולמות: ה"ג ה' גבורות ה"ח ה' חסדים. ה"ר ה' ראשונות: וי"ל ויש לרמוז. ו"ק ו' קצוות. ו"ח ו' חסדים: זוה"ק זהר הק'. זהר"ק זהר הרקיע. ז"ח זהר חדש. ז"א זעיר אנפין זו"נ זעיר ונוקבא ז"מ ז' מלכין. ז"מ ז' מרגלאין ז"ס ז' ספירות ז"ע ז' עממין ז"ק ז' קצוות: ח"ב חכמה בינה ח"ג חסד גבורה חג"ת חסד גבורה ת"ת, חב"ד חכמה בינה דעת. חגת"ם חסד גבורה ת"ת מלכות: טע"מ טעמי מצות. טמ"ז טעם מצוה זו. ט"ז טעם זה: י"ס י' ספירות. יסו"ת ישראל סבא ותבונה: כ"ע כתר עליון. כנס"י כנסת ישראל. כנ"י כנפי יונה. כ"כ כף כפופה כ"פ כף פשוטה. כח"ב כתר חכמה בינה: לק"ש לקוטי ש"ס. לק"ת לקוטי תורה. ל"ת לא תעשה: מאו"א מאורי אור. מ"ע מנחם עזר"י. מ"ע מצות עשה. מ"ז מצוה זו. מל"ת מצות לא תעשה. מק"מ מקדש מלך. מ"ש מלכות שמים: נה"י נצח הוד יסוד. נהי"ם נצח הוד יסוד מלכות. נוק' נוקבא. ניה"ק ניצוצין הקדושים: סה"ק ספרים הקדושים ספרי הקבלה. סט"א סטרא אחרא: עד"ש על דרך שכתב. עש"ה עיין שם היטב. עש"ה על שם הכתוב. עי"מ עיר מקלט. ע"מ עשרה מאמרות. עט"צ עטרת צבי. עשה"ד עשרת הדברות. עד"ה על דרך הסוד. ע"ח עץ חיים. ע"ס עשר ספירות: פע"ח פרי עץ חיים: צי"ע צדיק יסוד עולם: קה"י קהלת יעקב: רז"מ רזא מהימנא: ש"א שערי אורה. שעג"ע שערי גן עדן. שה"ק שער הקדושה: תו"ד תוכן דבריו. תו"מ תפארת ומלכות:
פתיחה:
בגמרא מכות סוף המסכת אמר ר' שמלאי תרי"ג מצות ניתנו לישראל שס"ה ל"ת נגד שס"ה ימות החמה ורמ"ח מ"ע נגד רמ"ח אברים שבאדם ובזוה"ק וכל סה"ק דורשים שס"ה ל"ת נגד שס"ה גידים שבאדם רמ"ח מ"ע נגד אברים והכל נגד האדם. ועיין של"ה

הק' מאמר בית חכמה כ' שיש לומר שאין חילוק בזה והכל אחד. עד"ש בס' ע"מ מאמר חקור דין ח"א פי"א בשם א"ע שבאדם יש ב"פ שס"ה גידין דהיינו שס"ה דופקים ושס"ה שוקטים. והדופקים הם נגד שס"ה ימים. והשוקטים נגד הלילות וכ' ע"ז הרמ"ע שכן יש במל"ת ב' בחי' א' בחי' סור מרע לבד בשוא"ת נגד שס"ה השוקטים שהם נגד הלילות. ובחי' הב' יש גם במל"ת בחי' ועשה טוב אם מכוין לאסור בזיקים המתעה בהן וצבאו ופקודיו תחת שולטנתא דקוב"ה]עיין זוה"ק משפטים קי"ד ע"ב וע' ע"ח שער קאבי"ע פ"ד וז"ל שע"י מ"ע מתקן היצ"ט ועל ידי שמירת מל"ת גורם לתקן היצה"ר תחת רשות הקדושה עש"ה והוא ג"כ ע"ד הרמ"ע{ והוא מובחר הכוונה בשמירתם והוא נגד שס"ה הדופקים שהם נגד שס"ה ימים עש"ה עכת"ד הק'. לזה ההוצעה כ' בשל"ה דדברי ר' שמלאי דמל"ת נגד שס"ה ימות החמה הוא ממש כדברי הזוה"ק שכ' שהם נגד שס"ה גידים. אך ר"ש בא לפרש שהם נגד גידים הדופקים לכן אמר נגד שס"ה ימים דוקא דהיינו שיכוין בשמירתם לאסור היצה"ר תחת פולחנא דקוב"ה בבחי' וע"ט והכל ניחא ובזה יתבאר במאמר ערובין י"ג ע"ב שני שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא משנברא (ב"ש) והללו אמרו נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא (ב"ה) נמנו וגמרו טוב שלא נברא ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו. וכ' ע"ז מור"ש בסוף מס' מכות דטעם פלוגתתן ב"ה סברו דהבריאה טובה שעי"ז מסגל מצות ומע"ט בעוה"ז וב"ש סברו כיון שבנקל יוכל האדם לחטוא ולפגום ח"ו לכן הי' טוב יותר ההעדר. וע"ז נמנו ר"ל שמנו התרי"ג מצות ומצאו שהל"ת יתרים במספר על מ"ע א"כ קרוב להפסד מלשכר לכן טוב שלא נברא כיון שמועד לקלקל יותר מלתקן עכ"ד: והנה לכאורה נפלאו הדברים כפשטם שיהי' ההעדר טוב מהבריאה כי הבורא כל ברא עולמו להיטב לברואיו ואף שכתבו תוס' שם דמצדיק לא מיירי אמנם הלא רוב העולם הם בינונים: א"כ יהי' בריאתם לריק ולרעה ח"ו. גם הלא בכ"מ הלכה כב"ה וכאן נמנו וגמרו כב"ש. אמנם לפי הנ"ל יונח. דהנה ב"ש הם בחי' גבורות בחי' לילה. וב"ה הם החסדים בחי' ימים. לכן ב"ש איירי בבחי' מל"ת שכנגד גידים השוקטים שכנגד הלילות לכן המל"ת הם יותר ממ"ע והוה קרוב להפסד לכן אמרו טוב שלא נברא משנברא וכנ"ל. משא"כ ב"ה שהם בחי' הימים גידים הדופקים א"כ גם המל"ת הם בחי' וע"ט לאסור היצה"ר והס"ם תחת פלחנא דקוב"ה. א"כ הוה מצות עשה יותר שכל התרי"ג מצות המה בקום ועשה: ואם יזדמן לפניו איזה עבירה יהפוך למעשה הטוב. והל"ת המה רק שס"ה לכן טוב שנברא שקרוב לשכר יותר. ואמרו נמנו וגמרו ע"ד המור"ש הנ"ל שמנו כפשוטם ומצאו שהמל"ת הם יתרים לכן גמרו שטוב שלא נברא וכנ"ל אמנם עכשיו שנברא יפשפש במעשיו שיראה

שיהי' גם השמירה מל"ת בחי' מעש"ה ועשה טוב כנ"ל שיכוין בהם לאסור הס"ם ואז יהי' הכל בחי' וע"ט ויהי' קרוב לשכר יותר:

ולפ"ז יש ליישב מאמר ב' שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה. דמה נ"מ בזמן הזה שנחלקו. ר"ל עפמ"ש לק"ת בראשית הטעם למה נשים פטורות ממ"ע שהזמן גרמא לפי הידוע שהנוק' יוצאות מחזה דדכורא למטה ושם הם דבוקים ומקום ההוא יקרא זמן כי זמן הוא היותו בחי' יום ובחי' לילה וז"א נק' יום ונוק' יקרא לילה וכל המצות שהם נגד המקום הזה נק' מ"ע שהז"ג לכן נשים פטורות דנוקבא אתכלילת בדכורא בעשות הזכר המצוה אין מהצורך שתעשה גם היא. והמצות שתלוים למעלה ממקום הזה חייבת כי שם אין הזמ"ג ואינה נכללת בדכורא לכן חייבת בפ"ע עכ"ד עש"ה בקדשו:

הנה שנה גי' ספירה וכן כתבו בסה"ק כ"פ לרמוז שנ"ה על ספירה וידוע דב"ש וב"ה הם בחי' דכר ונוקבא יום ולילה. כמ"ש המקובלים שהם חו"ג וב"ש בחי' גבורה נוקבא לילה. וב"ה בחי' חסד דכר יום. וזהו ב' שנים ומחצה היינו ב' ספירות וחצי שהם ח"ג וחצי ת"ת נחלקו ב"ש וב"ה דכר ונוקבא כביכול ואינם דבוקים יחד ואז יש מחלוקות ביניהם שב"ש בחי' לילה גידים השוקטים אומרים טוב שלא נברא שקרוב להפסד וכנ"ל כיון שהל"ת יתירים. וב"ה אומרים טוב שנברא שהוא בחי' יום גידים הדופקים והכל בחי' וע"ט וכנ"ל: אבל לאחר ב' שנים ומחצה שם דבוקים יחד ואין מחלוקות שנכללו יחד והנוקבא טפלה אל הזכר וב"ש כב"ה בבחי' שס"ה ימים גידים הדופקים ולכ"ע טוב שנברא כי גם במל"ת עושה טוב וכנ"ל וה' יכפר כי כתבתי דרך אפשר:

לפ"ז יש ליישב מה שהקשה בלק"ת בראשית גם בכסא מלך תיקון ס"ט על מ"ש שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח והקשו הלא מ"ע הוא במעלה יותר מן ל"ת ולמה ירמז הל"ת קודם בשם י"ה והמ"ע באותיות ו"ה. ולהנ"ל יונח דמיירי במכוין במל"ת לאסור הס"ם וחילי' דילי' תחת פולחנא דקוב"ה דהוא ג"כ בחי' מ"ע. וגם לפמ"ש בע"ח הנ"ל במ"ע גורם לתקן רק הטוב והיצ"ט ובמל"ת מכוין לשעבד הרע תחת הטוב ועושה מרע טוב והיינו באופן הנ"ל. והנה הכוונה הזה הוא רק במחשבה דהוה כמעשה לכן נרמז זה בשם י"ה עולם המחשבה. משא"כ מ"ע הוא במעשה ממש לכך נרמז בו"ה ששם ז' ימי הבנין עולם המעשה:

ויש ליישב עוד דהנה כתיב סור מרע וע"ט דקודם צ"ל סור מרע כי כל המצות ומע"ט שאדם עושה בעודנו רשע הם הולכים למקום הקליפות ר"ל כמ"ש נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים לכן משפט הקדימה בזמן הוא מל"ת. לכן הוקדמו גם ברמז שם הוי"ה ב"ה הקודם לקודם י"ה למל"ת ו"ה למ"ע. ויל"ע דהנה הוא בנוקבא שהוא ש"ם כנודע

מכוונת שמ"ע דק"ש. והנה אבא יסד ברתא כטעם. בחכמה יסד ארץ לכן נרמז שמי עם י"ה שהוא חכמה למל"ת ומ"ע הוא בדכר סוד זכ"ר לכן זכרי שהוא ז"א בחי' ו' ואות ה' טפלה אליו תמיד לכן במ"ע זכרי עם ו"ה:

ובלק"ת בראשית מיישב בקדשו כי שמי גי' קפ"ד קס"ו אחורים דע"ב ס"ג והפנים הוא י"ה לכן שמי מצטרף עם י"ה ונעשה שס"ה כי ע"י קיום ל"ת גורם להתחבר אחוריים דאו"א עם הפנים. ולהיות כי זווג או"א נעלם מאוד לכן להיות מל"ת שהם דינים גורמים החילוף ונתחלפו י"ה באותיות מ"צ. ובמ"ע גורם זווג בלי העלמה וחלוף לכן נקראים מצוה ע"כ. וי"ל שלכן כתיב זה שמי לעלם לשון העלמה. כי אותיות י"ה הפנים של שמי באים באותיות מ"צ כטעם הנסתרות לה' אלקינו וזה זכרי היינו אותיות ו"ה נזכרים בגלוי לדר דר הנגלות לנו ולבנינו:

וידוע שיש בכל מצוה בחי' מחשבה דבור מעשה ובזוה"ק עובדא מלולא רעותא. והם נגד נפש רוח נשמה. והם נגד כל קומת עשר ספירות מחשבה חב"ד. דבור חג"ת. מעשה נהי"ם כנודע וצריך אדם השלם לכוין בכל מצוה ומע"ט ג' בחי' הנ"ל. ואם לאו הוא חסרון ומום ח"ו. וכן נרמז אדם א' רומז למחשבה אלף חכמה כנודע ד' דבור מ' מעשה: והנה מחשבה הוא לכוין לקיים המצוה לשם שמים ולעשות לו נ"ר שעושה רצונו ית' שציונו. ודבור בעת שלומד הלכות המצוה. ומעשה הוא מעשה ממש. והנה במל"ת יש ג"כ מעשה אם מכוין כנ"ל לאסור הסם וכת דילי' תחת פולחנא דקוב"ה. ומכ"ש בענין ל"ת שצריך להטריח א"ע להנצל ממנה כמו חמץ בפסח שצריך לעבוד בגופו וממונו קודם פסח. וכן מאכלות אסורות צריך להכנה דרבה וכן לשבות בשבת ויו"ט ממלאכה צריך מעשה מקודם וכדומה. וי"ל לפמ"ש בתיקונים שבכל ממלל דקדושה צריך לייחד קול דבור ביחד שהוא יחוד קוב"הו א"כ צריך לד' בחי' מחשב"ה דבו"ר קו"ל מעש"ה עולה בשוה יחוד שמע ישראל הויה אלקינו הויה אחד ליחד בכל מצוה יחודא עילאה ית"ש:

וידוע עוד מסה"ק דבכל מצוה יש יב"ק יחו"ד קדוש"ה ברכ"ה. כי מכל מצוה נעשה יחוד למעלה. והאדם מתקדש למטה כטעם אשר קדש"נו במצותיו וברכה הוא הברכה. וג' אלה נגד אברה"ם והיה ברכ"ה. יצח"ק קדוש"ה עולה על המזבח ונתקדש. יעקב יחודא עם בניו כנודע והם חס"ד גבור"ה ת"ת עיין זוהר משפטים קט"ז ובפע"ח שער הברכות. שהם אהב"ה ירא"ה אמ"ת במספר יחו"ד קדוש"ה ברכ"ה. אשר הם ג' קוין ימין שמאל אמצע והם ג' ווין יחוד קדושה ברכה אהבה יראה אמת עם ג' ווין גי' ברוך שם כבוד

מלכותו לעולם ועד ונרמז גם יח"ת בכל מצוה הרי נרמז בכל מצוה ב' יחודים שהם יח"ע שמע ישראל י"א י"א ויח"ת ברוך שם כמל"ו:

והנה מבואר בסה"ק שכ"א צריך לקיים כל תרי"גמ ואם לאו הוא מוכרח להתגלגל שנית וכ"פ. והנה יש כמה מצות שלא יוכל לקיים כ"א גם מצות התלויים בארץ. ונתנו עצה לזה חז"ל להתכלל כל אחד עם כל ישראל ומה שחסר זה גלה זה ובין כולם מתקיימים תרי"גמ ומצות התלויות בארץ יוכל לקיים עד"ש ונשלמה פרים שפתינו בלימוד ההלכות כנודע. ועוד אמרו בזה דהנה כל מצוה כלולה מכל התרי"גמ כי בקדושה יש התכללות. והמצות תלויות בספירות וכמו שהספירות כלולים זב"ז כן תרי"גמ כ"כ בשל"ה. לכן אם מקיים מצוה א' כראוי נחשב לו כאלו קיים כל תרי"גמ התלוים בה וכן אומרים יה"ר כאלו קיימתיה כו' ותרי"גמ התלוים בה וכ"כ הרמב"ם ז"ל במשנה א"ר חנינא בן עקשיא כו' לפיכך הרבה להם תו"מ כי כשהם הרבה א"א שלא יקיים א' על מתכונתה וזוכה לעוה"ב:

לכן אומרים בברכות המצות אשר קדשנו במצותיו וצונו המצות לשון רבים והמצווים לעשות לשון רבים כדי לכלול המצוה עם כל המצות ולכלול העושה עם כל ישראל העושים ומקיימים ובזה יחשב כאלו כל ישראל מקיימים כל המצות התורה והבן:

רש"י בתחלת התורה ז"ל הק' אר"י לא הי' צריך התורה להתחיל אלא מהחודש הזה לכם כו' ומ"ט פתח בבראשית כו' והקשה במזרחי הלא יש ג' מצות בתורה קודם החודש הזה שהם מצות פ"ו מילה גיד הנשה. ותירץ דהי' יכול לכתוב תוך שאר מצות התורה. ויש לדקדק א"כ לפי תירוצו של רש"י משום כח מעשיו הגיד לעמו קשה תינח מעשה בראשית ומעשה אבות צריך להקדים אבל המצות הי' נכון לכתבם עם שאר המצות. וי"ל בזה דג"מ האלה הם שרשי כל המצות ויסודותם. לכן להם משפט הקדימה כמו יסוד הבית שהוא קודם לבנין הבית. דהנה פ"ו הוא קיום מין האדם וכמ"ש בס' החינוך דאם לא יהיה אדם מי יקיים כל המצות. וכן מצות מילה הוא הסרת הערלה מגוף האדם דהיא בחי' הנחש וכמ"ש בזהר ומקובלים ואם לא יסיר הנחש לא יעצור חיל להתקדש במצות ה' וכאמרם ז"ל מה פסח שהוא מצוה אחת אמרה תורה וכל ערל לא יאכל בו כו'. וגיד הנשה כתב בזוה"ק דהוא מנשה לבני אנשא פולחני' דמארא ומוסיף כח היצה"ר והטומאה נמצא ג"מ האלו הם יסודי המצות ושרשם:

ויש לרמוז בזה דרך צחות דהנה ג' מצות האלו נרמזו בג' אותיות א"נ"כ מן עשה"ד כמש"ל בס"ד ורומז אל אנ"ך שביד הבונה ליישר בו יסודות הבית וחומותיו. לבל יפלו ולבל יתעקמו קירותיו. כן כאשר נתן לנו אלקינו תורת אמת מגדול עוז בשם ה' הנה

ה' נצב על חומות אנ"ך שהם ג"מ הנ"ל ליסד יסודות התורה והמצות להשריש בלבבינו לנכון קיימת:

וידוע מארז"ל דאין לתת טעמים למצות הש"י כי יש לחוש לחורבה שידמו שאם אין שייך זה הטעם גם המצוה בטלה. וכמו שפקרו פורקי עול כמה מצות תפח רוחם מטעם זה. אמנם ראינו גדולים חקרי לב נתנו עידיהם טעמיהם ורמזיהם במתיקות המצות בגמ' ובמדרשים ובזוה"ק ומקובלי' הק'. אמנם הענין הוא כי איש הנבער מדעת אשר תומך יתדותיו רק ע"פ הטעם הידוע לו כפי שכלו המוגבל בגבול אזי ימעדו קרסוליו. ובקל יהרסו מעגליו: אבל האיש הנלבב אשר יתקע יתד במקום נאמן. להאמין אמונת אומן. כי אין חקר להבין רצון אלקים חיים במצותיו כמו שאין מבין דבר במהותו ית"ש כן הוא ודעתו ורצונו אחד ואין לידע ואין להרהר אחר נתיבי מצותיו ית"ש שהם רצונו. אך עם זאת נפשו כלתה לדרוש ולהשכיל טעמי המצוה כפי מה שגילו לנו חז"ל מוסדי ארץ הקדושים והאמיתים אשר זרחה עליהם רוח חכמה ודעת לדעת את ה' ולעבדו ולעשות ולקיים גזרותיו ועדותיו עד"ש דרוש וקבל שכר באופן כזה הרשות נתונה לכ"א ועוד יחשב לזכות ולמצוה רבה וזה שיש לפרש פסוק טוב טעם ודעת למדני כו' ואין לחוש לחורבה הנ"ל פן ע"י הטעמים יבוא לבטל ח"ו לפעמים כשידמה לי שאין שייך הטעם. לזה איני חושש כי במצותיך האמנתי אמונה פשוטה מושרשת בלבבי:

וזה שי"ל בפסוק אחלי יכונו דרכי לשמור חקיך כו' כי חקים המה המצות שאין בהם שום טעם כגון פרה אדומה וכדומה שאין לומר בהם רק גזרות המלך. וביקש שיכונו דרכיו לשמור החקם בלב שלם ואז יוכל לחקור גם בשאר המצות איזה טעם שיוכל למצוא כי כבר הורגל לשמור החקים אף שאין בהם שום טעם לכן אז לא אבוש בהביטי היינו להביט בעיני השכל ולחקור אל כל מצותיך ואין לחוש לחורבה הנ"ל כי עכ"פ אקיים אותם מצד חוק וגזרת המלך ב"ה. לכן ערכתי לפני עם אמונים. טעמים מטעמים שונים במצות אל עליון אדון האדונים. כי המאמין לא יחוש למים הזדונים. ויוסיף לקח עשרת מונים:

במס' שבת פ' ר"ע אמר ר"א בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצאה בת קול מי גילה רז זה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו שנ' גבורי כח עושי דברו ואח"כ לשמוע בקול דברו. ויש להבין מפני מה יתייחס לשון זה למלאכים יותר מלישראל. ואף שבפסוק נמצא זה הלשון במה"ש מי יימר דאין שייך זה גם לישראל. וי"ל דכתיב סור מרע ועשה טוב דהיינו קודם ישתדל להיות סו"מ שלא לעבו' על מל"ת ואחר כך ישתדל לקיים וע"ט דהיינו מ"ע. ואף שמ"ע הוא במעלה יתירה מן מל"ת והראי' שמ"ע דוחה ל"ת

אמנם בזמן קודם מל"ת ממ"ע כי האדם יצר לבו רע מנעוריו והוא בעל חומר לכן צריך מקודם להסיר הרע ממנו וזוהמתו ואח"כ יוכל להתקדש לקיים המ"ע כמ"ש בסה"ק שכל מצות ומע"ט שהאדם עושה והוא בעל עבירה ר"ל הוא מקלקל ביותר. משא"כ המלאכים שאין בהם שום רע ושום מגע יצה"ר וזהומא לכן הם מקיימים קודם מ"ע לפי שמ"ע יותר במעלה מן ל"ת ואח"כ המל"ת שהיא בחי' שמיעה לכן קודם עושי דברו במ"ע ואחר כך לשמוע בקול דברו שלא לעבור מל"ת כמ"ש מור"ש על נעשה ונשמע כי נעשה רומז מ"ע ונשמע מל"ת. אמנם ישראל היו אז במעמד הר סיני שפסקה זוהמתן והיצה"ר ונזדככו כמו מלאכי עליון. לכן אמרו ג"כ נעשה קודם ואח"כ ונשמע. כי היו ב"ח מיצה"ר ולא הי' בהם רע כלל. וז"ש מי גילה רז זה לבני רז זה שמה"ש משתמשין בו להיות מקודם עשה טוב ואח"כ סו"מ:

הנה נתבאר שיש בעשה"ד כת"ר אותיות נגד תרי"גמ התורה וז"מ דרבנן. ובמשנה תורה נתוסף פ"ז אותיות בעשה"ד ויש לרמוז מספר לבנ"ה עד"ש בתיקונים תיקון כ"א יפה כלבנה תורה שבע"פ והוא משנה תורה כמ"ש זוה"ק ואתחנן דף רס"א תושב"כ ותושבע"פ דא תורה ודא משנה תורה לכן נתוסף במשנה תורה שהוא תושבע"פ כמספר לבנ"ה אותיות יותר על דברות הראשונות שהם תושב"כ והבן:

ויל"ע בתוספת אותיות כמנין אנ"י הוי"ה. לרמוז בל יטעו עוד כמו שטעו בלוחות הראשונות שאמרו שצריכים לממוצע שילך לפניהם. ועשו מעשה העגל ר"ל ועי"ז נשתברו הלוחות. ונרמז להם בלוחות אחרונות תוס' מנין אנ"י הוי"ה אני ולא מלאך ולא השליח רק הוא בכבודו ובעצמו מנהיג העולמות כולם ומשגיח בכלל ובפרט. ועוד י"ל אנ"י גי' טדה"ד כוז"ו שהם הלבושים והסתר אל ד"א הוי"ה ב"ה. מ"מ הכל הוא הש"י והוא בחי' אל מסתתר. לכן אין לעבוד ח"ו לשום כוכב ומזל או שר של מעלה רק הקב"ה שהוא מסתתר ומתעלם בכל העולמות ומלא כל הארץ כבודו להנהיגם ברחמיו וחסדיו כי אף בחי' אנ"י שהוא הסתר וכסוי הוא הוי"ה בכבודו ובעצמו ית"ש והנה כל אותיות של עשרת הדברות האחרונות הם תש"ז גי' אל אדון על כל המעשים. רומז ג"כ כנ"ל שהקב"ה הוא אדון על כ"ע ואף בעשי' שהוא המעשים אין עוד מלבדו:

והנה יש קע"ב תיבות בדברות הראשונות ועם י' שהם י' דברות הרי מספר יעקב שהוא תורה שבכתב כנודע. ויש לרמוז קע"ב גי' ב"פ אלקים שכן כתיב בלחות הראשונות, והלוחת מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הרי ב"פ אלקים, והנה זה רומז על בחי' הדינים שהי' בהם כמ"ש בס' לק"ת הק' פ' תשא וז"ל שבירות הלחות כעין שבירות הכלים שהי' בשביל הגבורות שירדו בהם כו' לכן נשברו לכן לא הי' ט' בראשונות דהיינו

טוב החסדים עכ"ל הק'. והנה בלחות שניות נאמר למען ייט"ב לך וכן ט' דהנטויה בלוחות שניות דמרע"ה ועיין ס' ברית כ"ע מאמר אילו של יצחק הוסיף בלוחות השניות ב"פ טוב שלא יקרם כמקרה הראשונות שנשברו בחסרון הטוב יע"ש. נמצא לחות שניות הם סוד עולם התיקון:

והנה יש טוב תיבות יותר בשניות מבראשונות וי"ל שזה כנגד ב"פ אלקים שיש בראשונות מעשה אלקים ומכתב אלקים לכן בשניות ב"פ טוב במעשה ובמכתב במעשה היינו מה שיש טוב תיבות יותר במעשה הלחות ובמכתב מה שנאמר בפירוש במכתב למען ייט"ב לך:

ויש לומר דרך אפשר לכן ערב לב משה להוסיף בחי' טוב מדילי' ובהדי כבשא דרחמנא למה לי' משום שכן נרמז מהקב"ה שאמר לו כתוב לך את הדברים האלה וקאי על לוחות השניות ותיבות לך כמיותר וי"ל ל"ך משל"ך והיינו מדרגא דילך שנאמר בלידת משה כי טוב הוא וארז"ל מלמד שנתמלא הבית אור שנ' וירא אלקים את האור כי טו"ב. וכ' בסה"ק אור קדמאה והם סוד ה' אור ה' חסדים והוא סוד טוב אור הגנוז דטובי' גניז בגווי'. וי"ל דלכן נאמר במשה ותצפנהו בחי' אור הגנוז לכן נאמר כתוב ל"ך מדרגא דילך היינו בחי' הטו"ב את הדברים האל"ה. אל"ה גי' אלף ל"ה ה"פ אור שהם ה"ח וזה שנתמלא הבית אור"ה ה' אור והוא בחי' טוב הנ"ל שהוא מדרגת משה לכן כן הוסיף משה בחי' טוב בלוחות שניות מבחי' שלו לכן נתקיימו הלוחות וכנ"ל ודו"ק:

אנכי:

דרך חוקיך [אות א]

א:

מצוה הראשונה לפרות ולרבות ולהוליד לפחות בן ובת. כמ"ש בתוה"ק ויאמר להם אלקים פרו ורבו. בס' החינוך משרשי מצוה זו כדי שיהא העולם מיושב שהי' חפץ בישובו שנאמר לא תהו בראה לשבת יצרה והוא מצוה גדולה שבסיבתה כל המצות כולם כי לבני אדם נתנו לא למלאכי השרת עכ"ד ומהר"ם הבבלי כ' טמ"ז לפי שקיום העולם תלוי בתורה שישאיר אחריו מי שיקיים התורה והמצות שיכיר שיש לעולם בורא ומשגיח ולא ימחה שמו מישראל ונעשה שותף להקב"ה במ"ב כשהוליד בנים קיים הצלם וכשבניו טובים קיים הדמות עכ"ל. והרדב"ז כ' לפי שרצה הש"י שתתפשט מציאותו צוה הש"י במצוה זו כדי שירבו להמשיך נשמות מסוד מציאותו ית"ש שהנשמות רוח מאתו כד"א ויפח באפיו נשמת חיים ובזמן שמקיימין מצוה זו בקדושה ובטהרה מושכין

נשמות חדשות בעולם כו' ואין קץ לשכרו כי הוא מקיים ומעמיד שלשלת הקדושה עכ"ד. וכ' בס' קרבן אליהו כדי שידמה האדם לבוראו שיהיה מהוה הויות כו' לזה אינו יוצא אלא בבן ובת כשם שהקב"ה ברא אדם ואשתו זכר ונקבה ע"כ. ובס' יד יוסף שע"י פ"ו נעשה האדם אחד כי כשהוא לבדו הוא חצי אדם וזה שכ' זכר ונקבה ויקרא שמם אדם שניהם יחד נקראים אדם אחד. ובזה ידמה לבורא כביכול שנקרא אחד בהחלט ואין שני לו. וכ' בס' מאה שערים כי המונע מפ"ו הוא שופך דמים ומבטל הדמות כמארז"ל יבמות ר"א אומר כו' כאלו שופך דמים ר"י אומר כאלו ממעט הדמות וגורם לשכינה שתסתלק מישראל עכ"ד. ובס' הגלגולים תוכן דבריו הק' כשברא הקב"ה אדה"ר בירר החלק של נר"ן שהיו מעורבין עם הרע של ז' מלכים ונעשה מהם נשמת אדה"ר וכללם מכל הבחי' וכל הנר"ן היו כלולים בו יש בראשו יש בשערו ובחוטמו וכל הנשמות שמצד הטוב היו כלולים בו ואחר שחטא ועירב טו"ר נתערב הטוב ברע באדם בליעל דקליפה אבר דקדושה תוך אבר כמוהו ובכל דור יוצאים נשמות הטוב מהרע ע"י פ"ו שצונו הש"י מטעם זה. והאדם שקילקל עליו לתקן לכן נצטוינו על פ"ו ושנקדש עצמינו כדי שנוכל להוציא אותן הנשמות ויבררו מן הרע ולפי שבעוה"ר אין אנו נזהרין בזה לגמרי לכן נמשכים הנשמות מעורבים לכן צריך האדם כל ימיו ליזהר להפריד ממנו אותו הרע ע"י מעשיו עכת"ד הק'. ויש לרמוז ענין זה באות א עפמ"ש באותיות דר"ע א זה אדה"ר וביאור דה"ק י"ל עפמש"ל בשם הגלגולים דבאה"ר היו כלולים כל נר"ן וכ"כ בשל"ה דמנשמת אדה"ר מתפשט ס' רבוא נשמות בכל דור. וידוע דס"ר נשמות נגד ס"ר אותיות התורה. וכל ס"ר אותיות נכללים בכ"ב אותיות א"ב. וכ"ב אותיות כלולים באות א כמ"ש בס' הבהיר וז"ל א גורמת לכל האותיות קיומם ומא יצאו כל האותיות עכ"ל. לכן א זה אדה"ר. כי כמו שבאדה"ר כלולים כל הנשמות כן בא כלולים כל האותיות. לכן ניתן מצות פ"ו קודם לאדה"ר שהוא צריך להוציא הס"ר נשמות לעולם כדי שיאירו בהם האותיות. וכן עולה לפי הטעם שכתבו החינוך והרדב"ז ומהר"ם כדי שיהיו בעולם בני אדם שיקיימו התורה הנכללים בא. אדה"ר וזהו הנרמז בא מאנכי הא' שפתח בה התורה. ועד"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לא שבך אני עתיד ליתן התורה לב"י ולפתוח בך אנכ"י. ועוי"ל דהנה ב' מצות אנכי ולא יהיה לך כוללים כל רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת. ואנכי כולל גם לא יהיה לך כי מכלל הן נשמע לאו. גם כי אנכי הוא בחי' מ"ע דכר ולא יהי' הוא כללות מל"ת נוק' הטפלה לו תמיד. הרי אנכי כולל כל התורה כולה ובפרטיות א' דאנכי הרומז על הקב"ה שהוא אלוף עולם יחיד ומיוחד כהוראות מצוה של אנכי י"א וזה שנרמז מצות פ"ו בא של אנכי י"א כו'. וכנ"ל ויש לרמוז מצות פ"ו באות א עד"ש בזו"ח

שיר א תקונא דילי' ודיוקנא סתרא דאדם בתרי גוונין רישא דלעילא איהו נקודא קדמאה דשלטא על כולא בגלופי דאתעטר לאתפשטא תחות ו דאיהו רזא ודיוקנא דאדם שלימו וב"ז ד דלתתא דאתאחדת מסטרוי ודא איהו שלימו דאדם כגוונא אחרא באמצעיתא דיוקנא דאדם ואתאחד בי' מתרין סטרין כגוונא דדרועין מסטרא דא ומסטרא דא ודא א דיוקנא דילי' אדם איהו עכ"ל. ולפ"ז נרמז מ"ש בס' יד יוסף הנ"ל שע"י פ"ו נעשה האדם אחד שהוא אדם וב"ז שנרמזים בא הרומז אחד וגם א רומז אדם כנודע בסוד א' מן וא"ו דשם מ"ה ב"ה העושה מדם אדם. וכן נרמז גם משארז"ל המונע פ"ו ממעט הדמות שהוא נרמז באות הנ"ל רזא דאדם וב"ז, וכן הוא שופך דמים עד"ש בלק"ת א' הוא סוד חיות האדם כמש"ל בסוד דם אדם. עיין במצות שפיכות דם הרוצח. וגורם לשכינה שתסתלק כי א' הוא רזא דיחודא קוב"ה ושכינתי' כנ"ל והפוגם בא' רזא דאדם מפריד א מב"ז ח"ו לכן תסתלק ח"ו. ונרמז גם מ"ש הרדב"ז בטמ"ז שימשיך נשמות ממציאותו ית"ש באות א כי אלוף זה הקב"ה כמ"ש באודר"ע. והוא יחיד ראשון כמו א' וכל הנשמות של א' הרומז אדה"ר וכל בני אדם הכלולים בו הכל נמשכים ממציאותו כמ"ש כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי ובזה ג"כ ממעט הדמות אדם. בסוד אדמה לעליון. וי"ל אלף מלא בהחשב ף' דמנצפ"ך גי' תתל"א גי' אהוה שדי עם פרו ורבו. שהוא סוד פ"ו דקדושה ע"י דעת דקדושה ויסוד. שהוא שם אהוה בדעת ושם שדי ביסוד. שלא יהי' בכלל מ"ש הראב"ד על מי שאינו מקדש עצמו גם בלא דעת נפש לא טוב ח"ו רק יהי' מצוה זו בסוד הדעת כטעם וידע אדם כו'. ומן הדעת נמשך ליסוד ועי"ז מקיים פרו ורבו בקדושה ובטהרה. ועוי"ל עד"ש בס' שעג"ע ובס' אגרא דכלה פ' בראשית דיש לחשוב כל אות בספר סופר ספור. שהם צורה מנין ומילוי. והנה לאלוף יש ג' צורות והם ג' אלפין א ווי א יווי א יוד עיין לק"ת עקב. והם גי' חנו"ך. והנה יש שם עוד אלפין אך לענינינו נחבר ג' אלפין בצורות אלו שרומזים שר העולם חנוך כי מצוה זו הוא קיום עולם. וג' אלפין עם ג' צורת האלו גי' פ"ז. הרי מספר וצורה ועם המילוי אלף בף מנצפ"ך גי' תתל"א הרי ס"ה תתקי"ח גי' בשוה פסוק דמצוה זו ויאמר להם אלקים פרו ורבו. ובס' אוצר החיים תו"ד הק' צורת יוי סוד מיין נוקבין ודוכרין אבני שיש טהור המתייחדים ע"י ו' שבאמצע (עיין ע"ח שער מ"ן ומ"ד פ"א) סוד יסוד צדיק ומבואר שאות א ציור ודמות אדם להרבות דמות אדם כטעם וייצר אלקים את האדם (ר"ל וייצר מתחיל ו' ב' יודין צורת א) ויש ציור יוי להוליד זכר ויש ציור יוד להוליד נקבה ונרמז בא להוליד בן ובת עכת"ד. ויש לרמוז עוד בא הנ"ל הרומז מספר תתקי"ח שרומז מספר אב ואם ובן ובת כזה י"ה הוא או"א עם יחוד זו"נ כזה עסמ"ב. אלף דלת נון יוד. ובאו שמות זו"נ במילואם רומז שע"י בן

ובת נתמלא העולם כולו כטעם פרו ורבו. הרי י"ה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן אלף דלת נון יוד גי' תתקי"ח מספר ויאמר להם אלקים פרו ורבו כמש"ל:

דרך חוקיך [אות ב]

ג:

שימול כל זכר בן שמונת ימים. שנ' ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר. בחינוך טמ"ז שרצה הש"י לקבוע בעם אשר הבדיל להיות נקראים על שמו. אות קבוע בגופם להבדילם משאר האומות בצורת גופם כמו שמובדלים בצורת נפשותם ונקבע ההבדל בגולת הזהב (ר"ל במילה) לפי שהוא סיבה לקיום המין מלבד שיש בו תשלום צורת הגוף כמו שאמרנו והעם הנבחר חפץ ה' להשלים תכונתם ע"י אדם ולא בראו שלם מבטן לרמוז כי כמו תשלום צורה גופו על ידו כן בידו להשלים צורת נפשו בהכשר פעולותיו עכ"ד. והבחיי כ' שהמילה אות קבוע בבשר על אמונת ה' ויחודו ולא ישתנה ולא יסור ממנו בין בחיים בין לאחר מיתה וכשם שדם הקרבן מכפר כן דם מילה מכפר לכן מצותו בשמיני כמו קרבן וגדול מקרבן שהוא בממונו והמילה בגופו באבר שכל גידי האברים נקשרים בו ומט"ז נק' ראש הגויה שהוא ראש כל הגוף וידוע שחתוך אבר מחליש כוחו של אבר ע"כ באה מצות מילה להחליש התאוה והנאת תשמיש ונשמר מן המותרות ע"כ. והרדב"ז כ' טמ"ז כי הכסוי זה מוסיף חום באבר ובהסיר הכסוי יוסר החום הרב ובזה יהיו נשמרים זרע אברהם מלהתגאל בזימת הארץ ע"כ. והרלב"ג כ' שרצה הקב"ה להבדיל עמו משאר העמים בגו"נ כדי לתת להם א"י כי א"א לזכות לא"י כ"א ע"י המילה בהסרת הקליפה ונצטוינו למול ביום ח' שבזה ישפיעו כל ז' כוכבי לכת כוחם בהנולד וביום ח' צוה למולם להתיש כחם להש"י לבד עכ"ד ובעיר מקלט ז"ל הוסיף עוד על החינוך הנ"ל שהוא דמיון כריתות ברית בין שני אוהבים. ובס' אורות המצות כל עבדי המלך נושאים עליהם כבלא דעבדא לסימן כי עבדיו הם אמנם הקרוב למלך מוסר לו חותמו ממש אמנם אומר לו הזהר בחותם זה שהוא חותמי כו' והטעם שנימול לשמונה שא"א שתתיישב עליו הקדושה אם לא יעבור עליו ז' ימים ושבת בכלל ואח"כ יוכל הקדושה להאיר עליו בעת המילה. ובספרי ז"ל היות אות הברית בזה האבר המסבב נצחיות המין יורה על נצחיות הברית והיותו באבר התולדה יורה המשך הברית על הבנים והיותו בשמיני כי אז נתעכל דם הנדות הטמא אשר ממנו ניזון הולד במעי אמו ונטהר הולד להכנס בברית קדש עכ"ד וכ' בס' הפליאה כל מה שברא הקב"ה בהמות חיות עופות הבדיל בין טמאות לטהורות. לכן צוה במצות מילה לעשות הבדל. וכ' ע"ז

בס' נחלת בנימן שלכן לא נבראו ב"י משוללי ערלה כדי שלא יאמרו ב' רשיות יש ח"ו. והנה הערלה היא תרומה מגופו וע"י השבת שעובר על הולד נטהר טומאת הערלה ואף שאחר השבת חוזר הטומאה ואין תורמין מטמא על הטהור תמן תנינן דאם הי' לו שעת הכושר תרומתו תרומה ומנהג ישראל בליל שבת שקודם המילה הולכין לבית התינוק ועושים סעודה וקורין לסעודה זכור והוא דהואיל וע"י השבת סר הטומאה מהילד וכדי שלא יהא חוזר אחר השבת מזכירים ברית אלקינו על הילד להיות מוכן לקדושה וזה שקורין זכור בפה והאי הכנה עושה רושם מקום מוכן לקדושה כי הקדש נקנה באמירה לגבוה והוה שפיר תורמין מן הטהור על הטהור עכ"ד. ולפ"ז יונח מ"ש בט"ז שמבקרין בשבת התינוק שהוא אבל על תורתו ששכח וקשה למה דוקא מבקרין בשבת גם למה נק' זה זכור. ולהנ"ל יונח לפי שכח השכחה הוא מבחי' הסט"א שהוא הערלה והוא הנחש הכרוך בגופו. גם מקום הערלה הוא בין הירכים שהם אשר נפגמו מאז שנגע הס"ם בתרין ירכין דקשוט. ונקרא גיד הנשה דקא מנשא מפולחנא דמארי'. והנה יתבאר אי"ה במצות ג"ה שע"י שגיד הזה סמוך לברית קודש תקע עצמו שם. הרי דבערלה כח שורש השכחה. אך בבוא ש"ק שהוא זכור נחלש כח הטומאה מהילד ושוב אינו חוזר וניעור ויוכל לבוא לידי זכירה ע"י המילה שחותך ממנו כח הערלה שהוא הנחש. לכן מבקרין התינוק בשבת דייקא בחי' זכו"ר להסיר השכחה. וי"ל במה שמביא הטו"ז מקודם. המדרש משל למלך שאמר לא יראו פני עד שיראה פני המטרוניתא תחלה. ויש לרמוז באמרו לא יראו פנ"י דידוע ב' שמות ע"ב קס"א שהם הוי"ה אהי"ה מלאים בחי' או"א גי' זכו"ר. והוא בחי' פני"ם ושם בחי' הזכירה ואחורים של ע"ב קס"א כזה יוד יוד הי יוד הי ויו יוד הי ויו הי. אלף אלף הי אלף הי יוד אלף הי יוד הי שהם קפ"ד קדמ"ת גי' תשכ"ח ר"ל. והנה בהילד הי' שולט בחי' שכחה שהוא אחורים בחי' הערלה. אבל בבוא שבת שהוא זכו"ר הוא בחי' פנים כנ"ל. ובזה מבקרים אותו שיבוא לידי זכירה. כי כ' בסה"ק שכל מה שהאדם זוכר ומשיג בתורה הוא בכח מה שלמדו אותו קודם בואו לעולם. אך ששכח מיד בבואו לעולם ע"י הערלה. לכן מבקרין אותו בשבת דייקא כדי שע"י המילה אח"כ יחזיר לבחי' זכירה והצלחה בלימוד. ויש לרמוז מש"כ בטמ"ז דהיא אות והיכר להבדילם מן עכו"ם והוא חותם המלך. באות נ עפמ"ש בתמונה נ מורכב מן ו"ז ומספרו אחד פי' חותמו של הקב"ה אמת ומודיע שהוא אחד כי מן א עד מ (דאמת) י"ג אותיות מנין אחד (מנין זו) לכך סמך הנו"ן אצל המ"ם כי חותם המלך צ"ל אצלו ומנין החותם מן א עד ת ב"פ י"ג שהם ב"פ אחד הראשון מפני הש"י שהוא אחד והשני נגד ישראל גוי אחד בארץ ע"כ הרי נ' הוא חותם הש"י כטעמי מילה כנ"ל. ונרמז עוד לפי הנ"ל צורת

נ ז"ו רומז עם ז"ו יצרתי לי ורומז להבדילם משאר האומות. גם נרמז מש"ל שהוא אות להבדילם בצורת נפשותם ונשמתם ג"כ בהכשר נרמז באות נ' עפמש"ל באודר"ע שאמרה נ' להקב"ה שבי אתה נותן נשמ"ה. ונאמר נר ה' נשמת אדם. הרי נ' רומז נפש ונשמה. גם עפמ"ש בכוונת שע"י המילה זוכה התינוק לנשמה. ונרמז משכ"ל דהמילה אות על אמונת הש"י באלקותו ואחדותו י"ל עפמ"ש בגמ' נ' נאמן כפוף כו' וכן נאמר לאאע"ה קודם ציווי המילה התהלך לפני והיה תמים באמונה פשוטה וכן נרמז ומצאת את לבבו נאמן לפניך וכרות עמו הברית. כי ע"י הברית יזכה לאמונה. וכן אמר בקדשו הרב הק' מאפטע זצוק"ל ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם. ואז לא תקשו עוד קושיות על אמונת הש"י ותורתו ומצותיו הק'. וכן מילה העיקר למול ערלת לבבו מן דעות מזויפות וחקירות שהוא הנחש הכרוך בלבבו אך להאמין ולהיות נאמן כפוף להש"י ולתוה"ק. ונרמז זה באות נ' מאנכ"י י"א והבן. ובחסד לאברהם כ' הערלה הוא הטומאה החופף על הברית מצד עה"ד טו"ר שבאה מחטא אדה"ר ע"י הנחש ומזה נעשה כופר ומין רחוק מן אמונת הש"י. לכן ציוונו הש"י להסיר הרע הזה מגופינו ולכנוס בברית האמונה היפוך דעת שוטים דעה"ד טו"ר עכ"ל הק'. לכן יש לרמוז ג"כ באות נ' הרומז אמונה כנ"ל הזוכה ע"י המילה. וכ' בסה"ק בערלה הם ג' קליפות נגד ג' קליפות הידועים שהם מבחי' הנחש ועור הפריעה היא קליפת נוגה המטין אותו לצד הקדושה. לכן כורתין ג' עורות הערלה לגמרי והקליפה הד' מטין לצד הקדושה. ונרמז זה באות נ' הרומז נחש כמ"ש בזו"ח, גם רומז נוגה. ועי"ל לפי מ"ש בכוונת מילה שע"י הפריעה נתגלה העטרה שהוא בחי' מלכות דוד. וזה נרמז ב"נ דאשרי הנופלת והוא סוכת דוד וסומכים אותה ע"י התגלות חסד בפי אמה כנודע. ויש לרמוז עוד עפמ"ש בלק"ת לך טעם מילה בשמיני להורות על ז' מלכים דמיתו ולא אתקיימו עד בוא מלך הח' ואתגלי חסד עילאה בפי אמה עכ"ל. והנה שבירת הכלים הי' שנפלו ונשברו וע"י מלך הח' נעשה להם קימה וסמיכה מעט מעט עד עת קץ. ונרמז ג"כ בנון דאשרי הרומז נפילה וסמיכה ואפ"ה סמכן דוד כנודע. והנה זהו בחי' תחה"מ כמ"ש בע"ח היכל ז"א שער א' לכן ארז"ל שע"י המילה זוכים לתחה"מ. ויש לרמוז באות נ' במספר ובצורה ובמילוי. הנה מספרו נ' וצירתו ו"ז הרי ס"ג ומילואו נון ב"נ רבתי דמנצפ"ך גי' תשנ"ו ועם ס"ג הרי תתי"ט גי' דוד מלך ישראל חי וקים, סוד העטרה שעטרה לו אמו. וכן נרמז בסוד ברית ועטרה שהם י' ו' כמ"ש בלק"ת לך. והוא סוד דוד מלך ישראל רומז עטרה. וחי וקים רומז יסוד שהוא ברית ו'. הנקרא יוסף ח"י גי' ח"י וקי"ם צדיק ח"י. ונרמז עוד במספר הזה וב"ן שמנ"ה ימו"ל א"ב כ"ל זכ"ר. גי' תתי"ט כי המצוה על האב מקודם. ובאוצה"ח כי המלכות דאצילות נ' כפופה

ונפילה בהתמעטה וירדה להתלבש בתוכם (ר"ל בבי"ע) אז נקרא עה"ד בהיות רגליה יורדות מות ונ' יורה על עת המילה שאוסרות רגליו ויורדות אורה אליו שלא יתאחזו בה החיצונים היונקים מעה"ד טו"ר עכ"ד ודו"ק:

דרך חוקיך [אות ג]

כ:

מל"ת שלא לאכול גיד הנשה שנא' ע"כ לא יאכלו ב"י את ג"ה. בחינוך טמ"ז רמז לב"י שאף שעברו עליהם צרות רבות בגלות מן העמים המה בטוחים שלא יאבדו אלא לעולם יעמוד זרעם ושמם ויבוא להם גואל. ובזכרם זה ע"י מ"ז יעמדו באמונתם וצדקתם ורמז הזה לפי שהמלאך שנלחם עם יעקב הוא שרו של עשו רצה לעקרו מהעולם ולא יכול לו וציערו בנגיעת הירך. וכן זרע של עשו יצערו לזרע יעקב ולבסוף יהי' להם תשועה עכ"ד. ובס' אורות המצות כ' כי אשר לא יכול לו בכל אבריו לפי שיעקב הי' תקיף בכל אבריו רק בג"ה אשר שם כחו ומקום מנוחתו של שר זה כמארז"ל למה נקרא שמו ג"ה שנשה ממקומו ויצא לפתות ב"א ולא מצא דרך קרוב אלא בענין עריות הואיל וגיד זה סמוך לברית קודש תקע עצמו שם ולפיכך יש לגיד י' ענפים ה' מימין ה' משמאל רמז ליוד כתות הטומאה לפיכך ציערו בנגיעת ירך וכיון שהגיד הזה הוא חלקו נהגו איסור אכילה בו כענין ביעור חמץ ומבערים כל הענפים היוצאים ממנו כענין הסרת הערלה דכל אבר מחזיק אבר ויוסיף בכח התאוה ושמו מוכיח דהוא מנשה ומשכח האדם מעבודת הש"י. הנשה עם ד"א גי' שס"ד רומז שבשס"ד ימים יש לו שליטה לבד מיוה"כ לכן האוכל מג"ה כאוכל ביוה"כ עכ"ד. ויש לרמוז מ"ש בחינוך שמ"ז רומז שיעמדו ב"י לעולם כו' באות כ הרומז בחי' נצח כמ"ש בע"ח שער טנת"א דבג"ד כפר"ת הם בז"ת. הרי כ' בנצח וכן המליך אות כ' בחיים שהוא חיים נצחי בחיים. וכן רומז כ"ף ירך יעקב שנפגם ולכן אסור לאכול בג"ה וכן כף כזה רומז נ"ה ב' נצח ף הוד כנ"ל והנה הוד נכלל בנצח שמאל בימין לכן כ' מלא הוא כ"ף נ"ה יחד. ורומז תרין ירכין שנפגמו לכן להלכה נוהג בתרין ירכין וכן כ' בפרד"ס כ"ף רומז תרין כפות מאזני צדק שהם נ"ה: ועי"ל עפמ"ש בזוהר בהקדמה כד נחתית כ' מכורסיא כו' אמר הקב"ה תוב לאתרך דהא בך כל"ה ונחרצה תוב לכרסיך והוה תמן עכ"ל. ויש להבין מדוע אם תהי' כ' בכורסיא לא תעביד כלה ואם תרד משם תעשה כליה ח"ו. וי"ל ע"פ דכתיב אל תירא עבדי יעקב כי אעשה כלה בכל הגוים אותך לא אעשה כלה כו' והטעם משום דכ' הוא סוד כסא כבוד ושם חקוק דמות יעקב. וכן איתא בזוה"ק וירא צ"ז יעקב אבינו הוא בעצמו כסא הכ'. לכן אם כ' הוא

בכסא לא תשלוט הכליה ביעקב וזרעו ח"ו כי כ' הרומז כליה הוא אצל יעקב. אבל אם תרד כ' מכסא אז לא תזכור הכ' מן יעקב שבכסא ואז תגרום כליה כיון שניתן לה רשות לא תבחין בין טול"ר. לכן אמר הקב"ה כ' תוב לאתרך לכה"כ ואז יהי' שלום בכל. ולא ישלוט שום פגע רע בבני יעקב לפי שהוא בכה"כ. וז"ש מלמד שהעלו אבק מרגלותיהם עד כסא הכבוד ר"ל שעלה המלחמה אל כסא ששם בחי' יעקב. לכן נסוג אחור המלאך הזה כי ירא ממנו וגם מה שכבר נגע בו בירכין שהם הרגלים ג"כ תיקן המלאך ויברך אותו שם. וזהו מלמד שהעלו אבק מרגלותיהם בחי' הירכין שבמקום "אות "ברית "קודש ר"ת א"ב"ק שכבר הי' לו שם אחיזה וכנ"ל. עד כה"כ שחקוק שם דמות יעקב ושם נתקן הכל ונרמז באות כ במנין וצורה ומילוי כ' במנין ב' רשין בצורה כמ"ש הרוקח ובמילוי כזה כף בף מנצפך תת"ך הרי אלף ר"מ גי' וכל בניך למודי הויה עם תורה לשמה. לפי שנתקן גם תרין ירכין שהם נ"ה וכל בניך למודי הוי"ה ללמוד תורה לשמה. וכן נרמז מ"ש רז"ל שהודה לו על הברכות באות כ' בתמונות ב' ווין כמ"ש בלק"ש הרי כ' י"ב תת"ך גי' תתנ"ב רומז גי' יברכך ה' יאר ה' ישא ה' שהוא ברכת כהנים כללות הברכות וכמ"ש ויברך אותו שם. ובאוצה"ח כ' רומז ועתיק יומין יתיב על כורסיא שביבין דנור לאכפיא להון ועליו נאמר ואין אלהים עמדי דא ס"ם ונחש היונק מג"ה עכ"ד הק' ונרמז בכ' של אנכ"י, גי' כסא. וכן כ' רומז כסא וכנ"ל:

דרך חוקיך [אות ד]

י:

לקדש חדשים ולעבר שנים שנאמר החדש הזה לכם ראש חדשים. בחינוך כ' כדי שיעשו מועדי ה' בזמנים שלהם פסח בזמן האביב וסוכות בזמן האסיף ולולי עבור השנים יבואו שלא בזמנם הללו לפי שישראל מונים ללבנה ובשול התבואה בכח החמה וע"י העבור משוים חמה עם הלבנה וניתקן הדבר בגדולי הדור בב"ד הגדול לפי שהוא חכמה גדולה עכ"ד. וי"ל מ"ז באות י' הרומז חכמה ומחשבה לחשבונות העבור והמולדות והתקופות כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני כל העמים. וכ"כ רש"י ז"ל שהיוד ע"ש המחשבה ביוד דאז ישיר. והנה חמה ולבנה הם ת"ת ומלכות וצריך להשותם ע"י י' חכמה. ונרמז ביוד מלא י' רומז חכמה וד רומז ד"ו פרצופין תו"מ חמה ולבנה וע"י י' חכמה משוים אותם. וכן בר"ח הם משתמשים שניהם בכתר א' ב' ראשים שוים עיין בכוונת בסוד ונסכו שהיא שוה אליו ושניהם דו. ונרמז עוד מ"ש כי היא חכמתכם ובינתכם כו' הרי דע"י חו"ב משוים חמה ולבנה שכן חמ"ה לבנ"ה גי' חכמה בינה שע"י ח"ב משוים תו"מ

שהם חמה לבנה. ודוק וכן נרמז גם באות יוד חייב י' הוא חכמה וד בינה כנודע מכוונת כתיבת השם. ויש לרמוז גם מ"ש כדי שיבואו המועדים בזמנם באות יוד כזה י' רומז אברהם חסד הראשון שנתנסה י' נסיונות נגד פסח עמוד החסד. ו' נגד יעקב נגד סכות ויעקב נסע סכתה בסוד ו' ת"ת. ד רומז דין כמ"ש באודר"ע נגד שבועות שהוא נגד יצחק שניתנה תורה בקול שופר בגבורה ועיין טור או"ח סי' תי"ז. וכן י"ל אבי"ב רומז אב לאבהן מהכפולים והוא אברהם. קציר יצחק גבורה אסיף נגד יעקב המאסף הכל. כמ"ש בתיקונים חד קצר כטעם ויאסוף רגליו אל כו':

הויה:

דרך חוקיך [אות ה]

י לשחוט הפסח בי"ד בניסן כמ"ש ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. בחינוך כדי שיזכרו הנסים הגדולים שנעשו להם ביצ"מ ע"כ והנה פרטות הזכרון יצ"מ בשחיטות הפסח הוא עד"ש מהר"ם הבבלי לפרסם שמזל טלה בכור המזלות בעת תוקפו דהיינו בחצי החודש הושפל ובושו וחפרו משפחת מצרים הבוטחים בו ע"כ והוא לידע כי הוא יחיד בעולמו משגיח בעליונים ובתחתונים ואין עוד מלבדו וכל שרי מעלה ומזלות כאין נגדו. ונרמז זה באות י' הרומז יחיד בעולמו כמ"ש באודר"ע. ובפרטות י' מהויה ב"ה דהוא שרותא דשם הנכבד אשר בה נכלל כל השם הויה ב"ה הרומז שהוא מהוה כל הויות היה הוה יהיה. ובזוה"ק ז"ל דוכרנא דהאי פסח במצרים דלהוי נכיס בשעתא דדינא שריא בעלמא ויתעברון בי' דינא רזא דא לאעברא זוהמא מקמא ברית קדישא כו' לתברא חילי אחרא כו' על שתי המזוזות ועל המשקוף בהאי רשימא דאות י' לאחזאה רשימא דברית ק' ואתבר ערלה מקמי' עכ"ל הק'. הרי נרמז מ"ז באות י' רשימא קדישא:

דרך חוקיך [אות ו]

ה:

מצות אכילת הפסח בליל ט"ו בניסן שנ' ואכלו את הבשר בלילה הזה. בחינוך כ' כדי לזכור הנסים של יצ"מ. ונראה לתת בכל מצות דפסח ענין זכרון יצ"מ השייך למצוה זו בפרטות ובמצוה זו י"ל שהוא זכר לחירות לאכול הפסח צלי ומתוקן ובהסבה כמ"ש בסה"ק דרך בני מלכים בני חורין וכן נקוה שיוציאנו ה' ב"ב גאולת עולם. לכן נרמז מ"ז באות ה ראשונה בינה הנקראת יובל המפיק עבדים לחרות. ולרמז הזה נזכר נ' פעמים יצ"מ בתורה נגד חמשים שערי בינה סוד יובל. ונרמז עוד באות ה עד"ש בלק"ת בא.

בית ראשון נגד ה' ראשונה ובית שני נגד ה"א כי בבית ראשון היו שוים קומתה לקומתה והיתה יונקות מאותן ה' הראשונות שלו ונקרא אז סיהרא באשלימותא כמ"ש בזהר כי ט"ו לחדש הוא ה' על י' פי' דכל קומת המלכות הם י"ס ושעור קומתה בת"ת נה"י דדכורא והנה על אלו הם עומדים למעלה ה"ס ראשונות הרי ה' על י' א"כ כשהוא נגדלת למעלה היא יורשות אותן ה' ספירות שהם על שיעור קומתה י' שלה ואז היא סוד ט"ו וזה הענין הי' ליל ט"ו ניסן לכן פסח מצרים מקחו מבעשור להורות כי היא סוד י' והמתינו עד ט"ו לחודש ואז אכלוהו כי האירו בה סוד ה' ראשונות שהוא ליל פסח ונתפשטו עד למעלה באופן כי בהיותם שם היא מסוד ה' ראשונה עכ"ל הק' הרי מבואר בפי' שנרמז מ"ז בהא ראשונה. בזוה"ק פקודא דא למיכל האי פסח על מצות ומרורים כו' לאחזאה גלותא דשכינתא עמהון בגלותא בההיא מרירא דלהון כו' ונרמז באות ה' הרומז שכינה עילאה המרחפת על בתה שכינה תתאה להוציאה לחירות עולם:

דרך חוקיך [אות ז]

ו:

שלא יאכל הפסח נא ומבושל כ"א צלי אש. שנאמר אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים כ"א צלי אש. בחינוך שכן דרך מלכים ושרים לאכול צלי אש שהוא מאכל טוב ומוטעם אבל שאר העם אינם יכולים לאכול מעט הבשר שהשיגו כ"א מבושל למלא בטנם. מלבד מה שאכילת צלי מורה על חפזון שלא היו יכולים להמתין עד שיתבשל ע"כ. והנה ענין זה הוא כבוד ותפארת ישראל בבחי' מלכים ונרמז באות ו' שהוא ת"ת יעקב. וכן רומז שישוב ה' לגאלינו וכימי צאתך מאמ"צ כו' ונרמז באות ו הרומז על הגואל. כנודע מסוד ו' שנטל יעקב למשכון מאליהו. ולפמ"ש בס' הנחמד דרך פקודיך בטמ"ז שלא יאכל דרך תאוה ורעבתנות שאינו רוצה להמתין עד שיתבשל. וכן במבושל כ' הטעם שאינו מסתפק במה שנתן לו הש"י ורוצה להוסיף מים בדרך בישול עש"ה באריכות. ולפ"ד יש לרמוז באות ו' עפמ"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לאות ו' שבך אני עתיד להכות להמתאוים בעם מכה רבה שנ' ויך ה' בעם מכה רבה מאוד ע"ש והבן. ובאוצה"ח כ' במ"ש בלק"ת נ"א ר"ת נעמה אגרות והאוכל נא גורם להם שפע ח"ו ע"כ וכ' באוצה"ח ונרמז מצוה זו באות ו' הרומז יסוד עכת"ד ונ"ל לבאר דהנה נעמה אגרת הם המחטיאים ח"ו בפגם היסוד. וז"ש בלק"ת שגורם להם שפע לכן נרמז באות ו' שניה שהוא יוסף להשמר מהם:

דרך חוקיך [אות ח]

ה:
שלא להותיר מבשר הפסח עד בוקר שנאמר ולא תותירו ממנו עד בוקר. בחי' כ' שכן דרך חירות מלכים ושרים א"צ להותיר מיום אל יום ע"כ והנה ענין חירות הזה לקנות מדת הבטחון כטעם ברוך ה' יום יום ולא לדאג דאגות מחר כי יבטח בה' שיזמין לו גם מחר פרנסתו ומאכלו ויש לרמוז זה המל"ת בהא אחרונה שהיא נקראת זא"ת ואמר דוד בזא"ת אני בוטח והיא השכינה הקדושה הנותנת טרף לביתה. ומהר"ם הבבלי כ' טמ"ז לזכרון שלא נותרה נשמה בבכורי מצרים עד בוקר וכולם מתו כשהכה בכור עליון בחצי הלילה לכך ל"ת מן הבכור הצלי עד בוקר עכ"ל. ונרמז זה הטעם בהא אחרונה שהיא השכינה הק' שנ' ועברתי באמ"צ כו' והכתי כל בכור אנ"י הוי"ה אנ"י רומז לשכינה ה' תתאה שהיא המכה כטעם הא דרכך ברא"ש. לכן ל"ת ע"ב כנ"ל. ובאוצה"ח כ' שכל נותר הוא משיורי מלכין קדמאין וכל מותר הולך אל הקליפות ובכמה מצות צריכין לתת להם חיות מועט כמו שעיר ר"ח וכדומה אבל במצוה זו נתגלה גודל הבהירות מעין גאולה העתידה ביטול הקליפות לכן נצטוינו לא תותירו ונרמז בה"א כי בלילה הזאת נטהרה אשה לבעלה לגמרי ואין להם חלק בשפעה הנותנת טרף לביתה דייקא בליל שמורים לכן אין לתת להם חלק כי כבר נתעלה כל חיותן עכת"ד:
אלהיך:

דרך חוקיך [אות ט]

א:
לבער חמץ ושאור בי"ד בניסן שנ' אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם. בחי' כ' בזה ככל ענייני פסח לזכר יצ"מ והרדב"ז כ' ואין בכל איסורין חומרות כחמץ כי חמץ רומז ליצה"ר ושאור שבעיסה יורד ומסית ועולה ומסטין כו' לכן החמירה התורה לבערו רמז לאדם כלה גרש יגרש היצה"ר מקרבו ויחפש אחריו בכל חדרי מחשבותיו ויוציאנו מרשותו לגמרי עכ"ד. ובס' צדה לדרך כ' מאמר החכם גלוי וידוע לפניך שרצוני לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה. קרא אותו בשם שאור כמו אם משימין בעיסה שאור כראוי מתקן העיסה ואם ירבה בה מקלקל העיסה כן היצה"ר אם יש בו קצת ממנו ומקבל מוסר ירבה שכרו ואם רב הוא סיבת הפסד גו"נ ולזה צוה ה' לבערו עכ"ל. ויש לרמוז לפ"ז בפסוק תשביתו שאור מבתיכם כי בי"ת נקרא גוף האדם שהוא עיסה הנ"ל ושאור הוא היצה"ר ודו"ק. ויש לרמוז באות א הרומז לפעמים ארור כמ"ש במדרש. כי יש צורה

א רי"ו כמ"ש בכוונת העמידה. דהיינו י' תחתונה כעין ר' והנה כן י"ל גם י' ראשנה ר' הרי ב' רשין ו' באמצע ושמה א הרי ארור ר"ל כי רומז על השטן והיצה"ר הארור שאור שבעיסה המעול ומחמץ העיסה בדעת דקליפה מן נחש הארור. בדיעות מזויפות ולדבק עצמו בא הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע אלף ר"ת אמונתי לישראל פקדתי. והוא א' מן אלקיך ית"ש. וי"ל עוד מצוה זו לבער החמץ בי"ד כי מהדין לבערו בחצות היום כמ"ש רז"ל אך חלק ונרמז בצורת א יוד י' רומז מבוקר עד חצות שהוא חסד דאברהם אות י' כנודע. ו' רומז זמן הביעור אחר שש, ד רומז בחי' ערב מחצות עד לילה בחי' ד' כנודע גם רומז א יוד י"ד ניסן עם ו' זמן הביעור שבו. ויצדק עוד ביותר לפמ"ש בשל"ה לרמוז בשרפת חמץ אחר חצות לאחר שש שעתיד הקב"ה לבער היצה"ר באלף השביעי והוא בין שש לשבע. ונרמז בצורת א יוד הנ"ל שביעור חמץ ביום י"ד בין שש הוא הו שבה לשבע הוא ד מידה ז' וי הוא עד חצות ו חצות ואחר חצות מבערים החמץ בין ו' לד. הרי יד ו' באמצע ודוק ורומז עוד א ליום הראשון שהוא ע"פ כמ"ש בגמרא מן הפ' הראשון אדם תולד:

דרך חוקיך [אות י]

ל:

לאכול מצה בליל ט"ו ניסן כמ"ש בערב תאכלו מצות. בחי' כ' זכר לנסים שעשה עמנו ביצ"מ. והנה הזכרון מצוה זו עפמ"ש בס' ד"פ. מצה נקרא מיכלא דמהמניתא שאינו עושה פעולה בעצמו יותר ממה שעשה האומן והוא רומז מדות הבטחון שבוטח בהש"י אשר מבלעדו לא יוסיף לעשות חיל ואין לעשות השתדלות ביותר בקניני העולם ובספוק פרנסתו כי נאמן עליו בעל מלאכתו שיזמין לו טרף חוקו משא"כ חמץ הוא מגביה עצמו יותר ממה שעשה האומן ורודף אחר חריצות והשתדלות מבלי בטחון. וזה נתאמת לנו ביצ"מ שהש"י מנהיג ומשגיח שלא כטבע וגם המזלות לא יוסיפו ולא יגרעו מגזרתו. ע"כ טוב לחסות בהש"י עכת"ד. וזה רמז באות למ"ד גי' ע"ד כטעם בטחו בה' עדי ע"ד וגי' ע"ה בטחון. ונרמז זה בל מאלקיך המשגיח בך בפרטות. ועוד רומז מצות מצה על ענוה ושפלות שאין מגביה למעלה ועומד בעמדה משא"כ חמץ טבעו להגביה ברמות רוחא. ונרמז טעם זה באות ל' הרומז ענוה כמ"ש בלקוטי ש"ס באות ל' מפני מה ראשה כפוף למטה כי לפי גדלו ענותנותו רם ה' ושפל יראה ע"ש. ועוי"ל לפמ"ש בס' ד"פ חמץ רומז על בחי' דעת דקליפה טו"ר וכ"כ בכוונת האריז"ל חמץ שאר גי' עץ הדעת. אבל מצה רומז דעת הטוב דקדו' וזה נרמז באות למ"ד עד"ש באודר"ע למ"ד רומז לב מבין

דע"ת. ועוי"ל לפמ"ש בכאריז"ל מצה הוא סוד המוחין דאבא שהם חב"ד עש"ה. וי"ל זה ג"כ באות למד ג' יודין שבו רומזים חב"ד כמ"ש בס' קהלת יעקב. ולפמ"ש באודר"ע הנ"ל למ"ד ל"ב מבי"ן דע"ת י"ל ל"ב רומז ל"ב נתיבות חכמה מבי"ן בינה דעת כפשוטו. הרי חב"ד ועוי"ל לפמ"ש בכוונת הלילה הזה כולו מצה וז"ל מצה הוא ה"ח הבאים לה' אחרונה מן או"א הנרמז במ"צ דמצה בא"ת ב"ש י"ה שהוא או"א עכ"ל. וכן יש לרמוז מ"צ גי' קל ה"פ הויה ה"ח הבאים לה' אחרונה ועם ה"כ הרי מצ"ה. והנה יש לרמוז אות ל בו ג' ווין כמ"ש בשעג"ע וכל ו' רומז אות שם מ"ה כנודע הרי ג"פ מ"ה גי' מצ"ה סוד ה"ח כנ"ל. וכן יש לרמוז במנין וצורה ומילוי כזה ל מנינה ל' צורתה כ"ו ומילואה ע"ד הרי גי' ק"ל. מספר ה"ח ה"פ הוי"ה הרי נרמז הכל בלמד בס"ד:

דרך חוקיך [אות יא]

ה:

שלא ימצא חמץ ברשותינו כל שבעה שנאמר שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם. בחינוך ג"כ לזכרון יצ"מ. והנה זכרון הזה הוא כי חמץ רומז לגאות כנ"ל לכן צריכים להזהיר גם בני ביתינו שלא ימצא בהם גאות שהוא מדה מגונה מאוד וצריך הרחקה יתירה. והנה יש אדם שהוא משפיל א"ע ומדבר עם כ"א בדרך ענוה אבל בקרבו רמות רוחא ומראה שהוא ענו ג"כ והוא ענוה פסולה וזהו שהזהיר לא ימצא בבתיכם ברשותיכם והיינו טמון בלב כ"כ ב"ס ד"פ בתוס' ביאור. ויש לרמוז זה באות ה' דהוא נגד יסוד העפר כנודע והוא שיהי' בו מדת עפר שאין מרגיש שום גבהות בלב ג"כ. והנה לפמש"ל דחמץ רומז על יצה"ר המחטיא האדם בתאות ובמידות רעות ר"ל נרמז באות ה' הרומז לחשובה כמ"ש בגמ' מ"ט תליא כרעא דהא דאי הדר בי' ליעול בהך. וזהו החילוק בין מצה לחמץ בין ה' לחית כנודע מסה"ק. ובאוצה"ח רומז באות ה' נוקבא רחל המטהרת ביתה מכל טומאה והסט"א נתבטלו ממציאות עכ"ד. וזהו ה"שוכן אתם כו' כי ה"א אינה מקבלת טומאה כמ"ש באודר"ע:

דרך חוקיך [אות יב]

י:

שלא לאכול תערובות חמץ שנאמר כל מחמצת לא תאכלו. בחינוך כ' ג"כ זכר ליצ"מ. וי"ל דזכרון הזה רומז כי במצרים היינו משוקעים בטומאת ערות הארץ והוא שמצת זוהמת הנחש דהוא היצה"ר שאור שבעיסה. ואם היינו עומדים שם עוד כרגע היינו נחלטים

לצמיתות לכן לא הספיקו בצקם של אבותינו להחמיץ ויצאו בחפזון שלא יתערב ח"ו היצה"ר בנו לעולם. כי החילוק בין חמץ למצה הוא משהו והוא נקודה קטנה אות י' נקודה היהודית המבדיל בין ה' ל-ח חמץ ומצה. וזהו הנרמז באות י' מן אלקיך נקודה היהודית שלא יתערב לנו בין חמץ למצה שלא יהי' תערובות חמץ באדם. ועוד רומז שלא יתערב בין מצוה לעבירה. כי היצה"ר מסמא עיני האדם לומר על עבירה שהיא מצוה ולהיפוך ומערב בין חמץ למצה. והוא נרמז באות י' שהוא קוץ של ד אשר ע"י הקוץ נדע להבדיל בין אחד לאחר ובאם לא ניכר י' הזה הוה תערובות חמץ ח"ו והוא במשהו כמו י' כי הוא ענין דק מאוד וקלוש להבין ולהשכיל על דרכיו את מי הוא עובד כל ימיו ואם אין ברוחו רמיה ח"ו. עוד י"ל דהנה ד"א הוי"ה הם נגד ד"ע אבי"ע. וידוע עשי' נגד ה"א רובו רע, יצירה ו' מחצה על מחצה. בריאה ה"ר רובו טוב. אצילות י' כולו טוב ושם לא יגורך רע. לכן רומז אות י' נגד אצילות שאין שם שום תערובות חמץ כלל וניצול מכל מחשבות זרות ומכל פניות שבעולם רק בלתי לה' לבדו ויהיו כל מעשיו מיוחדים לשמו ית"ש כנרמז באות י' יחיד בעולמו כמ"ש באודר"ע:

דרך חוקיך [אות יג]

ד:

שלא להאכיל מבשר הפסח למומר שנ' כל בן נכר לא יאכל בו. בחינוך כ' מאחר דמצוה זו זכר ליצ"מ ע"כ ראוי שלא יאכל ממנו מומר שאנחנו עושים לזכרון שנכנסנו תחת כנפי השכינה ובברית התורה והמצות אין ראוי להאכיל למי שעושה היפוך מזה ויצא מכלל האמונה עכ"ל ויש לרמוז זה בכף פשוטה עד"ש בסה"ק כף פ' רומז שנתפשט מלכותו גם בעולמות התחתונים והמומר הכופר ואומר שאין משגיח בתחתונים ח"ו לכן עושה כל העבירות כי כופר בשכר ועונש והשגחה אין להאכילו מפסח הרומז על ביעור ע"ז והשגחה בתחתונים בהריגות הבכורים וביטול מזלם ובאלהיהם עשה ה' שפטים כהוראות ך' פשוטה. כף זכות וכף חוב. שכר ועונש. ועי"ל ך' פשוטה הוא מאותיות מנצפ"ך שבאים בסוף התיבות כדרך השומרים העומדים בסוף להגביל המקום בל יבוא זר אל המלך כמ"ש במאורות נתן שלכן נקראו מנצפך משרים בס"ת מלשון שומרים. וכן רומז מ"ז לשמור הקודש ממגע זר ומומר. עוד נרמז ך' ע"ק ועתיק יומין יתיב על כורסיא לאכייפייא להון עיין זוהר"ק. ויש לרמוז גם בדרך גי' כ"ף פשוטה גי' ת"ק מספר כל בן נכר לא יאכל בזבח הזה שהוא תואר מצוה זו:

אשר:

דרך חוקיך [אות יד]

א:
שלא להאכיל מבשר פסח לתושב ושכיר שנ' תושב ושכיר לא יאכל בו. והנה תושב ושכיר דכאן גר שקיבל עליו ז"מ בני נח ושכיר הוא שכיר נכרי. וכ' בחי' טמ"ז לפי שגוים אינם מאמינים בניסים האלו ע"כ אין להאכילם מפסח ע"כ ומהר"מ כ' ג"כ כזה שפסח הוא זכר ליצ"מ ולהאמין ביכולתו ואלו לא השלימו באמונתם שהם ערלי לב וערלי בשר לכן בשמחתינו בל יתערבו זרים ע"כ. ויש לרמוז טמ"ז באות א הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע אלף אמונתי לישראל פקדתי. גם א רומז לפעמים ארור כמש"ל. ואין ארור מדבק בברוך. גם י"ל א' רומז אד"ם ובסוד אתם קרוים אדם. והנה תאר אדם הוא המדבר שבזה נבדל מכל בע"ח. והנה מעלת הדבור הוא רק דבורים קדושים בתורה ובתפלה ושבחות להש"י וזה יש להם רק ישראל אבל אוה"ע הם רק מצפצפים ומהגים כשאר בע"ח שיש לכל בע"ח איזה שפה. לכן אתם דייקא קרוים אדם אבל אוה"ע אין קרוים אדם שהוא ע"ש בחי' הדיבור כי אין להם דבור. לכן אסורים בפסח שנקרא ע"ש פ"ה ס"ח בהודות והלל להש"י ובדבורים קדושים:

דרך חוקיך [אות טו]

ש:
שלא להוציא מבשר הפסח חוצה שנ' לא תוציא מן הבית מן הבשר חוצה. בחינוך דהוא זכר לחירות ושררות ואין מדרך מלכי ארץ להוציא ממאכלם חוץ מהיכליהם רק מדלת העם בעת יכינו להם סעודה ישלחו מנות לחוץ לרעיהם לפי שהוא חידוש אצלם ע"כ, וי"ל זה הטעם באות ש' עד"ש בשעג"ע ש' רומז שלוה שררה וזהו חירות ועוד לפמ"ש בלקוטי ש"ס ש צורתה זי"ו ורומז זיו השכינה. וכן נקרא המסיבה הזאת מחנה שכינה, בסוד זה השלחן אשר לפני ה'. לכך אין להוציא ממחנה שכינה ולחוץ כי נהנים מזיו השכינה. ומהר"ם כ' שמ"ז שלא לנהוג באכילת פסח קלות ראש כיון שאכילתו בחבורה לכפר על המכירה שהי' בחבורה דכתיב וישבו לאכל לחם. והחיצונים יש להם אחיזה כשהפנימי נכנס בגבולם ומתחזקים עכ"ל. וי"ל בדה"ק דעון פגם מכירת יוסף הוא ביסוד צדיק ח"ו והוה כמו פגם הוצאות ז"ל שנותן כח פנימי לחיצונים ח"ו ובזה מתחזקים החיצונים וזהו הי' פגם מכירות יוסף יסוד אור זרוע לצדיק לחיצונים. ונעשה זאת בחבורה ובסעודת לחם שפגמו ונתנו פנימי לגבול חיצונים. לכן ראוי עתה לתקן בחבורה הזאת שנהנים מזיו השכינה שלא להוציא מן הפנימי חוץ לגבול הקדושה דהוא כעין

מכירת יוסף והוצאת זרע לחיצונים. והנה שדי רומז יסוד צדיק כנודע. ונרמז באות ש' הרומז שדי כמ"ש בזוה"ק בהקדמה. וכן רומז ש"לום ג"כ בחי' יסוד צדיק:

דרך חוקיך [אות טז]

ר:

שלא לשבור עצם בקרבן פסח שנאמר ועצם לא תשברו בו. בחינוך כ' זכר לגאולה שאין כבוד לבני מלכים לגרר עצמות ולשברם ולאכול מה שבתוכם. ע"כ ויש לרמוז זה באות ר' הרומז ראש וחשיבות וכנ"ל. ומהר"מ כ' כדי שיהיו עצמות שלמים ויסחבום הכלבים ויראו המצרים את אלהיהם תשורה לכלבים ונתפרדה החבילה של הטלה והכלב. ויתפרסם שהשה הקשור בכרעי המטה שהוא אלוה מצרים אין יכול להושיע את עצמו וכש"כ אחרים עכ"ל. ובזוה"ק ועצם לא תשברו בו לאחזאה בי' קלנא דהא גרמין הוו רמאין בשוקא ואתו כלבין וגררו לון מאתר לאתר ועוד שם ותו מצראי חמו דכלבא גררו לון והוו מצראי טמנין לון גו עפרא ודא הוא בטולא דעכו"ם יתיר מסטרא דלהון ע"כ. ויש לרמוז זה באות ר' הרומז אל אחר כמ"ש בזוהר הרקיע גם רומז ר"ש כמ"ש בשעג"ע ונרמז ביטול ע"ז דהוא ר' שיהי' ר"ש. ועוד נרמז הוא ישופך ראש שנאמר לנח"ש ע"ז הראשון: הוצאתיך:

דרך חוקיך [אות יז]

ה:

שלא להאכיל לערל מפסח שנאמר וכל ערל לא יאכל בו. בחינוך טמ"ז לפי שלא נכנס תחת כנפי השכינה באות ברית וכמש"ל גבי מומר. וי"ל מצוה זו באות ה הרומז בחי' ברית מילה כטעם ה"א לכם זרע שמל יוסף אותם. וכן ה' רומז בחי' התגלות העטרה בברית שהוא בחי' מלכות שמים ה'. והערל שלא נכנס תחת כנפי השכינה אות ה אסור לאכול בפסח פ"ה ס"ח זיו השכינה שנפתח פ"ה שהי' נאלמתי דומי' בגלות מצרים. ונעשה פה סח עולם הדבור והערל אין לו ה' עולם הדבור כי פה התחתון נאטם ומכוסה בערלה ובריתה הלשון נגד ברית המעור וכן נתוסף ה' לאאע"ה קודם]אחרן שנמול. כי ה' רומז על המילה וכנ"ל ודו"ק:

דרך חוקיך [אות יח]

ו:

לקדש כל בכור אדם וכל בכור בהמה שנאמר קדש לי כל בכור כו' באדם ובבהמה כו'. בחינוך כ' טמ"ז למען דעת שהכל שלו ואין לו דבר בעולם רק מה שיחלק לו הש"י בראותו כי אחר שיגע כמה יגיעות ועשה פרי החביב עליו כבבת עיניו ואח"כ מוכרח לתתו להקב"ה לרשותו. ועוד טעם כדי שיזכור בכורי מצרים שנהרגו ומתו בט"ו בניסן עכ"ל. ויש לרמוז טעם מ"ז באות ו' הרומז יחודו ית"ש על ו' קצות עולם כמ"ש בזהר כ"פ ו' איהו סהדותא דיחודא וכן נרמז ו' תיבות דיחוד שמע ישראל ובתיקונים כ' ו אתהפך לשית סטרין לעילא ולתתא ולד' רוחות וסהיד דלית אלוק אחרא כו' ודא הוא דאקמוה מארי דמתניתין כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ולד' רוחות. כטעם מצוה זו הנ"ל וכן נודע בהריגות בכורי מצרים סוד אחדותו ית"ש שהכניע וביטל מזל טלה בכור המזלות למעלה והרג בכורי מצרים למטה כמ"ש והויה הכה כל בכור כביכול הוא וב"ד הנרמזים באות ו של והוי"ה שהם בית דינו אברהם יצחק יעקב והלכה כמכריע יעקב אות ו' ויעקב הוא כנגד יסוד האחדות כנודע מס' מאמר האחדות. שממנו יצאו י"ב גבולי אלכסון ונתייחדו לאלקים בכל מקומות ממשלתו. והנה ב' טעמים של החינוך המה טעם אחד שע"י הריגות בכורים נודע סוד אחדותו ויכולתו וממשלתו. ובפרטות י"ל זכרון הריגות בכורים של מצרים והצלת בכורי ב"י נרמז באות ו' שהוא ז"א ברא בוכרא דאו"א עיין מאו"א בקדשו. ונרמז בני בכורי ישראל שהוא ת"ת יעקב האחוז באות ו' שלקח הבכורה מעשו. וכן ליוסף שהוא ו' שניה מן וו ניתן ג"כ הבכורה הרומז בוי"ו:

דרך חוקיך [אות יט]

צ:

שלא לאכול חמץ כל ז' ימי הפסח שנ' ולא יאכל חמץ. בחינוך זכר ליצ"מ. והנה טעם זה מפורש בתורה כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה. לכן לא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ כו'. ויש לרמוז זה באות צ'. דהנה ידוע חמץ הוא סוד עה"ד מבחי' הנחש. וכן דרשו בסה"ק חמץ שאר גי' עץ הדעת. לכן נח"ש ימים בשנה אוכלים חמץ שיש להם שליטה לכת דילי' בימים האלה מיסוד דקטנות בחי' נח"ש סוד שדי א אה אהי אהיה עיין כוונת קי"ס. ובשבעה ימי פסחא אין לו שליטא ח"ו לכן אסור אז לאכלו לתת לו כח ח"ו. והאוכל אז חמץ נותן כח לנחש הארור על כל השנה לשלוט בו לכן ימיו נכרתים ר"ל היפוך הכתר. ופוגם בצדיק עליון דהוא יסוד דגדלות שמכניס הטומאה למקום הקדושה. גם גורם הסתלקות יסוד צדיק מן ד ונעשה ר' אל אחד. עיין בי"ת דרוש שקלים (ועיין תקונים תיקון ע' ובע"ח שער פו"ח דרוש י"ג אות צ' רומז יסוד צדיק) כי ע"י

עה"ד טו"ר גורם הסתלקות יסוד צ' ואז נתערב טו"ר וע"י אכילת חמץ בפסח גורם ג"כ לעורר בחי' נחש מעה"ד הנ"ל. ויש לרמוז באות צ' בספר סופר ספור מנין צורה מילוי כזה צ' י"ן צד"י ג' רנ"ד מספר ל"א יאכ"ל חמ"ץ שהוא בחי' נחש עם כ"ד זינין דילי' מנין ואיב"ה אשית כנודע וכן לא יאכל חמץ עם כ"ד. הנזכר ג' צ' י"ק צד"י:

דרך חוקיך [אות כ]

א:

שלא יראה חמץ בגבולינו כל ז' ימי הפסח שנאמר ולא יראה לך חמץ כו' בחי' זכר ליצ"מ י"ל בזה הזכרון כי חמץ רומז לבחי' עה"ד כמש"ל והוא לדעת טוב ורע על פי השכל בחקירות אנושית והוא דעת שוטים. כמ"ש בס' דרך פקודיך במצוה זו שרומז שצריך להרחיק מחקירות ודיעות כוזבות ח"ו שהוא חמץ ושא"ר גי' עץ הדעת. רק להאמין הכל באמונה פשוטה ע"פ הקבלה עד למשה מסיני ע"ש וז"ש ולא יראה לך חמץ. כי ראיה הוא בעיני השכל וחקירה וזהו חמץ. לכן השבירה הי' בעינים כביכול. שע"י החקירה יכולין ליפול ולהשתבר ח"ו מכל פנות התורה והיראה רק צריך לקיים הכל ולקבל בצד האמונה. ויש לרמוז זה באות א הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע אלף ר"ת אמונתי לישראל פקדתי. אמנם ע"י הקדמות אמיתיות עד למשה מסיני מותרים להתבונן בהם גם ע"פ שכל ולחדש ולבנות בנינים בחכמה ובינה כנרמז בא אלף חכמה אלף בינה. והוא כמ"ש בסידור קול יעקב. אל יוציא משפתיו מה שלא שמע מרבו וכן לא ימציא לו הקדמה מה שלא שמע אבל לתרץ איזה ענין ע"פ הקדמות אמיתיות מותר דלא"כ לא שבקת חיי ומה יעשה בחלקו שקיבל מסיני עכ"ל. וזה שי"ל במאמר רז"ל בפסוק ולא יראה לך חמץ שפירושו כנ"ל שלא יבוא לחקור חדשות בעיני השכל לבד. ואמרו שלך אי אתה רואה ר"ל מן הקדמות שלך שאתה ממציא בחכמה ובתורה אי אתה רואה אסור לך לראות אבל אתה רואה של אחרים ר"ל ע"י הקדמות אמיתיות שקבלת ע"י אחרים שהם קבלו למעלה למעלה זה מזה עד למשה מסיני שהוא ושל גבוה. עד א עולם הנרמז בא ויהי' ושל גבוה פי' על ש"א ר"ל מאיזה אחרים אתה רואה ושל גבוה שיקבלו עד של גבוה, בהם ניתן רשות לדרוש ולחקור וע"י בחי' אמונה והקדמה אמיתיות ואף אם אין מבין מהותה של הקדמה מ"מ יבין וישכיל ע"י ויבין נפלאות מתוה"ק ואם לאו הוא חמץ ואסור במשהו:

דרך חוקיך [אות כא]

ת:

מ"ע לספר ביצ"מ בליל ט"ו בניסן שנ' והגדת לבנך ביום ההוא כו'. בחינוך כ' כי הוא יסוד גדול באמונתנו ובתורתנו ע"כ אנו אומרים תמיד בברכות ובתפלות זכר ליצ"מ לפי שהוא לנו אות בחידוש עולם וכי יש אלוה קדמון ויכול ופועל כל הנמצאות הוא ובידו לשנות היש שיחפץ בכ"ז מהזמנים כמו שעשה במצרים ששינה טבעי העולם ועשה אותות מחודשים גדולים ועצומים הלא זה משתק כל כופר בחידוש העולם ומקיים האמונה בידיעת הש"י עכ"ל. ויש לרמוז טעם זה באות ת' הרומז חותם אמת כמ"ש בגמרא ובזוהר בהקדמה שאמרה ת' דאנא חותמא דגושפנקא דילך אמת. עוד ת מלשון והתוית תו ר"ל שתעשה לך סימן ואות אמת. וכן נרמז תיו תחיה לב"י ותו תמות למצרים שהי' נגוף ורפוא. ועוי"ל עפמ"ש בס' יצירה המליך אות ת בחן כו' וצר בו צדק בעולם ושבת בשנה ופה בנפש זו"נ ע"כ וי"ל בסמיכות ג' ענינים הללו באות ת שהוא אות אחרונה וכמ"ש במאו"א ת' הוא מלכות דמל' דעשיה ורגליה יורדת מות ב"מ וע' שעג"ע אורח צדיקים באריכות רגל הת' שיורד לחצי טהירו התחתונה מדור הקליפות. ובס' פורת יוסף בשם מרן הבעש"ט הקדוש זצולק"ה אות ת הוא בתכלית הרחקות מאור א"ס ב"ה ע"י כמה מסכים עד שהש"י מרחם ושולח הארה נפלאה להתעלות מדרגא לדרגא עד א ע"ש. וי"ל שזה סוד מ"ש בזו"ח שה"ש א' נחתא לגבי ת לאמשכא לה לגביה. והוא ע"י מציאות חן אף שאינו כדאי עד"ש וחנותי את אשר אחון וזה הי' לבני ישראל ענין החן הזה במצרים אף שהיו ערום ועריה מבלי שום זכות וכמ"ש מצא חן עם שרידי חרב (ירמי' ל"א) ופירש"י שם שנוצלו מחרב מצרים. והוא ע"ד אות ת הנ"ל אשר שם הוא מדרגה התחתונה. מ"מ אלוף עולם ממשיך משם עד אות א להארה נפלאה והמליך אות ת בח"ן וקשר לו כתר שהמשיך אותה עד א' שהוא א' פלא כ"ע וצר בו צדק בעולם שהוא ג"כ בחי' דין דינא דמלכותא בחי' ת' וכן י"ל שעיקר יצ"מ הוא נס דהריגות בכורים שהי' כחצות הלילה דהיינו עד חצות ממש ואם תחשוב כסדר המזלות שצם חנכל שמתחילין תחלת ליל ד' תמצא מזל צדק בשעה ששית של ליל ה' שאז הי' הריגות בכורים קודם יצ"מ דט"ו ניסן הי' ביום ה'. והנה אז נאמר ועברתי באמ"צ כו' והכתי כל בכור כו' אני ה'. אני רומז לשכינה ק' שהוא בחי' צדק דשם דינא דמלכותא בלא ווותריניתא כלל כמ"ש בזוהר האזינו רצ"ב. ובסידור שערי שמים כ' כוכב צדק פועל בעולם צדקה וחיים ויושר ואהבה. וכדי שלא יסתר לדברי זה"ק בכ"מ י"ל דבזוהר מיירי על אוה"ע ועוברי רצונו ובשע"ש מיירי נגד ישראל אשר אז בזמן שעושה צדק נקמה בגוים פועל ישועות לב"י ע"י מציאות חן כנ"ל. ואמר עוד ושבת בשנה כי שבת הוא ג"כ מידה שביעית בחי' מלכות נגד צדק. וב"י בחרו להם יום השבת למנוחה בסוד כנס"י יהי' בן זוגך. ושבת ג"כ מציאות

חן בעיני הש"י לנוח בו ולשבות בו. ופ"ה בנפש כי פ"ה הוא ג"כ בחי' מלכות פה. לכן יתאחדו כל הבחי' הנ"ל שהם בחי' מלכות סוד כנ"י לאות תו בחן. והם בעולם שנה נפש צדק שב"ת פ"ה של כנ"י ובפה נתקן לספר ביצ"מ שהי' שם שורש חן הראשון שמצאו ב"י בעיני הש"י ועשה עמהם נסים ונפלאות במזל צדק. והנחילם שבת זכר ליצ"מ וצוה אותם לספר נפלאותיו בפה:

דרך חוקיך [אות כב]

י:

לפדות פטר חמור בשה שנ' וכל פטר חמור תפדה בשה. בחינוך כדי לזכור לעולם הנס שנעשה להם ביצ"מ שהרג הש"י בכוריהם שנמשלו לחמורים ע"כ. וי"ל טעם זה באות י' שהוא נקרא ראשית כמ"ש בשעג"ע אות י' הוא ראשית כל שלא תוכל לכתוב שום צורה רק אם תעשה י' נקודה מקודם לכן רומז י' על בחי' בכור ונרמז ביו"ד מן הוצאתיך מאמ"צ שהרג בכוריהם אות י' ועי"ז הוציאנו מאמ"צ. וכן י"ל ע"פ הכוונת מכת בכורות שיצאה מכתר מלכות דקדושה והכה בג"ר כח"ב דקליפה. והנה י' רומז בחי' אין דהוא גולם חומר היולי ראשית הנאצלים כמ"ש בשעג"ע והוא כתר דקדושה. וכן י' בג' עוקצין רומז ג"ר כח"ב כנודע בסה"ק. לכן י' של הוצאתיך שנתגבר י' דקדושה והכה לבחי' י' כח"ב דקליפה. ויל"ע עפמ"ש בזוה"ק פ' בא פקודא בתר דא לפדות פטר חמור כו' ורזא דא יצה"ר יכול לאחזרא בתיובתא ולבתר יצ"ט כמה דאוקמוהו זכה עזר לא זכה כנגדו בגין דאינון דיוקנא חד דשה וחד דחמור ואם לא הדר וערפתו שוי לי' עם קשה קדל דעתידין לאתמחי מן ספר חיים עכ"ל. ויש להעמיס שבא להזהיר על כל עניני תאות החומר דהוא חמור בדברים המותרים לעשותם לש"ש. וזהו לפדות חמר החומר יצה"ר בשה הרומז על בחי' הקדושה ש"ה ר"ת שכינה הק' שה פזורה. ונרמז זה באות י' הרומז קוד"ש חכמה המברר כל הברורין אל הקדושה ונרמז ביוד של הוצאתיך מאמ"צ שהוא ג"כ בחי' יציאה ממצר ים והבן:

דרך חוקיך [אות כג]

ך:

לערוף פטר חמור אם לא יפדהו בשה כמ"ש ואם לא תפדה וערפתו. לפמ"ש בזוה"ק ברמז בדה"ק פדיון פ"ח בשה היינו להפוך היצה"ר חמור לבחי' שה יצ"ט והיינו בכל הנאות ותאות עוה"ז יכוין לש"ש ויעלה הכל לקדושה לעולם התענוג בסוד אהבה בתענוגים

כמ"ש תלמידי הבעש"ט. אמנם ענין זה אינו שוה לכל נפש והנה מרבית ההמון אם יתענגו מתענוגי העוה"ז הם נופלים לתאות הגוף וגבר החומר על הצורה ונוסף להם תאוות רעות כי מן ההיתר יסיתנו החומר אל האסור ח"ו. לכן העצה להם לפרוש א"ע מתענוגים והמותרות רק כדי חיות הגוף ובריאותו והמותר החרם יחרימו ויערפו את החומר החמור הזה וכאמרם ז"ל ע"ה אסור לאכול בשר וכדומה וזהו אם לא תפדה ר"ל שלא תוכל לפדות החמור היצה"ר בשה לקדש עצמך במותר לך בתענוגי עוה"ז אז וערפתו לשבור החומר לגמרי רק כדי חיותו. ויש לרמוז זה באות ך' כף עד"ש רז"ל סעודה שהנאתך הימנה משוך ידך ממנה. ונרמז שיהי' ידך בחי' כף פשוטה למשוך ידך מתאות החמור ועי"ל כ"ף פשוטה לכפוף היצה"ר ולפשט עקמימות וכפיפות הלב להתנהג בפרישות:

מארץ:

דרך חוקיך [אות כד]

מ:

שלא לצאת בשבת חוץ לתחום שנאמר אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. בחינוך כ' כדי שנדע שהעולם מחודש ולא קדמון כמ"ש כי ששת ימים עשה ה' כו' ע"כ כדי לזכר בדבר הזה ראוי שנניח במקום אחד כלומר שלא נלך רק בדרך טיול וענג ובהליכות י"ב מילין יש טורח רב עכ"ל. והנה יש להתבונן בדה"ק איך נדע מאיסור תחומין. אמונת חידוש עולם יותר מכל איסור מלאכות בשבת. גם צ"ל אומרו בהליכת י"ב מילין יש טורח רב. מה פסקה דוקא בי"ב מילין יש טרחה רבה הלא כאיש גבורתו לאחד דרך רב ולא מעט הוה ג"כ טורח גם למה נאמרה מ"ז דתחומין שהוא בחי' מקום של שבת בפ"ע קודם אזהרת כל ל"ט מלאכות. וי"ל בס"ד דהנה הקב"ה נק' מקום כי הוא מקומו של עולם כביכול. והוא דהמקום הוא תמיד קודם להדבר המתקומם בו. כמו שהמחדש הוא קודם להמחודש ממנו בהחליט לכן נק' הקב"ה מקום לפי שהוא קדמון לכל והוא המחדש לכולם. והנה שבת הוא עדות על חדוש העולם לכן נגבל בו ג"כ בחי' מקום. והנה ארז"ל שבת שמא דקוב"ה דאיהו שלים מכל סטרין ור"ל שבת הוא שם הוי"ה ב"ה הרומז חידוש עולם המהוה כל הויות ומשם הוי"ה יוצא י"ב צרופים שהם נגד י"ב גבולי אלכסון הכולל כל מקומות. והנה י"ב צרופים הם נגד י"ב שבטים שהם ד' דגלים לד' מקומות בד' רוחות עולם והם י"ב גבולים וד' דגלים נגד ד"א הוי"ה ב"ה ויב"ש נגד יב"צ הוי"ה הנ"ל. לכן רומז שבת על בחי' המקום שבי"ב גבולים ושם הוי"ה ב"ה דאיהו שלים מכל

סטרין היינו יב"צ וי"ב גבולים והוא בחי' מקום הרומז על חידוש עולם כמו שהמקום קודם להמתקומם כן הש"י נק' מקום כמו שם הוי"ה שלו הרומז מהוה כל הויות היה הוה יהיה. לכן נאמר י"ב פעמים שבת בתורה לרמז הזה. וכן הי' מחנה שכינה י"ב מילין נגד ד' דגלים שהיו מחנה שכינה לכן בש"ק שהוא נגד מקום הנ"ל אסור לצאת חוץ לי"ב מילין דהוא חוץ למחנה שכינה והיוצא משם הוה טורח רב כי יוצא מגבול קדושת שבת אל בחי' חיצונית העולם. ובזה נדע מאיסור תחומין חידוש עולם כי תחומין מורה על בחי' המקום שהוא קודם ולכן נאמר איסור תחומין קודם כל מלאכות שבת לפי שהמקום קודם לכל כמו שהמחדש קודם וכן נרמז כי הי"ב מילין הם נגד י"ב שבטים ויב"צ צרופי הוי"ה המתגלים ונרמזים בשבת לכן הוה טורח לב"י אם יצאו מגבולם שהוא גבולם ממש ובפרט לפמ"ש בכוונת האריז"ל י"ב מילין הם ג' פרסאות שהם חלל נה"י דעשי' שנשאר פנוי ולמטה מזה הוא מקום הקליפות לכן היוצא חוץ מי"ב מילין שהם נה"י דעשי' יוצא לחלל שלהם ומביאם לקדושה ג"כ. וזה נק' טורח רב לב"י שיוצא לרשות הקליפות ח"ו. ויש לרמוז ענין הזה באות מ עפמ"ש בפרד"ס ויש מי שפי' כי מ חוטמה ו' הוא ת"ת יעקב וגנה העליון אברהם חסד וקרקעיתה התחתון הוא יצחק וכותל שמאחריה הוא השכינה נמצא מ ד' חיות המרכבה ועיקרה בשכינה מלכות כזה)(עכ"ל הרי מ' רומז ד' רגלי המרכבה שהם ארגמן והם ד' דגלים שהם תקונא דשכינתא כמ"ש בזוהר ויחי ששם י"ב שבטים בי"ב מילין והוא סוד תחום שבת מחנה שכינה מחנה ב"י בדגלי מדבר שנלמד תחומין משם שזהו נקרא מקומו של יום השביעי בחי' מלכות שכינתא קדישא עוד נרמז במ' צורת כ"ו גי' שם הוי"ה ב"ה שמא דאיהו שלים מכל סטרין כנ"ל שהם יב"צ הוי"ה נגד י"ב גבולים י"ב שבטים י"ב מילין וכנ"ל. וכן נרמז בשם הוי"ה בחי' מקום כזה יפ"י הפ"ה ופ"ו הפ"ה גי' מקום שהוא מקומו ש"ע. ובשבת איהו שמא דקוב"ה בחי' מקום וכנ"ל. ועוד יש להסביר דהנה שבת הוא הכללות שהוא שמא דקוב"ה כלל כולם והוא בחי' כללות מקום כנ"ל. וכן כללות כל מקומות שבעולם הם י"ב גבולים שהם גבולי אלכסון. וחוץ מהם הוא פרט והם פרטיות אל הכלל. לכן היוצא בשבת חוץ מי"ב מילין שהם נגד י"ב גבול אלכסון יוצא מן הכלל אל הפרט ובזה יוצא מן המנוחה אל הטורח שכ' בס' החינוך. והנה מצאתי אח"כ בס' דברי חים ש"ק רומז על בחי' המקום כמ"ש שבו איש תחתיו כו' וברוך שכוונתי:

דרך חוקיך [אות כח]

א:

מ"ע לידע שיש אלוה הממציא כל הנמצאים מאין ליש והוא היה הוה ויהיה ומשגיח על כל בעליונים ובתחתונים שנאמר אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. כ' בחינוך טמ"ז כי האמונה הזאת הוא מיסודי הדת ואשר לא יאמין בזה הוא כופר בעיקר וענין האמונה הוא שיקבע בנפשו כן הדבר אמת ושא"א בחלוף זה בשום פנים ואם יושאל ע"ז ישוב לכל שואל שזה יאמין לבו ולא יודה בחילוף זה אפי' יבואו להרגו רק כן מחזיק וקובע האמונה בלב כו' ואם יזכה לעלות במעלות החכמה ולבבו יבין ועיניו יחזו במופת נחתך שהאמונה הזאת אמת וברור ושא"א להיות בלתי דבר זה אז יקיים מצוה זו מן המובחר עכ"ל. וי"ל מצוה זו באות א עד"ש בס' אודר"ע אלף זה הקדוש ב"ה שהוא ראשון והוא אחרון. ור"ל דנרמז באות א שהוא ג"כ ראשון ואחרון לאותיות ולחשבון. כי אב גד כו' עד ת' הנה א' הוא ראשון והנה אחר אות ת' נחשבים מנצפך. עד ץ' פשוטה ט' מאות וחוזר לאלף שהוא אלף הרי אלף היא אחרון המשלים למנין אלף שהוא ג"כ א ועוי"ל עפמ"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לאלוף שבך אני עתיד לתת תורה לישראל ולפתוח בך אנכי י"א הרי נרמז באות א אנכי י"א שהוא קבלת אלהותו ית"ש מצוה זאת וכ' האברבנל במצוה זו שהודיע הקב"ה שבני ישראל אינם נכנעים תחת איזה שר משרי מעלה אבל האלקי והשר אשר על ישראל הוא השי"ת בכבודו ובעצמו והוא אשר ברא כל העולמות ומהוה אותם כאשר רומז עליו שם הוי"ה ב"ה וזהו אנכי הויה אלקיך כו']דהנה הוי"ה רומז על שם העצם המורה שהוא מהוה כל הויות מאין ליש והוא נצחי היה הוה ויהיה. אבל שם אלקיך שהוא מענין אלקים רומז לפעמים גם על שרים האלהיים המנהיגים מערכות השמים בציוי הקב"ה אשר ברא גם אותם וכן אלהים לשון שררות. והנה כל אוה"ע המה מושגחים מן שרי מעלה אבל ב"י מושגחים מן הש"י בעצמו. והעד אשר הוצאתיך מאמ"צ והכנעתי כל המזלות ושרי מעלה בהשפיל בכור המזלות]. וזהו אנכי הויה ב"ה המהוה כל הויות אלקיך אני עצמי אלקי שלך ולכן הוצאתיך מאמ"צ כנגד שרים העליונים והי' תכלית ההוצאה משם כדי שאנכי אהיה לכם לאלקים עכ"ד בתוס' באור. וי"ל זה באות א עד"ש באודר"ע אלף אמונתי לישראל פקדתי. ויש להבין הלא גם אוה"ע מצווים על ע"ז שהוא מז' מצות שלהם. אך י"ל דרך אפשר שהם לא נצטוו רק על מל"ת של לא יהיה לך כו' אבל מ"ע של אנכי י"א לא נצטוו ואין להם מצות אמונה הזאת כאשר מבואר אשר הוצאתיך מאמ"צ גם אלקיך לשון יחיד המדבר אל כללות ישראל שהם מיוחדים לו לעם. והאו"ע אין להם בחי' אמונה רק בדרך עונש אם יקבלו עליהם אלהים אחרים. ודו"ק וזהו אמונתי שהוא אמונת אלקותו יתב' הנכלל במ"ז של אנכי רק לישראל פקדתי וזה נרמז באות א. וז"ל הרמב"ם פ' חלק בעיקר

הראשון להאמין מציאות הבורא ית"ש שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות הוא עילת מציאות הנמצאים כולם וממנו קיומם כו' ואיו האחדות והאדנות אלא לו לבדו כי הוא מסתפק במציאותו וא"צ למציאות זולתו וכל מה שזולתו מן המלאכים והגלגלים ומה שתוכם ומה שלמטה מהם הכל צריכים במציאותם אליו וזה היסוד מורה עליו אנכי י"א כו' עכ"ל. ויש לרמוז זה באות א עפמ"ש בס' הבהיר א גורמות לכל האותיות קיומם ומה א יצאו כל האותיות עכ"ד והוא עפמ"ש באודר"ע הנ"ל אלף זה הקב"ה. שממנו קיומם של כל הנמצאים כנרמז במצוה זו. וז"ל שעג"ע א צורת יוי סוד הויה רחמים גו רחמים רומז רישא דעתיק זהו בצורתו ומנינו אחד שהוא ראשון לכל המספרים והוא א"צ לכל המספרים והוא עומד בפ"ע ומשתתף עם כולם והם צריכים אליו עכ"ל. הרי נרמז מצוה זו כהוצעת הרמב"ם הנזכר. ובס' תולדות י"י מצוה זו בו כלול הכל ונק' לב כמו הלב חיות כל האברים כך מצוה זו אמונה ושורש לכל רמ"ח מ"ע וזוכה ע"י אמונה לחיי עוה"ב שהוא לב של כל המצות וכו' הרמב"ם במשנה אר"ח ב"ע רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תו"מ וכ' כשיקיים מצוה אחת מתריג"מ כראוי ולא שיתף עמה מכוונת העולם רק שיעשה מאהבה רבה זיכה לחיי עוה"ב וז"ש ר"ח כי המצות בהיותם הרבה א"א שלא יעשה האדם בחייו א' על מתכונתה ובזה זוכה לחיי העוה"ב עכ"ד. וקשה מנ"ל הא ונראה מדלא אמר הש"י רק מצוה א' מפורש אנכי ה' אלקיך (ר"ל כי אנכי ולא יהי' מפי הגבורה שמענו הרי מ"ע א' מפורש מפיו או לפי שתואר מצוה זאת הוא הויה אלקיך עצם אלקותו) והיינו לכוונה זו דבמצוה א' כראוי סגי. ובאמת יש סברה לזה על פי החקירה שכ' הראשונים לידע סוד אחדותו ית"ש שכל מקום שאני תופס ואוחז בקצה וחלק מהאחדות הרי אני תופס כולו וכן שמעתי ממורי והבן והנה מאחר שהתו"מ נאצלו מעצמותו ית"ש שהוא אחדות אמיתי א"כ כשמקיים מצוה זו על מכונה ובאהבה שהיא הדבקות בו ית"ש ותפס במצוה זו חלק האחדות א"כ כאלו כולו בידו כאלו קיים כל המצות שהם כללות אחדותו פרצוף שלם כביכול וכ"כ בזהר נשא המקיים מצוה א' על מתכונתה סגי וכיון הרמב"ם ז"ל לדעת חכמי האמת ברוה"ק עכ"ל ס' תוי"י. ויש לרמוז זה באות א הרומז א' דאנכי כמ"ש בזוהר הנ"ל בהקדמה שבאלף פתח הקב"ה אנכי י"א והנה מצוה זו כולל כל רמ"ח מ"ע. ומל"ת דלא יהיה לך כולל כל שס"ה ל"ת כמ"ש בסה"ק והנה כ' בס' דרך פקודיך דבאנכי נכלל גם לא יהיה לך דמכלל הן נשמע לאו. גם י"ל דמל"ת הוא בחי' נוקבא הנכללת בדכורא שהוא מ"ע דאנכי וכ' בס' זרע קודש בשם מרן הק' מהרמ"מ מרימינאב זי"ע שאפשר שלא שמעו ב"י בסיני רק א' דאנכי ע"ש. והוא כנ"ל דא' כולל אנכי ואנכי כולל גם לא יהיה לך הרי כל תריג"מ

נכללים בא שהוא רומז אחדות והתופש במקצת כאלו תפס כולו וכנ"ל והוא תואר מצוה זאת דאנכי י"א שכוללת רמ"ח מ"ע וגם לא יהי' לך הכולל שס"ה ל"ת הרי כל התרי"ג. וכעין זה כ' בס' רזא מהימנא וז"ל אלף אנכי לא יהיה לך כי כן יהיה לך גי' פ' וזהו הנרמז בר"ת אלף אנכ"י ל"א והף' גי' יהי"ה ל"ך ובדיבור א' נאמרו ר"ל שנרמזו באות א' דסיפורא דילי' אחד ובג"כ דיוקנא דילי' א תרין אנפין תרין דבורין עכ"ל הק' הרי א' רומז מצוה זו שנכללים בה כל תרי"גמ. ועי"ל עד"ש בשל"ה שהק' במאמרם ז"ל דס"ר אותיות שבתורה כנגד ס"ר נשמות ישראל והקשה וכי שבט לוי ומשה ואהרן לא הי' להם חלק ואות בתורה. ותירץ דיש פרטות וכללות וכללי כללות דהוא ס"ר אותיות נכללו בכ"ב א"ב שבתורה. וכ"ב אותיות נכללו באלף. לכן ס"ר נשמות ישראל הם פרטים נגד ס"ר אותיות והלוים היו כ"ב אלף נכללו בכ"ב אותיות שהם כללות וכולם נכללו באות א שהוא כולל כולם. הרי א רומז כל ס"ר אותיות שבתורה שהם כל תריג"מ. שהוא מצוה זו דאנכי וכנ"ל. והנה בכלל מצוה זו של קבלת אלקותו ית' להאמין שהוא מנהיג כ"ע על ידי עשר ספירות והשמות הק' כמ"ש חכמי האמת והוא כביכול מתעלם בתוכם לית מחשבה תפיסא בי' כלל. ונרמז באות א רומז על הקב"ה כמ"ש באודר"ע וצורת א יוי הוי"ה ב"ה סוד שם העצם ומקור כל השמות והכינויים הק' גם נרמז י' ספירות הק' כמ"ש בתיקונים ובזוה"ק כ"פ א י עליונה רומז כח"ב עם תלת קוצין שבה קוץ עליון כתר י גופא חכמה קוץ התחתון בינה. ו שבאמצע א רומז ו"ק חג"ת נה"י י תחתונה מידה עשירית ובא צורת יוד הדלת רומז מלכות כנודע. ויש לרמוז בצורת א ובמילואה. צורתה יוי ובהחלק ו' שבאמצע לשנים כנודע כזה יווי גי' ל"ב הרי נ"ח ומילוי אלף ומספרה אחד. ועם ג"כ של מספר צורה מילוי הנ"ל הרי נח קי"א א' ג' גי' אנכי הויה אלקיך או כזה צורת יו"ד גי' כ'. גם רומז מספר י' הרי ל' וצורה יווי ל"ב הרי ס"ב ועם מילואו אלף. הרי קע"ג גי' אנכי הויה אלקיך ובס' אוצה"ח אלף רומז פלא עליון דעת הנעלם תכלית הידיעה שלא נדע ואלף מורה על היחוד והקדמות א' הוא ראשון כמ"ש באודר"ע שאמר הקב"ה ל"א אני נקרא ראשון ואתה ראשון ודי בזה עכת"ד. והארכתי מעט במ"ז שורש כל המצות ולא ביארתי אף כטיפה מן הים כי יראתי להרבות עוד והש"י יעזרני ועל מימי אמונתו ינהלני:

דרך חוקיך [אות כו]

ר:

שלא יעלה על הדעת שיש אלהים אחר זולת הש"י ח"ו כמ"ש לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. בחינוך כ' ביאור הפסוק שלא תאמין אלוה אחר זולתו וזאת המצוה היא עיקר גדול בתורה שהכל תלוי בו כמשארז"ל כל המודה בע"ז כאלו כפר בכל התורה כולה ואם מקבל באלוה איזה דבר מכל הנבראים ואפילו מודה שהקב"ה שולט עליו ועל אלקותו עובר על לא יהיה לך עכ"ד. ויש לרמוז מל"ת זו באות ר' עפמ"ש בתיקונים כ"פ ר' רומז אל אחר והוא אלהים אחרים ועיין בזוהר הרקיע בהקדמה באות ר'. וכן כתיב לא תשתחוה לאל אחר ר' גדולה שלא לטעות ולקרות אחד ח"ו. לכן כתבו בסה"ק דבמל"ת של לא יהיה לך כו' נכללו כל שס"ה ל"ת שבתורה כיון שמחשבתו פגול לכפור באחדותו ית"ש הרי יצא מן הכלל והוא מין וכופר ועובר על כל עבירות שבתורה. והנה ל"ת זו הוא רק במחשבה רעה המצטרפות למעשה כמ"ש למען תפוס את ב"י בלבם ונרמז באות ר' הרומז ראשית המחשבה ראשית חכמה ונרמז לעקר ולשרש אחר מחשבה הזאת כטעם הוא ישופך רא"ש שנאמר אצל הנחש שהביא כפירה וחטא ע"ז בעולם. ונרמז באות ר' הרומז רא"ש. ולדבק בהמתנשא לכל לרא"ש:

דרך חוקיך [אות כז]

ז:

שלא לעשות ע"ז לעצמו לעבודה אפי' לא נעבדה אח"כ שנאמר לא תעשה לך פסל וכל תמונה. בחינוך כ' להרחיק כל ענין ע"ז. והרקאנטי כ' כבר הודעתיך כי פעולת התחתונים פועלת בעליונים וכל העושה פסל או תמונה לשכינה מפרידה מהבנין ור"ל שמפריד מלכות מן ו"ק הבנין עכ"ל של"ה. וי"ל באות צ' דצורתה י"נ הפוכים זמ"ז. רומז בחי' אב"א עיין ע"ח שער הכללים פ"א שאם מגיע פגם באו"א עומדים אב"א דוגמת השבירה שהי' באו"א באחורים לבד. והנה אין שום חטא פוגם שם למעלה רק חטא ע"ז שהוא במחשבה ובדבור ובמעשה וכן פוגם גם בעולם המחשבה שהם או"א ושם הפגם שעומדים אב"א כנראה בצורת ץ י"ן הם י' חכמה ן' בינה או"א ועומדים הפוכים אב"א. ועיין בזוה"ק שלכן לא נברא העולם בצדיק לפי שבעולם עליון עומדים אב"א ואם יברא בו העולם שהוא עולם התחתון יהי' פירוד בהבנין ח"ו וצריך לנסירה ע"ש והעושה פסל ופוגם למעלה מכ"ש שמפריד מהבנין ומקלקל הצינורות כי פוגם בצורה העליונה ח"ו:

מצרים:

דרך חוקיך [אות כה]

מ:
שלא להשתחות לע"ז וה"ה שאר עבודות הנעשים בפנים שנאמר לא תשתחוה להם. ויש לרמוז מל"ת זו באות מ' לפמ"ש בזוה"ק פנחס רל"ז שראה פנחס מ' פורחות באויר ורצה להתחבר עם ו"ת של ותקח ותרא ותתן ותאכל ולהיות מו"ת ב"מ ונטל פנחס המם וחיבר לה בהדי' כי פינחס גי' ר"ח ונעשה רמ"ח הה"ד ויקח רמ"ח בידו כו' עד חמא דיוקנא דמ' פתיחא מליא דם אמר הא ודאי סימנא דמלאך המות מיד חטף לה כו' ואתעבד רמ"ח ע"כ ועיין בזו"ח איכה דהוא מ' מן תיבת מפרי"ו. והנה ראה מ' מלאה דם דהוא דם נדה וזבה שנעשה בחוה ע"י זוהמת הנחש. כי בהסתלק א' אלופו ש"ע מן אדם נעשה ד"ם. והוא ע"ז המטמא כמו דם נדה לכן נזכיר מ"ד פעמים בתורה אזהרות ע"ז מנין דם שלא לעורר דם הזה מן מ' דמו"ת ולשום מ' אל ר"ח ויהי' רמ"ח אבריו משועבדים להש"י ויהי' נשמר מכל רע ודם דע"ז וישוב לחיים חיי אדם. והמשתחוה לע"ז הוא משעבד רמ"ח אברים ח"ו לע"ז כי השתחואה הוא בכל רמ"ח אברים. ונתעורר מ' מליאה דם זוהמת הנחש דרגא דמות. והנה גם כל העבודות הנעשים בפנים בכלל זה כי משעבד גופו ונפשו ח"ו בעבודה ההיא לבחי' מ' מות. אך תפסה התורה עבודת השתחואה כדי לידע הטעם בפשיטות שהוא בכל רמ"ח אברים כנראה בחוש הראות וה"ה לאינך. וידבק א"ע באלקים חיים מ' דאמ"ש הרומז חכמה המחיה בעליה. גם צורתה כו גי' שם הוי"ה ב"ה חי עולמים. ועי"ל עפמ"ש בזו"ח שיר השירים מ' פתיחא רזא דנוקבא שלימתא אשת חיל וע"ד כל ספרא דמשלי תשבחתא דההיא אשת חיל ולאסתמרא מאשה זרה ולאתקרבא לאשת חיל לפולחנא וע"ד מ' רברבא בריש ספרא עכ"ל הרי מ' רומז להשמר מאשה זרה נכריה:

דרך חוקיך [אות כט]

צ:
שלא לעבוד ע"ז בעבודה שדרכה בכך שנאמר ולא תעבדם. יש לרמוז באות צ עד"ש בזוה"ק שלא רצה הש"י לברוא בה העולם לפי שלא לתת פ"פ לעלמא מ"ט נ' איהי אתיא י ואתאחד בהדה כו' ובנ"כ אנפוי דיוד מהדר לאחורא כו' ולא אתהדרו אנפין באנפין ע"ש. והנה י' רומז יסוד צדיק ואות נ' כפופה איהו מלכות הרי עמידות האורות אב"א. ועתיד הקב"ה לנסרא לה ע"ש אבל תחילת עמידתה באופן הזה לכן לא יתכן בריאות העולם בזה האופן. והנה ע"י חטא ע"ז גורם ח"ו גם עתה להפוך האורות ולהפוך הצנורות של צדיק

יסוד עולם ונוטל חייו מן העולם. וע"ד מוסר י"ל שלא לעבוד ע"ז בעבודה שדרכו בכך היינו בתורה ובמע"ט לעשותם בחנופה ושקר להתפאר בפני ב"א ח"ו עיין בחו"ה שער יחוד המעשה כי החונף גרע מעובד הצלמים שאין תכלית לנעבדיו ח"ו ויבחר לו בכל יום אלהים חדשים ח"ו לכן העצה היעוצה לפקח על דרכו מאוד להסתכל אנה פנו רעיוניו ולמי הוא עובד לייחד כל מעשיו ובפרט בתורה ותפלה בלתי לה' לבדו. וזה נרמז באות צדיק הרומז על בחי' יסוד עולם. דהוא קוצו של אות ד המבדיל בין אחד לאחר ובין טו"ר. וכן צדיק גי' ר"ד שבהם מבדילים בין אחד לאחר כמש"ל. ובו ירוץ צדיק ונשגב לייחד כל מעשיו לצדיקו ש"ע וינצל מן הצביעות והפניות בחי' ע"ז ה' יעזרנו ובאוצה"ח ת"ד צ רומז עמידות האורות אב"א וצריכין להחזירן פב"פ והעובד ע"ז גורם להחזיר הקדושה אב"א וגורם פירוד לכשתדע סוד העגל שאמרו אלהים אשר ילכו לפנינו עכת"ד:

דרך חוקיך [אות ל]

ר:

שלא לשבע לשוא שנאמר ל"ת את שם י"א לשוא. בחי' כ' לקבוע אמונה כי הקב"ה חי וקים לעד אין קיום כקיומו והחיוב עלינו בזכרנו שמו הגדול לזכרו באימה וביראה לא כמהתלים ומדברים בדבר קל כמו בדברים ההוים ונפסדים כמונו ב"א ע"כ ראוי לקבוע זה בלבבינו להיות יראתו על פנינו בל נזכיר שמו הק' לבטלה עכת"ד ע"ש שהאריך בקדשו. וי"ל מ"ז באות ר' עפמ"ש באודר"ע ר' זה ראשו של הקב"ה שנ' ראשו כתם פז ד"א ר' זה דבורו של הקב"ה שנק' ראש שבו ברא ז' רקיעים וכל פמליא דילי' ומנין שדבורו נק' ראש שנ' ראש דברך אמת ע"כ. לכן רומז שלא לשבע ח"ו לשקר כי הנשבע נשבע בראשו של מלך כביכול שהוא ודבורו אמת. והמוציא דבורו לשוא ושקר בראשו של מלך פוגם באות ר' הנזכר. ונפרע ע"י ר' הרומז ריש וחולי כמ"ש באודר"ע באות ר'. לכן ארז"ל דברים שאין אש ומים מכלים שבועות שוא מכלה. כי נופל באות ר' ריש ועוני וחולי ומכה:

ועוד נרמז לפמ"ש

באודר"ע ר' רומז על מגדול דור הפלגה שראש"ו בשמים. והנה הנפרע מן דור הפלגה אשר הרימו יד במלך כן יפרע מן הנשבע בראשו של מלך לשקר ח"ו שהוא רא"ש דברך אמת כנ"ל. וברקאנטי כ' הנשבע לשוא מקצץ בנטיעות וזה טעם לא תשא כלומר לא תשא החתן מבת זוגו. ונרמז ג"כ באות ר' הרומז הסתלקות היסוד שהוא החתן מן ד שהוא בחי' מלכות כמ"ש בזוה"ק ומובא כ"פ. וכן עולה לשון הקדוש הפרד"ס ר' אין לה

עוקץ כלל לרמוז אל העניות ביותר שאפי' היסוד אין עמה אלא היא לבדה עכ"ל הרי כטעם הרקאנטי במצוה זו ל"ת החתן מבת זוגה. וכ' באור החיים כי באמצעות שבועת שוא נושא מעליו שם ה' הנקרא עליו ומתלבש בבחי' הרע הנקרא שוא כי שם ה' אמת והמזכירו לשקר פורח ממנו בחי' ה' לסיבת בחרו בשוא וזה לא תשא מעליך שם ה' אלקיך לסיבת שוא ע"כ ויש לרמוז זה באות ר' הנקרא ר"ע כמ"ש באודר"ע. ובאלשיך כ' כי אין שמו יתב' כשם מלך בשר ודם כ"א במקום אשר שמו שם איכותו כד"א בכ"מ אשר אזכיר את שמי כו' נמצא כי בהזכיר שמו הוא מניע קונו כביכול ע"כ כמו במלך בו"ד אינו דומה העושה דבר רע שלא לרצונו להמניע את המלך עצמו לעשות רע באמצעיתו. יאמר לו לא די שעברת רצוני אלא שהרגזתני לעשות כן על ידי. וכן הענין בממ"ה הקב"ה המזכירו בשבועה לשוא הוא נושא אותו ומניע אותו על שוא ושקר וזהו ל"ת את שם י"א א"ת מרבה א"ע יתברך עם שמו בשבועה אתה נושא כביכול אלקיך ומניע לשוא עכת"ד. ונרמז באות ר' הרומז שקר שהוא מאתוון דשקרא אשר לא רצה עבור זה לברא העולם בריש כמ"ש בזהר והוא מאותיות שאין לו רגלים והעולם מתמוטט כמשארז"ל כל העולם נזדעזעה בשעה שאמר הקדוש ב"ה ל"ת. ולהדבק בראש דברך אמת. ועי"ל עפמ"ש זוה"ק משפטים קט"ז מאן דאומי בשמי' לשקרא כאלו הרס בנינא דשמיא וארעא ואהדר עלמא לתוהו ובוהו דאי ב"נ יעדי קוצא דד מן אחד ישתאר אחר ס"מ באתרא שקר עכ"ד הק' הרי דע"י שבועות שקר גורם הסרת קוץ ד ונעשה ר'. וזהו הנרמז בר' של מצרי"ם:

דרך חוקיך [אות לא]

י:

מ"ע לקדש השבת ולזכרהו בכניסתו וביציאתו בדברים ונתקן לאומרו על הכוס שנאמר זכור את יום השבת לקדשו. בחינוך כ' כדי שנתעורר מתוך מעשה זה לזכור גדולת היום ונקבע בלבבינו אמונת חדוש העולם כי ששת ימים עשה ה' כו' וע"כ נתחייבנו לעשות המעשה הזה עם היין לפי שטבע האדם מתעורר בו הרבה שהוא סועד ומשמח וכבר אמרתי לך כי כפי התעוררות האדם ומעשיהו יתפעל אל הדברים לעולם עכ"ד וכ' באלשיך כשברא הקדוש ב"ה ו' ימים היו כחומר בלי צורה וברא אח"כ השבת דהוא צורה וקבלו כל הנבראים צורה והוא כמו נשמה לגוף וז"ש רז"ל בא שבת בא מנוחה כי העבודה יכונה לחומר והמנוחה יכונה לצורה וביום השבת נשלם מלאכת העולם היינו הצורה נשמת העולם עכ"ד ובזה יונח ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו שנשלם

המלאכה ע"י הצורה והנשמה והכל אחד. ויש לרמוז קדושת היום באות י' חכמה שהוא קודש. והוא קידוש יום שבת קודש וכן אות י' רומז בחי' צורה דיוד רומז נשמה חיה בכללות. וכן י' הוא צורה ראשונה לכל הצורות כמ"ש בשעג"ע שלא תוכל לצייר שום אות אם לא יכתב קודם י' וכן רומז י' כי בי"ה ה' צו"ר עולמים. ורומז על ש"ק שנעשה צורה לכל ו' ימי בנין גם חידוש עולם. לכן אף ששבת קבוע וקיימא מ"מ מצוה עלינו לזכרו בדברים בקדוש היום כדי לזכור חדוש עולם. וז"ש זכור בקמץ ולא זכור כי זכור הוא מקור ופירושו לזכור תמיד אף בחול כדי לזכור חידוש עולם ראש פינת אמונתנו. ועוד יש לרמוז באות י' עפמ"ש ב"ס ברוך שאמר ובלק"ש ביוד כי בי' מאמרים נברא העולם והם ט' מקריים והעשירי מאמר העצם ואין שייך כלפי מעלה רק מאמר העצם לכן הוא קודש ומאמר העצם הוא במלת בראשי"ת ולדקותו לא נאמר בו מאמר מפורש. הרי י' מרומז במלת בראשית. שהוא חדוש עולם והוא יר"א שב"ת כי הט' מאמרים הם לששת ימים ולשבת מאמר בראשית קוד"ש הוא. ועוי"ל ע"פ מ"ש בגמרא באות י' ואני נותן לך ירושה. ויש לומר על שבת ק' כמ"ש באהבה וברצון הנחילנו ואף דשבת אינו תלוי בידינו שהוא קבוע מקדם. אך י"ל דמה שאנו מקדימים לקבל שבת עלינו מן פלג המנחה ואסור במלאכה ע"י קבלה זו הוא הירושה לנו וזהו המצוה של זכור לקדשהו בדברים ולקבל שבת קודם בואו ובלבד שלא יקדים כו'. וזהו שיסד הפייטין טהורים יירשוהו ויקדשוהו במאמר כו'. ר"ל טהורים קבלוה בירושה להם וירשוהו ובמה כי ויקדשוה במאמר כל אשר עשה ר"ל במאמר זכור את יום השבת לקדשו שנאמר שם להלן ענין חידוש העולם כי ששת ימים עשה ה' כו' והנה במאמר זה נאמר כל אשר עשה ובמאמר הזה נאמר ציור לקדשו אף קודם הזמן דבתוך הזמן מקודש ועומד כי ויכל אלקים ביום השביעי כו' דוקא וכפירוש רש"י שנכנס בו כחוט השערה שהוא יודע עתיו ורגעיו. אבל אנחנו זכור מבעוד יום וזהו הירושה לנו:

דרך חוקיך [אות לב]

ם:

שלא לעשות מלאכה בשבת והם ל"ט אבות מלאכות הידועים שנאמר לא תעשה כל מלאכה. בחינוך כ' להורות על חדוש עולם כי כשישבתו כולם ביום א' וישאלו אותם מה זאת ויהיה התשובה כי ששת ימים עשה ה' כו'. ויש בו עוד טעם זכר ליצ"מ שהיינו עבדים ולא יכולנו לנוח בעת חפצנו וה' הוציאנו וצונו לנוח בשביעי עכת"ד. והרדב"ז כ' כדי שיהי' פנוי לעסוק בתורה ובמצות ולחשוב בגדולת הש"י שהמציא המציאות כולו

מאפס המוחלט כו' ע"כ תוכן דהק': ובס' פנים יפות כ' כיון שהש"י שומר שבת כמ"ש שבת לה"א ואנחנו עבדיו בעבור שהוציאנו ממצרים דכתיב כי לי ב"י עבדים עבדי הם אשר הוצאת' אותם מאמ"צ ע"כ צריכים אנחנו לשמור את יום השבת כי הוא שביתת הש"י בעבדיו דכתיב למען ינוח עבדך ואמתך כמו"ך ר"ל כמוך כמו שאתה מחיוב מצד הש"י וכנ"ל כן ינוח גם עבדך כי הכל משועבד להש"י עכ"ד. והנה י"ל ענין זכרון חדוש עולם בם ע"פ הידוע מסה"ק מעולם המלבוש שהי' חידוש הראשון כביכול ב"ה וב"ש אחר שנעשה הצמצום בטהירו עילאה שהי' כמו צורת ם סתומה ואח"כ נתקפלה לשתים. והי' שם רל"א שערים. עיין בס' ויקהל משה ובשעג"ע ובעמק המלך כי יראתי להאריך ולהציע ענינים האלה שהם מ"ב ודי בזה. וטעם זכר לחירות יצ"מ שנתבאר בלוחות אחרונות. נרמז באות ם שהיא תבונה עלמא דחירות עוה"ב בחי' שבת. ועוד י"ל באות מ' לשבות מן ל"ט מלאכות אשר באו מצד זוהמת הנחש ונפלו ניה"ק למטה והם נגד ל"ט קללות שנתקללו אדם וחוה והנחש והאדמה ונגדם ל"ט מלקות ובחול מבררין הברורים הניה"ק ע"י ל"ט מלאכות כמ"ש הבעש"ט אם עוסק בהם בקדושה. ומי שאינו עושה מלאכה בפועל הוא מברר ע"י הלימוד שלומד הלכות שלהם עיין בס' פני זקן במשנה ב' כלל גדול. ובשבת באו הניה"ק מבוררים ועולים למעלה. עיין לק"ת פ' בהר. וידוע מזו"ח איכה דע"י חטא חוה נצטרף מ' של מפריו אל ו"ת ונעשה מות ע"ש לכן אם עושים עבירה שהוא מבחי' יצה"ר והנחש מעוררים מ' דמות אך ע"י מיתת ב"ד יכופר המות וחיה יחיה לעוה"ב ולפעמים גם ע"י ל"ט מלקות יכופר מ' דמות כפי גודל הפגם לכן יונח מדוע נאמר בתוה"ק ארבעים יכנו ולא נאמר ל"ט. אלא שנרמז בחי' מ' דמות להכותו מספר הסוכם למ' כי מצטרף א' עולם אל ל"ט ונעשה מ' דאמ"ש חכמה המחיה כי עדיין לא הגיע לפגם מ' ממש לכן אל יוסיף להכותו מ' ממש ח"ו דרגא דמות. וכן תפס התנא במשנה מ' אבות מלאכות חסר א' ולא כ' ל"ט אב"מ כי רומז לתקן מ' זו של הנחש ע"י שביתה דשבת. ואם עושה א' מל"ט אב"מ בשבת חייב מיתה כי נתעורר עליו בחי' מ' דנחש שמשם נעשו ל"ט אב"מ. ובחול מתקן ע"י ל"ט אב"מ בקדושה כנ"ל ובשבת על ידי המנוחה והשביתה כי אז אין לעורר כח החיצוני כי בשבת אין ברורים כמ"ש בלק"ת בהר לכן הנך מלאכות דהוו במשכן חשיבא כי גם מלאכת המשכן הי' תיקון לחטא אדה"ר ע"י מלאכות הקדושות ובשבת ע"י המנוחה. וזהו הנרמז בם מן מצרים ודוק. ויל"ע באות ם למל"ת זו עפמ"ש בלק"ת פ' תצא וז"ל הק' והנה לאה בסוד ד ורחל ג"כ בסוד ד ומתחברים יחד ונעשים ם דלסרבה המשרה ב' צירין וב' דלתות ב' צירין הם ב' יודין שבעוקצין אחורי הד' שבהם מופרשים הד מן הר והם ב' ידות כח עתים כו' ועל

אלו ב' יודין נאמר מחלליה מות יומ"ת חל"ל גי' חיי"ם שלה וז"ס שבתותי תשמרו עכ"ד הק' הרי נרמז מל"ת זו בם. וי"ל במ"ש וז"ס את שבתותי תשמרו דקאי על שמירת ב' יודין של הדלתין שלא יעשה מן אחד אח"ר מד ר שכן שבתות"י גי' שמע ישראל י"א י"א וזהו שבתותי שמעיד על אחדותו ית"ש ודו"ק:

מבית:

דרך חוקיך [אות לג]

מ:

לכבד אב ואם שנ' כבד את אביך ואת אמך. בחי' כ' כי ראוי לגמול טובה למי שעשה לו טובה ויתן אל לבו שהם סיבת חיותו בעולם וכמה יגיעות יגעו בו. ועי"ז יכיר טובת האל ב"ה שהוא סיבתו וסיבת אבותיו עד אדה"ר וסיפק צרכו ונתן בו נפש המשכלת עכ"ד. וז"ש רז"ל הוקש כבודם לכבוד המקום יען כי טעם א' קרוב בשניהם. וי"ל באות מ' עד"ש רז"ל קידושין כשאמר הקב"ה אנכי ולא יהי' לך אמרו אוה"ע לכבודו הוא דורש וכששמעו מאמר כבד את או"א הודו ואמרו ראש דברך אמת נמצא ע"י מ"ז נעשה חותמו אמת בכל העולם והודו באמת כי הוא ברא שמים וארץ כנרמז בס"ת בראשי"ת בר"א אלקי"ם. וכן ס"ת ראש דברך אמת רומז תש"ך צרופי בראשית. י"פ חס"ד יבנה עולם. והנה אות מ הוא אמצע אמ"ת ואמצע א"ב וכן אמת הוא אמצעי בחי' אמת ליעקב. לכן מ' עיקרו של חותם אמת. וכן מצות כיבוד או"א אמצע הדברות והוא חותם כולם שע"י הודו בכולם. ועי"ל עפמ"ש בזוה"ק במ"ז כבד את אביך דא קוב"ה ואת אמך דא כנס"י שהם זו"נ כביכול ונרמז באות מ' צורת כ"ו שרומז כ' מלכות נוקבא כנודע ו' ת"ת והוא קוב"הו. וי"ל עפמ"ש בשל"ה בכבוד או"א רמז לשם הוי"ה ב"ה בסוד מצות פ"ו בן ובת כי אב אם בן בת הם ד"א הוי"ה ב"ה שהם חו"ב תו"מ וי"ה משפיע לו"ה והם אדונים להם עכ"ד. ונרמז זה במ צורת כ"ו גי' הוי"ה ומ' בעצמו רומז מלך רומז הוקש כבודם לכבוד המקום. ונרמז לפ"ז גם מ"ש בזוה"ק שם א"ת אביך לרבות אבא וא"ת אמך לרבות אמא הרי או"א בן ובת שם הוי"ה ב"ה וכנ"ל בצורת מ:

דרך חוקיך [אות לד]

ב:

שלא להרוג נפש שנאמר לא תרצח. בחינוך כ' כי הש"י ברא עולם וצונו לפרות ולרבות כדי שיתיישב לפניו ומנענו שלא נחריבהו בידים להרוג הבריות שהן מיושבות בעולם

עכ"ד ובס' ד"פ כ' טמ"ז כי בצלם אלקים עשה את האדם להיות לו לעבדים והרוצח הורג עבדי המלך ומונע מלהוליד עוד עבדים ונקרא שופך דמים תרתי משמע דמו ודם זרועותיו והנשמה אין לה מנוחה בצאתה מהגוף קודם זמנה. והדם הוא הנפש החיות של אדם כי בהתחבר א עולם אל ד"ם הוא אד"ם והרוצח מסלק כח החיות של אלופו ש"ע לכן לא תרצח כנגד אנכי כי הרוצח מסלק החיות של א' דאנכי כביכול עכת"ד. ונרמז מ"ז באות ב הרומז על הבריאה כמ"ש בס' האשכול ב רומז ב' מבראשית רומז על הבריאה כל העולם בכלל והנה אדם הוא עולם קטן נמצא מאבד עולם הנברא באות ב. והנה גם גוף האדם נקרא בית כמ"ש אוי לבית שממנו מחריביו וכן כ"פ בגמ' ופיוטים לפי שהוא היכל לנשמה שלו. וכן הורג ב שהם נשמה וגוף יחד ומאבד עולם מלא הנברא בב ודמות עליון הרי ב' רעות ר"ל:

דרך חוקיך [אות לה]

י:

שלא לנאף עם אשת רעהו שנאמר לא תנאף. בחי' כ' ג' טעמים הא' שלא יתערבו ענפי הזרע שלא במינה. והש"י חפץ שיהא כל עולמו עושין פירות למיניהם עש"ה. והוא כעין איסור כלאים. ב' כי יהי' סיבה שלא נודע מי האב ויכשלו בעריות כי לא יודעו הקרובים ומלאה הארץ זימה וכן יכשלו בכבוד אב. ג' שהוא גזל הבעל המקפיד ע"ז מאוד עכת"ד. והנה טעם הא' היא כעין כישוף וכלאים שהם עירוב כוחות הזרות ומהם יולד כח אחר הנפרד מאחדותו ית"ש וכן מן אשת איש יולד ממזר כח זר חוץ מן הקדושה. וזהו תועבה לפני הש"י מקור האחדות. וזהו נרמז באות י' הרומז יחודו ית"ש כמ"ש באודר"ע. וטעם הב' שלא יכשלו בעריות כל העולם. והוא גדר ערוה שהוא קדושה נרמז באות י' חכמה שהוא קודש. גם נרמז גזל הבעל ביוד מן מבי"ת כי ביתו זו אשתו המקודשת לו לבדו ומיוחדות לו ביחוד קדושה ברכה. וזהו המנאף עמה גוזל ממנו ביתו המיוחדת ביוד יחידא דילי' ועשה פגם בבי"ת שלו. ועוי"ל עפמ"ש בס"ק איש ואשה שכינה שרויה ביניהם אותיות י"ה וכן י"ל דאיש הוא המשפיע והוא נרמז בשם שד"י יסוד המשפיע והאשה הוא שדה דילי' עד"ש ונסתפחה שדהו. ואז שם י"ה ביניהם ואם יטמאו עצמם שלא במינם הרי נשאר אש שד שד. וביער בשדה אחר ואין מכבה. ונעשים בחי' א"ש זר של שדי"ם ומזיקים ר"ל כי יולד מהם מזיקים ונגעי ב"א וצורת ממזרים לסט"א וכמ"ש בשל"ה בטמ"ז שגורם שהת"ת לא ישפיע למלכות כ"א לחיצונים נמצא פגם בב' יודין מן איש ומן שדי ובב' ההין מן אשה ושדה ונרמז אות יוד פשוט י' ומלא יוד ונגד

האיש שפגם בב' יודין נרמז ביו"ד מלא שמספרה ב' יודין ונגד האשה שפגמה בב' ההין הרי י' פשוט משום דכל מצוה נרמז באות אחד מעשה"ד לכן מצטרף הכל לאות א'. ונרמז באיש ביוד מלאה לפי שהאיש כולל גם האשה שהיא מילוי שלו וד גי' י':

דרך חוקיך [אות לו]

ת:

שלא לגנוב נפש מישראל שנאמר לא תגנוב. מהר"מ הבבלי כ' לפי שהוא הי' עבד ליוצר כל והגונבו גורם עבדות לעבד ה' בן חורין ויש לרמוז באות ת' הרומז חותם אמת שהוא חותם המלך על עבדיו עבדי הם ואסור לזלזל למכרו לעבדות. ועוי"ל עפמ"ש בשעג"ע בסוד ת דתרח שרגל ת' יורד לחצי טהירו התחתונה להעלות משם הנשמות העשוקות והנדחות בקליפות שהם בחי' אחורים וע"י רגל הת' עולים למעלה עש"ה. הרי ת גורם להעלות מבחי' הקליפות למעלה לסוד הקדושה בסוד תרח אבי אברהם שנשמת אברהם נגנבה מן הקליפות בסוד מי יתן טהור מטמא ועלתה למעלה ע"י הת' ע"ש והשתא מכירה כבר יוצאה. מכ"ש שאסור ח"ו להוריד נשמה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא לעבדות ח"ו:

עבדים:

דרך חוקיך [אות לז]

ע:

לא תענה ברעך עד שקר. בחי' כ' כי השקר נמאס ונאלח גם כי ע"י עדות אמת העולם עומד והוא ישוב עולם ועדות שקר סיבה לחורבן העולם ע"כ ומהר"ם כ' מפני שהוא מעיד עד שקר בהבורא ב"ה אשר נצב בעדת אל ומעיד שקר בפניו ועושה עין של מעלה כאינו רואה ח"ו ואינו יודע ואינו משגיח עכ"ד ונרמז זה באות ע הרומז עין ההשגחה עיני ה' המה משוטטות בכל הארץ. וז"ל ס' רזא מהמנא ע עדות שיש לה ב' ענפים נגד ב' עדות. הרי עדות נרמז בע' הרומז על עין ההשגחה היודע ועד לכן אסור להעיד ח"ו שקר גם רומז ע' ב' ענפים שהוא פוגם בעין שלמעלה כביכול ובע' רעהו שלמטה המכיר בשקרו. ועי"ל עפמ"ש במדרש איכה מפני מה קדמה פה לעין מפני שאמרו בפיהם מה שלא ראו בעיניהם. הרי ע"י עדות שקר פוגם בעי"ן:

דרך חוקיך [אות לח]

ב:

שלא לחמוד דבר של חברו שנא' לא תחמד. בחי' כ' לפי שגורם רעות רבות שמתוך החמדה לא ישגיח בשום דבר ואם לא יאבה למכרה יגזול ממנו ואפשר שיהרגנו עכ"ד וכ"כ במדרש עשה"ד דע"י חמדה עבר א' על כל עשה"ד. ויש לרמוז זה באות ב עד"ש באודר"ע ב' רומז בית שדלתותיו פתוחים לכל ע"ש הרי נראה היפוך זה שגם את שלו לא יחפוץ. רק ביתו פתוחה לכל ומוותר משלו כ"ש שנזהר מלחמד של אחרים: ונרמזו כל חמדות המבוארים בפסוק באות ב בית רעך כפשוטו בי"ת. אשת רעך כי ביתו זו אשתו ועבדו ואמתו באות ב' מן עבדים שורו וחמורו וכל אשר לרעך כי ב' רומז כל חללא דעלמא שנברא הכל באות ב דבראשית. והנה החמדה שבלב נובע מן העין הרואה כנודע. וי"ל באות ב' בספר סופר ספור צורה מנין מילוי צורתה ג' ווין מנינה ב' מילואה בי"ת הרי תב"ל גי' עי"ן רוא"ה ל"ב חומ"ד כל חמדת תב"ל. גם גי' ב"פ גבורה להתגבר על יצר עי"ן רוא"ה ועל יצר ל"ב חומ"ד:

דרך חוקיך [אות לט]

ד:

שלא לעשות צורת אדם אפילו לנוי שנאמר לא תעשון אתי אלהי כסף כו'. בחינוך כ' דרשו רז"ל לא תעשון דמות אותה צורה דהיינו גוף אדם שכתבתי עליה נעשה אדם בצלמנו והכוונה בזה הכתוב מצד השכל שנתן בו ומ"ש בצלמנו קאי על שכל האדם מפני שהשכל כולו הוא בו יתב' אבל אין שום דמיון אחר בינו יתב' ובין שום בריה מנבראיו ח"ו וכ"ז להרחקות הגשמיות והוא הרחקת ע"ז עכ"ד ומהר"מ כ' לפי שיצייר בלבבו יופי צורתו ומיד נתפס והוה עבודה זרה של ישראל עכ"ד. ונראה בדברי החינוך שאם יצייר דמות אדם יראה מזה שמדמה צורת אדם על מה שנאמר עליו נעשה אדם בצלמנו ונתפס בלבבו מחשבת ע"ז ח"ו כמ"ש למען תפוס ב"י בלבבם כי בענין ע"ז מחשבה ג"כ כמעשה. ואף כי המעשה הוא רק לנוי בלבד ולא לעבודה מ"מ נתפס בלבו מחשבת הצורה שהוא צורה עליונה וח"ו לחשוב שם צורה או תמונה וזה גם כוונת מהר"ם הנ"ל. וי"ל זה המל"ת באות ד מן עבדים עפמ"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לד שבך נדונין ישראל בין דם לדם בין דין לדין כו' שנ' כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם. כו' הרי ד רומז ד"ם שהוא ע"ז שמטמא כדם נדה. לכן נאמר ד"ם פעמים ע"ז בתורה. והנה המצייר תואר אדם ומחשיבו לתמונה עליונה ח"ו כנ"ל הוא מחשיב אדם ד"ל שאינו בו בחי' א דאדם שהוא עיקר חיותו כנודע מסוד שופך דם אדם. ובלי א' הוא דם והוא ד"ל ובחי' די"ן הנרמזים באות ד. וזהו הנרמז בד מעבדי"ם שהוא בחי' דם דל בלי צורה שבו שהוא

האל"ף דאדם. ובאוצה"ח תו"ד ד צורתו יוו]עיין שער הירח{ גי' כ"ב שהם כ"ב אותיות הנחתם בדלת אשה ששם נצטייר ולד דמות אדם וכל קומת אדם הוא מאות ד עכ"ד. ור"ל שלכן המצייר צורת אדם פוגם בד:

דרך חוקיך [אות מ]

י:

שלא להניף ברזל על המזבח ולא לבנות באבנים שנגעו בברזל שנאמר לא תבנה אתהן גזית כו'. בחינוך כ' כדי שנקבע בלבבינו שבסיבת המזבח תהא הברכה והשלום לכן נצטוינו שלא לעשות בו בכלים המוכנים להשחתה והוא הברזל ששופך דם ומשחית עכ"ד. והוא כמשרז"ל הברזל מקצר ימי אדם והמזבח מרבה כפרה וחיים. וי"ל זה באות י' הרומז חכמה המחיה בעליה. ועוד רומז דע"י הקרבנות במזבח נעשה יחודא דקוב"ה והברזל מפריד החיים ונרמז באות י' הרומז יחודא כנודע. והנה במזבח יחודא כנ"ל גם קדישא על ידי הקדשים הנקרבים והברכה ממילא תבא כמ"ש כאן במזבח אדמה בכ"מ אשר אזכיר כו' אבא אליך וברכתיך הרי יב"ק כנרמז באות יוד יחודא וקדישא כי העשירי יהי' קודש וברכה נרמז כמ"ש באודר"ע שביוד נאמר יודוך ה' כל מעשיך וחסידך יברכוך:

דרך חוקיך [אות מא]

ם:

שלא לעלות במעלות על המזבח שנאמר לא תעלה במעלות על מזבחי. בחי' כ' כדי לקבוע יראת המקום בלבבינו ואסור לנהוג בו קלות ראש והכל יודעים לא יקפידו על בזיון אלא הענין לתת בלבבינו יראת המקום עכ"ד וי"ל בענין יראת המקום הזה כדי להיות שמור וסגור מן כתות החיצונים המשתוקקים לינק משם ובבוא איזה ענין בוז ומאוס יש להם מקום מגע לכן צריך מאוד להתנהג בכבוד ויקר ואז אין להם אחיזה בקדו' ויש לרמוז במ"ם סתומה עד"ש בפרד"ס מ"ס רומז לנקבה שצריכה שמירה לכן היא סתומה וסוגרת ומסוגרת ע"ש וזהו יראת המקום להיותה מסוגרת וסתומה כמו מ"ס. ומהר"מ כ' רמז שלא יספר בשבח חברו לפני שונאו שמתוך כך תתגלה ערותו וחרפתו. וי"ל גם מוסר לכ"א שלא ילך במעלה ובמדרגה גבוה בעניני עבודת הש"י שמתוך כך יהי' לו מקטריגים למעלה ולמטה ויאמרו שאין ראוי לזה לפי מעשיו שעשה כך וכך. ותתגלה ערותו תוך קהל ועדה ולמעלה. וזה י"ל באות מ"ס הרומז מאמר סתום שישמור

לשונו מלהרבות בשבח חברו וכן רומז ם בחי' גבול וצמצום שכן אותיות מנצפ"ך הם שומרים אל גבול הקדושה ועושים צמצום מן הקליפות שלא יבואו לחטוף מהקדושה וכדרך השומרים העומדים בסוף כן אתוון מנצפ"ך המה משרי"ם ושומרים כן ישמור דבר שבקדושה בצניעות והסתר מפני החיצונים. ולא יעלה במעלות וילך לבטח דרכו ולרמז הצנ"ע לכ"ת גי' הסת"ר:

לא:

דרך חוקיך [אות מב]

ל:

לדון דין עבד עברי כמ"ש כי תקנה ע"ע שש שנים יעבוד כו'. בחינוך כ' כדי שיהי' ב"י מעוטרים במדות טובות לרחם על אשר תחת ידינו ולגמול עמו חסד ואף שהביאו עוונותיו להמכר מ"מ אין מהראוי להקל בכבודו כו' עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ל עפמ"ש בס' התמונה מפני מה ל כפוף ראשו למטה כי רומז רם ה' ושפל יראה. כנרמז בטמ"ז לראות ולהשגיח על שפל ונדכא הזה ולהחיש לו חירות ופדות. ויל"ע דהנה עבד הוא בחי' מט"ט נער כנודע בסה"ק. והנה כל ששת ימי המעשה מתנהג ע"י מטטרו"ן ובשביעית בשבת יצא לחפשי ע"י הקב"ה בעצמו ונרמז באות ל עד"ש בס' לוחות העדות לה"ג מהר"י ז"ל האות ל הוא מט"ט מגדל הפורח באוירא סוד נשרא דפרח באוירא ע"ש מובא בקה"י ועי"ל עפמ"ש בסבא דמשפטים דק"ו בסוד ע"ע עבור שלא הוליד בנים ועקר עצמו מו"ק דזעיר לכך יהי' משועבד לאד"ם שהוא בעל ו"ק ואתמסר לעלמא דנוק' שהוא שביעית וע"כ בשביעית יצא לחפשי ואם לא רצה לצאת נשאר בסט"א וע"כ עושים בו פגם ונשאר עד היובל שהוא בינה ואז בינה מחזרת אותו לגלגול ופריק לי' מסט"א עכ"ד. והוא ברזא דגלגולא כמ"ש בזוה"ק שנ' בו הן כל אלה יפעל אל פעמים ושלש עם גבר בסוד ל' שבו ג' קוין גבוה מעל גבוהים וגבוה עליהם תחתית שנים שלישים. וכן נרמז תלת עלמין שנזכרים במשפטו שהמה שביעי"ת וש"ש ויוב"ל. מלכו"ת ו"ק דז"א ובינ"ה:

דרך חוקיך [אות מג]

א:

לייעד אמה עברי' לו או לבנו שנאמר אשר לא יעדה. בחינוך כ' שריחם ה' על העניה הנמכרת וצוה שהקונה ישאנה לאשה לעשותה גברת כי אל רחום הוא עכת"ד יש לרמוז מ"ז באות א עד"ש בשם הבעש"ט אות א' קרובה אל המאציל ביותר ושם בהירות

גדול ואח"כ נתרחק מעט באות ב' ובאות ג' מתרחק ביותר הבהירות והאור וכן בכל אות נתרבה ההרחקה והחשכות והמחשבות זרות עד אות ת' שם גודל החשכות והמ"ז והשכחה בבחי' רגליה יורדות מות ר"ל. והקב"ה מרחם עלי' ומאיר לה מאות א ומעלה אותה מעבדות לחירות כי באות ת' יורדות לעולמות התחתונים שהוא בחי' שפחה ואמה. וז"ש בזו"ח א' נחתא לגבי ת' לאמשכא לה לגבי הרי א פועלת לעשותה גברת. ונרמז ביותר אמה עברי' הוא בחי' בריאה וכ' במאו"א דהיא בחי' שפחה לגבי שכינתא. והנה השכינה הק' יורדת לפעמים לעולם הבריאה בסוד ותתן טרף לביתה. ומעלה עמה מבחי' דלהון לאמשכא להון למעלה לאצילות. ונרמז באות א הרומז אד"נ ב"ה כמ"ש בתיקונים א' אחזי אד"נ לתתא והשכינה הוא אד"נ ב"ה:

יהיה:

דרך חוקיך [אות מד]

י:

לפדות אמה העברי' ע"י גרעון כסף שנ' והפדה. בחינוך כ' טמ"ז לרחם על העניה ליתן לה מקום לפדותה לחרות עכ"ד וכ"כ רש"י יתן לה מקום ויש לרמז דהנה המשועבד לאחרים אין לו מקום לעצמו כי האדון בידו להוליכו למקום שירצה הוא וכן אמרו הכלים כרגלי הבעלים כי אין להם מקום לעצמם רק מקום הבעלים וז"ש יתן לה מקום ר"ל שע"י הפדיה תקנה לה מקום בפ"ע. ונרמז והפדה עם הנקודות גי' מקו"ם. ונרמז באות י' עד"ש באודר"ע א"ת יוד אלא יד שכן מצינו יד מכונה המקום כמו מציב לו יד וכמו יד אבשלום וזהו לתת לה יד וכמו שארז"ל נערה אית לה י"ד שהוא ענין רשות וכח ומקום. ומהר"ם כ' מצוה זו רמז על שבן דוד בא אף בדור שכולו חייב וז"ש אם רעה בעיני אדוניה כו' והפדה ע"כ. ר"ל והפדה לשכינה עמנו בגלות. וכ"כ בעיר מקלט ע"ש. וזה י"ל באות י' מידה עשירית. ומספר שכינה כמ"ש בתיקון כ"ו. אפ"א בפ"ב גפ"ג כו' עד יפ"י גי' שכינה:

דרך חוקיך [אות מה]

ה:

שלא ימכור האדון את האמה לאחר שנאמר לא ימשל למכרה בבגדו בה. בחינוך כ' מפני שרצה הש"י לעטרנו במידות טובות החמלה ומהר"מ כ' מפני שפירש טליתו עלי' והיינו שכבר יעדה ונשאה לאשה אין ראוי שתתבזה ע"כ. וי"ל דב' טעמים עולים ע"פ הפלוגתא בגמ' בתיבות בבגד"ו ב"ה ח"א לשון בגידה והוא כטעם החינוך מצד הרחמנות

אין לעשות כזאת כי לא תקום פעמים צרה. וחד אמר בבגדו לשון בגד שפירש כנפיו עלי' וכבר יעדה וכנ"ל ולהלכה ב' הטעמים אמיתים. כמ"ש הרמב"ם בפ"ד מהל' עבדים לכן אף אם לא יעדה לאשה אסור למכרה שנית כיון שבגד בה כבר הוא אכזריות כמ"ש בחינוך ונרמז באות ה הרומז לשכינת עוזינו. אשר נמכרה חנם זה כמה שלא יוסיף עוד למכרה ואין במכירתה כלום. כי ה' אינה מקבל טומאה כמ"ש באודר"ע. וגם רומז כיון שפירש כנפיו עלי' כטעם ה' ראשונה הפורסת סוכת שלום אמא המסככת על בנהא. לכן לא ימכרה עוד לשפחה:

דרך חוקיך [אות מו]

י:

לתת שאר כסות ועונה לא"ע ומכ"ש לאשתו שנ' שארה כסותה ועונתה לא יגרע. בסה"ק טמ"ז בפשיטות לפי שהאשה היא בחי' מקבל שאין דרכה לצאת לחוץ לסחורה ולבקש חוק טרפה שכל כבודה בת מלך פנימה לכן על הבעל להשפיע לה הכל. ושלא יגרום להביאה לידי זימה ח"ו. ונרמז באות י' הרומז כל מיני השפעות כטעם פותח את ידך. וכ' בס' הק' תומר דבורה יכוין לקיים לה]ר"ל להשכינה הק' שאר כסות ועונה]. הא' שארה מזונות להשפיע לה בכל מעשיו שפע מימין מזונה. הב' כסותה לכסות עלי' מצד הגבורה שלא ישלטו בה החיצונים שלא יהי' צד יצה"ר בעסק מצותיו כגון להנאת הגוף ולקנות הכבוד וכיוצא שיצה"ר מצוי באותו מצוה והוא בורחות ממנו מפני שהוא ערוה א"כ צריך לכסות הערוה ולהסתירה תמיד. הג' לייחדה תמיד עם הת"ת בעונת ק"ש ובקביעות עתים לתורה ויכוין שזהו עונה לשכינת בת מלך עכ"ל. וי"ל זה באות י' הרומז חסד הראשון דאברהם עיין בלק"ת בפסוק והוא יושב פתח האהל. וזהו רומז שארה מימין מזונה גם ענין כסותה לכסות הערוה שלא ישלוט היצה"ר במצותיו וכנ"ל נרמז באות י' הרומז ב' יצרים כמ"ש באודר"ע באות י' ור"ל שבמצותיו שהוא מצד יצ"ט ירחיק היצה"ר גם עד"ש זוהר יתרו דף קצ"א י' רומז לאשתדלא באורייתא. וכן רומז לאנחא תפילין וציצית. שהם קביעות עתים לתורה שהוא עונתה כנ"ל. ותפילין וציצית נקראים כסותא דשכינתא כנודע וכן נרמז באות י' יחודא דק"ש שהוא ג"כ בכלל ענתה כנ"ל כי י' רומז יחיד בעולמו כמ"ש באודר"ע. וי"ל שא"ר כסו"ת עונ"ה גי' שמ"ע ישרא"ל "י"א הוי"ה אח"ד. הנרמז באות י' למימסר עצמו על יחודא דקוב"הו כמ"ש בזוהר יתרו הנ"ל עש"ה. שכולם עולים ליחוד הש"י להעלות השכינה בכל מיני השפעות ולייחדה והבן. וי"ל שארה הוא תורה מזון הנפש כסותה הוא מצות חילוקא דרבנן ענתה הוא תפלה

שיש להם עת קבוע ג"פ ביום וכן ק"ש. ונרמז באות י' הרומז חכמה אורייתא מחכמה נפקית ויוד רומז אבא יסד ברתא בחכמה יסד ארץ דהיא בחי' מלכות דשם תפלה לעני כי יעטוף לכן המסיר אזנו מתורה גם תפלתו תועבה כי מן התורה נתקנה תפלה ונרמז באות י' גם מצות עד"ש בס' יצירה המליך אות י' במעשה והמצות נקראים מעשים טובים שהם בעשי'. והוא ג"כ עולה ע"ד הנ"ל כי י' רומז על חכמה ומחשבה וסוף מעשה במחשבה תחלה לכן המצות נכללים בתורה. וכן י"ל בענין מזונות וכסות כי המחייב לתת מזונות פטור מכסות והמחייב פרנסה גם הכסות בכלל אף שהעיקר מזונות כי הכסות הוא נכלל במזונות כמו המצות הנכללים בתורה והבן:

דרך חוקיך [אות מז]

ה:

שלא להכות אב ואם. שנאמר ומכה אביו ואמו מות יומת. בחי' כ' גלוי לכל שאין להרים י"ד במי שהביאו לעוה"ז ברצון האל ועשה לו כמה טובות עכ"ל. ואומרו גלוי לכל שהוא מן האזהרות אשר השכל מחייב מצד ישוב העולם. הנרמז באות ה שנברא בה עוה"ז. ויש לרמוז ה צורת ד י הוא רומז יד. גם י' רומז אב ד' רומז אם הרי ה והמרים יד באו"א פוגם בה וכ' ברקאנטי דמיתת חנק על שהמרה פ"י ה' הרומז מה"ד וכ' ע"ז בשל"ה דלכך חונקין אותו שלא יוכל לדבר שיסתום פיו ע"כ וי"ל דהמחויב חנק פוגם בה"א אחרונה עולם הדבור והוא מלכות פה לכן נענש מדה כנ"מ לסתום פיו וזה נרמז בה אחרונה מן יהיה שהוא ה' אחרונה דלעתיד יהי"ה הוי"ה אחד והבן. וי"ל בדרך צחות מכה אביו ואמו מות יומת באות ה צורת י"ד המכה אבי"ו עם ואמ"ו כזה א' פעם ו' בפ"א יפ"מ ופ"ו ולהיפוך ופ"א אפ"ב מפ"י ופ"ו הרי תתפ"ח ועם י"ד גי' תתק"ב במספר השוה מו"ת יומ"ת: לך:

דרך חוקיך [אות מח]

ל:

לדון חנק להמחויב חנק שנאמר מות יומת וסתם מיתה הוא חנק. בחינוך כ' שלולי יראת המשפט היו הורגין זא"ז ומלך במשפט יעמיד ארץ להעניש החוטאים עכ"ל. ויש לרמוז באות ל' עד"ש בתמונה ל רומז ל' מעלות שהמלכות נקנית בהם. וכן בזוה"ק בהקדמ' ל' הוא אות אמצעי מן מלך וכ' ב"ס ב"ש ל צורתה כ"ו ו' רומז לתפארת]שהוא מלך המשפט בסוד משפט לאלקי יעקב{ כ' רומז כסא הרי ל רומז מלך יושב על כסאו והוא כטעם

החינוך הנ"ל שמביא פסוק מלך במשפט יעמיד ארץ: ויש לרמוז פסוק הזה למיתת חנק כי חנק הוא תיקון במה שפגם בה אחרונה דהוא ארץ. ובמה שעושין בו המשפט הזה הרי יעמיד ארץ על תיקונה ע"י המשפט הזה. ועוד רומז ל' רם ה' ושפל יראה והוא עד"ש ברור לו מיתה יפה. והוא חנק היא מיתה קלה ויפה שאין חסר מגופו כלום ע"י חנק וזהו ושפל יראה לדונו במיתת חנק. ויש לרמוז בלמד צורה ומספר ומילוי כזה ל יש לה ג' צורות כ"ו גם ד"ו כמ"ש באוצר הכבוד. גם ג' ווין כמ"ש בשעג"ע הרי גי' ד"ן ומספרה ל' ומילואה למ"ד הרי דן ל ע"ד ס"ה גי' חנ"ק:

דרך חוקיך [אות מט]

ך:
לענוש החובל בחבירו חמשה דברים שנאמר וכי יריבון אנשים כו'. ורפא ירפא. בחי' כ' שאם אין משפט לא יתיישבו לעולם בני אדם יחד עכ"ד. ויש לרמוז באות כף עפמ"ש בפרד"ס כף מלשון כף מאזנים כף זכות כף חובה עכ"ד. וי"ל כף פשוטה רומז עוד שנתפשטה הכף מאזנים עד למטה בעוה"ז ועי"ז מכריעין הכף כפי ראות עיני הדיינים להעניש למי שהרים יד ברעהו והי' ידו פשוטה להכות רעהו בזרוע נטויה וכף פשוטה. על איש מישראל שבו צלם אלקים כביכול ויש לרמוז עוד דהנה יד יש בו ה' אצבעות שהם נגד ה' אותיות מנצפ"ך כנודע. והם ה"ג. לכן המכה רעהו בי"ד מעורר ה"ג לכן חייב בה' דברים להמתיק הגבורות ממנו. והנה כמו שמצינו בברכה שאין פחותה מן מאה כי ברכה הוא במדה עשירית הכלולה מיוד והם ק' ברכאין. כן י"ל בבחי' דינים שבא מדינ"א דמלכותא דינים הקדושים שבמידה עשירית ג"כ כלולה מיוד. לכן החובל בחבירו עם ה"ג שביד"ו ה' דינים הם ג"כ כ"א ק' הרי ת"ק מספר ך' פשוטה דאי"ק וכן כף פשוטה גי' ת"ק ה"ג וכנ"ל:
אלהים:

דרך חוקיך [אות נ]

א:
לדון דין הרג שנאמר נקם ינקם בחי' כ' שרצה הש"י לעקור מעמו מדת אכזריות ע"כ צוה שמי שיגבר עליו כעס גדול להמית עבדו שהוא בביתו ואין לו מושיע שיומת אף שהוא קנין כספו ואבד ממונו אעפ"כ יהרג עכ"ד וי"ל בד"ז דהאכזריות הוא משום שהעבד נברא בצלם אדם כמוהו והוא דמות עליון כביכול וארז"ל חביב האדם שנברא בצלמו ואף

שהוא עבד מ"מ דמותו עליו כביכול. וי"ל באות א הרומז צלם אלקים כמש"ל במצוה ראשונה ורומז אלף עולם. ורומז על בחי' אד"ם והוא א שבוא"ו דשם מ"ה ב"ה גי' אדם ושופך דם אדם כו'. והנה צורת מצוה זו הוא על משפט הרג של רוצח ועיר הנדחת. והנה א בצורת רי"ו כנודע מכוונת עמידה גי' וחרב עיין ק"ש שעל המטה. וכן פגם באות ו' כביכול מן הוי"ה ב"ה והוא גם ו' דא כנודע ונשאר מספר חר"ב. והנה הרוצח פוגם באות ו' הרומז אדם שם מ"ה ב"ה שהורג אדם ונשאר דם בלי חיות א ופוגם בא שבתוך וא"ו ונעשה דם. וכן עיר הנידחת לע"ז ח"ו פוגמות בא עולם. ונרמז בא של אלהים אחרים ר"ל. לכן דינם בחר"ב הנרמז בא צורת רי"ו כנזכר:

דרך חוקיך [אות נא]

ל:

לדון דין קרן השור שנאמר וכי יגח שור כו' וכי יגוף שור איש כו'. בחינוך כ' שכל דיני המשפט דין א' להם כדי שיהי' ישוב העולם ע"כ ויש לרמוז זה באות ל הרומז מלך יושב על כסא משפט מלך במשפט יעמיד ארץ כמש"ל במצוה מ"ח בשם ס' ב"ש ויש לרמוז בפרטות קרן השור הוא במלכות דקליפה כמ"ש בלק"ת קרן מלכות ושן גבורה רגל הוד שהם שק"ר ע"ש ונרמז באות ל' הרומז מלכות ל' מן אלהים אחרים מלכות חייבתא בקרן דילי' קטיל כהני ולואי והוא קרן השור אשר משמא"ל. ונרמז לדון דין קרן השור אשר עתיד הקב"ה להשמידם ולדונם ע"י שור דקדושה משיח בן יוסף בכור שורו הדר לו בהם עמים ינגח כו'. ונרמז באות ל' כמ"ש בשל"ה יוסף זכה לכתר תורה הרומז באות ל של אגדל עיין במאמר צאן יוסף. וכן ויוסף בן שלשים שנה בעמדו כו' שרומז לנו הפסוק בזה שיוסף זכה אל ל' מעלות שהמלכות נקנית בהם ע"י שהי' נעשה מרכבה לבחי' יסוד שעולה עד הדעת אשר מרומז באות למ"ד לב מבין דע"ת כמ"ש באודר"ע. וזה בן שלשים שנה. וכן שלשים גי' פר"ת בן פר"ת יוסף שהעלה חן טוב ע"י שמירת הברית וזכה למלכות דקדושה. לכן בקרן שלו ינגח יחדיו אפסי ארץ לדונם בקרן נזק וחצי נזק וכופר. ועיין זוה"ק פ' תצא:

דרך חוקיך [אות נב]

ה:

שלא לאכול מבשר שור הנסקל שנאמר ולא יאכל את בשרו. בחי' כ' כדי שנדע שכל דבר שבא ע"י תקלה מרוחק הוא בעיני אלקים ואנשים ואפי' שוגג ועבור זה נזדהר שלא

יצא תקלה מת"י עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ה הרומז ישוב העולם ובנינה שהעולם נברא בה להיות קיום העולם וכל דבר שגורם תקלה והריסה והשחתה הוא יוצא מגדר הישוב לכן אין להנות ממנו בעולם הנברא בה. ויש לרמוז שור הנסקל הוא עמלק שהוא שור דקליפה וכ' במאו"א שור דקדושה זה יוסף וכנגדו שור דקליפה עכ"ל. ויש לומר דהנה יוסף שטנו של עמלק זרע עשו. וזלע"ז עשה אלקים כי יוסף מרכבה ליסוד דקדושה ועמלק פגם ביסוד והוא מרכבה טמאה דעת דקליפה היורד עם זוהמא ליסוד שלו כנודע. ויש לרמוז נסק"ל גי' עמל"ק שהוא שור הנסקל וצונו הש"י שלא להנות ממנו כדי לאבד זכרו מן העולם לפי שהביא תקלה ומיתה והוא הנחש שהמית כל באי עולם: כי עמלק מבחי' הנחש ונרמז באות ה' המשלמת גמול ונקם כמ"ש הא דרכך בראש:

דרך חוקיך [אות נג]

י:

לדון דין נזקי בור שנאמר וכו' יפתח איש בור כו'. ויש לרמוז באות י' עפמ"ש בלק"ת ד' אבות נזיקין נגד ד' רגלי המרכבה אבות העולם. בור נגד אברהם דהוא באר מים חיים וזה בור שאון טיט היון. שור נגד יצחק]פני שור משמאל{ מבעה זה אדם נגד יעקב ת"ת אדם, הבער נגד דוד שהוא מלכות ושם אש הגדולה]ר"ל דינא דצדק דינא דמלכותא ע"ש]. והנה המרכבה הוא נגד ד"א הוי"ה ב"ה אברהם י' יצחק ה יעקב ו דוד ה הרי אברהם נגד י' שרותא דהוי"ה ב"ה. והנה להיפך בור דקליפה פוגם באות י' ח"ו כי בור דקדושה הוא בור סוד שאינו מאבד טיפה דהוא י' ובור דקליפה הוא בור צרה נכרי' כמ"ש במאו"א יסוד דנוקבא דקליפה נקרא בור שאון בורות נשברים שאין להם מ"ן ע"כ וכ"כ בלק"ת בו"ר עולה פחות מ' ממספר אברהם לפי שאין להם מים דהוא המ"ן. והוא סוד הטפה אות י' לכן דין היזק הבור תלוי ג"כ ביוד טפחים. שכל היזקו הוא היוד כנ"ל. שהוריד הטפה לבוד ריק ונרמז כסף ישוב לבעליו. אם יבוא בעל הבור לתקן פגמו כסף רומז לניה"ק ישוב לבעליו היינו למקום הקדושה ע"י תשובה כראוי. והמת יהי' לו להבור דהוא הקליפה המזיק כי ישארו פגרים מתים בהוציא בלעם מפיהם. והנה לפמ"ש בשל"ה ד' אבות נזיקין הם נמשכין מן ד' קליפות עון משחית אף חמה. נמצא מכוון בו"ר נגד משחית כי אין השחתה אלא ערוה כנודע. והוא בורא משחית ח"ו נגעי ב"א. וכן נקרא בו"ר שח"ת. והוא ביסוד דקליפה שהוריד טפה י' לבור ריק. ונרמז לתקן ע"י י' דיחודא אחר התשובה שלימה. לגרום יחודא דלעילא. ונרמז בהצטרף י' יחודא אל שור בור מבעה הבער גי' יח"ע. שמע ישראל ה"א ה"א במכוון ותוכן דברי אוצה"ח

שהבור הזה אם אין בו י' רק ט' אין יכול להזיק ודוקא אם יש בו י' הוה כדי להזיק דהוא י' סוד נקודה הק' המחיה את הקליפות אשר שם עיקר ההיזק ואם לאו א"י הבור להזיק עכת"ד:

דרך חוקיך [אות נד]

ם:

לדון דין גנב לשלם כפל וד' וה' שנא' וכי יגנוב איש שור או שה ובכלל מ"ז לדון גם דין גונב נפשות ומחתרת. בחי' כ' שורש מ"ז ידוע והוא כדי להעניש הרשעים החומסים והנשארים ישמעו ויראו. ויש לרמוז באות ם לפמ"ש באודר"ע מ"ס אומרת וממשלתך בכל דור ודור ובמ"ס נקרא הש"י מושל. וידוע החילוק בין מלך למושל מלך הוא כשמקבלים גזרותיו מרצונם הטוב ומקבלים מלכותו עליהם ומושל נק' כשמקבלים גזרתו על ידי שמכריח אותם בחזקת היד ורדוי ומושל עליהם לעשות כרצונו. וכן נרמז דין עונש הגנב במ"ס הרומז מושל כטעם ביד חזקה אמלך עליכם. ונראה בטעם כפל כי שתים רעות עשה למעול מעל בהש"י שעשה עינו של מעלה כאינו רואה ח"ו והעלים מעין שלמטה לגנוב יגיעו לכן משלם כפל ואם טבח ומכר גנב עוד ב' לבבות הנ"ל שעשה הכל בהסתר הרי ב"פ כפל. ושור שבטלו ממלאכתו משלם עוד א' יתר על ב' כפלים וכן פי' מהר"מ בטע"מ ונרמז במ"ס שהוא מאותיות הכפולים. וכן אות מ' גופא רומז לכפל במבטא שנרגשו ב' ממין כאחד כזה מ"ם. ומ"ס מהכפולים הרי ב' כפלים נגד ארבעה דשה. ויש לרמוז עוד ע"פ הידוע ם הוא ב' דלתות הנק' שערי ציון וירושלים ב' חומות ציון וירושלים יסוד ומלכות]עיין שער הירח{ והם סתומים וחתומים לשמור מן החיצונים שרוצים לגנוב מהקדושה. והגונב ופורץ החומות שהם החותמות דמלכות כביכול פוגם מאוד בחותם הזה שהוא מ"ס. ב' דלתות לכן משלם כפל כי גרם שפע לחיצונים ח"ו לינק מהקדושה ושבר חותם הקודש וזהו ונמצא ישלם שבעתים. כי פגם במלכותא קדישא ושבר ם דלתות וצירים מידה השביעית ודו"ק. ונרמז דין הגנב הזה בם סתומה של אלהים אחרים שגרם שפע לאלהים אחרים ח"ו כנזכר ודו"ק וה' יכפר:

אחרים:

דרך חוקיך [אות נה]

א:

לדון דין שן ורגל שנאמר ושלח את בערה. ובער בשדה אחר. בחינוך כ' כבר כתבתי שראוי להרחיק היזק מחברו ומכ"ש שלא יגרום לו היזק ע"כ. והוא ענין אחדות ושלום כי כלנו בני איש אחד אנחנו. ונרמז באות א הרומז אחדות ושלום וראוי להרחיק הנזק שהוא בחי' א ארור א' של אחרים. ויש לרמוז עפמ"ש בלק"ת שן ורגל שן הוא גבורה סוד ל"ב. אלקים דמ"ב ל"ב שינים. וי"ל באות א כזה)עיין כוונת אכילה וכוונת אד"נ שפתי תפתח כי א הזאת בה נרמז שך דינים י"פ ל"ב והוא רומז גם על מספר ל"ב שינים כנ"ל הרי נרמז בא נזקי שן בחי' גבורה וכן א צורת ריו גי' גבורה. גם נרמז רג"ל המזיק באות א' עד"ש באודר"ע מפני א' יש לו ב' רגלים כב"א מפני שנחשב כאמת ואמת יש לו רגלים. והנה זלע"ז עשה אלקים א' דאחרים שם רגלים דקליפה ההולכים בשדה אחר לגרום היזק והשחתה. והוא רגל שמאל בחי' הוד שעליו נאמר והודי נהפך עלי למשחית. כי בקדושה הוא הוד רגל שמאל רגל אמת דא. ובקליפה נהפך למשחית ומזיק רגל זדים רגל שק"ר. ר"ת שור קרן רגל. ונרמז להדבק בא אמת ולהשמר מרגל שקר ולדון דיניהם שלא ירעו ולא ישחיתו:

דרך חוקיך [אות נו]

ח:

לדון דין נזקי אש שנאמר שלם ישלם המבעיר את הבערה. בחי' כנ"ל להרחיק היזק מרעהו כדי שיהי' שלום בעולם וי"ל זה באות ח' הרומז חסדך ה' מלאה הארץ כמ"ש באודר"ע והוא היפך הבערת אש הרומז ריב ומחלוקות ח"ו. ונרמז עוד באות ח' הרומז חטא כמ"ש בזוה"ק. והנה סתם חטא נקרא זנות שהוא אש זרה הבוער לעבירה זו ח"ו ונרמז באות ח' שהוא צנור השמאלי הדוחה המותרות לחיצונים. כמ"ש בסה"ק. והמה הנקראים בנות ח"ת. אך ישלם המבער את הבערה המגרה יצה"ר בנפשו. לשוב אל ד' וירחמהו באות ח' הרומז חנון ורחום ויש לומר בענין נזקי אש שהוא מקליפה הנקרא אש מתלקחת שהוא בבינה דקליפה עיין ס' קהלת יעקב: והנה ח' הוא בבינה]ע' פרד"ס{ מלמטה למעלה וי"ל ח' דאחרי"ם הוא בינה דקליפה נזקי אש ועיין בשעג"ע שער אורח צדיקים ח' הוא חצי טהירו התחתונה ששם נוק' דתהום רבה שלא הי' שם רזא דמחשבה כו' הרי מרומז באות ח' סוד הדינים של אש מתלקחת. ואתא מיא סוד התורה וכבה לנורא מים הוא התורה רזא דמחשבה הקדומה:

דרך חוקיך [אות נז]

ר:

לדון דין שומר חנם שנאמר כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר כו'. בחינוך כ' שרשו ידוע כדי שיהי' שלום בין ישראל ובפרט בשומר חנם שלא קבל שום שכר ואם יסתפקו בעלילה עליו חנם הלא ה' יריב ריבו לכן צונו הש"י לדון דינו אשר ישמע }ישבע[ויפטור ויש לרמוז מ"ז באות ר' המורה שלום כמ"ש בס' המליך אות ר' בשלום. ויש לרמוז עוד באות ר' הרומז ומאתים לנוטורים את פריו. ועד"ש הרמ"ע מאמר חקור דין ח"א פ"ג על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים כו' תמיד לא יחשו המה נושא שכר והשוכר שהם תרין ריעים דלעילא נושא שכיר דא י' כטעם יש שכר. והשוכר סוד ה שוכר פועלים ועומד עליהם. המזכירים את ה' אל דמי לכם על שומר חנם דא י' נטיר נוקבי' מפגם פורקי עול חנם מהמצות והשואל דא ה עני ואביון כדוד מלך ישראל המבקש מרבו פרס לכל ב"י לכך נאמר ואל תתנו דמי לו שהוא תלוי בדעת אחרים עכ"ל ואכ"מ לבאר דבריו הק' ועיין בחבורי תורת לקח פ' משפטים נמצא שומר חנם נגד אות ו והוא נק' עץ חיים וצריך לשמירה יתירה לפריו וכן הוא שומר הנוקבא תמיד. ונרמז באות ריש מלא עדש"כ בעטרת צבי באות ר' הסתלקות היסוד ר"ל שנסתלק מן ד ציר הדלת ונעשה ר' אל אחר ובהתקשרותה למטה ועולה למעלה נסמך אל ר' אותיות י"ש כו' ואותיות יש מורים כי נשלח לה יסוד מחו"ב דלעילא להעלותה עכ"ד בקיצור נמצא יש בריש מלא בחי' היסוד להשלים ציר הדלת לשמרה מן החיצונים וזהו המליך אות ר' בשלו"ם בחי' היסוד שלום השומר דלתי ישראל והוא שומר חנ"ם היינו מן הקליפות שנקראים חנם כנודע:

דרך חוקיך [אות נח]

י:

לדון דין טוען ונטען שנאמר אשר יאמר כי הוא זה. בחינוך כ' וזאת א' מן המצות שנצטוו עליה כל בני עולם בכללם לפי שא"א לישוב העולם זולתה עכ"ד. ר"ל שגם בני נח מצווים על הדינים. לפי שהוא קיום עולם כמ"ש התנא על ג' דברים העולם קיים על הדין ועל האמת ועל השלום. וי"ל דעיקר הקיום הוא על הדינים בין א' לרעהו דאל"כ איש את רעהו חיים בלעו. אמנם יש דין הבנוי על יסוד שקר ח"ו דהיינו אם הדיין הוא רמאי ולוקח שוחד ואז אין שלום אח"כ כי יחרה אף המתחייב לחנם אמנם בהיות הדין אמת ע"י דיין צדק ואיש אמת ועדים כשרים אז יבוא אח"כ שלום. וזהו על הדין ואידך פרישא המה כי

דין הוא תור"ה שהוא תורת אמ"ת וכל נתיבותיה שלום הרי בדין נכללו כולם. ויש לרמוז זה באות י' מלא יו"ד. י' רומז שלום י' דפינחס שהוא ברית שלום כמ"ש בזוה"ק. ו' רומז אמת ליעקב כנודע ד' רומז די"ן כמ"ש באודר"ע הרי דין אמת שלום. ועוד י"ל באות י' הרומז חכמה ומחשבה. עד"ש רז"ל הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות כי הוא מקצוע לחכמה. גם הדיין צריך לחשוב להשכיל בתבונה ולחשוב מחשבות לעמוד על טענות בע"ד והעדים ולעמוד על דין תוה"ק בחכמה. ונרמז זה באות י' מאחרים שגם להם ניתנה המצוה הזאת לדון בין איש לרעהו באמת כפי הערכאות וע"י כן יתווך השלום:

דרך חוקיך [אות נט]

ם:

לדון דין נושא שכיר ושוכר שנאמר כי יתן איש אל רעהו חמור או שור וכו'. הנה לפי שקבלו הנאה מהבעלים והבעלים מהם לכן חייבים בגנבה ואבדה ופטורים באונס שבירה ומתה אך צריכים לשמירה מעילה מן גוא"ב. וזה הנרמז במ"ס שהוא ב' דלתות סגורים זב"ז רומז שמירה מעולה וב' חותמת. וכן כביכול נרמז באות ם ב' חותמות המלכות ע"י הבינה חותם תוך חותם. וכן נרמז לפמ"ש הרמ"ע והשל"ה דנושא שכיר ושוכר הם נגד אותיות י"ה. שבהם נחתמו שבטי י"ה לאות כי לא שלטו מבחי' הסט"א בחותמיהם ונשיהם ח"ו שהם י' דאיש וה' דאשה. הנחתמים בשמירה מן הגנבים שהם הקליפות ר"ל ומן בחי' אבדה כטעם הצדיק אבד ר"ל. ונרמז בם סוד השמירה והחותם ב' דלתות ואם לא שמרו כראוי חייבים המה כי פגמו בחותם הקדוש. אבל באונס פטורים כי לזה אין מועיל שמירה. ועוד יש לרמוז לפמ"ש בשל"ה ד' שומרים נגד ד' בנים ש"ח נגד חכם העובד שלא ע"מ לקבל פרס ש"ש נגד תם בחי' יעקב שהי' שכיר אצל לבן. שוכר נגד שא"י לשאול נגד נח שלא ידע לשאול על דור המבול שואל נגד רשע שכל הנאה שלו עכ"ד ולפ"ז יש לרמוז כל ד' שומרים. ש"ח נרמז בר דאחרים כנ"ל. כי הוא נגד חכם ר' ראשית חכמה. נושא שכיר ושוכר שהם ת"ם ושאי"ל נגד מ"ס הרומז מאמר סתום. שאינם יודעים להעריך מאמרים בחכמה רק מאמר סתום. ונרמז בגמרא מ"ס מאמר סתום. ושואל שהוא רשע נגד ע' הרומז עון ועוד באודר"ע אות ע' רומז עשו הרשע והוא חייב אף באונסים שמאנס ב"י לעבור על המצות וכל הנאות הם שלו. וע' בחבורי תורת לקח שם הארכתי בד' שומרים עד"ה ואכ"מ:

על:

דרך חוקיך [אות ס]

ע:

לדון דין שואל שנאמר וכי ישאל איש כו' הנה הבאתי למעלה דברי הק' הרמ"ע שואל נגד ה' אחרונה בחי' דוד מלך ישראל המבקש פרס מרבו כעני בפתח כטעם כי עני ואביון אנכי ונרמז זה באות עין הרומז ענ"י אתוון דדין כאתוון דדין וכן כ' במאורי אור וז"ש שאלה הדרא בעינ"א. וכן ענ"י עי"ן גי' ק"ל בסוד ה"ח שניתן לה לבחי' מלכות ה"פ הוי"ה גי' עי"ן והם רק בתורת שאלה כי עיקר ה"ח הם בז"א והיא נבנתה רק מה"ג רק אח"כ נותן לה בעי"ן יפה ה"ח להמתיק ה"ג שלה. ויש לרמוז שואל חייב באונסין קאי על הנשמה שניתנה לאדם בתורת שאלה להחזירה בעינא ולא לפגמה ולחסרה ח"ו אך להוסיף בה אור תורה ומצות בעוה"ז ולא תיעול בכסופא ואין להש"י יתרון ושכר מזה כי אם תצדק מה תתן לו אך רצונו להטיב לברואיו שלא יאכל נהמא דכסיפא. לכן חייב באונסין של היצה"ר המושל בו והעבירו על דת ח"ו כי נברא לעשות עמו מלחמה תמיד אשר זה ביד האדם להכניעו. אך אם מחמת המלאכה והעבודה עבודת הקודש הכבדה נתבטל]וכל ביטול קרוי מיתה{ וכן אם מחמת עול הפרנסה וטרדות העולם נתבטל ורפו ידיו מן התורה והעבודה כראוי פטור. אך בענין עבירה שעבר על איזה מל"ת ע"י אונס היצה"ר חייב באונסין והבן. ונרמז ג"כ באות ע' עד"ש בס"י המליך ע' ברוגז. וכמ"ש רז"ל ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר והב"ן:

דרך חוקיך [אות סא]

ל:

לדון דין מפתה בתולה שנ' וכי יפתה איש בתולה. בסה"ק כי נבלה עשה בישראל לטמא ולתעב חותם בת ישראל בזנות וזימה לכן חס הקב"ה על כבוד משפחתה לענוש המפתה להיות לה כסות עינים ולמשפחת בית אביה. ויש לרמוז באות ל הרומז רם ה' ושפל יראה כמ"ש בתמונה. והוא לעשות משפט לעלובה זו: ויש להבין בזה מדוע נתחייב כן האיש המפתה הלא לדעתה עשה זאת. אמנם הענין מי שיש לו לב אדם לא יעשה כזו הנבלה המאוסה רק מי שהוא חסר לב אדם רק כבהמה נדמה. וז"ש מי פתי יסור הנה חסר ל"ב ואמרה לו הזונה לסור אליה. וכן נאמר בענין הזה הנה אנכי מפתיה ודברתי על לב"ה. וכן המפתה בתולה לזנות מסיר מקודם את לבבה ממנה ואח"כ נתרצית לו. והוא כבר חסר לב מקודם כנ"ל. אך מפתה גם אותה ומסיר לבה. לכן נחשב זה כאונס כי לקח לבבה. וזה יש לרמוז באות ל שהוא ל"ב כמ"ש באודר"ע למ"ד ל"ב מבין דעת והוא הסיר

ממנה אות ל הרומז ל"ב ונשארה בלי דעת להתרצות למעשה בהמה לכן יחשב כמאנס וענוש יענש:
פני:

דרך חוקיך [אות סב]

פ:
שלא להחיות מכשפה שנאמר מכשפה ל"ת. תוכן דברי בעל החינוך לפי שהש"י רצה שיתנהג הכל בטבע שברא בעת הבריאה לכל דבר לפעול פעולתה לטובת העולם כ"א למינהו והמשיל מלמעלה כח על כ"א להכריחו על מעשיהו וכמשארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל למעלה שיאמר לו גדל ובתערובות עם מין אחר יש להם פעולה אחרת ויש צדדים שאסור להשתמש בהם שיודע הש"י שסוף המעשה היוצא מזה רע להם. ועוד יש בזה מפני שהתערובות מבטל כח המזל הממונה על ב' המינים מפעולתו כי המרכיב ב' מינים יחודש להם מין ג' נמצא שבטל כח שניהם והוא ענין חילוק וביטול במ"ב וז"ש למה נק' שמן כשפים שמכחישים פמליא של מעלה ולא אמרו גזירת מעלה כי הגזירה כן הי' באמת אם ירכיבו ב' מינים הללו יחודש מהן מין ג' אבל הכוחות נתבטלו וזהו פמליא ש"מ עכת"ד הק' וז"ל לק"ת במצוה זו ודע שכל י' כתרין דחרשיא הם י"ס דנוגה כי בהם סוד הכשפים והנה קליפה נקרא מות לכן מכשפה ל"ת עכ"ד הק' ויש לרמוז זה באות פ אשר צורתה כ"י כמ"ש בפרד"ס והוא ר"ת י' כתרין ופ' עצמה רומז נחש והוא קליפת נוגה כמ"ש בזוה"ק בהקדמה באות פ' דבה אתרשים פשע כגוונא דחוויא דמחי ואעיל רישא בין גופא הכי מאן דחב כפוף רישא ואפיק ידוי עכ"ל. הרי פ' רומז חויא וצורתה כי רומז י' כתרין. וכ' שם בעטרת צבי דמש"ה נסמכה א' במבטא פ"א כי אלף רומז פל"א וכשח"ו החיצונים יונקים משם אז בא נחש על חוה ואז ר"ת פל"א לא פעלתי און עכ"ד הרי פ' נרמז בחי' נחש ענין כישוף ובנחש נאמר הוא ישופך ראש רומז להרוג המכשפה שבאה מההיא זוהמא דחויא דבא על חוה. ועוד שם בע"צ לכן נסמכה אלף פלא בעלותה למעלה בסוד פ"ה ל"א שלא תהי' יניקה לחיצונים עכ"ל ורומז שלא יעשו פעולה בפה טמא שלהם המצפצפים ומהגים בענין הכשפים. ויהי' תקומה לבחי' מלכות פה דקדושה. ואין עוד מלבדו אפי' כשפים ותוכן דברי אוצה"ח טעם מכשפה מכחיש פ"ה דהיינו פום ממלל רברבין הגוזר קצבה ושפע לכל ברי' וזה הרשע מערב כוחות ע"י הבחירה כי הבחירה חפשית מכחיש פה ש"מ ח"ו וזהו ע"י הנחש סוד מלולא דסט"א עכ"ד. ולפ"ד נרמז באות פ' הרומז פ"ה והוא פ' מן על פני ר"ל שלא לרצונו כי

הבחירה חפשית ויהי' פני מלשון זעם כביכול. ואנחנו דבקים בפ"ה דקדושה הנשפע מן פנים מאירות באור פנ"י מלך חיים:

דרך חוקיך [אות סג]

נ:

שלא להונות גר בדברים שנאמר וגר לא תונה. כ' בחינוך טמ"ז שהוא כדי לכוף יצרנו שלא לעשות כל אשר תמצא ידינו ע"כ הזהירנו בל נעבור הדרך על האיש שהוא מבלי עוזר וסומך והוא גר ומתוך דברים אלו נקנה דרך יקרה במדות טובות ויושלם בנו חפץ ה' שחפץ להיטב עמנו עכת"ד ויש לרמוז זה באות נ נ' דאשרי אשר רומז לנופלים ואפ"ה סמכן דוד ברוה"ק ואמר סומך ה' לכל הנופלים והוא ענין נפש הגר שהוא בבחי' נפילה אסור לצערו ולהנותו כי סומך ה' לכל הנופלים. ויש לרמוז בזה על השכינה הק' הנקראת סוכת דוד הנופלת והוא מלכות שמים שהוא בחי' גר בארץ והיא עמנו בגלותינו בסוד נפלה לא תוסיף קום ח"ו שנשתדל שלא להנותה בדברים המעכבים הגאולה ח"ו ולתת לה סמיכה ולהקימה בנפילתה ב"ב ע"י תורה ומע"ט ונרמז באות נ עד"ש במאו"א נ' כפופה רחל הכופפות רגליה מפני החיצונים ע"כ וז"ל אודר"ע נ כפופה נראה כמו שהוא נופל ומתחנן להקימו שנ' נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. וזה נרמז במ"ש בחינוך עוד שבאותו לשון שנצטוינו באהבת המקום נצטוינו באהבת הגר ואהבת את ה' אלקיך ואהבתם את הגר ויש להבין מהו באותו לשון. ולהנ"ל יונח דהנה בכוונת ואהבת א"ת י"א כ' רומז לשכינה הק' הנק' א"ת ע"ש. והנה י"ל גם ואהבתם א"ת הגר ג"כ א"ת רומז לשכינה הק' והוא אותו לשון שכ' בחינוך שנא' בו א"ת. וכ' עוד בחינוך כ"ד פעמים נאמר בתורה ענין הגר. וכ"כ בתוס' קדושין דף ע' ע"ב ובבא מציעא דף נ"ט איתא בל"ו מקומות ואמרי לה מ"ו מקומות. ואולי י"ל לפי שנכפל גם במקום א' ב"פ. כמו ואהבתם את הגר כי גרים הייתם כו'. וצ"ע ולפמ"ש כ"ד פעמים יש לרמוז דהנה גר הוא מלכות שמים והוא שם אד"נ כביכול ורומז בר"ת א"ל ישו"ב ד"ך נכל"ם. שלא להונותו ולהכלימו לגר שהוא ד"ך נגד כ"ד צרופי אד"נ:

דרך חוקיך [אות סד]

י:

שלא להונות גר בממון שנ' ולא תלחצנו. בענין לחץ שייך בממון שע"י כן יש לו לחץ ודוחק. ויש לרמוז באות י' מידה עשירית בחי' גר דהוא מלכות שמים גם י' רומז שכינה

כמ"ש בתיקונים תיקון כ"ו. אפ"א בפ"ב כו' עד יפ"י גי' שכינה דהוא ג"ר. והנה יוד רומז גם להשפעה בממון ובכל דבר כטעם פותח את יודיך הרי רומז שלא יגרע השפעת השכינה כביכול והוא רומז גם על פשטות הגר דהיא בחי' זו למטה כי דברי תוה"ק נאמרים בגבהי מרומים ולמטה בעולם הזה לכן רומז כאחד לשניהם באות יוד. ונרמז ביוד מן פני דהגר נכנס תחת כנפי השכינה כמ"ש בזוה"ק בראשית י"ג ואיהי אעלית להון תחות גדפהא ע"ש. והשכינה נקראת לפנ"י ה' כביכול בחי' פנ"י:

לא:

דרך חוקיך [אות סה]

ל:

שלא לענות אלמנה ויתום שנאמר אלמנה ויתום לא תענון. בחינוך כ' לפי שאלו הם תשי כח שאין להם על מי להשען ומי לטעון טענתיהם ע"כ נזהרים לקנות מדת החמלה ונהי' ישרים בדעתינו כאלו יש כנגדנו טוען בהפכינו ונראה בכל דבר זכותם יותר מאם הי' הבעל והאב קיים עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ל לפמ"ש בתמונה מפני מה ראש ל כפוף למטה כי רם ה' ושפל יראה והוא עד"ש בתורה עושה משפט יתום ואלמנה כו' וכן שנוי בנביאים ומשולש בכתובים וזהו הנרמז באות ל' רם ה' ושפל יראה שלא לענות יתום ואלמנה:

דרך חוקיך [אות סו]

א:

להלוות כסף לעניים שנאמר אם כסף תלוה את עמי. בחינוך טמ"ז שרצה הקב"ה להיות ברואיו מורגלים במדת החסד ומתוך הכשרם במדת טובות יהיו ראוים לקבלת הטובות ויושלם חפץ הבורא שחפץ להיטב לברואיו עכת"ד. וזהו מלוה ה' חונן דל ר"ל החונן דל ומלוה לו הוא מלוה גם לה' שנשלם חפץ ה' כביכול שרצונו להיטב וכנ"ל. ויש לרמוז מצוה באות א עפמ"ש בשם הבעש"ט הק' א' דכורא משפיע לב' והב' לג' עד לאות ת' ד' מאות אלפין ועל ידי הצדיק המברר מקשר אות ת' אל אות ש' וכן כל האותיות עד אות א' הרי אות א' הוא המלוה השפעה לכל האותיות עד ת' והצדיק חוזר ונותן לאות א' ונעשין אחדות אחד וכן מתנהגין כל העולמות זה משפיע לזה וזל"ז בסוד אור ישר ואור חוזר שהוא ענין הלואה והכל מן א אחד. כי עי"ז מתאחדין כאחד וכן המלוה עם הלוה מתאחדים כי זה משלים לזה. ויש לרמוז עוד עפמ"ש בתיקונים א אחזי אהיה לעילא אדנ

לתתא. דהיא בינה ומלכות אהיה אדנ כנודע. והוא בסוד אימא אוזיפת מאנהא לברתא לכן נרמזו שניהם באות א הרי נרמז ענין הלואה וה' יכפר:
תעשה:

דרך חוקיך [אות סו]

ת:
שלא יתבע המלוה להלוה כשיודע שאין בידו לשלם שנאמר לא תהי' לו כנושה. בחינוך כ' כדי לקנות מדות החסד והחמלה. והנה זהו חנינה גדולה שלא לתבוע המגיע לו וי"ל באות ת' עד"ש בסי' המליך אות ת' בחן ר"ל שאף שהוא במדרגה התחתונה מ"מ א' נחתא לגבי ת' לאמשכא לה לגבי' כמ"ש בזו"ח שיר. והוא חנינה וחן אף שאינו כדאי ועי"ל עפמ"ש בהבונה ק"ד מ"ט מהדרא אפי' של ד מג' כי היכי דלא לכסוף מיני' כי מאן דאכיל דלאו דילי' בהית לאסתכולי באפי' לכן המקבל הופך פניו מן המשפיע. והנה ת יש לה צורה ד עם י' הפוכה בתוכה ונראה שהיוד תופסת פניה מן ד והוא להיפוך כי י' הוא משפיע וד מקבל א"כ למה הופך המשפיע פניו מן המקבל הלא איפכא הי' ראוי להיות כמו ג ד כנ"ל אך רומז לענין הזה אם הלוה הוא בחי' ד דל שאין לו לשלם אז הופך המלוה דהוא י' המשפיע פניו ממנו שלא לביישו כמשאז"ל שאסור למלוה לעבור לפני הלוה ולהתראות לפניו כשאין לו לשלם כדי שלא לביישהו. ומכ"ש שאסור לתבוע אותו. וזה מורה לנו צורת ת י הפוכה מן ד ודו"ק:

דרך חוקיך [אות סה]

ע:
שלא להתעסק בין לוה למלוה ברבית בעדות או ערבות שנאמר לא תשימון עליו נשך. בחי' כ' לפי שהש"י חפץ בישובו ש"ע ע"כ צוה להסיר מכשול מדרכם בל יבלע א' חיל חבירו מבלי שירגיש בעצמו עד שימצא ביתו ריקן מכל עכת"ד. ויש לרמוז באות ע הרומז עין השגחה הנה עין ה' אל יריאיו להשגיח בעינא פקיחא שלא יתרושש הלוה ברבית וימצא ביתו ריקן ויהי' ענ"י אותיות עי"ן ועוד יש לרמוז ע"פ שמביא בס' ב"ש בשם האשכול עין צורתה בשני ראשים רומז חסד ואמת ע"ש. והנה המלוה לרעתו עושה חסד עמו ואם אינו לוקח רבית הוה חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול כי אסור לו להונות להמלוה בכל דבר ואף רבית דברים אסור ונקרא חסד הזה חסד ואמת. ואף שבין החיים אינו חסד של אמת מ"מ לעת הזאת הוא חסד ש"א כנרמז בעי"ן כנ"ל. ועי"ל

ע"פ משארז"ל המלוה ברבית וה"ה כל המתעסקים בזה לוקחים עדים וכותבין וחותמים פלוני כפר באלקי ישראל ותורתו משום שכתוב שם ברבית אני י"א אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ להיות לכם לאלקים. וזה נרמז באות ע הרומז עדו"ת כמ"ש ברז"מ באות ע' וכן ע' רבתי מן שמ"ע ישראל עם ד דאחד רומז עדות על אחדותו. והמלוה ברבית מביא עדים להיפוך ח"ו שאינו מאמין ה' יצילנו:

דרך חוקיך [אות סט]

ש:

שלא לקלל הדיין שנאמר אלהים לא תקלל. בחינוך כ' כדי להסיר מהדיינים יראת הנדון וקללתו ועי"ז יוציאו הדין לאמתו עכ"ד הק' ויש לרמוז זה באות ש' הרומז בג' קוין להדיינים דלעילא שהם אברהם יצחק יעקב חסד דין רחמים כמ"ש בתיקונים תמן אתמר הלכה ברבים. ונרמז באות שי"ן ברכה המשולשת עפמ"ש בלקוטי ש"ס שי"ן צורתה זי"ו גי' כ"ג נגד ברכת כהנים מן יברכך עד ואני אברכם יש כ"ג תיבות הרומז זי"ו הכהונה ונרמז באות ש'. הרי נרמז בשין הדיינים עם בחי' ברכה המשולשת שכנגד ג' אבות הב"ד אי"י: ונרמז אשר מכ"ש שאסור לקללם. כי איך ארור מדבק בברוך. ועי"ז יוציאו הדין לאמתו אמת וקשוט כנרמז ג"כ באות ש' שהוא מאתוון דקשוט כמ"ש בזוהר בהקדמה:

דרך חוקיך [אות ע]

ה:

שלא לקלל את השי"ת בשם או בכנוי בכל לשון שבעולם. שנאמר אלקים לא תקלל. בחי' כ' לפי שמתרוקן האדם במאמר ההוא מכל טובה כי באותו דבר שהבדילו הש"י לטובה ובו נעשה אדם והוא הדבור שנבדל בו מבהמות יבדיל א"ע לרעה להוציא א"ע מגדר הדעת ונעשה כשרץ נמאס ולמטה ממנו עכ"ד. ויש לרמוז זה הענין באות ה הרומז עולם הדבור ה' תתאה וכטעם ושם ה' שנית פועה מלשון דבור כמ"ש בס' אור תורה. ובזה הדבור פוגם ח"ו בהא תתאה דהוא ד לפעמים כשיורדות לעולם הבריאה כמ"ש בפע"ח שער ראש חדש וכשנתעלית נעשית ה'. וז"ס ה' דלית הוית והנה זה הרשע פוגם בבחי' זו כשהיא ד ופוגם גם בה' אחרונה שנעשית מן ד הזו כשעולות לזווג עם דכורא ו'. וכן יש להוציא מזוה"ק אמור ק"ו ויקוב בן האשה הישראלית כמד"א ויקב חור בדלת"ו רזא דמלא דנטיל ה' דשמא קדישא ולייט ודא הוא נקובא דנקיב שמא קדישא כו' בג"כ נטלית זיינין דמלכא ונקמית נקמהא עכ"ד. הרי דפגים בה"א אחרונה ע"י שעשה נקיבא

בדלת"ו שהוא ד וכן נרמז עוד שם אד"נ ב"ה נקרא ג"כ דלת ושער שהוא תרע"א מספר אלף דלת נון יוד תרע"א דמלכא והוא מלכות שמים בחי' ה' אחרונה ורומז בדלת"ו דהיא דל"ה ועניה כנודע. וזה שכ' בזוה"ק בג"כ נטלית זיינין דמלכא כי הוא מידה זיין ושם חרב פיפיות בידה דינא דמלכותא וכן רומז ה' הא דרכך בראש. ומהר"ם כ' בדלתו באות ד מאחד שנעשית מאחד אחר ח"ו והוא ע"י קללת הש"י כופר באחדותו ית"ש והנהגת מלכותו הנרמז באות ה' מידת מלכותו ית"ש ומלכותו בכל משלה:

לך:

דרך חוקיך [אות עא]

ל:

שלא לקלל נשיא או מלך שנאמר ונשיא בעמך לא תאור. בחינוך כ' כי א"א לישוב ב"א מבלי שיעשו אחד מהם לראש על האחרים לעשות כמצותו כי דעות ב"א חלוקים זה מזה לכן צריכים לקבל דעת א' מהם למען יצליחו לכן ראוי שלא נקל מכבודו ולא לקללו אפי' שלא בפניו ע"כ. ויש לרמוז באות ל הרומז מלך כמ"ש באודר"ע ל דומה למלך שיושב על הכסא ומלכות לו מלפניו ומאחריו ע"ש. וכן ל' רומז לב כי כן המלך הוא לב העם לכן אסור לקללו כי מקלל כל העם וגם עצמו. כי הלב הוא חיות כל האברים ועוד יש לרמוז עפמ"ש בלקוטי ש"ס ל רומז ל מעלות שהמלכות נקנית בהם והמקבלים מלכותו נרמז בלמד שהוא ג' יודין אשר בברכת כהנים יברכך יאר ישא והמקבלים מלכות מתברכין בג' ברכות עיין בס' ב"ש. הרי נרמז באות ל מלך עם ג' ברכות כהנים. הרי נרמז מכ"ש שלא לקלל המלך בקללה כי שם צוה ה' הברכה:

דרך חוקיך [אות עב]

ך:

שלא לשנות סדר המתנות בכורים ותרומה ומעשרות לאחר המוקדם ולהיפוך שנאמר מלאתך ודמעך לא תאחר. בחינוך כ' כי בהעשות הדברים על סידורם לא יבוא בהם טעות ובהיות שענין המתנות דבר גדול בדת לכן צונו הש"י שלא נבוא בחשבונם לידי טעות עכ"ד וי"ל טעם זה ב"ך פשוטה. כ"ף הוא יד רומז דבר הניתן מיד ליד ופשוטה רומז קו יושר ולא מעוקם וכפוף רק בשוה ויושר בסדר הראוי ורומז לתת המתנות הניתן מיד ליד כסדר הישר והראוי. ועוד י"ל דרך אפשר דהנה מתעלומות סתרי יוצר בראשית בסדר המתנות הם ע"ד סדר העולמות והספירות הנעלמות וכל הקודם קודם במעלה ועד"ש

בזוהר פנחס דף רע"ג בכורים המה חכמה ובינה. ותרומה הוא תורה מ' כמ"ש בסה"ק ובתיקונים והוא בת"ת שהוא תורה עיין פרד"ס ומעשרות הם במלכות מידה עשירית. הרי נשלם בהם בחי' המרכבה שהם חו"ב תו"מ. ובזה נעשה יח"ע ויח"ת. או"א וזו"נ ונרמז בך' פשוטה עד"ש בשערי שמים ך' פשוטה רומז השפעת הכתר עד המלכות וכן י"ל כ' רומז כתר וכן רומז חו"ב שהם עשרה עשרה הכף וכן תו"מ ג"כ עשרה עשרה הכף בהיותם שניהם פב"פ עם י"ס שלהם. הרי ך רומז חו"ב תו"מ בהשפעת הכתר עליהם. שהם מתנות הנ"ל אשר בהנתן המתנות כסדר הראוי שהם חו"ב תו"מ ממילא מאיר עליהם הופעת הכתר הנרמז תמיד עמהם כי חו"ב תו"מ הם הויה ב"ה וכתר בקוצו ש"י: פסל:

דרך חוקיך [אות עג]

פ:

שלא לאכול אדם שום טריפות שנאמר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. בחינוך יען כי הגוף הוא כלי לנפש וכאשר יהי' הפסד לגוף תתבטל פעולת הנפש ע"כ הרחיק אותנו הש"י מדבר הגורם הפסד לנפש וזהו הטעם במאכלות אסורות ואם יש מהן שלא נודע לנו הנזק הנה הרופא החכם שהזהרנו הוא יותר מבין ההפסד עכת"ד. והאברבנאל כ' כי מן הראוי לשמור לבנים האוכלים על שולחן אביהם הקדוש ונאסרה הטרפה מפני הארס והחולי הממית שלא יזיק לאוכליו וכן בהיותה טרפה בחלייה שהם מתעבים ומשקצים ומזיקים לנפש המשכלת ולא קראם הכ' מזיקים ומחליאים כ"א טמאים ותועבה להורות כי טעם אסורם הוא מפאת הנפש ולא מפאת רפואות הגוף ובריאותו כי מולידים רוע מזג אשר ממנו נתהווה רוח המטמא הדעות והמעשים ומגרש רוח הטהרה והקדושה עכ"ד. ומהר"מ כ' כיון שהוא נוטה למות ואינה חי' י"ב חודש מתה הוא מעכשיו ואחר שטרפוה חצינים ונשמתו של אדם פנימית לא תהנה מדבר חיצוני. ובאלשיך כ' שכאשר הבהמה בחיותה שנעשה בה בעצם שאינה טרפה אז היא מאכל אדם שראוי' להיות חלק מהאדם. אך בהיותה טרפה שאינו ראוי לחיות יב"ח אז תשקץ נפש האוכלה ולכלב תשליכון אותה עכ"ד והבחיי כ' ישראל מקודשין לשמו וכיון שגדלה מעלתם כ"כ אין להם לאכול בשר שנלקה מכח צד המשחית והזכיר בשדה לתוס' ביאור ששם כחו של עשו איש שדה כחו של קין ראש המרצחים שנזכר בו ויהי בהיותם בשדה והכלבים מצד ההוא והטרפה ראוי' להם לכן לכלב כו'. ובזוה"ק משפטים קכ"א ע"ב ומשום דישראל אקרוי קודש בשלימוי דכולא לכן ובשר בשדה טרפה לא תאכלו דהא ישראל דאינון

שלימין בכולא לא ינקין מדינא קשיא לכלב תשליכון אותו לכלב ודאי דהוא דינא חציפא תקיפא על כולא כיון דדינא קשיא שלטא בי' ואטיל בי' זוהמא אסור להוא לאינון דאקרי קודש עכ"ל. וז"ל לק"ת שמיני וכן מצות טרפה הוא הרע שברפ"ח ניצוצין דקליפות נוגה שנטרפה מן הכלב הרע דקליפה שהוא סוד ב"ן מלכות של הקליפה הרע]ור"ל רפ"ח עה"כ גי' טרף{ וכשחוזרת למוטב נתקנה בב"ן מלכות דקדושה עכ"ד הק'. וי"ל באות פ מן פס"ל דהוא רומז על הנחש דהוא דינא קשיא דאטיל זוהמא בי' כמ"ש בזוהר בצורת פ' כגוונא דחויא דכפוף רישא ואפיק ידוי וכן רומז פ"ה שהוא פה דקליפה שהוא ב"ן מלכות דקליפה כל"ב הרע לטרוף טר"ף ע"י הרע שברפ"ח. וכ' עוד שם בזוהר פ' דקדושה רומז פדו"ת וכ' שם בזוהר הרקיע דפדות נקרא כשנותנים פדיון וכופר תחתיו לסט"א ע"ש בקדשו. וזה רומז במצוה זו לכלב תשליכון אותו שנותנין להם חלקם ובזה נתבררו ב"י בבחי' הקדושה כטעם ואנשי קודש וזה יש לרמוז במ"ש לק"ת הנ"ל וכשחוזרת למוטב נתקנה בב"ן מלכות דקדושה שרומז על פ"ה דקדושה ע"י ע' דפדו"ת שנותנים לכלב הרע פ"ה דקליפה פ דפסל שהוא פש"ע כנ"ל. ויש לרמוז מ"ש בחינוך בטעמו יען שע"י המאכל יש חיבור לנפש עם הגוף לכן אם המאכל עכור וטמא יוליד דם עכור וטמא ושכל טמא]וכמ"ש הרמב"ם בתשובתו למדינה א' שכפרו בתחה"מ ואכ"מ{ ונרמז באות פ בתמונה כ"י כמ"ש בתמונה. כ' רומז להגוף שהוא כלי לנפש וכן כ' רומז כלי כמ"ש בפרד"ס וי' רומז לנשמה שבו. וי"ל עוד בזה עד"ש באודר"ע פ' פ"ה אוסר פ"ה חותם ורומז פ"ה אוסר על עצמו מאכלות אסורו' וטרפות וכן פה חותם וסותם פיו מן טרפות ועי"ז נשמר הגוף והנשמה שבתוכו כנרמז באות פ' גוף ונשמה כ"י כנ"ל. ויש לרמוז עוד בצורת פ שכתבו שבתוך הפ' יהי' הלובן בצורת ב הרי כל צורתה כיב במספר ל"ב ע"ד הנ"ל כי מן המאכל יולד דם שהוא הנפש והרוח שבלב כי כל הדמים הולכים לל"ב ושם נתבררים המובחר שבהם לכן בלב רוח החיוני ומקור השכל. ובזה החיות מתחברים הגוף עם הנפש. וזה הנרמז בפ' פ"ה צורת ל"ב שיהי' נשמר הפה מן מאכלות אסורות ואז יהי' הלב זך ונקי בשכל טהור וקדוש משא"כ אם יאכל בפ"ה טרפות יולד בלב דם עכור ושכל טמא וכמו שהשיב הרמב"ם למדינה הנ"ל כי ע"י הטרפות והאסורות יטמטם הלב והשכל דקדושה ואיך יבינו בשכל עכור ועב שכל קודש וטהור שהוא תחה"מ הנרמז בתוה"ק ועד"ש ונטמתם בם ודרשו ונטמטם בם. ונרמז עוד פ' במספר וצורה ומילוי שהם פ' כיב פא גי' אני הויה אלקיכם שנאמר בפ' שמיני בטעם מ"ז בתוה"ק אל תשקצו את נפשותיכם כו' ונטמתם בם כי אנ"י הוי"ה אלקיכ"ם:

דרך חוקיך [אות עד]

ס:

שלא לשמוע טענות בע"ד קודם שיבוא חבירו הבעל דין שנאמר לא תשא שמע שוא. בחי' כ' כי השקר נתעב ונאלח מפני שהש"י אל אמת וכל אשר אתו ע"כ הזהרנו להרחיק השקר והדומה לו ואפילו לשמוע הדברים שהם ספק שקר ע"ד הרחק מהכיעור עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ס' ע"ד שנאמר בו סמוכי"ם לעד לעולם עשוים באמת וישר ר"ל שיהי' כל פקודי ה' ומשפטיו סמוכים על צד האמת והישר ולא בצד מרמה ושקר והוא ע"ד הנ"ל במצוה זו. וכן אות ס' הוא עגול שהוא שוה בכל צד ואין בו שום נטויה לשום צד לכן ירמוז למל"ת זו שלא ישמע דברי בע"ד אחד שלא בפני רעהו שלא ינטה באיזה צד מהשיווי. ועוי"ל לפמ"ש בזוהר וישב קע"ט ע"ב וז"ל והנחש הי' ערום ואקדים לב"נ עד לא ייתי חברא היצ"ט לכן קשה לב"נ להאמין ליצ"ט כיון דהוא אקדים טענתי' ע"כ כל דיינא דמקבל מב"נ מילי' עד לא ייתי חברא כאלו מקבל עליו טעווא אחרא עכ"ד. וי"ל זאת בסמ"ך מן פסל דהוא טעווא אחרא ורומס ס' לסמאל דהוא אל אחר והוא השטן והיצה"ר המקדים טענותיו מבטן שלא בפני היצ"ט לכן מאמין לו האדם ביותר. ומזה יש ללמוד הדיין שלא יקבל טענות בע"ד קודם שבא חברו כי יאמין לו ויהי' כאלו מקבל עליו טעווא אחרא כנ"ל ויהי' בכלל לא תעשה לך פס"ל. וזהו הנרמז באות ס' מן פסל ה' יצילנו:

דרך חוקיך [אות עה]

ל:

שלא יקבל עדות של רשע שנאמר אל תשת ידך עם רשע כו'. בחינוך כ' כיון שהוא רשע ואינו חס על חיי עצמו על חיי חבירו לא כ"ש ובודאי יעיד שקר עכ"ד וי"ל דאף שהוא רשע רק למקום ב"ה ולא בענין גזל וחמס עם זאת פסול להעיד גם בדיני ממון מצד לימוד ק"ו הנ"ל וזה שיש לפרש בפסוק הזה שהוא לכאורה כפל לשון רשע וחמס. ולהנ"ל יונח וה"פ דקרא אל תשת ידך עם רשע לשמים לבד בשאר עבירות שבין אדם למקום כי בודאי להיות עד חמס בגזל ממון לרעהו מכח כ"ש על חייו לא חס וכנ"ל. ונרמז זה באות למ"ד כזה גי' ע"ד והוא למד מן פסל רומז עד שוא ושקר כמו פסל. ורומז ע"ד פסו"ל וכנ"ל שהוא רש"ע בין לשמים בין לבריות בעבירה שחייב מלקות. הרי נרמז בלמד מן לא תעשה לך פסל שלא יקבל עדות רשע: וכל:

דרך חוקיך [אות עו]

ו:
שלא לנטות לחובה בדיני נפשות אם רק אחד מכריע יותר לחוב שנאמר לא תהי' אחרי רבים לרעות. בחינוך כ' כדי להתדמות להש"י שנאמר בו רב חסד שעושה לפנים משורת הדין וגם אנחנו נצטוינו שיהי' בד"נ הזכות יותר מהחוב לפי שאין לנפש תשלומין עכ"ד ויש להתבונן ולהבין מ"ש נצטוינו שיהי' בד"נ הזכות יותר להתדמות בזה אל השי"ת. דהנה הש"י הוא חפץ בחיים כמ"ש החפץ אחפוץ במות הרשע כו' וכן אומרים מלך חפץ בחיים אך עם זאת נתן לנו תורת אמת במשפט יעמיד ארץ לבער עושה רשעה מן הארץ. ובזה יהי' שאריתו לעוה"ב לבל ידח ממנו נדח. וזה המיתה שצוה להסנהדרין לרוצח הוא לתכלית החיים. אמנם אם ע"פ התורה יפטור ממיתה אין לאבד גופו חנם כי הש"י חפץ בחיים. לכן יש לצרף דעת הקב"ה בזה לצד החיים ואם יש א' יותר במחייבים עדיין הם שוה בשוה ואין כאן רוב כי אלקים נצב בעדת אל מצטרף עם המזכין רק אם ב' נוטים יותר לחוב יש כאן עכ"פ רוב והתורה אמרה אחרי רבים להטות. ונרמז מ"ז באות ו' אות חיים כמ"ש בזוהר ובתיקונים כ"פ ו' הוא עץ חיים וכן ו' רומז על הקב"ה כמ"ש בגמ' ו' שמו של הקב"ה שהוא חפץ חיים:

דרך חוקיך [אות עז]

כ:
שהדיין המלמד זכות לא יחזור לחוב וכן אל יסמוך על גדול ממנו או על רבים רק כ"א יאמר לפי דעת שלו שנאמר ולא תענה על רב לנטות. בחינוך משום דהי' מההכרח להמית הרוצח וכדומה כדי שיהי' ישוב העולם אבל יחזור עכ"פ בכל צד שיכול לפטרו מהדין והבינהו ומפני שאם יסמוך א' על זולתו יבוא הדין לפעמים לדעת א' מהם כי כולם יסכימו עם הגדול או יטו אחר הרוב והקב"ה חפץ שיהיו דעות רבות בדין שאולי מתוך כך יעמוד הצלה עכת"ד. וי"ל זה באות כ עד"ש בס' יצירה המליך אות כ' בחיים. והוא לפי שכ"ף רומז כף זכות כף חוב כמ"ש בפרד"ס והוא ענין הכרעת הסנהדרין בכף מאזנים שלהם לכאן ולכאן לכן המליך הש"י אות כ' הזה בחיים לראות לנטות בד"נ לחיים לכן א"כ הוא לא יחזור מזכות לחוב וכן לא יסמוך על חבירו וכנ"ל בטעם החינוך. ועוד י"ל עפמ"ש בשם הרוקח בתמונת כ' ב' ווין סגורים זב"ז. והנה ו' הוא אות חיים א"כ הוה ב' אותות לחיים רומז שהדיין הנוטה לחיים הוא במקום ב' כיון שגם רצון הש"י

חפץ חיים וכמש"ל לכן אל יחזור מדבריו שהי' נוטה לזכות ולחיים כיון דאז הי' במקום שנים ועתה הוא רק אחד ואין דבריו של אחד במקום שנים:

דרך חוקיך [אות עח]

ל:

ללכת אחרי רבים בכל התורה שנאמר אחר רבים להטות. בחינוך כ' כדי לחזק הדת שאלו נצטוינו לקיים התורה כהשגתינו הי' כ"א אומר כדעתו והי' נעשית התורה בכמה תורות אבל עתה בהתקבל דעת הרוב יש תורה א' לכולנו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ל' הרומז למודי ה' שהם הסנהדרין והת"ח ורומז אל הרוב כי ל' הוא הרוב בסדר הא"ב גם הוא גבוה מכל האותיות לרמוז כי כן הלכה כהרוב. וכן למד רומז על מלך גבוה מכל גבוה כמ"ש בתמונה רומז על הש"י אשר צוה כן להסנהדרין שהם למודי ה' להכריע כרבים. וי"ל עפמ"ש במדרש ויקרא א"ל ההוא מינא לר"י בן קרחה כתיב בתורתכם אחרי רבים להטות מפני מה אין אתם משוים עמנו בע"ז ע"ש וי"ל דהא דאזלינן בתר רובא דוקא אם הכתות שוים בחכמה שא"ל שכת חכמים מועטים לא תכריע כת בורים רבים כפלים כיוצאי מצרים וכ"כ החינוך במ"ז לכן אנחנו בשם אלקינו נדגול שהוא גבוה מעל גבוהים רם ונשא חי לעד ממ"ה ומה לאלילים אלמים אלהי הארצות פגרים מתים ואנחנו בני אי"י ומרע"ה וכל הנביאים וחכמים רק עם חכם ונבון כו'. וכל הגוים כמר מדלי נחשבו כי כל הגוים ערלי לב אין בהם תבונה לכן אין דעתם נחשב לכלום נגד דעתינו. ונרמז באות ל' רומז לב מבין דעת נחשב לרוב שכן ל' הוא הרוב וכנ"ל. ותוכן דברי אוצה"ח מביא בשם הבעש"ט הק' למד הוא סוד הב"ד אברהם יצחק יעקב והלכה כרבים ע"כ והוא עד"ש בתיקונים רבים הם אי"י ותמן אתמר הלכה כרבים:

תמונה:

דרך חוקיך [אות עט]

ת:

שלא לחמול על העני בדין שנאמר ודל לא תהדר בריבו. בחינוך כ' שהשכל מחייב להשוות הדין לעני ולעשיר ע"כ ובעיר מקלט כ' לפי שהעולם עומד על הדין והמרחם בדין אף על העני הוא מחריב קיום העולם עכ"ד ומ"ש שהעולם עומד על הדין היינו דין אמת ושלום שכולם נכללו בדין שהוא באמת ע"פ התורה תורת אמת ועי"כ נעשה שלום שכל נתיבותיה שלום ונרמז באות ת' הרומז חותם אמת כמ"ש בגמרא ובזוהר שאמרה

ת' דאנא גושפנקא חותמא דילך אמת וכן נרמז ת' תמונתה ד נ שהוא ד"ן ועם ת' גופא תד"ן גי' חות"ם לרמוז שהדין יהי' באמת שוה לכל והמרחם על עני לשנות דין אמת פוגם באות ת' חותם אמת וכן יש ת' בתמונת ב' דלתין רומז דלי דלת שהוא העני שאף על העני אין לנטות מן חותם אמת בדין:

דרך חוקיך [אות פ]

מ:

לפרוק משא מבהמות חברו בחנם שנאמר עזוב תעזוב עמו. בחינוך כ' לפי שמדת החמלה משובחת לכן חפץ הש"י לזכות עמו בזה וכ"ש שחובה עלינו לרחם על המצטער בגופו עכ"ד. ויש לרמוז זה באות מ פתוחה עפמש"כ הפליאה מ"פ הוא חסד המטיב לרעים במתנת חנם עכ"ד מובא בס' קה"י ורומז מצוה זו ע"פ הנאמר בה כי תראה חמור שונאך רובץ כו' ותרגום יונתן אם תחמי חמרא דסנאך דאת סני לי' על חובתא דאנת ידעת בי' בלחודך וכן דרשו רז"ל דמיירי שראה באחד שעבר עברה דאז מותר לשנאותו אעפ"כ עזוב תעזוב עמו הרי מצוה זו להטיב עם הרעים אף שאינו כדאי במתנת חנם כהוראות מ' פתוחה כנ"ל. ועוד י"ל עפמ"ש בעטרת צבי מ צורתה נ"ו ונרמז נ רומז סוכת דוד הנופלת בגלותא נון דאשרי כמ"ש בגמ' ובאודר"ע. ו' רומז משיח ב"ד כמ"ש בזוהר משפטים קט"ו ע"א תקם ו' עילאה משיח ראשון תקים עמו עם ו' תנינא דא צדיק]שהוא משיח ב"י[והוא יקים אות נ' דנפלת בגלותא סוכת דוד ויפרוק ממנה משא עול גלויות ושעבוד מלכות הרי נ"ו וכן רמוז בצורת מ כאלו נמשך משא נ' אל ו' והבן:

דרך חוקיך [אות פא]

ו:

שלא להטות משפט רשע מחמת רשעתו שנאמר לא תטה משפט אביונך בריבו. בחינוך כ' שווי הדין בכל דבר מושכל ראשון הוא, עכ"ד. והוא עפמש"ל דהדין צריך להוציאו לאמתו בלי שום שינוי ויש לרמז באות ו' שהוא רומז אמת ליעקב. וגם ו' רומז משפט עמידא דאמצעיתא שהוא ג"כ בחי' ת"ת משפט לאלקי יעקב ורומז שצריך להיות משפט אמת בלי שום נטויה גם נאמר משפט אחד יהיה לכם ודרשו רז"ל משפט השוה לכולכם. ונרמז באות וא"ו כזה גי' אח"ד הרי משפט אחד. גם נרמז ו"ו אינו מקבל תמורה ושינוי שאם יהפכה יהי' ג"כ ו' וכן מילואה הוא ג"כ ו"ו ולא נרגש בה אות אחר ואין שינוי גם

בהברתה והכל רומז אל השיווי בכל צד. וזהו נרמז בו מן לא תעשה לך כו' וכל תמונ"ה שהוא איזה תמונה אחרת בדין תוה"ק שהוא בחי' ע"ז וחילוף ח"ו בדין תוה"ק:

דרך חוקיך [אות פב]

נ:

שלא לחתוך הדין באומד הדעת רק בראי' בעינים ממש שנאמר ונקי וצדיק אל תהרג. בחי' כ' טמ"ז שאם באנו לשפוט הדין באפשרות הקרוב לפעמים ישפוט הדעת אף באפשרות הרחוק שהוא קרוב לאמת ולא ודאי ונבא להרג נפשות חנם כי יש לאפשרות רוחב גדול לכן סגר הש"י השער הזה שלא להרוג רק בעליל לעינים עכ"ד. ויש לרמוז טמ"ז באות נ' הרומז נאמ"ן גוזר נאמ"ן מקיים כמ"ש באודר"ע. והוא טמ"ז שאף אם ראינו שרץ א' אחר חבירו וחרבו שלופה בידו למערה א' ומצינו אח"כ הנרדף הרוג וביד הרודף החרב מגואלה בדם א"כ בודאי זה הורגו אעפ"כ גזר הנאמן גוזר הבורא ב"ה שלא להרגו כדי שעי"כ יתקיים הדת על תילה תמיד ויקוים והצילו העדה. וזהו נאמן מקיים הדת שלא יצא משפט מעוקל בדת גם כדי לקיים נפש מישראל. ונרמז עוד באות נ' עפמ"ש באודר"ע שהנ' אמרה שבי אתה נותן נשמה לבריות ונרמז בזה שאין להאביד נשמה מהר והוא ע"ד שכתבתי במצוה הקודמת כי הש"י חפץ חיים אך צוה לבער הרע כדי להטיב לו לעוה"ב לנשמתו. אמנם אם לא ראו עדים בעליל לעינים כדת תוה"ק אין לו משפט מות בעוה"ז ועם זאת יתוקן עונו ע"י תשובה ומע"ט כמו אם לא הי' עדים בדבר לגמרי דאז מועיל תשובה לכפרת עונו ולהחיות נשמתו לעוה"ב. ובזה יונח מ"ש במצוה זו ונקי וצדיק אל תהרג דיקשה מדוע יקרא עוד צדיק בשלמא נקי משום שהוא נקי מחטא ע"פ התורה אך דכל ישראל יוכל להיות צדיק ע"י תשובה אם הוא נקי על פי התורה ויוכל לסגל לנשמתו מע"ט להיות צדיק מעיקרו כמ"ש רז"ל המקדש את האשה ע"מ שאני צדיק גמור מקודשת שמא עשה תשובה:

דרך חוקיך [אות פג]

ה:

שלא יקח הדיין שחד שנאמר ושוחד לא תקח. בחינוך כ' ואף אם ידון הדין לאמתו אסור ליקח שחד מפני ההרגל שיבוא לפעמים לדון דין שקר ואפי' שוחד דברים אסור לקבל אלא יראה עצמו כאלו אינו משים אל לבו כלל לאלו הדברים אם יכבדוהו או לא עכ"ד: ויש לרמוז מ"ז באות ה מתמונ"ה דאות ה רומז מלכות שמים דינא דמלכותא

כמ"ש בפרד"ס אות ה רומז ירח כחצי גורן עגולה בצורת ד שבה ובאמצע החצי גרן שהם הסנהדרין האב ב"ד יושב והוא ו' קטנה שבדלת והכל נרמז במלכות כי הוא מוצא הדין עכ"ל ונרמז כי אסור לעשות בדין איזה תמונה אחרת מלבד הדין אמת דשם בדינא דמ"ש נאמר אשר לא יקח שחד בדין שלמעלה. ועוי"ל אות ה' אתא קלילא דלית בה משאותא כלל כלומר שאינו מקבל שום ישות וממשות רק כפי הניתן לה מספירות עליונות הפועלות ע"י כי לית לה מגרמא כלום רק הדין דין אמת. ועוד יש לרמוז בדרכי תורה ועבודת ה' שלא לחשוב ח"ו שום פניה ומחשבת חוץ או לשם ממון וכבוד המדומה שהוא תמונת כל כמ"ש בחו"ה אשר לחנף אין תכלית לנעבדיו. שהוא מקבל שחד בעבודתו לשם זרים ח"ו. וצריך האדם להזהר מאוד משחד כזה ח"ו שהוא ע"ז ותמונה וצריך לייחד כל מעשיו להש"י לבדו. ונרמז באות ה' עד"ש האריז"ל בכוונת תורה לשמה לשם ה'. והיינו לאקמא שכינתא מעפרא ה' תתאה ואם זוכה לכוין כן בתורה ותפלה לא ייראו מן שחד היצה"ר והבליו לשם ממון וכבוד וכדומה כי במקום שיש יחוד קוב"ה אין שטן ופגע רע וכן יש לרמוז עפמ"ש בס' חסידים אם יעלה במחשבתו איזה התפארות מב"א בתפלה יחשוב מה בצע לי אם יכבדוני בני אדם אשר בעפר יסודם היום כאן ומחר בקבר טוב לי להתרצות עם אדון כל הארץ חי וקיים לעד לייחד לבבי אליו ע"כ הרי העצה להנצל משחד היצה"ר ע"י זכרון יסוד העפר שהוא אות ה כמ"ש בע"ח שער קאבי"ע ע"ש. ותו"ד אוצה"ח הלקח שחד גורם הנהגה דצדק דלא אקדימת קסטא לברא מחמת שדיניה תקופים אוחזות בידים ומבקשות רחמים לקבל זכותם ומשפעת להם עושר וכבוד ואח"כ כשההכרח לירד הדין אז אוקיד עלמא בשלהבותא וכ"ז גורם ראשיה בשחד ישפוטו שמחמת חטא הנהגה הזאת גלתה השכינה ה' בתראה ומשפעת לשרי אומות הרשעים והיא כעין נתינת שחד שלא יקטרגו על בנין קדישין שמוני נוטרה את הכרמים והנהגתה בשחד לדייני אוה"ע עכ"ד הק': אשר:

דרך חוקיך [אות פד]

א:

להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשביעית שנאמר והשביעית תשמטנה ונטשתה. בחינוך כ' כדי לקבוע בלבינו אמונת חידוש העולם כי כמו ששביתת שבת רומז ששת ימים עשה ה' כו' כן השביתה של שביעית. וששה שנים נעבוד למען הסיר מלבבינו אמונת קדמות ר"ל וצונו להפקיר הכל בשנה השביעית מלבד השביתה בה כדי שידע האדם כי לא בכח האדם גדלו התנובות רק בכח אדון כל הארץ וכשהוא רוצה מצוה להפקירם

גם תועיל מ"ז לקנות הנדיבות גם לקנות מדת הבטחון אשר ימלא ה' חסרון הבטלה ויפקיד תבואותיו ויגיעיו עכת"ד ונרמז מ"ז בטעם הזה באות א הרומז מציאות ה' ית' כמ"ש באודר"ע א זה הקדוש ב"ה שהוא קדמון וראשון לראשונים והוא אלוף עולם בכלל ובפרט כי הכל שלו וכמש"ל במצוה של אנכי ה' אלקיך באות א' ע"ש. גם א' רומז אמונה כמ"ש באודר"ע אלף ר"ת אמונתי לישראל פקדתי והוא אמונת ההשגחה והבטחון בו וביכולתו לכן ישבות בשביעית:

דרך חוקיך [אות פה]

ש:

מ"ע לשבות בשבת ממלאכה שנאמר וביום השביעי תשבות. י"ל בטעם שנצטוינו בשבת גם במ"ע על שביתה להורות דשביתת שבת הוא גם בקום ועשה אף שאינו עושה דבר כמ"ש באוה"ח בפ' לעשות את השבת לדורותם. כי השביתה שבו נקרא עשי' ע"ש. ועוי"ל דכתיב ששת ימים תעשה מלאכתך וכי אנו מצווים לעשות מלאכה בששת ימים. אך הענין מלאכה הוא לברר בירורין וניה"ק מכל ו"ק ועי"כ עולים כולם ביום השבת בחי' מלכות עיין לק"ת בהר לכן ממילא ויום השביעי שבת לה' אלקיך כו' ובשבת אין ברורים רק ע"י מה שהובררו כל ימות השבוע ע"י ו"ק דז"א לכן נחשב השביתה לעשי'. וזהו הנרמז באות ש עפמ"ש בזוהר הק' ויקהל ובתיקונים כ"פ שב"ת ש' ב"ת ש' רומז לאבות ג' קוין המתייחדים עם ב"ת כביכול. ועיין זהר פנחס רנ"ז וז"ל שכינתא נקרא שבת מסטרא דג' דרגין עילאין דאינון ש ג' כתרין כח"ב ואיהי בת רביעאה להון שית יומין מחסד עד יסוד בהן תעשה מלאכה בגין דבנינא מתחיל מחסד אבל מבינה ולעילא היא מנוחה ועונג עכ"ד הק'. והנה בזוהר ויקהל דף ר"ד איתא שבת ש' ב"ת ש' הא אוקמוה רזא דתלת אבהן דמתאחדן בבת יחידה ואיהי מתעטרי בהו ואינון בעלמא דאתי עכ"ד. ולכאורה יש כאן סתירה. אמנם י"ל דבפ' פנחס מיירי כשעולים האבות שהם חג"ת לבחי' המוחין כמ"ש בכוונת אלקי אברהם כו' דעמידה ואז הם כח"ב בג' קוין דשין דרגין עילאין ואיהי בת רביעאה להון ובפ' ויקהל מדבר כמו שהוא תמיד ש' רזא אבהן חג"ת והיא מלכות מתעטרי בהו ואינון בעלמא דאתי בינה שנותנות להם מוחין בין כך וכך נרמזים באות ש' שהוא בעצמה רומז ג' אבות המתייחדים במלכות כי רגל השין הוא רומז רגל ד' שהוא הנוקבא מלכות והוא בצורת כ' כפופה רומז למלכות כמ"ש בזוהר הרקיע ג"א המתייחדים במלכות הרי ש' רומז ש' עם ב"ת. והנה ש' רומז כל ו"ק שהם ג' יודין חג"ת ג' ווין נה"י כמ"ש בכתבי האריז"ל כ"פ. ורומז אשר כל ו"ק שהם ששת ימים מתייחדים

עם שבת כמש"ל בשם לק"ת בהר כי ע"י שמבררים ו"ק ז"א עולה מלכות בשבת ע"י המנוחה והשביתה הרי ש' רומז ש' שהם ו"ק עם ב"ת שהיא שביתת שבת ועיין היטב לק"ת הנ"ל וזהו וביום השביעי תשבות ממלאכה של הבירורין הו"ק ע"י ל"ט מלאכות כי בשבת ע"י השביתה נגמרו כולם לעלות עם המלכות שהוא הבת ועוד נרמז אהבה בכל לב אהבה בכל נפש אהבה בכל מאד גי' שב"ת כמ"ש מרן הק' מהרצ"ה מזידיטשוב זי"ע. וזה נרמז בשי"ן ג' אבות בכל ל"ב הוא אברהם בכל נפ"ש יצחק בכל מא"ד יעק"ב כמ"ש בזוהר וארא כ"ד בכל מאדך זה יעקב:

דרך חוקיך [אות פו]

ר:

שלא לשבע בשם ע"ז ולא יגרום לאחרים או עכו"ם שישבעו לע"ז ולא להזכיר ע"ז שנאמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו. בחינוך כדי להרחיק כל ענין ע"ז אפילו בדיבור עד שלא נזכרם בלבבינו לעולם עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ר' הרומז אל אחר כמ"ש בתיקונים כ"פ כי בהסיר קוץ של ד שהיא ציר הדלת נעשה ר' שהוא רומז אח"ר וכ"כ בסה"ק בפסוק וקוץ ודרדר תצמיח לך שע"י חטא עה"ד נתערב טו"ר ואין להכיר בין ד' ובין ר' ד' דאחד וריש דאחר שהם דרד"ר שנחסר קוץ של ד' ונתוסף בריש ויש לטעות בין אחד לאחר ח"ו וכן הנשבע בע"ז אל אחר מודה ח"ו בע"ז ר' דקליפה שהוא אסתרס ואין בו בחי' הזכר שהוא בסוד זכרון לכן שם א"א לא תזכירו כי אין זכר לבחי' אל אחר דאסתרס וזהו הנרמז באות ר':

בשמים:

דרך חוקיך [אות פז]

ב:

שלא להדיח עיר מישראל לעבוד ע"ז ח"ו שנאמר לא ישמע על פיך. נרמז זה באות ב עד"ש רז"ל ששואלין לאות ב מי בראך והיא מראה בעוקצה שלאחריה על א ר"ל אלף עולם ברא כל העולמות הנרמזים באות ב של "בראשית ברא. וזה הרמז של ב לבטל טענות הכופר ומסית לע"ז ח"ו: ועוד ארז"ל העולם דומה לאות ב שיש לו ג' מחיצות ופתוחה לצד צפון מבלי מחיצה ואם יאמר א' שהוא אלוה יאמרו לו שיעשה מחיצה ד' להעולם ואז יאמינו לו וע"כ נקראו אלילי"ם ר"ת "אין "להם "יכולת "לעשות "מחיצה.

וזהו תשובה נצחת להמסית לע"ז. וי"ל ע"ד מספר ב פשוט ומלא בית ומלא דמלא בי"ת יו"ד תי"ו גי' אי"ן טוענים"ם זכו"ת המסי"ת ומדי"ח:

דרך חוקיך [אות פח]

ש:

להביא קרבן חגיגה בשלש רגלים והם שלמי חגיגה שנאמר שלש רגלים תחג לי בשנה. בחינוך שאין בדין לבוא בידים רקנית לפני המקום ב"ה ואע"פ שא"צ לדבר מידינו אעפ"כ בדמיון מחשבותינו אנחנו רואים כאלו נעמוד לפניו ואור פני מלך נוגה עלינו ע"כ ראוי לעשות מעשה הקרבן הזה כי בפעולת הקרבן נתתקן לקבל הטובה עכ"ד. וי"ל בדה"ק כי בקדושה הוא ע"צ השלימות והברכה שאין שורה במקום ריק שהוא חלק הסט"א שהם חנם וריקנים כמ"ש בזוה"ק מגן מגן שויא. וזהו נרמז באות ש' הרומז שלימות ושלום כמ"ש בשעג"ע ורומז שלמי"ם שעושים שלו"ם בעולם הרומז גם לאור פני מלך חיים אשר נגה עלינו שהוא סוד ש"ע נהורין הרומז ב"פ אל מלא ועם ואותיות נעשה שלום עיין בע"ח שער א"א פי"ד. ועי"ל שלש רגלים תח"ג ר"ת ת"ת חסד גבורה ג' אבות א"יי כמ"ש בטור או"ח סי' תי"ז שהם נגד ג' רגלים וג"א נרמזים באות ש' שבו ג' קוין כנודע. פסח אברהם שבועות יצקח סכות יעקב ג' קוים דשי"ן ובאוצה"ח כ' בזה תבין סוד שלמי חגיגה העושה שלום בין חו"ג והוא עצמו סוד ש' ע"כ ור"ל עפמ"ש זוהר ויחי רכ"ד ש' רומז יעקב הכולל ג' קוין ועושה שלום ומכריע ביניהם. לכן יונח שנרמז תח"ג ת"ת קודם לח"ג הלא סדר הרגלים פסח שבועות סכות שהם כסדר חג"ת א"יי. אך לענין שלמים יעקב קודם דהוא העושה שלום בין חו"ג ונרמז באות ש' והבן וכ' עוד בחינוך קרבנות אלו אין להם שיעור אפי' א' יספיק בהמה או עוף תור או גוזל כו' והעובר עלי' ונראה בעזרה כו' ולא הביא קרבן ביטל מ"ע ועבר על לאו ולא יראו פני ריקם ע"כ והקשה בהגהות משנה למלך הלא שלמים אין באים מהעוף. ועוד הקשה על מ"ש גם עבר על לאו הלאו זה לא נאמר בחגיגה כ"א בראי' הזהיר הכתוב ולא יראו פני ריקם עכ"ד ע"ש לענ"ד אין כאן קושיא כלל דאם כדבריו דהחינוך קאי על קרבן חגיגה דעובר גם על ל"ת יקשה ביותר תמיה הלא א"כ יהי' יתירה על מנין שס"ה מל"ת. ולמה לא ימנה בחגיגה ג"כ מ"ע ול"ת כמו במצות ראי' לקמן בפ' ראה. אמנם החינוך נמשך בזה אחר לשון הרמב"ם פ"א מהל' חגיגה וז"ל שלש מצות נצטוו ישראל ברגל הראי' והחגיגה והשמחה הראי' הוא שנראה בעזרה ויביא עמו קרבן עולה בין עוף בין בהמה. ומי שבא להתראות בעזרה ולא הביא עולה לא די שביטל מ"ע אלא עובר גם על ל"ת שנאמר ולא יראו פני

ריקם עכת"ד. הרי דהרמב"ם מביא לענין ל"ת דראי' פסוק הזה דפרשת משפטים שהוא לא יראו פני ריקם כי בפ' ראה נאמר בלשון אחר ולא יראה את פני ה' ריקם. אך סובר הרמב"ם דגם בפ' משפטים הלאו הוא על עולת ראי' ואף דהעשה דשם הוא תח"ג מ"ע דחגיגה שהוא שלמים מ"מ סיום הפסוק נאמר על עולת ראי' כי על ראיית וקבלת פני הש"י מביאים עולה שהוא דורון על שזכה להתראות פני האדון ה'. ונכפל לאו זה כמו כמה לאוין שנכפלים בתורה והם מל"ת א' אך מביא זה הפסוק יען דנכתוב קודם. ואחרי לשון הרמב"ם נמשך החינוך שמביא ג"כ ג' מצות נצטוו כו' ומפרש גם מצות ראי' במ"ש אין להם שיעור ויספיק עוף תור או גוזל וכוונתו על עולת ראי' שכן כ' במשנה אלו דברים שאין להם שיעור כו' והראיון לכן די עוף לעולה ולא מדבר בזה מן שלמים כלל ואחר כך מסיים והעובר עלי' כו' ולא הביא קרבן כו' ועבר גם על לאו של ולא יראו פני ריקם הנה מיירי ג"כ מן קרבן ראי' כמו הרמב"ם שמפרש להדיא ולא הביא עולה כן החינוך כוונתו קרבן עולה שעובר על ולא ירא"ו פני כי לאו זה קאי על עולה ואף שנכפל לקמן בפ' ראה מ"מ נכפל כמו כמה לאוין בתורה. וכן לקמן בפ' ראה מבאר החינוך גם מצוה זו דחגיגה שכן דרכו בקודש לבאר כ"פ. ומ"ש במשנה למלך שם וזה פשוט למעיין ברמב"ם הנה גם החינוך מכוונים דבריו עם הרמב"ם וכנ"ל:

דרך חוקיך [אות פט]

מ:

שלא לשחוט הפסח ועדיין החמץ קיים ברשותנו שנאמר לא תשחט על חמץ דם זבחי. בחי' כ' לפי שקביעת זמן בכל דבר הוא קיום עשייתן לכן בקרבן הזה שהוא דבר גדול בענין הדת צוה הש"י שנעשה ענייניו בסדר ובקביעות זמן ע"כ נזהרנו להשבית החמץ הנמאס לשעתו ואח"כ לעשות הפסח שהוא התחלת שמחת המועד הטוב עכת"ד. ויש לתת טעם לדה"ק כענין הנאמר סור מרע קודם ואח"כ ועשה טוב כי קודם צריך להשליך הרע ואח"כ יוכל לעשות הטוב כי כל מע"ט שעושה בעוד הרע בקרבו אינם עולים לרצון וכמ"ש נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים. והנה כן החמץ רומז על יצה"ר החומץ ומעול והוא שאור שבעיסה כמ"ש בסה"ק והפסח רומז על קנין הקדושה והדבקות להש"י כנודע לכן צריכים לבער הרע מקודם ואח"כ נוכל לקנות הקדושה והטוב. והנה בשם הוי"ה ב"ה נרמז ענין הזה כי י"ה מצטרף עם שמי גי' שס"ה מל"ת אשר נזהרנו מהם לסור מרע ואותיות ו"ה מצטרפים אל זכר"י גי' רמ"ח מ"ע שנתנו לנו לקיים ולעשות. הרי בשם הוי"ה ב"ה הרמז סור מרע קודם ואח"כ וע"ט והוא כרמוז במל"ת זו ודוק. וכן רומז אות מ

צורת כ"ו כמ"ש בסה"ק והוא גי' ג"כ שם הוי"ה ב"ה ורומז ג"כ כזה כי אות כ' רומז מל"ת שהוא בחי' נוקבא וכן כ' הוא רומז נוק' קדישא הכופפת רגליו כמ"ש במאו"א באות כ' ואות ו' רומז ת"ת בחי' מ"ע הרי ג"כ רומז מל"ת קודם ואחר כך מ"ע והוא ביעור חמץ ואח"כ קיום מ"ע דפסח ועי"ל מ' רומז מו"ת כמ"ש בז"ח איכה שהנחש גרם להתחבר מ' של מ"פריו אל ו"ת של ו"תאכ"ל והנה זה נעשה ע"י ע"ץ הדע"ת שרומז גי' חמץ שאר כמ"ש בסה"ק. הרי חמץ דרגא דמו"ת אות מ' והפסח רומז פה ס"ח גי' חיים לכן צריכין לבער קודם המו"ת דחמץ ואח"כ נתדבק בחיים פה ס"ח מ' דאמ"ש החכמה תחי':

דרך חוקיך [אות צ]

י:

שלא להלין אמורי פסח וה"ה אמורי כל הזבחים עד הבקר שנאמר ולא ילין חלב חגי עד בקר. בחי' כי הקרבן ראוי להקריבו בזמנו והמעביר המועד נראה כמשליך הדבר אחרי גיוו ואינו מתעורר בכוונתו אל העבודה יפה עכת"ד. ונראה בכוונתו הק' עפמ"ש בפרד"ס סדר זמנים הם תו"מ ומפני שקדמו במחשבה תחלה ארז"ל שהי' סדר זמנים קודם עכ"ד הרי דסדר זמנים הם בחי' מחשבה לכן המשנה זמן משנה הכוונה הנכונה ודו"ק. ולפ"ז נרמז מ"ז באות י' שהוא ע"ש המחשבה כמ"ש רש"י ז"ל ביו"ד דאז "ישיר שרומז מחשבה וע"ל במצות נותר מ"ש שם. ועי"ל דאם האמורים נעשו נותר הוא עיבור צורה דהיינו שסר ממנו צורה הקדושה והטהרה ונשאר החומר שהוא נותר משיורי מלכין קדמאין שהאורות נסתלקו מהם ונשאר הפסולת לכן צריכים לשרפו. ונרמז באות י שהוא בחי' צורה שכל הצורות נצטיירים ממנה וכן י' הוא חכמה שהוא קודש הרי י' צורת קודש. הרי נרמז ביוד שלל לגרום עיבור צורה לקודש:

דרך חוקיך [אות צא]

ם:

להביא בכורים לביהמ"ק מן ז' מינים שנאמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית י"א. בחינוך שרצה הקב"ה להשריש בלבבינו אמונה שהוא ית' ראשית ואין ראשית לראשיתו ונדע כי מאתו כל הברכות ע"כ צונו להביא בית ה' למשרת ביתו ראשית הפרי עכ"ד. וכ' בסה"ק עוד דע"י הבכורים מפריד ממנו זוהמת הנחש וחוסם התאוה ממנו וסוגר כח המתאוה מן הפירות המתבכרים בראשונה אשר זה כמה חכתה נפשו לאוכלם ובעודו בכפו יבלעם איש והוא שומר אותם להביאם לביהמ"ק אל כהן וזהו הטעם לעיטור

בכורים מפירות היפים כדי שיהי' כבישת היצר היותר גדול. ונרמז זה במם סתומה כמ"ש באודר"ע ם רומז מלך סותם וי"ל שסותם התאוה שהם בכורי אדמתך בחי' חומר ולהביאם בית ה' אלקיך כנ"ל להפריד ממנו כח החומרי של נחש ולתקן ולברר ז"מ אדום אדמתך להביאם בית י"א. ועי"ל עפמ"ש בתיקונים תיקון י"ד בראשית עלה אתמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית י"א ושכינתי' מתמן אתקריאת ביכורה כו' ובג"ד ראשית בכורי אדמת"ך וכ' ע"ז בכסא מלך נלע"ד ראשית בכורי אדמתך ר"ת אב"ר שהוא אות ברית קודש תביא בית י"א בתוך יסוד דמל"כ כו' וס"ת בית ה' אלקיך שם תכ"ה שאותיות הקודמות שלו שד"י יסוד דנוקבא הנקרא בית י"א של זעיר עכ"ל הק' ולפ"ד יש לרמוז באות ם סתומה שהוא צורת ב' דלתין שהם ב' דלתות שביסוד דנוקבא הנקרא מתמן ביכורה כנ"ל ועיין שער הירח וה' יכפר. ויש רמז טוב מצוה זו במספר צ"א למנין המצות הרומז יחוד יאהדונה"י שהוא יחוד בי"ת הוי"ה אלקיך היכלא דילי' כביכול וגם ביסוד זעיר כלי אמצעי שבו הוא יאהדונה"י וה' יכפר:

ממעל:

דרך חוקיך [אות צב]

מ:

שלא לבשל בשר בחלב שנאמר לא תבשל גדי בחלב אמו. בחי' כ' כענין שכתבתי באזהרת הכישוף כי יש דברים שנאסר לנו תערובתן בסיבת הענין שאמרנו שם ואפשר שאיסור בישול בב"ח ג"כ מן היסוד הזה וראי' לזה שבא האיסור בבשול לבד אף שלא נאכלנו והרמב"ם ז"ל כ' כי יש עע"ז יעבדוהו במעשה תערובות בב"ח לכן הרחיקה התורה אותנו מזה עכ"ד. והאברבנאל כ' להסיר מדת אכזריות כענין או"ב וגם הוא מזון בלתי נאות כי החלב יתבשל מהר ואינו כן הבשר עכ"ד והכלי יקר כ' כי מן הדם נולד העובר והיינו מדם הנקבה והוא הבשר ואח"כ הדם נעכר ונעשה חלב וכבר נתפרדו למיניהם והדם נתבשל בראשונה ונעשה עובר. ואח"כ נעשה מן המותר חלב שנתבשל אח"כ ואחר שנתפרדו אין ראוי לערבם שנית ע"ש ובשל"ה כ' ג"כ בסוד כלאים שמערב כוחות עליונים כי הבשר שהוא אדום רומז לדין והחלב מצד הרחמים ע"כ. וז"ל זוה"ק משפטים קכ"ה ת"ח אמא אתאחדא להו לעילא לסטרא דא ולסטרא דא]היינו העובר והחלב. לדין ולרחמים כנודע[ותרין אינון חדא לימינא וחדא לשמאלא כו' אימתי אתאחדן בה בשעתא דההיא אם ינקא מסט"א ומקדשא אסתאב וחויא תקיפא שארא לאתגלאה כדין גדיא ינקא מחלבא דאימי' ודינין מתערין כו' בג"כ לא ייכול בב"ח כל זרעא קדישא כו' דכל

מאן דאכיל ההיא מיכלא דאתחבר כחדא כו'. ארבעין יומין אתחזי גדיא מקלסא לגבי אינון דלעילא וסייעתא מסאבא מתקרבין בהדי' כו' ע"כ. ובלק"ת מכשפה ל"ת עם לא תבשל גדי בחלב אמו חד טעמא להם כי י"ס דנוגה בהם סוד הכשפים כו' והנה ב' מוחין חו"ב דז"א דנוגה נקראים עזא ועזאל ושניהם נק' לעזאזל לכן העזים הם דין חזק וז"ס גדי יונק מחלב אמו כו' הרי מדבריהם הקדושים דהוא ענין כישוף והוא דרגא דמותא. וזה יש לרמוז במ שנצטרפה לו"ת ע"י ההוא חויא תקיפא סוד הנחש כמ"ש בזו"ח איכה שהבאתי לעיל סי' פ"ט והוא מ' של מפרי"ו. לכן מ' יומין אתחזיא גדיא מקלסא כי שלטה בו מ' הנ"ל של ההוא חויא. ועוד י"ל עפמ"ש באודר"ע מ' אומרת מלכותך מלכות כל עולמים לרמוז דאסור לשנות מלכותו והנהגתו במלכותו אשר ברא הכל על סדר הראוי ומזגם כולם על צד הקדושה והרחמים והמשנה פוגם בסדר מלכותו. אשר מלכותו בכל משלה ואתה מחיה את כולם ע"י ההוא נהירו דקיק. אמנם אסור לערב הכוחות להכחיש פמליא ש"מ כביכול כי יבואו זרים לינק מהקדושה ביותר מהראוי ואז יהי' רע לו ולכל העולם ח"ו:

דרך חוקיך [אות צג]

מ:

שלא לכרות ברית עם ז' אומות שנאמר לא תכרות להם ולאלהיהם ברית. בחי' כ' כדי לעקור ע"ז מהעולם ואלו הז"ע היו עיקר של ע"ז ויסודה הראשון ע"כ נעקרו מארצינו ונצטוינו לאבד זכרם אא"כ ימשכו ידיהם מע"ז עכ"ד. וי"ל שנרמז זה הענין במ' פתוחה לפמ"ש בזו"ח שיר מ"פ רזא דנוקבא אשת חיל וע"ד כל ספרא דמשלי תושבחתא דההוא אשת חיל ולאסתמרא מאשה רעה כד"א לשמרך מאשה זרה ולאתקרבא לאשת חיל בפולחנא וע"ד מ' רברבא בריש ספרא עכ"ל: הרי רומז מפ' להשמר מאשה זרה דהוא ע"ז ומטעם זה אסור לכרות ברית לז' עממין ולהתקרב לאשת חיל רזא דמ' פתוחה שלימתא: ותו"ד אוצה"ח מביא זוה"ק תאנא מ' לא כליל בגווי' אות אחרא בג"כ מ"פ מ"ס מ"פ דהוא כד אתחבר עמה פתוחה לבעלה לקבל השפע ומתקשרין צדיק וצדק והם נק' ברית זכור ושמור אקרי ברית וכולא מלה חד לאתר חד ודא אקרי ברית ולכן מושכת המ"ס]ר"ל כזה מס{ לסתום אורה שמקבלת בעת פתיחתה והיתה לה' המלוכה ואין עמו אל נכר עכת"ד הרי נרמז במ"פ שלא לקבל ברית אחרים ח"ו וזה נרמז במ' של ממעל הרומז מלך עליון כי מ' הוא מלך ואין עמו זרים:

דרך חוקיך [אות צד]

ע:

שלא להושיב עכו"ם בא"י שנאמר לא ישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי. בחינוך כ' כמ"ש בתורה הטעם שלא נלמד בכפירתם ח"ו. וי"ל מל"ת זו באות ע' הרומז עון כמ"ש בזהר והנה עון מלא עין וו נון גי' רמ"ח שהחטא ע"ז הוא בכל רמ"ח אברים ר"ל שכולו נשקע בסט"א ויל"ע דהנה בארץ ישראל כתיב עינ"י ה"א בה ור"ל שהוא מושגח ע"י עיני השגחת הש"י בכבודו ובעצמו לא ע"י שום שר וממוצע זולתו כמו שיש בארצות הגוים שרים המשגיחים עליהם. לכן פקד הש"י בל נושיב בא"י עכו"ם ונכרים פן יסירו השגחתו ית"ש מעלינו ע"י עונותם ויחללו קדושת הארץ בטומאותם ועי"כ יגרמו להחטיא גם אותנו בהסרת שכינתו הק' בעצם. ונרמז ע' עי"ן ה' אל יראיו. ועוד י"ל באות ע' דהנה ז' עממין שהם הכנעני החתי האמורי חוי יבוסי פריזי גרגשי המה ז' מדות חג"ת נהי"ם זי"ב דקליפה וכ"א כלול מיוד הרי ע' שהם שבעים אומות שכולם נכללים באותם ז' עממין. והנה הם השרישו כח טומאתם בא"י מקודם שהי' שלהם וצוה הש"י לגרשם ושלא להחיותם כל נשמה כדי שלא יחזור טומאה הישנה להיות חוזר וניעור ונתן ארצם לנחלה לזרע יעקב שהם סוד שבעים נפש לב"י משורש האחדות והקדושה להעלות הארץ הקדושה לשרשה בקודש בזי"ב חג"ת נהי"ם דקדושה עם המדות טובות שבהם לכן אסור להושיב בא"י מן שורש ע' אומות ולהרמב"ם אסור אף בשאר אומות חוץ מז"ע שכולם משרשם וכנ"ל. ונרמז בע' של ממע"ל ע' נפש לבית יעקב שהם ממעל שורשם בשמים ממעל:

דרך חוקיך [אות צה]

ל:

לבנות משכן ובית המקדש עזרה היכל ואולם וק"ק ולהושיב שם כלי שרת ושלחן ארון מנורה שנאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. בחינוך כ' דענין בנין בית המקדש לה' ועשותינו בה קרבנות אינו אלא להכין לבבינו לעבודתו ית"ש לא שהוא צריך לשבת בבית כמ"ש איזה בית אשר תבנו לי כה אמר ה' השמים כסאי כו' אלא להכשיר גופתינו כי הגופות יתפעלו ויוכשרו ע"י הפעולות ובהיות הפעולות הטובות מחשבות הלב מתטהרות מתלבנות מזדככות ע"כ צונו לקבוע מקום שיהי' טהור ונקי לטהר שם הפעולות הטובות מחשבות ב"א ולתקן לבבם אליו בו והש"י בחר אותו המקום אולי מהיות אמצעות העולם והאמצעות נבחר מהקצוות או מן הטעם שהשי"ת יודע כו' וטעם

הזה נכון גם לענין הקרבנות והכלים הלא אמרתי כי עקרי הלבבות תלוי אחרי הפעולות עכת"ד. ובספרא כ' תיקון ישראל בחטא העגל בהושיב שכינתו בתוכם כמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וזה עם תבנית המשכן וכליו ומשרתיו ובהרחיק כל מיני טומאה ולא באופן אחר כאומרו ככל אשר אני מראה אותך ועם כ"ז אמר הש"י השוכן אתם בתוך טמאותם, עכ"ד. והרמב"ן כ' וסוד המשכן והמקדש הוא שיהי' הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר יהי' במשכן תמיד עם ישראל ובבוא משה הי' אליו הדבור הנדבר לו בהר סיני ע"כ. והבחיי כ' המשכן וכליו הכל ציורים גופנים להתבונן בהם צורות רוחניות עליונית דוגמא להם ובכלל הענינים הנכללים הוא מה שתמצא המשכן על ג"ח כנגד המציאות שנחלק לג"ח הראש נגד ק"ק והלב נגד הקודש ומבטן ואילך נגד חצר הקודש ע"כ. ובשל"ה כ' במ"ז הש"י אין לו גבול ותכלית ומכוחו הגדול בלי גבול המציא גבול דהיינו העולמות יש מאין וכביכול צמצם בעצמו להמציא גבול כי מלא כל הארץ כבודו הוא בתוכם ומקיף אותם מבלי סוף וגילוי כבודו בכל הנמצאים הוא צמצום וכן צוה לעשות משכן בציור כל העולמות ואז הקדושה המתפשטות בכל העולמות הוא מצומצמת והמשכן הוא כמו מרכז הכולל כל העיגול כן המשכן תוכיות ולב כל העולמות כולל כולם וצמצם הקב"ה שכינתו שם בין שני בדי הארון עכ"ל. ויש לרמוז באות ל שהוא רומז ל"ב כמ"ש באודר"ע למד ל"ב מבין דעת. וכן ל' אמצע א"ב כמו ל"ב בגוף האדם והוא מלך באברים ורומז מ"ש בחינוך שע"י מקום המובחר למקדש ולקרבנות יפעל לטהר לבבינו אליו גם מ"ש כי הש"י בחר באמצעות שהוא אמצע העולם וכן ל' אמצעי בא"ב והוא בחי' ל"ב. וכן נרמז עפמ"ש והיה עיני ולבי שם בביהמ"ק כי הקב"ה הוא לב העולם חיות כולם שנאמר צור לבבי וחלקי. וכן ביהמ"ק לב וחיות כ"ע וע"י הקרבנות נקשרים כולם למעלה עד א"ס ב"ה. וכן לפמ"ש בשל"ה הנ"ל וז"ל כן המשכן תוכיות ולב כ"ע כולם כי המשכן הוא ציור כולם הרי נרמז הכל בלמד שהוא לב וז"ש מאת כ"א אשר ידבנו לב"ו. וכן ובל"ב כל חכם לב נתתי חכמה וכן ולהורות נתן בלבו כי כל ענין המשכן הוא לטהר הלב. וכ' באודר"ע באות ל' מלמד ששקול הלב נגד כל האברים עינים הלב רואה וכן אזנים וכל האברים ע"ש שחושב כל האברים והחושים באדם ובלב וכן הוא במשכן. וארז"ל יודע הי' בצלאל לצרף האותיות שנבראו בהם שמים וארץ. והוא כי המשכן הוא בציור כולם כנ"ל לתת חיות לכ"ע ע"י המשכן וכן נרמז ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת אות למד רומז ל"ב מבין דע"ת כי הלב מבין ועוד יש לרמז ל' הוא מגדל הפורח באויר והוא המשכן ומקדש כמגדל דוד מכוון נגד ביהמ"ק שלמעלה וזהו הנרמז בל' מן ממע"ל:

ואשר:

דרך חוקיך [אות צו]

ו:

שלא להוציא בדי הארון חוץ לטבעות הארון לעולם שנאמר בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו. בחינוך כ' שהארון משכן התורה ונתחייבנו לנהוג בה כל כבוד ע"כ נצטוינו לבל נסיר בדי הארון ממנו פן נצטרך לצאת עם הארון במהירות ומתוך החפזון לא נבדקם יפה אם הם חזקות כראוי ושמא יפול מידם. אבל בהיותם בו מוכנים לעולם נעשה אותם חזקים ועוד ט"א שכל צורת המשכן רומז ענינים עליונים ורצה האל ב"ה שלא תפסד אותו צורה אפי' לשעה ע"כ. והנה לטעם א' משום כבוד תורה נרמז באות ו' רומז לוחות ארכן ו' ורחבן ו' ולטעם ב' דצורת המשכן רומז ענינים עליונים הוא לפי מ"ש בסה"ק במשכן הי' כל צורת אברים של אדם לב עינים אזנים כו' והוא צלם אדם עליון כביכול ונרמז באות ו' דהוא בתפארת אד"ם שם מ"ה ב"ה אדם יושב על כסא כבוד מקום מקדשינו לכן אין לפחות הצורה הזאת. ועי"ל עד"ש בס' רזא מהימנא ו' במילוי הוא וו כזה רומז שני בדי ארון גם ו' צורת בד וכן ו' גי' בד. ונרמז במילוי כזה וא"ו א' שבאמצע וא"ו רומז ארון שכינתא כמ"ש בזוהר שכינתא ארון וכן א' אחזי אדנ שהוא שכינתא או א' רומז א' חכמה שהוא ג"כ בחי' ארון יסוד דאבא כמ"ש בלק"ת הרי נרמז ואו ב' בדים עם הארון שביניהם ולא יסירו ממנו כי וא"ו גי' אחד לרמז שהם תמיד באחדות אחד. ובשל"ה כ' טמ"ז רמז שלא יסירו מחזיקי התורה מן הת"ח לעולם והבדים תואר להמחזיקים הארון שהוא הת"ח וזה נרמז בו"ו שנקראים ווי העמודים והם נ"ה תמכין דאורייתא תמכין דקשוט. לא יסירו מן הת"ח שהוא התורה הנרמז ג"כ באות ו' תפארת יעקב איש תם יושב אוהלים. ועי"ל עפמ"ש פע"ח שער הלולב פ"א יעקב הוא ו' זעירא שאין לו ראש ואחר שיוצא מן הנחל מרים ראש ונעשה ו' עם ראש רומז ישראל עכ"ד הק' והנה ההמונים נקראים בית יעקב והם מחזיקים התורה שעוסקים במו"מ ובאומנות להחזיק ת"ח ולגדל בניהם לתורה. וזהו כל חיותם והם בחי' ו' בלי ראש. ושלומי אמוני ישראל הם הת"ח נקראים ישראל בחי' הראש ונרמז באות ו ו' עם ראש שניהם יחד יעקב וישראל ונרמז אשר יעקב ו' מחזיק ונושא עליו את ת"ח ישראל שהוא הראש שעליו כזה ו ולא יסירו ממנו לעולם רק צריך להחזיקו בכל היכולות וגם הת"ח לא יסיר מחשבתו ותפלתו מן המחזיקו לזכותו בזה ובבא להעתיר בעדו ולהשפיע לו בני חו"מ רויחא:

דרך חוקיך [אות צז]

א:

שיסדרו הכהנים לחם הפנים על השלחן בביהמ"ק שנאמר ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. בחינוך כ' שצונו הש"י מצוה תמידית בלחם לפי שבו יחיה האדם ע"כ צריך אליו להיות הברכה מצויה בו תמיד ומתוך עסקינו לקיים בו מצות ה' יהיה הרצון והברכה חלים בו תמיד עלינו ויתברך במעיו כי בכל שעושה האדם בו רצון הש"י הוא מתברך כו' וכמשארז"ל הביאו לפני עומר בפסח כדי שיתברכו לכם תבואה שבשדות עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז להורות שאע"פ שהלחם מזון לכל חי אין הלחם זן אלא הברכה היא זנה לחם פנים תדע שהכהן המגיע לו כפול מלח"פ הי' שבע ופניו מצהיבות כו' נמצא לחה"פ הוא לחם פנים לפני תמיד עכדה"ק. ונרמז באות א לפמ"ש בחי' כי לחם בו יחיה האדם. כי א' הוא חיות אדם והוא א' שבאות וא"ו דשם מ"ה שהוא אדם והוא א' שעושה מן דם אדם כנודע. וכן לחם נרמז באות א בצורת יוי יווי יוד עיין לק"ת פ' עקב והוא גי' מזלא שמשם מזוני ריוחא גי' ג' הויות אשר שם במזל נצר כנודע משם בא שפע וחיות אד"ם. ונרמז לח"ם פני"ם גי' הויה עם ד"מ ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כולל כל חומת הקדושה הנרמז באות א בצורת יוי הוי"ה ב"ה אשר י' ראשונה הוא כח"ב בתלת קוצין שבה כנודע והוא רומז שמות ע"ב ס"ג ו רומז ו"ק שם מ"ה ב"ה י תחתונה הוא מלכות מדה י' שם ב"ן הרי א' רומז שם הוי"ה ב"ה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן מספר לח"ם פני"ם. ומ"ש המהר"ם הק' הנ"ל שכל הכהן המגיע כפול מלה"פ הי' שבע ופניו צהובות י"ל כי סוד הפנים שם ש"ע נהורין מדות ואמת ושם באור פני מלך חיים באנפין נהירין וזה כפו"ל גי' ב"פ חיים כי נמשך לו חיים ממקור חיים הרי ב"פ וכן הי' שב"ע רומז ב' ש"ע כי בשם יש ב' ש"ע בב' פנים עיין שער א"א פי"ד. וזהו שב"ע ב' ש"ע ופניו צהובות כי שם אור פני"אל כביכול סוד החשמל ומשם הברכה וז"ש בחינוך שע"י מצות לחה"פ חלים הברכה והרצון כמ"ש באור פני מלך חיים ורצונ"ו כעב מלקוש וז"ש מהר"מ אין הלחם זן אלא הברכה זנה וי"ל זה באות א' עפמ"ש בלק"ת פ' עקב בכוונת אכילה א' יוי אלף חכמה א יוד א' בינה ובנתיים נתחלקו יווי יווד הרי מנו"ח וג' אלפין יוי יווד יוד הרי לחם עוד יוד יוי יווד יווי הרי דק ואח"כ לבלוע על ידי הגרון בסוד יוי יווי יווד גי' אחה"ע פ"ד ואלו י"ד אלפין הנ"ל מניח לחם דק אחה"ע גי' ש"ע נהורין ותכוין לחזור ולכללם יחד בירידת אוכל לאצטמוכא ואז יושלם להתברר ויתפשט בנשמה ובגוף תכוין עוד פעם א' מו נח לחם דק אחה"ע גי' ש"ע ויהי' ב"פ ש"ע בסוד שב"ע ב' ש"ע עכ"ד הרי א' רומז ש"ע נהורין בסוד הפנים וזה שמסיים מהר"ם נמצא לחה"פ הוא לחם פנים לפני

תמיד לפני רומז על פנים עליון כביכול ב"ה וב"ש. ונרמז א' רומז אמת כמ"ש באודר"ע והוא מדת ואמת ששם הפנים כנ"ל ושם הוא שם אל מלא ב"פ אלף למ"ד גי' ש"ע ב"פ הפנים וכן רומז א' צורת פנים כמ"ש במג"ע ב' עינים וחוטם צורת הפנים הוא ב' יודין ו' באמצע צורת א וזהו לחם הפנים. ועוד י"ל באות א' ע"ד ספר סופר ספור מילוי צורה מספר כי צורת א י"ד אלפין הנ"ל שהם ש"ע הנ"ל עם מנין י"ד אלפין הרי שפ"ד ואלף מלא בהחזרת א לאלף דאי"ק בכר כו'. עם ף' מנצפ"ך הרי מילוי אלף גי' אלף תת"ל וכל א' אחזי אד"נ. ונרמז אד"נ עם נקודות שלה כזה אדני גי' קי"ז הרי שפ"ד אלף תת"ל קי"ז גי' ב' אלפים של"א מספר מצוה זו ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד. ואדומו"ר בס' אוצר החיים כ' בקדשו כ"ד צרופי אדנ עם אדנ מלא תרע"א גי' ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד ע"כ והוא כנ"ל באות א שאחזי אדנ לתתא כי הוא סוד המשכת השפע והברכה ממקור עליון אלף פל"א מזלא לחם הפנים עד למטה להמשיך ק' ברכאין שהם במלכות שמים אד"נ ומשם לכל העולמות שפע בני חו"מ רויחא אמן. והנה כ' בס' הבהיר דבאות א' נכלל כל כ"ב אותיות שמספרם אלף תצ"ה וא' רומז ב"פ ש"ע נהורין כנ"ל בלק"ת שהם במידה ואמ"ת מידה ז' וכן א' רומז אמת הרי ב"פ ש"ע תש"ם ואלף תצ"ה ועם יחוד מ"ה ב"ן שהוא נרמז באות א יחודא דאדם הרי מספר ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד עה"כ:

דרך חוקיך [אות צה]

ש:

שיערוך הכהן נרות המנורה וידליקם בכל יום שנאמר יערוך אותו אהרן ובניו. בחי' כ' להיות נר דלוק בביהמ"ק להגדלת הבית שכן דרך איש להתכבד בבית בנרות דולקות וענין זה כדי להכניס אדם בלבבו מורך וענוה וכבר אמרנו כי במעשה הטוב הכשר הנפש עם היותי מאמין שיש למקובלים חכמות נכבדות ואולם גם אנחנו נכתב בפשוטן של דברים והכל לש"ש עכ"ד. ויש לרמוז באות ש' טעם הפשוט הנ"ל לכבוד הבית ולכבוד השוכן שם כי ש' רומז זיו השכינה כמ"ש בלק"ש ש' צורתה זי"ו בג' ראשין שבו רומז זיו השכינה כי ש' היא שכינה לכן יהי' ביהמ"ק מלאים זיו המנורה שהוא זיו השכינה כמ"ש בפרד"ס מנורה היא השכינה וז' הנרות הם ז' ספירות המוצקות על ראשה עכ"ד ויש לרמוז באות ש עם ג' ראשין וד' ראשין נגד ז' קנה מנורה ז' מדות. וכן יש בשין ז' מדות ג' יודין חג"ת ג' ווין נה"י וכ' רגל התחתון הוא מלכות כמ"ש כ"פ בכאריז"ל צורה זו ובזוהר עקב דף רע"ד ע"א אר"ש רזא דאינון שבע זיינין דרשימין דתפלין כו' ועוד

דאינון רמיזין לז' קנה מנרתא דאית עלייהו שבע בוצינין קדישין כו' עד בעי לאסתכלא באינון תרין שינין דתפילין הרי ש' רומז ז' קנה מנורה עם בוצינין שלהם שהם אורות עליונות עם הכלים שלהם והם ז' מדות חג"ת נהי"ם שהם אהבה יראה אמת נצוח הוידה התקשרות ממשלה להעלות אותם לקדושה שלא לאהוב רק להש"י ושלא לירא מזולתו ולהתפאר בו בבחי' אמת ולנצח היצה"ר ואויבי ה' לש"ש ולהודות לו ולהתדבק בו ובת"ח ולהמליכו והם ז' קני מנורה אשר צריכים להעלות לשבעה הנרות הקדושות. ויש לרמוז באמרות טהורות החינוך הנ"ל ואולם גם אנחנו נכתוב בפשוטן של דברים והכל לש"ש. והנה זרחה רוה"ק עליו כי בודאי נגלה לו דעת עליון וסוד המקובלים בזה בענין ז' מדות הק' וכנ"ל בפרד"ס ובזהר אך רצה להעלים ע"ד פשוט כדרכו בקודש. וזה אומרו נכתוב בפשוטן ר"ל להלביש סודות ז' קנה מנורה והמנורה שהם ז' מדות עם השכינה והכל לשם שמים ר"ל ש"ם רומז למלכות שמי"ם לו"ק חג"ת נה"י הרי ז' מדות הם שם שמים והם ז' קנים הכלים הנ"ל אהבה יראה אמת נצוח הודיה התקשרות ממשלה להעלותם אל המנורה שהיא השכינה הק' העליונה לקשר המדות בבינה אם הבנים כמ"ש תלמידי הבעש"ט והעמיס דברי המקובלי' במ"ש לש"ם שמי"ם והבן בס"ד:

דרך חוקיך [אות צט]

ר:

לעשות בגדי כהונה לאהרן ולבניו שנאמר ועשו בגדי קודש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו לי. בחינוך כ' כי השליח המכפר צריך להתפיס כל מחשבותיו על העבודה ע"כ צריך להתלבש בגדים המיוחדים אליו כשיסתכל בכ"מ בגופו יתעורר בלבבו לפני מי הוא עובד וזהו כענין תפלין לזכרון הכשר הפעולה מלבד שיש בענין זה כבוד הבית והעבודה בהיותו מלובש מלבוש מיוחד עכ"ד. ונרמז טעם א' שלו להכשיר מחשבת העובד באות ר' הרומז ראשית חכמה שהוא בחי' מחשבה טובה. וטעם ב' שכתב שהוא כבוד הבית והעבודה יש לרמוז באות ר' הרומז ראש וחשיבות כמ"ש באודר"ע לעבוד בדרך חשיבות ורא"ש להמתנשא לכל לראש. ועי"ל ר' יש לה ג' מילואים כמ"ש בשעג"ע והם ריש רש ראש גי' אלף תקי"א גי' כהני"ם ישרת"ו במלבוש"י כהנ"ה צורת מ"ז. ועי"ל עד"ש בסי' המליך אות ר' בשלום רומז לבגדי כהונה שעושים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ועי"ל ר' רומז רא"ש כמ"ש באודר"ע והנה ראש רומז לבחי' כתר המתנשא לכל רא"ש כמ"ש בשערי אורה פרק י' ראש רומז כתר ונרמז פסוק מ"ז הנ"ל ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו לי גי' אלף משה במספר כת"ר כ"ל הכתרי"ם:

בארץ:

דרך חוקיך [אות ק]

ב:

שלא להסיר החשן מן האפוד שנאמר ולא יזח החשן מעל האפוד. בחי' כ' שרצה הש"י לזכותינו בהגדלת הבית הק' ולהיות כל אשר בו קבוע על מכונו בתכלית השלימות לא יחסר שום נוי בכל הדברים ובאמת כי מנויי הדברים שלא יהי' נע ונד על לבו רק יהיה קבוע תמיד עכ"ל ור"ל דהמשכן וכליו הוא צורת כל העולמות כולם כמש"ל והש"י ברא כל העולמות בתכלית השלימות לבל ישנה דבר כמ"ש וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והכל נברא ע"י ב' מבראשית כנודע מן רז"ל. לכן נרמז באות ב על עניני המשכן שיהיו בתכלית השלימות על מכונו. ועי"ל פי' מ"ש בתיקונים ד' בגדי לבן הם ד"א הויה וד' בגדי זהב הם ד"א אדנ שהם היכל להויה והנה ציץ א' נגד מצנפת י' מעיל ד' נגד אבנט ה חשן נ נגד כתונת ו אפוד י' נגד מכנסים ה' הרי חשן ואפוד נגד נ"י שהם היכל לו"ה שהוא יחוד זו"נ קובה"ו כי חשן רומז ת"ת חשן המשפט עמידא דאמצעיתא והוא נגד הלב ת"ת גופא אפוד נגד שכינה הקדושה כמ"ש ברקאנטי ע"כ לא יזח החשן מעל האפוד וכן נרמז אפוד לבד גי' הויה אדנ ורומז יחוד הנ"ל עם החשן כי לא יזח החשן מעל האפוד תמיד ויש לרמוז באות ב עפמ"ש בפרד"ס צורת ב' דו כי הם דו פרצופין ת"ת מלכות ועליהם נאמר דו פרצופין נבראו והם ד"ו ביחד עכ"ל הרי ב' רומז ד"ו פרצופין שהם חושן ואפוד ורומז שלא יפרדו זמ"ז לעולם כי הם תמיד ביחד. וכן רומז במ"ש בסה"ק במצוה זו לרמוז אם אין יראה אין חכמה ואם אין חכמה אין יראה כי יראה הוא אפוד חכמה חשן. ונרמז באות ב ב' רומז חכמה ב' מבראשית וכן בית רומז יראה ביתו זו אשה יראת ה' הרי שניהם יחד וכן מצינו שצריכה יראתו להיות קודם לחכמתו וכן נרמז תמיד בתורה קודם האפוד לחושן בין בציווי בין במעשה ואף שהחושן קודם במעלה והבן. וכן באות ב' צורת דו הדלת קודם לו' כי יראה קודם לחכמה ודו"ק:

דרך חוקיך [אות קא]

א:

שלא לקרוע המעיל וה"ה שאר בגדי כהונה שנאמר לא יקרע. בחינוך כ' כי הקריעה היא גנאי והשחתה ואף כי בשולי הבגד נתרחקנו מן הדבר והזהרנו עליו כדי שילבישהו הלובשו באימה וביראה ובנחת שירא מלקרוע ומלהשחיתו עכ"ד. ובשל"ה כ' בשם

הרקאנטי לפי שהשטן מתקנא בו ואוחז שם כדרך הנלחמים זב"ז לפיכך לא יקרע עכ"ל. והנה יש להקשות לדברי החינוך מפני מה נאמר הלאו הזה גבי מעיל דוקא ולא בשאר בגדי כהונה דבכולן שייך לאו הזה כמ"ש הרמב"ם. גם השל"ה בשם רקאנטי אינו מובן כלל מ"ש שהשטן מתקנא בו ונלחמים בו. וי"ל דבשל"ה כ' בבגדי כהונה דאהרן הוא תיקון חטא אדה"ר שע"י זוהמת הנחש נתחלף לו כתנות עור בעד אור ונעשה זר לכהונה ואח"כ על ידי שמן המשחה ובגדי כהונה נתקרב לכהונה ולבש ב"כ כתנות אור ומשה שימש בחלוק לבן שמשה מיום הולדו נעשה אור שנתמלא הבית אורה ולא הי' מעולם זר]שלא טעה בעגל[ע"כ אליו למעט את אהרן ע"כ. ובזה י"ל הגמרא ע"ז דף ל"ד במה שימש משה בז' ימי מלואים בחלוק לבן שאין בו אימרא עכ"ד ויש להבין מהו ענין חלוק לבן ומה נ"מ אם יש אמרא או לא. אך י"ל דהנה כתיב והיה פי ראשו בתוכו שפה יהיה לפיו סביב מעשה אורג כפי תחרא יהיה לו לא יקרע ודרשו רשומות אמרו לפיו סביב מעשה אורג ר"ת סמאל תחרא יהי' לו לא יקרע ר"ת לילית הרי הם נאחזים שם עם זאת נאמר לא יקרע כי שפה יהיה לפיו שפ"ה גי' שכינה שהשכינה שם לכן אין להם שליטה בד' קליפות שלהם ח"ו. וזהו והי' פ"י ראש"ו ר"ל השכינה שנקראה ראש, שפה גי' שכינה יהיה לפיו סביב לכן לא יקרע בחי' הקדושה על ידי החיצונים הנאחזים וזה שכ' בשל"ה מפני שהשטן מתקנא בו ואחוז שם כדרך הנלחמים זב"ז כי שם נרמזים ס"ם לילית אמנם שפ"ה לפיו והי' פי ראשו בתוכו שהוא השכינה. אך זה דוקא נרמז במעיל שמכפר על לה"ר כטעם ונשמע קולו בבואו אל הקודש כי התיקון לה"ר הוא ע"י לימוד תורה. והנה זהו פרי הנחש שדיבר לה"ר ועי"כ גרם ג' עבירות ע"ז ג"ע ש"ד ר"ל. לכן ארז"ל ירושלמי אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לו לעולם הבא ע"ז ג"ע ש"ד, ולה"ר כנגד כולם כי לה"ר הוא הגורם מאז לכולם שננו לשונם כמו נחש ובקדושה תלמוד תורה כנגד כולם. לכן מתקנא בו השטן שהוא הנחש ואחוז שם בר"ת כדרך הנלחמים לכן שפה יהיה לפיו לא יקרע ח"ו. והנה זה היה בבגדי כהונה של אהרן שנעשה זר ואבד כתנות אור על ידי הנחש לכן צריך לזה התקנה משא"כ משה שימש בחלוק לבן היינו בחי' כתנות אור שלא הי' בו ענין זרות מפגם זוהמת הנחש לכן א"צ לאמרא סביב שהוא שפ"ה הנ"ל. ויש לרמוז ענין זה בא' עד"ש בשל"ה העולם נברא באמת כנרמז בראשית ברא אלקים ס"ת אמת ונרגן מפריד אלוף בהוצאות דיבת שקר נפרד א' מאמת ונעשה מ"ת ר"ל וכן א' מאד"ם ונעשה דם ונסלק א' מן כתנות אור ונעשה עור עכ"ד הק' והנה על ידי בגדי כהונה חזר א' למקומה שנעשה בחי' כתנות אור ונתקן פגם הנחש ונעשה אמת אדם אור ג' אלפין וזהו הנרמז מצוה זו דבגדי כהונה שלא

יקרע ח"ו בחי' א ע"י כת הנחש כנ"ל וכטעם שפ"ה יהיה לפיו סביב. ועוד י"ל דתיקון לה"ר לעסוק בתורה ונתקן ברית הלשון וממילא נתקן ברית המעור שאוחזים שם סם ולילית להכשיל ח"ו בפגם הברית ונרמז באות א שהוא רומז תורה כמ"ש באודר"ע בא שבך אני נותן תורה לישראל. וכטעם ואאלפ"ך חכמה וא הוא ראש לכל אותיות ונקרא ראשון כמ"ש באוד"ע שאמר הש"י לא' אני נק' ראשון ואתה נק' ראשון וזה והי' פי ראש"ו בתוכו היינו א הרומז תורה שפה יהי' לפיו סביב מעשה ארג כי ע"י התורה נארגו כל העולמות כמ"ש בסי' בסוד רל"א שערים וע' ס' ויקהל משה שעג"ע כפי תחרא יהי' לו כי התורה מגינה ומצלה מכל עון והוא מגן ותחרא מפני החיצונים ויהי' נתקן פה ולשון ונשמע קולו בבואו אל הקודש וברית המעור יהי' נשמר מן סם ולילית וכן י"ל א' רומז לשכינה שכל א' אחזי אדנ לתתא והוא שפ"ה שכינה לפי"ו גי' א אד אדנ אדני ששם בחי' אחורים ח"ו עם זאת הקדושה גובר כפי תחרא יהי' לו לא יקרע ונרמז ל"א יקר"ע גי' א' קדו"ש והבן:

דרך חוקיך [אות קב]

ר:

שיאכלו הכהנים חטאת ואשם והבעלים מתכפרים שנאמר ואכלו אותם אשר כופר בהם. בחינוך כ' שכל פעולות הקרבנות להכשיר מחשבותינו וכוונתינו לטוב ולהשפיל נפש המתאוה להגביר נפש השכל ע"כ נצטוינו להתנהג בכל עניני הבית והקרבנות דרך מעלה וכבוד כדי שתניח בלבינו יראה ושפלות רוח כו' ובאמת הכבוד לקרבן שיהי' נאכל למשרתי ה' בעצמם לא לאחר עכת"ד. ונרמז מ"ש להכשיר מחשבותינו באות ר' הרומז ראשי"ת חכמה ומחשבה כמש"ל. ומ"ש להתנהג בקרבנות דרך מעלה וכבוד כדי שתניח בלבבינו יראה ושפלות נרמז באות ר' הרומז ראש ומעלה וחשיבות. גם רומז ר רי"ש ועוני שיהי' שפל בעיניו ועני גם רומז ראשית חכמה יראת ה' מ"ש שתניח בלבבינו יראת ה' השוכן בבית הזה. ועוד י"ל עפמ"ש בגמ' פ' הבונה ק' קדוש ר' רשע לכן ר' אחר ק' לומר שאם ישוב הרשע מרשעו יהי' ג"כ קדוש. והנה חטאת ואשם באים על חטא ורשע שעבר. ועתה בהביאו הקרבן עשה תשובה בודאי כנודע שזהו עיקר הקרבן ועי"ז נעשה קדוש. לכן נרמז במצוה זו שיאכלו הכהנים הקדושים החטאת ואשם הבאים על רשע הנרמז בר' ויהיה קדוש ונעשה ר' רחמים ורצון:

דרך חוקיך [אות קג]

ץ:
שלא יאכל זר קודש שנאמר וזר לא יאכל כי קודש הם. מהר"ם הבבלי כ' טמ"ז כי הזר האוכל קודש המית את הקודש לכן חייב מיתה לשמים מדה כנ"מ וז"ש ומתו בו כי יחללוהו עשאו ריק וחלל מהקדושה לכן כל זר לא יאכל בו עכ"ד. וי"ל בצדיק פשוטה עפמ"ש בלקוטי ש"ס צדיק פשוטה תמונתה י"ן גי' ס' רומז ס' גבורים סביב לה מגבורי ישראל כי גבור הוא הצדיק כמשארז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו עכ"ד הרי ץ' רומז ס' גבורים השומרים את הקודש בל יגע בהם זר בל יחללוהו ונרמז ביותר בצדיק פשוטה דמנצפ"ך כמ"ש במאו"א אותיות מנצפ"ך באים בסוף התיבה כדרך השומרים העומדים בסוף עכ"ל. וי"ל ע"ד גי' ץ' פשוטה גי' תת"ק במספר וכל זר לא יאכל כי קודש הם עם ס' הרומז ס' גבורים השומרים בחי' הק' וכנ"ל: מתחת:

דרך חוקיך [אות קד]

מ:
להקטיר קטורת סמים ערב ובוקר שנא' והקטיר עליו אהרן קטורת סמים כו'. בחינוך כ' כדי להגדיל כבוד הבית וא"א להגדיל דבר רק בדבר שחושב למשחה לגדולה וימצא בהם תענוג וידוע כי הריח טוב הוא שהנפש נהנה ממנו ומושך הלב הרבה עכ"ד ומהר"ם כ' טמ"ז כדי לקשר רצון העליון בתחתון כתרגום קשר קטרא ולטעם היות הנשמה רוחני אינה נהנית אלא מן הריח ובו תתחזק לקבל שפע אלוק עכ"ד והבחיי כ' שמתוך הקטורת באה השפע מלמעלה למדת מלכות ומשם אל המקטיר. ועוד בפ' שמיני כ' ודע שאין לך קרבן חביב ביותר לפני הקב"ה כקטרת ששאר קרבנות יש מהם שאין גופם נכנס לפנים משא"כ קטורת היא עצמה נכנסת לפני ולפנים ומסבבת גם למחנתה שהיא ה' אחרונה שבשם והכהן מכוין ליחוד עליון עכ"ד. ובפע"ח שער הקרבנות פ"ח כ' ענין י"א סמני קטורת הם יוד ניה"ק של אור פנימי המחיה את הקליפות ויש ניצוץ א' אור מקיף וכשאנו מסלקים אותו הנקודה המחיה אותם נשארו פגרים מתים וזהו הטעם שהקטורת מבטל מותנא פי' שהוא ממית המה"מ ואין בו כח להמית ומ"ש בחינוך דהריח הוא דבר שהנפש נהנה ממנה עולה עם מ"ש בס' בני יששכר דהחוש הריח לא נפגם בחטא אדה"ר ונשאר רוחני שלא נזכר שם חוש הריח כמו שאר חושים כמו ותאכל ותקח ותתן לכן ריח הוא דבר רוחני שהנשמה נהנה ממנו לכן נכנס קטורת לפנים בכל עצמותו. ונרמז זה במ' הרומז מ' דמות מ' של מפריו שנצטרפה אל ו"ת והקטרת מבטל מותנא כי

לא שלטה בו המם אך הוא נותן חיות לקליפות מעט ג"כ כמ"ש בפע"ח וממית למה"מ שבא בכח מ' דמות. לכן קטורת חביב מכל הקרבנות שכל הקרבנות מעלים רק בחי' דומם צומח חי מדבר. אבל קטורת מעלה אף למטה מן דומם שהוא בעשי' ואף מה שהוא בקליפות מעלים משם ניה"ק למעלה למעלה ונרמז באות מ של מתחת שהוא למטה בקליפות תחת עולם העשי' דקדושה והם י"ס דחרשיא. ונרמז באות מ' הרומז מלכותך מלכות כ"ע כמ"ש באודר"ע. והוא בסוד מלכותו בכל משלה כי ע"י הקטורת נכנעים הקליפות לקדושה וקטורת מלשון קטרא לקשר עולמות התחתונים שהם מתחת לעולמות עליונים כביכול. ויל"ע עפמ"ש בפליאה מ' פתוחה רומז המטיב לרעים. וזהו הענין בקטורת שהם נגד י"ס דקליפה ואור המקיף ניה"ק מחיה אותם די חיותם בסוד חלבנה עם לבונה זכה וזה המטיב לרעים להחיותם. ועי"ז נכנעים תחת הקדושה ונתבטל המות. ובאוצה"ח סוד מ' פתוחה מלכות שמים היורדת לברר ברורי מלכין קדמאין מי"א סממנים הידועים ופתוחה להשפיע למלכין קדמאין די חיותן וכשנברר הבירור מושכות מ' סתומה עמה לסתום פתחה שלא יניקו יותר מדאי עכ"ד הק':

דרך חוקיך [אות קה]

ת:

שלא להקטיר קטורת אחר על מזבח הפנימי וכן שלא להעלות שום קרבן על מזה"פ שנאמר לא תעלו עליו קטרת זרה ועולה ומנחה ונסך לא תסכו עליו. בחינוך אין לתת טעם על פרטיות הטעמים אך נצטוינו לעשותם דרך קבע שלא להוסיף ולגרוע כי התוס' והגרעון המה קלקול השלימות וכל מצות ה' שלימות המה עכ"ד. וי"ל זה באות ת' הרומז חותמא דמלכא אמת ועליו אין להוסיף ולגרוע. ולכן ת' סוף א"ב לרמוז עליו אין להוסיף עוד ולגרוע שכן נחתם בטבעת המלך. ועוי"ל עפמ"ש זהר בלק קצ"ו מזבח הפנימי אימא עילאה ומזבח החיצון מלכות. ונרמז בת' של מתחת להעלות מדרגה התחתונה שהוא בחי' מלכות כמש"ל במצות מלח דקרבנות שהוא בחי' דומם לכן באה האזהרה שלא ישבית מלח כדי לקרב התחתונים ג"כ משא"כ אם יקריבו במזבח הפנימי שהיא אמא מדרגה עליונה הנה ישארו מדרגות התחתונות למטה והבן. וזה הענין נרמז באות ת' סוף כל המדרגות וכשעולות למעלה לא אז עולים עמה כל המדרגות הנמוכים מן ת' למעלה עד א' כמש"ל בשם הבעש"ט הק' כ"פ והא דמקטירים קטרת במזבח פנימי לפי שקטורת סגולתה לקשר תחתונים הירודים כמש"ל באות הקדום ובה י"א סממנים. וכמ"ש בכוונת שהם חיות התחתונים. וקטרת היא בבינה כטעם שמן וקטרת כנודע לכן

מקומה במזה"פ שהוא אמא עילאה ועיין זוה"ק בהעלותך דף קנ"א ע"ב בזה. וכן דמים של פרים הנשרפים הפנימיים הם בחי' גבוה מאוד אשר מקומם במזה"פ אבל קרבנות הנאכלים ואימוריהם מקומם במזבח החיצון בחי' ת' מתחת. וה' יכפר. ועויי"ל דהנה קטרת שמקטירין בקדושה להקב"ה סגולתה לבטל המות כי ע"י מעט חיות שנותנים להם נכנעים ת"י הקדושה וממיתין המה"מ בהם כמש"ל אבל אם יקטירו קטרת זרה ח"ו שלא למצוה וקדושה אז ישיגו הקליפות חיות ביותר כי ימצא מין את מינו ואז ישלט ח"ו ת' הרומז ת' תמות. כי ימשלו י"ס דחרשיא עם כח המקיף שלהם:

דרך חוקיך [אות קו]

ח:

לתת כ"א מחצית השקל בכל שנה שנאמר זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל. בחינוך כ' שרצה הש"י לזכות לב"י שיהא יד כולם עני ועשיר שוים להעלות זכרון כולם ע"י המצות שהם כלולים יחד לטובה לפניו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ח הרומז אחדות אחד כמ"ש בפרד"ס וכן ע"פ תמונת האריז"ל ח' ו"ז גי' אחד. וכן רומז ו' ז' משפיע ומקבל ו' משפיע ז' מקבל והם במספר אח"ד כי שוים המה בזה המצוה עני ועשיר שהם משפיע ומקבל וכ"א הוא רק מחצה מן ח' כי כל חצי צריך להחצי אחרת המקבל צריך להנותן וגם הנותן צריך למקבל דיותר מה שהבעה"ב עושה עם העני העני עושה כו'. וכ"א הוא מחצית השקל חצי נפש כי שק"ל גי' נפש. ועויי"ל עפמ"ש המקובל הק' מהר"ש מאוסטרפוליא בפסוק השיב את חמת"י מעל ב"י. כי אז ע"י החטא נתקרבו אותיות מ"ת להדדי ואותיות ח"י נתרחקו לקצוות כנרמז בתיבת חמת"י וכאשר קינא פנחס על ברית ונעשה בחי' צדיק יסוד עולם. והעמיד אות צ' באמצע תיבת מחצי"ת ונתקרבו אותיות ח"י ונתרחקו אותיות מ"ת לקצוות. וזהו מחצי"ת השקל העוצר המגפה ומבטל המית"ה. ונרמז באות ח' הרומז לצדיק ח"י כמ"ש בגמרא חטרא לגגי' דחית כלומר ח"י הוא ברומו של עולם שהוא בחי' צדיק ח"י עולמים. וכן שקל גי' צדיק יסוד עולם ומחצית רומז צדיק ח"י. ומזה נמשך חיי"ם הנרמז בחית כמ"ש באודר"ע וי"ל עשרי"ם גר"ה השקל כ' פעם גר"ה גי' ק"ס הויו"ת שהוא פדיון נפש כנודע ועי"ז נמשך חיים. ועי"ל לפמ"ש בשעג"ע ח הוא חצי טהירו התחתונה אחר שנפסק ם לבית חלקים נעשה ח' א' בטהירו עליונה חלק הקדושה עולם המלבוש כביכול וח' אחד נעשה חצי טהירו התחתונה ששם מדור הקליפות ונתבררים משם ע"י מצות ומע"ט להעלותם לטהירו עליונה ע"ש בשער אורח צדיקים בדה"ק. וזה הנרמז מ"ז של מחצה"ש המעציר המגפה שבא מן הברורים

להעלות נשמות העשוקות מההיא טיקלא על ידי מצוה זו נרמז באות ח' מן מתח"ת ודו"ק וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות קז]

ת:

שיקדשו הכהנים ידיהם ורגליהם מן הכיור קודם העבודה שנאמר ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם כו'. בחי' כ' להגדיל כבוד הבית וכל המלאכות הנעשית שם לכן ראוי לנקות הידים העושות מלאכת הקודש בעניני הבית עכ"ד. והנה ענין נקיון ידים הוא להרחיק מהם כוחות החיצונים הנאחזים בקצוות ידים ורגלים. וביתר שאת בהכהנים הנגשים אל עבודת הקודש שמה ישתוקקו כתות הסט"א להדבק לכן צוה הש"י לרחוץ ידים ורגלים במימי החסד וכל פעם שיצאו מן העבודה לחוץ המקדש ויחזרו לעבודתם צריכים רחיצה שנית להשמר מן הסט"א ונרמז באות ת' הרומז חות"ם הש"י כמ"ש בגמרא ובזוהר והוא רומז שצריך שמירה לקודש כי תיו גי' קדושה עה"כ. גם ת' גי' ירח"ץ במ"ים. וכן המליך אות ת' בח"ן וברחיצה זו ממשיך ח"ן דקדושה על ידיו וכל גופו לעבוד עבודת הקודש שהיא חיות העולמות בסוד תו תחי' ותו"ד אוצה"ח דהרחיצה הוא שלא יגעו הקליפות בסוד ת' עלמין דכסיפין טלא דבדולחא גבורה דעתיק שמזה בורחין הסט"א ע"כ:

ואשר:

דרך חוקיך [אות קח]

ו:

לעשות שמן המשחה למשוח ממנו כהנים ומלכים וכל כלי שרת שנאמר ועשית אותו שמן משחת קודש. בחי' כ' כדי שנעשו פעולה בנפשותינו ביום שנעלה להתחנך לעבודת הק' תורה לנו הגדולה והשבח וזהו משיחת השמן שלא יעשו משיחת שמן כ"א מלכים ושרים עכ"ד ובמורה נבוכים כ' להאמין גדולת הדבר הנמשח וקדושתו והיותו נבדל לטובה משאר ממינו יהיה אדם או כלי והכל שב ליראת המקדש עכ"ד ויש לרמוז באות ו' הרומז ו"ק עולם להגדיל הדבר ולמשחו על כל ו"ק עולם: וכן ענין חן האדם ההוא הנמשח להתחנך לעבודת המקדש כי כל חנוך הוא חן כ"ו חן הוי"ה ב"ה. וידוע דחן בא מן שם מ"ה ברבוע גי' ק"ל ובהסיר מספר ע"ב דהוא חסד הרי ח"ן ועיין לק"ת בפסוק ונח מצא ח"ן. הרי מרומז מ"ז באות ו' שורש שם מ"ה הנ"ל. והנה בשמהמ"ש היו אלף תש"נ

שקלים כי מור דרור ת"ק קנמן בשם ת"ק קידה ת"ק קנה בשם ר"נ הרי אלף תש"ן. רומז ג"כ לו"ק עם מלכות שהוא סוד חקל ת"ק חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד חקל גי' אלף תש"ן ומהר"ם הבבלי כתב טמ"ז להורות שהמלכים והכהנים הנמשחים שעלו למעלה אל יתגאו וימסרו עצמם על קדושת השם ועל הצבור עכ"ל ובעיר מקלט מפרש היטב שזה קאי על שהי' המשיחה על ראשם דוקא כי הגאוה הוא בראש בקומה זקיפה ומרים ראש והשמן הקודש הנמשח בראשו תביאהו לידי הכנעה כי מאת ה' באה לו הגדולה הזאת אשר בחר בו ומדוע יתנשא ועבור זה ימסור עצמו על ק"ה לאשר כי בראשו קדושת השמן ידבק באהבת הקדושה בכל לבבו. וכן על הצבור כי ידוע שלא בא לו הגדולה זו כ"א לנהל עם קדוש. ונרמז באות ו שתמונתה כמו מטה של ה' וסותם בפני יצה"ר שרוצה לעכב תשובה המרומז באות ה' עיין ס' האשכול שהאריך בזה באות ו' ורומז על מלכים וכהנים שיש להם שבט המושל ומטה עוז אשר על ידי המשיחה בקודש ינצלו מיצה"ר ולא יתגאו:

דרך חוקיך [אות קט]

א:

שלא למשוח זר משמן המשחה שנאמר על בשר אדם לא ייסך. בחינוך דזה הוא ג"כ מהגדלת הבית וכל אשר בו לכן אין ראוי להדיוטות להשתמש בשהמ"ש רק הנבחרים בעם עכ"ד. וי"ל באות א א' חכמה שהוא שמ"ן קוד"ש. וארז"ל תקוע אלפ"א לשמ"ן ותפסו לשון אלפא לשמן כי הנמשח הוא אלוף וראש ע"י שמן א' חכמה. וזהו מהגדלת הבית לכבוד השוכן בו שהוא אלף עולם. לכן אסור למשוח זולת מי שהוא אל"ף וראש. ונרמז גם ע"ד מספר א' מלא אלף למד פא ובהחשב ף' מנצפ"ך גי' ע"ל בש"ר אד"ם ז"ר ב"ל ייס"ך:

דרך חוקיך [אות קי]

ש:

שלא לעשות שה"מ במתכונתה לצורך יחיד ואף אם אינו מושח בו שנאמר ובמתכונתו לא תעשו כמוהו. בחינוך כ' טמ"ז כאזהרת המשיחה על זר שהוא ג"כ לכבוד הבית ע"כ. ונרמז זה באות ש' הרומז שררות ושלימות כמ"ש בשעג"ע. וכן לפמ"ש בס' ברוך שאמר ש' רומז זיו השכינה. נרמז ג"כ כי כל עניני הבית הם לזיו השכינה הק' וח"ו לשנותו לחול. ויש לרמוז עוד ש' רומז מאתוון דקשוט ואתוון דזיופא שהם ק"ר נטלין לי' ונעשה

שק"ר אבל ש' בעצם מאתוון דקשוט כמ"ש בהקדמת הזהר. לכן רומז שלא לזייף הקודש לעשותו לשם חול. כמו שעשה הנחש שנטל אות ש' בקדמיתא והתחיל באמת אף כי אמר אלקים כו' ובזה זייף לשקר והאמינה לו חוה. ואח"כ אמרה הנחש השיא"ני ר"ל שהכניס בי מאות שי"ן שבו יסודא דקשוט בקדמיתא לכן האמנתיו הרי נרמז באות ש' שאסור לזייף ח"ו בדבר קדושה:

דרך חוקיך [אות קיא]

ר:

שלא לרקח קטורת להריח בה שנאמר והקטרת אשר תעשה במתכונתה לא תעשו לכם. בחינוך כ' הטעם להגדלת כבוד הבית וכבודו שלא לתת לזר ע"ש ונרמז טעם זה באות ר הרומז ראש וחשיבות וכבוד. ויל"ע ע"פ הידוע דקטרת פועל לגרש הקליפות בל ינקו מהקדושה יותר מדאי ואדרבה עולים הניה"ק למעלה ונותנים להם חיות מיעוט ע"י י"א סימנים כנודע. וזה דוקא אם עושין הקטרת לשם הקדושה למקדש ה' אבל אם עושים קטרת לשם חול לזר. אז אדרבה נותנים להם כח יותר וימשיכו גם י"ס דעשי' דקדושה לי"ס שלהם דחרשיא עיין היטב בכוונת קטרת ותבין. ואז יגרשו ח"ו הקדושה כנרמז באות ר' ריש וקלון. וגם ר"ש מלשון גרושין ותרוכין כמו והוריש ה' הגוים. ועי"ל עפמ"ש בזהר אות ר' הוא מאתוון דזיופא. וכ"כ בכתבי האריז"ל דהקליפות מזייפין לעשות מן ד ר מן שדה שקר. וכן המזייף את קטרת הקודש שהוא מלשון קש"ר כמ"ש בסה"ק קטר"ת הוא קטירא לקשר כל העולמות עד א"ס ב"ה. והמזייף עושה מן קש"ר שק"ר ומוסר י"א סממנים לממשלת זדון אות ר' אל אחר ח"ו על ידי הסתלקות קוץ שלה וזהו הנרמז מצוה זו שלא לזייף קטרת באות ר' שכן י"א סממנים יש בהם חלק הקליפות שהם י"א אדם י"א ארורים הידועים. והם בסוד ר' אל אחר. אבל העושים לקדושה מכניעים הסט"א כנודע. לכן חמור זיוף דקטרת שאף שלא עשה כמתכונתה ממש חייב לפי שעכ"פ עשה י"א סממנים לתת להם חיות משא"כ בשמן המשחה אינו חייב כ"א זייף כל המשקל בכמות ודו"ק:

במים:

דרך חוקיך [אות קיב]

ב:

שלא לאכול ולשתות מתקרובת ע"ז וכן שלא לשתות יין נסך שנאמר פן תכרות ברית ליושב הארץ כו' וקרא לך ואכלת מזבחו. בחינוך כ' כדי להרחיק ענין ע"ז וכל דבר המיוחס לו מבין ענינו ומחשבותינו ע"כ. י"ל באות ב ביטול ע"ז כמש"ל כ"פ בירושלמי שואלין ל-ב' מי בראך ומראה על א' שהוא א' לבדו ברא עולם ומלואה הנברא בב' דבראשית. ועוד יש לרמוז בב פרטות אזהרות יין נסך בתיקונים תיקון כ"ח וז"ל ב ראשית נקודה בהיכלא עלה אתמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום ג"ן איהו אורייתא דבכתב דאיהו גן סדרים גל אורייתא דבע"פ ותרווייהו מבראשית מעיין חתום דא ראשית נקודה בהיכלא ובמאי חתום באות ו' ואתעבידת ם עם חתימו דו' מה דהוית ב אתעבידת ם יין סתום וחתום יינא דאורייתא חתום וסתום דלא ליעול נוכראה תמן ודא יין המשומר בענביו ששת י"ב ולא למגנא תקונא מארי דמתני' חתימת יין דלא יתנסך ויתערב בסט"א ועל ההוא יין אתמר לא עשה כן לכל גוי כו' עכ"ד הק' וכ' בס' באר אברהם דב' רומז בינה דשם יין המשומר וזה כוונת התיקונים הנ"ל ודו"ק בס"ד:

דרך חוקיך [אות קיג]

מ:

לשבות בשביעית מעבודת הארץ שנאמר בחריש ובקציר תשבות. בחינוך כ' למעלה במצוה פ"ד שרומז על אמונת חידוש עולם כמו שבת ורומז על אמונת ההשגחה אשר בידו לשלוח ברכה בתנובות הארץ ולהשלים מה ששבת בה בשביעית ולבטוח בו ית"ש. כי הוא הנותן כח לעשות חיל ע"ש. וי"ל באות מ הרומז מלכותו ית"ש שאומרת מלכותך מלכות כ"ע כמ"ש באותיות דר"ע באות מ ועוד רומז מ' בצורתה לאמר כי ממך הכל ומידך נתנו לך ע"ש באודר"ע. וזהו צורת מצוה זו להאמין כי כל התבואות גדלים בכוחו ית"ש ובידו לגדלם ולחזקם ולשלוח בהם ברכה. לכן עלינו לקיים גזרותיו בתבואות שלא לעבוד בשביעית:

דרך חוקיך [אות קיד]

י:

שלא לאכול בשר וחלב וה"ה שלא להנות מבו"ח והוא מצוה א' וע' בס' המצות להרמב"ם שנאמר לא תבשל גדי בחלב אמו. בחינוך כ' כאן כמו במצוה דבישול בב"ח דהוא כענין כישוף ועירוב כוחות שלא במינם וגורם עי"ז פירוד בין הדבקים למעלה שאלה הדברים מכחישים אמונת היחוד ר"ל. וי"ל באות י' הרומז יחודא כמ"ש באודר"ע דיוד אמרה

שבי נק' הש"י יחיד בעולמו ועי"ל עפמ"ש בלק"ת דא שכל י' כתרין דחרשיא הם י"ס דנוגה כו' וז"ס גדי יונק מחלב אמו ע"ל בפ' משפטים מצוה פ"ד הרי דע"י בב"ח מעוררין י"ס דחרשיא ר"ל. ועוד יש לרמוז עפמ"ש בס' אור תורה וז"ל הק' לא תבשל גדי אותיות גיד בחלב אמו ר"ל על ידי חלק האם שבו פירוש מתאוות וגם בזה הוא סוד בב"ח הנזכר לפי שהגיד אין בו רק בשר עכ"ל וכוונת דה"ק מובנים לפמ"ש להלן דברית הלשון וברית המעור א' הם דמיירי מן פגם הברית בשר שהוא הגיד על ידי חלב אמו שהוא רוב התאווה כמ"ש ובחטא יחמתני אמי והאזהרה בכאן על פגם יסוד ברית ר"ל והוא פתחא דגופא שעי"ז מתאוה לכל התאוות. ונרמז באות י' רזא דברית והוא י' מן במי"ם המצמיח כל התאוות כמ"ש בשער הקדושה להרח"ו והוא התאוה התחתונה הנרמז במי"ם מתח"ת לארץ ר"ל. ונרמז באות י' הרומז חכמה להגביר כח השכל להשמר ממעשה בהמה ולדבק ביוד הרומז קודש לכן ישמור מן אכילת בב"ח הגורם ההיפוך ותוכן ס' אוצה"ח שהאוכל בב"ח גורם שהקליפות יונקים מזווגא דלעילא ח"ו שחוטפין שפע הצדיק רזא דברית י' רשימא קדישא דשמא לכן נרמז מ"ז ברזא דיוד אות ברית ע"כ תודה"ק:

דרך חוקיך [אות קטו]

ם:

שלא לדון דין בשבת שנאמר לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת. בחינוך כ' שרצה הש"י לכבד היום הזה שימצאו בו מנוחה הכל גם לחוטאים ופושעים וחייבים עכ"ד. ונרמז באות ם סתומה שהוא בחי' בינה כנודע עיין שער הזווגים ובשער הכללים בע"ח. והוא בחי' עוה"ב שהיא תבונה והוא בחי' שבת הגדול שכולו שבת ומנוחה וכל דינין נייחין תמן. ויש לרמוז עוד בפרטות יותר בזוהר הק' ויקהל דף ר"ג ע"ב ת"ח כיון דאעל שבתא ואתטמר ההוא מדורא כל אשין דאשא קשיא אתטמרו ואתכפיא ואפי' אשא דגיהנם וחייבי גיהנם נייחין כו' ובגין דלא לאתערא אשא אחרא אתמר לא תבערו אש כו' ביום השבת עכ"ל הרי אזהרה זו שלא לעורר אשא אחרא דינא דגיהנם. ויש לרמוז זה באות ם עפמ"ש בע"ח שער קיצור אבי"ע פ"א וז"ל נגד ג"ע נקודה סתימאה כו' ששם יסוד אמא מתלבשת תוך ו"ק דז"א לכן ג"ע טבור העולם וכן כל הישוב שהוא א' משששים בגן כי הגן הוא ם' דבינה ם רביעא על ו' סטרין דת"ת וכנגדן הקליפה של אמא הוא הגיהנם שגם הוא סתום ואינו נגלה עכ"ל הרי דגיהנם הוא ם קליפא של אמא והדנין בשבת מעוררין אשא אחרא שהוא גיהנם הנרמז בסוד ם:

מתחת:

דרך חוקיך [אות קטז]

מ:
לעשות מעשה קרבן עולה ככל משפטה שנאמר אם עולה קרבנו כו' זכר תמים יקריבנו. בס' החינוך פ' תרומה האריך ותו"ד כי מעשה הקרבנות הוא להכין לבבינו לעבודתו כי הגופות יוכשרו על ידי הפעולות ע"ש וע"ל במצות בנין משכן. ומהר"מ הבבלי כ' העולה באה על הרהור הלב ומורה היתר לאמר לא עשיתי מעשה וקשים מעבירה לפי שאינו מתחרט ולפי שבא על המחשבה היא כולה כליל לבטל המחשבה ואינו נאכל עכ"ל. והרמב"ן כ' בעבור שמעשה ב"א נגמרו במחשבה דבור מעשה צוה הש"י כשיחטא האדם יביא קרבן ויסמך ידיו עליו נגד המעשה ויתוודה נגד הדבור וישרף קרב וכליות שהם כלי המחשבה נגד המחשבה וכרעים נגד ידיו ורגליו העושים כל מלאכתו. ויזרוק דמו נגד דמו בנפשו כדי שיחשוב שחטא בגופו ובנפשו וראוי לו לשפוך דמו ולשרוף גופו לולי חסד הבורא שלקח ממנו כופר קרבן עכ"ד. והראב"ע כ' שהקרבן בסוד התמורה במה שנגזר במערכת שלא תשתנה רק המר ימיר בסוד ואתן אדם תחתיך ע"כ ובלק"ת פ' ויקרא כ' ידוע כי שם הוי"ה ב"ה קוץ של י' הוא א"א י' אבא ה אמא ו' ז"א ה נוקבא וכנגדם ברא הקב"ה דצח"מ נשמה והנה מכל אלו ד' מינים יש ברורים ותיקונים וכל אלו הדברים היו נתקנים על ידי הקרבן כי המלח היא הדומם ונתקן על ידו חלקי הדומם ויין ושמן מתקנים חלקי הצומח והבעל חי מתקן חלקי חי והודוי שאדם מתוודה על הקרבן נגד בחי' מדבר וכוונת הכהן בשעת ההקרבה נגד פנימיות ובאלו ה' עושה תיקון בה' בחי' נר"ן ח"י עכ"ל הק'. ובשל"ה תוכן דה"ק שיש עולם שנה נפש באדם השלם ונתקלקל בחטא הנחש ועל ידי הקרבן נתקן הכל כי בקרבן יש בחי' עש"ן דנעשה במקום הנבחר בעולם וכן בזמן לכ"א זמנו הרי שנה וכן בנפש על ידי כהן דוקא גם בקרבן נתקרב עולם התחתון בעליון כי למטה יש ד' יסודות מים אש רוח עפר ויש ד' מינים דצח"מ שהם נגד ד' מחנה שכינה מיכאל גבריאל נוריאל רפאל נגד ד' חיות שבמרכבה אר"י שור נשר אדם ושורש כולם ד"א הוי"ה ב"ה עכ"ל והאריך שם עוד וכ' שיחשוב לקיים בו ד' מיתות ב"ד כשמשליך הבהמה לארץ סקילה וכששורפה]דהיינו עולה כולה וזבחים האימורים{ הרי שרפה וכששוחטה הרג ובעת שתוקף בידו לשחטה חונקה מעט הרי חנק ויחשוב כאלו עשו בעצמו ד' מיתות ב"ד ויחשוב דמו תחת דמו ונפש תחת נפש וראשי אברי הקרבן תחת ראשי אבריו והמנות להחיות בהם מורי התורה שיתפללו עליו ועתה בגלות תפלות כנגד תמידין תקנו וכשאומר פ' קרבנות ומזכיר העבודה ומחשב ומתוודה הרי מחשבה ודבור ומעשה הוה עקימות שפתיו כשאומר ביגון ואנחה על

שאינו מקיים בפועל הקב"ה מצרף זה למעשה. ויש לרמוז מ"ש בחינוך מעשה הקרבן כדי לעורר המחשבה נרמז באות מ עפמ"ש ברזא מהימנא מ"פ מעשה מ"ס מחשבה כי סוף מעשה במחשבה תחלה ע"ד החותם בהנחתם כי אין מ"פ בלא מ"ס עכ"ד והנה מ"פ נסמך אליה מ"ס תמיד במבטא ובכתיבה כזה מ"ם הרי מעשה קודם ואחר כך מחשבה כי מעשה מביא לידי מחשבה כנ"ל. ונרמז גם מ"ש הרמב"ן והשל"ה שצריך לרמוז בקרבן בחי' מחשבה דבור מעשה. עפמ"ש רזא מהימנא מ' פתוחה רומז מעשה כנ"ל, ודבור יש לרמוז עפמ"ש בגמרא ובאודר"ע מ' פתוח מאמר פתוח הרי דבור. ומחשבה רומז מ' דאמ"ש שרומז חכמה ומ"ש דקרבן בסוד התמורה וכופר י"ל באות מ' המושכת במבטא עוד מ"ס דאם יבטא בשפתיו מם יש עוד מ"ס הרי יש לה תמורה ומ"ש בלק"ת ובשל"ה דקרבנות מקשרים כל העולמות וכל ד' יסודות מלמטה למעלה עד ד' מחנות שכינה וד' חיות וד"א הוי"ה ב"ה. נרמוז באות מ לפמ"ש בפרד"ס וכן מובא בס' ב"ש מקדמונים מ' מרובעת לרמוז על ד' מחנות שכינה שמושלים למטה חגת"מ וז"ל פרדס מ' ד' רגלי המרכבה שהם ארגמ"ן וכ"כ בשל"ה מ' רומז עוה"ב ד' חיות הנושאות הכסא וכן ארגמ"ן עכ"ל הרי מ' רומז בחינות ד' למעלה למעלה וכן מ צורתה כ"ו רומז ד"א הוי"ה ב"ה שהוא למעלה שורש כולם כנ"ל. וזהו הנרמז במ' של מתחת היינו ד' יסודות אש רוח מים עפר ודצח"מ שהם מתחת והם כלולים כ"א מיוד הרי מ' ועד למעלה למעלה ד"א הוי"ה ב"ה מספר כ"ו צורת מם כנ"ל:

דרך חוקיך [אות קיז]

ת:

לעשות מעשה קרבן מנחה שנאמר וכי תקריב קרבן מנחה. כ' בחינוך אף שאין דמיונו חזק כקרבן בע"ח מ"מ יש בזה ג"כ הכנעת היצר שרואה ממונו נשרף לכן נקרא מנחה שענינה מועט כמנחה של ב"א שהוא דבר מועט עכ"ד: ומהר"ם כ' טמ"ז להורות שבטוהר המחשבה אף דבר מועט עושה בה נ"ר ליוצרו וז"ש רז"ל מעלה עליו הכ' כאלו הקריב את נפשו כמו הנר שהכל נהנים ממנו]ר"ל כי נר ה' נשמת אדם והוא נפשו[ונחו ושקטו המקטריגים להכי מנחה בצהרים שיצחק יוצא לשיח בשדה ואז תקריב קרבן מנחה עכ"ל. וברקאנטי ז"ל תוכל לדעת כי בהקרבת הקרבן מתעלה רצון השפל ומתקרב ברצון עליון והעליון בשפל כו' וזהו קרבן מנחה לשון והנחה למדינות עשה עכ"ל. ויש לרמוז זה באות ת הרומז בצורתה ב' דלתין ורומז דלי דלות כאמרם מה דרכו של עני להקריב מנחה דבר מועט ונחשב לפני הש"י כאלו הקריב נפשו דהנה נפ"ש רומז לבחי' מלכות

דעשי' ששם אות ת היורדות ברגל עקום שלה לעולמות התחתונים להוציא משם ניה"ק שזהו חשוב מאור להש"י לקרב הרחוקים עד למעלה ראש בחי' א עולם עליון מאוד כמ"ש בזו"ח א' נחתא לגבי ת' לאמשכא לגבי' וז"ש ברקאנטי הח' מנחה מלשון והנחה למדינות עשה שנעשה נ"ר למדינות הרחוקות מאוד ונדחית ברגל עקום דת' כנודע. ויש לרמוז עוד עפמ"ש בס' רז"מ וז"ל תא"ו רזא דסיומא דשם מ"ב שהיא שקוצי"ת ובגין דא ת בקמץ שירותא דשם מ"ב דשעוה שהוא אב"ג ית"ץ דרגא קדמאה חסד וקמץ הכהן. ובגין דא א' נעלם בה כזה תאו דהוא הקמץ אבגית"ץ עכ"ל ור"ל אבגית"ץ הוא חסד והוא בחי' קמץ וא' שבראש אבגית"ץ נקוד קמץ והוא הכתר אלף פלא עליון. ורומז ת' סוף המדרגות מלכות דמלכות להיות חוזר לבחי' כתר א קמץ. וזהו רומז קרבן מנחה דהוא ת' בחי' מלכות מדרגה תחתונה והקומץ הוא כתר ועולה לגבוה על ידי א' וקמץ הכהן את המנחה והבן בס"ד. וזהו הנרמז באות ת של מתחת שהוא למטה ועולה למעלה לגבוה וכנ"ל:

דרך חוקיך [אות קיח]

ח:

שלא להקטיר שאר וחמץ ודבש שנאמר כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו כו'. בחינוך כ' לפי שענין הקרבן לעורר מחשבות טובות ע"כ כאשר ירחיק החמץ שנעשה בשהיה יקח דמיונות לקנות הזריזות בעבודת ה' והרחקת הדבש רומז למעט לרדוף אחרי דברים המתוקים עוד לפי שהשאור מגביה עצמו והדבש מעלה רתיחה תועבת ה' כל גבה לב עכ"ד והרמב"ן לפי שהקרבנות הם לרצון לה' לא יבואו מדברים המתוקים לגמרי ולא מהפכם החמוצים לגמרי רק מן המזוגים]ללכת דרך המצוע[עכ"ל. ויש לרמוז מ"ז באות ח' הרומז חמץ שזהו החילוק בין חמץ למצה. החית הרומז לבחי' יצה"ר המחטיא האדם כמ"ש באודר"ע ח' רומז חטא וכ"כ בזוהר והוא הגאוה שורש ע"ז ר"ל. ועוד רומז ח' צנור השמאלי שמשם יש יניקה לחיצונים כמ"ש בזוהר תצוה דף ק"פ ויש לחוש להקריב ענינים הנ"ל שהם המרבים גאוה ותאוה השייך לבחי' חיצונים ואנחנו נזהרנו לקנות שפלות וענוה והסתפקות ובאוצה"ח "שאר "חמץ "דבש ר"ת שח"ד שנותנים להם. לכן ביום הבכורים מראים להם שיש להם חלק מעט בקדושה כדי שיכניעו לגדול לכן מקריבים שתי הלחם חמץ דאז יכניעו עצמם ולא יינקו יותר מדאי משא"כ בשאר ימי השנה את"ד הק':

דרך חוקיך [אות קיט]

ת:
שלא להשבית מלח מקרבן ה' שנאמר ולא תשבית מלח ברית אלקיך. בחינוך כ' כי הקרבן להכשיר נפש המקריב ע"כ נצטוינו להקריב דברים טובים החביבים עליו והמלח הוא ג"כ ענין זה למען לא תחסר כל בו ויהי' הפעולה בשלימות כדי שיתעורר ביותר גם נרמז כי המלח מקיים כל דבר ויציל מן ההפסד וכן במעשה הקרבן יציל נפשו מן ההפסד ותשאר קיימת לעד עכ"ל ונרמז באות ת הרומז חותם הש"י כמו שכ' בזוהר ובגמרא חותם אמת והוא קיום כל דבר כי קושטא קאי ושמא דמארי' עליו להציל מן ההפסד והזיוף. ועי"ל עפמ"ש בלק"ת דע"י הקרבן מתעלין כל המדרגות מדצח"מ מלמטה למעלה עד ד"א הוי"ה ב"ה כמש"ל במצוה קט"ז נמצא מתחיל העלי' מן בחי' התחתונה עד רום המעלות כ"א נניח התחתונה למטה תשאר שם למטה משא"כ אם מגביהים התחתונה עולים עמה כולם למעלה ראש והנה המלח הוא הדומם שהוא מדרגה תחתונה מכולם לכן הוא חשוב מאוד העלי' של המלח לפני המקום ב"ה כי יותר יש נ"ר לפני המלך אם מתקרבין אליו שרי מדינות הרחוקים כביכול מן שרי המדינות הקרובים אליו תמיד. וז"ש בחינוך להקריב דברים טובים החביבים עליו והמלח הוא ג"כ ענין זה למען לא תחסר כל בו כו' בשלימות והוא כנ"ל כי חביב ביותר לפני המלך התקרבות הרחוקים והשפלים למעלה למען לא תחסר כל בו היינו מכל הבחי' בשלימות משא"כ אם לא יתעלה המלח שהוא הדומם יהי' חסרון ח"ו בעליית השפלים לכן לא באה האזהרה בפרטות על שאר מינים הבאים בקרבן שלא יחסרו כי הם בודאי יתעלו כי הם בחי' החשובים תמיד ואין חידוש בעלייתם משא"כ מלח בחי' הדומם ויש לרמוז זה באות ת' של מתח"ת כי ת' רומז לבחי' מלכות דמלכות דעשי' כמ"ש בסה"ק והוא מדרגה התחתונה מתח"ת עם זאת מתעלית למעלה למעלה בסוד ת' רשימא לעתיק יומין ת' עלמין דכסיפין ודו"ק: לארץ:

דרך חוקיך [אות קכ]

ל:
מ"ע למלוח כל קרבן שנאמר על כל קרבנך תקריב מלח. הטעם כבר נתבאר במל"ת הקודמות כדי לקרב גם בחי' דומם להעלות השפלים למעלה ונרמז זה גם באות ל עפמ"ש בתמונה ל' רומז לפי גדלו ענותנותו כי רם ה' ושפל יראה להשגיח בתחתונים ונרמזו ב' מצות אלו של מלח באותיות ת"ל עד"ש רז"ל שהיו מביאין מל"ח מן ת"ל ארזא. וי"ל ת"ל גי' נפ"ש כי המלח הוא נגד חלק נפ"ש מן ה' חלקי נשמה נר"ן ח"י שהוא נגד ה'

אחרונה כי נתקנו בחי' ה' חלקי נרנח"י של המקריב כ"א לפי מה שהוא שרשו ומקודם צריך לתקן הנפש והבן:

דרך חוקיך [אות קכא]

א:

להביא פר העלם דבר של צבור. שנאמר אם כל עדת ישראל ישגו כו'. בחי' כי מכוונת הקרבן להכניע התאוה ולהגביר נפש השכלית הזכה ע"כ בהגיע אל הגדולים טעות בדבר ידוע כי בחולשת השכל אירע להם וצריכים לחזק השכל ע"כ יביאו אל הבית אשר שפע השכל עליו ויעשו קרבן וישיבו אל נפשם בכח הפעולה גרועת נפש הבהמית ומתוך מחשבה טהורה זו ישגיחו בהוראה לעולם עכ"ד וי"ל מ"ז באות א הרומז אלוף וראש העדה גם רומז בחי' מחשבה א' חכמה א' בינה שהוא שכל ומחשבה ורומז שהראשים ישתדלו להגביר כח השכל ולהורות לעם דרך אמת הנרמז ג"כ באות א כמ"ש בסה"ק ולהביא קרבן אם טעו במחשבה ושכל פר חטאת ועולה שהם ק"ק הרומזים לבינה כמ"ש בזוהר הרקיע ובסידור שערי שמים. גם נרמז א הוא תיקון חטא דעיקר הרע מן חטא הם ב"א ח"ט לכן לא היו בשבטים שני אותיות אלו לכן אמרו אגוז גי' ח"ט ר"ל בלי א כי א' הוא הניה"ק בסוד התיקון שאם לא הי' שם אלופו ש"ע טמיר וגניז לא הי' שם חיות כלל ולא הי' ביכולת לשוב בתשובה לעולם והי' נשאר ח"ו בקליפה לכן רומז א' לתקן החט"א ובפרט לראש ואלוף העם הנרמז באות א':

דרך חוקיך [אות קכב]

ר:

שיקריב איש החוטא בשוגג בעון כרת חטאת קבועה כמ"ש ואם נפש אחת תחטא בשגגה כו' והביא קרבנו כו'. בחי' כ' משרשי הקרבן להשפיל נפש החוטאת כחטאת כאשם תורה א' להם עכ"ל ונרמז זה הענין באות ר' הרומז ר"ש ורישו"ת ר"ל להשפיל עצמו לארץ כנרמז ברי"ש מן לאר"ץ וכ"כ בזוהר ויקרא ריש לשון ריש וקלון דעיקר הקרבן זבחי אלקים רוח נשברה להיות נעלב ומתבייש להרים רא"ש רק לכוף כאגמן רא"ש עד לאר"ץ כנרמז ר' מן לארץ. ועוד נרמז עד"ש בס' ב"ש ארז"ל ק' קדוש ר' רשע וסמך הריש אחר הקוף שהש"י קורא לרשע שישוב בתשובה כמ"ש בגמ' אם חוזר בו הוא קדוש. ועי"ל דהנה חטאת באה על שוגג שעשה בלי דעת וחכמה ומחשבה לכן נתכפר בקרבן שהיא בחי' מחשבה כמו שמצינו שהקרבן נתפגל במחשבה לכן דוחה הקרבן

שהוא בחי' מחשבה וחכמה את החטא שלא הי' בחכמה ומחשבה]לכן למזיד ל"מ קרבן חטאת[ונרמז באות ר' הרומז ראשית חכמה ומחשבה:

דרך חוקיך [אות קכג]

ץ:

מ"ע להעיד בב"ד עדות שיודע לחבירו שנאמר והוא עד כו' אם לא יגיד ונשא עונו. בחינוך כ' מצוה זו תועלת גדולה לב"א אין להאריך בהם עכ"ד ומהר"מ הבבלי כ' ואשר החיוב להעיד על חברו כי גלגל יוצר כל אותו המפעל לפניו כדי שיהי' הוא הפוסק דין עכ"ד. ויש לרמוז באות ץ פשוטה מ"ש מהר"ם שיהי' הוא הפוסק דין עפמ"ש באודר"ע צדיק כפוף צדיק פשוט ר"ל שניתנה התורה מצדיק פשוט מכל פשוט לצדיק כפוף. וי"ל בזה דהנה העד הרואה העדות הוא צדיק פשוט שלא נתחייב בדבר זה שראה ואין לו בזה שום נגיעה דאל"כ הי' פסול לעדות ומכ"ש אם הי' רשע באיזה עבירה הוא פסול לעדות א"כ הוא צדיק פשוט והבע"ד שנתחייב הוא צדיק כפוף כי מקודם שנפסק הדין הי' כרשעים ואחר כך הוא צדיק כפוף כי אח"כ שניהם צדיקים אמנם המתחייב הוא כפוף ומוכרח לקבל עליו החוב. גם הי' בו עקימות וכפיפות ועתה באים לפשט כפיפתו והעד הוא הנותן הדין ופוסק הדין כתורה לצדיק הכפוף. ועוד נרמז עפמ"ש באודר"ע צדיק זה צדיקו ש"ע שהוא עושה צדקות עם ב"ו זו דעה חכמה ובינה ופתיחת פה ומענה לשון שאלמלא פתחון פה ומענה לשון אין העולם יכול להתקיים עכ"ל. ויש לרמוז שנכלל בזה ביותר הגדות עדות ע"י מענה לשון שזולת זה איש את רעהו חיים בלעו ולא הי' קיום עולם וכמ"ש בחינוך שהוא תועלת לישוב ב"א. ועי"ל לפמ"ש ברע"מ פנחס רכ"ג ע"ב וז"ל מה עדות דא צדיק איהו ברית דאיהו אחיד לשמיא וארעא הה"ד העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ וכן בזוהר פנחס רלו ע"ב צדיק עדות ב'ן ת"ת ומלכות דהוא שמים וארץ הרי צדיק רומז עדות:

לא:

דרך חוקיך [אות קכד]

ל:

להביא קרבן עולה ויורד על שבועות ביטוי ועל שבועת עדות ועל טומאת מקדש וקדשיו שנא' ואם לא תגיע ידו די שה כו'. בחינוך כ' דענין הקרבן להכשיר מעשיו מעתה ויבקש מחילה על העבר ומחכמתו וידיעתו מיעוט שכל ב"א ודלות כוחם הקל מעליהם הכפרה

לפי העושר והעוני ולפי שחטא הלשון יותר תמידי מחטא המעשה גם ענין טומאה מקדש וקדשיו קל יותר להכשל בהם לפיכך חס הקב"ה עליהם עכ"ד ומהר"ם רמז קרבן עולה ויורד שאחר הקרבן אם התוודה בחרטה ודמע ולא ישוב לכסלה החטא שעולה יורד ונמחק עונו עכ"ד. ונרמז באות ל העולה למעלה ראש גבוה מעל גבוהים. ויורד להשגיח בתחתונים כמ"ש בס' התמונה צורת ל' גבוה מעל גבוהים וראשה כפוף למטה שלפי גדלו ענותנותו ורומז מ"ז לשית החוטא אל לבו כי גם שהש"י גבוה בעליונים עם זאת משגיח בתחתונים ומכיר ויודע משפלות החטא שעשה הוא בלב טפש. והקב"ה כביכול יורד ורואה מה שפגם כמ"ש וירד לראות את העיר ואת המגדל כביכול לכן מדה כנ"מ מדד לו הש"י להביא קרבן עול"ה ויור"ד. ועוד י"ל עפמ"ש באודר"ע למד לב מבין דע"ת שהוא סוד הפסוק יתה"לל המת"הלל הש"כל וי"דוע שהוא סוד הדעת את ה' כטעם וידוע אותי והנה נרמז בתיקונים הק' בר"ת אלו צירוף יהה"ו שנקרא עולה ויורד ע"ש כ"פ בתיקונים ועיין בכנפי יונה סי' ס"ב ח"ג וביונת אלם סי' צ"ט ברתא סליקת לגבי אבא ואימא נחיתת גבי ברא ורזא דא יתהלל המתהלל השכל וידוע:

דרך חוקיך [אות קכה]

א:

שלא יבדיל הראש מהגוף במליקת חטאת העוף שנאמר ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל. בחי' כ' משום דחטאת העוף הוא קרבן עני לכן נרמז דיעשה צורכו של עני בתכלית הזהירות ע"כ א"צ קרבנו שחיטה שלא ישהה בעבודתו ומתוך כך יתבטל העני מעבודתו עוד נרמז מול עורף שלא נהי' קשה עורף ואיסור הבדלת הראש מפני כשהראש הוא דבוק הוא מהודר ביותר וראוי להדר קרבנו של עני עכת"ד. ויש רמז בדה"ק דהנה על ידי החטא הקב"ה מסתיר פנים כביכול והש"י הוא הראש לכל. אלוף עולם ראש וראשון ועל ידי החטא גורם להבדיל הראש מהגוף שהוא כללות העולם הגופני ובכל דבר יש צורה וחומר שהוא ראש וגוף והנה חטאת בא על חטא שגרם הבדל ראש מגוף. לכן התשובה בקרבן חטאת מדה כנגד מדה שלא להבדיל עוד הראש מהגוף. וז"ש כשהראש מדובק בגוף הוא מהוד"ר ביותר וראוי להדר קרבנו של עני בדעת הזה אשר חטא. וזה דוקא בחטאת וכנ"ל. ויש לרמוז בצורת א י שבראשה הוא סוד כח"ב בתלת קוצין ו' שבאמצע עם י' אחרונה הם ו"ק ומלכות הרי ראש וגוף שהראש משפיע לגופא שהם ז"ק והבן וחלילה להפריד המוחין ג"ר מן המדות ודו"ק. גם א' הוא צורה של כל כ"ב

אותיות שכולם יונקים מן א' שהוא קרובה אל האצילו' וכמ"ש בשם ס' הבהיר ובשם הבעש"ט כ"פ:
תשתחוה:

דרך חוקיך [אות קכו]

ת:
שלא ישים שמן במנחת חוטא שנאמר לא ישים עליה שמן. בחי' כ' מפני שהשמן רומז גדולה ומעלה שהשמן צף על כל המשקים לכן נתחנכו בשמו המלכים והכ"ג ע"כ אין ראוי לתת שמן במנחת חוטא להראות שפלות ודאגה ועוד בחמלת הש"י על העני שלא להטריחו יותר מדאי להביא שמן ואלו הטעמים יספיק לנו גם בלבונה עכ"ד. וברקאנטי וז"ל העני החוטא שנתייסר בעוני ועני ממצות הוא עני. ועשיר ממצות הוא עשיר ואין לו עלי' אלא ירידה לכך אמר לא ישים עלי"ה ולא אמר בה דהא אפי' לתוכה אסור לתת שמן אלא לאשמועינן שאין לו עלי"ה לא ישים עלי"ה שמן ולא יתן עלי"ה לבונה עכ"ד הק'. והנה נכללו דה"ק גם בדברי החינוך שכ' שמן רומז גדולה ומעלה צף על כל המשקים. ויש לרמוז זה באות ת הרומז על שפלות שהיא תחתונה ויורדות לעולמות התחתונים וצורתה ב' דלתין רומז דלי דלות ושפלות העני בדעת החוטא בחי' ת' תמות ר"ל וע"י המנחה עם התשובה יהפך לתיו תחי' אבל בזמן שעוסק בכפרתו צריך להראות הכנעה ושפלות כרמוז באות ת'. ועוד נרמז ת' בצורה הנ"ל שהוא ברוקח שהם ב' דלתין ובהחשב ב' ד' פשוט ומלא כזה ד' ד' דלי"ת דלי"ת גי' תתצ"ו מספר השוה ל"א ישי"ם עלי"ה שמ"ן:

דרך חוקיך [אות קכז]

ש:
שלא ישים לבונה במנחת חוטא שנאמר ולא יתן עליה לבונה. נתבארו ב' טעמים במצות שמן גם ללבונה. ונרמז באות ש עפמ"ש בס' ברוך שאמר שי"ן רומז זיו השכינה. והנה כ' בס' אודר"ע שי"ן זו שיניהם של רשעים שעתיד הקב"ה לשברם הרי דאין לרשעים בחי' ש' שהוא זיו השכינה לכן אין לתת לבונה במנחת חטא שהוא זיו והידור המנחה שהיא השכינה ורשע בל יתנאה. ורומז עוד טעם ב' שחס הקב"ה על העני כי ש' רומז שדי כמ"ש בזוה"ק ורומז שדי לא מצאנוהו שגיא כח להטיל עול יותר מן היכולת כי שדי רומז צמצום כנודע:

דרך חוקיך [אות קכח]

ת:
שהנהנה מן תרומה וקודש משלם קרן וחומש ועל הקודש מביא גם אשם מעילות שנאמר ואת אשר אכל מן הקודש ישלם וחמישיתו יוסיף עליו. בחינוך כ' כדי לתת אימה ויראה על כל אדם לגשת אל הקודש עכ"ד: ויש לרמוז בדה"ק לטעם חומש שהוא סוד ה' רומז ה' אחרונה הרומז יראה אשה יראת ה' לירא מן פגם הקודש וכמ"ש בזוה"ק קרן הוא ו' חומש דילי' איהו ה'. ויש לרמוז בצורת ת שיש צורה לת' רי"ו עיין בס' רגל ישרה והוא גי' יר"ה והוא בחי' ה אחרונה כי ת' סופא. דכל דרגין. וכן יש בת' צורת ד"ו ו' הוא קרן כנ"ל בזוהר ד רומז ה' חומש שבהעדר היחוד ח"ו אז היא דלת. וכן הוא על ידי חטא בקודש הרי קרן וחומש נרמז בצורת ת'. ועוד י"ל כי זר שאכל תרומה וקודש מחלל הקודש ח"ו וענין חילול הוא שנעשה חלול מהקדושה והיא ענין מיתה ח"ו כי כל ביטול מדרגא דילי' הוא מיתה ונאמר ומתו בו כי יחללוהו יש לרמוז ומת"ו ב"ו ב"ו יגרמו ענין בחי' מיתה והיינו בקודש. לכן חייב מיתה בי"ש כי גרם שם מיתה וחילול ר"ל. וזה נרמז בתיו תמו"ת ועל ידי תיקון קרן וחומש. ואשם יחזיר שם בחי' החיים והקדושה על מקומה ויהי' בסוד תיו תחי' תיו עה"כ גי' קדוש"ה ר"ל עם הכולל חיות שבו שהוא תי"ו תחי' גי' קדושה:

דרך חוקיך [אות קכט]

ח:
להביא אשם תלוי על ספק חטאו שנאמר והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם. בחינוך כ' כדי שיהא אדם זהיר וירא מן החטא ויעיין בכל מעשיו שלא יבא לידי עבירה לכן צריך להביא קרבן כשלא נזהר יפה עד כדי שלא יולד לו ספק זה עכ"ד. וכ' הבחיי אשם לשון שממה להורות שחטא בדבר שראוי להיות שממה וקרבנו איל שדמיו מרובים מחטאת שהוא שעיר והחמיר הכתוב בלא הודע מהודע מפני שעל החטא שיודע מצטער עליו והדאגה הוא לו מזבח כפרה והוא ממין התשובה וזה שלא נודע לא מצטער ולא מתוודה לכן החמירה עליו התורה ולכן קרא קרבנו אשם עכ"ד. וכן מביא רבינו יונה בראש מס' ברכות. ויש לרמוז באות ח קרבן אש"ם עד"ש הבחיי מלשון שממ"ה לפי' מ"ש בש' שעג"ע ח רומז טהירו התחתונה ששם סוד שממון שלא שלטא שם רזא דמחשבה בסוד בני חת ושם הנדחים והעשוקים ע"ש בשער א"צ באריכות. ונרמז אשם תלוי שלא נודע לו שלא שלטא בו רזא דמחשבה והידיעה. וכן ח' רומז חט"א ורומז ח"ת מלשון

פחד ויראה כמו ויהי חת"ת אלקים רומז כמ"ש בחינוך כדי להיות ירא חטא ר"ל שלא יבוא לידי ספק חטא. וזה הנרמז ח"ת חט"א שיהי' לו חת"ת חטא והבן. ועי"ל עפמ"ש בפרדס ח יש לה ב' צלעות עידה מצלת בימין עדה שופטת בשמאל וגוף השכינה על שניהם]הוא חטוטרות שלה{ ורוח ד' פתוח לקבל ע"ש. וי"ל בזה אשם תלוי הבא על ספק חטא לזכות ולחוב ימין ושמאל. וע"י הקרבן שהוא כבוד השכינה יהי' לו כפרה ומחילה:

דרך חוקיך [אות קל]

ו:

להשיב הגזילה אשר גזל לנגזל או לב"כ שנאמר והשיב את הגזלה אשר גזל. בחי' כ' שורש מ"ז ידוע עכ"ד. וי"ל בדה"ק שהוא ענין ישוב העולם ועמוד נכון לקיום עולם להשיב הגזילה. ונרמז זה באות ו שהוא עמוד עולם ורומז ו"ק עולם המתקיים על עמוד ו' הרומז אמ"ת ומשפ"ט ושלו"ם שפטו בשעריכם כי ו' הוא בחי' אמת ליעקב כנודע והוא גם בחי' משפ"ט עמידא דאמצעיתא ו'. וכן ו רומז יסוד ו' שניה מילוי ו' הרי רומז גם שלום. והוא תיקון עולם לתקן עון גזל שהוא היפך זה. ועוד יש לרמוז באות ו' עפמ"ש בזהר פנחס דף רל"ב דע"י אכילת גזל אתארך ו' מן ושט ואתעביד שטן וכו ו' מן שטו העם אתארך ואתעביד ן' דשטן. לכן ע"י מצות השבת הגזל הוחזר אות ו' למקומו ועפי"ז יש לרמוז עוד ע"י שנעשה וש"ט רומז מספר ז"פ אדם הידועים לבררם ולהוציא מהם הניה"ק שהם ז' מלכין קדמאין וזהו מצוה זו והשיב את הגזלה אשר גזל האדם בליעל הם הניה"ק בז"פ אדם להוציא ולהשיב הגזילה ההוא על ידי תיקון אות ו' וכנ"ל ונרמז במספר והשיב את הגזלה אשר גזל אלף שט"ו אלף עלמין דחתימין בעזקא המבררין ז' אדם הנ"ל בסוד אד"ם אחד מאל"ף מצאתי ע"י אות ו' אדם דקדושה אדמה לעליון:

דרך חוקיך [אות קלא]

ה:

להביא אשם ודאי והם ה' אשמות אשם גזלות מעילות שפחה חרופה מצורע נזיר שנאמר ואת אשמו יביא לה' איל תמים. בחי' כ' בל יחשוב האדם באשר שגזל ניתוק לעשה דהשבה א"כ ילך ויגזול ויאמר לכשיהי' לו ישוב הגזלה ויכופר לכן הודיעה התורה שאף עם ההשבה קרן וחומש צריך כפרה להביא קרבן אשם לה' על שחטא נגד הבורא ב"ה עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ה הרומז לתשובה כמ"ש בגמ' דאי הדר בי' יעול בהא. ובפרטות מצוה זו המדבר מן אשם גזילות בפרשה י"ל עפמ"ש במשנת חסידים דהגוזל

גורם שהקליפה תגזל הנפשות העולות בסוד מ"ן למלכות ע"כ הרי גורם פגם במ"ש דהוא ה ויש לרמוז ה' אשמות בפסוק וא"ת אש"מו יבי"א "לה' אי"ל תמי"ם גי' אלף שס"ד ד' פעם אש"ם ועוד פעם אשם נרמז במה שמסיים הפסוק בערכך לאשם שהוא כמיותר שכבר נזכר תחלת הפסוק ואת אשמ"ו כו' הרי ה' אשם. ועוד נרמז במספר "ואת "אשמו "יביא "לה' "איל "תמים. מספר יח"ת ברוך שם כבוד מלכות לעולם ועד עם ו' תיבות שבו הרומז ג"כ תיקון מלכות שמים ה' תתאה. וכן אשם לשון תיקון כמ"ש בזוהר ויקרא דף נ"א בסוד האשם המושב לה' וי"ל ה מושב לה' תיקון ה' תתאה. ועוי"ל בסוד אשם ודא"י שהם בבינה ודא"י גי' אהי"ה שהיא בינה והוא ה ראשונה כי כל ק"ק בכלל הם בבינה כמ"ש בסידור שע"ש. ועוד י"ל ה צורת ד"ו רומז דין רחמים כי ו' הוא רחמים סוד הת"ת ד' רומז דין כמ"ש באודר"ע ונרמז דין רחמים גי' אש"ם ודא"י שע"י השבת הגזל נמתק דין לרחמים כנ"ל וכן כל אשמות שהוא לשון תיקון וכנ"ל הוא תיקון מיתוק דין ברחמים ודו"ק בס"ד:

להם:

דרך חוקיך [אות קלב]

ל:

מ"ע להרים תה"ד מעל המזבח בכל יום שנאמר והרים את הדשן אשר תאכל כו'. בחינוך כ' להגדיל כבוד הבית ועוד שהאש דולק יפה כשאין תחתיו אפר עכ"ד. והרדב"ז כ' וסודה להעביר רוח הטומאה מעיכול אברים ופדרים הרובצים עליהם כו' ועבודה זו קודמות לכל עבודות היום והוצאת דשן מחוץ למחנה כי יש בו שארית טומאה מהמקריב והנקרב וצריך להוציאם כדי להעביר רוה"ט עכ"ד ומהר"מ כ' תה"ד רומז אחר שהנשמה קבלה עונשה בנהר דינור ראוי לכבדה כי בת מלך היא ולהודיע כי נשכח הכל והוסר הדשן ולא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים עכ"ד ונרמז טעם המהר"ם באות ל' הרומז רם ה' ושפל יראה לכן ראוי לכבדה לנשמה שקבלה עונשה כי בת מלך הוא רומז באות ל' שהוא מן אותיות מלך. ויש לרמוז עוד שיראה כל איש הנלבב להסיר הדשן מן לבבו שהוא פסולות ומדות רעות ומחשבות זרות ופניות ר"ל בעבודת ה' בתורה ומצות ונרמז זה באות ל' הרומז ל"ב מבין דעת להסיר ממזבח שהוא הלב כמו שאמר המשורר מזבח אבנה בשברון לבי. וכ"כ זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר כו' הרי מזבח הוא הלב המקריב כל הדמים שבו ומשעבד תאות ומחשבות לבבו לעבודתו ית"ש ויראה להסיר הדשן שהוא הפסולת וזהו ע"י דע"ת הטוב לבחור בטוב ומאוס ברע. ונרמז והרים את

הדשן לשון הגבהה והרמה. רומז כמ"ש תלמידי בעש"ט הק' שיראה להעלות למעלה כל פסולת המדות והמחשבות רעות מן כל ז' מדות אל שרשם בקודש ומשם יאירו כולם לקדושה ברורה וזכה וילך לבטח דרכו ולא ישלוט בו כל און כי יעשה הכל לש"ש:

דרך חוקיך [אות קלג]

ה:

להבעיר אש תמיד במזבח שנאמר אש תמיד תוקד על המזבח. בחינוך כ' אף שאש יורד משמים מצוה להביא מן ההדיוט כדי להסתיר הנס שיהי' בדרך הטבע וענין סדור המערכה לאש הזה נאמר שהוא כמש"ל בלחם הפנים כדי שתחול הברכה בלחם הדיוט כן סדור האש הזה כדי שיתברך האדם באש ומהו האש טבע האדם כי האש מד' יסודות האדם הוא ראש לארבעתן כי בו יתחזק האדם ויתנועע ע"כ צריכה הברכה בו ביותר עכת"ד. והרדב"ז כ' שהוא לגדולת השוכן בבית הזה שיהי' תמיד מוכן לעת הצורך ע"כ ובס' נחלת בנימין כ' וידוע שנשמת החוטא באה בקרבן לכן יורד אש משמים לשרוף הנשמה ואז נאספה אל שרשה ומצוה להביא אש מן ההדיוט לצורך גוף הקרבן. ומהאי טעמא לא שלטה אש שלמעלה בקרבן כי הי' שורף גם הדשן. והנה הוצאות תה"ד הוא ג"כ תיקון להנקרב ובזה מורק עונו לכן שלטה אש הדיוט בגוף הקרבן ונשאר הדשן עכ"ד. וי"ל זה באות ה ראשונה מן הוי"ה ב"ה שהוא יסוד האש כמ"ש בע"ח שער טנת"א ובשער אבי"ע וכ' בשער הקדושה למהרח"ו ד' מינים דצח"מ הם נגד ד' יסודות אש רוח מים עפר וחושב שם דומם הוא עפר צומח מים חי רוח מדבר יסוד האש. והנה אף שבד' יסודות מי"ם הוא בראש שהוא נגד י' מהוי"ה ב"ה כמ"ש שם בע"ח. אמנם לענין זה הוא אש ראש לכולם שהוא כנגד מדבר כי האדם הוא ביותר מיסוד האש המתנועע וכמ"ש בחינוך הנ"ל. ועי"ל לפמ"ש הג' חיד"א במ"ז אש תמיד תוקד רומז לחדש ציצים ופרחים בתורה ומוצאים בהם טעמים ומעדנים בתורה שנמשלה לאש. וזהו בתורה שבע"פ שמחדשים בה ת"ח תמיד וזה נרמז באות ה תתאה סוד מלכות פה. וכן נרמז תורה לשמה לפמ"ש האריז"ל לשמה לשם ה' תתאה:

דרך חוקיך [אות קלד]

ם:

שלא לכבות אש במזבח שנאמר לא תכבה. מהר"ם הבבלי כ' להורות שאש המזבח מצילו מגיהנם שהכתות נפרעין מהקרבן אבר כנגד אבר והעון נפקע ואש תמיד תוקד

לא תכבה לפרסם להמקטריגים שאהבת ישראל עם יוצר כל, לא יוכלו לכבות כל מים רעים שבעולם ולא תכבה כדי שהבאים לפרע מן הקרבן תמורת החוטא ימצאו תמיד שחד ולא יקטרגו ועכשיו שלחנו של אדם שאומר עליו ד"ת ומאכיל לעניים הוא במקום המזבח עכ"ד ורקאנטי כ' וז"ל כבר ידעת כי המזבח הוא הרצון והאש הגדולה עליו כי משם קבלתה וצריך לייחד האם בבת עכ"ל הק'. ובס' עיר מקלט כ' כי מזבח החיצון התחתון כנגד מה"ד של ישראל והוא מקבלת תחלה מן הקרבנות ואח"כ כל שאר כחות א"כ דין הוא שאש תמיד תוקד לא תכבה עכ"ל. ור"ל מזבח התחתון הוא דינא דמלכותא מקבלות מהקרבנות ושאר כוחות לא ימצאו אח"כ איזה יניקה לכן מצוה להניח האש כדי שיקבלו חיותם והוא כמ"ש מהר"מ הנ"ל. וי"ל בם עפמ"ש זהר קרח קע"ז ע"ב ת"ח כד האי מדבחא אחרא]החיצון{ שארי לאתערא אתערותא כד לא ישתכחון זכאין מדבחא פנימאה קאים לקבלא ודינין משתכחי עכ"ל הרי דמזה"פ ממתיק דינא דמזה"ח. והנה מזה"פ היא בינה. ומזה"ח הוא מלכות וזה שנרמז ברקאנטי הנ"ל וצריך ליחד האם בבת היינו להמשיך מן מזה"פ למזה"ח. והנה יסוד האש נגד ה ראשונה שהיא בינה ששם הזהב סגור ומזבח החיצון הוא דינא דמלכותא סוד אש הגדולה דינא דצדק דמוקיד עלמא אך מזה"פ שם אש ממותק וממתיק לאש הגדולה דמה"ח. ונרמז באות ם שהוא בינה המציל מאשא דגיהנם כמ"ש בע"ח שער קאבי"ע פ"א וז"ל הגן הוא ם דבינה ם רביעא על בנין ו' סטרין דת"ת וכנגדן הקליפה של אימא סוד גיהנם שגם הוא סתום ע"כ הרי ם' ג"ע בינה מזה"פ פועל להציל מן ם גיהנם היונק ממה"ד. וזהו רומז שלא לכבות אש מזה"ח כדי שיתער לקבלה אש מזה"פ מנועם עליון. ותוכן דברי אוצה"ח רמז מ"ז שלא תכבה במ"ס חותם תוך חותם להשמר מאש זרה אש גיהנם ח"ו במעיינה שלא יתכבה אש הקדוש שאף שנופל לפעמים ממדרגתו יהי' בסוד גחלת שלא יכבה לגמרי וסוד מ"ס החותם לשמור מגיהנם שג"כ מציור באות ם עכדה"ק:

ולא:

דרך חוקיך [אות קלה]

ו:

שיאכלו הכהנים שירי מנחה שנאמר והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו. בחינוך כ' שכבוד הוא להקרבן שיאכלוהו משרתי ה' ולא שיתנוהו לפחותים עכ"ד ויש להבין מדוע דוקא בשירי המנחה בא הכבוד הזה שיאכלו דוקא זכרי כהונה ולא בתודה ושלמים וי"ל לפי שהמנחה היתה כלולה ביחד עם הקומץ ואחר כך הורם הקומץ לגבוה אין מהדין

לנהוג פחיתות בשירים שלהם דכל מקום הקדושה עושה רושם אף שהלכה משם. ויש לרמוז מ"ז באות ו עד"ש ברז"מ וקמץ הכהן דא ואו. והוא מובן עד"ש למעלה מצוה קי"ז. דהנה ב' ווין רומז ב' אצבעות שקומץ בהם ואות א' שבתוך ווין אלו הוא הקומץ כי א' הוא סוד כתר שהוא קמץ. כי כן נמשך קמץ מהברת א עיין בתיקונים הק' נמצא באות וא"ו נרמז סוד וקמץ הכהן. וכ"כ בזוהר אחרי דף ס"ו א שבואו שהוא סתים ואינו מורגש רומז על אריך ע"ש. הרי נרמז באות וא"ו הכהן הקומץ המנחה והוא עושה היחוד הזה. לכן מהכבוד של המנחה שגם השירים יאכלו הכהנים ולא יתחללו לגמרי:

דרך חוקיך [אות קלו]

ל:

שלא לאפות שירי מנחה חמץ שנאמר לא תאפה חמץ. כ' מהר"ם הבבלי טמ"ז דאין קטגור נעשה סנגור אחר שהחטא נגמר על ידו והוא המערער צריך להעבירו עכ"ד וזהו הטעם גם במצוה קי"ח ע"ש. ויש לומר עוד טעם דהקומץ שנקמץ מן המנחה עלה לבחי' גבוה והוא בחי' כתר סוד קמץ וכל מקום שהי' שם איזה קדושה נשאר רושם עכ"פ כמש"ל לכן אין ראוי לעשות שירי מנחה של הקומץ מן חמץ הרומז על בחי' נמוכה וכמ"ש בסה"ק דבכ"מ שהי' קדושה משתוקקים כתות החיצונים לינק משם ולהניח שם כמו שמצינו ישראל מטמא במותו ולא גוים וכן ענין נט"י שחרית כמ"ש בב"י הטעם והוא כנ"ל לכן אין נכון להכניס בחי' חמץ במקום הזה: וזה יש לרמוז באות ל' ע"פ מש"ל כ"פ בשם התמונה ל' רומז רם ה' ושפל יראה להשגיח בתחתונים. וזהו ענין זה שהקומץ עלה לגבוה למעלה רמה רם ה' ונשא והשירים נשארים במדרגה נמוכה לאכילת אדם לכן שפל יראה בל יגרעו חלקו ומדרגתו עוד יותר:

דרך חוקיך [אות קלז]

א:

שיקריב כה"ג בכל יום עשירית האיפה מחציתו בבוקר ומחציתו בערב. וזהו נקרא מנח"ת חביתי"ן כמ"ש זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה'. בחי' כ' לפי שכה"ג בין ישראל לאביהם שבשמים שהוא נושא תפלה אליו לכן ראוי שיהי' לו קרבן מיוחד כדי שיתעורר מחשבתו ביותר עכ"ד. ומהר"ם כ' דלכן מקבל שכינה בכל יום כדי שיהי' מכופר כדי לכפר אחרים והזה הטהור על הטמא עכ"ל. ויש לרמוז באות א עד"ש בזוהר צו ל"א זה קרבן אהרן ת"ח חייבי עלמא גרמו לי' לקוב"ה לאסתלק מכנס"י הה"ד ונרגן

מפריד אלוף מאן האי אלף דא קוב"ה כו' ואינון מפרידין לזאת מזה כו' אתא אהרן ובניו וע"י מתקרבין תרוייהו זה בזאת הה"ד בזאת יבא אהרן אל הקודש זה קרבן אהרן ובניו ע"כ הרי נרמז מצוה זו באות א סוד יחוד אלוף עולם ומטרניתא ע"י הכה"ג ונרמז בפרטות מ"ז בא שעושה הכהן יחוד הנרמז בצורת א שלוקח עשירית האיפה דהוא י' וחלקהו על ב' חלקים ונעשה ב' יודין דאלף כי כל י' הוא נקודה ונעשה ב' נקודות ב' יודין לבוקר ולערב ואחר כך עושה מהם י"ב לחמים שהם ב' ווין שבאמצע א כזה בסוד א' דצבאות והם ב' ווין לב' יודין כי י' עליונה רומז ו' שעות מבוקר עד חצות י' תתאה רומז מחצות עד הלילה ו' שעות. והוא יחוד עליון קדוש ונורא עיין שער מ"ן ומ"ד פ"א לכן חוצהו מיד בבוקר כדי לעשות היחוד בעת חסד לאברהם על ערב ג"כ. הרי יחוד מנחת חביתין נעשה בצורת א והוא כדי לייחד ז"ה וזא"ת כי י' ראשונה עם ו' בחי' זכר ויוד תתאה מושכות לחלקה חצי ו' ב' וע"י מקבלת ודו"ק. והנה ידוע כי יחוד כזה גורם ביטול לקליפות ויתפרדו כל פ"א לכן נרמז מנחת חביתי"ן גי' לילי"ת הרשעה לבטל כחה וכן נאמר בפסוק תפי"ני מנחת פתי"ם תקריב כו' נרמז ב"פ ת"פ שהוא לילית עם תף מחנות שלה ושאר אותיות הם יני"י י"ם גי' ק"ך שיונקים מן ק"ך צרופי אלקים הידועים שמהם יונקים אלהים אחרים לבטל אותם ע"י מנחה להוי"ה ב"ה. ונרמז מנחת חביתין מנח"ת גי' הוי"ה א"ל אמ"ת לבטל כל בחי' סט"א בחי' שקר מספר חביתי"ן כנ"ל ונרמז חביתי"ן גי' חותם הוי"ה ב"ה חלק ה' אלף עולם:

תעבדם:

דרך חוקיך [אות קלח]

ת:

שלא תאכל מנחת כהן שנאמר וכל מנחת כהן כליל תהי' לא תאכל. בחינוך כ' יען כי כוונת הקרבן לעורר לב המקריב ואם יאכל הכהן מנחתו לא תעורר לבו כי דומה בעיניו שאפה לצורכו. ואף אם יאכל מנחת חבירו וחבירו יאכל שלו יעלה הכל לחשבון א' ע"כ צוה כליל תהי' לא תאכל עכ"ד. ומהר"ם כ' מנחה לשון נחת רוח ושקט ומנוחה למקטריגים שהוא מנחה שלוחה מן הכה"ג ליוצר כל ב"ה לפיכך הוא קודש לה' וכולה כליל שהאוכל מדורון המלך חייב עונש גם כליל לשון נזר כלומר לכתר מלכות היא ואין לשום א' חלק בה כולה כליל לגבוה ולאחרים לא תאכל עכ"ל. ובס' אמרת הצרופה כ' בטמ"ז דלכל ענין צריך להיות התיקון ע"י מה שלמעלה ממנו לכן במנחת ישראל או לוי יכול הכהן שהוא למעלה מהם לתקן ע"י הקומץ משא"כ במנחת הכהן אין מי שיקמצנה

עכ"ד. ור"ל שע"י שאין מי שיקמצנה נשאר הקומץ תוך המנחה והוה כולה בחי' הקומץ לקדושה העליונה לכן כולה כליל. והנה יש לרמוז זה באות ת בצורת די כי י' רומז על הקומץ כמ"ש בתיקונים וד' הוא המנחה שהוא מלכות דלית לה מגרמא כ"א מהקומץ שבה. והקומץ נשאר מחובר בה כמו באות ת הי' מחובר בהד' לכן כולה כליל כקומץ ויש להעמיס בדברי מהר"מ הנ"ל שאמר כלומר לכת"ר מלכו"ת הו"א ואי"ן לשום א' חל"ק ומג"ע ב"ה ר"ל כתר הוא הקומץ בחי' קמץ. ומלכות היא המנחה שמנחה במלכות כנ"ל לכן אין לשום א' חלק ומגע בה כי הוא כולה בחי' כתר ששם אין מגע זר והמקטריגים בטלים. ועוד הוא נחת רוח להם כי נתעלה המנחה שיש להם יניקה משם עד בחי' כתר. ונרמז עוד באות ת כזה תא"ו כמ"ש באודר"ע ת רומז על המנחה שהיא בחי' מלכות א שבה רומז לכתר הקומץ שבה והו' מחברם יחד כי ו' הוא חיבור בכל הענינים כמ"ש בלק"ש לכן כליל תהי' כולה שהכתר שבה נתפשט בכולה מן אות ת עד אות א' פלא כמש"ל בשם זו"ח א' נחתא לגבי ת לאמשכא לגבי' וכן הקומץ במנחה:

דרך חוקיך [אות קלט]

ע:

שיקריבו הכהנים קרבן חטאת שנאמר זאת תורת החטאת. בחינוך כ' כטעם כללות הקרבנות שהוא לטהר מחשבות ב"א ולעוררם על תשובה ויש לרמוז מ"ז באות ע הרומז עון כמ"ש בזוהר בהקדמה. והנה חטאת בא על עון כרת שהוא כולל כל רמ"ח אברים. וזה נרמז עי"ן מלא עין וו נון גי' רמ"ח. והנה עון הוא מזיד וחטאת בא על שוגג רומז שיתחרט על השגגה כאלו עשהו במזיד שהי' לו לפקח ולשים עי"ן השגחתו על דרכיו שלא יאונה לו עון. ונרמז בעי"ן לשים עין ולב על דרכיו מעתה. גם ע"י הקרבן חטאת שהי' מתוודה ומתחרט ובוש מן הכהן והעומדים שם כמ"ש בסה"ק עי"ז יקנה לו מדת שפלות וענוה הנרמז באות ע ענ"ו כמ"ש בזה"ק שם. והנה המצוה הזאת על הכהן. רומז שגם הוא יקנה עי"ז מדת ענוה ע"ד יבוא טהור ויזה על הטמא וקשט עצמך כו':

דרך חוקיך [אות קמ]

ב:

שלא לאכול מבשר קודש שהובא דמו לפני ולפנים שנאמר וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד כו' לא תאכל. י"ל עפמ"ש בס' אמרת הצרופה בטמ"ז שכיון שהובא דמה לפנים מקום אין רואה יבוא להגשים לטעות ולומר שח"ו הקרבן לצורכו לכן צוה הש"י

לשרוף הבשר בפני כל גם לא יאכלו הכהנים ממנו עכ"ד ויש לרמוז באות ב הרומז כל חללא דעלמא כמ"ש בס' מאו"א ב' מליאה כל טוב כי הש"י ברא עולם ומלואה באות ב א"כ בודאי א"צ להש"י לקבל מידינו דבר לצורכו ח"ו וכמ"ש לא אקח מבית"ך פר כו' כי לי כל חיתו יער כו' האוכל בשר אבירים כו' רק זבח לאלקים תודה כו' הרי נרמז באות ב שלא יבואו לטעות כנ"ל לכן באש ישרף ולא תאכל כדי להראות לכל כנ"ל וכהוראות ב ועוד נרמז בי"ת מלא הנה מילוי שלו גי' קוד"ש והוא נק' פנים של הבית ורומז לך אשר פנימה של בית שהוא רומז לביהמ"ק שהוא נקרא סתם בית, הוא קודש הרומז יקד אש כמו שדרשו רז"ל בפסוק פן תקד"ש המלאה תוקד אש ורומז אשר הבא אל פנים הבית עומד לשרפה ולא לאכילה:

דרך חוקיך [אות קמא]

ד:

שיקריבו הכהנים קרבן אשם שנאמר זאת תורת האשם. עד"ש בזוהר ויקרא דף נ"א אשם לשון תיקון בסוד האשם המושב לה' ע"ש ויש לומר סתם תיקון הוא תיקון הכללי הם הניה"ק הנדחים בקליפות ע"י אש"ם כמש"ל אשם לשון ואשמה הנפש ההוא מלשון שממה וחורבן והוא מקום שנדחים שם ניה"ק שלא שלטה שם רזא דמחשבה שהוא בחי' אמ"ש רק אשם ושממה. והנה על ידי קרבן אשם מושבים לקדושה הניה"ק מן הקליפות והנה כ' כ"פ בכתבי האריז"ל שהניה"ק המבררין ועולין מן הקליפות נקראים ד ואחר כך מתחברים למעלה במלכות דקדושה וז"ס ארוממך ה' כי דליתני שאומרים הניה"ק העולים ומושבים לה' כמ"ש בכוונת המזמור חנוכת הבית ע"ש. וזהו שנרמז באות ד מצוה זו להקריב אשם קרבן לה' אשם המושב לה' ומתעלים הניה"ק לה' בקודש:

דרך חוקיך [אות קמב]

ם:

שיעשו הכהנים מעשה קרבן שלמים שנאמר וזאת תורת זבח השלמים. בחי' כ' כמו בכל הקרבנות להכשיר הנפש לקנות ענוה לתשובה עכ"ל. ונרמז בם' רזא דמחשבה כמ"ש בס' רז"מ והוא מלשון ואקרע סגור לבם כי מ"ס הוא סגור וסתום והוא עולם הבינה עולם התשובה. ויש לרמוז עוד במ"ס כי שלמים נקרא ע"ש שנעשה שלום למזבח ושלום לכהנים ושלום לבעלים והוא שלום הרבה ברבוי סגיא. ונרמז בפסוק לסרבה המשרה ולשלום אין קץ כשיתקיים ה"פ למרבה המשרה במ"ס הרומז לגאולה ולחירות עולם

הבינה אז ולשלום אין קץ ונעשה שלמים לכולם. ועוי"ל דהנה שלמים הוא במלכות כמ"ש בסידור שערי שמים והנה שם צריך שמירה יתירה חותם תוך חותם מפני החיצונים וכן הענין בשלמים קדשים קלים יען דנאכלים לנשיהם ולעבדיהם ובכל העיר לכן הם קלים ושכיחא היזקא שיאחזו שם מן כתות החיצונים ח"ו לכן צריך שמירה יתירה חותם תוך חותם שהוא ם ב' דלתין הרומז ב' דלתות ויש לרמוז עוד שלמי"ם קדשי"ם קלי"ם גי' אלף נ"ד שהוא מספר חות"ם בם' דאי"ק וכן שלמים גי' חותם:

כי:

דרך חוקיך [אות קמג]

כ:

שלא יותירו מן הקדשים לאחר זמן אכילתו שנאמר לא יניח ממנו עד בקר. בחי' כ' לפי שטבע הבשר להפסל בשהיה ולבוא לידי סרחון ע"כ נצטוינו שלא להותיר עד יום זמנו ושעתו המוגבל לו בחכמתו הנשגבה לבל יתבזה בשר קודש לבוא לידי כליון ע"כ ע"ש. ויש לרמוז זה באות כ הרומז כליה כמ"ש בזוה"ק בהקדמה שנאמר לאות כ שבך אני עושה כליה שנאמר כי כלה ונחרצה כו'. ונרמז גם ברמז כבו"ד כמ"ש באודר"ע שאמרה כ שבי כבוד מלכותך יאמרו ורומז אשר אין ראוי לעשות בכבוד ה' מלכותו שהוא קדשים לעשות בו כליה שיבוא לידי שרפה. ועוי"ל עפמ"ש בס' יצירה המליך אות כ' בחיים. ורומז בל יגרום לקדשים עיבור צורה שהוא בחי' מיתה להם כי הצורה הוא חיות שלהם בחי' נשמה ובעבור ממנו הצורה הוא בחי' מיתה גוף בלא נשמה. ועוד יש לרמוז סדר הזמנים כי כ הוא לפעמים משמש על זמן והוא כ המתי כמו כבואכם העיר ורומז שיש לשמור סדר זמנים ולא לשנות:

דרך חוקיך [אות קמד]

י:

לשרוף הקדשים שנותרו לאחר זמן שנאמר והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף. בחי' כ' כי להגדלת הקרבן נצטוינו לשרפו מיד אח"ז כדי שלא יקוץ האדם בריחו ובטעמו ותכלית הכליון הגמור הוא ע"י אש ע"ש. ומהר"ם כ' כדי שיכלה שם הטומאה וסגולת האש לטהר כל טומאה ע"כ באש ישרף עכ"ל. ור"ל כי מאחר שנעשה נותר שהוא עיבור צורה הקדושה ממנו חלה עליו כח הטומאה שהוא נותר שיורי מלכין קדמאין וכן דרשו רז"ל ותאכל ותשבע ותותר לקליפות עיין זהר רות. לכן באש ישרף ונרמז זה

באות י' קודש הרומז צורה לכל הצורת שממנו נצטייר כל הצורות שאין יכולים לחקוק שם דבר בלתי אם יעשה י' בתחלה דהוא גולם פשוט והוא סוד אוירא דכיא אויר קדמון הבטל מן ד' יסודות והוא הנעשה ע"י אש המכלה ד' יסודות ונשאר אויר קדום דהיא י' והוא בסוד תטהרו גי' כתר שהוא חומר היולי עיין שער אבי"ע. וז"ש מהר"מ וסגולת האש לטהר כל טומאה כי מכלה החומר והיסודות של עוה"ז ונשאר י' כנ"ל:
אנכי:

דרך חוקיך [אות קמה]

א:
שלא לאכול פגול שהוא מחשבת חוץ לזמנו באחד מן העבודות שנאמר והנפש האוכלת ממנה עונה תשא. בחינוך כ' לפי שעניני קרבן להכשיר מחשבת ב"א לטוב אין ראוי לאכלו וראוי להפסל במחשבה הנטוי' מן היושר בכל מעשיו עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שעיקר כל המעשים הם במחשבה וטומאת קרי יוכיח שהמחשבה מביא לכך וטוהר המחשבה הוא הכרח גם לתפלה שהוא במקום הקרבן שלא יאמרו פגול הוא עכ"ד. וי"ל באות א הרומז א' חכמה אלף בינה והוא המחשבה. גם י"ל א' הוא ראשית כל בחי' מחשבה כי סוף מעשה במחשבה תחלה וכן יש לרמוז עפמ"ש בס' הבהיר א דמות מוח זה א כשאתה פותח פיך אתה זוכרה כך המחשבה כשאתה חושב תחשוב לא"ס ואין תכלית ומהאלף יצאו כל האותיות עכ"ד הרי א' בחי' מחשבות טובות קדושות ורומז להרחיק אותנו ממחשבות פגול ויש להבין מדוע במחשבת הזמן היה פגול ובמחשבת שינוי מקום ושינוי בעלים הוה רק פסול ואין חייב כרת האוכלם. וי"ל דהנה יש עולם שנה נפש בכל הענינים ובפרט בקרבנות כמ"ש בסה"ק. והנה עול"ם הוא בחי' מקום שנ"ה הוא זמן נפ"ש הם הבעלים וכ' בפרד"ס עולם הוא בינה שנה תפארת נפש מלכות נמצא בחי' הזמנים הוא בת"ת והוא בחי' ז"א כמ"ש בזוה"ק אחרי מאי שנה דא קוב"ה וידוע דבחי' ז"א כולל כל העולמות עיין שער תינו"ק פ"ב דהמכוין בז"א הוא כולל כוונות כל הפרצופין לכן כל הפוגם שם במחשבה כאלו פגם בכל העולמות ח"ו ונכרת נפשו משורש הקדושה ר"ל. ויש לרמוז באות א פרטות מצוה זאת של זמן קדשים דהיינו יום ולילה עד חצות או ב' ימים ולילה אחד. כזה א צורת יו"ד רומז י עילאה בוקר דאברהם עד חצות ו' רומז ו' שעות מחצות עד הלילה ד רומז לבחי' לילה דלית לה מגרמא והיא בחי' מלכות אך עד חצות הוא לאה ואחר חצות רחל והם ב' דלתין כנודע לכן רומז ד' לילה עד חצות. וא צורת יוי רומז י' עילאה יום שהוא י' חסד הראשון יומא דאזיל עם

כולא יומין ו' רומז ג"כ יום כי ו' בתפארת שהוא יום כמ"ש בפרד"ס הרי ב' ימים י' תתאה הוא מדה עשירית כמ"ש במגן דוד והוא לילה הרי ב' ימים ולילה אחד והמחשב בשינוי הזמן פוגם בא' הזאת הרומז בחי' מחשבה ובחי' הזמן:

דרך חוקיך [אות קמו]

נ:

שלא לאכול בשר קודש שנטמא שנאמר והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל. בחי' כ' לפמ"ש למעלה להגדיל ענין הבית וממעלתם וגדולתם לאכלם בטהרה עכ"ד ובס' עי"מ שאין לאוכלם אלא בגוף טהור והאוכל חייב מלקות עכ"ד. ובודאי פלטה קולמסו כי כאן מיירי דהגוף טהור רק הבשר טמא דאם הגוף טמא חייב כרת ובס' נחלת בנימין כ' ולא יאכל קודש טמא כי נפש האדם העשוק בבהמה כבר הי' עשוק תוך הקליפות וטמאוה טומאה על טמאתו וצוה הש"י להרחיק טומאה בקדשים כי אלו הטמאים רוצים להתדבק בנפש ההוא מבלי תת לו רוחה ע"כ. ויש לרמוז מ"ז בשר קודש שנטמא באות נ דאשרי הרומז מלכות שנפלה בקליפה והוא נ' של נחשת קליפות נוגה שנגע בה הנחש עיין שער קליפת נגה פ"ג לכן אסור לאכלו דיש ג' בחי' אסור מותר קדוש אסור הוא דברים האסורים שהם אסורים ביד הקליפות הטמאות והאוכלם מדבק נפשו בהם ח"ו, מותר הוא מבחי' נוגה הסביב לקדושה והאוכלם בקדושה ובטהרה מטה אותם לקדושת קודש והוה חולין שנעשו על טהרת הקודש וקדוש יאמר לו ואם אוכל לתאוה ולהנאת החומר לבד מטה אותם לצד הטומאה והאסור. וקדוש הוא כל סעודות מצוה ושבת ויו"ט ומכ"ש תרומה וקדשים שהם בחי' חשמל ואין שם מגע זר וטומאה. אמנם אם נגע טומאה בקדשים עוד נגרע ערכו מדבר איסור שכל טומאה הוא משורש נחש ולכן מזיק בנגיעה ומוליד הטומאה בנגיעה בעלמא משא"כ איסור אינו מזיק רק אם מבליע מגופו בהיתר וז"ס שפעל הנחש אל חוה שע"י הוסיפה הנגיעה ואמרה ולא תגעו בו אף כי מעולם לא צוה ה' על הנגיעה רק על ידי פיתוי הנחש שהוא מטמא בנגיעה לכן פעל בה דבר הזה בדמיונה להקיש נגיעה לאכילה ובזה יכול לה. ונחזור לענינינו כי טומאה הנוגע בקודש הולידה בו ענין נפילה בחי' נחש שהוא נופל והוא הנרמז באות נ' נפלה לא תוסיף כו'. ויש לרמוז ע"ד מוסר קודש שנטמא רומז על מצות ומע"ט וכל דבר שבקדושה שנטמא על ידי מחשבות רעות וגדלות ופניות והתפארות שלא יאכל ולא יהנה מזה ח"ו רק יראה להסיר ממנו הקוצים האלה שהם מסט"א וח"ו נמסרים המע"ט האלו לחיצונים לכן יראה להקים הנופלים על ידי תשובה וטהרת המחשבה ולהתקשר

עם צדיקים וחסידים אמיתים וזהו הנרמז באות נ' הרומז נפלה כו' קו"ם בתולת ישראל ונרמז במצוה מנין קו"ם למנין המצות:

דרך חוקיך [אות קמז]

כ:

לשרוף בשר קודש שנטמא שנאמר באש ישרף. הטעם מבואר בסה"ק כדי לעשות כליה בכוחות הטומאה הבאים לחול על הקדושה ולינק משם כי הקדושה לא תכלה לעולם בסוד אותיות פורחות באויר ועולה למעלה אבל הטומאה תשרף ותעשה כלה בהפרד ד' יסודות ונעשה אויר אוירא דכיא כמש"ל מצוה קמ"ד ונרמז באות כ הרומז כלה ונחרצה כמ"ש בזוה"ק בהקדמה וזה רק מסט"א והטומאה אבל הקדושה אינה כלה וכטעם כי אעשה כלה בכל הגוים ואותך לא אעשה כלה כי הקדושה הוא חלק הנצחי ולפמש"ל בדרך מוסר לבטל היצה"ר מקרבו שהוא הטומאה אשר בבשר קודש שלו בתאוות רעות ומדות רעות ר"ל רומז באות כף כפופה שיכוף את יצרו ויהי' כפוף ושפל רק לשם שמים לעבודתו ית"ש. ושמעתי אומרים בשם הקדוש מהריע"צ מלובלין זי"ע כף אחת עשרה זהב שאם יכוף עצמו באחת מן התאוות והמדות רעות הוא שוה עשרה זהב מלאה קטר"ת מלשון התקשרות ודבקות שעי"ז מתקשר ומדבק בבורא עולם ועיין באוצה"ח:

דרך חוקיך [אות קמח]

י:

שלא לאכול חלב שנאמר כל חלב שור וכבש ועז לא תאכלו. בחינוך כ' כי בהיות הגוף כלי לנפש ובו תפעל פעולתו לפי טוב מזגו יבין דרך הנפש החכמה הנתונה בה וישמע לעצתה וידוע דלפי המאכלים יתפעל הגוף בבריאות והי' מחסד ה' עלינו למנוע ממנו מאכל המוליד לחות רעות ומזיק אל הגוף. עכ"ד ומהר"מ כ' חלב ודם הם כוחו ואונו של יצה"ר והמאכל הוא אמצעי בין גו"נ ואם המאכל עב יטמטם השכל ויחלה הנפש עכ"ד ובס' מאה שערים כ' חלב ודם הם כח מה"ד ולפי שאצילתן מן הזרועות ע"כ החלב הוא לבן מצד ימין ודם הוא אדום מצד שמאל ונקרבים ע"ג המזבח לתת למה"ד חלקם ואם יאכל האדם מהם תפגע בו מה"ד כענין ונתתי פני בנפש האוכלת את הדם עכ"ד ויש לרמוז מ"ז באות י' לפמ"ש חלב הוא כוחו של יצה"ר והוא חולי הנפש עד"ש שכתב באודר"ע באות י' שבה נברא יצה"ר שנאמר כי יצר לב האדם רע וכן נרמז י' רומז חכמה ורומז שלא יטמטם שכלו הזך בחלב המטמטם ומטפש לב האדם וכמ"ש טפש כחלב

לבם וכמ"ש בזוה"ק פנחס דישראל בהיותם חלושים וזכים בטבעם ואסטניתם מזיק להם מאכלות אסורות לגו"נ משא"כ לאוה"ע שהם גסים ועבים. ונרמז באות י' הרומז בחי' נשמת חיה שיש בישראל אם יעבוד באמת להש"י לכן אין לאכול חלב שהוא דבר המזיק: הויה:

דרך חוקיך [אות קמט]

י:

שלא לאכול כל דם שנאמר וכל דם תאכלו כו' לעוף ולבהמה. בחינוך כ' מלבד שכתבתי בחלב עוד יש טעם בדם דהוא אכזריות שיבלע בע"ח כמותו אותו דבר שהחיות תלוי בו ונפשו קשורה בו והוא הדם עכ"ד: ובמורה נבוכים כ' שעשה התורה חיזוק באיסור דם כמו בע"ז וכמ"ש ונתתי פני בנפש האוכלת דם כמ"ש בנותן מזרעו למולך שאכילת דם מביאה למין ממיני ע"ז והוא עבודת השדים ר"ל והרמב"ן כ' ונאמר כל נפש כל בשר בדם הוא כי לכל בשר באדם ובבהמה נפש בדם ואין ראוי לערב הנפש הנכרתת בנפש הקיימת וידוע כי הנאכל ישוב לגוף האוכל ואם יאכל אדם נפש כל בשר תתי' עובי וגסות בנפש האדם ותשוב קרוב לטבע נפש הבהמה כי הדם לא יצטרך עיכול שישתנה בעיכולים עכ"ד וכ"כ האברבנאל כי שאר מזונות ישתנו בשולם באצטומכא ובכבד וידחו מהם מותרות רבות עד שישוב המזון לטבע הניזון אבל הדם להיותו כבר מבושל ומעוכל בהבע"ח כאשר יאכלהו האדם יקחהו הטבע האנושי כמו שהוא ונפשו ישוב לנפש בהמה וזהר השכלה הנשפע יחשך עכ"ד והבחיי כ' אנו מקבלי התורה צריכים להיות זכי הגופות ראויין לקבל המושכלות לכן נצטוינו שנגדל טבעינו להיות רכי לב ולא אכזרים ואלו היינו אוכלים הדם הי' מוליד בנפשינו אכזריות וגסות טבע עכ"ד. והנה איסור דם נרמז באות י' ג"כ כמו חלב אך דם נרמז ביוד משם הוי"ה ב"ה שרומז היה הוה יהיה המהוה כל הויות ורומז יחיד בעולמו והוא לבטל ע"ז לפי טעם המ"נ שדם הוא בחי' עבודה זרה לכן הרחיקני הש"י מן דם ואסור חלב שהוא רק מוליד טבע רע ויצה"ר נרמז ביוד הרומז יצר כמש"ל. ויש להבין מדוע עשה ככה ה' לברוא באות י' יצה"ר כמ"ש באוד"ע הנ"ל וי"ל דיתרון האור מן החשך כי אם יתגבר על יצה"ר יהי' חשוב מאוד ונעשה י' הרומז כל דבר שבקדושה לכן כל מי שגדול מחבירו יצרו גדול ממנו כי ידיעת ההפכים אחד וכן איסור דם שהוא מוליד נפש הבהמית בנפשו נרמז באות י' להרחיק מזה כי י' רומז חכמה ושכל בחי' יצר טוב שכל אלקות י' שרותא דהויה ב"ה:

דרך חוקיך [אות קנ]

ה:

שלא יכנסו הכהנים למקדש מגודלי שער שנאמר ראשיכם אל תפרעו. בחי' כ' כדי להגדיל כבוד הבית ע"כ אין לבא שם כדרך האבלים וכל זה יחזק היסוד לצייר בלב איש מעש הכושר להרחיק מחשבת הכיעור וחטא ע"כ ראוי לבוא שם דרך יראה וגדולה ושמחה ומתוך קביעות מחשבותינו על חשיבות המקום וגדלו יתרכך לבבינו שם ונה"י ראוים לקבל הטובות עכ"ד והרדב"ז כתב כי שער ראש הכהן רומז לצינוריות החסד ואם מגודל יותר מדאי רומז אבלות ודין עכ"ד. ויש לרמוז באות ה' ראשונה דהויה ב"ה הרומז אמא עילאה בינה עלמא דחירות ועוז וחדוה במקומו והנה י"ל בטמ"ז להרחיק ממותרות כי השערות באים ממותרות הגוף כי לכהנים משרתי ה' צריך להיות מדות הסתפקות ולא לבקש מותרות ועכ"פ במקדש צריכים להשמר בל יראה בהם מדה מגונה של מותרות כי במקדש אסור כל מותרות וכן מצינו במלאכת המשכן והמלאכה היתה דים לכן ויכלא העם מהביא אע"פ שכתוב שם והותר הנה פי' בס' היכל הברכה שהי' הותר גם לקליפות לתת להם חלק מעט כמו ותשבע ותות"ר עיין זו"ח רות וזה נרמז באות ה צורת ד"י רומז די מבלי מותרות לכן אסור לכנוס למקדש עם מותרות השערות והכה"ג לגודל קדושתו צריך תמיד להשמר ממותרות:

דרך חוקיך [אות קנא]

ו:

שלא יכנסו כהנים למקדש קרועי בגדים שנאמר ובגדיכם אל תפרומו. בחי' כ' ג"כ להגדלת הבית ותפארתו ובשל"ה טמ"ז דרך כבוד והוא אזכרה אם ללבוש הגוף כך כ"ש ללבוש הנפש הנעשה ע"י המצות שצריך להיות שלם מבלי קרעים כי עלבון לנפש כאשר הגוף בלתי שלם והוא צריך לעמוד על משמרתו שלא לחסר א' מכל סימני המצות כו' ולבוש הגוף בקרע מעיד על חסרון הנשמה עכ"ד וי"ל עוד בזה משום דהבגדים רומזים על המדות של אדם כמ"ש ולבש הכהן מד"ו בד וכן נקראו ז' מדות לבושים כמ"ש לבושין תקינת להון כו' ואתקריאו בתיקונא דא חסד דרועא ימינא כו' תפארת גופא נו"ה תרין שוקין ויסוד סיומא דגופא מלכות פה כו' והנה הלבושים הם ו"ק כי מלכות אין לה לבוש בפ"ע כי הוא טפלה אליהם בכל מקום. והנה הו"ק הם המדות שצריך ללבוש במקדש דהיינו אהבה יראה התפארות אמת. נצוח הודיה התקשרות וע"י כל אלו אנו ממליכים אותו ית"ש וצריך להיות הלבושים הנ"ל שלמים בקדושה עליונה ולא קרועים ח"ו דהיינו

שיהי' בהם איזה שקר וקבלת הונאה של הבל לעצמו ח"ו דהיינו לאהוב הרע ולירא יראה חיצונית וכן התפארות לעצמו ונצוח והודיה שלא לש"ש והתקשרות תאוות עוה"ז ח"ו כי אז גם מדות מלכות שהיא מקדש תתלבש בלבוש שק וקרוע. וזהו הנרמז בו' של הויה ב"ה הרומז ו"ק מדות הנ"ל אדם השלם שלא יכנסו כהנים עובדי ה' בקודש קרועי המדות שהם ו' מדות הק':

דרך חוקיך [אות קנב]

ה:

שלא יצא הכהן לחוץ ממקדש בשעת העבודה שנאמר ומפתח אהל מועד לא תצאו. בחינוך כ' טמ"ז להגדלת הבית וכבוד השוכן בה ואם יניח העבודה ויצא לחוץ מראה שיש בעולם דבר גדול מעבודת הש"י ויהיה זלזול בעבודתו ית"ש עכ"ד. ויש להעמיס בדבריו הק' דהכהן העובד הוא מייחד קובה"ו כמ"ש בזהר צו דף ל"א ע"ב זה קרבן אהרן ובניו כו' אתא אהרן קדישא ובניו ועל ידו מתקרבין תרווייהו ואזדווג זה בזאת הה"ד בזאת יבא אהרן אל הקודש זה קרבן אהרן ובניו ואינון מזווגין למלכא עילאה קדישא עם מטרוניתא כו' עכ"ד. הרי דעבודת הכהנים לייחד יחודא דקוב"ה ושכינתי' ואם יניח העבודה הזאת ויצא לחוץ מראה שיש בעולם דבר גדול מזה ונרמז זה באות ה צורת ד"ו שהוא ה תתאה הרומז זווג ד"ו ז"ה וזא"ת גי' יעק"ב רח"ל ואסור להפסיק בין היחוד הזה ח"ו:

אלקיך:

דרך חוקיך [אות קנג]

א:

שלא יכנס הכהן הכשר לעבודה שתוי יין למקדש. וכן אסור להורות הוראה שיכור שנאמר יין ושכר אל תשת כו' בבואכם אל אוהל מועד. בחינוך כ' שאין ראוי להתעסק בדברים יקרים כענין המקדש והוראה רק בעת שהוא מיושב בדעתו ומכוון בדעתו בכל מעשיו עכ"ד ובס' עי"מ כ' יין מורה דינים ואין קטיגור נעשה סנגור עכ"ד. ונרמז באות א הרומז א' חכמה א' בינה. וכן א' רומז למקדש כמ"ש מרום מראשון מקום מקדשנו שנק' ראשון ונרמז אשר צריך להיות מיושב בחו"ב במקדש וכן הוראה בתוה"ק שהוא אלוף לשון לימוד צריך להיות מיושב בחכמה. וכן יש א' הרומז בחי' דינים שהוא שכרות מיין כזה א רומז ל"ב י' למעלה י' למטה ו"ו באמצע נתחלק לשנים כנודע בסוד א' צבאות.

והנה יש ל"ב נתיבות חכמה בזה הצורה של אלף ובהחשב י"פ ל"ב שכ"א כלולה מיוד הרי מספר ש"ך דינים עיין בכוונת האכילה וכן יש א' צורת רי"ו ע"ש הרי ש"ך רי"ו אותיות שיכו"ר נרמז בא' והוא בחי' א' ארור הנאמר במדרש ואין להדבק בברוך לכן אסור להתפלל והוא שיכור כנרמז בא ש"ך ורי"ו דינים הנרמזים בה כי המתפלל צריך לעשות מן דם אדם וכמו שארז"ל קודם שתתפללו על דמכם לחבר א' הרומז אלף עולם אל בחי' דם ונרמז בא' מאלקיך אלוף עולם:

דרך חוקיך [אות קנד]

ל:

לבדוק סימני בהמה וחיה הטהורים והם מפריס פרסה ומעלה גרה שנאמר זאת החי' אשר תאכלו מכל הבהמה. בחי' כ' בטעם איסורן לאכול כמו שביארתי באיסור חלב וטרפות שהלחות הנולד ממאכלות אסורות מזיק לגוף אדם ומוליד טבע רע ע"ש ומהר"ם האריך בבהמות וחיות טמאות ובפרט הדורסים שלא ניזון מהם שלא ישוב גופינו לטבע ההוא ועוד יש לנו בזה להרחיק היזק איש לרעהו כי בזה דומה לחיות הדורסים לכן יש להרחיק ממדה זו עכ"ד. ונרמז מ"ז שהוא להבדיל ע"י סימנים בין טמא לטהור באות ל הרומז על דעת הטוב והיושר להיות מאוס ברע ובחור בטוב כמ"ש באודר"ע למ"ד ל"ב מבי"ן דע"ת וארז"ל אם אין דעת הבדלה מנין והנה צריכים לבדוק סימני טהרה שהם פרסה גרה. פרסה רומז מספר מש"ה סוד הדע"ת להבחין בין טוב לרע טמא וטהור כשר פסול. גר"ה גבורות קדושות פחד יצח"ק גי' גר"ה שלא לאכול דברים הטמאים אשר שנא ה' וצריך לבדוק ולהבחין על אלה ב' סימנים בסוד למד ל"ב מבי"ן דע"ת בבינה וכן דעת דז"א ביסוד דבינה כנרמז באות למד ל"ב הלב יבין בבינה וכן פרס"ה גר"ה גי' בינה מלא בי"ת יו"ד נו"ן ה"י ונרמז באות ל מגדל הפורח באויר שהוא הבינה ב' סימני טהרה להבחין עליהם בדעת ובבינה שהם פרס"ה משה דע"ת גר"ה יצח"ק בינ"ה ע"י לב מבי"ן דע"ת:

דרך חוקיך [אות קנה]

ה:

שלא לאכול בהמה וחי' טמאים שנאמר אך את זה לא תאכלו. בחינוך כ' כמש"ל במל"ת דטרפה ע"ש והוא כמ"ש בשמו במצוה הקודמות ומהר"ם כ' עוד זאת החי' זאת מביאה חיים לנפש שיוכל לעבוד בוראו מכלל שהטומאה ממיתה וחלילה לומר שהמצות הם

להשלמות בריאות הגוף אבל הם להשלמת הנפש וז"ש וגרה לא יגר לנפש הבהמיות ע"ש. והעקדה כ' מה שנאסרו הטמאים הוא לענין חולי הנפש כי המה מתערבים ומזיקים לנפש המשכלת ומולידין בה האטומות ורוע המזג אשר מהם תתהווה רוח הטומאה המטמא הדעות והמעשים ומגרש הטהרה והקדושה עכ"ד והרדב"ז כתב דע שכל הטהורות והטמאות כולם יש להם למעלה מקום במרכבה וכל אחד מושך ממקומו וצוה הקדוש ב"ה לטהורים שהם ישראל שלא יאכלו הטמאים כי הם חלקו של הקב"ה והם השוכנים בהיכל פנימי עכת"ד: וי"ל לפמ"ש מהר"ם הנ"ל זאת החי' זאת מביאה חיים לעולם מכלל שהטומאה ממיתה. נרמז בסימנים פרס"ה גר"ה אשר מספרם מחי"ה מתי"ם שהטומאה ממית והסימנים הם מחיה מתים כי הטהרה הוא החיות ויש לרמוז מ"ז באות ה עד"ש באודר"ע ה אינה מקבלת טומאה שהוא דבר רוחני ואינו מוציא רוק מפיו בהברתה ע"ש. והנה העוה"ז נברא באות ה נמצא כל הנבראים נבראו באות ה דלית בה מששותא כלל רק רוחני. אך עם זאת יש דברים טמאים שנבראו זלע"ז לצורך העולם אבל המה רק בחי' החיצונית אבל הפנימיות המה הטהורים כמ"ש הרדב"ז והנה הכל נבראו לצורך ישראל בשביל ישראל שנקראו ראשית שהמה פנימים וטהורים וזה שאות ה אינה מקבל טומאה כי הבריאה העקרית של ה' הוא לצורך הטהרה והפנימיות לכן חלילה לישראל לאכול מן החיצונים הטמאים. כי אינם מעיקר הבריאה דאות ה' אינה מקבל טומאה. ואדמו"ר חכם הרזים בס' אוצה"ח מביא במצוה זו הראני בחלום ידוע ל מחבר דבר לדבר כמו קרבן לה' שביאורו קרבן אל ה' כך כשמתבררין ניה"ק מקליפה ונדבקו אל הקדושה מורה ע"ז אות ל' על חזרת האורות לקדושה היינו התחתון לעליון עולה ע"י סימני טהרה אבל כשהעליון יורד ומחבר עצמו למדרגה הפחותה כדי לתקנו אז במקום ל' הטיל לה ה' בסופה כי ל' מורה בעת שהניה"ק עולין ונתרבה המוחין ע"י הניה"ק חייתני מיורדי בור כי ל' אור המוחין חב"ד כידוע וכשהעליון יורד למטה להאיר הוא בסוד ה רגליה יורדות מות ר"ל לכן נרמזים ב' מצות אלו באותיות ל ה כי הבודק בסימנים ואוכל בסימני טהרה ממשיך תחתון לעליון וזה רומז באות ל וכשאוכל טמא פוגם בה"ג של שם ב"ן ויורד ה' תתאה למטה לגלות לקליפות להיות יונקין ממנה ח"ו וזהו נרמז באות ה כה הראני בחלום עכת"ד ה"ק:

דרך חוקיך [אות קנו]

:י

לבדוק סימני דגים שהם סנפיר וקשקשת שנאמר את זה תאכלו מכל אשר במים. הרמב"ן כ' סנפיר וקשקשת מורה שיש בהם קצת חום דוחה מהם הליחות כאשר יעשה השערות והציפורנים באדם ובבהמה ושאין להם סו"ק לא ידחה מהם מהלחות דבר ע"כ הם בעלי ליחה הקרה והוא ממיתה בקצת המימות באגמים המעופשים עכ"ד ומהר"ם כ' טמ"ז כיון שאין להם סנפיר וקשקשת שהם כתריס להגן עליהם טמאים ולפי שאותן שאין להם סוק"ש שוכנים במים העכורים לאות שהממונים עליהם הם שמאלים ושיש להם סוק"ש הם מהנרדפין ולא רודפים ושוכנים במים הצלולים ויקבלו גידול באויר הנכנס שם ומבריאים הגוף והנפש לא תחלה מהם עכ"ד: ויש לרמוז בדיקות סימני דגים באות י' הרומז חכמה ומחשבה לברר טוב מרע. ובפרט בדגים הם ניה"ק גבוהים והצדיקים מגולגלים בהם לכן צריך חכמה נפלאה לברירתם. ונרמז מ"ז במנין המצות קנ"ו גי' יוס"ף שנאמר בו וידגו לרוב פורת עלי עי"ן לשים עינא פקיחא לבדוק סימני דגים. וכן דגים ביסוד כמ"ש לק"ת שמיני רזא דיוסף ונרמז בירור דגים באות י' דפינחס רזא דברית. וכן י' רומז בירור לקדושה כמ"ש לק"ש י' רומז העשירי יהי' קודש לה':

דרך חוקיך [אות קנז]

ך:

שלא לאכול דג טמא שנאמר מבשרם לא תאכלו. מהר"ם כ' טמ"ז כמ"ש בסי' הקודם. ובשל"ה סנפיר וקשקשת הם חו"ב קשקשת חכמה וז"ש רז"ל קשקשים הקבועים בהם דהיינו חכמה מה שקיבל מרבו סנפיר הפורח בהן שהוא בינה מבין דבר מתוך דבר עכ"ל וי"ל בדה"ק קשקשת גי' אלף ומאתים סוד יחוד הזכירה הנובע מן י"ה י"ו חכמה הידוע עיין פע"ח במוסף יוה"כ הס' בפ' כת"ף עם קלעי"ם לכתף וסנפיר הפורח בהן רומז לבינה מגדל הפורח באויר: נרמז במספר סנפיר גי' ת'. בחי' בינה יוד ה"ה כזה בכפל יוד פ' הה הה פעם יוד גי' סנפי"ר. וז"ש בגמ' כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר כי אם יש לו בחי' חכמה יש לו בינה בודאי שיש בכלל מאתים מנה אך יש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת שהוא חכמה לכן עיקר הסימן הוא קשקשת לכן הטהורים שהם ימינים יש להם סימנים הקדושים ההם והם שוכנים במים צלולים שהם מצד הטהרה והקדושה אבל הדגים שאין להם סימנים של חו"ב הנ"ל הם מסט"א שאין להם ראשים ע' ע"ח שער הקליפות פ"ד ז"א דקליפה אין לו רק ו"ק אבל ג"ר אין לו. ויש לרמוז באות ך' פשוטה הרומז חו"ב בסוד עשרה עשרה הכף. שהם חו"ב כמ"ש בפע"ח שער נפילות אפים ך' פשוטה היא זיוג עליון דאו"א חו"ב כביכול. לכן אותם שיש להם בחי' ך' מותר

לאכול אבל אותם שאין בהם ך' צריך להרחיקם ולהתעיבם כטעם ועתיק יומין יתיב על כורסיא שביבין דנור לאכפי"א לכל חילא דלהון וע"ז נאמר ואין אלהים עמדי:
אל:

דרך חוקיך [אות קנח]

א:
שלא לאכול עוף הטמא שנאמר ואת אלה תשקצו מן העוף. הרמב"ן כ' מפני שהעוף טמא דורס ומורה אכזריות לכן יש להרחיק מבשרו והבחיי כתב הנה הקב"ה אוהב השפלות ושונא אכזריות ומדות רעות לכן בחר בקרבנות של בריות השפלות ומאותן צוה הקב"ה להיות מאכל לישראל כו' ועוד שלא הי' מנחשין אלא בעופות הטמאים והתורה אמרה לא תנחשו ואסר כל העופות הטמאים מצד הניחוש ומצד שהם דורסין וכל עוף שדורס ראוי לסמוך יותר על ניחוש שלו כמו שאומרים המכשפים עכת"ד. והנה נרמז מ"ש הבחיי משום ניחוש וכישוף באות א הרומז א' זה הקב"ה כמ"ש באודר"ע שהוא ראשון ואלוף עולם והוא אחד יחיד ומיוחד אין עוד מלבדו ואסור לקרב כל ענין ניחוש וכישוף שרומז ח"ו הכחשה. ונרמז באלף משם אל ב"ה שרומז כח וחוזק כמו ואת אילי הארץ והוא תקיף ובעל יכולת. וכן רומז א' למידות החסד והחנינה בסוד חסד אל כל היום וכן רומז על י"ג מידות שהוא ראשונה ליג"מ ובכל מדה יש שם אל כמ"ש בפע"ח והם נקראים י"ג מכילין דרחמי וכמ"ש שם אל רחום וחנון רומז אשר הקב"ה שונא אכזריות ומדות רעות כנ"ל לכן צריכים להרחיק מהם מכ"ש שלא לאכלם. וז"ל זוה"ק שמיני דף מ"א ר"ש אמר כלל כולא כמה דאית י' כתרין דמהמנותא אית י' כתרין דחרשיא לתתא כו' מנהון אחידין בכתרא דא ומנהון אחידין בכתרא דא ת"ח כל מאן דאכיל מאכלי דאיסורא אתדבק בסט"א כו' וע"ד כתיב ונטמתם בם בלא א וי לון דלא יתדבקון בצרורא דחיי לעלמין עכ"ד הק'. והנה פסוק זה ונטמתם קאי שם על כל הטמאים הנזכרים בפרשה שפוגם באות א' צרורי דחיי. אך יש לרמוז בפרטות על עוף טמא שכולל גם בהמה וחי' כמ"ש בלק"ת שם בהמות וחיות מבחי' נוקבא ודגים מסטרא דדכורא ועופות נכללו משתיהן ע"ש בקדשו לכן נרמז בפרטות בעופות. ויש לרמוז עוד ע"ד מספר אלף בף' מנצפך גי' תתל"א במספר וכל צפור וכנף הטמא לא יאכלו לכם:

דרך חוקיך [אות קנט]

ל:

לבדוק סימני חגבים שנאמר את אלה מהם תאכלו כו'. יש לרמוז באות ל מצוה זו של בדיקות חגבים כמש"ל במצות בדיקות סימני בהמות באות ל הרומז לב מבין דע"ת להבחין בין טו"ר בין טמא לטהור ויקנה לב נבון ודעת תורה להבדיל ע"י סימנים האמורים בתוה"ק. והם ד' כנפים וד' רגלים וב' כרעים. והם ג' סימני טהרה שהם ג' יודין דכל י' הוא חכמה המברר טוב מרע כי כלם בחכמה אתברירו ונרמז עוד ל' בו ג' קוין כמ"ש באוצר הכבוד ל' צורתו ו ד שהם ג' קוין מעלה אמצעי מטה. וכן הסימנים הנ"ל הם כרעים למעלה כנפים באמצע הגוף ורגלים למטה בארץ: קנא:

דרך חוקיך [אות קס]

ק:

להיות שמונה שרצים טמאים ומטמאים שנ' וזה לכם הטמא בשרץ השורץ על הארץ. בחינוך כ' ענין הטומאה ומהותה לא נודע לנו ואין נחטט אחריה אך נדע ונקבל כי הוא ענין המזיק לנפש ולשכל של כל הנוגע בה אלו תו"ד הק' ומהר"ם כ' לפי שאלו ח' שרצים קשורים ואחוזים בכחות הטומאה שיניקתם משם לכן הנוגע בהם במיתה ומושך עליו הטומאה ומחלישים הנשמה בכעדשה לגודל ודקות טוהר הנשמה וחוזק הטומאה עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ק הרומז לנחש מקור הטומאה כמ"ש בזוה"ק תרומה דף קנ"ב ע"א ק' לא מתישבא כלל בדוכתי' וסימנך איש לשון לבל יכון בארץ ע"ש. והוא מתדמה אל הקדושה וכן הוא בזו"ח דהקליפות שהם בחי' נחש נקראים קוף להתדמות כקוף בפני ב"א. והנה נחש הוא מקור הטומאה של כל הטמאות ח' שרצים גם טמאות מת וזיבה ומצורע הכל משורש נחש עם זאת נחש בעצמו אינו טמא שאינו מן ח' שרצים ואינו מטמא טמאות שרץ בשביל נהירו דקיק שבו: והנה יש לרמוז איך מתדמה אל הקדושה. דהנה ח' שרצים ר"ת שלהם חלד עכבר צב אנקה כח לטאה חמט תנשמת. ר"ת ח"עצא כלח"ת גי' תזכ"ר. והוא מספר ר"ת של י"ב שבטים ה"ק ר"ש לי י"ז ד"נ ג"א י"ב. והסימן ברוגז רחם תזכ"ר עיין כנפי יונה ה"ק הרי שרוצים להתדמות לקדושה ורוצים לזייף לעשות מן שדה שקר עיין כוונת קבלת שבת. והוא ע"י ק' מן אתוון דזיופא. וזה המצוה נרמז באות ק' מן קנא רומז לנחש המקנא לבחי' הקדושה שהוא סמל הקנאה המקנא ויש לרמוז עוד באות ק' צורת כן ומילואו קוף בף מנצפ"ך גי' תתק"ו ומילוי מלואו היינו אותיות ו"ף וא' א' ומספרו ק' הרי ע' תתק"ו צד ק' גי' אלף פ"ד ועה"כ גי' שמנ"ה שרצי"ם טמ"א. ויש לרמוז שמונה שרצים כמנין שמונה מלכין דמיתו עם רפ"ח ניה"ק כזה חל"ד עכב"ר צ"ב אנק"ה כ"ח לטא"ה חמ"ט תנשמ"ת גי' אלף תתק"ב גי' בל"ע יוב"ב חש"ם

הדד שלמה שאו"ל בע"ל חנ"ן הד"ר רפ"ח. והוא עפ"י מ"ש בזהר הרקיע דח' מלכין הם נגד ח' שרצים והרפ"ח ניה"ק הם האורות על הכלים של ח' מלכין הנ"ל ועתידים גם השמונה שרצים להתעלות לע"ל ע"י כמ"ש בסה"ק:

דרך חוקיך [אות קסא]

נ:

לדין דין טומאת אוכלים שנאמר מכל האכל אשר יבא עליו מים יטמא. טמ"ז ג"כ כנ"ל שמזיק לנפש והוא משורש זוהמת הנחש כנ"ל ויש לרמוז באות נ' הרומז נפילה נון דאשרי כו' וכן הענין באוכלים שקבלו טומאה ונפלו ממעלתם ומדרגותם ונרמז באות נ' נחש כמ"ש בס' רו"מ וז"ל ועוד נ' נחש דבשביל כך נ כפופה דכפוף רישא לעפרא והוא נחש המקנא וכנ"ל. ויש להבין מדוע דוקא אם הוכשרו במים שהוא כח הטהרה אז מקבלים טומאה ואם לא הוכשר במים אינם מקבלים טומאה. וכלפי לאי ויש לומר לפי מ"ש בכלי יקר פ' חקת בענין מי חטאת שמטהר טמאים ומטמא טהורים שכל דבר יפעל מהפכו המתגבר עליו עש"ה וכן הדין כאן אם יבאו במים אז אח"כ הטומאה מתגבר ואם לאו אין כח בטומאה לחול שם ולהאחז כי אין קנאה כ"א על ההיפוך וזהו נרמז בנון הרומז נפילה ממדרגה ע"י נחש המקנא. ובס' אוצה"ח כ' בשם האריז"ל כשהמלכות רוצה לזון החיצונים בסוד ומלכותו בכל משלה הוא מתפרנסת ע"י ק"נ ונעשים אוכלים טמאים ומטמאים ע"י נוגה נ' דנחש עכת"ד:

דרך חוקיך [אות קסב]

א:

להיות נבלה טמא מטמא שנאמר הנוגע בנבלתה יטמא עד הערב. כ' מהר"מ הבבלי בטמ"ז לפי שהנשמה ממקום קדוש לכן תחלש ביותר כשהנרתק בלתי טהור שהדבר הדק ביותר תתפעל במעט סיבה עכ"ל. וכ' באוצר החיים פי' לפי שהנבלה הוא כשהקליפות שולטין בלבושי הנשמות ששורשן שם ב"ן בהמה וחיה אז נעשים נבלה כמו ע"י חטא אדה"ר שגרם עירב זוהמא בלבושי וצלמי נשמות ואז נחלש כח הנשמה כששולטין בנרתק שלה ע"כ ולפי דרכו בקודש מבאר המהר"ם דענין נבלה ופגמה כמו פגם חטא אדה"ר נמצא לפ"ז נרמז באות א הרומז אדה"ר כמ"ש באודר"ע אלף זה אדה"ר. ויש לרמוז עוד לפמ"ש בזו"ח דף צ"ב ע"א מה נבלה זו צרעת דכתיב ואביה ירוק ירק בפניה ואביה מנבל ינבל באפה עכ"ד. וכ' במדרש תנחומא פ' מצורע ארור זו צרעת

שנאמר צרעת ממארת עכ"ל נמצא לפי מ"ש בזו"ח נבלה זו צרעת נרמז נבלה בבחי' ארור. לכן יש לרמוז ענין טומאת נבלה באות א ארור כמ"ש במדרש שיש א בחי' ארור כמש"ל כי זלע"ז עשה אלקים והוא רומז על נבלה צרעת ממארת מזוהמת הנחש המקנא שנאמר בו ארור אתה מכל. ומעתה נרמז ג' מצות טומאת שרצים אוכלים נבלה באותיות קנ"א שורש הנחש המקנ"א וה' יטהרנו ע"י שם קנ"א אלף ה"ה יו"ד ה"ה מקוה בינה המטהרת: פקד:

דרך חוקיך [אות קסג]

פ:

שלא לאכול שרץ הארץ שנ' וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל. עיין מצוה קנ"ה הבאתי טעם הרדב"ז ושייך ביותר למ"ז. וז"ל אור החיים הק' אומרו אל תשקצו את נפשותיכם. אל תעשו את נפשותיכם שיקוץ ובמה בכל השרץ כשתאכלו אותם כי האוכל משרצים נעשה נפשו עצמו שרץ וזה מה שהודיענו רז"ל כי באמצעות מעשה אדם ירד ממדרגתו בחי' אדם לבחי' דגים או עופות בהמות דומם צומח כפי ערך החטא וכל אלו הירידות הם בתקות התיקון כי מהדומם יעלה לצומח ומצומח לחי ומחי למדבר ויש עוד ירידה פחותה והוא כליון שאין אחריו תקוה והוא ירידה לבחי' שקצים ורמשים וזה אבדה תקותו כו' לכן צריך אדם לזהר בתוס' זהירות בכל דבר אשר יכנוס בספק זה השיקוץ עכ"ל הק'. ויש לרמוז מלת זו באות פ עד"ש במצוה ע"ג בפ' של פסל כן י"ל בפ' של פק"ד עון והוא עפ"י מ"ש בזוהר בהקדמה פ' רומז פש"ע כגוונא דחויא דכפיף רישא כו'. והנה איסור שיקוץ שקצים ורמשים הם גרועים ביותר והם מזוהמת הנחש וכמ"ש באוה"ח שכמעט אין תקוה. וצריך אזהרה יתירה ונרמז גם לפמ"ש באותיות דר"ע באות פ' פה אוסר פה חותם. ור"ל פה אוסר לאכול דברים האסורים לכן צריך לחתום פיו לשמור פיו מאוד כי צריך בזה האיסור שמירה יתירה לחתום פיו מכמה מאכלים המותרים מחשש אלו השרצי' מחמת קטנם ושכיחא היזקא מאוד והוה שוגג בהם קרוב לפשיעה הנרמז ב"פ פש"ע הנ"ל. גם כי האיסור תפעל פעולתו בנפש אף בשוגג וע"ז נאמר ונטמתם בם הש"י ישמרנו וישמור פ"ה שלנו מכל מכשול ועון מעתה ועד עולם:

דרך חוקיך [אות קסד]

ק:

שלא לאכול תולעת ופירות הזרעים שנאמר לכל השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם. וי"ל באות ק' עד"ש בגמרא פ' הבונה ק' קדוש. ונרמז עם משרז"ל לעולם יראה אדם כאלו קדוש שרוי בתוך מעיו שנאמר בקרבך קדוש. וכן פרש"י ז"ל שם בפסוק והייתם קדושים כי קדוש אני כשם שאני קדוש כך והתקדשתם כו' לכן ירחיק עצמו מאוד מדברים המתועבים בל יכנסו בקרבו וכמ"ש מהר"ם בטמ"ז וז"ל שכל זמן שפורק האדם עצמו מן הטהרה חלה עליו הטומאה מיד וכשפורק ממנו הטומאה מיד הטהרה מצאה מקום ושוכנת בקרבו עכ"ד וע' מצוה ק"ס באות ק' הרומז נחש וה"ה במצוה זו נרמז בק' מן פקד:

דרך חוקיך [אות קסה]

ד:

שלא לאכול שרץ המים שנ' אל תשקצו את נפשותיכם מכל השרץ השורץ כו'. ויש לרמוז באת ד עפ"י מ"ש באודר"ע שאמרה ד שבי עתידין לספר גדולתך לדורותם שנאמר דור לדור ישבח מעשיך הרי ד רומז לספר שבחיו בפיו לכן צריך לשמור פיו בל יכניס בו טומאת שרצים המתועבים. ויל"ע דהנה במ"ז שהוא שרץ המים נאמר בפרטות ונטמתם בם אף שקאי על כל השרצים והטמאי' מ"מ נאמר כאן בפרטות ונטמתם בם חסר א'. ויש לרמוז ע"ז דהנה יש ג' אלפין א' המשלים מן דם לאדם ומן מת אמת ומן די"ן לשם אד"נ ב"ה וע"י האלף נעשה מיתוק כל הדינין. כי א' רומז אלופו ש"ע וע"י השיקוץ נחסרו אלפין אלו ר"ל ונעשה בחי' דם ובחי' מת ובחי' דין כי נחסר ממנו תואר אדם הרומז על שכל דקדושה אדמה לעליון ונחסר ממנו חיות דקדושה ושולטים בו הדינים ר"ל ע"י שהמית הנשמה הקדושה ונטמטם שכלו ונעשה בו דם עכור וחיות עכור. וי"ל זה באות ד' הרומז לחסרון האלפין הנ"ל עד"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לד שבך יהיו נדונים ב"י בין דם לדם ובין דין לדין ובין נגע לנגע הרי ד רומז דם דין ונגע הוא מצורע החשוב כמת. וכן האוכל שקצים ורמשים ממית נפשו הטהורה ומסלק חיות נשמתו ויונק מן בחי' הקליפות שהם בחי' מיתה ר"ל. וזהו הנרמז באות ד דם דין מת בלי א' ונטמתם בם ר"ל:

דרך חוקיך [אות קסו]

ע:

שלא לאכל רמשים שנ' ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ. יש לרמוז באות ע עפמ"ש במצוה זו כי אני ה' מעלה אתכם מאמ"צ וגו' וכ' רש"י ז"ל תנא דר"י

אלמלי לא העליתי אתכם ממצרים אלא בשביל שאינכם מטמאים בשרצים כשאר אומות דים ומעליותא הוא לגבייהו וזהו המעל"ה עכ"ל והנה זהו השגחה פרטיות להעלות בזה ישראל מכל האומות להבדילם משקצים ורמשים ונרמז באות עין הרומז עין השגחתו הנה עין ה' אל יראיו. כו' ועוד יש לרמוז עפמ"ש בזהר ע' רומז עו"ן כי עו"ן מלא עין וו מם גי' רמ"ח שע"י אכילת רמשים נשקצו ונתעבים כל רמ"ח אברים כי ישובו לדם מדמו ובשר מבשרו וכמ"ש אוה"ח הנ"ל ויש לרמוז עוד עפימ"ש באודר"ע ע' רומז לעשו הרשע ומפני מה כרועה ורבוצה מפני שעתיד לפול תחת רגליהם של ישראל עכ"ל ורומז למלכות הרביעית עשו הוא אדום שנאמר בו אכלא ומדקא ושארא ברגליה רפסה והוא לשון דריכה ורמישה ונהוא השרץ הרומש על הארץ ורמז רפסה אותיות פרסה שדומה לחזיר מיער המפריס פרסה ופושט טלפיו לאמר שהוא טהור והוא רומס כל ענוי ארץ בכח טלפיו ופרסה שלו שהוא סי' טהרה שלו וזהו שכתב באודר"ע שעתיד ליפול תחת רגליהם של ישראל כי יש לב"י ב' סימני טהרה ברגלים ובפיהם בסוד הקול קול יעקב ורגליהם רגל ישרה ללכת בדרכי ה' ומעלים גר"ה גי' יצחק לאכול בקדושה ובטהרה דברים הטהורי' הש"י יצילנו מכל עון מעתה ועד עולם:

דרך חוקיך [אות קסז]

ו:

שתהי' היולדות טמאה ומטמאה אחר לידתה לזכר ז' ימים ולנקבה י"ד יום שנ' אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה כו' ואם נקבה תלד כו'. בחי' כ' לפי שיש באשה מותרות ליחה רעה אחר הלידה ובזכר יורה יותר חום באשה וידוע כי החום מותריו מועטים ע"כ יספיק ז' ימים, והריון נקבה מורה על קרירות הטבע ויתרבו המותרות לכן תצטרך שבועים לנקיון גופה ובתוך הימים האלה יזיק הקורבה להם לגוף ולנפש. ועוד יש תועלת בהרחקת האשה זמן מה כדי לחבבה ולא יקוצו זב"ז ויתנו עיניהם באחרים וזה הטעם גם בנדה ועוד יש ביולדות שלא תתגנה על בעלה בעבור הלכלוך והזוהמא שבה אז עכ"ד. ובעיר מקלט כ' לאשר כי בחוה הטיל הנחש זוהמא לכן טומאת נקבה חמורה ובזכר לא נכנסה הטומאה בגופו אלא בערלה לכן טומאתו קלה ולזכר יש תיקון להסיר הערלה עכ"ד ויש לרמוז מצוה זו באות ו' עפ"י מ"ש בס' רז"מ]והוא נובע מהתיקונים{ ועוד וו דא זו"נ ובשביל כך נוקבא אסתירת פניה מבעלה בגלותא]ור"ל ו' שניה שהוא נוקבא הפוך פניה מן ו' ראשונה שהוא דכר{ כזה וו כאתתא דאסתאבת ואסתירת פניה לכן נקרא וו בקמץ עד"ש יהי' סגור ימי המעשה]קמץ ביאורו סגור{ עכ"ל הרי נרמז טומאת אשה

לבעלה באות וו מלא כזה בין יולדות בין נדה ובשל"ה וז"ל והנה חוה חטאה מפתוי הנחש שהטיל בה זוהמא ומכח זה הזרע נעשה טפה סרוחה וגם פרסה נדה ע"כ ז' ימים תהי' בנדתה כי פגמה בבריאות ו' ימי המעשה]ר"ל ו' ימים ועם יום שראתה הרי ז'{ וזהו כי תזריע אז תשב ז' ימים כימי נדת דותה ובמד' קהלת שבעת הבלים נגד זי"ב שנפגמו בחטא אדם וחוה ואח"כ נפגמו שנית בחטא קין שהרג להבל כו' ע"כ ונודע שהריגת קין להבל ע"י תאומה יתירה והיא נקבה ע"כ אם נקבה תלד וטמאה שבועים עכ"ל ור"ל דבנקבה יש ב' פגמים א' חטא אדם וחוה וב' קין. והנה מ"ש בשל"ה חוה פגמה בו' ימי המעשה ואח"כ מביא המדרש שנפגמו ז' ימי בנין הכל אחד כי בכ"מ המלכות טפלה אל ו"ק שהיא מקבלת מהם וממילא גם בשבת קודש שהיא המלכות הי' איזה פגם שלא יוכל להאיר לימי המעשה אך שיש חילוק באיכות הפגם כנודע לי"ח מ"מ ז' ימים הם. ואכ"מ להאריך בזה וזהו הנרמז באות ו' מן עון שהוא ע"י עון אדה"ר וחוה כמש"ל נפגמו ו' ימים והבן:

דרך חוקיך [אות קסח]

ז:

שלא יאכל טמא קדשים שנאמר בכל קודש לא תגע. הנה הוציא הכתוב אכילת הטמא בלשון נגיעה כי טומאה הראשונה שנתהוה בעול' ע"י הנחש הי' ע"י שהוסיפה חוה הנגיעה ושפטה בדעתה כי הנגיעה הוא כ"ש מאכילה. לפי שכל דבר נקנה וניתן מיד ליד והידים הם הנותנים ומקבלים הכל והידים המה לבר מגופא לכן שפטה בדעתה שיותר נקנה הטומאה בנגיעה בידים מאכילה שיוכל להיות ע"י אחר. וכן באמת גזרו חז"ל על ידים שיהיו שניות. וכן בבוקר נט"י מפני רוח רעה שעליהם. לכן הוסיפה הנגיעה ועי"ז הי' יכול לה הנחש ואמר כשם שאין מיתה בנגיעה ג"כ מכח סברת ק"ו הנ"ל נמצא שורש טומאה בא ע"י נגיעה ונרמז מ"ז באות ן' פשוטה רומז אשר הטומאה של נחש מתפשט לעולם. לכן אסור הטמא לאכול קדשים בל תתפשט טומאתו אל הקודש לחלל אותו. ונרמז בנון דנח"ש כמש"ל כ"פ נ' רומז נחש נוגה ובחינוך כ' טמ"ז כדי לקבוע בלבבינו יראת המקדש וקדשיו לכן אין לאוכלם רק הטהורים כי הטהרה מעלה וכבוד באדם עכ"ל ונרמז בנון פשוטה עפ"י מ"ש בס' מאורות נתן דאותיות מנצפך מורים על גבול וגדר לכן באים בסוף התיבה כדרך השומרים העומדים בסוף ע"כ וזה שנרמז בנון פשוטה לשמור הקודש ממגע זר:

אבת:

דרך חוקיך [אות קסט]

א:
שתקריב יולדות קרבן לאחר מ' יום לזכר ושמונים לנקבה ככתוב ובמלאת ימי טהרה כו' תביא כבש כו'. בחינוך טעם א' מפני שהצילה הש"י מחבלי לידה תתעורר מתוך ההעולה לתת הודאה להש"י ע"ז ועוד בשם רז"ל שבשעה שכורעות ללילד נשבעת שלא לזקוק לבעלה לכן צריכה כפרה עכ"ד ובכלי יקר הוסיף ע"ז ואף שאין בשבועתה כלום שהוא משועבדת לבעלה מ"מ צריכה כפרה על שהוציאה מפיה שבועה והרהרה בלבה לקרוא תגר על ה' ע"כ קרבנה חטאת על עקימת שפתיה שהוא כמעשה ועולה על הרהור הלב עכ"ד והבחיי כ' לכפר על חטא קדמוני שהיתה אם כל חי ולפי שהחטא הי' תחלה במחשבה ואח"כ במעשה הי' א' עולה וא' חטאת והקדים העולה שהמחשבה תחלה. וי"ל באות א טעם א' של החינוך לתת הודאה להש"י ע"ד מ"ש באודר"ע אלף אמר הקב"ה "אצתי "לפעול "פלא במרום ועומק שאין חקר ואין מספר שנאמר עושה גדולות עד א"ח בשעה שנוצר הולד ונפלאות עד א"מ בשעה שנולד הולד הרי רומז לנו הקדוש הזה באות א נפלאות שעושה הקב"ה בשעה שנולד הולד ודורש גם אל"ף פל"א אצתי לפעול פלא. וז"ש בחינוך שהקרבן הוא על נפלאות שנעשה בלידה והבן וטעם ב' של החינוך נרמז א על אלוף עולם שהרהרה בלבבה על אלופו ש"ע א' אחד ב"ה א' אמת ובפרט בשבועה הזו. ומ"ש הבחיי לכפר חטא קדמוני נרמז בא' הרומז אדה"ר ונרמז מ"ש שהחטא הי' תחלה במחשבה ואח"כ במעשה הי' תחלה עולה ואח"כ חטאת נרמז א רומז א חכמה א בינה חכמה מחשבה ובינה מעשה כטעם חכמה אומר ובינה עושה:

דרך חוקיך [אות קע]

ב:
שיהי' המצורע טמא ומטמא עפ"י הכהן שנאמר אדם כי יהיה בעור בשרו שאת כו'. בחינוך כ' טמ"ז כדי לקבוע בנפשינו השגחתו ית"ש בפרטות על ב"א ועיניו פקוחות על דרכי איש וארז"ל בשביל לה"ר באו הנגעים הוא הפריד בין אדם לחבירו לכן בדד ישב הוא הפריד בין איש לאשתו לכן אסור באשתו לכן הזהירנו הש"י שיחשוב שרוע מעשיו גרמו לו וירחיק מחברת ב"א כאדם המרוחק מרוע מעשיו ויתחנן אל המכפר החטא ובעצתו יוסר ממנו הנגע כי הש"י המשגיח עליו יראה תשובתו וירפאהו עכ"ד. ובאוה"ח כ' ולפי שהצרעת לפי הטבע תתהווה מזיהום ועיפוש הגוף ודבר זה יסובבנו העצבות והרפואה הטבעית לזה הרחקת העצבות והרחבת דעת. והנה בבוא עליו הצרעת

יאמר שזה הוא טבעי ולא יאמין שבא משום חטא לה"ר לזה נצטוה שישב בדד ובגדיו קרועים וראשו פרוע ועל שפם יעטה שכפי הטבע הוא נגדיי לרפואת הצרעת וכאשר יראה שע"י שהרהר בתשובה והתודה בעונו ויטהר לשונו ויראה כי הפך הנגע את עינו אז ידע שבא הנגע רק ע"י חטא לה"ר. וז"א ביום טהרתו הוכחתו ביום טהרתו דוקא עכ"ד והרדב"ז כ' לפי שחטא בלה"ר אותו דבור מקבלים הרוחות הפורחות באויר הנקראים שידים ומוליכין אותו לפני השר שלהן מיד שולט עליו הטומאה ונראה בגופו סימני רוח הטומאה לפיכך אין רפואתו אלא ע"י הכהן איש החסד כי בחסד יכופר עון עכ"ד. ויש לרמוז באות ב עד"ש הוא הפריד בין אדם לחבירו ע"י לה"ר ועשה מן האחדות שהי' ביניהם שנים שהוא ב גם בין איש לאשתו הנקראים דו פרצופין צורת ב' והם זוג אחד אחדות וחלקם לבחי' ב. גם ב' מלא בית רומז איש ואשתו שהם נקראים בית בכלל וע"י לה"ר עשה אותם ב פשוטה והיינו שנים לכן גם הוא יפרד מאשתו ויתחלק לב' ויסגר בבית. וי"ל מצור"ע עם ה' אותיות גי' בי"ת חסר א' ר"ל שהחסיר א' אחדות מן איש ואשתו שהם בית. ובזוהר ה"ק תזריע דף מ"ו וז"ל ואי לאו מחי לי' באתגליא באנפוי קמי' מלכא בגין דיסתכלון בי' וינדעון דהוא חטאה ולא רחימא דמארי' הוא עכ"ל וי"ל דמש"ה נק' מצורע מלשון מוציא רע שבו לחוץ שידעו כולם שחטא כמ"ש בזוהר ונרמז בב' הסתומה מג' רוחות ופתוחה לצפון דצפוני תואר ליצה"ר וחטאה שהי' סתום עד עתה ולא נודע שהוא חוטא ועתה ע"י שלא עשה תשובה נפתח הצפוני לעין כל וזה מצפון תפתח הרעה ר"ל ע"י יצה"ר שהקשה לבו לשוב אל הש"י נפתח הרעה שבו שידעו כל העולם עדי ישוב אל ה' וירחמהו:

דרך חוקיך [אות קעא]

ת:

שלא לגלח הנתק שנאמר ואת הנתק לא יגלח. בחינוך כ' טמ"ז להורות שיסבול אדם איזה צער ועונש שיענישיהו הקב"ה ולא יבעט בהם ואל יחשוב שיהי' יכולת בידו להסירה ולבטלה רק יבקש מהש"י שירפאהו עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שהם שלוחי יוצר כל ולרוב פעמים מייסר בגלוי כדי שיקבלו העולם מוסר ואם חישב להסתירו ע"י גלוח מתגלה עוד יותר ע"כ. ונרמז זה באות ת' שרומז אות וסימן כמו והתנות ת"ו. ונרמז צורת ת דנ כמ"ש בזוהר חקת ור"ל הקב"ה ד"ן אותו ורשם בו אות וסימן כדי שיקבלו מוסר ויעשו תשובה הרמוז בת' תשובה לכן אסור להסיר זה הסימן כי תו"י שדי עמדו עדי ישוב וירחמהו. ויקבל מאהבה כי כל משפטיו אמת כנרמז בתיו חותם אמת ותוכן דברי

אוצה"ח שסביב לנגע עומדים כוחות קליפות שרוצים לינוק מתגבורות הדינים האלה ובכאן אצל הנתק עומדים כחות שערות של עשו ארבע מאות איש שלוחי הדינים ואסור להעבירם בכח אלא בתשובה ותפלה עכ"ד הק':
על:

דרך חוקיך [אות קעב]

ע:
שהמצורע המוחלט יקרע בגדיו ויעשה ככתוב והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא. בחינוך טמ"ז שיקח דמיון בנפשו בהרחקתו מב"א כי בסבת החטא ירוחק האדם למען ישוב מדרכו וזהו ארז"ל הוא הבדיל בין איש לאשתו לפיכך מחוץ למחנה אהלו לכן ראוי שיקרא לב"א שיסירו ממנו וכלל גדול במדה שאדם מודד מודדין לו עכ"ד. ונרמז ענין טעם מ"ז באות ע עי"ן השגחה כי עינ"י ה' על דרכי איש לשלם לו גמולו ועי"ניו פקוחות על דרכי ב"א לתת להם כמפעלם ועוד נרמז ענינים שצריך המצורע להתנהג בשפלות יתירה ובענוה בבגדים קרועים וראש פרוע ועטיפת האבל והקריאה טמא. והוא שורש התשובה לכפרת עון. ונרמז בע' הרומז ענ"ו כמ"ש בזוהר בהקדמה. ויש לרמוז עפ"י מ"ש בס' יצירה המליך ע' ברוגז ר"ל אם יבוא על אדם איזה צער ורוגז ועונש משמים אז יתנהג בשפלות וענוה יתירה ואז ברוגז רחם יזכר ה' וישוב וירחמהו וירפאהו:

דרך חוקיך [אות קעג]

ל:
לדין דין נגע בגדים ככתוב והבגד כי יהיה בו נגע צרעת כו'. בחינוך כ' שרצה הש"י בטובו ליסרנו ולהורות לנו כי זה הענין אינו בטבע אבל מופת הוא באומה הישראלית למען ילמדו מוסר בהשתנות הכלים המיוחדים לתשמיש והם בגדי צמר ופשתים שהם רוב תשמישי ב"א וישובו מדרכם הרעה טרם יבוא הצרעת גם בגופם עכ"ד וכ"כ גם בזוהר תזריע ע"ש. ולטעם זה נרמז ל הרומז ל"ב וכן הוא לשון למוד ר"ל ללמוד מוסר אל הלב לשוב בתשובה לקנות לב טהור ורוח נכון ובס' כלי יקר כ' נגעי בגדים באים על נסות הרוח כי דרך להתכבד יותר במלבושי כבוד וע"כ בגד המנוגע דינו בשרפה כטבע האש לעלות למעלה וכל מתגאה נדון באש וטהרתו בכבוס מים המורה ענוה שיורדים למקום נמוך עכ"ד. ולפ"ז נרמז באות למד שעולה למעלה מכל אותיות א"ב עם זאת הוא כפוף

בראשו למטה כמ"ש בתמונה ל' רומז רם ה' ושפל יראה רומז על ענוה. ובשל"ה כ' נגעי בגדים בא מחטא אדה"ר ע"י הנחש דעי"ז נתלבש כתנות עור משכא דחויא בעד כתנור אור לכן נולדו נגעים בבגדים שהם משכא דחויא עכ"ד ע"ש והנה כל זה גרם חטא עץ הדעת טו"ר. לכן התקנה להתדבק בדעת הטוב דעת טהרה וקדושה. ונרמז זה באות למד הרומז לב מבין דעת וכטעם ודעת זה טהרות לטהר את כל אשר אתו ויזכה לכתנות אור: בנים:

דרך חוקיך [אות קעד]

ב:

לטהר מצורע המוחלט ביום טהרתו בציפורים ומים חיים ושני תולעת ואזוב ככתוב זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו וכו'. בחינוך כ' שהציפורים על שעשה מעשה פטיט בלה"ר והארז והאזוב שאם הי' מתגאה כארז ישפול עצמו כאזוב ושני תולעה רומז ג"כ ענוה היות כתולעת ולא איש ובמים רומז כמו כל הטמאים הטובלים שיראה כאלו נברא חדש וכמו שהעולם הי' קודם הבריאה מים כן אחר ששב נעשה ברי' חדשה ע"כ וענין זה י"ל באות ב הרומז על בריאות עולם חדש שנברא ע"י ב' דבראשית וכאלו הוא נולד מחדש כי הי' חשוב כמת קודם שנתרפא ועתה נעשה ברי' חדשה בחיות חדשה ע"י ב' דבראשית. ומ"ש בענין ציפורים על שעשה מעשה פטוט בלה"ר נרמז באות ב הרומז על התורה כמ"ש ברוקח ב' רומז על שתי תורות תושב"כ ותשבע"פ. דהנה ארז"ל אם סיפר מה תקנתא אם למד דף א' ילמוד ב' דפין וע"י דבורי תורה יתקן דבור לה"ר וע"ז רומזים צפורים מעשה פטיט לדבק בפטייטא דאורייתא והם ב' ציפורים ומ"ש עוד אזוב ותולעת רומזים ענוה נרמז בב' עד"ש בלקוטי ש"ס ב' ניתן לאברהם שאמר אנכי עפר ואפר: ובשל"ה כ' תרין ציפרין, נגד תרין משיחין ציפור השחיטה נגד משיח בן יוסף שיהרג ואח"כ יחיה ציפור החיה רומז משיח ב"ד ועיקר הטהרה הוא בצפור החיה עם ג' מינים יחד ע"כ עש"ה. ונרמז באות ב' תרין משיחין כי ב' ע"ד מנין צורה מילוי כזה מנינו ב' צורה ד"ו הרי י"ב מילוי תי"ב הרי תכ"ד גי' משי"ח ב"ן דו"ד. ומשי"ח ב"י נכלל ג"כ בו שהוא העיקר וכמו צפור החי' ובלק"ת כתב ב' צפורים החי' חכמה דנוגה השחיטה בינה דנוגה ונרמז ב' רומז חו"ב ב' דבראשית רומז חכמה ב' רומז בינה כמ"ש בתיקונים י"ח:

דרך חוקיך [אות קעה]

ג:

שיגלח המצורע ביום השביעי לטהרתו שנ' והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו. בחי' כ' טמ"ז כדי שיראה עצמו כאלו היום נברא והיום מתחיל שערו לצמוח ויחדש מעשיו לטוב עכ"ד. והנה דבריו עולים כמש"ל כי מצורע חשוב כמת נמצא נולד היום ביום טהרתו והנה מה שמצורע חשוב כמת הוא אבדת נשמתו הטהורה כי הגוף חי לפנינו אך על בחי' הנשמה נאמר מת נמצא ביום טהרתו נכנסה בו הנשמה מחדש. וזה יש לרמוז באות נון הרומז נשמה כמ"ש באודר"ע שאמרה נ' שבי אתה נותן נשמה לבריות שנ' נר אלקים נשמת אדם. והנה אף שגילח בראשונה ביום טהרתו צריך לתגלחת שניה ביום השביעי והוא לפי ששבעה ימים הוא בטמאתו הראשונה והשערות גדלו בטומאת מצורע שהוא טומאת הנחש שדיבר לה"ר בראשונה והלבוש כתנות עור משכא דחויא שמזה בא הצרעת עיין ע"ח שער ק"נ פרק ז' ובשער לאה ורחל פ"ז והשערות הם מותרות ודינים לכן צריך להעביר לגמרי אותם הדינים שהם מן נ' דנח"ש ולקנות נ נשמה טהורה:

דרך חוקיך [אות קעו]

י:

שיטבול כל טמא במקוה מים של מ' סאה שנאמר ורחץ את בשרו במים וטהר. בחינוך כ' לרמוז שיראה הטמא כאלו נברא מחדש וכמו שהי' העולם קודם הבריאה במים ולהורות שינקה עצמו מכל חטא כמו שטבע המים לנקות כל דבר עכ"ד. ויש לרמוז ט"א באות י' שהוא ראשית כל הצורות ראשית הבריאה וכל הצורות ממנו מצטיירים עיין ע"ח שער אבי"ע בשם ס' הבהיר וכן יחשוב הבא להטהר שנברא מחדש גם אות י' רומז אוירא דכיא תטהרו במספר כת"ר כי י' רומז כתר לפעמים כנודע וזה רומז שינקה מכל חטא ונרמז עוד עפ"י מ"ש הרמב"ם סוף מקוואות וז"ל כשם שהמכוין לבו לטהר הוא טהור ואף שלא נתחדש בגופו דבר כך המכוין לטהר נפשו מטומאות הנפשות שהם מחשבון האון ודעות הדעות כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במימי הדעת הרי הוא אומר וזרקתי עליכם מים טהורים כו' לטהר אתכם עכ"ל הק' וזרחה רוה"ק על הרמב"ם לקרוא המקוה מימי הדעת עד"ש בתיקונים זאת קומתך דמתה לתמר ר"ל כוונת המקו"ה דומה לכוונת הלולב שמכוונים בלולב לעורר בחי' דעת המתפשט במידות שהם ו' צרופי יה"ו הנודעים לי"ח כן במקוה הכוונה שש מעלות במקוואות עיין בכוונת לטבול עצמו ח"י פעמים לכל קצה ג' יה"ו עם צרופיהם והם בחי' החסדים המתפשטים והוא הדעת כי מים הם החסדים והמקוה גופא הוא הדעת כי דעת דז"א ביסוד אמא שהוא המקוה המטהרתו לכן אמרז"ל ודעת זה טהרות וזה יש לרמוז באות י' הרומז לפעמים על

הדעת עד"ש פע"ח שער התפילין פ"ח וז"ל בחי' הדעת צורתו אות י' כמו היסוד שצורתו י' ע"כ. וז"ל סה"ק חסד לאברהם נהר נ"ט קבלה בידינו ש"ד מאות כחות הטומאה שורה על הטמא וכדי להעבירם צריך מ' סאה מים וכל סאה מחזקת קמ"ד בצים כו' ועם היות שאדם מורכב מד' יסודות אין טהרתו אלא במים והטעם שהטומאה הוא רוח כאמור ואת רוח הטומאה כו' והרוח בטבעו לכנס אל המים וכשהטמא נכנס למים נשלח ממנו רוה"ט. אבל אם נשאר שער א' חוץ למים לא נטהר שמשם נאחז הטומאה וחוזר ושורה עליו ועד"ה מים רומז חסד וז"ס הטהרה כאומרו בחסד ואמת יכופר עון ומימי החסד מחכמה נשפעים ואות י' רומז לחכמה וצורת י' גולם אטום כדמות ביצה גם יוד גי' קמ"ד כזה ו' צרופי יוד גי' ק"ך וח"י אותיות של ו' צירופים עם ו' תיבות הרי כ"ד ס"ה קמ"ד והיינו סוד הסאה קמד בצים נמצא הסאה נדמה לאות י' לרמוז שכל סאה יש בה להעביר י' כוחות הטומאה ובצירוף מ"ס יש בכוחם להסיר כל ד' מאות כחות הטומאה והיינו סוד ד' מאות איש עמו שנזכר בזהר כי בעשרה מקומות יש שערות בגוף נגד י' כוחות הטומאה עכ"ד ועיין בקדשו שהאריך עוד הרי נרמז באות י' כל ענין טהרת הטבילה. עוד נרמז בדרך מספר יוד ואו דלת יפ"י ופ"ו דפ"ד עם הכ' ג"י טהרות:

דרך חוקיך [אות קעז]

ם:

שיביא המצורע קרבנותיו בשמיני לטהרתו ב' כבשים א' לעולה וא' לאשם וכבשה לחטאת שנאמר וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת. בחי' כי בקרבן יש דמיון להשפיל יצר הגוף ולהגדיל מעלות הנפש לכן המצורע חייב בו כי הצרעת לא הי' כ"א מצד המשכו לתאוות הגוף בדבור או במעשה וראוי להתיסר עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז בם עד"ש באודר"ע שבמ"ס נקרא הקב"ה מוש"ל ומ"ס אומרת שירה וממשלתך בכל דור ודור וידוע החילוק בין מלך למושל מלך הוא כשמקבלים אותו באהבה וברצון למלך ומושל נקרא כשאין רוצים המדינה לקבל אותו למלך רק ביד חזקה נלחם עמהם וכובש אותם תחתיו ואח"כ מושל עליהם כרצונו. וזהו הנרמז במצורע שחטא להש"י ולא שב אליו ברצונו לקבל עול מלכות שמים עד ששלח עליו נגעים ויסורים כדי שיכנע לבבו וישוב. ואחר ששב וקבל מלכותו אוסף אותו מצרעתו. לכן צריך להביא קרבנות טהרה והקרבנות האלו הם בחי' ממשלה הנרמז במ"ס. והנה סדר הזה הוא לדעת החינוך שהוא כסדר הנאמר בתורה ורחץ כו' קודם הבאת הקרבנות. ובעל מצות ה' כ' קודם כל הלכות המצורע ואח"כ דין הטבילה שהוא כולל כל הטמאים וטבילה וכן סידר אדומו"ר

באוצה"ח ולפי"ז נרמז הבאות קרבנות באות יוד וטבילת מקוה באות מ"ס. ויש לתת רמזים גם לזה הסדר כי מצות הבאת הקרבנות הוא להכשירו לאכול בקדשים שהם בחי' י' חכמה שהוא קודש. ונרמז במילוי יו"ד י' רומז עולה שהוא סוד המחשבה כי יוד ע"ש המחשבה נאמרה אשם מרומז באות ו' ממילוי יוד עד"ש בס' קה"י מזוהר ויקרא אשם לשון תיקון כד"א האשם המושב לה'. וכ' ע"ז בס' הנ"ל אשם רומז ג"ר אמ"ש וכשחוטא מסלק ג"ר מז"א וכששב בתשובה ומביא קרבן מחזירין ג"ר לז"א וז"ש אשם המושב להוי"ה דהוא ז"א עכ"ד. והנה ו' רומז תמיד לז"א הרי אשם תיקון ו' חטא"ת כ' בפרד"ס היא המלכות כאשר נתמעטה וירדה להדום רגליו בסוד וירד מעשות החטאת ע"כ וזה רומז לאות ד היורדות לבריאה ולעולמות התחתונים כמ"ש פע"ח שער ר"ח ח"פ שכשיורדות מלכות לבי"ע הוא בחי' ד הרי חטאת באות ד הרי נרמז עולה אשם חטאת שהם קרבנות המצורע באות י' מלא יוד ואחר יאכל בקדשים שהוא י' קודש בכללות. ומעתה נרמוז בס"ד מצות טבילת מקוה במ"ס כמ"ש בתיקונים חשסרי שמע וברוך דבהון אתדכיאת שכינתא לגבי בעלה במקוה דילה דאיהו מקוה ישראל ה' ואיהי שיעור קומ"ה דהכי אינון אתוון מקו"ה ואינון ברזא דמ"ס ברזא דא ם ט' נקודין לכל סטר ובנקודה דאמצעיתא אשתלמו לארבעין סאה דאיהו שעורא דמקוה דבי' אתדכיאת נוקבי לגבי בעלה עכ"ד הרי בעליל מקוה היא מ"ס וי"ל דהיא בינה אמא המטהרת את הבן כטעם הן שמים לא זכו בעיניו. וי"ל דהוא תבונה שהוא ם' ואז היא רביעא על בנין והוא בסוד רבצת על האפרחים הנרמז רבצת גי' מקוה ישראל. והנה כפי זה הסדר נרמז מצות טבילה בפסוק ורחץ את כל בשרו הנאמר בזב ובעל קרי ולאו דוקא במצורע. ות"ל הבאתי פנים לכאן ולכאן:

על:

דרך חוקיך [אות קעח]

ע:

לדין דין נגעי בתים ככתוב ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם כו'. בחינוך כ' הענין צרעת באבנים הוא מופת יבוא לפעמים בבתי ישראל להוכיחם כי מאהבת ה' עליהם יודיעם מוסרו במה שחוץ לגופם שאם לא יעשו תשובה יתפשט גם בבגדו ואם לא יעשו תשובה יתפשט גם בגופו. ועוד ארז"ל שמביא הש"י נגע בבית כדי שיהרסו הבתים וימצאו מטמון שהטמינו שם האמורים עכ"ד ועיין זה"ק תזריע דף מ"ו אי הדר בי' מוטב ואי לאו מחי באתגליא באנפוי בגין דינדעון ב"נ כו'. והנה בעל החינוך כתב כסדר הראוי

מלמטה למעלה הקל תחלה שכן בעל הרחמים אינו פוגע בנפשות תחלה לכן כ' תחלה מה שרחוק ביותר מגופו ונפשו והוא הבית ואח"כ יותר קרוב שהוא הלבוש ואח"כ בגופו ממש והנה כולם הם ע"י נגעי הנפש שהם החטאים והעונות שמנגעי הנפש באים לבית לבוש גוף. אמנם התוה"ק באה להזהיר ולהתרות לב"א בל יחטאו בנפשם לכן כתוב החמור קודם כי מודיע להם תיכף עונש החמור למען ישמעו ויראו. והוא צרעת הגוף ואח"כ הבגד ואח"כ הבית והסדר הזה הוא עד"ש בע"ח שער אבי"ע שיש באדם ד' בחי' נפש גוף לבוש היכל והם כסדר ד"א הוי"ה ב"ה נפש י' גוף ה' לבוש ו' בית ה'. והנה נגעי הנפש א"צ לחשוב כי כולם באים ע"י נגעי הנפש וגם הרפואה לנפש אינה ביד אחרים רק בידו אם ישוב יסירם מנפשו. לכן ביארה לנו התוה"ק בחי' גוף בגד היכל כסדר שם ה"ו"י"ה כי בחי' נפש הוא קודם להם, ובעל החינוך חושב כסדר שראוים לבוא על האדם קודם הקל בית מלבוש גוף מלמטה למעלה. והנה נרמזו ג' ענייני נגעים בג' אותיות בל"ע ב רומז מצורע בגוף ל בבגדים ע בתים. דהנה הנגעים באים ע"י צרעת ממשכא דחויא כמ"ש בע"ח שער לאה ורחל פ"ז ובלק"ת. והוא ע"י לה"ר שהוא חטא הנחש אשר גרם להתהוות דעת שוטים דקליפה ע"י אכילת עץ הדעת טו"ר לכן נרמזו ג' נגעים הנ"ל באותיות בל"ע שהוא מלך הראשון בל"ע בן בעור והוא סוד דעת דקליפה. ונרמז דין נגעי בתים לטעם החינוך שרומז השגחה נפלאה בבתי ישראל להוכיחם. גם לטעם שימצאו מטמון רומז השגחה נפלאה להשגיח בעינא פקיחא הנה עי"ן ה' אל יראיו ודוקא בארץ ישראל שנאמר עיני ה"א בה להעניש ולהשכיר. ועוי"ל בעי"ן הרומז צרות עין כמ"ש בגמ' ערוכין תדר"י ובא אשר לו הבית מי שמייחד ביתו לו עתה יתגלה כל מה שיש לו כשיפנה ביתו ע"ש. והנה צריך לעשות תשובת המשקל ולנהוג טובת עי"ן עם כל וז"ש והנה הנגע לא הפך את עינ'ה ר"ל שעדיין לא שם להפוך עי"ן שלו לטובה. לכן עודנו בטמאתו בצרות עין עין רעה ר"ל. והש"י ירחמנו ויהפוך לנו נג"ע לענ"ג כי ישוב אות ע הכתוב למטה בנגע ויעלה למעלה ויהיה צירוף ענג:

דרך חוקיך [אות קעט]

ל:

שיהי' הזב טמא ומטמא שנאמר איש איש כי יהי' זב מבשרו זובו טמא הוא. בחי' כ' לפי שהש"י הזהירנו מאוד מן המותרות ואין ספק כי הזיבה באה ע"י מותרות מאכל ומשקה שיגדל בגופו אותו מותר המאוס וכמשארז"ל דרכא דמיכלא יתירא להביא לידי זיבה ותודיענו התורה שהאדם הזה הוא טמא ובהרחקנו מזה נקנה מידת היושר לכן

אינו טמא כ"כ בראי' א' כי לא נתחזקה בו עוד אותו הליחה אבל בצאתו הרבה הוא טמא ביותר עכ"ד. ויש לרמוז דהנה זיבה שהוא ממותרות מאכל ומשתה וע"י זה בא לפגם הברית כמ"ש במאו"א וז"ל ז"ב מורה על פגם הברית גי' ט' רומז ספירה ט' שהוא היסוד עכ"ל. והנה שורש הדבר בא מן מעשה בהמיות באכילה ושתיה יתירה. וכן תאות משגל וזימה יתירה וע"ז נאמר גם נפש בלא דעת לא טוב. כי ענין המבדיל בין אדם לבהמה הוא הדעת להתנהג בפרישות וקדושה. וז"ש בס"י המליך אות ל בתשמיש כי למד רומז לב מבין דעת להתנהג בקדושה ובפרישות עד"ש והאדם יד"ע את חוה ותפסה התורה בלשון ידיעה שהוא דעת זה טהרות. לכן הזב שנהג עצמו בלי דעת הוא טמא ומטמא שידיעת ההפכים אחד הוא להתנהג בפרישות ובדעת כהוראות למ"ד כמ"ש בשעג"ע למד רומז למדני כי רצונך ר"צ לתקן הצנור יסוד אותיות רצון ע"י הדעת שהוא למ"ד כנ"ל:
שלשים:

דרך חוקיך [אות ק"פ]

ש:
שיביא זב בעל שלש ראיות קרבן שנ' וביום השמיני יקח לו שתי תורים או שני בני יונה כו'. בחי' כ' שענין הקרבן השפלת היצה"ר שבגוף ולהעלות השכל לכן כשנתרפא הזב ראוי לו להזכיר רוע תאוותו ולהיישיר גופו ובענין הקרבן יקח מוסר ע"כ. ומהר"מ כ' והי' קרבן הזב והזבה כי יתרון המאכל גורם הזיבה ויתקנו כי יפרשו ויתחרטו עכ"ד וכ' הרדב"ז והקיל הכתוב בזב וזבה שקרבנם שתי תורים או ב' ב"י לפי שאנוסים הם בטומאתם ומ"מ צריכים כפרה והרחקה כי רוה"ט שורה עליהם וכשיטהרו צריכים קרבן להכניסם למקום טהרה כיון שהגיעו להשתלח מחוץ למחנה כן נשתלחו למעלה ולא יכנסו עד ירצו בקרבן עכ"ד. והנה לפי מ"ש דזב הוא פגם הברית שהוא כולל כל הקומה שלו כנודע דעל היסוד עומד כל הגוף כמו הבית שעומד על היסוד שבה. והנה פגם במחשבה דבור מעשה ג"כ הכוללים כל הקומה דמחשבה הוא בראש ובמוח ובלב ודבור מתחיל מהפה והקנה וכל כלי נשימה שהם הריאה והלב המרחף עליו וכלי המעשה הם חלק התחתון וכן בקדושה עליונה מחשבה ג"ר דבור עולם האמצעים חג"ת מעשה הם נהי"ם עולם התחתון. לכן צריך לתקן כולם המעשה תיקון במה שיצא חוץ למחנה והדיבור בספירות ז' נקיים שסיפר בפה והמחשבה מתקן בהבאות קרבנות. שהם רעותא דלבא רצון ונדבה גם צריך לתקן בחי' עולם שנה נפש שבכל דבר שכן בזיבה פגם בבחי' עש"ן והתיקון ע"י יציאה מחוץ למחנה בחי' עול"ם וספירות ז' ימים הוא שנ"ה. ובקרבן

מתוקן גם הנפ"ש הרי התיקון בחי' עש"ן ונרמז באות שי"ן בג' קוין שבה שהם צורת זי"ו כמ"ש בלק"ש. ורומז י' נפ"ש ו' שנ"ה. כמש"ל במצוה קמ"ה בשם הפרד"ס שנ"ה הוא ת"ת ו'. ז' הוא עול"ם שהם זי"ב עולם. וכ"כ בס' רז"מ ש' רומז עולם שנה נפש. לכן זב בעל שלש ראיות שפגם בג' בחי' מחשבה דבור מעשה צריך להביא קרבן לתקן מד"מ עש"ן. כנרמז בצורת ש' י' מחשבה נפש ו' דבור שנה ז' מעשה עולם:

דרך חוקיך [אות קפא]

ל:

להיות המוציא שכבת זרע טמא ומטמא טומאת ערב שנ' ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע כו'. בחי' כ' לפי שענין זה לא יקרה כ"א מצד מחשבת תאות גופני לכן הגוף ב"ק טמא כי עיקר היותו בעולם רק להבין במושכלות לכן ראוי לו שיעמוד בטמאתו יום א' כדי שתנקה מחשבתו יפה ואחר יטהר עכ"ד ומהר"ם הבבלי כ' טמ"ז שהזרע יטמא כמו המת שהרי אין בו נשמה לכן עונש מוציא זרע לבטלה כהורג נפש כי מהזרע הי' ראוי לעשות נפש לכן יטמא כענין מת עכ"ד. ויש להבין הלא הזרע לא הי' בה שום חיות מעולם ומהיכן יטמא. אמנם יש לומר עפימ"ש הרמב"ם ז"ל זרע הוא המובחר מן דם האדם שהוא הנפש כי כל הדמים שבכל האברים יונקים מדם הלב וכן הולכים הדמים אל הלב לקבל חיותם ושבים למקומם לחלק החיות לכל האברים שבהם הדם. לכך הלב מרגיש הכל שאם יקרה איזה מיחוש באיזה אבר שהלב חיות כולם. וכן ממילא יש בהזרע חיות מה שקיבל מן הלב ויש בזרע מכל האברים והגידים שהוא תמצית ומובחר מכל הדמים. לכן נתרקם מן הזרע כל האדם. לכן יונח מאוד טעם מהר"מ שהזרע יטמא כמו המת כיון שהי' בו חיות מהלב אך אח"כ בהוציאו לבטלה ר"ל מת החיות ממנו וזהו הנרמז מ"ז באות ל הרומז ל"ב כמ"ש בסה"ק דלמד הוא לב כל הא"ב שהוא באמצע עיין באודר"ע. ולפי טעם החינוך הנ"ל כדי שינקה מחשבתו מן תאות הגופני נרמז בלמד שהוא ל"ב לטהר מחשבות לבו. גם עפ"י מש"ל בטומאת זיבה ל רומז לב מבין דעת יצדק גם בכאן לטהר דעת שלו ולקדש עצמו ביותר כי טומאת המת כרוך בו עם זאת אינו טמא כ"א טומאת ערב כי לא הי' בו חיות גמור:

דרך חוקיך [אות קפב]

ש:

שתהא נדה טמא ומטמא שנ' ואשה כי תהי' זבה דם יהי' זובה בבשרה כו'. בחי' כ' בפ' אחרי כלל הענין הש"י הרחיק מאתנו כל לכלוך וטומאה ונזק עכ"ד. ובתיקונים תיקון מ' בגין ההוא זוהמא דהטיל נחש בחוה גרם לערבא מיין דדכיו עם מיין דמסאבא ע"כ ובזוהר הרקיע כמו שיש למלכות אות ד' וש' בחי' נקודת ציון שבה בבחי' שבה כן סט"א יש לה נקודה אמצעות סוד שקר ושקר הוא יסוד דנו"ק דקליפה וכמו שיש בקדושה ה"ג ביסודה לעורר זיוג הק' כן יש בסט"א ה"ג טמאות ביסודה וכשעולות לינק מהקדושה ח"ו בשעתא דאמא קדישא סליקת למלקט עינוגין וכסופין ומומא אשתכח בישראל ואז ינקו ח"ו הקליפות מעידונין אלו כד מטי לגבה טפת דם כחרדל ומיד אעדיעת ויתיבת עלה ז' ימים בנדתה וכו' ואז יונקין הקליפות הפרש והזוהמא ואתפרשת אתתא מבעלה כי גבר השקר נקודה דיסוד דקליפה עכ"ד הק' ובס' מאורי אור דם נדה בא מזוהמת הנחש שהטיל בחוה וכן נדה גי' זוהמא ע"כ ויש לרמוז זה המצוה באות ש' עפ"י מ"ש בזוה"ק ש' הוא מאתוון דקשוט ואתוון דזיופא נטלין לי' ולא אתקיים שקרא אלא אי נטלין ק"ר לאות ש' בקדמיתא מכאן מאן דבעי למימר שקרא יטול יסודא דקשוט בקדמיתא ולבתר יוקים לי' שקרא עכ"ד זוה"ק בהקדמה וכ' שם בזהר"ק דלית סטרא דמסאבי שאין בה נהירו דקיק מסטרא דקדישתא ע"כ. ונראה בעליל דאות ש' הוא ניה"ק אשר במלות שקר המקיים אותו וכן בנח"ש וכן רש"ע. לכן כשבא הנחש לפתות חוה בשקר שלו אמר תחלה דבר אמת וקשוט מבחי' ש' דשקר ואמר אף כי אמר אלקים כו' כאלו הוא מאמין ועי"ז האמינה לדבריו ואתקיים שקר שלו ר"ל. וז"ש חוה הנחש השיאני ר"ל פעל באות שין שהכניס בדבריו עמי וכנ"ל נמצא ע"י אות ש' הטיל זוהמא בחוה ונעשה דם נדה הטמא ומטמא והנה יש בש' בחי' ז' ראשין שהם ב' שינין של ד' ראשין ושל ג' ראשין. כמ"ש במג"ע בענין המזיק שבא עם ז' ראשין בקדושין גבי ראב"י. וע"י ק"ש בטל אותו ע"י ש' דשמע. לכן ז' ימים הוא בנדתה כמנין ז' ראשין שהם מתדמין תמיד לקדושה בבחי' ז' והוא ע"י ש' שקר ולעתיד יוציא הש"י בלעו מפיו ויתבער רוה"ט טומאת נדה וזיבה מן הארץ:

דרך חוקיך [אות קפג]

י:

שתהא זבה טמאה ומטמאה כמשפט שנ' ואשה כי יזוב ימים רבים בלא עת נדתה וגו'. בחינוך טמ"ז כמו ביולדות שהש"י חס על עמו להרחיקם מכל מחלה המזקת לבא וכ"ש להשוכב עמה כי כפי הקורבה עמה ההיזק ביותר ע"כ ומהר"מ כ' טמ"ז לפי שהרהרה

בעסקי בעולה וז"ש רז"ל דמה מחמת עצמה ולא מחמת אונסה וכו' ולפי שהרהורים רעים פועלים גם בנפש ע"כ תטמא כל הנוגע בה עכ"ד ומ"ש בחינוך להרחיק ממחלה המזקת יש לומר כמ"ש בסה"ק דדם נדה וזיבה ארסיי משורש נחש והוא המחלה המזקת דוקא לגופים קדושים עם ב"י וכ"כ הכוזרי ואין משיג בהפסד הזה אלא בעלי רוחות הדקות המשתדלות להדבק באלקות ופי' בס' חן טוב דעניני טומאה אינם נפעלים אלא בב"י לפי שהם מוכנים שתשרה עליהם שכינה וארז"ל ב"י מטמאים בזיבה ואין עכו"ם מטמאים בזיבה. ויש לרמוז באות י' חכמה שהוא קודש. וכן י' רומז שכינה הק' מידה י' וכ"כ בתיקונים תיקון כ"ו אפ"א ב' פעם ב' גפ"ג דפ"ד הפ"ה ופ"ו זפ"ז חפ"ח טפ"ט יפ"י גי' שכיכה. ורומז לפי שמוכנים ב"י להשראת שכינה לכן משתוקקת הטומאה לינק משם לכן אם תמצא מקום מנוח מיד תנוח שמה כמו דב"י מטמאים באהל ועכו"ם אינם מטמאים מט"ז. ולמ"ש מהר"ם מפני הרהור נרמז ביוד הרומז מחשבה. ויל"ע עפ"י הידוע שיש י' כתרין דחרשיא והם י"ס דקליפה מכתות הנחש שממנו בא נדה וזוהמת זיבה כמש"ל ונדה אינה רק ז' ימים נגד זי"ב שלהם כי עדיין לא הגיע הטומאה מג"ר שבה לכן די ז' נקיים. וזיבה כולל כל י"ס דחרשיא לכן צריכה ז' נקיים נגד ז"ת והקרבן נגד ג"ר שבהם. והנה בקליפה הוא אחד עשר דהיינו עם המקיף כידוע מסוד הקטורת י"א סמנים עם נקודה המחיה אותם. אבל נרמז רק ביוד דקדושה כי הוא עשר ולא אחד עשר. לכן יש י"א ימי זיבה לפי שבא מן י"א שלהם כנ"ל י"ס דחרשיא עם נקודה המחי' אותם והכל נרמז ביוד המברר כל הברורין ומנקה כל זוהמות קודש לה' אם תשמר כתורה בענין ז"נ וקרבן ואחר תטהר:

דרך חוקיך [אות קפד]

ם:

שצריכה זבה גדולה להביא קרבנותיה בשמיני שנ' וביום השמיני תקח לה שתי תורים כו'. א' חטאת וא' עולה. בחי' כ' מצוה זו כמו קרבן הזב דע"י הקרבן ישפיל כח החומר ויגביר השכל ע"כ ונרמז בם' שרומז עולם הבינה עולם השכל להגביר השכל על החומר. וע"י הקרבנות יתגברו מחשבות קדושות על חומר הגס וישוב הכל לקדושה עליונה ויש לרמוז במ"ס לג"ר שהם בחי' מאמר סתום וחתום. ויש לרמז שלכן דוקא זבה שראתה ג' ימים צריך קרבן. לפי שהגיעה לבחי' ג"ר וכנ"ל אבל אם לא ראתה רק ב' א"צ קרבן והיא רק שומרת יום וקיל טומאתה עוד מנדה שצריכה לעולם ז' ימים לפי שכן טומאת נדה רק בז"ת וכן נרמז נדה נד ה' כמ"ש בשל"ה ר"ל הפירוד בין ו"ה משא"כ זבה הפגם מגיע

עד ג"ר כנ"ל. לכן פחות מג' ימים עדיין לא נתיישב בה הטומאה והוה רק שומרת יום א' כמו בעל קרי שבא ג"כ ממותרות. אך זב חמור שגם ב' ראיות השרישו בו טומאת ז' כי בזב אינו שכיחא הליחות כמו בזבה והוה מותרות יתירה משא"כ אשה בה שכיחא הליחות והוה הפגם רק בג' ראיות. ונרמז עוד ם ב' דלתות שבאשה ששלטו שם החיצונים ע"י זוהמת הנחש לכן צריכה קרבן לגרש ממנה כוחות ההם ואחר תטהר לקדשים. וי"ל ביותר מרחב דהנה קדשים הם חותם עולם בכלל כי העולם עומד על העבודה וכן קדשים גי' חות"ם. לכן כאשר נפגם החותם שלה ע"י זיבה כי באשה הוא החותם. בסוד צירים ודלתות ם לשמור המלכות מחיצונים שנחתם המלכות בחותם דבינה נה"י שמו' קס"א קמ"ג קנ"א גי' חותם ועיין הקדמת ע"ח כלל ט"ו ובשער הירח וכאשר שלטו שם החיצונים ע"י טומאת זיבה ר"ל נתקלל החותם הזה ואסורה בקדשי"ם הרומז חות"ם כנ"ל. ואף שספרה ז"נ עדיין לא נתקנו ג"ר שהם בחי' קדשים עד שתביא קרבן לה' שהם קדשים כדי לטהר ג"ר שהם ק'ד'ש'י'ם גי' חותם ואז תאכל בקדשים:

ועל:

דרך חוקיך [אות קפה]

ו:

שלא יבוא הכהן בכל עת אל הקודש אל פני הכפורת. בחי' כ' שיקבעו המשרתים הקדושים גדולת המקו' ומעלתו ותהי' תמיד יראתו על פניהם עכ"ד ובס' עיר מקלט טמ"ז שאסור הכהן לבוא בכל עת אל המקדש מפני חבור הכרובים שמתייחדים ובשעת החיבור צריך צניעות גדולה לפיכך חייב מיתה הנכנס שלא ברשות עכ"ד. וז"ל זוה"ק פ' אחרי דף נ"ט דהכרובים הי' זו"נ אמר ר' אבא מה בעי הכא כי בענן אראה על הכפורת עכ"ד הק' וכ' במקדש מלך שם מאי בעי הכא פי' שאומר הזעיר ואל יבוא בכ"ע אל הקודש ומאי בעי הכא הכהן כי בענן אראה כו' לפי שהכרובים מתייחדים ע"ש כביכול. והנה הז"א הוא נגד אות ו' כנודע והז"א מזהיר ואל יבוא בכ"ע א"כ אות ו' הוא מזהיר מלת זו. וזהו שמרומז מצוה זאת באות ו' והדברים עתיקין ברוך חכם הרזים שנתן לנו תורת אמת וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות קפו]

ע:

שיעשה הכה"ג לבדו כל עבודת יוה"כ שנ' בזאת יבא אהרן אל הקודש כו'. בחי' כ' שהי' מחסדי הש"י לקבוע יום א' בשנה לכפרה עם התשובה שאם יתקבצו העונות של כל שנה ושנה תתמלא סאתם ויתחייב העולם כליה ע"כ קבע יום א' לשנה לכפרה ומתחילת הבריאה יעדו לכך ועי"ז נתקדש היום וקיבל כח הזכות מהש"י עד שהוא מסייע בכפרה עכ"ד ובס' המורה כ' לאשר שהי' שעיר המשתלח לכפרת חטאים גדולים שאין חטאת הצבור מכפר מה שהוא מכפר וכאלו הוא נושא כל החטאים מפני זה לא נרצה לא לזביחה ולא לשרפה ולא לקבורה כלל אלא הרחיקו תכלית הרחקה ויושלח בארץ גזרה שאין בה יושב עכ"ד. ויש מצוה זו באות ע' עפ"י מ"ש בזוהר אחרי ס"ג וז"ל מה כתיב בהו בכהנים טוב עין הוא יברך דהוא הוה זמין בההוא ושארי ברכתא באשגחיתא דילי' וע"ד תנינן יסטי ב"נ ממאה אורחין ולא יארע בב"נ דאית לי' עינא בישא אף הכי ושילח ביד איש עתי דהוה זמין להאי ורשים להאי כו' וכהנא הוה אשמודע בי' חד עינא יתיר מאחרא כו' וע"ד כתיב טוב עין הוא יבורך א"ת יבורך אלא יברך עכ"ד הרי שנבחר הכה"ג לעבוד עבודת יוה"כ משום שהוא טוב עי"ן ראוי לאמשכא ברכתא דלעילא ולהתכפר על ידו לכן הוא לבדו ראוי לעשות כל עבודת יוה"כ כהוראת אות ע' שהוא עין טובה. ועוי"ל עי"ן רומז עין טובה עינא פקיחא בהשגחה ברחמים על עמו שלא ישתקעו בחטאים ועונות הרבה רק ימחול להם בכל שנה כמ"ש החינוך ובחמלתו על עמו לא יחשוב להם עו"ן הנרמז ב-ע רק יכפר ויסלח ע"י תשובה וענוה הנרמז ב-ע כמ"ש בזוהר. ועוד י"ל ע' תמונתה נו"ז כמ"ש בתמונת עין בס' ב"ש באריכות והוא גי' ס"ג שהיא בינה בחי' יוה"כ אמא עילאה. ונרמז עין גי' ה"פ הויה שהם ה"ח להמשיך מן הבינה ע"י ה' תפלות ובמספר הקדמי ע' ג"י שכ"ה ה"פ אד"נ. לבטל ש"ך דינים ע"י ה' אלפין הידועים הרי רומז ע' יחודא דהויה אד"נ ה"פ שהם כוללים ה"ח וה"ג. והנה עבודת יוה"כ ע"י כה"ג בק"ק. רומז עולם שנה נפש המובחרים להקב"ה כי קדשי קדשים נבחר בכל בחי' עולם ויוה"כ נבחר בכל השנה וכה"ג בכל הנפשות. והוא סוד עש"ן וזהו כי בענ"ן אראה כו' ומדרשו בעשן הקטורת. נרמז באות ע' עפ"י הצורה ענו כמ"ש הק' הצדיק מקאזיניץ זי"ע מובא בעטרת צבי והנה ע' רומז עולם. נ' נפש ן' הוא שנה בחי' ת"ת כמש"ל במצוה ק"פ בשם הפרד"ס. ובזהר כ' בפשיטות ע' רומז ענ"ו:

דרך חוקיך [אות קפו]

ל:

שלא לשחוט קדשים חוץ לעזרה שנ' איש מבית ישראל אשר ישחט כו'. ואל פתח אהל מועד לא הביאו. בחי' כ' שקבע ה' מקום להביא הקרבנות להכין לבבם שם אליו ומתוך הגדלת המקום ויראתו אל לב ב"א הלבבות מתרככים שם לקבל עול מלכות שמים בשלימות עכ"ד ובס' עיר מקלט וז"ל חז"ל החמירו בזה ודימו השוחט בחוץ לשופך דמים וטעמם בזה שנראה שחלק גם לחיצונים כמ"ש ולא יזבחו עוד לשעירים ובהיות שדם בהמה חלק גבוה וזה לא הביאו אל פתח אהל מועד הרג את הנפש עכ"ד. ויש לרמוז טעם בעה"ח הנ"ל באות ל' הרומז לב כמ"ש באודר"ע.שהוא באמצע א"ב כמו הלב באמצע הגוף ורומז להביאו לביהמ"ק שהוא ג"כ לב העולם כטעם והיה עיני ולבי שם כל הימים ורומז מ"ש בחי' להכין לבב"ם שם אליו וכן מ"ש הלבבות מתרככים שם כי שם הוא בחי' ל"ב ושם שורה הקב"ה הנקרא צור לבבי לב לכל העולמות. משא"כ בשאר מקומות אין הלבבות מתרככים. ולטעם הע"מ שחשוב כשופך דמים ור"ל דלפעמים מגולגל נפש האדם בבהמה להקרב ע"ג המזבח ולזרוק דמה כי הדם היא הנפש ובזה יכופר עון המגולגל ויבוא למנוחתו. והשוחט בחוץ הנה הורג הנפש הזאת ושופך דמו לחנם לבחי' שעירים כנ"ל ומזיקו לנפש הזו ונרמז בלמד הרומז רם ה' ושפל יראה להעלותו מעומק לרום מעלה:

רבעים:

דרך חוקיך [אות קפח]

ר:

לכסות דם שחיטה של חיה ועוף שנ' ושפך את דמו וכסהו בעפר. בחי' כ' לפי שהנפש תלוי' בדם לכן ראוי לכסות הנפש טרם נאכל הבשר גם בה נקנה אכזריות לנפשינו לאכול הבשר והנפש נשפך לפנינו עכ"ד ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שהעופות כיסו דם בתולי רבקה שנשרו כשנפלה מעל הגמל וגם למדו העופות לאדה"ר לכסות דם הבל לפיכך זכו לכסות דמן ולפי שדם חיות ועופות צלול המזיקים מתחברים שמה לכן בעי כסוי ושאר הדמים לגבוה לפי שהנפש תלוי בדם צריך להסתירה לכבודה עכ"ד. והרמב"ן כתב לפי שדם חיות ועופות אין קרב על המזבח רק מועטים לכן דמים ניתן להקבר כמו האדם שנקבר ובהמות ניתן דמם במזבח ובזה מתפייס שר הממונה משא"כ עופות וחיות. ותורים וב"י מועטים המה ואף בהם אין זריקה רק מיצוי לבד עכ"ד והנה לכל הטעמים הוא משום רחמנות על נפש המעוטף בדם ויש לרמוז באות ר' הרומז רחמי"ם כמ"ש באודר"ע שבאות ר נק' הש"י רחו"ם. ורחמיו על כל מעשיו. וכ"כ בעט"צ ר רומז

רחמים ורצון וממידות רחמנות לקבור הדם. ובאוצה"ח ר רומז ומאתים לנוטרים את פריו שהיא בחי' כסוי ושמירה מכל בחי' מיתה ורע ר"ל שכן ס"ת לנוטרים את פריו הוא מות ר"ל ואות ר השומר מכל רע עכ"ד ואיתא עוד בסה"ק הטעם בל יתרעם השר שלהם דבן אדם שופך דמם לארץ ויבוא לקטרג לכן קוברים דמו בעפר דרך כבוד והוא הפיוס שלהם. ויש לרמוז זה בר' עד"ש בס"י המליך אות ר' בשלום מכל המקטריגים ע"י מצות כסוי בטלה התרעומות ושלום עלינו:

דרך חוקיך [אות קפט]

ב:

שלא לקרב אל עריות בשום קורבה אף בלא ביאה שנ' איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה. בחינוך כ' בפ' יתרו שהוא נכלל בזנות וניאוף ועי"ז יבא ג"כ כליון לעולם ויתמוטטו הררי עד ע"ש שהאריך ומהר"ם כ' כדי להרחיק עם קדוש מן ההרהור והוא גדר נפלא ועיקר זה יהי' שמור בידך לטוטפות שיש כח ביד האדם לדחות הרהורים רעים בנקל כשיסיח דעתו לד"א ולהכי אסרה תורה כל קורבה המביא לידי כל שאר בשר. וכ' בסיפורני תחלת פשעי הכנענים בעריות לא הי' בפועל ממש אלא הי' הקריבה בלבד ומן הקריבה באו אל עריות כולם עכ"ד: ויש לרמוז מ"ז באות ב' בנינא דעלמא כמ"ש בתיקונים בהקדמה. וע"י קרבות עריות מהרי"ס יסוד עולם כמו שנאמר בדור המבול ותשחת הארץ שע"י זנות אנדרלמוסיא בא. עוד נרמז ב' הוא גדר עולם כמ"ש במג"ע ב' יש בו ג' מחיצות עולם ופתוחה לצד צפון. ע"ש והחוטא בעריות פורץ גדר עולם ומכניס היצה"ר שהוא צפוני הפתיחה לצד צפון. ועי"ז מהרי"ס ומכלה גדר עולם שגדרו עצמם מן העריות אף אוה"ע ואנחנו בני אל חי עשינו משמרת למשמרת בל להקרב אף קריבה בעלמא ועוד יש לרמוז בי"ת גי' בקודש כמ"ש בתיקונים וכן בי"ת עם ג"א גי' קדושה שהוא גדר ערוה כמ"ש רז"ל שכל מקום שאתה מוצא קדושה הוא גדר ערוה ונרמז עוד ב פשוט רומז גדר עולם כנ"ל והמילוי שהוא תוכו ופנימיותו הוא י"ת גי' קדוש הוא גדר ערוה הרי רומז גדר עולם וגדר ערוה. ועוד נרמז מ"ש מהר"ם הנ"ל להשמר מן הרהור והוא ע"י שמהרהר בחכמת התורה כמ"ש הרמב"ם שאין יצה"ר דזנות שורה רק מי שלבו ריק מחכמה. ולזה נאמר חסר לב ואמרה ל"ו ר"ל מי שהוא חסר לב המבין בחכמה נלכד בזונה ר"ל. לזה רומז ב' הרומז חכמה ב' דבראשית כמ"ש בפרד"ס ובלק"ש ב' רומז חכמה שהוא חכמת התורה ומחשבות טהורות. ורומז לפנות

מחשבות המאוסים והרהורים רעים ע"י ב' הרומז חכמת התורה. וכן מילוי ב' י"ת גי' הרה"ר וגי' קדוש:

דרך חוקיך [אות קצ]

ע:

שלא שלא לבוא על אביו במשכב זכור ר"ל שנ' ערוות אביך לא תגלה. בחינוך כ' הכיעור הזה ראוי להרחיקו מב"א עכ"ד ויש לרמוז ע רומז עון כמ"ש בזה"ק בהקדמה וי"ל עון לשון עוית וקלקול. וי"ל עון מלא עין וו נון גי' רמ"ח כי עון הזה הוא בכל רמ"ח אברים. וכ' בעטרת צבי בהקדמה והנה ע צורת ונ' דהוא זו"נ ומורה התמונה ע"ז על שהחבור פנים נגד אחור ואז הוא עון (ר"ל עם ע' עצמה) אבל ענו הוא להיפוך שמרוב ענותנותו הופך פניו וכופף ראשו עכ"ד הק'. ומכ"ש בפגם הזה דמ"ז ובחבור כנ"ל דהוא עון מר ר"ל. ועוד רעה יותר שמהפך צינורת לעשות מן מקבל משפיע והופך הסדר לגמרי ועושה עולם הפוך הבן למעלה מן א"ב בודאי הוא עון רע ומר ר"ל לעקור מוסדי עולם ר"ל. ובס' רז"מ ע' יש לה ב' ענפין ונחשב במקום ב' עיינין. ולפ"ז רומז ב"פ עו"ן. כי שתים רעות עושה ערות אביו ומשכב זכור ר"ל ונרמז זה המצוה במספר קץ במנין רומז ק"ץ כל בשר ר"ל ע"י עון כזה וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות קצא]

י:

שלא לבא על אמו שנ' ערות אמך לא תגלה. בחינוך כ' בשם הרמב"ם כלל לכל העריות לפי שהתוה"ק הרחיקה תאות המשגל מב"א לבד מהצורך לפ"ו או למצוה לכן נאסרו הקרובות שהן מצויות אצלו ויבא להרבות בתאוה זו בכל עת עכ"ל. וברמב"ם עוד ט"א כדי שלא יעיז אדם פניו לבוא על האשה שחייב לכבדה וידחוק לפרש בכולם מטעם הבושה ע"ש שהאריך. ובס' עיר מקלט כ' בטעם עריות שלא להשיב דבר הנפרד לשרשו והענף לעיקרו כי כן אנחנו כלנו סיבה אחר סיבה כי מכח עליון נוצרו ז' (ר"ל אדם חוה קין והבל כ"א עם תאומתו) נגד ז' ימי בראשית והקרובים הם הענפים המתפשטים מן השורש ויש להם לקבל ליחות מן הענפים אחרים לא מעצמם כי הוא מתייבש והבא על ערוה גורם יבשות הענף ההוא מהמרכבה עליונה של"ה וכ' הבחיי כלל הדברים הותרו הרחוקים לבא זב"ז כדי להראות סימני היחוד והרחוקים ראוים להתאחד ולעשות שורש והשורש צריך שיתפרד ממנו ענפים כי לא תתפרסם מעלתו כ"א ע"י ענפים וזהו הטעם

באיסור עריות שכל הבא עליהם כאלו מקצץ ביחוד ע"כ נזכר בתחלת פ' עריות אני ה'. עכ"ד. והרמב"ן כ' מטעם העיבור כנ"ל שלא יכרת שם המת ממשפחתו וראה הש"י איזה מקום מנוחתו ואסרו לקרוביו כי לפעמים יבא בזכר ואם לא זכה יבא בנקבה. ושמא יבוא על אביו ובנו ואחיו ודודו וזה טעם שכתב ערות אביך וערות אחי אביך המדבר בזכרים עכ"ד ויש שכתבו שהוא שרביטו של מלך ואסור להשתמש בשרביטו ש"מ ע"כ. וכן הוא בתיקונים תיקון נ"ה שכתב שם בהאי אחר אל תדמה ליוצרך. ובשל"ה כבר ידעת כי יש נאצלות מא"ס ב"ה והן קרובות אליו ית' המשפיע בהם ומתייחד בהם גם הודעתיך שהפעולות שלמטה פוגמות למעלה והבא על א' מהעריות משתמש בשרביטו של מלך כביכול כי שם במרכבה עליונה מצוי הקורבה איש באחיו ידובקו עכ"ל וברקאנטי כ' שאם התירה התורה שאר בשר לא יבא רחמים לעולם]ר"ל הגאולה[כי הי' הדבר נשאר בטיפה הראשנה הצדיק מצדיק והרשע מרשיע ואם יחטא אפי' חטא קל לא יתוקן לעולם וכן הרשע אף אם יצדק ישאר לעולם ברשעתו בטבע ולא יתוקן לעולם חטא אדה"ר כי לא יבוא לעולם משיח צדקינו כי ע"י רוב משפחות יתערבו הכחות וצנורות הגאולה עכ"ד ועיין עוד בשל"ה שלכן אסור לקחת דודתו. והאשה מותרות לקחת דודה כי לעולם צריך להיות המשפיע למעלה מן המקבל ואף בשוה מותר כמו לקחת בת דודו. אבל שיהי' המקבל בדור שהוא למעלה והמשפיע למטה הוא היפוך הצנורות כי השורש צ"ל למעלה מהעכף ולא למטה ח"ו. ולפי הקדמות האמיתיות האלו ועוד הקדמות אשר יתבארו בכל אחד מן חכמי אמת אבוא בחילה. רתת וחלחלה. לרמוז באזהרות עריות חרות על האותיות בשני לוחות הברית לרמוז טעמיהם ורמיזותיהם. אף כי הם דברים מכבשונו של עולם אמנם הכל כבר הלכו בדרך האמת חכמי חרשים אשר להם דעת קדושים. והעני הזה אך מלקט מעל שלחן מלכים לספרם על מכונם תמוכים וזה החלי בס"ד בפרטות מל"ת של ערות אמך י"ל באות י' עפמ"ש ע"ח שער שנתא פ"ג י' רומז יסוד דאימא. לכן הבא על אמו להשפיל השורש הזה תחת הענף פוגם ביסוד אמא י' וכ' בזוה"ק אמו נק' בזמן שהיחוד שלם ואשת אביו נקראת בזמן שיחוד אינו שלם. לכן נרמז מ"ז דאמו באות י' שלא לפגום יחוד השלם הנרמז ביוד יחודא. ומהר"ם כ' טמ"ז שמכוער הדבר וחרפה גדולה שגילה ערות המקום שיצא משם עכ"ד: וזה ג"כ נרמז באות י' שהוא סיבה ראשונה נקודה הראשונה כמ"ש בשעג"ע. לכן אין לחשוב שם ח"ו לגלות מה למעלה והוא ע"ד אמרם ז"ל משל למלך שבנה פלטרין על אשפה וע"ז נאמר ראוי לו שלא בא לעולם. כי גם בזה הענין בא לעולם ע"י ערות אמו והוא מגלה ערותה. והבן וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות קצב]

ם:
שלא לבא על אשת אביו שנ' ערות אשת אביך לא תגלה. בשל"ה כ' דהבא על אשת אביו פוגם בגבורה אשת החסד עכ"ד ויש לרמוז בם שהוא בחי' גבורה ראשונה מן הג' מנצפ"ך ויל"ע עפ"י מ"ש בפרד"ס וי"א מ' פתוחה רזא דזכר שא"צ שמירה מ"ס רומז לנקבה שצריכה שמירה. והנה מ"פ הוא גם מ' דאמ"ש הרומז חכמה שהוא אבא. והוא אב החסד קו ימין וכן מ' רומז מים מקור החסד המליך אות מם במים רזא דחסד והוא רזא דדכר כנ"ל. וסתימה הוא הבינה אשת מ"פ שצריכה שמירה כי ם הוא סגור וסתום והוא סוד החותם הנשמר ע"י כנודע הרי רומז מס' רזא דאשת אב הצריכה שמירה וכן י"ל מ"פ הוא חסד כנ"ל ומ"ס הוא הגבורה שהוא ממנצפך. הרי רומז כמ"ש בשל"ה הנ"ל ותוכן דברי אוצה"ח אם הוא בינה עליונה ואשת אב הוא מבחי' שאין זיוג וצריכים ד"ת שלה לרבוץ על הבנים בסוד מ"ס לכן הפוגם באשת אב ומגלה ערותה ח"ו הוא פוגם שם ח"ו במ"ס ע"כ ולפי דה"ק י"ל דאשת האב הוא בזמן שאין זיוג לכן הוא מסוגרת וסתומה בחותם שהם ב' דלתות. וה' יכפר:
לשנאי:

דרך חוקיך [אות קצג]

ל:
שלא לבוא על אחותו אף מאנוסה שנ' ערות אחותך בת אביך או בת אמך ל"ת. בשל"ה דהבא על אחותו פוגם בכנס"י הנק' אחותי כלה. וזה נרמז ל רומז מלכות ל' מעלות כמ"ש בפרד"ס ובכאריז"ל. וכ' עוד בשל"ה והבן אומרו מולדת בית או מולדת חוץ רומז ב' אחיות שיש בבתי גואי בינה גבורה. וב' אחיות שיש בבתי בראי שהם הוד מלכות ונרמז באות ל' חלק העליון רומז מגדל פורח באויר שהיא בינה וממנה יונק גבורה הרי ב' אחיות דגואי וחלק תחתון של ל' הוא כ' הרומז מלכות כמ"ש במאו"א. וכ' נכלל במילואה כ"ף פ' רומז הוד כמ"ש בלק"ש ובע"ח טנת"א בא"ב בגד כפר"ת פ' בהוד הרי ב' אחיות בתי בראי שכ' של"ה ועי"ל למד רומז לב מבין דע"ת כמש"ל במאמר סי"צ המליך ל' בתשמיש כי בתשמיש ארז"ל גם בלא דעת נפש לא טוב שצריך להתקדש ולהמעיט תאוה הגשמיות עד"ש הרמב"ם בטעם איסור עריות מפני שהם מצוים אצלו תמיד ויבוא להרבות בתאוה זו בכל עת כנ"ל. והנה היותר מצוי' אצלו מכל הקרובות הוא אחותו שהיא עמו יחד מעת הולדם ולבו גס בה מאוד מבטן ומלידה לכן עלול להרבות עמה

זימה ח"ו יותר מבכל עריות לכן נרמז באות ל דעת דקדושה להרחיק ביותר מלעשות כבהמה בלי דעת. ועוי"ל למד מלא ובצורתה דו כמ"ש במגן דוד צורה זו גי' חס"ד הו"א הנאמר גבי אחותו:

דרך חוקיך [אות קצד]

ש:

שלא לבא על בת בנו שנאמר ערות בת בנך לא תגלה. בשל"ה כ' הבא על בת בנו פוגם במלכות בת הנצח ויש לרמוז ברמיזה באות ש ג' קוין שבה המה יו"ז כמ"ש בתמונה י"ל כי בכל מקום מתואר האדם המצווה על מ"ע או מל"ת לבחי' ז"א אדם כמ"ש בכוונת לולב ובכ"מ. והנה האדם העובר נרמז בקו ו' מהשי"ן דהוא שם מ"ה אדם וז' הוא נצח כמ"ש בפרד"ס בשם התמונה וי' הוא מידה עשירית מלכות בת הנצח והוא בת בנו של האדם כי נצח ז' הוא בנו של ת"ת ו' וי' הוא בת הנצח. לכן נרמז זה באות ש מן לשנאי כי הקב"ה שונא הרכבה הזאת. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שעובר ירך אביו והרי הוא כבא על בנו והוא חוזר להיות הענף שורש היפוך היצירה עכ"ל. ונרמז זה באות ש' שקר שהוא היפוך היצירה ומשקר במ"ב ונרמז בשין מן לשנאי כנ"ל כי הש"י חותמו אמת כסדר ענפי הנשמות ושרשיהם:

דרך חוקיך [אות קצה]

נ:

שלא לבא על בת בתו שנאמר ערות בת בתך ל"ת. הנה בטעם ערות הבת כ' בשל"ה משום שהוא מטה השורש לענף ונופל למטה ממדרגתו והנה בבת הבת משפיל עוד יותר השורש ותרד פלאים והיא נפילה עצומה ביותר וזה יש לרמוז באות נ הרומז נופל כמו נון דאשרי והוא בחי' נפילה להנשמה הזאת ושרשה ונרמז באות נ הרומז גם נשמה כמ"ש באודר"ע. וא"ל א"כ קשה מה שלמדו רז"ל בתו מן בת בתו מק"ו הלא באמת יש סברא נכונה לאסור יותר בת בתו מן בתו דהוא רק נפילה ממדרגה אחת מ"מ מצד הקורבה ושאר בשר הוה ק"ו:

דרך חוקיך [אות קצו]

א:

שלא לבא על בתו מאנוסתו. הנה זה הוא מן גופי התורה שלמדו רז"ל מק"ו מבת בתו ומגז"ש הנה הנה לכן נמנה בתרי"ג מצות כי זהו מגופי תורה כ"כ הרמב"ם ז"ל. ונרמז

מ"ז באות א הכולל כל התורה כמ"ש בס' הבהיר שמאלף יצאו כל כ"ב אותיות התורה וממנו נאצלו וממנו קיומם ע"כ וכ' בזוה"ק שאמר הקב"ה לא שבך אני נותן תורה לישראל והיא כנ"ל שא הוא הגוף של כל ס"ר אותיות התורה שיצאו ממנו וס"ר נשמות ישראל הם אחוזים בגופי תורה כי יש לכל אות מאותיות התורה אורות עליונים שהוא חיות האותיות שהם בחי' גופים להם כי האותיות נתראים לעיני בשר בצורתם ותמונתם הקדוש והמושג בחוש נקרא בחי' גוף וכלי אל אורות עליונים. לכן נרמז ערות הבת שהוא בחי' גופי התורה באות א שהוא שורש וגוף לכל האותיות וכן אלף לשון למוד שלמדו זה רז"ל ונרמז העובר על מל"ת זו ומגלה ערות הבת הוא דבוק בא ארור כמש"ל שיש צורה ר' למעלה ר' למטה ו' באמצע ואלף גופה הרי א' ארור המבואר במדרש ויש לרמוז א' מספרה א' וצורתה כזה יווי ל"ב וכזה יור ומילואה אלף בף דאי"ק עם ג"א הרי א' ל"ב רי"ו תתל"ד גי' בשוה ערו"ת הב"ת והוא א' ארור הנ"ל מן תיבת לשנאי:

דרך חוקיך [אות קצז]

י:

שלא לבא על אחותו מאישות שנאמר ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך הוא ל"ת ערותה. יש לרמוז באות י' הרומז חכמה אמור לחכמה אחותי את ופוגם באות י' וכיון שבאה ע"י אישות שהוא מדרגא דיחודא איש ואשתו לכן נרמזה באות י' הרומז יחידא משא"כ לעיל באחותו מאנוסה ונרמז זה ביוד מן לשנא"י שמדבק א"ע עם חכמ"ה ויחוד אשר שנא השי"ת:

ועשה:

דרך חוקיך [אות קצח]

ו:

שלא לבא על אחות אביו שנאמר ערות אחות אביך ל"ת. יש לרמוז באות ו שמושכת עוד וו במבטא דהנה אב הוא בחכמה הנקרא אבא ואחות ג"כ נקרא חכמה אמור לחכמה אחותי את והם ב' חכמות חכמה עילאה וחכמת שלמה ונמצא פוגם בב' ווין כמ"ש ברז"מ וז"ל ועוד וו הה"ד חכמות נשים בנתה ביתה מאן נשים דא ה משמא קדישא ה' עילאה ה' תתאה אמא עלאה אמא תתאה חכמת נשים דא ו' דאיהו חכמה כח מה אדם ודא סוד חכמה קדומה וחכמ' תתאה ושכינתא עילאה איהו דמות אדם עילאה דאיהו חכמה כח מ"ה ו ושכינתא תתאה איהו דמות אדם דאיהו עמודא דאמצעיתא ג"כ סוד ו' כח

מ"ה ובגין דא נקרא וו ב' ווין לתרין ההין דאינון חכמות נשים ובגין דא וו באמצע תרין ההין דשמא קדישא כזה ה וו הה ודא איהו חכמות נשים ה' עילאה ירית חד ו' דאיהו חכמה עילאה אדם עילאה וה תתאה ירית חד ו' דאיהו אדם כח מה עכ"ד הק' הרי וו רומז חכמות נשים ו' א' רומז אביו ו' שני' רומז אחות הרי אחות אביו:

דרך חוקיך [אות קצט]

ע:

שלא לבוא על אחות אמו שנאמר ערות אחות אמך לא תגלה. יש לרמוז מל"ת זו באות ע דהנה אחות אמו רומז אמא עלאה אמא תתאה כי אמו כפשוטו אמא ואחות הוא מלכות אחותי כלה. והנה צורת ע' מבואר כ"פ בשם התמונה וז"נ דהיינו ראש ימין ו וראש שמאלי ז' ובצירוף גופה הנמשך למטה לצד שמאל הוא נ' עכ"ד לק"ש. והנה בשל"ה הק' מדמה תמיד איש העובר על כל אלה לת"ת שהיא בחי' אדם בליעל רשע ת"ת דקליפה והוא נגד ו' וכמש"ל מצוה קצ"ד והוא ו' מן ע' הרומז עו"ן כמ"ש בזהר והוא פוגם בנ' דעין הרומז בינה כי נ' היא בינה דע' ובז' דהיא מלכות אחותו בת שבע מידה שביעית נמצא נרמז עון הזה בצורת ע דהיא ונ"ז:

דרך חוקיך [אות ר]

ש:

שלא לבוא על אחי אביו במשכב זכור שנאמר ערות אחי אביך ל"ת. יש לרמוז מל"ת זו באות ש שיש לפעמים ש' בצורת ויו כמ"ש במצת שמורים לכתוב בתפילין קו שמאל בצורת ו' והנה אחי אביו רומז חכמה ת"ת כי אבא הוא חכמה ואח נקרא ת"ת כמ"ש בתיקונים תמן אתקרי ו' אח והוא עד"ש בכוונת אחד א"ח ד' ודו"ק. ומעתה יש לרמוז ו' ראשונה רומז על אדם רשע העובר ר"ל כמש"ל באות הקודם בשם השל"ה י' רומז חכמה אב ו' שני' רומז אח שהוא ת"ת שבו ו"ק שפוגם בהם. ויל"ע לפמ"ש בלקוטי ש"ס ש' רומז זיו השכינה לכן נסמך ש' אחר ר' לרמוז רשע גורם שתסתלק זיו השכינה ח"ו הנרמז בשין עכ"ד ולפי"ז יש לרמוז מ"ז באות ש' ובא המצוה במנין ר' מתריג"מ רומז כנ"ל ר' רשע גורם סילק זיו שכינה ע"י עון הזה. ועוד יש לרמוז ש' בצורת זי"ו ז רומז זכור י אב ו אח כנ"ל שהוא עון דמשכב זכור על אחי אביו ר"ל:

דרך חוקיך [אות רא]

ה:

שלא לבוא על אשת אחי אביו שנאמר אל אשתו לא תקרב דודתך הוא. יש לרמוז באות ה עפמש"ל דערות אחי אביו הוא באותיות י"ו שהם אב אח ובמצוה זו אשת אחי אביו נתוסף עוד פגם בבחי' מלכות שהוא אשה והוא אות ד דלית לה מגרמא ובהעדר היחוד נעשית מן ה' ד ונרמז באות ה שבה צורת יד"ו כי העוקץ שבאחורי' הוא י' כנודע מכתיבת השם וצורתה דו הרי ידו רומז אשת אחי אב:

חסד:

דרך חוקיך [אות רב]

ח:

שלא לבוא על כלתו שנאמר ערות כלתך ל"ת. יש רמז לאזהרה זו באות ח' עפמ"ש ברקאנטי הבא על כלתו פוגם בהוד עכ"ד וכ' בפרד"ס ובמאו"א ח' הוא הוד שמינית מלעילא לתתא נמצא פגם באות ח' ע"י חטא הנרמז בח' כמ"ש בזוהר. ועוד נרמז ח' צורתו וז' כמ"ש בתמונה רומז ו' הוא בן ז' הוא ב"ת שבע אשת הבן כלתו והוא חטא של כלתו ר"ל. ועוד נרמז עפמ"ש בפ' קדושים בערות כלתו תבל עשו. וי"ל ח' צורתה גם ב' זיינין כמ"ש בב"י וב"פ ז' גי' י"ד עם חית מלא הרי גי' תב"ל. והנה תבל פירש"י מלשון בלבול זרע אב ובן יחד ונרמז גם במספר תב"ל זר"ע הא"ב ובנ"ו ל"א יהי"ה יח"ד וזה נרמז באות ח ב' זיינין חית:

דרך חוקיך [אות רג]

ס:

שלא לבא על אשת אחיו שנאמר ערות אשת אחיך ל"ת. בזה כ' ג"כ בשל"ה שרומז פגם ההוד ע"ש אשת הת"ת עיין שם. ויש לרמוז באות ס שהיא בינה אשר עד הוד אתפשטת. ועוי"ל עפמ"ש למעלה בטעם כללות עריות שלא לערב הענפים שכל ענף סיבה בפ"ע ועי"ז יכלו הנשמות שבגוף ויתקרב הגאולה והרחמים בעולם משא"כ ב' ענפים יחד שהם ב' אחים בכלי אחד הנה מערבים ב' ענפים ואין קץ וסוף רק חוזר חלילה זרע הענפים מאין סדרים בדרך עילה ועלול ראשון ושני ואין שם מעלה ומטה כלל ובאופן זה לא יכלו הנשמות שבגוף ויתעכב הגאולה ונרמז עון זה באות ס העגולה וסובב סביב לאין קץ ואחרית ומעכב הגאולה והחירות לנפשות וגופים הנרמז בס שהיא בינה עלמא דחירות הסומך נופלים להוציא ניה"ק הנפילים אשר בארץ למעלה ראש והרשע הזה גורם לעכב הסמיכה הזו והבן היטב כי הדברים עמוקים:

דרך חוקיך [אות רד]

ד:
שלא לבא על אשה ובתה שנ' ערות אשה ובתה ל"ת. טמ"ז נתבאר שאין לערב השורש עם הענף כי רצה הש"י שיהי' השרשים יוצאים קודם הענפים בדרך עילה ועלול הענף מן השורש משפיע ואח"כ מקבל. ואם יבא על אשה ובתה יהי' השורש שוה לענף המקבל עם המשפיע שלא בדרך עילה ועלול. וזה נרמז באות ד' שאמרו רז"ל פ' הבונה מ"ט מהד"ר אפי' ד לגבי ג' כי בהית לאסתכולי בי' כי הד' מקבל מן ג' בסוד גומל דלים מקבל ואח"כ משפיע הרי ד רומז שהמקבל יהי' אחורי המשפיע ועוד י"ל עפ"י מ"ש בשל"ה הבא על חמותו פוגם בגבורה חמות נצח. והוא משום דהוד הוא בת הגבורה והוא אשת נצח. ונרמז באות ד הרומז גבורה כמ"ש באודר"ע ד בה נידונים בין דין לדין. והנה תמיד חושב בשל"ה הרשע העובר לבחי' ת"ת כמש"ל במצוה קצ"ד. אך יען דצריכין לרמוז אם ובת בימי הבנין דוקא דלמעלה באם עליונה אין פגם הזה לכן הם גבורה והוד אם ובת והוא בעלה של הוד לכן הוא נצח. והנה נרמז זה באות ד של חסד שהוא קו ימין ורומז על נצח הפוגם בגבורה והעובר הוא פוגם בד דחסד והבן:
לאלפים:

דרך חוקיך [אות רה]

ל:
שלא לבא על אשה ובת בנה שנ' את בת בנה לא תקח. יש לרמוז זה באות ל. עפ"י מ"ש בשל"ה דהפגם הוא במלכות שהוא בת נצח. והנה ל' הוא במלכות כמ"ש בכוונת שיר למעלות ל' מעלות ע"ש וכ"כ בפרד"ס למד מלשון המלמד ידי לקרב. ועי"ל עפמ"ש בשערי ג"ע שער האותיות ל יש לה ג' קוין תחתים שניים שלישים והאור השופע מלמעלה יורד בה ברזא דמתקלא והוא החוט הנק' רישא דכל כסופין והוא בצורת ל והוא אור היושר המחיה כ"ע עכ"ד. וי"ל בדרך אפשר דאדם הוא קו היושר כמ"ש בע"ח ה"ק דרוש עגולים ויושר כביכול. הרי דאלקים עשה אדם ישר בעולמו להשפיע כסדר מלמעלה למטה בדרך עילה ועלול והעריץ הזה מהפך הסדר הישר. ופגם באות ל' הנ"ל וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות רו]

א:

שלא לבוא אל אשה ובת בנה שנ' את בת בתה לא תקח כו'. בשל"ה כ' ב"ב הוא בת הגבורה ופוגם בהוד. וי"ל לפ"ז אשה היא אמה. בתה גבורה בת בתה הוד. וי"ל באות א עפ"י מ"ש והודי נהפך עלי למשחית. ויש להבין אומרו נהפך למשחית. דידוע דכל הנסים והנפלאות בא מן נצח והוד כמו שתקנו בחנוכה ופורים על הנסים בברכות והוד כנודע. וז"ש והודי שממנו באים הנסים נהפך מהיפוך להיפוך למשחית ר"ל. והנה פירש"י שם והודי זיו תואר פנים וי"ל הכוונה על זיו פנים דקדושה שבו לא על תואר הגשמי רק על בחי' אור הפנים עליון כביכול ששם ש"ע נהורין מלאים זיו ששם מידות ואמת באור פני מלך חיים וע' בע"ח שער א"א פי"ד שיש ב' פנים כביכול והם ב' ש"ע גי' תש"מ ומן ש"ע הנ"ל נעשה מלבוש סוד חשמל גי' אור פני אל הנובע מן ב"פ אל מלא אלף למד עם ו' אותיות וב"כ גי' חשמל עש"ה. והנה בב' צדדי הפנים הם ב' חשמל ועם ב"כ גי' תשנ"ח מספר שבת להויה שכן ברכו במאור הפנים כמ"ש במדרש. והנה זיו ש"ע נהורין נרמזים באות א כמ"ש בלק"ת פ' עקב בצורת א י"ד אלפין כמש"ל במצות לחם הפנים ע"ש: והנה הקדמונים רמזו בא' צורת הפנים ב' עינים ב' יודין וחוטם ו' שבאמצע ע' מג"ע הרי א רומז אור הפנים והו"דו ש"ע נהורין. והנה כאשר ראה דניאל הסתר פנים עליון כביכול אמר והוד"י שהוא זיו אור ש"ע צורת הפנים שנרמז באות א. ושם ב"ב צדדים ב' חשמל עם ב"כ גי' תשנ"ח גי' משחי"ת שנהפך הוד"י הנ"ל שהוא מספר יו"ם שב"ת. שב"ת להויה למספר משחי"ת ע' הסתר פנים כביכול הרי בפגם ההוד נפגם אור אות א הנ"ל לבחי' משחית על העובר. ועוד נרמז באות א דיוקנא דאדם כמ"ש בזו"ח דאיהו רזא ודיוקנא דאדם שלימוי הוא וב"ז ד. דלתתא דאתאחדת מסוטרי' כו' הבאתי במצות פ"ו הרי נרמז בא' דהוא מסטרי' ממש לא למטה ממנו ועד"ש מהר"מ בטמ"ז כי אשתו הוא האילן ובתה הוא הפרי ואין ראוי לתולדה רק האילן לבדו לא הפרי המחובר בו כ"ש פרי הפרי. וזה נרמז מ"ש בזו"ח הנ"ל דאתאחדת מסיטרי' כנרמז בצורת א. עיין במצות פ"ו:

דרך חוקיך [אות רז]

ל:

שלא לבוא על אחות אשתו בחיי' שנ' ואשה על אחותה לא תקח כו'. בחינוך כ' כי אדון השלום יחפץ בשלום כל בריותיו וכ"ש אותן שהטבע מחייב להיותם שלום ולא קטטה וריב תמיד כל היום עכ"ד ור"ל שמדרך ב' נשים צרות זל"ז להיות ריב ביניהן לכן אסור ליקח ב' אחיות לעשותן צרות זל"ז ומ"ש בתוה"ק לא תקח לצרו"ר. ויש לרמוז בלמד למודי ה' ורב שלום בניך. כי ע"י שב"י הם למודי ה' ר"ל שלומדים תורת הש"י וחקותיו

ומצותיו הישרים לכן רב שלום להם באהלם כי התורה כל נתיבותיה שלום. וכל למודי ה' שלום בכל אהליהם. לכן הרחיקם תוה"ק מן ב' אחיות שהוא מעורר שנאה ומחלוקות כי ביותר תתגדר הקנאה והשנאה בין אח ואחות אם יעיר אש הקנאה ביניהם מבנכרים ורחוקים שכל דבר יתפעל בהתגבר על צד שכנגדו. ולפי מ"ש בשל"ה דהנושא ב' אחיות פוגם בהוד ומלכות. יש לרמוז אות למד למודי ה' רומז הוד. גם רומז ל' מעלות דמלכות:

דרך חוקיך [אות רח]

פ:

שלא לבא על הנדה שנאמר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. בחינוך כ' כלל הענין שהש"י הרחיק מעמו כל טומאה וכל לכלוך וכל נזק ע"כ. ור"ל טומאת דם נדה בא מן זוהמא שהטיל נחש בחוה. וכן נד"ה גי' זוהמ"א והוא לכלוך המזיק לגוף ונפש המתקרב שם ומכ"ש להשוכב עמה כמש"ל. ויש לרמוז באות פ' עפ"י מ"ש בהקדמת זוה"ק פ' בך אתרשים פשע בטמירוי כגוונא דחוויא דמחי ועאיל רישא בין גופא ע"ש וכ' בעט"צ שרומז על הנחש דפתי לחוה ואטיל בה זוהמ"א וע"ש. הרי נרמז זוהמת נדה באות פ' ונרמז עוד לפי הנ"ל פ' פה פתוחה למטה להשפיע מותרות לחיצונים והוא דם נדה לכן אסור להתקרב שם ולהשפיע לשם כי יגרום להם שפע מטהור זרע קודש. ועי"ל לפי מ"ש המקובלים נדה רומז נ"ד ה' שבחי' מלכות נודדת מבעלה ואסור לחבר בעת כזאת עמה לפי שאין יחודא שם והבא על הנדה גורם פגם בה"א עליונה בחי' מלכות לחברה אל כחות ההם לינוק ממנה. ונרמז באות פ' פה דקדושה מלכות פה לשמרה מן החיצונים ולייחדה עם בעלה כשתטהר:

דרך חוקיך [אות רט]

י:

שלא ליתן מזרע למולך שנ' ומזרעך לא תתן להעביר למולך. ונראה לומר דהנה זרע קודש מישראל הוא טפה דקדושה נרמז באות י' כנודע בסוד היחוד והוא י' חכמה קודש. והנותן מטפת זרע קודש למולך מלך טפש מן י' כתרין דמסאבותא גורם טומאה במקום עליון ח"ו ומשפיע לחיצונים מן הקדושה. והוא כורת ענפי הקדושה ח"ו לכן נכרת הוא מקרב עמו ונאמר בו ואני אתן את פני באיש ההוא והכרתי אותו, מדה כנ"מ כמו שהוא כרת ענף מהקדושה ופגם בחכמה עליונה כביכול ובבינה כן אתן את פנ"י גי' חכמה בינה

שהוא תרין רעין באיש ההוא והכרתי אותו משם שלא יהי' לו חלק בשורש הקדושה ובענפיה. ונרמז באות י' הרומז חכמה כנ"ל ובאות י' יחודא שהוא ביטול ע"ז:

דרך חוקיך [אות רי]

ם:

שלא לבוא על הזכר שנ' ואת זכר לא תשכב משכבי אשה. בחי' לפי שהש"י חפץ בישוב עולם לכן יצוה בל ישחיתו זרעם במשכבי זכרים כי הוא השחתה בדבר שאין בו תועלת פרי ולא מצות ענוה מלבד שהוא דבר מכוער בעיני כל בעל שכל עכ"ד. וי"ל רמז מ"ז במ"ס עפ"י מ"ש בע"ח שער הכללים פי"א וז"ל כאשר בינה מתייחדות עם אבא נק' ם שמקבלות האורות וסותמת אותן כו' וכשאין אבא משפיע לאמא ואינה מזדווגות עמו אז הוא רביעא על בנין נקרא מ' פתיחה שהוא משפעת לבנין כו' דע כשאמא למעלה עם אבא נקרא נקבה בערך אבא וכשרובצת על הבנים ומשפעת להם היא נק' זכר המשפיע וז"ש עונש משכב זכור שמוריד בכח שיש באמא כשהוא למעלה וגם את אבא המשפיע בה ומורידין עד נה"י דז"א וז"ס זכור גי' הויה אהיה מלא גי' רגל להורות שהורידו עד רגליו בז"א ואז נתבטל הז"א לגמרי שאינו יכול לסבול האורות כו' ויקרא תועבה תועה אתה בה שחשבת שהורדת אמא על הבנים ומשפעת להם כו' ואתה עושה אותה נקבה שאתה שוכב עמה עכ"ל הק' הרי הפגם בם' שהוריד אורות עליונים הנ"ל למטה ונסתם השפע ודו"ק כי כן נתבאר להדיא בדה"ק. ועי"ל לפמ"ש בשל"ה בטעם מל"ת זו עליונים הנ"ל למטה ונסתם השפע, ודו"ק כי כן נתבאר להדיא בדה"ק. ועי"ל לפמ"ש בשל"ה בטעם מל"ת זו שהופך הסדר ועושה ממשפיע מקבל ומהפך הצנורות וסותם השפע לירד כסדר עכ"ל. ונרמז זה במ"ס שסות"ם האורות הפתוחים ויש לרמוז עוד עפ"י מ"ש בס' רז"מ ועוד ם מעשים רעים היא אפכא דנסתם הפתוח מלהוריד השפע וכן מובא בזהר דהאי עמודא כיון דגרמו חובין משיכו האי פתיחא להאי סטרא ולהאי סטרא עד דאתקריב כולא כחדא כיון דאסתים קליפא למוחא כדין שלטא האי קליפא עלייהו ודחה לון לבר מהאי דוכתא עכ"ל הזהר וזהו מם הנעלם סתימא נסתם הפתוח בשביל מעשים רעים שעשה עכ"ל ספר הק' רז"מ. והנה ע"ז האופן יש לרמוז מעשים רעים דמשכב זכור במ"ס שע"י מעשים רעים נסתם הפתוח ושלטא האי קליפה לעכב השפע ר"ל וה' יכפר: לאהבי:

דרך חוקיך [אות ריא]

ל:

שלא לשכב עם בהמה שנ' ובכל בהמה לא תתן שכבתך כו'. בחינוך לפי שהש"י חפץ שיהי' עושים פירות למיניהם לכן לא תמצא ברכה במה שהוא היפוך כידוע בפרדות שבאות מב' מינין לכן אינם פרות ורבות וכן אילנות המורכבים אינם עושים פירות כראוי וכ"ש מין האדם אין ראוי להתערב במין בהמה הגרוע ע"כ. ומהר"מ כ' טמ"ז שהוא מערב צורת קונו בצורת בהמה ומשרה עליו רוה"ט ע"כ ונרמז באות ל למד דצלם הרומז צורות אדם שכל למד בג' קוין דילה כזה ל רומז אדם ישר עיין שעג"ע בצורת ל' שהוא רזא דאדם ישר כביכול וז"ש מהר"ם במ"ז דמערב צורות קונו כביכול. כנרמז באות ל כנ"ל. ועוד י"ל עד"ש בס"י המליך אות ל בתשמיש. ויש לומר בפירושו דהנה ל' רומז לב מבין דעת דצריך לתשמיש דעת דקדושה כמ"ש ויד"ע אדם ולהיפוך ח"ו נאמר גם בלא דעת נפש לא טוב. וכן צריך לזה בחי' לב אדם עם חיות ושכל עליון. שלא יעשה כמעשה בהמה לכן נאמר על הנואף חסר לב ואמרה לו. כי מי שיש לו לב אדם לא יטה לבו אל זנות שהוא מעשה בהמה. ומכ"ש שלא יבא על בהמה ממש להיות נדמה כבהמה רק מי שהוא חסר לב. וזה המליך ל' שהוא לב מבין דעת בתשמיש. ויש עוד רמז דהנה בלב משכן הרוח שהוא חיות אדם והוא בימין הלב ובחלל השמאלי יש רוח חיות הבהמית. וצריך האיש הנלבב להתגבר תמיד הימין על השמאל. והנה ע"י תשמיש הוא אתדבוקתא רוחא ברוחא כנודע והנה המדבק עצמו לבהמה ח"ו אז גם רוח ימין שבלבו בטיל לשמאל ונעשה כבהמה ממש וקונה לב בהמה שהוא רוח היורדות למטה לארץ. ומשפיל רוח אדם העולה למעלה כנרמז באות ל' העולה למעלה כי ל' רומז לב רוח אדם ומשפיל למטה לארץ ר"ל:

דרך חוקיך [אות ריב]

א:

שלא תביא אשה בהמה עליה שנ' ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה. בחי' כ' כבר נתבאר במצוה הקודמות. ומהר"ם כ' טמ"ז שמשנה סדרי בראשית שנאמר למיניהו ואעפ"י שלא עשתה מעשה אפקי' קרא לשכיבה בלשון עמידה לאשמעינין שאין עמידה וקיום המין בה ואמר לרבעה שחזרה מאשה להיות בהמה העומדת על ארבע רגלים עכ"ל ויש לרמז זה בא' עפמ"ש באותיות דר"ע ומנין שהא' נקרא אחד שנ' איכה ירדוף אחד אלף ומנין שהקב"ה נקרא אחד כו' ומנין שהתורה נק' אחד כו' ומפני מה ראשה

של א זקוף ועומד ויש לו שתי רגלים כאדם מפני שהוא נחשב באמת ואמת יש לו רגלים עכ"ד. הנה נרמז באות א כי הקב"ה והתורה וישראל המה אחד. ור"ל שיש להם בחי' אחדות שאינם מקבלים הרכבה ממין אחר ח"ו. וז"ש במין אדם עם ב"ז והי' לבשר אחד כי זו ההרכבה הוא בחי' אחד אחדות האמתי ברזא שלימוי דאדם וב"ז כנרמז באות א' כמש"ל במצות פ"ו מזו"ח משא"כ הרכבה עם מין אחר יצא מן האחדות והוא מפריד אלוף כביכול ונרמז מ"ש מהר"מ הנ"ל כי א' צורתה ב' רגלים כמו צורת אדם ואז יש לו קיום שאז הוא אמת וקושטא קאי ואמת יש לו רגלים. אבל אם עושה תועבה לרבעה להיות לחזור מתואר אשה לתואר בהמה עם ד' רגלים הוא שקר ביצירה וזהו ההרכבה הוא בחי' שקר ואין לו עמידה וקיום הנרמז באות א צורת האדם בחי' אמ"ת כנ"ל. והנה בתועבה הזאת נאמר ארור שוכב עם בהמה ונרמז בא' ארור כמש"ל כפ' בצורת א רו"ר. וכן נרמז מ"ש במל"ת זו תבל הוא בצורת א ריו"ו כנודע. והנה כ' ברז"מ דבאלף יש ב' אנפין הרי א' רומז ב' אלפין שהם ב"פ ריו"ו גי' תב"ל:

דרך חוקיך [אות ריג]

ה:

לירא מאב ואם שנ' איש אמו ואביו תיראו. בחינוך כ' שראוי להכיר טובה למי שעשה עמו טובה וישום אל לבו שאו"א הם סיבה היותו בעולם ע"כ ראוי לכבד ולירא מפניהם. גם כי יגעו עמו כמה יגיעות ומזה יבא להכיר טובת הש"י שהוא סיבתו וסיבת אבותיו כו' ויעלה בדעתו כמה ראוי לעובדו עכת"ד ומהר"מ כ' דאם יהי' בועט באב ואם יהי' בועט גם בבוראו דג' שותפין יש באדם הקב"ה ואביו ואמו ויירא מהש"י אשר הוציאו לעוה"ז ונתן בו מדע ושכל ע"י התורה לירש עוה"ב וזה הנסמך לפסוק ואת שבתותי תשמורו דהוא מורה חדוש עולם ועוה"ב דמי שיירא מאו"א יבוא ליראת שמים לידע שיש בורא עולם המחדש בטובו בכל יום תמיד מ"ב לכן יבוא לשמירות שבת הרומז עוה"ב עכת"ד הק'. ונרמז באות ה רומז אב אם כזה י שבעוקצה אבא כנודע מסוד כתיבת השם שנעוץ בה' י בזויות ימין ועם ה הרי יה אב ואם י אב ה אם. וכן רומז על הקב"ה הנקרא י"ה כי ביה ה' צור עולמים. ורומז ה על יראת שמים כנודע בסוד ה תתאה ור"ל לירא מאב ואם שהם שותפין עם הקב"ה. ועוד רומז חידוש עולם הנ"ל כטעם מהר"ם, כי באות ה נברא עוה"ז וכן רומז מ"ש שעי"ז ירש עוה"ב כי ה' מלא ה' רומז עוה"ז ויוד רומז עוה"ב ויוד רומז עוה"ב שנברא ביוד. ועי"ז יבוא לשמירת שבת כלה מלכתה הנרמז ג"כ באות ה' שמעיד על חידוש עולם:

דרך חוקיך [אות ריד]

ב:
שלא לפנות אחר אלילים בין במחשב' בין בדבור או בראי' או במעשה שנ' אל תפנו אל האלילים. בחי' כ' שמזה יהי' נפתה לעבדה. וכן כדי שלא יבטל ממנו באותן הבלים והאדם לא נברא רק לעבודת בוראו עכ"ד. וזה נרמז באות ב עפמ"ש במג"ע אות ב רומז צורת העולם שהוא גדורה מג' רוחות ופתוח צד צפון. ואם יאמר אחד שהוא אלוק יאמרו לו שיגדור ויעשה מחיצה רביעית אז יאמינו לו. וזה נרמז בר"ת אלילים אין להם יכולת לעשות מחיצה הרי רומז צורת ב' שאין לפנות אחר אלילים שאין להם כח ויכולת לעשות מחיצה ד'. לכן אין לפנות אליהם כי הם הבלים וריק. לכן אין לבלות זמנו ולהיות בטל מן לימוד תורה ועבודת הש"י כנרמז באות ב דבראשית בשביל ישראל ובשביל התורה נברא כל מעשה בראשית לא לפנות מחשבתו לד"א חוץ מעבודתו ית"ש. ובאוצה"ח כ' דהפונה אחר ע"ז ומסיר לבו מהשגחת הבורא הרי הוא מחריב העולם ומונע הברכה והשפע הבא מבת עין דלמעלה ששם מקור הברכה ובאות ב נרמז ברכה שהברכה מקיים העולם ונברא בב' ברכה עכת"ד:

דרך חוקיך [אות רטו]

י:
שלא לעשות ע"ז לעבדה אפי' לנכרי שנ' ואלהי מסכה לא תעשו לכם. יש לרמוז מ"ז באות י' עד"ש באודר"ע י' אמרה שבי נקרא הש"י יחיד כ"ע. ועוד י' הוא ראשית כל הצורות וכל הצורות ממנו מצטיירים כמ"ש בשעג"ע ועד"ש אין צור כאלהינו וארז"ל אין צייר כאלהינו וזהו מבטל כל דעת כוזבות של ע"ז ועובדיה שהקב"ה עשה וצייר כל צורות לכל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים, וזולתו אין צייר ואין צורה כי הכל בטל אליו כמו הנרמז באות י' שכל הצורות נובעים ממנו. והוא מכתב הראשון שא"א לצייר צורה בלתי י' ומהר"ם כ' סמיכות מ"ז לחג המצות תשמור (שנ' בפ' משפטים) שכמו שעשה באלהיהם שפטים של מתכות נרקבת לכן אלהי מסכה לא תעשו לכם. ומסמיכות למדו דע"ז אסור במשהו כמו חמץ. ויש לרמוז באות י' רומז חילוק בין חמץ למצה דהיינו ה מן מצה לחית מחמץ. דהוא רק נקודה אות י' דהוא משהו:
ולשמרי:

דרך חוקיך [אות ריו]

ו:

שלא לאכול נותר שנ' ואם האכל יאכל ביום השלישי כו'. בחינוך כ' שורשו כתבתי למעלה באיסור פגול מה שידעתי ע"כ והנה בפיגול כ' הטעם משום דהקרבן בא להכשיר מחשבות ב"א כו' לכן ראוי להפסל במחשבה הנטויה מן היושר בכל מעשיו עכ"ד שם. והנה טעם הזה לא יצדק בנותר דהמחשב' הי' כהוגן בעת ההקרבה ואח"כ נתותר במעשה לא במחשבה. אבל שם בפגול מיירי דהי' הפסול רק במחשבה לבד לאכלו חוץ לזמנו. ואסור אף לאכול בזמנו. א"כ איך שייך הטעם דשם לכאן ונראה לפע"ד ע"ד שכתב בפרדס הק' סדר זמנים הם ת"ת ומלכות מידות יום ומידות לילה ובהם נכלל כל ההיקף ולפי שהם קדמו במחשבה תחלה ארז"ל מלמד שהי' סדר זמנים לפניו קודם לכן עכ"ד הק'. הרי דסדר זמנים שהם יום ולילה הם בחי' מחשבה נמצא אם נעשה איזה שינוי בזמן נעשו פגם במחשבה כי זמן הוא בחי' מחשבה. לכן אף אם השינוי הוא במעשה בפועל נקרא שינוי בבחי' מחשבה. ויש להעמיס כן בדברי החינוך באמרו בהיות סיבתו של דבר המחשבה ראוי להפסל במחשבה הנטוי' מן היושר בכל מעשי"ו ר"ל אף במעשה של בחי' מחשבה כגון נותר דהשינוי בזמן דהוא מחשבה. ויש לרמוז מ"ז באות ו המושכות עוד וו דהם ת"ת ומלכות כמש"ל במצוה קס"ז בשם ס' רז"מ. וכן ו רומז ז"א שהוא בחי' זמן כמ"ש בזהר אחרי מאי שנה דא קוב"ה וכן שנ"ה גי' מחשבה וכן מ"ה ב"ן גי' זמ"ן שהם תו"מ הנכלל בוו כנ"ל: ומהר"ם כ' טמ"ז שלכל יום מלאך מיוחד הפועל בו אין להותיר מזה על זה שנראה כמזמנו על השירים ועל הנותר דומיא דאין יו"ט מכין לחבירו לפיכך אין להשאיר לחברו מה שזכה בו יום הקודם ולפי שהחטא הנעשה באותו יום מקטרג עליו הוא והממונה על אותו יום לכן משנתקלקלה סעודתו רע בעיניו וכ"ש אם יאכלו סעודתו אחרים עכ"ד. ונרמז זה באות ו מן ולשמרי מצותי רומז לשמור המצות בזמנם. והרמב"ן כ' והמחשב לאכול או להקטיר חוץ למקומו הוה כאלו הוציאו ממקום הקדושה למקום הטומאה וכן החושב חוץ לזמנו הוציאו מאותן שהי' הקרבן מזומן להם והכניסו ברשות אחרים ואינו בכלל סדר הזמנים וטעון שרפה כע"ז לפי שמחשב בהם מחשבה רעה כאלו הקריבו לע"ז ופוגם במחשבה עליונה והנותר הוא אינו לרצון שהרי יצא מכלל סדר הזמנים ונכנס בכלל כחות החיצונות לכן מצוה לשורפם כע"ז עכ"ל הרי דבנותר יוצא ג"כ מסדר הזמנים והוא כע"ז הפוגם במחשבה. והוא כמש"ל שכל סדר זמנים היה במחשבה תחלה וכן המליך אות ו בהרהור ומחשבה בסדר הזמן שהוא ו כנ"ל:

דרך חוקיך [אות ריז]

ל:

שלא לכלות פאה בקצירו שנ' לא תכלה פאת שדך לקצור. בחינוך כ' כי רצה הש"י שיהי' לעמו רוח נדיבה שמתוך הפעולה תתפעל הנפש ותהי' טובה ותחול ברכות טוב ה' בה ואם יאסוף הכל לביתו ולא יתן לעניים כי ירעבו יורה בזה רוע לב ונפש רעה תבואהו כי במדה שאדם מודד מודדין לו בה. וזה הטעם יספיק לנו גם בפרט ועוללת עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ל של לשמרי מצותי לפי מ"ש לעיל כ"פ ל' רומז לב וידוע דבלב משכן הרוח והוא רוח נדיבה שיקנה ע"י מצוה זו כטעם אשר ידבנו לב"ו ורוח נדיבה תסמכהו שלא לכלות פאת שדהו. ועוד כי ע"י מצוה זו יקנה מידות הבטחון שיבטח בהש"י כי ימלא חסרונו שנותן לעניים ועי"ז תתברך תנובתו בכפלים. ונרמז למ"ד גי' ע"ד כטעם בטחו בה' עדי עד ועה"כ גי' בטחו"ן:

דרך חוקיך [אות ריח]

ש:

שיעזוב פאה לעניים שנ' לעני ולגר תעזב אותם. ברדב"ז כדי לקבוע בנפשינו מדות הנדיבות והרחמנות בכ"מ אם בשעת הקציר אם בשעת הבציר ואפי' בקערה ארז"ל שצריך לעזוב פאה כדי שלא יהא רעבתון ורע עין כמארז"ל אין שריד במגוריו ע"כ לא יחיל טובו עכ"ל ובעיר מקלט כ' עניים עלולים לקבול על העשירים וקורין תגר על הקב"ה ונענים. ע"כ יניח חלקם וגם שלא יחשוב שהנחלות שלו לעולם והש"י הוא השליט מוריש ומעשיר עכ"ד ונרמז באות ש' הרומז שלום כמ"ש בשעג"ע כי ע"י מצוה זו שלום יעשה בין עניים ולא יקראו תגר על מידותיו כביכול כטעם או יחזוק במעוזי שלום יעשה לי כביכול להקב"ה עם מאנין תבירין דילי' ועוד יש לרמוז דע"י מצות פאה בקציר נעשה שמירה בשדה. כמו בבית שצוה הש"י לקבוע מזוזה שהוא שמירה לבית ברשימת שם שד"י כביכול כי שם הזה הוא שמירה מן החיצונים. יען כי בשם הזה נברא העולם ע"י בחי' צמצום שאמר לעולמו די. והכל הי' עבור ב"י שיקבלו טובות הש"י כדרך המלך שמעמיד שומר איש גבור מלחמה שלא יעזוב זר במחנתו כן שם הזה רומז צמצום בחי' דין שלא יבואו זרים בגבולינו. והנה בשדה מניחים פא"ה גי' אלקים מדת הגבורה לשמירת השד"ה והנה פא"ה עם השד"ה גי' קציר לכן כשמסירים פא"ה מן קציר כראוי אז נשאר שם שד"י ר"ל מספר פאה בהסיר ממספר קציר נשאר שד"י ויש שמירה מעלה להשד"ה הזאת אבל כשאין מסירים פאה מקציר נשאר קציר לבד גי' ת'

ושלטין עליו ת' מאות איש דעשו. שהוא גי' ר"ע עי"ן ר"ל כמספר קצי"ר. לכן מסירים פאה בסוף השדה כדרך השומר העומד בסוף הגבול. ועי"ז יהי' מבורך מטוב עין דלעילא. וישמר ע"י שם שד"י כנ"ל כמספר השד"ה ונרמז זה באות ש' הרומז שד"י כמ"ש בזוה"ק. ובפרטות ש' מן ולשמר"י מצותי שיהי' לו שמירה דקדושה ועיין מבוא שערים שער ג' ח"ב פי"ג פאת השדה היא בחי' מלכות והוא בחי' אלקים ונרמז אלקים מלא גי' ש' וכן נרמז בשם מצפ"ץ גי' ש' כמו פאות הרא"ש ע"ש ודו"ק:

דרך חוקיך [אות ריט]

מ:

שלא ילקוט בעה"ב לקט הנושר בשעת קצירה שנ' ולקט קצירך לא תלקט. בס' חן טוב שרצה הקב"ה לזכות ב"י שידעו כי אני ה' אלקיכם ולה' הארץ ומלואה ואתה אריס בתוך השדה ומוכרח אתה לקיים גזרות בעל השדה והעני שותף עמך וחפצתי לתת לך כל השדה ואותו המעט לעני וזה תעזוב אותם אני ה' אלקיכם ר"ל בשביל שאני הא' צויתי ע"ז לא בשביל שאתה מרחם על העני עכ"ד. ויש לרמוז זה באות מ' הרומז מלך כמ"ש בזוהר ור"ל לקיים בשביל שאני מלך עולם וצריכים אתם לקיים מצותי וזה הנרמז במ"פ של לשמרי מצותי ר"ל לעשות רק בשביל מצותי וגזרת המלך. והנה תלה הדבר אם נפל לארץ מידו בשעת תלישה, אז הוברר הדבר שהוא של עני ואינו שלו רק לה' הארץ ומלואה, וקנה אותו העני מן הארץ אשר לה' כי העני הוא חלק ה' והוא מאנין תבירין דילי' ונרמז באות מ"פ האומר שירה מלכותך מלכות כל עולמים. ואומר כי לה' המלוכה כמ"ש באודר"ע:

דרך חוקיך [אות רך]

ר:

לעזוב הלקט לעניים שנ' לעני ולגר תעזב אותם. הרדב"ז כ' טמ"ז כדי לקבוע בנפשותינו מידות הנדיבות והרחמנות בכ"מ. ויש לרמוז באות ר עד"ש בס"י המליך אות ר בשלום: עד"ש שלום יעשה לי באם נותנים לעניים שעבור זה אינם קורין תגר ואינם מתרעמים על מדותיו. ונרמז עוד באות ר' הרומז רחום כמ"ש באודר"ע שבאות ר' נקרא הש"י רחום. והוא לרחם על עני ור"ש הרומז באות רי"ש כמ"ש בשעג"ע ר לומז רישות ודלות ונרמז לרחם על ר"ש:

דרך חוקיך [אות ארך]

י:

שלא ילקוט בעה"ב עוללות הכרם שנ' וכרמך לא תעולל. יש לרמוז באות י' עפ"י מ"ש במאורות נתן כרם הוא המלכות בעת שמאירין בה כל י' ספירות שבהם י"פ הויה גי' כר"ם ובעת העדר היחוד כביכול נקרא כרם דל עכ"ד וידוע דמלכות בעת הגלות היא רק נקודה כמו י לפעמים כטעם שחורה אני ונאוה ואז נקראת ענ"י ואביון ונקרא עוללת הכר"ם שכן עלל חסר ו' גי' ענ"י והוא ק"ל שלה כנודע וז"ש ואתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם כי ע"י העוונות גרמתם לבער הכר"ם בחי' מלכות ולעשותה עני בחי' עלל וזהו גזילת הענ"י כביכול. והנה אם ילקוט בעה"ב עוללות הכרם יגרם ח"ו גזילת העני לבחי' מלכות כנ"ל וזהו וכרמך לא תעולל. לא תגרום לו בחי' עולל רק לעני ולגר תעזוב ואז יהי' בחי' כרם בכל הקומה בכל י"ס דילה וזהו הנרמז באות י'. ועוד י"ל י' רומז על השפעה כטעם פותח את יודך כנודע. ולא תגרום להיותה נקודה קטנה י' עולל רק יוד ספירות גמורות: מצותי:

דרך חוקיך [אות רכב]

מ:

לתת עוללת הכרם לעניים שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם. י"ל באות מ"פ על דרך שיתבאר במצוה זו יחיד קובה"ו שהוא קול וק"ל כמ"ש בזוהר ויגש והקל נשמע בית פרעה דא הוא קל בלא ו דבכאת על מקדש ראשון ושני והקל נשמע לעילא מ"ט בגין דו' אתרחיק מינה כו' כד יקום קוב"ה להאי קל בלא ו' מעפרא ויתחבר בו' כל מה דאיתאבד מינה בגלותא יתהדר עכ"ל הרי שקל בלא ו' רומז לשכינה וצריך לחבר אליו קול בו' והוא יחוד קובה"ו וזה רומז לתת עולל לעני עולל גי' קול]ואף שבמצוה הקודמות כתבתי עלל ח"ו הנה כ' בכנפ"י שיש לדרוש מלא או חסר לעת המצטרך]. ועני"י גי' קל הרי קול קל יחוד קובה"ו. וזה נרמז בצורת מ"פ נ"ו כמ"ש בעט"צ נ' רומז סוכת דוד הנופלת נ' דאשרי בחי' קל דבכאת על מקדש ראשון ושני כמ"ש בזוהר הנ"ל ו רומז בחי' ז"א בחי' קול המקים אותה מעפרה לתת עולל לעני כנ"ל:

דרך חוקיך [אות רכג]

צ:

שלא ילקוט בעה"ב פרט הכרם והוא הנופל בשעת בצירה שנאמר ופרט כרמך לא תלקט. והוא כעין מצות לקט בשדה הקמה. ויש לרמוז מצוה זו באות צ' עד"ש בס"י המליך אות צדיק בלעיטה ורומז לחסום התאוה שלא יהי' להוט אחרי פירות הנחמדים כמו ענבים שהם משיבים נפש האוכלם לכן ירצה הבעה"ב ללקט גם הנופלים לארץ ע"ז באה האזהרה שלא ילקוט הפרט רק יהי' לעניים כי צדיק ה' צדקות אהב. ורומז המליך בחי' צדיק האוכל לשובע נפשו לא להנאת גופו בלעיטה א"כ יניח העניים חלקם. ויל"פ על פי הידוע ענין רפ"ח ניה"ק שנפלו למטה מן כרם עליון כרם ה' צבאות כנודע מסוד שבירת כלים והנפילים וכל מגמתינו ועבודתינו להעלותם ולבררם להחזירם אל הקדושה וידוע מס' המקובלים הק' טר"ף כשהמלכות מבררת רפ"ח ניה"ק מן הקליפות ומן הברורים הללו נותנת טרף לכל העולמות בסוד ותתן טרף לביתה. ולפ"ז י"ל גם פר"ט הכרם מה שנבררין מן הרפ"ח ניה"ק הנופלים מן הכרם וע"י הצטרפות אלופו ש"ע ביחודא דילי' נעשה פרט ונעשה טרף לעניים שהם בחי' מלכות דלית לי' מגרמא כלום. ויש לרמוז זה באות צ הרומז צ' אותיות. שהם בי"פ שם ב"ן ב"ה כמ"ש במק"מ בביאור זוה"ק וירא דף ק"ג ואברהם ושרה זקנים באים בימי"ם שיעורין דיומין דאתחזו להון חד מאה וחד צ' וכ' במק"מ כי צ' רומז לצ' אותיות שיש בשם ב"ן בכללות עשר ושרה נגד המלכות ב"ן ב"ה עכ"ד ע"ש הרי רומז צ' במספרו לי"פ ב"ן סוד כרם שהוא י"פ הוי"ה כנ"ל ובמילואם וטובם בההין י"פ ב"ן צ' אותיות ושם ב"ן הוא המברר הרפ"ח ונעשה פר"ט הכר"ם. והנה נרמזו ב' מצות אלו המל"ת והמ"ע דפרט באותיות צ"ו מן מצותי עפמ"ש בכוונת צ"ו את ב"י דפרשת התמיד לכן נקרא קליפות עשיה צ"ו לפי שיונקים מן א"ל אד"נ גי' צ"ו והקליפות דעשי' קשים ורעים מאוד ונקרא ע"ז עיין בסידור. והנה ע"י מצות אלו דפרט הכרם מעלים ניה"ק מקליפות ההם שיונקים מן צ"ו ומגביהים הרפ"ח ונעשים טרף דקדושה בחי' שמות הק' אל אד"נ גי' צ"ו ואין להם עוד יניקה משם:

דרך חוקיך [אות רכד]

ו:

מ"ע לעזוב פרט הכרם לעניים שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם. יש לרמוז באות ו' דהוא רחמי"ם כנודע כי ו' הוא ת"ת יעקב הנקרא רחמים רומז לרחם על עניים. וכבר כתבתי במל"ת הקודמות דנרמזו ב' מצות אלו באותיות צ"ו מן מצותי הרומז אל קליפות דעשי' שנפלו בהם רפ"ח ניה"ק מן כרם עליון וע"י מצות אלו מעלים רפ"ח ניה"ק ואין להם יניקה ונעשה טרף נתן ליראיו ותתן טרף לביתה. אך יען דכל מצוה מתריג"מ יש לה אור

מן אות מיוחד לו מן עשרת הדברות כנ"ל בהקדמה לכן נרמזו ב' המצות בב' אותיות צו: אך נרמז המל"ת באות צ' הרומז בצורתה לפעמים בחי' נוקבא יג י' רומז מידה עשירית נ' רומז נ' כפופה מלכות הכופפת רגלי' מן החיצונים. וכך נ' הנופלת והיא סוכת דוד מלכא. ומ"ע זו נרמז באות ו' שהוא דכר שכל מ"ע בדכורא ומל"ת בנוקבא:

דרך חוקיך [אות רכה]

ת:

שלא לגנוב ממון שנאמר לא תגנובו. כ' הרדב"ז שזה לתיקון הישוב ושלא ירבה הגזל והחמס וכפל הוא לקנס וכאשר יגיע מידתו לטבח ומכר משלם ד' וה' והגוזל או הגונב הרי הוא יונק מכוחות הטומאה ומטה צנור הקדושה לכח הטומאה עכ"ל והכלי יקר כ' הגונב ממון ישלם שנים כי לא נסתפק במה שיש לו ומתאוה תאות הכפל כמארז"ל אין אדם מת וחצי תאותו בידו ורמז לדבר ממון מן אותיות הכפל כזה מם מם וו נון ע"כ דינו לשלם כפל ועוד שהגנב גנב ב' לבבות ב' גנבות ממון בעליו ודעת קונו משא"כ הגזלן עכ"ד. ויש לרמוז לפי' הרדב"ז שהוא הריסות ישוב עולם. באות ת שהוא חותם אמת של הקב"ה אשר באמת נברא העולם בראשית ברא אלקים ס"ת אמת והגנב מקלקל חותם אמת של כל העולם כמו שיקלקל חותם הבית והתיבה שמונחים שם החפצים והממון כן מקלקל חותם העולם כולו כי חותם שלו הוא מקור השקר לגנוב את אשר ניתן לרעהו בגזרת המשגיח האמיתי ית"ש ברצונו ית"ש. גם הוא גונב עין של מעלה ח"ו וסובר שאינו רואה והוא שקר גמור כמ"ש אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו לכן הוא מקלקל חותם ת' חותם אמ"ת ונדין באות ת' תמות ב"מ כמ"ש ובאת אל בית הגנב וכלתה עציו ואבניו. ולפמ"ש הכלי יקר הנ"ל שמתאוה אל הכפל וגונב ב' גנבות כנ"ל נרמז באות ת' לפמ"ש עאודר"ע ת' אל תקרא תיו אל תא"ו שהוא מתאוה בכל יום אל כל דבר כו' ונרמז באות ת' מתיבת מצותי שעי"ז עובר ח"ו על כל המצות כיון שהתאוה גוברות עליו עד שאומר ח"ו מי רואני ומי יודעני:

דרך חוקיך [אות רכו]

י:

שלא לכחש בשום תביעת ממון או פקדון שנאמר לא תכחשו. הרדב"ז כ' לפי שהש"י מחזיר הפקדון בכל יום מחדש והוא הנשמה באמונה והכופר בפקדון יכחיש ענין זה עכ"ד. ובפשיטות י"ל כי המכחיש בפקדון או בממון שתים רעות עושה א' שגוזל של

חבירו והב' שכופר גם בידיעת הש"י שהוא יודע ועד ואין נסתר מנגד עיניו גם יצא מסתם חזקה של כל ב"א שאמרו אין אדם מעיז אם חבירו מכיר בשקרו והוא העיז בפניו לכחש נגדו ונרמז באות י' חכמה עליונה שהוא רומז השגחת המשגיח וכן רומז י' שרותא דשם הוי"ה ב"ה כמ"ש בזוהר ובי' נכלל כל השם הוי"ה הרומז היה הוה יהיה המהוה כל הויות ומושל ומשגיח עליהם כרצונו. ועוד נרמז עד"ש בסי' המליך אות י' במעשה ור"ל מעשה נקרא עולם המעשה דהיינו עניני ממון מו"מ ומסחר וקנין והלואה ופקדון צריך להמליך הש"י עליו בזה כי יצר לב האדם רע מנעוריו להכשל בגזל וחמס כאמרם רובם בגזל לכן צריך להמליך השי"ת כנרמז באות י' שרותא דהוי"ה ב"ה במעשה העולם ועי"ז יבוא לו ההשפעה דקדושה הנרמז ביוד כטעם פותח את ידך באם ישמר מן מרמה וכחש את של רעהו וילך לבטח דרכו לנצח ותוכן דברי אדומו"ר הק' באוצה"ח יוד שורש כל השפעות וחיות כל הנבראים והכופר פוגם בנקודה זאת ומוסר י' כתרין בידא דסם וכופר בבת עין שכשם ההשגחה ומשם יוצא השפע לכל הנבראים: לא:

דרך חוקיך [אות רכז]

ל:

שלא לשבע לשקר על כפירות ממון שנאמר לא תשקרו איש בעמיתו. במצוה ל' מובא החינוך שאין להזכיר שמו הגדול לחנם ולשוא וכ"ש במצוה זו בשבועות שקר ירשיע מאוד לשקר בשמא דמארי' דעלמא כולא. ובאלשיך כ' כי המזכיר שמו של מלך בשר ודם אינו מרגיש בדבר. אבל הוא ית' הוא ושמו אחד ובהזכיר שמו שם הוא כמ"ש בכ"מ אשר אזכיר את שמי אבוא אליך כו' וז"א לא תשא את שם י"א א"ת מרבה את עצמו ית"ש עם שמו בשבועה אתה נושא כביכול ה' אלקיך מכ"ש אם הוא לשקר עכ"ד. וכ' בכלי יקר דהעולם נזדעזה בשעה שאמר לא תשא לפי שע"י שבועת שוא נפרעין מכל העולם וטעמו מבואר בלא תשא יען דכל הנמצאים תלוים בשמו ית"ש והנושא שמו כאלו הגביה כל הענפים עמו דהיינו כל הנמצאים מעלה ומטה לכן לא ינקה כי הקב"ה אינו מוחל רק עון הנוגע רק אליו משא"כ בין אדם לחבירו וכאן חטא נגד כל הנמצאים ג"כ עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ל הרומז ל"ב כמ"ש באודר"ע והנה הקב"ה הוא לב העולם כי כמו שהלב בו החיות של כל האברים באדם שהוא עולם קטן כן הקב"ה הוא חיות כ"ע והוא שאמר דהמע"ה צור לבבי וחלקי כו' לכן בהניע ח"ו להקב"ה שהוא הלב וחיות של כל עולמים ממילא גם כל העולמות יחוגו וינועו כמש"ל לכן ח"ו לשבע לשוא או לשקר בשמו ית"ש. ונרמז באות ל מן לא תשא כי כל השבועות טעם אחד להם טעם הכללי הזה

כמ"ש באלשיך כנ"ל. ועי"ל דהעובר על מל"ת זו לישבע לשקר על כפירות ממון עובר גם על לאו לא תכחשו הנזכר בסי' רכ"ו וכן עובר גם על לאו דלא תשבעו בשמי לשקר על שבועות ביטוי שאח"ז כמ"ש במצות ה' כי נשבע ג"כ על שקר ומצוה זו דלא תשקרו היא באמצע שניהם כי יש בה גם מהם וכוללות גם לא תכחשו ולא תשבעו יחד ובמ"ז נאמר איש בעמיתו אף כי נוגע להש"י שנשבע בשמו לשקר מ"מ הוציא הכתוב אזהרה זו על לא תשקרו איש בעמיתו לכן במל"ת של שבועות בטוי ששם אינו נוגע לרעהו רעה נאמר וחללת את שם י"א אבל באזהרה זו אף שנשבע ג"כ לשקר מ"מ הוציא החטא רק על עמיתו כי לפי גדלו ענותנותו כי הרע לו מאוד על רעת רעהו מעל חילול שמו ית' ומראה בזה גודל השגחתו בעולם שלא ירע איש לרעהו וזה נרמז באות ל עד"ש באוד"ע ובתמונה מפני מה ראשו של ל כפוף למטה מפני שמשגיח בתחתונים כי רם ה' ושפל יראה ובאוצה"ח כ' שכאשר יארע לאדם דין תורה עם חברו הוא בהשגחה עליונה שחסר תיקון וכמו שחבירו תובע אותו כן תובעין אותו למעלה על חסרון נפשו והמודה ועוזב לפני ב"ד ממשיך תיקון לנפשו וסימן טוב לו שיחזור למרא דבשמיא בתשובה שלימה והמכחש לחבירו בשבועה סימן ששקר בשבועה שמשביעין אותו למעלה תהי צדיק כו' ולא די שלא הוסיף תיקון אלא הוסיף חטא על פשע ומפריד מלכות מבינה וגורם אריכות הגלות ונרמז באות למד גי' ב' הב"ל הבל עליון דבינה והבל תחתון דמלכות ואלו הי' זכה לקיים שבועתו למעלה הוי צדיק שמקשרין אותו שיהי' בכוחו לתקן נפשו ע"י הבל תורתו ותפלתו שיתחברו ב' הבלים יחד כטעם למד"ני]ר"ל למד גי' ב' הבל{ לעשות רצונך ועי"ז מלמ"ד ידו לקרב מלחמת היצר עכת"ד הק'. ומעתה לפ"ז יש לרמוז מ"ז באות למד אשר ע"י תיקון מל"ת ומודה ועוזב אז נעשה תיקון זה גם למעלה ומקיים השבועה תהי צדיק ואם ח"ו עובר ומכחש ונשבע לשקר אז עובר גם שבועה הנ"ל ומפריד בין מלכות לבינה שהם ב' הבלים כנ"ל ויש לרמוז זה באות ל אשר ו' שלה הוא בינה שהוא בחי' מגדל הפורח באויר שהיא בינה כנודע וצורת כ הנשאר רומזות למלכות הרי יחוד מלכות ובינה ודו"ק ואם עובר ומכחש פוגם בצורת ל כ"ו ומפריד מלכות מבינה ח"ו:

דרך חוקיך [אות ברוך]

א:

שלא לישבע שבועות בטוי לשקר שנאמר ולא תשבעו בשמי לשקר. במל"ת זו אין עבירה בין אדם לחבירו רק למקום ב"ה לכן נאמר בשמי כי חותמו של הקב"ה אמת וכל שמותיו הקדושים אמת והנשבע בשמו האמת לשקר פוגם בא הרומז אלוף עולם אחד אמת כמ"ש

באודר"ע אלף ר"ת אמת למוד פיך. עוד שם אלף אפתח לשון פה כו' כדי שיהיו מקלסין לפניו בכ"י וממליכים אותו בד' רוחות עולם עכ"ד בקיצר הרי א' רומז להמליכו בד' רוחות עולם והנשבע לשקר ח"ו מחלל שמו בעולם ח"ו עוד שם מפני מה א ידו זקוף מצדו מפני שהוא מעיד בו ומנופף בה להקב"ה שהוא אמת שנאמר וה' אמת לעולם ע"כ הרי א מעיד כי הקב"ה אמת והרשע המעיד שקר שנשבע בשמו על שקר פוגם בא. ונרמז מצוה זו במספר ברו"ך מתרי"ג מצות כי השומר פיו ולשונו משבועה הוא ברוך לה' ואם ח"ו נשבע בשמי לשקר הוא ארור ומדבק עצמו בא ארו"ר ר"ל. ונרמז ג' מצות של שבועות שוא שבועות שקר שבועות בטוי בג' אותיות רל"א לרמוז שע"י עון דשבועה העולם מתמוטט שנברא ע"י רל"א שערים פנים ואחור של אותיות א"ב כמשארז"ל שיש אבן על התהום וחקוק בה שם ה' והנשבע לשקר גורם שירום האבן מע"פ התהום ויעלה וישטוף העולם:

תשא:

דרך חוקיך [אות רכט]

ת:

שלא לעשוק את חבירו שנאמר לא תעשק את רעך. בחי' כ' שהשכל מחייב בזה ואף שגזל ועושק ענין אחד הם מ"מ בא באזהרות הרבה לפי שרצה הקב"ה להרחיק אותנו מזה עד"ש רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תו"מ עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ת עד"ש באותיות דר"ע אל תקרא תיו אלא תאו זהו תאותו של בו"ד שהוא מתאוה בכ"י לכל דבר. וידוע דחמדת ממון עולה על כל התאות ורוב העולם נכשלים בממון שאינם שלהם כמ"ש רז"ל ורובן בגזל ומכ"ש בעושק שמתחלה בא לידו בהיתר בודאי ע"י חמדה ותאוה מתהפך בתחבולותיו שישאר ת"י ולעשוק אהב לכן הזהירה תורה שלא לעשוק רק ישבר תאו הזו המתאוה את של רעהו. ובאוצה"ח תו"ד עבירה דעושק גורם שהקליפה יעשוק הטוב תחת ידו ולא יחזירה לבעלים ונרמז זה באות ת' שכל העשוקות והגנבות של קליפות נוגה יונקות מאות ת ושם נכנעה השכינה ת"י בסוד גלות הנשמות והשכינה ע"י אדם בליעל בסוד "ויכנעו "תחת "ידם ר"ת תי"ו והיא בסוד רגליה יורדות מות ב"מ עכת"ד. ועיין ענין זה בס' שעג"ע שער א"צ בענין ת דתרח כי בחצי טהירו התחתונה שם מדור הקליפות ונשמות עשוקות בהם והנה רגל ת יורדות לשם והנשמות העשוקות נאחזים ברגלי הת' ועי"ז עולים לחצי טהירו עליונה ומתבררין אל הקדושה למקומם עיין שם. ובזה יובנו דברי מרן באוצה"ח ג"כ וה' יכפר. ונרמז באות

ת מן תשא שע"י שיחזיר העושק לבעלים ולא יעשוק לרעהו תשא כל הנשמות העשוקות ר"ל וגם את נפשך תשא למעלה ע"י התיו כנ"ל:

דרך חוקיך [אות רל]

ש:
שלא לגזול מחבירו ממון או חפץ בחזקה שנאמר ולא תגזול. בחינוך כ' דבר זה השכל מרחיקו כי הוא סיבה לחורבן עולם ולא לישובו עכ"ד וי"ל באות ש עפמ"ש רשב"ג על ג' דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום. נמצא אלו הג' הם קיום עולם ועמידת ישובו של עולם. והנה הגזל הוא היפוך ג' דברים ההם שאין בו דין ולא אמת כי באמת הגזילה הוא לנגזל ולא לגזלן ומכ"ש שאין בגזל שלום לכן גזל הוא חורבן עולם. ויש לרמוז ג' דברים ההם בשין רזא דאבהן בג' קוין שלה כנודע שהם אברהם יצחק יעקב שהם ג' עמודים אברהם שלום שגמל חסדו עם כל ברי' ועשה שלום יצחק דין יעקב אמת לכן ש' רזא דאבהן רומזים דין אמת שלום להרחיק מן הגזל שהוא ההיפוך. עוד י"ל עפמ"ש באודר"ע שין רומז שיניהם של רשעים שעתיד הקב"ה לשברם לעתיד לבוא ע"כ ומפורשים משום שאכלו גזל וטחנו בשיניהם הרי רמז על לא תגזל:

דרך חוקיך [אות רלא]

א:
שלא לאחר שכר שכיר שנ' ולא תלין פעולת שכיר. בחינוך לפי שחפץ הש"י בקיום האדם וידוע כי באיחור המזונות יאבד הגוף ע"כ צונו לתת שכר שכיר כי אליו הוא נושא את נפשו להתפרנס בו ושם גבולו יום א' כי דרך ב"א לפעמים להתענות יום אחד עכ"ד. ומהר"ם כ' ונצטוינו לתת ש"ש ביומו לאשר סיכן א"ע עבור מזונו ונרמז אחר שהנה שס"ה מל"ת הם נגד ימות החמה והאדם שהוא שכיר יום צריך לתת לו חוקו בתורה ומצות ואם לאו היום עצמו צועק ותובע עלבונו ולא לאחר השכירות כי המלאך הממונה על אותו יום מקרבו לפני יוצר כל ודן אותו כמו שעבר על גזרת המלך שגזר שפועל זה יאכל אותו יום משכירותו ונראה ככופר בשכר ועונש שאלו הי' מאמין הי' נותן לו שכירתו עכ"ד. ובזוה"ק ת"ח לית לך יומא ויומא דלא שלטא בו יומא עילאה אחרא ואי איהו לא יהיב לי' נפשא דילי' בההוא יומא כמאן דפגים להוא יומא עילאה ובג"כ ביומו תתן שכרו עכ"ל הק'. ויש לרמוז מצוה זו באות א שיש בצורתה יום ולילה בצורתה יום ולילה בצורת יוד י' הראשונה בוקר עד חצות שהוא ו' המחלקת היום ששה שעות קודם

חצות וששה שעות עד הערב שהוא ד דלית לה מגרמא. ורומז יום ולילה כי פועל היום זמנו כל הלילה ופועל לילה זמנו כל היום וע"ז נאמר לא תביא עלי' השמש ונרמז באל"ף מן תש"א כטעם כי אליו הוא נוש"א את נפשו. ולפי טעם מהר"מ הנ"ל שנראה כופר בשכר ועונש שאלו הי' מאמין הי' משלם לו יש לרמוז בא' הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע אלף ר"ת אמונתי לישראל פקדתי. ורומז א עולם שהוא הבעה"ב המשלם לכל פועל שכר ועונש בהשגחה נפלאה בזמנו לכן לא תלין פעולת שכיר:

את:

דרך חוקיך [אות רלב]

א:

שלא לקלל אדם מישראל בשם או בכנוי בכל לשון שנ' לא תקלל חרש. בחינוך כ' שהעולם אומרים שהקללה תעשה רושם בהמקולל לכן הרחיק אותנו הש"י מלהזיק לזולתינו בפינו כמו שמנענו במעשה ואפשר לומר כי בהיות שהנפש המדברת חלק עליוני נתן בה כח רב לפעול אף מה שחוץ ממנו לכן לפי זכות הנפש כן תחול הדבור לברכה ולהיפוך ואפשר לומר עוד שהוא להשקיט הריב כי עוף השמים יוליך את הקול ויצמח ריב ומדין והרמב"ם כ' כדי שלא יניע המקלל לכעוס בעת קללתו ע"כ. ובזוה"ק דלית לך מלה דנפיק מפומא דלא אית לי' קלא וההוא קלא סליק לעילא וכמה קסטורין עמי' דההוא קלא עכ"ל ויש לרמוז מל"ת זו באות א הרומז לפעמים ארור כמ"ש במדרשים והוא כמש"ל בצורת רור וא' עצמה הרי ארור ר"ל והוא עד"ש ומקללך אאור. לכן אסור לקלל אדם מישראל כי נדבק בו א' ארור. ולפמ"ש בזוהר וההוא קלא סליק לעילא כו' ר"ל ע"י אויר העולם ששם כמה קסטורין וכמה חיילות זינין בישין כמ"ש בשערי אורה והם תופשים הקללה מפה אדם ומביאים אותה למעלה שיסכימו ע"ז. וזה נרמז באלף הרומז אויר כי א יש לה צורת ריו ועם א הרי אויר ורומז שנתלבש כו' שנתלבש ארור באויר ועל ראשו תחול ח"ו ומהר"ם כ' לפי שיש בכח הדבור מצויר במחשבה לפעול בטוב ולהפכו ובלעם הרשע יוכיח ובחכמה ידוע אלי' ואולי יפגע שעה שתחול ח"ו עכ"ד. ונרמז בא' רזא דמחשבה א חכמה:

דרך חוקיך [אות רגל]

ת:

שלא להכשיל רעהו בשום דבר הן בעניני ממון הן בענין הגוף הן בעניני הנפש שנ' ולפני עור לא תתן מכשול. בחי' כ' כי תיקון עולם וישובו להדריך כ"א לרעהו ולתת לו עיצה טובה עכ"ד. ולפי דבריו אם בעניני עוה"ז הוא כן מכ"ש בעניני הנפש שהוא טובה נצחיות ולהיפוך הוא רעה גדולה עד עולם הנצחי שלא להכשיל רעהו ח"ו. ויש לרמוז זה באות ת הרומז חותם אמת של הקב"ה. רומז שלא להטעות חברו על שקר בדבר שהוא עצמו יודע האמת שהוא רעה לא יכשיל בה את רעהו רק יסירו מדרך רע אל האמת התכליתי. ולהיפוך ח"ו מדבק עצמו באות ת' תמות שהוא פעולת נחש הקדמוני שהי' מכשול לאדם וחוה אף שידע בעצמו האמת אך הי' רצה להכשיל והביא מיתה לעולם ת תמות ת דנחשת שהוא קליפות נוגה דרגא דנחש רגל עקום דת' רגליה יורדות כו' ב"מ. ובשל"ה כ' טמ"ז משום ואהבת לרעך כמוך מה דסאני לך לחברך לא תעביד והוא תיקון עולם וישובו והוא דבר המסור ללב וע"ז נאמר ויראת מאלקיך עכ"ד. ונרמז זה באות ת' שבה רגל עקום הנוטה לקליפות שהם שוא ושקר רגל שקר המסיתין ונותנים עצות שוא להכשיל ח"ו. וז"ש ההוא גר להלל למדני כל התורה על רגל אחד סוד רגל אמת שהוא אחד כי אמת יש לו רגלים והשיב לו מאי דסנאי לך לחברך כו' וזה כלל גדול בתורה. ולהיפוך הוא רגל עקום דת' רגליה יורדות לקליפות לשוא ולשקר ולתת מכשול וזה שנרמז מ"ז במספר רג"ל ממנין תרי"ג רומז להדבק ברגל אמת רגל אחד הנזכר ולהנצל מן רגל עקום הנ"ל ונרמז אות ת במספר וצורה די ומילוי תו הרי ת ד"י ת"ו גי' בשוה ואהבת לרעך כמוך שורש מ"ז והוא ת מן לא תשא את שם י"א לשו"א ודו"ק: שם:

דרך חוקיך [אות רלד]

ש:

לעשות עול במשפט שנ' לא תעשו עול במשפט. בחינוך כ' כי ע"י משפט אמת וצדק יהי' קיום לישוב עולם עכ"ד ויש לרמוז באות ש' הרומז דין אמת שלום כי ש' רזא דאבהן אברהם יצחק יעקב שהם שלום דין אמת כמש"ל במל"ת דגזל בשין. והנה גם בדין צריך להיות שלשה אלה יחד דין כפשוטו אמת שאם לא יהי' אמת אינו דינו דין עפ"י התורה וכן ע"י דין אמת יבוא שלום שכן התורה כל נתיבותיה שלום. וכל אחד יבא בשלום על מקומו ע"י דין אמת ויהי' קיום עולם ע"י ג' עמודים דין אמת שלום שאמר רשב"ג במשנה. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שהעושה עול מכריע עצמו וכל העולם לכף חוב. ואם עשה משפט מכריע א"ע וכל העולם לכף זכות ולפי"ז מצוה זו תלוי במכריע לזכות או לחוב. ויש לרמוז זה באות ש' הרומז ליעקב המכריע כמ"ש בזוהר ויחי דף דר"ך אר"א יעקב הוה

ידע דהא עטורי' דילי' באהבתי' הוא דהוא עטורא דאבהן כו' וע"ד תנינן ש' תלת קשרין חד מההוא סטרא וחד מההוא סטרא וחד דכליל להון והוא הבריח התיכון כו' עכ"ד וז"ש מהר"ם ואם עשה משפט מכריע לכף זכות כי משפט ג"כ עמודא דאמצעיתא משפט לאלקי יעקב:

דרך חוקיך [אות רלה]

ם:

שלא להדר פני גדול בדין שנ' ולא תהדר פני גדול. בחי' כ' ג"כ משום ישוב ב"א. ומהר"ם כ' שלא יסתתמו טענותיו של חברו כי יש לך להדר פני גדול על כל הגדולים והוא היוצר כל ית"ש עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ם עד"ש בגמרא מ"ס רומז מאמר סתום ורומז טעם הנ"ל במצוה זו שאם יהדר פני גדול יהי' לבע"ד שכנגדו מאמר סתום ויסתתמו טענותיו רק יש לך להדר פני גדול שבגדולים שהוא המושל על כל מושלים כמו שנרמז ג"כ במ"ס עד"ש באורר"ע ם סתימה בו נקרא הש"י מושל בגוים וכן אומרת מ"ס וממשלתך בכל דור ודור ועוד יש לרמוז עפ"י מ"ש בזוה"ק במצוה זו בגין דצדק לא דאין לדא ושביק לדא אלא כולא חדא בשיקולא חד כגוונא חד ולא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול אלא כולא בשקולא חדא בצדק עכ"ד. ונרמז זה במ"ס עפ"י מ"ש בפליאה מובא בס' קה"י מ"ס היא המלכות שאינה מטיבה כ"א לטובים בדין עכ"ל. וזה רומז מל"ת זו שלא להדר פני גדול רק למי שזוכים וטובים כפי הדין האמיתי והבן:

הויה:

דרך חוקיך [אות רלו]

י:

לשפוט צדק שנ' בצדק תשפט עמיתך. בחי' כ' בהשוואת הדין יתיישב העולם ואם מכבדים א' מבעלי דינים יפחד הבע"ד שני לטעון ויצא משפט מעוקל. וכן נכלל במ"ז שמצוה על החכם לשפוט בד"ת שאם לא ירצה לשפטם ילכו אל א' מהמון ויטו הדין עכ"ד. ומכ"ש אם יגרום שילכו לשפוט בדיניהם יהי' גם חילול שמו ית"ש. וענין טעם הא' להשוות הבעלי דינים בשוה יש לרמוז באות י' מן הויה ב"ה דהוא י' חכמה הנקרא גולם פשוט שממנו נצטיירו כל הצורות ע"ד כולם בחכמה עשית וכ' בע"ח שער אבי"ע דיוד זה הוא השוה ומשוה קטן וגדול. ונרמז מצוה זו דיש להשוות הכל ובזה יהי' ישוב העולם הזה הנקרא ארץ כטעם ה' בחכמה יסד ארץ. כטעם אבא יסד ברתא שהיא ארץ

מדת צדק הדאין בשקולא חדא לכולם כמש"ל וכן נרמז ענין השני דמצוה על החכם לשפוט דין תורה. כי חכמה יסד ארץ וכן החכ"ם שהוא י' צריך לדין לעמי הארץ שהם בחי' צדק וכנ"ל. ושלא להביא הדין של חכמה אצל ההמונים שאינם חכמים בחכמת התורה אות י' אורייתא מחכמה נפקית ואם יגרום להביא הדין לפני עכו"ם יהי' חילול שמו ית' הנרמז באות י' שרותא דהויה ב"ה:

דרך חוקיך [אות רלז]

ה:

שלא להגיד לחברו דברים שכנגדו דיבר עליו והוא נקרא רכילות ר"ל שנ' לא תלך רכיל בעמך. בחינוך כ' טמ"ז לפי שהקב"ה חפץ בטובות הבריות וצונו בזה כדי שיהי' שלום כי הרכילות גורם ריב ומצה עד"ש רז"ל לה"ר הורג ג' האומרו והנאמר עליו והמקבלו עכ"ד. ויש לרמוז מצוה זו באות ה ראשונה שהוא כנגד יסוד האש כנודע מע"ח שער טנת"א וכ' בס' שער הקדושה להרח"ו כי יסוד האש כנגד מין אדם בחי' מדבר וכ"כ בחינוך למעלה מצוה קל"ג עש"ה והנה מעלת בחי' מדבר הוא יותר על בע"ח לפי שיש לו כח הדבור לדבר דברי תורה הלא כה דברי כאש ודברי תפלה ושירות ותשבחות והבאת שלום וכדומה. אמנם מי שמדבר רכילות ולה"ר וכדומה דברים האסורים עפ"י התורה הלא הוא גרע מבהמה ואינו נקרא מדבר רק נובח ככלב כמ"ש דורשי רשומות בפ' ויקרא לה נוב"ח בשמו ל"ה ר"ת לשון הרע שמתגלגל בכלב ונובח וי"ל שגם בחיים הוא נובח או גועה כשור ונוער כחמור. ופוגם בה"א ראשונה שממנו יצאו הא מוצאות הפה כנודע דמבינה יצאו כ"ב אותיות התורה ה מוצאות הפה. שכן ס"ג כ"ב גי' פ"ה לדבר דברי תורה וכדומה ובזה יש לבאר מ"ש בס"י המליך אות ה בשיחה כו' ורגל ימין בנפש. כי בנקל הדבר מאוד לחטוא בדבור ובשיחה בעניני רכילות ולה"ר ר"ל כי אומר בלבו מה עשיתי הלא שיחה בעלמא היא וממש אין נקי מזה העון הגדול. לכן המליך הש"י אות ה' משם הויה ב"ה שהיא ה' ראשונה רומז בחי' מדבר כנ"ל ומ"ש ורג"ל ימין בנפש שכן מצות ל"ת זו לא תל"ך רכיל וכן הולכ"י רכיל נחשת כי הרכילות הוא אומנת הנחש כמ"ש במאה שערים במ"ז וז"ל והרכיל רומז לנחש הקדמוני שע"י לה"ר גרם מיתה לעולם ולפי שהי' ראשון לבעלי לה"ר השליטהו להפרע מכל בעלי לה"ר ומי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע כו' בקש שלום ורדפהו עכ"ד. והנה הנחש נקצצו רגליו שהי' הולך רכיל ברגל וכן נאמר לא רג"ל על לשונו להיות הולך ברגל הולכי רכיל נחשת רומז לנחש

כנודע. לכן השליט הש"י רג"ל ימין שהוא רגל דקדושה דסטרא דקדושה הוא בצד ימין שע"י ה הנ"ל נשמר רגל ימין בנפש מלהיות הולך רכיל ח"ו:

דרך חוקיך [אות רלח]

ו:

שלא למנוע מלהציל את חבירו מסכנה שנ' לא תעמוד על דם רעך. בחי' כ' טמ"ז כמו שהוא יציל את חברו כן חברו יציל אותו ויתישב העולם בכך והאל חפץ בישובו שנאמר לשבת יצרה עכ"ד ונרמז באות ו המורה ישוב עולם כמ"ש בלק"ש ו לשון חבור ומנינה ו כי כל המחובר יש לו ו"ק וזה כל העולם עכ"ד הרי ו רומז ישוב העולם טעם הנ"ל ועוד יש לרמוז באות ו של הויה ב"ה דהוא רומז שם מ"ה ב"ה סוד אדם להצילהו מן בחי' דם כנודע מן לק"ת פ' נח בסוד שופך דם האדם עש"ה והוא דאלף שבתוך ואו של שם מ"ה הוא סוד א' דאהיה המחיה ובלא א' הוא גי' דם כזה יוד הא וו הא והאלף עושה מדם אדם. והאלף הוא תוך הואו שהוא עיקר שורש שם אדם כנ"ל. הרי נרמז באות ו' לא תעמד על דם רעך. ותוכן דברי אוצה"ח שכל חיות האדם מן א' דשם מ"ה שבואו ובלתי א' נשאר דם (כמש"ל) ודמים תרתי משמע וכל קניני אדם וביתו וכספו הכל נכלל בסוד דם דמ"ה דאדם שהוא משורש נשמתו ממש וכשרואה חברו בסכנה או ממונו נאבד שהוא ע"י שנסתלק דם החיות מכללות א' אלופו ש"ע כביכול נמצא עומד על דם רעך אני ה' וגורם שנשפך דם עליון כביכול לחוץ לקליפות לכן יראה להציל רעהו בכל יכולתו שימשוך החיות אל וא"ו הנ"ל ויהי' ו' בשלימות אות חיים ורחמים ושלום עכת"ד הק':

דרך חוקיך [אות רלט]

ה:

שלא לשנוא אדם מישראל בלבבו שנ' לא תשנוא את אחיך בלבבך. בחינוך כ' כי שנאת הלב גורמות רעה גדולה בין ב"א להיות חרב איש ברעהו והיא מדה הפחותה הנמאסת בעיני כל בעל שכל עכ"ד. באלשיך הק' כ' כי כל נפשות ב"י הם נמשכים מכוחות העליונים זו מבחי' חסד וגו' מבחי' רחמים וכדומה ע"כ בהתאחד הרוחות למטה יתאחדו שרשן למעלה והוא תכלית כל האושר והורדת השפע וקיום העולמות בהתחברות כל הבחי' אמנם בהיות ח"ו שנאה ופירוד נעשה פרוד בשרשי נפשותם ונאבד העולם וזה הי' סיבת חורבן בית שני ע"י שנאת חנם עכ"ד. ויש לרמוז באות ה' אחרונה זו הרומז על סוד כנסת ישראל כלה קריאה בנעימה אשר עלי' נאמר כולך יפה רעיתי ומום אין בך.

וכן אסור לשנוא לאחד מישראל כי החלק יעיד על הכלל. והתופס במקצת מהאחדות תופס את כולו וכמ"ש בס' הק' תולדות פ' יתרו בשם הבעש"ט הקדוש. והנה יען דכל ישראל מתאחדים למעלה. המה בבחי' החבור והאחדות לכן אם שונא א' מישראל שונא כל כללותם שהם כנס"י סוד ה' אחרונה עיין מצוה כ"ה. וכן פי' אדומו"ר ה"ק זי"ע אפס קצהו תראה וכולו לא תראה ובמסורה כלו מחמדים שאמר בלק לבלעם. אפס קצהו היינו במקצתם תראה חסרונות ועונות ותוכל לשלוט בהם אבל בכולם דהיינו כללותם יחד לא תראה בהם שמץ ופסול כי כולו ממתקים כולו מחמדים עכ"ד והיינו שבלעם רצה למצוא בהם עונות ולעשותם נפרדים שיהי' החלק נפרד מהכלל לכן הי' רוצה לראות רק המקצת עם זאת לא הועיל כי הם כלולים יחד וכנ"ל. לכן הזהירנו הש"י לא תשנא את אחיך כי א"כ אתה מפריד בין כללות ישראל כי כללותם בודאי טובים וצדיקים ואתה פוגם בבחי' ה' הרומז כללותם יחד. והנה בכללות ישראל יש כל קומה שלימה דקדושה ראש ולב ועין ורגל וכדומה והש"י הוא לב העולם וחיות כולם והוא הנקרא צור לבבי. והנה הלב מרגיש מה שיקרה לכלם והנה אם שונא לאחד מישראל מגיע השנאה גם ללב כביכול וז"א ל"ת את אחיך בלבב"ך כי מגיע השנאה גם בלבבך ח"ו לב העולם חיות כולם רק באופן אם הפריד עצמו מכללות ישראל כגון האפיקורסים הכופרים בתושבע"פ בחי' כנס"י והפורשים מן הצבור ח"ו מצוה לשנאותם כטעם הלא משנאיך ה' אשנא כי הפריד עצמו מן הלב ומן הכלל ישראל:

אלהיך:

דרך חוקיך [אות רם]

א:

להוכיח את רעהו אם רואה בו איזה עון שנ' הוכח תוכיח את עמיתך. בחינוך כ' לפי שיש בזה שלום וברכה וטובה בין אנשים כשיחטא איש לרעהו יוכיחנו במסתרים ויתנצל לפניו ועי"ז ישלים אתו משא"כ כשלא יוכיחנו ישטמנו בלבו כמ"ש ולא דיבר אבשלום עם אמנון עכ"ד. ובס' מאה שערים כ' בעבור שהיצה"ר מפתה תמיד לאדם שיחטא ואין אדם נתפס על צערו מן יצה"ר לכן צריך חברו להוכיחו כי ע"י התוכחה היצה"ר מסתלק ממנו וישוב אל ה' וירחמהו ע"כ ויש לרמוז מ"ע זו באות א עפ"י מ"ש באודר"ע אל"ף אמת למוד פיך כדי שתזכה לחיי עוה"ז. פיך למוד אמת כדי שתזכה לחיי עוה"ב ד"א אלף אפתח לשון פה ופה ולשון אפתח עכ"ד הק' וכ' ע"ז בס' הנחמד קהלת יעקב עפ"י מד"ר דברים, מרפא לשון עץ חיים שמרע"ה קודם שנתן לו התורה אמר לא איש דברים

אנכי וכשקבל התורה נפתח פיו ולשונו וז"ש אלה הדברים אשר דיבר משה עכ"ל המד"ר וכ' ע"ז בקה"י דהנה א רומז על התורה שנתנה בא']ר"ל א' אנכי[ואאלפך חכמה ורומז שע"י התורה שנתנה בא' אפתח לשון פה לומר תוכחה לב"א וז"ש באודר"ע אלף אפתח לשון פה עכ"ל. הרי נרמז באות א להוכיח ב"א בדברי תוכחה דפה ולשון. ויש לרמוז עוד דהנה מדרך עבד הנאמן לאדונו בראותו שאר עבדי המלך מתרשלים בעבודתו ומורד במלך בודאי לא יחשה עדי יראה להסיר נזק המלך וידבר על לב העבד הזה: ומכ"ש אם בן המלך רואה כן בודאי לא ישקוט ולא יניח עדי ישתדל בדברים רכים וקשים אל לב האיש המורד במלך. א"כ אנחנו הנקראים בנים למקום. וכולנו בני אב אחד אנחנו אבינו שבשמים יעקב חבל נחלתו המתאחדים בשרשם למעלה וענפיהם מאוחדים למטה. בכלל ערבות ישראל זב"ז א"כ החיוב העצום אשר יוכיח איש את רעהו בל יוסיף עוד למרות עיני כבודו. ובאם לא יוכיח ישא עונו ח"ו ונרמז באות א' של אלקי"ך בלשון יחיד שכן נאמר בסיני אנכי ה' אלקיך לכל ישראל יחד בלשון יחיד כי כן נכללו כאחד ס"ר נשמות ישראל בהר סיני ובערבות מואב. והם בכללות האחדות לכן הם ערבים זב"ז. ונרמז עוד אלף ר"ת א"מור ל"רעך פ"שעיו. ל"מוד א"ת פ"יך. ל"הדריך א"שורי פ"עמיו. ל"שמור פ"קודי א"מת:

דרך חוקיך [אות רמא]

ל:

שלא לבייש את רעהו ברבים בדברי בזיונות וחרופים בתוכחתו שנ' ולא תשא עליו חטא. בחי' כ' לפי שבושת צער גדול לבריות ע"כ מנענו האל ממנו. אך יוכיחהו באופן שלא יתבייש ויצטער עכ"ד ובעיר מקלט מביא ספרא יכול תוכיחו ופניו משתנות ת"ל ולא תשא עליו חטא. ודע אחי שבנסיון אני מדבר שא' הי' מוכיח חבירו ברבים ונתבייש חברו ואותו חטא בא לזרעו של מוכיח ההוא וזה ולא תשא עליו חטא פי' אותו חטא תשא עליך כו' והמתנהג עם חברו דרך אהבה ושלום ומבקש תועלתם עליו הכתוב אומר ישראל אשר בך אתפאר עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ל עד"ש בס' התמונה ל מפני מה ראשו כפוף למטה רומז רם ה' ושפל יראה ורומז אף כי רם ה' וראוי לבייש למי שפוגם בכבודו ועובר על רצונו מ"מ ושפל יראה. שוכן את דכא. ונרמז בל' מן אלקיך שלא יחפוץ בצער וביוש ושפלות ב"א כי אם יוכיחנו באמירה רכה. ונרמז במספר אמ"ר ממנין תריג"מ רומז אמירה רכה:

דרך חוקיך [אות רמב]

ה:

שלא לנקום בחברו שעשה לו רעה שנ' לא תקום. בחינוך כ' שידע האדם שכל אשר יקרוהו הוא סיבה מהש"י ע"כ כשיצערהו אדם ידע בנפשו כי עונותיו גרמו לו ולא ישית מחשבותיו לנקום בו וכמ"ש דהמע"ה ה' אמר לו קלל ותלה הענין בחטאו ועוד נמצא תועלת בזה להשקיט הריב ולהעביר המשטמה מלב האדם ובהיות האדם שלום בין האנשים יעשה ה' שלום לנו עכ"ד. ויש לרמז מצוה ל"ת זו באות ה הרומז לפעמים נקימה כמו הא דרכך בראש. ולכן אנו אומרים על כוס ד' שהוא נגד אות ה מהשם הנכבד שפוך חמתך אל הגוים כו' לעורר עליהם הנקמה מדינא דמלכותא קדישא המשלמת בראש. אמנם ענין הנקימה לא יאות רק להש"י לבדו ואנו מבקשים שינקום הוא ב"ה וב"ש שהוא אל קנא ונוקם כפי הראוי ולהשיב כגמולו לא פחות ולא יותר. וזה נרמז בה' מאלהיך אבל אנחנו אדרבה אסור לנקום נקם כי ה' צוה לרעהו לעשות זאת והכל סיבה מאת ה'. אך עם זאת חייב הוא עונש להש"י כי בידו הי' הבחירה. אבל מאתנו אנחנו אין לנקום נקם כי מי יודע האיך הדברים מגיעים וגם כי מעשיו גרמו לו אלה. וגם כי האדם איננו ביכולת להשיב הגמול בשוה כמו שעשה לו ואולי יעשה לו רעה ביותר מהראוי אבל הש"י אל דעות ה' אמר הא דרכך בראש ר"ל שוה בשוה לפי דרכך כעל גמילות כעל ישלם. אבל לא לאדם דרכו בזה לכן אסור לנקום:

דרך חוקיך [אות רמג]

י:

שלא לנטור שנאה בלב על רעהו שעשה לו רעה שנ' ולא תטור. הנה נרמזו ב' מצות אלו באותיות הי שהם כוללים כל השם הנכבד במילוי יו"ד ה"א גי' הויה ב"ה כאמור מחציו תתמלא תיבתו. כי טעם מצות אלו שידע ויאמין שהכל מאת הש"י וחבירו לא עשה לו מאומה כ"א עונותיו הטו אלה וכמש"ל. וישים ה' נגד עיניו כטעם שויתי ה' לנגדי תמיד שהוא מהוה כל הויות סיבת כל הסיבות ואין דבר בלתי רצונו ואז לא יקום ולא יטור. ובא אות ה הרומז יותר לבחי' מעשה נגד לא תקום שהוא נקמה במעשה כפירש"י שאינו רוצה להשאיל לו הכלי לנקום ממנו וכדומה. ולא תטור דהוא רק נטירה בלב ומחשבה כמ"ש רש"י שאומר אינו כמותך שלא רצית להשאיל לי ע"ש. לכן נרמז מל"ת דנטירה באות י' שהוא רזא דמחשבה ואות ה' רומז בינה עושה ודוק. ועי"ל עפ"י מ"ש בס' תומר דבורה מידה א' מי אל כמוך רומז שמעולם לא חטא אדם נגד הש"י שלא יהי' באותו

שעה שופע עליו שפע קיומו ועם היות שהאדם חוטא בכח ההוא לא מנע ממנו חיותו כו' מדה ב' נושא עון גדול מהקודם שהש"י זן ומפרנס גם המלאך המשחית שנברא ע"י מעשה רע והרי הדין שיאמר הקב"ה שילך המשחית אצל מי שעשאו ויפרנסנו והי' נוטל נשמתו ממנו. אמנם הקב"ה ברוב רחמיו זן את המשחית הנבראו מעון ונושא אותן וזהו נושא עון עכת"ד הק'. וי"ל שהשני מצות אלו נקימה ונטירה יש ללמוד פחיתות מידות האלו מן ב' מידות הק' הנ"ל דהיינו מן מדה א' שהי' נותן כח וחיות לעוברי רצונו נלמד שאין לנקום ברעהו במעשה ממש. לשלול טובתו ממנו בעבור שעשה נגדו רעה. ומן מדה הב' שהי' זן את המשחית נלמד שאין לנטור שנאה אף במחשבה לבד כ"א יחשוב ה' לו עון שעשה נגדו לא הי' לו לפרנס את המשחית שלא ברא אותו מרצונו כלל אמנם הש"י נושא עון ולא יחשוב לו עון כלל. לכן אף אתה לא תטור. והנה מדה א' מי אל כמוך הנ"ל הוא נגד מלכות ובינה בסוד המקיפים מלכות ופנימים בינה. שהם ב' ההין ומדה ב' נושא עון הוא במקיפים יסוד ובפנימיים חסד שהם יודין כנודע יסוד י' זעירא וחסד לאברהם י' כנודע הרי ב' מל"ת הנ"ל שהם נגד ב' מדות הנ"ל ג"כ נרמז באותיות ה' י'. ונרמז באותיות ה"י מן אלהי"ך ע"ד הדבק במידותיו:

דרך חוקיך [אות רמד]

ך:

שיאהוב כל אדם מישראל כנפשו וגופו שנ' ואהבת לרעך כמוך. בחי' כ' טמ"ז שכמו שיעשה הוא בחברו כן חברו יעשה בו ובזה יהי' שלום בין הבריות גם הרבה מצות התורה תלוי בזה שעי"ז לא יגנוב ולא יגזול ולא ינאף עם אשת רעהו ולא יסיג גבולו עכ"ד ומהר"ם כ' כיון שהם גוף א' ונפש א' כל הנפש הבאה לבית יעקב ראוי שתהי' בהם אהבה וא"ת איך תאהוב המזיק לך אמנם פעמים רבות יקרה שהאדם בעצמו יזיק לו אף שבודאי אין מרצונו לעשות כן אך העון גורם כן. כך גם היזק חבירך יהי' אצלך כמוך עכ"ד. ובאלשיך כ' כי גם רעך הוא בזה כי אתה חטאת לפעמים לזולתך. אעפי"כ אתה חפץ שיאהב אותך. לכן גם אתה עשה כן. ואם תדמה שלא חטאת מעולם לזולתך. אמנם לא יבצר שחטאת לי אנ"י הוי"ה כי אין צדיק בארץ כו' עם זאת לא יערב לך שאהי' נוקם ממך עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ך פשוטה הרומז לפשט כפיפו"ת ועקמומית הלב ויכוף יצרו לאהוב את רעהו אף שעשה לו רעה וכמארז"ל אוהב לפרוק ושונא לטעון הטעינה קודמות לפריקה ואף שבפריקה יש גם צער בע"ח מ"מ שונא לטעון קודם כדי לכוף את יצרו כי הטבע מעיד לזה לכן מצוה זו הוא כלל גדול בתורה כי עי"ז מנצח היצה"ר וכופה

אותו לכן בנקל לו שוב לקיים כל התורה. ועי"ל ע"פ מ"ש בפרד"ס כ רומז כ"ף חוב שהוא גבורה וכ"ף זכות חסד. וכ' עוד פשוטה רומז חסד הרי ך פשו"טה רומז כ"ף זכות וזה רומז מ"ז כ"א תאמר איך תוכל לאהוב את פלוני ויש בו חסרונות רבות וחובות תדין אותו לכ"ף זכות בכל הענינים אם תוכל ואז תוכל לאהוב אותו. ובאמת למי שלא נוכל לדונו לזכות שהוא רשע מצוה לשנאותו ואיינו בכלל רעך. וזה שמסיים כמו"ך ר"ל כמו שאתה דן עצמך לכף זכות תמיד כן תדין חברך. ושמעתי בשם הצדיקים כמו"ך כמו שאתה אוהב אותך היינו גופך ואברים שלך שבודאי האדם אוהב הראש יותר מן הרגל וכן הלב מן היד וכן העין מן האצבע וכדומה כך תאהוב לרעך לאחד בבחי' לב ולאחד עין לא' יד ולא' רגל ועקב כי בודאי לא יתכן לאהוב הצדיק והת"ח כמו לההמוני וע"ה וי"ל ואהבת לרעך כמוך אני ה' ר"ל אף שתראה עול ואין ברעך ובפרט שעושה נגדך רעה אעפי"כ תאהבו כי כמו"ך אני ה' ר"ל כמו שאני אוהב אותך אף שהרבה חטאת נגדי מעודך עם זאת אני ה' מחי' אותך בכל עת ואוהב אותך להשפיע לך ולהצילך מכל רע כי כן המדה. לכן ואהבת לרעך ועוי"ל עפמ"ש רז"ל חד אמר כובש ר"ל הש"י כובש כף מאזנים של זכות שיכריע למטה וחד אמר נושא כף העון למעלה אבל בין כך וכך מכריע כף זכות ונמצא כף זכות פשוטה למטה בסוד וימינו פשוטה וזהו כ"ף פשוטה וז"א ואהבת לרעך ואף שיש בו חסרונות מ"מ כמו ך אני ה' ר"ל כמו שאני עושה ומכריע כף פשוטה למטה לזכות למחול לך עוונותך וכן אני מתנהג עם רעך לכן הוא חף מעון וצריך אתה לאהבו. ועוד י"ל עפמ"ש בס' ברית כ"ע ואהבת לרעך כמוך אני ה' במספר השוה ואהבת את ה' אלקיך ור"ל שאם תאמר איך אוכל לאהוב אותו ויש בו עונות וחסרונות מ"מ תאמר כי צריך לאהוב חלק ה' אלקיך אשר בקרבו מצד נשמתו חלק אלוק ממעל שהוא מצות ואהבת את י"א. וזהו ואהבת לרעך כמוך ואף אם תראה בו חסרונות מ"מ אני ה' השוכן בו יתאהב חלק ה' הטוב שבו. ועוד י"ל עפמ"ש בפע"ח שער נפילת אפים ך' פשוטה רומז תרין ריעין או"א יחוד הויה אהיה דלא מתפרשין כביכול הרי נרמז אהבת ריעים בך' פשוטה כי כל אדם צריך להדביק במידותיו כטעם אדמה לעליון כביכול וה' יכפר וזהו שכ' בכ"ע שמספר ואהבת לרעך כמוך אני ה' עולה ואהבת את י"א והבן. ועוד יש לרמוז ע"ד חשבון כ"ף מלא כזה בהחשב ף' שבסוף ת"ת הרי גי' תת"ך במספר השוה ואהבת לרעך כמוך:

לשוא:

דרך חוקיך [אות רמה]

ל:

שלא להרביע שני מיני בע"ח יחד שנאמר בהמתך לא תרביע כלאים. בחי' כ' כי הקב"ה ברא כל מין ומין על מכונו וערוב הכוחות בהם יחסיר שלימותן ולזה צוה הש"י לכל מין שיוציאו הפירות למיניהן כו'. וז"ש במ"ב וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד וראייתו ב"ה הוא ידיעתו והתבוננתו בדברים שכך הם ראויים לעשות כמו שעשה לכן אסור להחליף כוחם ולערבם כי יחסיר שלימותן הראוי עכת"ד וכ' הבחיי לכן נק' מצות אלו חוקים מלשון חק שחקקתי לכם במ"ב מזה אין לשנות ובזוה"ק פ' זו ת"ח כד ברא קוב"ה עלמין אתקין כל מלה ומלה כל חד על סטרוי ומני עלייהו חילין עילאין ולית לך אפי' עשבא זעירא בארעא דלית לי' חילא עילאה לעילא כו' בג"כ אסור למחלף זינין ולאעלא זינין בזיני אחרא בגין דאעקר לכל חילא עילאה דממנא עלה לעילא מאתרייהו ואכחיש פמליא ש"מ ואכחיש פומבי' דמלכא כלאים מאי כלאים כמאן דיהיב אחרא בבי' מטרא כמד"א אל בית הכל"א בגין דלא למיעבד מידי כלאים מניעתא דמנע לכל אינון חילין מעבידתא דלהון כו' ת"ח ומעץ הדעת טו"ר לא תאכלו והא אתמר דשנוי פקודא דמלכא ואחליף עץ חיים דבי' אשתלים כולא ותליא מהימנותא בי' ואתדבק באתר אחרא כו' עכ"ד הק'. ונרמז מ"ז באות ל המרמז על מלך גדול יושב על הכסא כמ"ש בב"ש ל אמצע אותיות מלך. וכן ל' אות הגדול למעלה מכל א"ב רומז מלך עליון יוצר הכל בחכמה ובתבונה ובדעת כמו שרומז למ"ד ל"ב מבי"ן דע"ת ל"ב הוא ל"ב נתיבות חכמ"ה מבי"ן בינ"ה דע"ת כפשוטו והוא אשר עשה הכל בחב"ד ואין לשנות ח"ו בריאתו לבחי' לשוא להכחיש פומבי דמלכא בכלאים באות ל מן לשוא הרומז מלך טפש דסט"א ר"ל:

דרך חוקיך [אות רמו]

ש:

שלא לזרוע ב' מיני זרעים יחד בשדה שנאמר שדך לא תזרע כלאים. בחי' טמ"ז כמו במצוה הקודמות שכל עירב כוחות המינים מחסר שלימות הראוי להם מיוצר בראשית ע"כ והבאתי למעלה מאמר זוה"ק אסור למחלף זינא בזינא אחרא בגין דאעקר לכל חילא מאתרייהו וכ' במק"מ דזה קאי על כלאי שדה. ויש לרמוז זה באות ש מלשו"א שהוא ש' דקליפות שעושין מן שד"ה שק"ר כנודע מכוונת קבלת שבת וכזה עושין הסט"א ע"י כלאי שדה דאכחיש פומבי דמלכא הרי נעשה מן שד"ה שק"ר ומתדבק עצמו בש דשקר אשר אתוון דזיופא נטלין לי' עיין בהקדמת הזוהר וע"י מחסר השלימות מהפירות

וזרעים הנרמז בשי"ן שלוה ושלימות כמ"ש בשערי ג"ע והנה כלאי זרעים אין אסור רק בא"י ופירות אילן אסור אף בחו"ל. והטעם דפירות אילן הם במעלה גדולה כי האדם עץ השדה וכן אילן רומז יחוד הוי"ה אד"נ לכן מושגח ביותר ואסור לפגום אף בחו"ל:

דרך חוקיך [אות רמז]

ו:

שלא לאכול מפירות אילן כל ג' שנים הראשונים שנאמר שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל. בחינוך כ' בשם הרמב"ן כדי לכבד הש"י בראשית תבואתינו ולא נאכל מהם עד שנביא כל פרי הלולים לה' והנה אין הפרי תוך ג"ש ראוי להקריבו לפי שהוא מועט גם אין אז טעם וריח בפרי. ועוד כ' כי תוך ג"ש הפירות רב הליחות מאוד ומזיק לגוף כדג שאין לו קשקשת והמאכלים האסורים שהם רעים לגוף עכ"ד ובמורה כ' כי בזמן ההוא היו עושין כישוף בעת הנטיעה בשם ע"ז ויחשבו שבזה ימהר האילן להוציא פירות ובבואו יקריבו לפני ע"ז לכן אסרה התורה הפרי קודם ג"ש ושנאכלם בשנה הד' לפני הש"י היפוך דיעותם עכ"ד. ומהר"ם כ' שכל ג"ש הראשונים כחות הטומאה שולטין באילן ונק' ערלים והנהנה מהם אז כאלו נהנה מכוחות הטומאה הנק' ערלה כי הוא חלקם וגורלם וצריך להסירם מכרם ה' צבאות ואחר ג"ש חל על האילן קדושה וטהרה עכ"ד. והרדב"ז כ' והפירות שתוך ג"ש פועלים בהם בעלי כשפים ואחר קבלת הכוחות חלקם מיד הקב"ה נותן חלק לקדושה לחול ובהתקן צורתם למעלה ישפיעו למטה וזהו להוסיף לכם תבואתה עכ"ד. והנה כללות דה"ק נכללו בזוה"ק וז"ל וההוא איבא לא אשתלים באשלמותא עד תלת שנין וחילא לא אתפקד עלה לעילא עד דאשתלם כו' לכן אין טעם וריח קודש ג"ש שכל טעם וריח טוב בא ע"י הקדושה עיין ס' ערבי נחל פ' שלח וז"ש מהר"ם שכל ג"ש הראשונים כח הטומאה שולט באילן. וי"ל מ"ז באות ו' מן לשוא דכל ו' רומז אילן ובזוהר שמות מאילנא דא נפקין י"ב שבטים וזהו וו בחשבון ע"כ ובתיקונים ודא עץ החיים דאתרבי על ההוא מבועא דאיהו שכינתא י' מבועא דאשקי לאילנא דאיהו ו' עכ"ל הרי ו' הוא עץ החיים ונקרא אי"ן הקודש במספר הויה אד"נ ב"ה כי ו' רומז ז"א והנוקבא טפלה אליו הרי זו"נ וכן מילוי ו' ו' שני' הוא הנוקבא מילוי של איש כביכול כמ"ש למעלה בשם רז"מ הרי ו' הוא רומז אי"ן הק' רזא דקדושה יחוד הוי"ה אד"נ ב"ה. והנה זלע"ז עשה אלקים אילן ממרא נרמז ו' מן לשו"א שהוא ערלה ועוד בחי' הנחש כרוך בו ואז נקרא אילנא דמותא ר"ל לכן אסור לאכל ממנו אז דאז הוא

קל"א]גי' סמאל{ איל"ן צ"א תאמר לו ואסור להנות ממנו עד דאתדבק באילנא דחיי אות ו' דקדושה לאחר ג"ש והבן:

דרך חוקיך [אות רמח]

א:

להיות נטע רבעי קודש שנאמר ובשנה הרביעית יהי' כל פריו קודש הלולים לה'. בחי' כ' שיהי' האדם מהלל לה' בתחלת מובחר פירות האילן כדי שיחול עליו נעם ה' וברכתו ויתברכו הפירות לכן צוה ה' להעלותם ולאכלם במקום הקודש כי שם צוה ה' את הברכה ע"כ. ובזוה"ק קדושים פ"ז מכאן ואילך רזא דמלה בשנה הרביעית מזדווגת כנס"י לקוב"ה והלולא אשתכח דכתיב קדש הלולים הלולא וחדוה בזמנא חד מאי שנה דא קוב"ה ותנינן שנה הרביעית דא כנ"י דהיא קיימא ד לכורסיא וכולא חד דהא כדין קודשא ב"ה מזדווג בה בכנ"י כו' מכאן והלאה אתברכין כולהו ושארא למיכל דהא כולהו באשלמותא עכ"ד הק'. נמצא במ"ז יחוד קדושה ברכה קודש הוא קדושה הלולים כפשוטו ברכה וגם יחודא כמ"ש בזוהר והלולא אשתכח כנס"י לקוב"ה. והנה נרמז מ"ז באות א הרומז יחודא ובפרט לפמש"ל במצוה ראשונה בשם זו"ח א יחודא דקובה"ו גם א חכמה רומז קדושה חכמה נק' קודש וא בינה רומז ברכה עליונה ועוי"ל עפמש"ל בשם אודר"ע אלף אפתח לשון פה אמר הקב"ה אפתח לשון של כל ב"א שיהי' הכל מקלסין לפני הרי נרמז באלף הלולים לה' מן ב"א והוא טעם חינוך במ"ז שיהי' האדם מקלס ומהלל לה' ונרמז ע"ד צורה ומילוי א' כזה צורה יוי הרי כ"ו ומילוי אלף ף' דאי"ק גי' תתל"א הרי תתנ"ז גי' פרי"ו יהי"ה קוד"ש הלולי"ם שנאמר במצוה זו:

כי:

דרך חוקיך]אות רמט כ שלא לאכול אכילת בן סורר ומורה אכילה המביאה לידי דם

שנאמר לא תאכלו על הדם. והנה כן נכללו בזה הלאו עוד אזהרות שלא לאכול מבהמה קודם שתצא נפשה ושלא יטעמו הסנהדרין כלום ביום שהורגין הנפש ושלא לאכול קודם התפלה ושלא להברות על הרוגי ב"ד וסמכו רז"ל כל אלו על ל"ת על הדם ויש לרמוז בכולם דהנה בבהמה הדם הוא בנפש לכן אסור לאכול ממנה בעוד נפשה בה דהרי כאוכל הדם וידבק בו נפש הבהמית שהוא בדם ויזיק לנפשו וכן ביום שהורגין נפש מישראל שהוא אבוד נשמה אין לאכול בו הדיינים הגורמים ע"פ הדין אבוד נשמה

להרבות להם דם מאכילתם וחיות כי נעשה יום הזה יום מהומה ומבוכה בבחי' המות ואבדן נפש וכן קודם התפלה הוא עודנו בחי' ד"ם כיון שלא קיבל עליו עול מלכות שמים להכניס אלוף ש"ע בשם מ"ה ב"ה באות וא"ו שאז נעשה אדם אבל קודם לזה הוא דם ואסור להרבות חיות בבחי' זו שהוא דרגא דמות ומכ"ש אכילת סורר ומורה אשר המות כרוך בעקביו וכן להברות על הרוגי ב"ד דטעם הבראה הוא לכפר חמת מלאך המות אשר מעתה יבולע המות ויתרבה החיים ויתוסף הדם ע"י אכילה שהוא רבות החיות וזה הוא במת על מטתו אבל בהרוגי ב"ד שהמשיך עליו המיתה בחטאו לה' הנה המות לכפרת עונו וזהו תכלית טובתו לכן אסור להעביר המות הזה ע"י אכילת ההבראה. והנה כללות הטעם של כל אלו לפי שכל אכילה מרבה דם וחיות ואין להרבות חיות במקום המיתה ושפיכות הדם. ויש לרמוז זה באות כ עד"ש בס' יצירה המליך אות כ בחיים לכן רומז שבמקום המות אין להרבות חיים כי יתהפך לדרגא דמות ודם: והנה בפרטות מצות אכילת בן סורר ומורה שהוא מצות התורה הזאת נרמז בכ"ף שיכוף תאוותו ויצרו לכן בא בכפל כ"ף כפופ"ה שיכוף הרבה את תאוותו ולא יאכל אכילה הזה. ובחינוך בטמ"ז לפי שרוב עבירות באים ע"י ריבוי אכילה כמ"ש וישמן ישורון ויבעט וכו' כי המזונות הם עיסת החומר והתבוננות באלקית ותורתו הוא עיסת הנפש ובהתגבר עיסת החומר תחלש עיסת הנפש וזהו קדש עצמך במותר לך עכ"ד וז"ש רז"ל סעודה שהנאתך הימנה משוך ידך ממנה. וזה כפיפת כף שרומז י"ד ושמעתי בשם מרן הק' מלובלין זי"ע כף אחת עשרה זהב באם יכוף האדם יצרו בדבר א' מתאוות עוה"ז הוא שוה עשרה זה"ב שדוחה עשרה דינים שהם בחי' זה"ב מלאה קטרת מלשון דביקות וקישור שע"י כפיית יצרו יבוא להתקשר בהש"י:

דרך חוקיך [אות נר]

י:

שלא לנחש שנאמר לא תנחשו. והוא אותן שאומרים נפלה פתי מפי, מקלי נפל מידי לכן לא אלך היום או אם משים לו סימנים אם יהי' כן אעשה כן ודברים האלו מסיר אמונת השגחתו ית' ובחי' כ' לפי שענינים אלו כסילות ושגעון לא יאות לעם ק' שישעו בדברי שקר ועוד היא סיבה להדיח מאמונת הש"י והשגחתו שיחשוב שכל דבר הוא מקרה נמצא יוצא מעיקרי הדת עכ"ל. והרדב"ז כ' ודע שכל הלאוין אוב ידעוני מנחש וקוסם חובר חבר שואל אוב וידעוני דורש אל המתים וכישוף ענין א' להם וטעם שוה לכולם וכולם יש בהם שמץ ע"ז אלא שעל מכשף אוב ידעוני חייב מיתה כי אלו הג' מכחישים

יותר פמליא ש"מ והם אבות להשאר וקרוב אלי שעשרה המגונים הנ"ל]היינו עם מעונן הם עשרה{ הם נשפעין מעשר כתרין דלא קדישין וכשם שיש בקדושה ג"ר שמהם נמשך משמן הטוב ה"נ יש בכתרין תתאין ג' עליונות בסטרא דלהון לכן חייב על ג' אלו מיתה עכ"ד. ויש לרמוז מצוה זו באות י' הרומז יחיד בעולמו כמ"ש באודר"ע ורומז לבטל דעת שוטים המאמינים ח"ו בכתרין תתאין שהם י' בקליפה שהוא בדרגא דמות דחרשיא אך לדבק עצמו ביוד כתרין קדישין המרומז ביוד שרותא דהוי"ה ב"ה המהוה כל הויות אין עוד מלבדו וכולם יקבלו עול מלכותו ויודו לו לבדו כנרמז באות יוד שביוד אומרים יודוך ה' כל מעשיך כמ"ש באודר"ע ורומז שהכל יכירו שאין שום דבר זולתו ית"ש והוא מחי' את כולם ומלכותו בכל משלה ע"י י' ספירות הק':

לא:

דרך חוקיך [אות רנא]

ל:

שלא לעונן היינו לתת עתים ושעות לומר עת הזה טוב לעשות זה או להפך שנאמר ולא תעוננו. בחינוך כ' לפי שישיבו אצל המון דברים אפשריים ויערב לדעתם לקבל הנמנע היות אפשרי מבלי היות הענין נס אצל הבורא ואולי יצא להם כפירה בעיקר ח"ו עכ"ל. ר"ל שיאמרו כי העת גורם כן וכן ע"פ מערכות כו"ם ולא יאמינו כי הש"י משדד המערכות ומשנה עתים וכ"כ בשל"ה הקדוש לפי שמסיר בטחונו מהש"י ומשים בטחון בשעות ידיעות לפי המזל ע"כ ומהר"ם כ' כי ברצונו ית' להטיב או להרע כפי פעליו לא בחיוב השעות ז"ש בידך עתותי להטיב לי בהם עכ"ד. והרדב"ז כ' כל האומר שעה זו טובה או רעה מכחיש סדר בראשית כי הכל יפה עשה בעתו ושלמה המלך ע"ה פירש לנו כ"ח עתים י"ד לטובה י"ד לרעה וזה שאומר שעה זו רעה אפשר היא טובה לעולם וגם למעלה היא טובה נמצא מחליף עת רצון בעת רעה ומביא רעה לעולם אלא צריך להשליך על ה' יהבו כו' ועז"נ תמים תהי' עם ה' אלקיך. ויש לרמוז מל"ת זו באות ל הרומז לב מבין דעת כמ"ש באודר"ע והוא סוד המלמ"ד לאדם דעת. והנה יש דעת דקדושה אל דעות ה' כמה בחי' דעת והנה מבואר בכתבי האריז"ל כ"פ סוד י"פ הוי"ה י"פ אהי"ה גי' ע"ת ועם ד"כ של ד"א הויה הרי דעת והוא המכריע בין או"א שהם הוי"ה אהי"ה בכל י' כללותיהם עיין לק"ת שמות וכן יש דעת מכריע בין חו"ג שהם י"ד ע"ת לטובה חסדים וי"ד עת להיפוך גבורות וכ"ח עתים ההם הם ביד היוצר כל בידך עתותי המשנה עתים ומחליף את הזמנים לכן מי שיש בו מדעת קונו דעת דקדושה מאמין שבחי' כ"ח

עתים שרשם בדעת עליון אבל הטפשים שהם בחי' דעת עמל"ק ר"ל עי"ן מ"ם למ"ד קו"ף גי' ע"ת ועם ד"א עמלק דע"ת שוטים זלע"ז והם מאמינים בעת רעה דעות מזיופות ר"ל. ויש לרמוז במספר ל"א תעונן"ו גי' שמות הדעת כזה אהו"ה עם ד"מ שבו אלף הי ויו הי, אלף הי ואו הי, אלף הא ואו הא, אלף הה וו ה"ה גי' בשוה ל"א תעונן"ו וכן גי' בשוה תרי"ג מצות התורה כי משים בטחונו ואמונתו רק על פי התורה והמצות שהם קבעו לנו עתים וזמנים לכל דבר ועל ידיהם נזכה ללמ"ד דע"ת ע"ת טוב ע"ת רצון להפוך י"ד עתים הרעים לטובה כ"ח אותיות הוי"ה מד"מ ועוד נרמז באות למ"ד מידת הבטחון בהש"י כי למ"ד גי' ע"ד גי' עה"כ בטחו"ן כטעם בטחו בה' עדי ע"ד. ובאוצה"ח מעונן הוא המחשב עתים לטובה ולרעה ושורש עת הוא מלכות הנחקקת בדעת דרדל"א ושם שורש י"ב מזלות הנמשך מהם רזא דזמן ועת לכל חפץ וצריך כל משכיל לקשר מלכות בשורש הדעת דקדושה והעושה אחיזת עינים במרמה או שמביט על עת שאינו קבוע ע"פ התורה פוגם בדעת דקדושה ומושך ע"ע דע"ת קליפה ר"ל וזהו נרמז בלמד המלמד לאדם דעת:

דרך חוקיך [אות רנב]

א:

שלא להשחית פאות הראש שנאמר לא תקיפו פאת ראשיכם. בחי' כ' טמ"ז להרחיק כל ענין ע"ז כי הי' זה מחוק לע"ז להקיף הראש ובאה האזהרה מפורשת בדבר שיעשו לה ב"א בגופם מפני שהוא למזכרת עון תמיד מאחר שהוא קבוע בגוף עכת"ד ונרמז ט"ז באות א הרומז אחדותו של אלוף עולם והוא ביטול ע"ז מכל וכל כי א הוא אחד ובלק"ת קדושים טמ"ז אמנם ידעת כי הראש כלול מי"ס והמלכות שבו הם סוד פאות הראש לכן פאה גי' אלהים ולעולם פאה היא במלכות ואמנם אין קיום לעולם אלא בדינים לכן אין ראוי לסלקם לגמרי לכן בחי' מלכות לבד אנו צריכים להניחם עכ"ד ויש לרמוז באות א בסוד לאלפים הרומז שמות אד"נ אלקים שהם במלכות ואלקים גי' פאה כנ"ל. ועוד נרמז לפמ"ש שער א"א פי"ד ב' פאות המה ב' הויות שהם ב' מצפץ והם ב' אלקים והנה ו' שמות האלו עם כללותיהם ו' ועם הכולל כי הם סוד האחדות הכללות הרי נ"ב ת"ר קע"ב ז' גי' תתל"א נרמז באות אלף בהחשב ף' דמנצפ"ך ת"ת וכן עולה במספר ל"א יקי"ף הפא"ה בראש"ו וה' יכפר:

ינקה:

דרך חוקיך [אות רנג]

י:

שלא להשחית פאת זקנו שנ' ולא תשחית את פאת זקנך. בחינוך כ' בזה ג"כ כנ"ל בפאות הראש להרחיק חוקי ע"ז עכ"ד והאבן עזרא כ' טמ"ז שלא יבטל ההבדל בין ישראל לעכו"ם והבחיי כ' שלא לבטל הסימן בין זכר לנקבה והעושה כן הוא כמו שזורע כלאים בכרם. דבכל מה שעשה במ"ב נאמר למינהו. ור"ל דטעם כלאים הוא לפי שמחליף סוד היצירה ומערב כוחם הראוי להם ומחסיר שלימותם עי"ז כמש"ל במצות כלאים ואין זה למינהו כן המגלח זקנו מערב הסימן בין זכר ונקבה. והנה המשחית הזקן עובר גם על בחקותיהם לא תלכו וזהו לפי טעם א"ע הנ"ל שמבטל ההבדל בין ישראל לעכו"ם. והנה לכל הטעמים נרמז מ"ז באות י הרומז ביטול ע"ז ורומז יחיד בעולמו כמ"ש באודר"ע וכן י' שרותא דהויה המהוה כל הויות. וכן יו"ד רומז נקודה יהודות נקודה פנימית ואף שהוא בעל עבירה ר"ל מ"מ טמונה בו נקודה היהודית אשר מוכן לשוב אל הש"י לבל ידח ממנו נדח אמנם המשחית הזקן ומבטל הסימן הזה שהוא נקודה יהודית הוא פוגם גם בנקודה הזאת ואין לו תקוה ומשחי"ת נפשו הוא יעשנה ועי"ז יבא לידי מינות וכפירה ח"ו. גם לטעם הבחיי שמבטל סי' בין איש לאשה פוגם באות י' הרומז על בחי' משפיע תמיד שהוא האיש המשפיע באות יוד כטעם פותח את יודך והאשה הוא המקבלת באות ה והמשחית הסימן הזה פוגם באות יוד שלו. ותפס התוה"ק מל"ת זו בלשון השחתה. עד"ש רז"ל כ"מ שנאמר השחתה אינו אלא ע"ז או ערוה. והנה בעבירה זו יש ע"א כמ"ש בחינוך הנ"ל ולטעם הבחיי שמבטל הסימן בין זו"נ הרי עי"ז בא לדבר ערוה כמו שמצינו זה הטעם בלאו דלא ילבש גבר שמלת אשה שעי"ז יבוא לידי זמה וניאוף ר"ל. לכן נאמר בלשון ולא תשחי"ת:

דרך חוקיך [אות רנד]

נ:

שלא לרשום כתובת קעקע על בשרו שנ' וכתובת קעקע לא תתנו בכם אני ה'. בחינוך לפי שהי' מנהג עכו"ם רושמים עצמם לע"ז כלומר שהוא עבד נמכר לו לכן צונו הש"י להרחיק זה מאתנו עכ"ד. ומהר"ם כ' שהכומרים עושים כן כדי שכוחות הטומאה לא יתרחקו מהם ע"כ. והרדב"ז כ' לפי שהוא ניכר ונרשם לוקחים אותו לחלקם כמ"ש ותהי עונותם על עצמותם ואף שלא עשה לשם ע"ז מ"מ כיון שדרך ע"ז הוא אומרים זה משלנו הוא. ונרמז מל"ת זו באות נ הרומז לנשמה כמ"ש באודר"ע שאמרה נ' שבי אתה נותן

נשמה שנאמר נר ה' נשמת אדם ע"ש. והנה העושה רושם ע"ז בגופו בודאי נכתם עון זה גם בנשמתו כי הקדושה בורחות מן הטומאה ופוגם בנשמתו עוד יותר ומנשמת אלוק יאבדו לא באלה חלק יעקב. ועוד רומז נ נאמן כפוף כמ"ש בגמרא. ורומז שיהא נאמן כפוף לעבודת הבורא ב"ה וירחיק א"ע מכחות הטומאה. אשר בזה נזכרים לעבד כפוף לע"ז ר"ל. ומאבדים חיות נפשם ונשמתם:

דרך חוקיך [אות רנה]

ק:

לירא מן המקדש וגם ממקדש מעט שהוא ביהכנ"ס ובית המדרש בזמן הזה שנ' ומקדשי תיראו. בחי' כ' לפי ששורה שם קדושת שכינתו לכן יש לירא מפחד ה' ומהדר גאונו ע"כ ונרמז באות ק הרומז קדוש כמ"ש בגמ' ובמילואו כזה קו"ף גי' מקו"ם הרי מקו"ם קדו"ש הרי נרמז לנהוג קדושה במקום קדוש וכן לפמ"ש בשערי ג"ע ק תמונתה ר עם ן. והנה ן מבואר צורתה י' עם ו' הרי ק' צורתה ר ו גי' יראה ורומז לירא ממקום קדוש ועוי"ל עד"ש בס"י המליך ק' בשחוק. וי"ל דהנה אסור לאדם למלאות פיו שחוק מפני שמסיר ממנו מורא שמים ואם יזכור כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו ועומד אצלו כביכול ומשגיח עליו בודאי ימנע מן שחוק וקלות ראש והנה ארז"ל באודר"ע ק' זה הקב"ה דכתיב ה' זוקף כפופים. וזה המליך אות ק' הרומז להקב"ה ור"ל שיזכור שהקב"ה משגיח עליו. ואז לא יבא ממילא לידי שחוק. וזהו המליך ק' בשחוק ר"ל שיהי' נשמר מן שחוק וקלות ראש. וזהו שנרמז מצוה זו באות ק' ר"ל שיזכור בפרטות במקום קדוש אשר הקב"ה שוכן בה ומייחד קדושתו בו ביותר מבשאר מקומות. לכן בודאי ייירא מן מקום קדוש כטעם מה נורא המקום הזה וכנרמז באות קוף מקו"ם במספר שרומז על המקום ב"ה שהוא נורא ואין מהמוסר לעמוד שם בשחוק וקלות ראש:

דרך חוקיך [אות רנו]

ה:

שלא לעשות מעשה אוב שנ' אל תפנו אל האובות. בחי' כ' לפי שגורם להניח האמת אמונת הש"י ויפנה אחרי ההבל ויחשוב שהכל הוא מקרה ושיהיה בידו להטיב לעצמו ולהקל מעליו כל נזק במעשה הזה ע"כ ראוי לאדם להשכיל כל מחשבותיו בלתי לה' לבדו אשר בידו להעניש ולהשכיר לפי פעלו ועוד שיש בענין זה דמיון ע"ז עכ"ד ומהר"מ כ' לפי שמסירים בטחונם מהש"י ועושים בכח הטומאה ומתעוררים המתים ומתלבש

בהם רוה"ט וקצתם מתקיים לפעמים ונק' אובות שהוא אבי אבות הטומאה עכ"ד והמקובלים כתבו אוב הוא אבא חכמה דקליפה. ובאוה"ח כ' תיבות אובות מלשון אבה רומז שכח הטומאה מתאוה להדבק באדם הטהור עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ה עד"ש באודר"ע ה אינה מקבלת טומאה. והוא עד"ש ה שוכן אתם בתוך טמאותם כי השכינה הק' שוכנות אתנו כטעם השוכן אתם. וכן נאמר ועברתי באמ"צ בלילה הזה כו' אני ה'. אף כי מצרים הי' מלאה גלולים ערות הארץ ולכן לא הי' שולח מלאך כי יוכל להתגשם שם משא"כ השכינה אינה מקבלת טומאה. לכן נרמז מ"ז שלא להטמא באוב באות ה' וי"ל עוד כי אוב אבא דקליפה. ונרמז באות ה בינה דקדושה אשר אבא גנוז בה כביכול בפרט באות י' התקוע בראש ה כנודע כטעם וחכם בבינה. וזה מציל אותנו מן טומאת אבא דקליפה כי הקדושה גובר תמיד ואנחנו הדבקים בה"א חיים אין להטמאות ח"ו באוב שהוא בחי' מתים שלוקח המת ומעלה אותו באוב:

יהוד:

דרך חוקיך [אות רנז]

י:

שלא לעשות מעשה ידעוני. שנ' בחינוך הטעם כמו באוב מחוקי ע"ז ומסיר בטחונו מהש"י. ומהר"ם כ' שמשים עצם חיה ששמו ידוע לתוך פיו ומתלבש במתים איידי דשכיחי שם טומאה טפי ומודיע הדברים לאחרים עכ"ד. ונרמז מל"ת זו באות י' מהויה הכולל כל הויה המהוה כל הויות ומחדש אותם ומנהיג אותם תמיד כנרמז בשם הויה הי' הוה יהיה והוא ביטול חוק הזה. והמקובלים כתבו ידעוני הוא בינה דקליפה. ונרמז ביטול מעשה זה באות י' חכמה דקדושה שהוא גבוה מכל וממנו יתטמרין ויתבטלין כל הקליפות ויפולו לנו"ק דתהו"ר אין קדוש כאלקינו. ונרמז אוב אבא דקליפה באות ה' בינה דקדושה וידעוני אמא בינה דקליפה נרמז באות י' אבא חכמה דקדושה. ע"ד הבן בחכמה וחכם בבינה והמבטל הקליפות הוא ע"י הפירוד היוצא מהכלל כי בקדושה נכללים זב"ז הבן בחכמה וחכם בבינה ובקליפה יתפרדו כפ"א. לכן המבטל אותם הוא היפוך מהם ואינו למינהם להההאחד עמהם ח"ו רק לבטלם ולהמיתם דהיינו אבא דקליפה ע"י אמא ואמא דקליפה ע"י אבא הי ונרמז בפסוק וכי יאמרו אליכם דרשו אל האובות ואל הידעונים כו' בעד החיים אל המתים בתמיה. דהנה הביטול שלהם הם ב' אותיות ה"י שרומז שם י"ה שהוא חכמה המחיה בעליה י"ה בארצות החיים. והמה פגרים מתים

שכל פעולת שלהם ע"י מתים. וכתיב לא המתים יהללו יה לכן אין לעשות כמעשיהם ח"ו להדבק בדרגא דמותא ואנחנו נברך י"ה. המבטל כוחם:

דרך חוקיך [אות רנח]

ה:
לקום מפני איש שיבה ולכבד פני ת"ח ולקום מפניהם שנ' מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלהיך. בחי' כ' מפני שהחכמה הוא עיקר בריאת האדם שעי"ז יכיר את בוראו ע"כ ראוי לכבד לחכמים ומתוך כך יתעוררו אחרים עלי' וגם איש אשר ראה ימים הרבה וראה קצת מעשה ה' ונפלאותיו אף שאינו חכם ראוי לכבוד ע"כ. ומהר"ם כ' המכבד ת"ח מכבד לזקנו של עולם הנותן התורה עכ"ד. ויש לרמוז מצוה זו באות ה' ראשונה הרומז לחכמה הגנוז בבינה ע"ד וחכם בבינה מנודע מכתיבות השם הנכבד אשר ה' ראשנה י' נעוץ בראשה כי הבינה נאצלה מחכמה ומתעברת ממנו כביכול והוא סוד התורה אשר מחכמה נפקת ונק' תורה דבריאה שהוא סוד בינה ה' ראשונה כמ"ש בכוונת שבראנו לכבודו. וכן נרמז לכבד לאיש שיבה בן ס' כמ"ש בלק"ת ובפוסקי' שצריך לקום מפני בן ס'. כי ס' הוא אימא עילאה סוד ה' ראשונה עיין שער הכללים ושער הזווגים. ובלק"ת כ' מפני שיבה תקום הם ג' תיקונים. דא"א ודז"א ודנו"ק וכנגד א"א אמר מפני שיבה תקום שהוא דיקנא דא"א וכנגד דיקנא דז"א אמר והדרת פני זקן זה קנה חכמה וכנגד נו"ק שאין בה זקן אמר ויראת מאלקיך עכ"ל ה"ק. ויש לרמוז זה באות ה ראשונה עפ"י הידוע מכתיבת ה ראשונה בזויות של ה נעוץ י' חכמה הרומז עם הקוץ שלה לא"א ולאבא המעטר לז"א עם החכמה בסוד ז"ה הוא ז"א קנה חכמה מן אבא שהוא י' הנ"ל עיין לק"ת הנ"ל. ואח"כ ד הוא הבינה אשר הולידה לז"א הנרמז באות ו' אשר בה והוא והדרת פני זקן דיקנא דז"א ובסוף הו' הזה יש פסיעה לבר הרומז לנוקבא כזה ה הרי נרמז גם ויראת מאלקיך שכנגד נוקבא הרי בהא זאת נרמזו כולם. ויל"ע בסוד זקן ששם בחי' י"ג מזל גי' יר"ת שמי"ם שהוא בחי' ה ראשונה יראה עילאה לכן מסוגל ליראת שמים המצוה זאת כמ"ש ויראת מאלהיך. ולפי הנ"ל שנרמז בה' ראשונה כל שם הויה בה' וכל ה' פרצופין כזה י' אריך ואבא ד אמא ו' ז"א פסיעה לבר נוקבא. כזה ה בצורת ה' ראשונה הרי ה' פרצופים אריך אב"א אמ"א זעי"ר נוקב"א גי' במספר השוה וירא"ת מאלהי"ך. צורת מצוה זו והוא מספר יחוד יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד בשוה וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות רנט]

ו:
שלא לעשות עול במדה ובמשקל שנ' לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה. בחינוך כ' שורש מצוה זו ידוע. והוא שהוא ישוב העולם ותיקונו ושלום עולם. ונרמז באות ו' דהויה ב"ה הרומז ו"ק עולם ורומז בחי' אמת ושלום. ו' ת"ת אמת ליעקב ו' שניה יסוד צדיק אות שלום. שהם המדות והמשקלות שיהו באמת ולא בטעות ושקר ועי"ז יהי' שלום ולא ריב. ובס' באר מים חיים ז"ל והחמירה התורה בעונש על המידות כי כשראה הקב"ה שלא יתקיים העולם בדין שיתף לו מידת החסד והתנוצץ משניהם אור ממוזג ונקרא רחמים וע"י מתנהגים כ"ע. והמדות רומז למדה האמצעית הממוזג מחסד ודין וכשעושה עול במדה יתקלקל ח"ו המזוגה וח"ו כף חובה מכריע וע"כ ארז"ל קשה ענשן של מדות מענשן של עריות עכ"ד. וזה יש לרמוז באות ו' דהויה ב"ה דהוא ת"ת הממזג ומכריע ונקרא רחמים. והמקלקל במדות גורם קלקול ופגם באות ו' רחמים. ובזה יש לתרץ מה שהקשו המפורשים על תיבת במשפט מה בעי הכי בעול המדות. ולהנ"ל יונח דהנה כתיב משפט לאלקי יעקב וכ"כ בתיקונים משפט הוא עמידא דאמצעיתא והוא קו המידה המכריע וממזג בין חו"ג וזהו לא תעשו עול במשפט היינו במדה במשקל כו' שהוא בחי' משפט עמידא דאמצעיתא והוא אות ו קו המדה כנ"ל. ובשל"ה כ' דבעון מדה פוגם בשכינה הנק' מדה כמ"ש בתיקונים היא מדה דילי' והוא שעורא דילי' להשפיע ע"י במדה ובשיעור הראוי ונקרא מדה מ"ה ד כי בהתחבר אלי' שם מ"ה והוא ד נעשה מד"ה וכשמקלקלים המדה למטה נעשה ד חרבה כי מסתלק ממנה מ"ה עכ"ד הק'. וזה נרמז באות ו' דהוא בשם מ"ה ב"ה. והנה הנוקבא טפלה אליו בסוד מילוי ו"ו כמש"ל במצוה קס"ז בשם רז"מ מהתיקונים ורומז אשר בעון מדה יש פירוד ב' ווין אלו שהם זו"נ שהם צדק ומשפט. ונתרחק משפט מצדק ועי"ז נעשית בחי' דינים כמ"ש בזוהר האזינו רצ"ב ע"ש. ובזה יונח ג"כ הלשון לא תעשו עול במשפט שהוא בחי' ת"ת ו' להפרד מן ה צדק. ע"י עול מדה שהוא משפט. וזה שנרמז מצוה זו באות ו' ומצוה שלאחרי' באות ה דכאן מזהיר על משפט ו'. ואח"כ מזהיר על בחי' צדק לקרבה אל משפט. וצדק הוא ה' אחרונה צדק מלכותא קדישא:

דרך חוקיך [אות רס]

ה:

לצדק המדות והמשקלות שנ' מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם. הנה כבר רמזתי המצוה זו באות ה' אחרונה שהיא בחי' צדק שגורם ע"י צידוק המידות לקרבה אל ו' וליחדה עם בחי' משפט. ועם בחי' מ"ה ונעשית מדה דילי' ד' מ"ה כנ"ל. ונרמז ד' פעם צדק כי הוא ד' לכן יש בה ד' צדק ונרמז ד"פ צדק גי' אלהי אברהם אלהי יצחק אלהי יעקב שהם המוחין חב"ד כמ"ש בכוונת העמידה כי יאירו המוחין בזו"נ לייחד משפט עם צדק וע"י המוחין יהי' להם בחי' יחוד מ"ן ומ"ד כנודע. ונרמז עוד ד"פ צדק גי' בטחו בה' עדי עד כי ביה ה' צור עולמים. ור"ל שימדוד מדה שלמה וצדק בהרוחה ויבטח בהש"י אשר ישלח לו הברכה ויצליח במסחרו וממכרו. ולא יבגוד ח"ו במדה ונרמזו ב"מ אלו באותיות יחוד ו"ה מן כי לא ינקה הויה את אשר ישא שמו לשוא ויעשה פירוד ביניהם ח"ו ע"י עול משפט וצדק כנ"ל, ודו"ק. ונרמז בפסוק הזה מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם עולה אלף תרכ"ט. רומז יחודא דילה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד עם צדקה חסד. כי עי"ז נעשה מצדק צדקה כנודע והוכן בחסד כסאו. ואז נמתק דינא דצדק בחסד ונעשית צדקה ועוד רומז יח"ת בשכמל"ו עם יחוד וה' עם י"פ הויה כנ"ל שנעשית ביחוד בפ"ב בשוה אליו ומאירין בהי"ס י' הויות דילי' וה' יכפר: את:

דרך חוקיך [אות רסא]

א:

שלא לקלל אב ואם שנ' איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות יומת. בחינוך כי עי"כ יזלזלו במוסרם ומתוך כך יגדלו שורש פורה רוש וימרדו גם באדון צבאות אבי כולם לכן הוקש כבודם לכבוד המקום ב"ה עכ"ד ובס' כלי יקר ארז"ל בזמן שאדם מכבד או"א מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני וראי' לדבריהם שבחמשה דברות אחרונות לא נזכר השם ב"ה לפי שמדברים בין אדם לחבירו וא"כ למה נזכר במצות כבוד שם הויה ב"ה אלא שעשה הקב"ה דירה לשמו ביניהם עכ"ד. ויש לרמוז מצוה זו באות א הרומז אלף חכמה שהוא א"ב. אלף בינה היא א"ם ונרמז כי הוקש כבודם לכבוד אלופו ש"ע שהוא אלף זה הקב"ה ראשון לכל ראשון. ועוד י"ל עפ"י משרז"ל בפסוק יודוך ה' כל מלכי ארץ כו' שבשעה שאמר הקב"ה אנכי ה"א לא יהיה לך כו' אמרו אוה"ע לכבוד עצמו דורש. וכאשר שמעו כבד את או"א הודו ואמרו ראש דברך אמת. הרי ע"י מצוה זו ניכר האמת וזה י"ל באות א הרומז אמת כמ"ש באודר"ע אלף אמת למוד פיך. ונרמז עוד באות א מ"ש במקלל או"א מות יומת. כי אם פוגם באות א כנ"ל הרומז ראש דברך

אמת. נעשה מן אמת מ"ת ב"מ לכן מות יומת גם כי ע"י זה שמקלל או"א מעורר עליו ארור מקלה אביו ואמו ומנדבק באלף הרומז ארור כמש"ל כ"פ:

דרך חוקיך [אות רסב]

ת:
לדון בשריפה להמחויב שרפה שנ' באש ישרפו אותו ואתהן וזה הפסוק נאמר בבת כהן אשת איש שזינתה שמיתתה בשרפה. ולמדו רז"ל מכאן מ"ע על הסנהדרין לדון שרפה לכל הנשרפין ויש לרמוז באות ת' לפי מ"ש בס' יצירה המליך אות ת' בחן וצר בו צדק בעולם. והנה ת' הוא מדרגה התחתונה בחי' מלכות דמלכות ששם מזל צדק אש אוכלה כמ"ש בזוה"ק האזינו דף רצ"ב אר"ש אסהדנא עלי דכל יומא הוינא מצטער על עלמא דלא יוקיד בשלהובא דצדק ע"כ הרי מזל צדק שורף באש. וזה שנרמז באות ת שבה נוצר בחי' צדק אש לוהט לדון להפושעים שרפת אש כי ת' הוא צורת נ"ד שהוא דן ועם ת' גופא רומז תד"ן. והוא ת' מן תיבת א"ת שכינתא וכ' בתיקונים כ"א דשכינתא תתאה איהי דן לד' מיתות ב"ד והוא ת תדן ת' תמות בשרפה ונרמז במספר ת' תמו"ת אלף רמ"ו גי' חוטאי"ם עשר"ה בשריפ"ה. שהם בת כהן בתו. בת בתו. בת בנו. בת אשתו. בת בנה. בת בתה. חמותו. אם חמותו. אם חמיו:
אשר:

דרך חוקיך [אות רסג]

א:
שלא ללכת בחקות הגוים שנ' ולא תלכו בחקות הגוי. בחי' טמ"ז כדי להתרחק מהם אפי' במלבוש שלא נבוא להתקשר עמהם פן יחטיאו אותנו לסור מאלקינו וללכת אחר דעתם הרע עכ"ד. והרדב"ז כ' שכולם נמשכין אחר ע"ז והי' לובשים מלבוש המתיחס לע"ז וכבר ידעת כי עם ישראל חלקו ית' ומי שמצווה להדמות לו ית' שנאמר והלכת בדרכיו אינו ראוי להדמות להם אלא יהי' מובדל מהם בדעותיו ובמעשיו ובמלבושיו. ויש לרמוז באות א עפ"י מ"ש לק"ת עקב בכוונת אכילה שיש י"ד אלפין בצורתיהם גי' ש"ע נהורין. שהם סוד אור פניאל סוד המלבוש אשר שורשם ב' אל מלאים אלף למד אלף למד ועם ו' אותיות וב"כ גי' מלבוש סוד חשמל עיין ע"ח שער א"א פ"ו. ונרמז ביותר במצוה זו באות א הרומז צורת הפנים כמ"ש במג"ע יו"י ב' עינים חוטם הרי א רומז צלם אלקים ובמלבוש הגוים ח"ו סר צלם אלקים ונהפך למשחית הוד הפנים. שהוא בחי' אור

פניאל בחי' מלבוש וחשמל. ועוד נרמז בכתבי האריז"ל צורת אדם כולו בא' ג' אלפין באדם בפנים ב' עינים וחוטם כנ"ל: בגוף ב' ידים והגוף. ב' רגלים וברית לק"ת עקב הרי כל האדם צורת אלפין. לכן אסור ללבוש גוף הזה בגדים צואים מלבושי נכרי המתיחסים לע"ז ח"ו צלם הטמא בל יבלע הקודש צורת א:

דרך חוקיך [אות רסד]

ש:

שלא יטמא כהן הדיוט בטומאת מת שנ' לנפש לא יטמא בעמיו. בחינוך כ' מפני שהכהנים נבחרו לעבודת ה' הרחיקם מטומאה שהוא נתעב ונאלח וגוף המת אבי אבות הטומאה והענין כי בהפרד מעליו צורת השכל החיה והטובה ישאר הגוף לבדו בשגם הוא בשר המשתוקק לרע וברעתו החטיא הנפש ע"כ ראוי שיטמא כל סביביו בהתפשט מעליו הודו ונפשו וראוי למשרתי ה' להרחיק ממנו מלבד בקרובים מותר כי אחיהם בשריהם הוא ודרכי התורה ונתיבותיה שלום ולא רצה לצערם כי יחם לבבם על קרובם המת שלא יוכלו להתקרב אלו עכ"ד. והרדב"ז כ' ונזהרו הכהנים מלטמא במת כי הטומאה מוליד טומאה רע בנפש וע"כ אמרו טהרה מביאה לידי רוה"ק וכבר ידעת שכוחות הטומאה תאבים להתדבק בקדושים עכ"ד: ויש לרמוז באות ש' עפ"י מ"ש בלק"ש ש' תמונתה זי"ו הרומז זיו שכינה כו' וכן זיו גי' כ"ג נגד כ"ג תיבות שבברכת כהנים. הרי ש' רומז זיו שכינה וזיו הכהונה. ועוד ש' רומז חיים כמ"ש פע"ח בשער הק"ש ש' ציורה ג' יודין ג' ווין כ' למטה הרי גי' חיים הרי זיו השכינה וזיו הכהונה הם במקום חיים שהוא זיו הטהרה. ואסור הכהן לטמא עצמו במת שבא מבחי' נח"ש מקור הטומאה ש דנחש שהביא מיתה לעולם. והכהן בא לתקן החטא ולטהר טומאת הנחש מאתנו ע"י עבודת הש"י וניתנה לו זיו הכהונה והחיים והשלום ושלוה וברכה. לכן ידבק עצמו בשין של חש"ן היפוך הנחש ובש' הרומז זיו כהונה ושלום וחיים כנ"ל:

דרך חוקיך [אות רסה]

ר:

מצוה על כהן הדיוט לטמאות עצמו לז' קרובים שהם אב אם בן בת אח אחות אשתו שנ' לאמו ולאביו כו' לה יטמא. בחינוך מבואר במצוה הקודמות מצד שכל דרכי התורה ונתיבותיה שלו"ם והוא מצד הרחמנות כי יחם לבבם על קרובם המת ע"ש. ומהר"מ כ' טמ"ז כדי לעשות נ"ר להמת כמשרז"ל בב"ק דא"ל תנוח דעתך שהנחת את דעתי עכ"ד

הרי טמ"ז מצד הרחמנות על החיים והמתים ומצד השלו"ם ויש לרמוז באות ר' הרומז רחום כמ"ש בזוהר ובאודר"ע שבאות ר' נקרא הש"י רחום וכ"כ בזוהר הרקיע ר' רומז רחמים רצון. וכן איתא המליך אות ר' בשלום. וזה טמ"ז מצד הרחמנות והשלום. כי שלום הוא נחת רוח שעושים למתים שעי"ז שלום להם במנוחתם ורומז ריש ר"ש שהוא הנפטר שהוא נקרא רש כטעם לועג לרש לרח"ם עליו וכנ"ל. ונרמז עוד ריש גי' א"ך לקרובי"ו יטמ"א כה"ן:

ישא:

דרך חוקיך [אות רסו]

י:

שלא יעבוד כהן טבול יום עבודה במקדש עד שהעריב שמשו שנ' ולא יחללו שם אלהיהם. בחי' כ' לפי שהכהן שליח בין ישראל לאביהם שבשמים ומתוך עבודתו יתרצה לבוראו ע"כ חובה עליו להיות נקי בתכלית ואולי רוה"ט לא יעבור מעליו עד שהעריב שמשו עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שקיבל דינו אין לו שום תביעה עמו על אותו היום הממונה עליו ונתרצה ונתפייס והקדושה והטהרה חופפין עליו והמשמש לפני קונו אין ראוי להיות מקטריגים להכי בהעריב שמש תלוי הטהרה עכ"ד. ור"ל לפי שהיום הזה התחיל בטומאה וקיבל עליו מדת הדין הממונה על אותו היום ואח"כ מתרצה ומתפייס אבל בהעריב שמש תלוי הדבר לא בעוד הממונה על אותו היום שולט ומקטרג עליו. ויש לרמוז באות י' דהנה התורה הק' תקרא לעבירה זו חילול שמו ית"ש וטעמא בעי מה ענין חילול שמו ית' ולא נאמר בלשון חילול העבודה או הקודש ככתוב בזה כ"פ בתור' אמנם כבר הבאתי לעיל מצוה קט"ז בענין הקרבנות שנתקרבו ד' יסודות דצח"מ למעלה עד ד"א הויה ב"ה. ועי"ז מתיחדין כאחד לכן אם יקרב אל העבודה איש טמא יחלל שמו הוי"ה ב"ה היפוך היחוד. והנה י' רומז שרותא דהויה שבו נכלל כל הויה לכן נרמז מ"ז באות י' של אשר יש"א את שמו לשוא ח"ו. ויש לרמוז טעם מהר"ם הנ"ל באות י' עפ"י מ"ש ברז"מ יוד הוא יום ים ו' היינו ו' ת"ת ים מלכות והוא יחוד כמו באות יוד דהנעלם ו"ד עכ"ד וי"ל כמו ביוד הנעלם רומז יחוד הנעלם ו"ד רומז ת"ת ומלכות כן ביום ו' ת"ת י"ם הוא מלכות. לכן כל יום הוא יום שלם יום ולילה דהוא יחוד תו"מ לכן נרמז באות יוד שהטהרה תלוי בהעריב שמש שאז בחי' יום שלם:

דרך חוקיך [אות רסז]

ש:
שלא יקח הכהן זונה שנ' אשה זונה לא יקחו. בחי' לפי שהכהנים נבחרים לעבודת הש"י לכן מחויבים להיות קדושים ביותר בכל הענינים אף כי בדבר הזווג שהוא דבר עיקרי באדם כו' לכן אסור ליקח זונה פן תסיתנו לסור מאחרי הש"י גם הוא בושת ופגם אל כל הקרב אליה עכ"ד ומהר"ם כ' כי יש למעלה כתות מכוונת לזונה חללה וגרושה כשיהיה הכהן אחוז במשמרתם נעשה ממינם ואינו יכול להלחם עמהם כי הוא נכנס בחלקם וגורלם וכ' עוד איך תנשא לכהן והוא זונה שיש לה בעלים רבים עכ"ד ויש לרמוז באות ש' כמש"ל במצוה רס"ד רומז זיו השכינה זיו הכהונה. והוא ברכת כהנים החותמת בשלו"ם והוא ש' דשלום כמ"ש בשעג"ע. גם ש' רומז חיים כמש"ל בצורת ג' יי"י ג' ווו כ' למטה. וכן זונ"ה גי' חיים אבל הוא חיים דסט"א והוא ע"ד שכתבתי במאמר רבקה אמנו אם לוקח יעקב אשה כאלה מבנות הארץ למה לי חיי"ם. ר"ל חיים כאלה שהוא גי' זונ"ה שהיא מבנות ח"ת הרומז חיי"ם. כי כן כתיב ראה חיים עם האש"ה היינו אשה דקדושה הידועה שהוא חיים ברזא דאות ש' שהוא מאתוון דקשוט בסוד קושטא קאי לנצח. וזונה הוא חיים דבנות ח'. לכן הכהן הנספח עם זיו הכהונה זיו המזבח המביא חיים לעולם אסור בזונ"ה חיי"ם המר ממות. ובאוצה"ח ש דקדושה רומז ג' אבות המתיחדים במלכות ע"י יסוד נקודות ציון שבה וכן להיפוך בסט"א ש' דשקר נקרא ערות הארץ זונה מופקרת. לכן כהן שהוא מבורר ומובחר אין לו חלק בה ובשין דשקר עכ"ד. ונרמז במספר שי"ן גי' והכהני"ם ב"ל יקח"ו זונ"ה:

דרך חוקיך [אות רסח]

א:
שלא יקח כהן חללה שנ' וחללה לא יקחו. בחי' כ' לפי שנעשה פגום ע"י ואין הקב"ה משתמש בכלים פגומים לעבודת הקודש עכ"ד ומהר"ם כ' חללה שנבעלה לפסול לה ואיך תהנה מהקדושה והיא לא שמרה חוק ברית ע"כ ויש לרמוז זה באות א הרומז א' חכמ"ה רומז חכמת נשים בנתה ביתה בתי כהונה. אבל חלל"ה ג"כ במספר חכמה שהוא בסט"א שנעשה חללה וריק מהקדושה כי נעשית פגומה ופרחה ממנה הק' שאינה שורה במקום פגום וריק כי ריק הוא בסט"א והוא הפוך הקדושה ומחללת העבודה כי כן חכמה היא קודש ולהיפוך חלל"ה במספר חכמה מחלל הקודש. וכן מצינו כ"פ בחילול הקודש לשון חלל. והוא היפוך חכמה קודש וזה נרמז באלף ארור שהיא בחי' סט"א

המחוללת ופגומה והכהן צריך להדבק בקודש א' חכמה. ובאוצה"ח כ' חללה שנעשית חלל מהק' מסוד מחלליה מות יומת ע"כ והוא כנ"ל וכן בשבת קודש נאמר מחלליה קאי על כי קודש היא לכם. וכן י"ל חלל גי' חיים ומחלליה מות יומת היפוך מחיים שהוא קודש חכמה המחי' בעליה לכן הכהן ידבק בחיים הק' וירחיק מטומאת חללים שהיא מיתה כטעם מות יומת ב"מ כי שם צוה כו' חיים ע"ה:

את:

דרך חוקיך [אות רסט]

א:

שלא יקח כהן גרושה שנאמר ואשה גרושה מאישה לא יקחו. וי"ל באות א עפ"י מ"ש בסה"ק גרושה היא אותיות גרש ו"ה ור"ל לפי שנעשה פרוד בין אותיות ו"ה בהעדר היחוד והחבור בין איש לאשה כביכול. וכ"כ אדומו"ר שלכן נקרא ג"ט שנחסר מן ז"א ג"ר ומנוקבא כל ט' ספירות שלא נשאר בה רק נקודה א' כנודע בעת העדר היחוד והקטנות והנה הכהן הנבחר לעשות עבודת המשכן לייחד הדודים יחד ביחוד קובה"ו פב"פ אסור בגרושה אשר גרמה פירוד הדודים כנ"ל. ויש לרמוז מ"ז באות א שהוא רזא דיחוד רזא דאחד כמ"ש בסה"ק ועיין שער מ"ן ומ"ד פ"א ביחוד אות א'. ונרמז באלף מן א"ת הרומז יחוד קובה"ו כמ"ש בזו"ח שיר השירים א' נחתא לגבי' ת' לאמשכא לה לגבי' הרי רומז יחוד ו"ה כביכול ב"ה וב"ש ובדרך מספר א' פשוט ומלא אלף בהחשב ף רבתי הרי תתל"ב גי' לב"ל יקח"ו הכהני"ם גרוש"ה. ויל"ע עפ"י מש"כ בתולדות תזריע שהקשה מה יחוד עושין בגט דהוא פירוד בין איש לאשה ותירץ דהגט הוא להפריד הקליפות כדי שיהי' אח"כ יחוד גמור שישא כ"א זיווגו הראוי לו אבל אם נשאת לכהן אינו זווג הראוי והוה הפירוד בין איש לאשה בלי יחוד אח"כ ע"ש ואז נרמז גרש ו"ה:

דרך חוקיך [אות ער]

ת:

לחלוק כבוד לכהן שנאמר וקדשתו כי לחם אלקיך הוא מקריב. בחינוך טמ"ז כי מכבוד האדון לכבד למשרתיו ובזה נקבע במחשבותינו כבודו ב"ה וגדלו וע"י מחשבה הזכה תחול ברכתו עלינו עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שהכהן התחתון קשור בעליון ע"כ. ונרמז מ"ז באות ת עד"ש בסי' המליך אות ת' בחן כו' ויום שבת בשנה כו'. הנה כמו שבחר בשבת קודש מכל הימים כי מצא חן בעיני ה' כן בחר בעם ישראל בחן כמ"ש מצא חן

עם שרידי חרב כו' וכן בחר בשבט לוי ובחר בזרע אהרן לעמוד ולשרת ע"י מציאות חן והמליך ע"ז אות ת' שהוא בחי' מלכות אשר במידות מלכותו עלה ברצונו לברוא העולם כמ"ש בע"ח והוא כדי שיקבלו עול מלכותו עליהם ובשביל ישראל שהוא כנ"י מידות מלכות שמים לכן כנ"י בת זוג לשבת. והנה ח"ן גי' כבו"ד הוי"ה לכן צריך לחלוק כבוד ה' לכהנים כמ"ש בחינוך שהוא כבוד ה' אם יכבדו לעבדיו ונרמז באות ת שמולך בחן לכבד לכהנים אשר מצאו חן בעיני ה' ובחר בהם לעבוד עבודתם להש"י לכן צריכים העם לחלוק להם כבוד ה' שהוא ע"י חן שמצאו וכן צריכים לכבד השבת וכן כללות העולם צריכים לכבד לב"י שמצאו חן. ונרמז ע"ד גי' במנין צורה מילוי מספרו ת וצורה ד"ו ומילוי ת"ו הרי תתי"ו גי' וקדשת"ו שהוא מצוה זו ועוד נרמז ע"ד אמרם וקדשתו בע"כ היינו אם לא ירצו הכהנים לגרש הנשים הפסולות או ירצה ליקח חללה לו מחויבים הב"ד לכפותו ולרדותו עד שישמע לקדש עצמו והוא עד"ש ביד חזקה אמלוך עליכם וזה נרמז ת' צורתו ב' דלתין ומספרו ת הרי תח גי' בי"ד החזק"ה אמלו"ך עליכ"ם ור"ל לקדשם בע"כ:

שמו:

דרך חוקיך [אות רעא]

ש:

שלא יבא כה"ג באהל המת אף לקרובים שנאמר ועל כל נפשות מת לא יבא. בחינוך כ' במצות כהן הדיוט בארתי שענין הטומאה ראוי להתרחק מהכהנים עובדי מלאכת שמים ומכ"ש כה"ג הנבדל להיות ק"ק עכ"ד. ועיין מש"ל במצות טומאת כהן הדיוט באות ש הרומז זיו שכינה זיו כהונה ומכ"ש כאן בכה"ג שבו זיו הכהונה ואסור לחלל גודל קדושתו בשין דנחש שהביא טומאת המת לעולם כי כה"ג הוא מובחר תיקון חטא אדה"ר לטהר זוהמת הנחש ונרמז מצוה זו באות ש' מן ש"מו גי' רצון וצנור כי הכה"ג מעורר רצון עליון והוא צנור שע"י יורד השפע והטהרה לעולם מן ש"מו ית'. ויש לרמוז דהנה הם ג' בחי' בכהנים כה"ג הוא בחכמה אבא, כהן סגן בחסד, כהן הדיוט בנצח עיין ס' רגל ישרה. והמה נרמזו באות ש' בצורת זי"ו הכהונה כי י' הוא חכמה אבא רומז כה"ג ו הוא ו"ק עולם שבהם החסדים כנודע מכוונת הלולב סוד דעת המתפשט בו"ק עם החסדים ובסוד יומא דאזיל עם כולא יומין הרי ו' עמוד החסד בסוד כהן סגן כטעם אתה כהן לעול"ם שהם ו"ק עול"ם. ז' הוא נצח כמ"ש בפרד"ס דזיין הוא מאני קרבא המנצח

והוא סוד כהן הדיוט הרי הכהנים נרמזים באות ש הרומז זיו הכהונה והטהרה ונרמז ש' גי' טהו"ר הכה"ן. ושי"ן מלא גי' נצ"ח ל"א יטמ"א א"ב כה"ן גדו"ל:

דרך חוקיך [אות רבע]

מ:

שלא יטמא כה"ג במגע ובמשא אף לז' קרובים שנאמר לאביו ולאמו לא יטמא. בחי' כ' אף שבכהן הדיוט ריחם ה' עליו שלא יחם לבבו על קרובים שמתו אבל כה"ג שמרוב דבקותו למעלה יתפשט לגמרי מטבע ב"א וישכח לגמרי כל עניני עולם הנפרד עכ"ד ויובן דה"ק ע"פ מ"ש בשל"ה דכה"ג בא לתקן חטא אדה"ר בסוד עץ החיים ועבודתו לחי עולמים לכן אין לו שאר בשר עם קרוביו כי הקרבות מצד הגוף ממשכא דחויא בחי' המות והכה"ג בא להסיר זוהמא הזאת. ויש לרמוז באות מ שהוא מ' דאמש מ מן שמ"ו והמם דאמ"ש הוא חכמ"ה המחיה בעליה והוא בחי' כה"ג אבא חכמה כמש"ל לכן אסור לטמא עצמו במות שהוא בחי' מ של מפרי"ו המצטרפות אל ו"ת ונעשה מות ב"מ כמש"ל בשם זו"ח איכה: וכה"ג בחי' מ' אמ"ש כנ"ל שהיא חכמה המחי' אין לו שאר בשר עם בחי' מיתה. ויש לרמוז ע"ד גי' מ במנינו גי' מ' ובצורתו נ"ו ומילואו ם דמנצפך גי' ת"ר הרי תרצ"ו גי' הכה"ן הגדו"ל ל"א יטמ"א א"ף א"ל ז' קרובי"ם:

דרך חוקיך [אות רעג]

ו:

שיקח כה"ג בתולה שנאמר והוא אשה בבתוליה יקח. בחי' שראוי לכה"ג להדבק באשה שלא קבעה מחשבתה באיש אחר זולתי בו שהוא קדש קדשים ומתוך כך יהיה הזרע נקי אבל באלמנה ארז"ל שיש ג' דעות במטה עכ"ד. ויובנו דה"ק כ"א יש דעות שונות בעת הזווג או הזרע מעורבב ודומה לבני תמורה ואין נקי א"כ יש לו שייכות עם עולם התמורות והכה"ג צריך להיות בסוד האחדות במחשבה זכה ונקי' מזריע זרע למינהו. ויש לרמוז זה באות ו' עפמ"ש בסה"ק ובפרט בשג"ע ו' אין לו תמורה לא בכתיבתה ולא בהברתה כי צורת ו' לא תשתנה אף אם יהפכה. וכן בהברה ו' נרגש עוד ו'. וכן כה"ג צריך שלא ימצא בו ענין תמורה ושינוי בו ובזרעו. ועי"ל עד"ש המליך אות ו' בהרהור רומז להדבק באשה שאין לה הרהור אחר ובס' עיר מקלט כ' שאין אשה כורתות ברית אלא למי שעושה אותה כלי לכן משתבעל לאחר אסורה לכה"ג כי מחשבתה באחר עכ"ד. ונרמז גם זה בו"ו הרומז חבור כמו וויהם זהב כי הכה"ג שהוא עמוד עולם צריך שיהי'

בבחי' החבור עם אשתו כמו ווי העמודים ולא בחי' הפרוד באשה שנבעלה לאחר שאז אין החבור חזק וכנ"ל וכ' עוד שם שגם בוגרות ומוכת עץ אסור לכה"ג לפי שבוגרות יש לה הרהור וכן אם אבדה בתולה מקודם שוב אינה כורתת ברית. וי"ל גם זה באות ו' הרומז הרהור וברית וחיבור וכנ"ל:

לשוא:

דרך חוקיך [אות רעד]

ל:

שלא ישא כה"ג אלמנה שנאמר אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח. בחי' כבר נבאר למעלה. ובס' עיר מקלט כ' סמאל רוכב על ד' חיות הנקרא אלמנה גרושה חללה זונה ואין הקטגור נעשה סנגור ואם ד' נשים אלו מקרבים כוחות הטומאה איך הכהן שהוא קדוש יקרב אליהם עכ"ד. ויש לרמוז באות ל שהוא גבוה למעלה מכל אותיות והוא הגדול מאחין והוא בחי' ל"ב כמ"ש באודר"ע ל' הוא ל"ב רומז על כהן גדול שהוא לב העולם ויותר שהוא מקרב גם לבם של ישראל. לכן אסור להסיר לבבו ע"י נשים פסולות ופגומות פן יסירו לבבו ולב כל העולם כולו התלוים כולם בלב כה"ג. ויש לרמוז עוד עפ"י מ"ש בברוך שאמר ל' הוא דוגמת מלך יושב על כסא רחמים. ומלכות מלפניו ומלאחריו כ' זה כסא הכבוד ומלפניו מ' זה מלכות ע"ש. ורומז על כה"ן גדו"ל גי' כס"א הכבו"ד אשר בו שלש רגלים אברהם יצחק יעקב.]ורגל ד' דוד הוא נטפל אליהם]. והנה אי"י שהם חג"ת אשר להם שמות הקדושים אל אלקים הויה. הרי אברהם יצחק יעקב אל אלקים הויה גי' תשפ"א. והוא סוד כסא של אות ל שכנגד מרכבה טמאה כסא של סמאל. ד' חיות אלמנה גרוש"ה חלל"ה זונ"ה גי' הכי הוי תשפ"א. הרי כהן גדול שהוא כסא הכבוד של אי"י כנ"ל הוא ניגוד לד' חיות טמאות הנ"ל. ועוי"ל עפ"י מ"ש במאו"א אלמנה רומז למלכות כשהיא נקודה קטנה ואז היא בחי' אחורים א אד אדנ אדני גי' אלמנ"ה עכ"ל הרי אלמנה אחורים. לכן אסור לכה"ג שהוא אבא חכמה חכמת אדם תאיר פניו באור פני מלך חיים חכמה המחי' אסור להדבק בבחי' אחורים ונרמז באות ל שרומז ג' יודין של יברכך יאר ישא שהוא ברכת כהנים והוא הארת פנים בטעם יאר ה' פניו. ישא ה' פניו. וכה"ג סוד ל כמש"ל שהוא הגדול מאחיו לכן הוא בסוד הפנים ולא באחוריים אלמנה כנ"ל:

דרך חוקיך [אות ערה]

ש:

שלא יבעל כה"ג אלמנה אף בלא קדושין שנאמר ולא יחלל זרעו בעמיו. בזוה"ק הטעם דאשה היא כוס של ברכה וקיי"ל טעמו פגמו ואסור לשתות ממנו כי הוא פגום. וכה"ג אסור לו להשתמש בכלים פגומים ע"כ. וי"ל אלמנה גי' פגם עם ג' אותיות. והנה אף אם היא אלמנה מן הארוסין ולא שייך טעמו פגמו עם זאת יען כי קבלה אור מקיף מבעלה ע"י הקידושין נעשית פגימה ע"י מיתת הבעל. וכה"ג צריך להיות בתכלית השלימות. ונרמז באות ש' הרומז שלימות ושררה ושלוה כמ"ש בס' שערי ג"ע באות ש' והנה הדין זה הוא רק באלמנה אבל גרושה זונה חללה אין לאו דחילול באם בעלן בלא קיחה וקידושין. נמצא בצד זה חמור אלמנה מן גח"ז. אף דהם אסורים אף בכהן הדיוט. ואלמנה מותרת בכה"ד מ"מ לענין זה חמור אלמנה לכה"ג דיש לאו אף בבעילה בעלמא ושייך חלול ואף דגם בגרושה וזונה שייך ענין טעמו פגמו. אמנם שם לא הי' הפירוד ע"י מיתה רק ע"י גט משא"כ מיתת הבעל המות יפריד ביותר ועושה פרוד בעצמותה ונעשית בחי' נקודה להיותה נסוג אחורים ועי"ל משום דבגרושה י"ל כיון שנתגרשה לא הי' זיווג שלו מתחלה בעצם לכן גם הפירוד אינו בעצם כי לפי החבור והיחוד יפעל הפרוד ביניהם מכ"ש זונה לא הי' לה שום חיבור לכן י"ל דל"ש לומר טעמו פגמו לפי שהי' בלתי חבור בעצם אינו מזיק טעימה שלו כמו אם נבעלה מקודם לכשר לה. גם י"ל לענין זה הטעם טעמו פגמו לא הי' בלאו רק באיסור בעלמא דבאמת אסור לכה"ג לבעול גם בעולה ומכ"ש גח"ז. אך בלאו אינו עובר והוא הטעם לפי שלא הי' חוברה היוצר מתחלה ועיין לקמן מצוה תק"פ שהבאתי ראיות לזה שבגרושה שייך לומר שלא הי' זיוגו בתחלה. אבל אלמנה לגודל החבור שהי' ביניהם והפירוד היא ע"י מיתה לכן הוה חלול לענין כה"ג לכן אסרה התורה בלאו דלא יחלל. ונרמז באות ש מן לשוא שהוא ש' שקר היפוך השלימות והשלום הנרמז באות ש' ובזה מחלל זיו הכהונה הנרמז בשי"ן כמש"ל:

דרך חוקיך [אות רעו]

ו:

שלא לעבוד במקדש כהן בעל מום קבוע שנ' איש מזרעך לדורתם כי יהי' בו מום לא יקרב להקריב. בחי' כ' לפי שרוב פעולות רצויות אצל רואיהן לפי חשיבות עושיהם ואם יהי' פחות ומשונה בצורתו ובאבריו לא יאותו כ"כ פעולתיו על לב רואיו ע"כ צריך השליח אשר הכפרה תלוי' בו להיות איש חן ויפה מראה למען יתפסו מחשבות ב"א

אחריו ומלבד זה אפשר שיש לשלימות צורתו רמז לענינים שמתוך מחשבות ב"א בהם תתטהר נפשו לכן אין ראוי שיהי' בו שינוי בצורתו פן תתפזר נפש המחשב מצד השנוי ותנוד מן החפץ עכ"ד. ובזוה"ק שם ולא שריא קדישא דכולא אלא בשלימו כד מתחברין דא בדא כולא איהו שלים כלא איהו חד לא אתפגם כו' ובג"כ לא שריא אלא באתר שלים וע"ד כל אשר בו מום לא יקריב כו' וכ' ברע"מ וכהנא דקריב קרבנא קדם ה' בעי למהוי שלים בלא פגימו שלים באברין דמומין פוסלים בכהנים וקיימא לן כולך יפה רעיתי ומום אין בך דאלהים אחרים כלם פגימין מסטרא דצפון ע"כ והרדב"ז כ' כי צורה המתוקן כפי שציירו הצייר הגדול הש"י יורה על תכונת הנפש ועל מדות טובות אשר יעשה השלם חשובות בעיני רואיהן ולהיפוך ההיפך לכן לא יכנס לעבודת המלך אלא השלם בגופו בתבנית אבריו ואף במלך בו"ד לא יעמדו לפניו לשרת בהיכלו אלא אנשים בעלי צורה כ"ש לפני מ"ה הקב"ה והצורה החיצונית מורה על צורה הפנימית והכהנים הם ממידת החסד צריך שיהי' רחוקים ממה"ד והמום הוא מה"ד (מום גי' אלקים) וצריך שיהיו השושבינים דוגמא עליונה דכתיב ומום אין בך עכ"ד והנה יש לרמוז הטעם באות ו' הרומז תפארת אד"ם כביכול שם מ"ה ב"ה אדם השלם כטעם אדמה לעליון הנרמז באות ו' דכל ו' רומז על ו' זו שהוא אדם. ולפמ"ש בחינוך הרומז על מחשבה טובה כדרכו בקודש בטעם זה בכמה מצות. יש לרמוז באות ו עד"ש המליך אות ו' בהרהור להכשיר הרהור ומחשבה טובה ולהרחיק הרהור רע ופסול. וי"ל בזה עד"ש בפרד"ס שהבאתי במצות פגול דת"ת ומלכות המה סוף מעשה במחשבה תחלה. והנה אות וו הוא בת"ת ומלכות כמש"ל בשם רז"מ כי ו"ו תו"מ ו' שני' היא מלכות לכן אות ו' מולך בהרהור ומחשבה להכשיר המחשבות כנ"ל: הנה בבכורות פ"ז נחשבים מומין שישנם באדם ובבהמה הם נ' ומומין הנוהגין רק באדם הם צ' וב' מומין יש רק מפני מ"ע וע' בחינוך שחושב אותם להדיא בין הכל הם קמ"ב מנין בלע"ם שהי' בע"מ שתום העין והי' פגום מכל בחי' המומין אשר בעולם ואם נצטרף גם מומין שהם בבהמה לבד והם כ"ג הרי קס"ה מנין קלל"ה ב"מ אשר אין לקרבם למקור הברכה שהם קדשי ה' המבורך ובעיר מקלט בשם מהר"מ ובע"מ היא היכר שנפשו פגימה ישתדל להשלים החסרון החוטא תמיד מגמתו אל הכהן לכלות פשע וכאשר יראהו בע"מ יבזהו ויאמר מה יושיעני זה ונפשו תלויה בקבלת קרבנו ומדשליח לעזאזל בע"מ שליח לאל עליון תמים מחוגר כמלאך השרת עכ"ד. ונרמז באות ו' מן לשוא שהוא אילן שוא כי ו' רומז אילן כמש"ל והוא אילן פגום הטמא. לכן אסור להגיש בע"מ במזבח כי צריכים לייחד אילן הטהור יחוד הויה אדנ ב"ה הנרמז באות ו' עץ החיים באדם השלם:

דרך חוקיך [אות רעז]

א:
שלא יעבוד בע"מ עובר במזבח. שנאמר כל איש אשר בו מום מזרע אהרן לא יגש להקריב. יש לרמוז עפ"י מ"ש בזהר ר"י אמר בגין דאיהו פגום לא אתחזא לשמשא בקודשא והא אוקמוה דב"נ דאשתכח פגום לית בי' מהמנותא וההיא פגומא אסהיד עליו כ"ש כהנא דבעי לאשתכחא שלים מארי מהימנותא יתיר מכולהו עכ"ל. ויש לרמוז זה בא' המורה אמונת הש"י כמ"ש באודר"ע אלף ר"ת אמונתי לישראל פקדתי. והוא רומז דבע"מ דאין לו אמונה אסור להקריב קרבן ה' וכן נרמז טעם החינוך שתפסיד המחשבה הראוי' רומז א חכמה א בינה עולם המחשב'. וכן רומז א אדם השלם כי א' רומז אדם א' דאות ואו דשם אדם בו צורת וחיות אדם. והבעל מום הוא אדם שו"א נרמז א' מלשו"א. ויש לרמוז דבע"מ קבוע נרמז בו"ו דהוא קבוע כמו הגוף באדם כי תפארת גופא. ובא' נרמז בע"מ עובר כמו אות א' עובר לפעמים מן שם אדם דהיינו שנחסר א' מן ואו כזה ו"ו ויהי' יוד הא וו הא. ופטטיא דאורייתא טבין אינון לרמוז בהם בע"מ קבוע ובע"מ עובר דידיעת הפכים הם שוים כמו שאותיות ו"א רומזים בקדושה ו' קבוע א' עובר כן נרמז בהיפך שלא יעבוד בע"מ קבוע ועובר ודו"ק:
זכור:

דרך חוקיך [אות רעח]

ז:
שלא יכנס בעל מום לפנים ממזבח שנאמר אך אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש. בחינוך כ' להגדיל כבוד הבית ע"כ אין ראוי שיבא שם בע"מ כי הוא מקום השלימות ואין בדין שיבא שם בעל חסרון השלימות עכ"ד. ויש לרמוז באות ז' עפ"י הידוע דהש"י קידש כל השביעית בימים יום ז' ובחדשים ובשנים ובשמיטין ז' ועיין בב"ש שחושב כן גם באנשים השלימים הנבחרים נמצא אות ז' מורה על השלימות וחשובות ובז' מתחיל מצות זכירות שבת יום השביעי שהוא המובחר לתכלית השלימות והצורה של כל הימים. וכן בית המקדש מובחר מכל המקומות לשרות שם שכינת עוזו בת שבע ז' וכן מקדש הוא בחי' מלכות פרצוף רחל כמ"ש בכנפי יונה הרי הביהמ"ק מרומז באות ז' שהוא ג"כ שלימות של המקום. לכן נרמז בל יבוא שם בע"מ. ונרמז עוד אות ז' רומז חרב לה' מלאה דם כמ"ש בזוהר בשלח דף נ"ד והיא כלי זיין להט החרב לשמור דרך עץ החיים שלא יכנס שם כל פגום וחסרון:

דרך חוקיך [אות רעט]

כ:
שלא יעבוד כהן טמא במקדש שנאמר וינזרו מקדשי ב"י כו' ולא יחללו. בחי' כ' לגודל כבוד הבית ומעלת העבודה נתרחק ממנו כל טומאה למשל לטרקלין של מלך מרחיקין ממנו כל צרוע ונמאס בגופו ע"כ. ומהר"ם כ' דאין השכינה שורה תוך ד"א של טומאה ולמעלות גדלות המקום מתאוה כח הטומאה לכנוס שם וכאשר יגרשו הכוחות ממקדש התחתון יגורשו ממקדש העליון ואין להם פה לקטרג ע"כ. ונרמז באות כ הרומז כסא כבוד מרום מקדשנו כמ"ש באודר"ע. ורומז לשים כבוד למקדש שהוא נגד מקדש עליון כסא כבוד. ועוד נרמז כ כלה ונחרצה כמ"ש בזוהר בהקדמה לכן לא יעבוד טמא כי יעשה כליה ח"ו בקודש ועוד י"ל עפ"י מה דכתיב וינזרו מקדשי ב"י לשון נזר וכתר כי בקדשים מקור הטהרה תטהרה"ו גי' כת"ר. לכן כתיב לשון וינזרו. ורומז באות כ כת"ר:

דרך חוקיך [אות רפ]

ו:
שלא יאכל כהן טמא תרומה שנאמר איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל. בחי' כ' להגדיל מעלת הקודש וממעלות הקודש לאכלו בטהרה. ויש לרמוז עפמ"ש בסה"ק דאכילת תרומה וקדשים הוא תיקון לאכילת עה"ד שע"י בא המיתה והזוהמא והטומאה בעולם. לכן יש להרחיק מן תרומה וקודש שום צד שמץ טומאה שלא לעורר טומאה הישנה ויהי' קלקול לא תיקון. וזה שנאמר ומתו בו כי יחללוהו ר"ל שיגרמו בזה עוד מיתה ביותר כי ימצא מין את מינו וחוזר וניעור. ויש לרמוז באות ו' שהוא עץ החיים כמ"ש בזוהר ובתיקונים ומטה דאתמסר בידך הוא ו עץ החיים ונרמז באות ו' מן זכור את יום השבת דזכירת שבת הוא סוד הדעת לדעת כי אני ה' מקדשכם דעת הטוב סוד טהרות ולהרחיק מן הטומאה:

דרך חוקיך [אות רפא]

ר:
שלא יאכל זר תרומה שנאמר וכל זר לא יאכל קודש. בחי' כ' ממעלות הקודש שיאכלנו משרתי ה' לא זולת עכ"ד. ומהר"ם כ' כמו שהורם זרע מישראל כן הורמו תרומת ישראל לזרע אהרן. לפיכך הוא המית את הקודש שחללו. הקודש ימית אותו עכ"ד. ויש לרמוז באות ר הרומז אחר בהסתלקות היסוד שהוא הקוץ כמ"ש בתיקונים. והנה זר נקרא

אחר לענין הקודש שהוא רשות היחיד דקדושה בסוד אחד והזר הוא רשות אחר כי כן חלקה תוה"ק גבול לכל דבר. בל יבואו זרים לגבולו. ועוד נרמז ר ראשית שהוא תרומה יאכל רא"ש הנרמז ג"כ בר והוא לשון חשיבות ונשיאות כהונה. ועי"ל עפמ"ש בשעג"ע ר יש לו ג' מילואים ריש רא"ש ר"ש. והנה כל ב"י בכללות נק' ישרא"ל והם ראשית תבואת"ו. אמנם נחלקים המה לג' בחי' כהן לוי ישראל. וחלוקים לג' בחי' ריש ראש רש כי הכהנים נרמזו בצירוף ל"י רא"ש מאותיות ישראל לכן לו שייך כל ראשית דהיינו ראשית דגנך ראשית הגז בכורים בכור ולוי נרמז בצירוף שי"ר א"ל מישראל כי נבחרים לומר שי"ר לאל וישרא"ל נרמזים בצירוף אלי ר"ש ר"ל להם מגיע ירושה ונחלה בא"י ולא לכהנים ולוים נמצא לכ"א מהם צירוף אחר מישראל ומילוי אחר באות ר דהיינו כהן רא"ש לוי ריש ישראל רש ואין לא' מהם ליגע את אשר לחבירו כי ישנה המדרגות ויהפך הצינורות. ועי"ל באות ר מנינו צורתו ומלואו כזה ר' וד' כמבואר בלק"ש ר' צורתו ד"ו ומילואו ריש הרי גי' תש"ך צרופי בראשי"ת גי' והז"ר לא יאכ"ל קוד"ש:

את:

דרך חוקיך [אות רפב]

א:

שלא יאכל תושב ושכיר של כהן תרומה שנאמר תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש. והיינו עבדים עברים לשנים וליובל. וכ' בחינוך מפני שהם כזרים לפי שאינם קנין כספו של כהן עכ"ד ומהר"ם כ' מכאן שממונו של אדם חשוב כגופו דעבד כנעני שהוא ממונו אוכל בתרומה וע"ע אינו אוכל לפי שאינו ממונו ואינו כגופו עכ"ד. ויש לרמוז באות א שהוא ראשית לאותיות בחי' תרומה שהוא ראשית וכן הכהן זרע אהרן נרמז בא לפמ"ש בשל"ה פ' קרח דישראל הם נגד ס' רבוא אותיות התורה פרטיים והלוים כ"ב אלף נגד כ"ב אותיות הכללים ואהרן נגד א שהוא כלל כללות של כ"ב אותיות הכלולים בא הרי בני אהרן הם בחי' א ראשית לכן מגיע להם ראשית תרומה לא לזרים מהם אך קנין כספם הם כגופם מרומז ג"כ בא דהוא צורת אדם עד"ש באודר"ע א מפני מה יש לו רגלים כאדם מפני שרומז אמת וקושטא קאי ויש לו רגלים ע"כ. והנה ארז"ל את כל היקום אשר ברגליהם זהו ממונו של אדם כו' הרי הממון בכלל רגלים של אדם כמו בצורת א לכן אוכל קנין כספו ג"כ בראשית אבל ע"ע הוא חוץ מגופו שהוא א לכן אסור בראשית כמו הזר:

דרך חוקיך [אות רפג]

ת:
שלא יאכל ערל תרומה. כאשר מקובל ע"פ גזרה שוה ערל ערל מפסח והוא מגופי תורה כמו ערות הבת שלמדו מק"ו ונמנה בתריג"מ כן מצוה זו. וכ' בחינוך טמ"ז מפני שהוא כמו זר לענין תרומה. וי"ל הטעם לפמ"ש בשל"ה דאכילת תרומה הוא תיקון עץ הדעת לתקן זוהמת הנחש. והנה הערלה הוא הנחש עיין כוונת מילה דקודם המילה הערלה הוא הנחש הכרוך סביב והם ג' קליפות הטמאות לכן אין יכולים החסדים להתפשט בגוף ונשארים למעלה במקום הנעלם שלהם, לכן איך יוכל הערל לתקן זוהמת הנחש והוה כטובל ושרץ בידו. ונרמז באות ת שהוא חותם המלך כמ"ש בגמ' דאות ת מורה חותם אמת שהוא חותם המילה בבשרינו אשר ע"י הוסרו הקליפות מן זרע קודש בני אל חי ואז יאכלו משולחן המלך בלחמו שכן תרומה נרמז ג"כ באות ת' כמ"ש בתיקונים ואיהי אתעבידת תרומה לכולהו מאה ע"כ ור"ל שמדבר שם מבחי' מלכות שהוא תרומה לכל י"ס שהם מאה שכ"א כלול מן י' והם מאה ברכות והנה אות ת' היא מלכות של כל העולמות. ורומז או"ת וחותם מלשון והתוית ת"ו שהיא המילה ואז ראוי לתרומה שהוא בחי' ת כנ"ל:
יום:

דרך חוקיך [אות רפד]

י:
שלא תאכל חללה תרומה וקדש שנ' ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. ז"ל עיר מקלט חללה וערל הם טמאים ואינם ראוים לאכול מן הקדושה וכן כהן טמא כלי שנשתמש בו טומאה לא ישתמש בו קודש ויאכל בו תרומה ע"כ. וכ' בזהר הק' ת"ח כל אינין דרגין קדישין אינון עשר וסלקין למאה וכד אצטריך לון להיא נקודא תתאה לארמא לו אסור לנטלא לה בלחודהא אלא לה ולבעלה ואינון תרין ממאה וע"ד אתקרי תרומה ע"כ. הרי נרמז תרומה באות י' מן דרגין קדישין מדה עשירית והוא נקודה תתאה י' והנה ידוע אבא יסד ברתא וחכמה עילאה הוליד חיות לחכמת שלמה. וצריך לארמה לה למעלה אל הקודש שהיא חכמה ובזה נקרא תרומה ג"כ קודש אות י' כי חכמה הוא י' ומידה שלה ג"כ י', והנה חלל"ה היא ריק מן הקודש והוא ההיפוך מן חכמה וכן הוא ג"כ במספר חכמ"ה של הקליפות שרוצים להתדמות לכן חלל"ה גי' חכמ"ה. אבל היא ההיפוך כי ידיעות ההפכים אחד. לכן רומז י' שלא תאכל חללה שהוא

ריק מן י' קודש חכמה הקדושה תרומה שהוא מדה י' המושפעת מחכמ' קודש וכ"ש שאסורה בקודש שהוא חכמה עצמו ונרמז זה במספר ומנין יסו"ד צדי"ק מתריג"מ. כי חללה היא הנפגמה ביסוד שלה ששם נקודת ציון י' ציר הדלת עיין שער הירח וזו באה מן פגם היסוד י' הזאת לכן אסורה בתרומה וקודש. שבהם סוד השמירה מן החיצונים מן הפסול והטמא:

דרך חוקיך [אות רפה]

ו:

שלא לאכול טבל בין כהן בין ישראל שנ' ולא יחללו את קדשי ב"י את אשר ירימו. כ' הרדב"ז ואמרו ולא יחללו שלא ינהג בה מנהג חולין ועדיין הקדשים עתידין לתרום ועון זה חמור מיתה בידי"ש לפי שמפקיע שער עובדי ה' הכהנים ולוים ועניים ונמצא גוזל מתנות והאוכל טבל מערב קודש בחול ואין מפריש בין טהור לטמא לכן הוציאו הכ' בלשון ולא תחללו כי את קדש ה' חילל מלמעלה והכהן אף שהוא מותר בתרומה אפ"ה אסור בטבל כי האיסור בשביל שלא הבדיל בין קודש לחול לכן ענשו מיתה בידי"ש כי עד שמים עונו עכ"ד. ויש להמתיק ענין מצוה זו לפי דה"ק עפ"י מ"ש בסה"ק דהפרשת תרומה ומעשר הוא בסוד תיקן האדמה וצמח השדה מן זהומות הנחש שנתקללה האדמה ע"י עון עץ הדעת. ועי"ז נפלו ניה"ק ונתערב טו"ר ונתהווה קליפות בכל דבר לכן צונו הש"י לברר הכל ע"י קיום המצות. ובפרטות בהפרשת תרומה ומעשר נתבררו הניה"ק ונדחו הקליפות מן תנובות האדמה. והנה זהו הבירור הוא בבחי' עולם שהוא האדמה. וכן בבחי' שנה נתקן לנו זמנים ומועדים טובים לתקן בחי' שנה שהם ימי חול אלף יומין דגלותא אשר שלט בהם בחי' הרע נצרפו ונבררו ע"י ימים הברורים והבהירים ובנפש הוא האדם שהוא עולם קטן הנה הוא נתקן ע"י המילה בהסיר ממנו בחי' הנחש הכרוך בו כמש"ל כ"פ. הרי בעולם שנה נפש נצטוינו אנחנו לברר הרע מהטוב לתיקון עץ הדעת טו"ר. ונרמז באות ו' שהוא עץ החיים כמ"ש בזהר משפטים ומטה דאתמסר בידך דא ו' עץ החיים כמו שהבאתי כ"פ. וכן ו' רומז לסוד הדעת דקדושה שהוא דעת טו"ב. המבדיל ומפריש בין טוב לרע. ואם אין דעת הבדלה מנין ונשאר מעורב ברע וזהו טבל שארז"ל טבל הוא ט"ב ל"א. לכן אסור לאכלו בלי הפרשה טוב מרע. כנרמז באות ו' רקיע המבדיל:

דרך חוקיך [אות רפו]

ם:
שיהא כל קרבן תמים בלא מום שנ' לרצונכם תמים זכר כו' ונאמר תמים יהיה לרצון. בחינוך כ' משום דהקרבנות באים לכוין מחשבות ב"א להקב"ה ע"כ יהיה כל קרבן בלא מום כי מחשבות ב"א לא יתפשטו במין הגרוע כמו בחשובות כי הלבבות יתעוררו בשלם במינו ביותר עכ"ד. והרדב"ז כ' כי לא לרצון לפניו כל מום ואם יש בו מום נדחה לחוץ וכאלו הקריב לע"ז וכל מעשה שיעשה בו עובר על רצון ה' וכחות הטומאה נהנים מכל מעשה עכ"ד. ויש לרמוז באות ם הרומז מחשבה כמ"ש ברז"מ מ"ס הוא בחי' מחשבה עד"ש ואקרע סגור לבם והוא מסגרת הלב לכן כנ"ל לעורר המחשבה. ויל"ע עד"ש בלק"ת וישלח ששלח יעקב לעשו עזי"ם מאתי"ם ותישי"ם עשרי"ם רחלים מאתים ואילי"ם עשרי"ם יש ח' ממי"ן בס"ת והם נגד ח' שרצים שהם בעלי מומי"ן וכנגדם בקדושה בקרבנות דפנחס כתיב ח' ממין בס"ת ומתחילין תמימי"ם ומנחת"ם ונסכיה"ם לפרי"ם לאיל"ם ולכבשי"ם במספר"ם כמשפט"ם. וכדי שלא תאמר שגם אלו הם מומין לכן הקדים לומר תמימים ר"ל שהם תמימים וכשרים לקרבנות דקדושה עכת"ד הק'. וזהו הנרמז כאן באות ם במצוה זו שהקרבן יהי' תמי"ם בלי מום כמו שרומזים הממין המתחילים תמימים שנ' שם בקרבנות:
השבת:

דרך חוקיך [אות רפז]

ה:
שלא להקדיש בע"מ למזבח שנ' כל אשר בו מום לא תקריבו. בחי' כ' ג"כ שלא לקלקל המחשבה ומהר"ם טמ"ז שיזכור שהוא עצמו בע"מ וכשיראה שבע"מ פסול להקרבה ישא ק"ו בעצמו וישתדל להסיר המומין מעליו שהכהן עליון לא יקריבנו לדבקו ליוצרו בסוד ובו תדבק ואם יקרב בע"מ יקל ראשו ויתייאש והרי במעשיו יכול האדם להכשיר א"ע להיות ראוי להקרבה ולטהר האבר שהוא בע"מ ולהשיבו אל כנו בודוי וחרטה עכ"ל. ויש לרמוז באות ה שהיא בחי' מחשבה שהוא אתא קלילא דלית בה משושיתא ומעשה רק בחי' מחשבה. וכן רומז ה' ראשונה בחי' מחשבה וכ' בשל"ה דכל הא שבראש התיבה רומז להא ראשונה. וכן נרמז טעם מהר"ם שישתדל לעשות תשובה להסיר המומין מעליו כי ה' רומז תשובה כמ"ש בגמרא מ"ט כרעא דה תלוי' דאי הדר בי' יעול בהך ויהי' תמים בלא מום. ויש לרמוז מ"ז בה"א שהוא בכל מקום רומז לשכינה הק' שנאמר בה כולך יפה

רעיתי ומום אין בך ונרמז בהא מן השבת שהוא בתכלית השלימות. ואסור אף להקדיש בדבור בעלמא הבע"מ וחסרון כמו שבת שאסור אף דבור הפוגם קדושת שבת:

דרך חוקיך [אות רפח]

ש:

שלא להטיל מום בקדשים שנאמר וכל מום לא יהיה בו. בחי' כ' מפני שהוא בזיון קדשים והרדב"ז כ' כבר כתבנו שיש גלגול לבע"ח וכאשר נשלם עונו מזמינו הקב"ה לישראל לשחטו ואם זכאי הוא מזמינו להקדיש למזבח ונזהרו שלא להטיל בו מום שזה הגיע זמן תיקונו והנותן בו מום מדחהו מדחי אל דחי עכ"ד. ונרמז באות ש' שרומז זי"ו השכינה כמש"ל. כי קרבן הוא זי"ו השכינה ויחודה לכן ראוי להיות הקרבן מלא זיו וכבוד והוד לא בחי' בוז וקלון ועוד י"ל עפ"י מ"ש בברוך שאמר שין רומז שיני"ך כעדר הרחלים שכלם מתאימות כו' והם הצאן שעלו מן הרחצה לקרבנות המזבח ורומז שצריך לשמרם שלא להטיל בהם מום. וכן נרמז באות ש' רזא דגלגול הנזכר עד"ש בס' רז"מ ש' רומז תלת גלגולין בסוד הן כל אלה יפעל אל פעמים ושלש כו' והוא הנרמז תיקון הגלגול ע"י הקרבן שלא ידחהו ח"ו כנ"ל ובדרך גי' יש לרמוז ש מספרו וכ"ל מו"ם ומחל"ה ל"א יהי"ה ב"ו. צורת מצוה זו. ותו"ד אוצה"ח ש' רומז ציי"ר הדלת השומר מן החיצונים וכאשר נסתלק ציר הזה ח"ו נעשה ש' דשקר והמטיל מום בקדשים שולטין החיצונים בעלי מומין ונסתלק ציר הזה שהוא שמירה לקדש:

דרך חוקיך [אות רפט]

ב:

שלא לשחוט בע"מ לקרבן שנאמר עורת או שבור כו' לא תקריבו אלה לה'. יש לרמוז באות ב הרומז ב' מבראשית כמ"ש בב"ש וז"ל ב' רומז ב' מבראשית כי ראשית רמז לחכמה שנאמר ראשית חכמה כו' ועל בראשית ת"י בחוכמתא עכ"ד. והנה הש"י ברא בזי"ב הכל בחכמה נפלאה ולתבונתו אין חקר. לכן כל בע"מ הוא נשתנה מבחי' החכמה והוא גרעון ממעשה בראשית לכן הוא מרוחק מן הש"י בכל העינים. לכן נרמז שלא לשחוט בע"מ לקרבן באות ב' לפי שיצא מגדר ב' דבראשית ונרמז בפרטות עבודת השחיטה שהוא הטבעי בבהמה כמאמרם סוף בהמה לשחיטה שלכן נבראה הבהמה בשלימתה במ"ב לשחיטה והיוצא מן גדר בראשית אסור לשחטה למזבח ה'. וכן לפי טעם החינוך שבע"מ מפגל המחשבה טובה. נרמז ב' הרומז בחכמתא שהוא מחשב'

הראוי ונרמז ג"כ באות ב' משב"ת שהוא שלימוי דכל ימי המעשה וצריך להיות שלם ולא פגום ויש לרמוז צורת ב' ג' ווין גי' ח"י עד"ש בגמרא ע"ז דף ה' מנין שמחוסר אבר אסור לב"נ שנאמר מכל הח"י הרי ח"י רומז שלם בלא חסרון ומום:

דרך חוקיך [אות רצ]

ת:
שלא להקטיר אמורים של בע"מ במזבח שנאמר ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה'. י"ל מה שנאמר זה למל"ת בפ"ע. כי הנה האמורים הוא בחי' צורה של הקרבן והם מכשירים הבשר לכהנים שהוא החומר והאמורים הם הצורה שעולים לאשה ה' לכן נחשבים מאוד לייחד ע"ז לאו בפ"ע. ונרמז באות ת' הרומז תורה כמ"ש באודר"ע שאמרה ת' שבי אתה נותן תורה לישראל. והתורה נקראת תמימה וישראל שקבלו התורה נעשו תמימים מבלי מום כמ"ש גמרא ע"ז דף כ"ג ישראל שעמדו על ה"ס פסקה זוהמתן ופירש"י כי בהר סיני נאמר כולך יפה רעיתי ומום אין בך. הרי רומז ת' תמימות התורה ותמימות ישראל שקבלו התורה. לכן נרמז מ"ז בת' עד"ש המליך ת' בח"ן. והנה צורת כל דבר הוא החן שבו כי החומר אין לו חן כ"א הצורה. וכן האמורים של הקרבן שהם בחי' צורה שלו כנ"ל הוא החן של הקרבן והמליך בו אות ת' הרומז תמימות מבלי מום כמו שהי' בקבלת תורה תמימה ע"י אות ת' וכמ"ש באודר"ע הנ"ל. וכן ברא שבת בשנה בח"ן כמ"ש בסה"ק כי שבת שלימוי דכולהו. לכן נרמז מצוה זו באות ת' מן השב"ת שהמליך ת' בח"ן שבת שהם האמורים חן הקרבן חן שבת:
לקדשו:

דרך חוקיך [אות רצא]

ל:
שלא יזרק דם בע"מ במזבח שנאמר ומעוך וכתות כו' לא תקריבו לה'. בחי' כ' ג"כ להכשיר המחשבה. וי"ל ג"כ בזה דבא מצוה בפ"ע על הזריקה לפי שהוא סוף ד' עבודות ועיקר הכפרה הוא הדם המכפר כי הדם הוא בנפש יכפר ודם בהמה נגד דם האדם החוטא אשר ראוי הי' להשפיך דמו וחיותו וניתן כופר נפשו. ויש לרמוז באות ל' הרומז לב כי כל הדמים עולים אל הלב ומקבלים משם חיות ומתפשטים אח"כ בכל האברים כי לב הוא מלך לכולם והנה אם יש מום בבעה"ח מיד מרגיש הלב ויש בו חיות בחסרון ומום. וכן נשלח דם עכור במום לכל האברים. לכן אסור לזרוק מדם בע"מ במזבח כי

נתקלקל מחשבת וקדושת הלב כי הכל הוא נגד האדם המקריב אבר כנגד אבר והעיקר הוא הלב כי רחמנא לבא בעי ואשר מום בו, ע"י הדם חוזר המום גם אל הלב. ונרמז באות ל מן לקדשו שצריך לקדש הלב שהוא עבודת זריקת הדם. לכן אסור לזרוק דם בע"מ והבן:

דרך חוקיך [אות רצב]

ק:

שלא לסרס שום בעל חי שנ' ובארצכם לא תעשו. בחי' כ' לפי שהש"י רוצה בקיום עולם ושלמותן להיות פרים ורבים והמסרס קץ במעשה הבורא עכ"ד ויש לרמוז מ"ז באות ק' עפ"י מ"ש בזו"ח שיר השירים קוף רומז אל הנחש כקוף בפני ב"א. ובזוה"ק תרומה דף קנ"ב ק' לא מתיישבא כלל בדוכתי' וסימנך איש לשון בל יכון בארץ עכ"ד. הרי ק' רומז סט"א שהוא בסוד אל אחר אסתרס ולא עביד פירין. ועוד רומז ק' קדוש כמ"ש בגמרא. והנה אנחנו הדבקים בבחי' הקדושה כנרמז מל"ת זו בק' מן לקדש"ו הנה אסור לנו לסרס שהוא בסט"א בקוף דלהון. וכן עד"ש בזוהר ק' לא מתיישבא והוא משום דאין בה בסט"א ענין ישוב העולם שהוא ע"י הפרי' ורבי' רק בחי' חורבן עולם מבלי ישוב. לא כן עם ה' מחזיקים בתורה הנאמר בה לשבת יצרה ע"צ החבור והרבי' וישוב ותוכן דברי אוצה"ח שכל הנבראים טהורים וטמאים כולם מעשה הקב"ה אך הטמאים שרשם בגבורה שמאל ועדיין לא נתבררו לכן נאחז בהם הקליפה אבל לעתיד יהי' הכל מתוקן לכן אסור לסרס אף כלב כי יחליש שרשו מהקדושה ועתיד להטהר והקליפה כעת אל אחר אסתרס ועתיד להתבטל לגמרי ונרמז מ"ז באות ק' שהקוף מורה אל הנחש כקו"ף בפני ב"א. ודע כי אין פ"ו אלא בכח א"ס והקליפה אין בה ענין זה עכ"ד הק':

דרך חוקיך [אות רצג]

ד:

שלא להקריב קרבן עכו"ם בעל מום שנאמר ומיד בן נכר לא תקריבו כו' מכל אלה. בחי' כ' משום דהוא בזיון קדשים ע"כ והרדב"ז כ' שהבע"מ אינו לרצון לפני ה' ע"כ. ור"ל אף שהקרבן הוא של עכו"ם ולא שייך טעמים דקרבן ישראל שבא לטהר המחשבה ולכפר ולהמשיך החסדים והבע"מ הוא מדה"ד. מ"מ הוא בזיון לקדשים עצמם. גם הוא נגד רצונו ית"ש כמו שכתב הירצך כו'. ונרמז באות ד דלית וחסרון והשחתה. ועוד רומז דל"ת לביהמ"ק שהוא דלת ותרעא דמלכא ואין כבוד לביהמ"ק ולקדשים להקריב שם

דל השלימות. ועוד רומז דל"ת ר"ת לך דומי' תהלה. ור"ל אף שהשבח ותהלה הוא תמיד לרצון לפני הש"י זה דוקא אם התהלות המה מן אדם השלם וביראה וענות לב בשלימות. אבל אם אין כ"כ בשלימות הן ע"י האדם הן ע"י ערך התהלה עצמה אז לך דומי' תהלה. וכן הענין בקרבנות אם אינם בשלימותן טוב יותר ההעדר שלא להקריב כי התפלות והזבחים שוים הם כמשארז"ל תפלות כנגד תמידין תקנו. ותו"ד אוצה"ח כי העכו"ם אינם פועלים בקרבן רק במלכות דעשי' שהוא דל"ה והיא נגלית אל הקליפות שהם דחילא אחרא והעכו"ם מעלין אותם הכוחות ע"י הקרבן להטוב דעשיה לכן המקריב בע"מ דנכרי אדרבא גורם פגם בדלת הזאת כי שם אחיזה להקליפות כי מצא מין את מינו כי כן כל מום הוא פגום מסט"א ר"ל:

דרך חוקיך [אות רצד]

ש:

שיהי' כל קרבן בן שמונת ימים לא פחות ואז יוכל להקריבו שנאמר שור או כשב כו' ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה'. בחינוך כ' שנצטוינו להיות פעולת הדברים שמהם הכשר מצוה שלימה בכל כחו ומשלמות הקרבן שיהי' בן שמונת ימים עכ"ד. ומהר"ם כ' שכן בחר בשמיני לאות ברית מילה וטמ"ז לפי שלכלוכי הלידה והטומאה אין כח לגרשן כ"א שבת ק' וז"ש לא יראה פני עד שיראה פני המטרוניתא תחלה לכן רצה שיעבור שבוע ואחר כך יראה לשמו עכ"ד. ובזוה"ק והי' שבעת ימים תחת אמו בגין לאתישבא בי' ההוא חילא ואתקיים בי' ובמה אתקיים בי' כד ישרי עלי' שבת חד ואי לא לא אתקיים עכ"ד. וזהו כוונת החינוך באמרו משלימות הקרבן שיהי' בן ח' ימים כי יעבור עליו שבת דהוא שלימוי לכל ימי המעשה והוא הצורה של כל השבוע ותחול הצורה הזאת גם על הקרבן וטעם זה גם גבי מילה שכ' מהר"ם שלכלוכי הלידה והטומאה יגרשם השבת וי"ל ג"כ לפי שלכלוכי הלידה וזוהמא בא מן קללת חוה בעצב תלדי בנים ומבואר בתקונים עצבון בא מטחול דהיא לילית ר"ל והוא ע"י הנחש שבא על חוה שנעשית לילית וע"י ש"ק שהוא תיקון החטא אדה"ר וחוה מגרשים לכלוכי הלידה בחי' עצבון רוח הנ"ל וזה הטעם גם לז' ימי מילואים כדי שיעבור שבת על המשכן והכלים לאתישבא ההוא חילא וביום השמיני נתקן הכל בסוד מלך הח' מלך הדר עיין לק"ת לך וזהו השלימות של ח' ימים. ונרמז באות ש הרומז שבת כמ"ש בזוהר ובתיקונים כ"פ תמן ש תמן בת. וכן ש רומז שלימות כמ"ש בשעגע"ע. וכן נרמז בשי"ן ז' מדות הקדושות ג' יודין ג' אבות חג"ת. ג' ווין נה"י. רגל התחתון שהוא כ' הוא מלכות. הרי ז' ימי בנין

ובכללם שב"ת ואח"כ ראוי לקרבן ולמילה. ונרמז באות ש' מן לקדשו הנאמר גבי שבת כדי לקדש הקרבן ע"י קדושת שבת וכמ"ש בזוהר. והרדב"ז כ' טמ"ז לפי שעדיין לא נשלמו אבריו ואם לא יעבור עליו היקף שלם עדיין לא נשלמו ואין ראוי להקרבה ולפי סוד הגלגול כמו שבתחלה אין ראוי להקביל פני השכינה עד שנמול לח' כן עתה אין ראוי להקרבה ע"ג המזבח הרומז לשכינה עד עבור עליו ח' ימים עכ"ל. וזה יש לרמוז באות ש' הרומז זיו שכינה. ויש לבאר לפ"ז המד"ר שור או כשב כו' זש"ה מה שהיה כבר הוא ר"ל מה שהי' כבר אז בעת המילה שעברו עליו ימי ההיקף ואח"כ נמול והוא נעשה כקרבן כן הוא עתה בעת שנתגלגל בבהמה אין ראוי לקרבן עד שיעברו עליו ח' ימים:

דרך חוקיך [אות רצה]

ו:

שלא לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד שנאמר אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. בחינוך כ' כדי שיתן אל לבו השגחתו על כל בע"ח שלא יתבטל א' מן המינים לעולם ע"כ מנענו מלכלות האילן והענפים יחד לרמז זה ועוד כדי לקבוע בנפשותינו מידת החמלה ולהרחיק אותנו ממדת אכזריות עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז שלא לכלות האילן והענפים יחד כדי שלא יעקר מין א' מן העולם וממה שת"א ותורתא ושייתא נראה דסובר דאין חוששין לזרע האב]א"כ אין אסור אב ובנו רק אם ובנה לכן פי' התרגום לשון נקיבה{ ורמז גדול שלא להזכיר מכירת יוסף בכור שור]לכן מתרגם על שור ותורתא שהיא פרה ולא שור{ ושה פזורה ישראל רומז על דוד המלך ששניהם מזומנים להושיע את ישראל בית יעקב אש ובית יוסף להבה]והם תרין משיחין מב"ד ומב"י והם שור ושה{ ביום א' יזרחו שניהם וא' יקים את חברו ומ"ש אותו]ר"ל אם ע"פ הלכה אינו חייב רק תורתא ושייתא נקבה מדוע לא נאמר אותה{ נראה דהממונה תובע עלבון אכזריות של אותו וא"ב אם ישחטו ביום אחד]ר"ל משיח ב"ד ומשיח ב"י הם שו"ר וש"ה והם אותו ובנו כי יעקב הוא דוד שהוא בחי' ש"ה ר"ת "שכינה "הקדושה ושור הוא יוסף{ עכ"ד בתוס' ביאור. ויש לרמוז באות ו' דהוא ת"ת מדת הרחמים כטעם החינוך לעורר חמלה בנפשותינו להתנהג מדה"ר. ונרמז גם מ"ש מהר"ם שרומז ליעקב ויוסף אותו ואת בנו והם תרין משיחין. נרמז באות וו כזה ו' ראשונה הוא יעקב ו' שניה הוא יוסף כמ"ש בזוהר וישב קפ"ב ע"ב ובזוה"ק משפטים הקם תקים עמו הקם ו' עילאה משיח ראשון תקים עמו עם ו' שני' דהוא צדיק. ולכן נרמז בתורה לשון זכר לרמוז על זה כמ"ש מהר"ם הנ"ל וזהו אותו ואת בנו משב"י ומשב"ד לא תשחטו ביום אחד היינו באלף הששי שהוא יום

אחד להקב"ה וז"ש מהר"ם שהממונה תובע עלבון אכזריות של או"ב ובזוה"ק אמור צ"ב בגין דלית לך יומא לתתא דלא שלטא בי' יומא אחרא עילאה כו' ואי אתער ב"נ לרחמא לתתא אתער רחמא על ההוא יומא כו' איתער ב"נ עובדא דאכזרי הכי איתער בההוא יומא ופגים לי' כו' זכאה מאן דאחזי עובדא דכשרא לתתא דהא בעובדא תליא מילתא לאתערא מלה אחרא עכ"ד הק' ונראה דנותן טעם מדוע דוקא תליא מלתא ביום אחד ואם שחט הראשון קודם הלילה והב' תיכף בתחלת הלילה שאין ביניהם כ"א רבע שעה מותר ולא הוה אכזריות ואם שחט הא' תחלת הלילה והב' סוף היום דהוה ביניהם שעות הרבה אסור והוה אכזריות לכן אמר בזוה"ק דיומא גרים. והנה לטעם החינוך לקבוע בנפשינו מידת החמלה יש לישב קושיות תוס' מגלה כ"ה על פיוט יום ב' דפסח צדקו אותו וא"ב ביום א' בל תשחטו דמשמע דבא להצדיק דינו של הקב"ה שהוא מדה"ר והקשו הלא אסור לומר כשם שחסת על או"ב כן חוס עלינו כיון שהמצות אינם אלא גזרות לא מצד רחמנות ע"ש ולהנ"ל יונח דהכוונה הוא להצדיק הש"י על שרצה להרגיל אותנו במה"ר כטעם החינוך וכמ"ש הפייטין אח"ז מיד מחשבותיך לרחמינו ר"ל כדי לקבוע בנפשותינו הרחמים והחמלה אבל מצותיו הם רק גז"רות לא רחמנות. אבל על תרגום יונתן שתרגום היכמא דאבינן רחמן בשמיא כן תהוו רחמנים ק' קושיא הנ"ל וכן הקשה מהרש"א בדבור תוספת הנ"ל ואין לתרץ כנ"ל לפי שאמר זה על הקב"ה היכמא דאבינן רחמן כו'. ולפמ"ש בחינוך במצות שלוח הקן במ"ש רז"ל האומר על קן צפור יגיע רחמיך שמשתקין אותו מפני שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים ואינם אלא גזרות כ' בחינוך דא"ל דאין הקב"ה מרחם ח"ו אבל כוונתם לומר שאין מדת הרחמנות בו חלילה כמו בב"א שהרחמנות בהם מוכרח בטבעם אבל הרחמנות אליו מחפצו הפשוט שחייבה חכמתו לרחם מפני שהוא מדה טובה וכל הטובות נמצאות מאתו ואלו רצה בהיפוך מזה לא יכריחנו דבר ולא ימנענו סיבה כמונו שסיבת הרחמנות תעכבנו זהו ענין אמרם אינן אלא גזרות כי הרחמנות לא יכריחנו עכת"ד הק'. ובזה יונח גם התרגום יונתן היכמא דאבינון רחמן בשמיא כי באמת חייבה חכמתו לרחם בזה וזהו טעם הגזירה שלו אך לא הכריחוהו הרחמנות לזה כן תהוו אתם ב"י רחמנים בכל ענינים אבל המצוה בעצם הוא מצד הגזירה וכנ"ל. אבל האומר על קן צפור יגיעו רחמיך טועה שאומר שטעם הציווי הוא מצד הרחמנות הטבעי שאומר כן תחוס עלינו כי טעם הרחמנות שוה בכל לכן הוא טועה כי הרחמנות אינו בטבע רק גזרה במצוה זו חייבה חכמתו הרחמנות והבן:

ששת:

דרך חוקיך [אות רצו]

ש:
שלא לעשות דבר שימשוך ממנו חלול שמו ית' שנאמר ולא תחללו את שם קדשי. בחינוך כ' כי האדם לא נברא רק לעבוד בוראו ומי שאינו מוסר גופו על עבודת אדונו אינו עבד טוב ק"ו לפני עבודת ממ"ה הקב"ה עכ"ד. ובספרי כ' ע"מ כן הוצאתיך מאמ"צ שתקדישו שמי קידוש השם שנמסור נפשינו למיתה אם רוצים להחטיאנו ואף שהתורה אמרה וחי בהם כו' מ"מ יש ג' עברות שיהרוג ואל יעבור אף בצנעה ואף שלא בשעת גזרה והם ע"ז ג"ע ש"ד עכ"ד ובס' אלה המצות כ' שהוא עיקר קיום הדת שכל אחד מישראל מחיוב למסור עצמו כדי שיתקיים מ"ש כי עתה לא יבוש יעקב כו' בראותו ילדיו כו' יקדשו שמו ע"כ ובס' מאה שערים כ' לפי שג' עבירות אלו אדם גורם איבוד עולם אינו ראוי שיהי' לו קיום בעולם לכן ימסור עצמו ע"כ. ונרמז מל"ת זו באות ש הרומז שמותיו הקדושים כמ"ש באודר"ע שאמרה ש שבי נקרא שמך המפורש שנאמר זה שמי לעולם עכ"ד הרי ש רומז כללות שמותיו שצריכים לקדש וכן שי"ן גי' שמ"ך וז"ש שבו נקרא שמ"ך. והנה ש' רומז ג' אבהן כמ"ש בזה"ק כ"פ והנה ג"א א"יי ימסרו נפשם על ג' עבירות הנ"ל שלא יחללו שמו ח"ו כי אברהם מסר נפשו על ע"ז במעשה נמרוד באור כשדים ויצחק פשט צוארו לשחיטה ולשפוך דמו על קיום רצונו ית"ש לקדש שמו והוא תיקון ש"ד. ויעקב הי' מטתו שלימה ותיקון ג"ע שהי' בן פ"ד ולא ראה קרי מימיו. ונרמז עוד בשי"ן שעיקרו נגד יעקב כמ"ש בזוהר ויחי רכ"ד מ"ש בס' אלה המצות הנ"ל שיתקיים לא עתה יבוש יעקב כו'. ונרמז שין ר"ת "שם "יי "נקרא כו' והוא פסוק וראו כל כו' כי שם יי"י נקרא עליך לכן לא תחללו את שם קדשי. ובזה יתוודע כי שם יי"י נקרא עליך. ונרמז ר"ת ולא תחללו את שם קדשי גי' תת"ז יחוד קוב"הו הויה אדני עם המילואים יוד הא ואו הא אלף דלת נון יוד וס"ת גי' תנ"ז גי' קרב"ן על"ה ר"ל שימסר על קידוש יחידו ויהי' קרב"ן על"ה כולה כליל להשי"ת:

דרך חוקיך [אות רצז]

ש:
לקדש השם ברבים ולמסור א"ע על קדושתו ית"ש שנאמר ונקדשתי בתוך ב"י. נרמז גם מ"ע זו באות ש של ששת בשין שני' כי תמידי נרמז מל"ת קודם ע"ד סור מרע אחר כך ועשה טוב. ונרמז עוד בשי"ן הרומז לג' אבות אי"י אשר קדשו את השם הנכבד בג' קוין חסד גבורה ת"ת שהם אהבה יראה אמת כי כל אחד מהאבות מסר נפשו על מידה שלו

עד שהי' מרכבה. אל המדה ההיא אברהם למידת החסד ואהבת ה'. יצחק לבחי' גבורה פחד יצחק יראת ה'. יעקב למידת אמת שהיא ת"ת יעקב: והנה פסוק ואהבת את י"א הוא המצוה ג"כ לקדש הש"י ולמסור נפשו בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך שהם נפש גוף ממון כמו שדרשו רז"ל בכל לבבך בשני יצרך שהם בחי' הנפש. בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך והוא הגוף. בכל מאדך ממון. והנה האבות מסרו נפשם אברהם בכל לבבך כמ"ש ומצאת את לבבו נאמן שמסר נפשו על אמונת ה' ויחודו. יצחק בכל נפשך בחי' הגוף. שמסר גופו לשחוט ע"ג המזבח. יעקב בכל מאודך כמ"ש בזהר וארא כ"ז בכל מאודך דא יעקב. והם נגד ג' עברות בכל לבבך נגד ע"ז זה הי' עבודת אאע"ה לבטל ע"ז ולפרסם יחידו בעולם ולהכניס נפשות תחת כנפי השכינה. בכל נפשך נגד ש"ד קיים יצחק שמסר לשפיכות דמו. בכל מאודך זה ממון היקום אשר ברגליהם. והי' עבודת יעקב לבטל ערוה וזנות שהיא בכינוי רגלים כמ"ש בזונה רגליה יורדות מות וכן ארז"ל בלשונם הרגל דבר והי' מטתו שלימה וכן נרמז במספר ש אבר"הם י' בלב"בו. ר"ל שנתנסה י' בלבב שלם. יצח"ק בג"וף א' גי' ש ור"ל שמסר גופו לאלוף אחד. יעק"ב בכ"ל מאוד"ו אה"ב א' גי' ש ועוד נרמז שי"ן ר"ת "שויתי "יי "נגדי ר"ל שצריך תמיד לשים ה' לגד עיניו ולקדשו ועוד נרמז ש רומז ג' קדושות קדושת הקב"ה. ק' שבת. ק' ישראל. כמ"ש באודר"ע באות ש'. והנה קדושת שבת נדחה מפני קדושת ישראל שמצוה לחלל שבת על קדושת ישראל וקדושת ישראל נדחה מפני קדושת הקב"ה הרי כל ג' קדושת הם להקב"ה ויש לרמוז באות ש' צורת זי"ו קודם הוא י' ואח"כ ו' ואח"כ ז' י' רומז שרותא דהויה שהוא הקב"ה ו' רומז ת"ת ישראל ז' רומז שבת הרי ג' קדושת והקב"ה בראש שכולם נדחים מפני קדושתו. וזהו ונקדשתי תו"ך ב"י כמו שנרמז בש יו"ז ו' הוא באמצע הרומז לישראל ונרמז ר"ת של ונקדשתי תוך בני ישראל גי' תי"ח בסוד תח"י נפשי שאם מוסר עצמו למיתה אז הנפש תח"י חיים נצחיית. ונרמז בצורת ש גי' חיים כמש"ל ג' יודין ג' ווין ואות כ' למטה בשם כאריז"ל ומצות ק"ה לקבל ד' מיתות ב"ד. ונרמז ונקדשתי בתו"ך ב"י אנ"י ה' מקדשכם גי' ב"א תצ"ב גי' שמע ישראל י"א י"א ברוך שם כמל"ו עם י"ב תיבות שבהם עם ד' הרומז ד' מיתות ב"ד:

דרך חוקיך [אות רחץ]

ת:

לשבות ממלאכה ביום א' של פסח שנא' ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם. בחי' כ' כדי לחשבו בענין הנס שנעשה בו להללו ולשבחו וכדי שיזכרו הנסים שנעשו

לאבותיהם ויודיעום לבניהם כי ע"י השביתה יהי' פנאי לעסוק בהם. ועוד יש תועלת בשביתה שמתקבצים בבהכ"נ ובהמ"ד לשמוע תורה וכמשארז"ל משה תיקן לישראל לדרוש הלכו' פסח בפסח כו' עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז כיון שאתה צריך להכריזו שהוא קדוש אם תעשה בו מלאכה אנה הוא קדושתו ולא יתבוננו לפרסימא ניסא שאז אכלנו אלהי מצרים קלוי באש בזמן תקפו ט"ו לחדש כו' ואם יעשה בו מלאכה יסיח דעתו מהנס עכ"ד. וי"ל טעם זה באות ת והתוית תו שהוא סימן ואות לזכור הנסים האלה ע"י השביתה. ועוד רומזת ת' הרומז תורה כמ"ש באודר"ע והוא טעם ב' של החינוך להיות פנוי ממלאכה כדי שיהי' להם פנאי לשמוע דברי תורה והל' פסח בפסח ועוד רומז ת תו תחיה ת' תמות והוא מיתת והריגות בכורים ע"י ת' תמות. וראיתי הדם ופסחתי עליכם בסוד פ"ה ס"ח. גי' חיים. כי בכ"מ הוה דם סימן מיתה ותיו תמות הוא ע"י רושם דם ובכאן נהפך הדם לסוד תו תחיו והוא דם פסח ומילה ואומר לך בדמיך חיי גי' או"ת שהי' תו וסימן חיים ע"י הדם. ועוד יש לרמוז כי ת' מורה על מדרגה התחתונה מלכות דמלכות דעשי' סוף כל המדרגות בחי' רגליה יורדות מות אשר שם החשכות והסתר פנים והש"י המרחם את כל לבל ידח ממנו נדח מאיר פתאום ע"י אלף עד שמגיע לבחי' א שהוא קרוב מאוד אל המאציל וכמ"ש בס' בן פורת יוסף בשם הבעש"ט זי"ע. וזה סוד המבואר בזו"ח שה"ש א' נחתא לגבי ת לאמשכא לגבי' וכן הי' בנס של יצ"מ בפסח שהי' ב"י משוקעים בטומאה במ"ט שערים ופתאום ריחם הש"י עליהם והעלה אותם שלא בהדרגה לחירות עולם בסוד ופסחתי עליכם כמ"ש בסה"ק שהי' גדלות קודם לקטנות בדרך דילוג ופסיחה כמו אות ת' והנרמז בו כנ"ל. והנה זה היה על שגלוי לפניו שעתידין לקבל תורה כמ"ש בהוציאך העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה כנרמז ג"כ בת' הרומז תורה ובא מצוה זו במנין רח"ץ בתרי"ג כטעם קדש ורחץ וכן רומז למספר רחמי"ם שנתעורר אז על ישראל: ימים:

דרך חוקיך [אות רצט]

י:

שלא לעשות מלאכה ביום א' דפסח שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו. כ' באלשיך שקולה יצ"מ כחידוש העולם ובבריאה היו ב' ימים רשומים יום א' שהכל נברא בו אלא שהי' יוצא לפועל בכל יום המתייחס אליו ויום ז' שבו הי' קיום העולם ע"י השבת וכנגדם יום הט"ו שבו הי' שידוד המערכה והי' יצ"מ וביום הז' הי' קי"ס שבו הוכלל כל הנסים וע"י נסים האלה הושרש בהם חדוש העולם מאתו ית' והשגחה ושכר ועונש וזהו ז' ימים

תאכל מצות נגד ז' ימי בראשית עכ"ל. ויש לרמוז באות י' הרומז על שם הוי"ה ב"ה כמ"ש בזוהר י' שרותא דהויה והוא המהוה כל הויות הי' הוה יהיה וכן כל י' אחזי הויה הרומז חדוש עולם. ונרמז באות י' מן ששת ימים תעשה מלאכתך שהם נגד ימי בראשית כמו שמסיים הכתוב כי ששת ימים עשה ה' כו' הרי נרמז כאן חידוש עולם. ונרמז עוד באות י' מן ימים שיוד רומז חסד הראשון חסד לאברהם כטעם והוא יושב פתח האהל עיין לק"ת שם והוא יומא דאזיל עם כולא יומין דהוא יום הראשון חסד לאברהם והוא נגד יום א' דפסח שרומז ראשון לבריאה כדברי האלשיך וכן פסח הוא עמוד החסד בחי' אברהם ונרמז י' גולם פשוט בלי תנועה ומלאכה חומר היולי עיין ע"ח שער אבי"ע והוא מבלי עשיית מלאכה ותנועה:

דרך חוקיך [אות ש]

מ:

להקריב קרבן מוסף בכ"י מן ז' ימי הפסח שנאמר והקרבתם אשה לה'. בחינוך כ' מפני שהאדם הוא בעל חומר אין מחשבתו נדבקת כ"א ע"י מעשה לכן צונו הש"י לעשות פעולה מיוחדת לשם היום למען נתפעל מתוך כך לתת את לבבנו לגודל היום ע"כ ויש לרמוז מ"ז במ' פתוחה עפמ"ש בס' רז"מ מ מעשה ם מחשבה וסוף מעשה במחשבה תחלה ור"ל כי סוף של מ"פ יש מ"ס. ונרמז מצוה זו לעשות מעשה הקרבן מוסף כנרמז במ"פ ועי"כ יהי' נדבקת המחשבה שהוא מ"ס כזה מם שמתוך מעשה בא לידי מחשבה והבן רמז נכון בס"ד לפי טעם החינוך. ויש לרמוז בפרטות מצות מוסף פסח עפמ"ש בזו"ח תולדות מוסף דפסח נגד אברהם וי"ל משום דאאע"ה הי' מפרסם אלקותו ומלכותו ית"ש בעולם. לכן נרמז ענין פסח שנתגלה אלקותו ומלכותו עלינו כטעם אנכי ה"א אשר הוצאתיך מאמ"צ וענין מוסף היום הוא הארת תוספת מעלות היום כנודע לכן מוסף פסח נגד אברהם ויש לרמוז זה באות מ' לפמ"ש באודר"ע מ פתוחה אומרת שירה מלכותך מלכות כ"ע ובמ"פ נקרא הש"י מלך מלכים לכן שייך מוסף פסח נגד אברהם שגילה מלכותו לבאי עולם וכ"כ בטור או"ח סי' קי"ג ואלקי אברהם הוה כמו מלכות לפי שאברהם המליך אותו על כל העולם. ויש לרמוז עוד באות מ בספר וסופר וספור שהוא מנין צורה מילוי כזה מנינו מ' צורתו נ"ו מילואו מם בם' מנצפך גי' תר"ם הרי מ' נ"ו תר"ם גי' תרל"ו גי' מוס"ף של ז' ימ"י הפ"סח בשוה והוא רמז נכון בסוד עיניך ברכות בחשבון:

דרך חוקיך [אות שא]

י:

לשבות ממלאכה ביום ז' של פסח שנאמר ביום השביעי מקרא קדש. הנה כבר הבאתי למעלה סימן ר"ץ מ"ש האלשיך דז' ש"פ הוא כנגד יום ז' דימי בראשית שהוא שבת שהוא מעיד על חדוש עולם. וכ"כ מהר"ם טמ"ז לפי שיום השביעי מעיד על חדוש עולם ועתה נתחבר עמו יצ"מ נתגדל עדות השבת עכ"ד ור"ל כי עדות השבת הוא ג"כ חידוש עולם כי ששת ימים עשה ה' כו' וכן יצ"מ הוא עדות חידוש עולם לכן צריך לשבות בו כמו בשבת. ונרמז כ"ז באות י' הרומז על הויה המהוה כל הויות ומחדש הכל ברצונו וכן רומז י' בחי' קודש שהוא שבת וכן ז' של פסח שהוא ג"כ בחי' שבת. ועוד כ' מהר"ם לפי שביום זה נקרע י"ם ובזכות וינס ויצא החוצה כאשר דחקתו אשת אדוניו הסכים להשליך א"ע לי"ם נילוס לפיכך ראהו הים וינס עכ"ד ונרמז מצוה זו ומצוה שלאחריה שהוא מל"ת דשביתת זש"פ באותיות י"ם לפי שביום זה נקרע י"ם. והנה המ"ע נרמז ביוד שהוא דכורא ומל"ת נרמז בם שהוא בחי' נוקבא כנודע דם היא בינה וי"ם הוא בינה כמ"ש בשערי אורה והיא רומז עולם המנוחה וחרות מכל מלאכה והנה ביום ז' ש"פ נזכר בתורה מלאכת אוכל נפש לא בשום מקום וטעמא בעי ועיין בס' בני יששכר משום דקשה מזונותיו ש"א כקי"ס לכן יום זה מסוגל לפרנסה שהוא אוכל נפש. ועוד י"ל לפמ"ש באלשיך דיום זה כנגד שבת ק' א"כ ה"א דאסור גם אוכל נפש לכן נאמר בתורה בפירוש ביום הזה היתר אוכל נפש. והטעם י"ל משום דכל בחי' א"נ נשפע ביום הזה כנ"ל משום דקי"ס ומזונות שוים המה בעתיקא וזה י"ל באות י' הרומז השפעה ופרנסה כטעם פותח א"ת יד"ך. לכן אסור המלאכה זולת מלאכת אוכל נפש מותר לעורר בחי' השפעה ופרנסה שהוא כמו קי"ס:

דרך חוקיך [אות שב]

ם:

שלא לעשות בז' מלאכה ש"פ שנ' כל מלאכת עבודה לא תעשו. ויש לרמוז מ"ז באות ם משום דיום זה הי' קי"ס ועיין בפע"ח שער חג המצות פ"ח ותוכן דה"ק קריעת י"ס הוא רחם הנוקבא היולדות ע"י הנחש בסוד אילה רחמה צר וסתום בסוד ם סתומה והיה הזווג בבחי' קטנות וע"י הארת עתיקא נזדווגת בסוד הגדלות עכת"ד הק' לכן אסור לעשות בו מלאכה שלא לעורר כח הנחש שגרם ל"ט מלאכות וזה נרמז בם שביסודה וה' יכפר. ועוד יש לרמוז עפמ"ש מהר"ם בשביתת יום א' כדי שלא יסיחו דעתם מן הנסים האלה אשר

לו הכח והממשלה. ונרמז בם עפמ"ש באודר"ע מ"ס אומרת וממשלתך בכל דור ודור וכן אמרה מ"ס שבי נקרא הש"י ומושל בגוים. וזה נודע ע"י קי"ס אז נבהלו אלופי אדום כו' תפול עליהם אימתה ופחד כו' וזהו החילוק בין מלך למושל מלך הוא מה שמקבלים אותו מרצונם ומושל הוא אם כובש אותם ביד חזקה וממשלה לכן נקרא מושל בגוים כמ"ש בקדושת לוי וזהו הנרמז במ"ס מושל בגוים לקי"ס. ועי"ל לפמ"ש מהר"ם שהים נקרע בזכות יוסף כמ"ש הים ראה וינס כמש"ל. והנה יוסף נק' מושל כמ"ש בזהר מקץ קצ"ה ע"א ולפי הטעם דלמעלה בשביתה כדי לזכור קי"ס ולספר נפלאותיו וממשלתו לכן נרמז ם במצוה זו הרומז מושל בחי' יוסף וקי"ס שהי' על ידו:

תעבד:

דרך חוקיך [אות שג]

ת:

להקריב עומר ביום ט"ז ניסן שנאמר והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן. בחי' טמ"ז כדי שנדע ונתבונן מתוך מעשה החסד הגדול שעושה הקב"ה עם בריותיו לחדש להם שנה שנה תבואה חדשה למחי' לכן ראוי לנו שנקריב לו ממנה למען נזכור חסדו הגדול טרם שנהנה ממנה ומתוך שנהיה ראוים לברכה בהכשר מעשינו לפניו ית' תתברך תבואתינו ויושלם בנו חפץ השם ית' שחפץ בברכת בריותיו עכ"ד. ויומתקו דה"ק עם מ"ש בזהר אמור צ"ו ע"א וז"ל ואקריבו ישראל שעורים בגין דאיהו קדמאה מכל שאר ומקדמאה מתקרבא ולא מההיא דמתאחר דהא אחידו קדמאה דישראל אתאחד בי' בקב"ה הכי הוא עכ"ד. הרי לפי שישראל הם ראשית תבואתו ושעורים ראשית התבואה לכן אם ישראל מקריבים שעורים מתברכין כל התבואות לכל בריותיו ר"ל אף לאוה"ע כי הכל נברא עבור ב"י בראשי"ת בשביל ישראל שנקראו ראשית תבואתו. וז"ש בחינוך שחפץ בברכת בריותיו ר"ל כל העולם כולו ונרמז באות ת שהוא סוף מעשה במחשבה תחלה כמו שכ' בזהר"ק בפי' ס"ד דאף שהשיב הקב"ה לת' שלא יברא בה העולם כמ"ש בזוה"ק מ"מ במה שנכנסה ת' לפני הקב"ה לברוא בה העולם נעשה איזה רושם בבריאה ע"י וכן כולם עד ב' הרי ת' היא ראשית המחשבה וכ' מהר"ם טעם מצוה זו כמשארז"ל הביאו לפני עמר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות ודין הוא אחרי שראשית קצירכם אל הכהן והכהן מניפה כדי לפייס המקטריגים להכי משעורים ולא מחיטים דגמרינין אביב אביב עכ"ד. וענין פיוס הזה למקטריגים המה שרי האומות שעומדים תמיד לקטרג על ב"י והכהן מניף העומר שהוא מנחת שעורים לעצור רוחות רעות

וטללים רעים ועי"ז יתברכו כל התבואות שבשדות ויונקים גם האו"ע מטוב הזה לכן מתפייסים ומקבלים חלקם. ועוד יש לרמוז עפ"י מ"ש בזהר רע"מ דף צ"ז וז"ל קרבנא דא כולא הוא בדבקותא עילא ותתא כו' ודא אתקריב למיעל רחימא בין אתתא ובעלה כו' אשת זנונים אתרחקת מביניהו כו' אשת חיל קריבת גרמא לקרבא לגבי כהנא רבא ודאי טהורה הוא ונקתה ונזרעה זרע אשת זנונים ערקת ממקדשא דאלמלא אקריבת לגבה בההוא זמנא אתאבידת מעלמא כו' דהא בדיקא דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים עכ"ד. הרי העמר הי' סם חיים לישראל וסם המות לסטרא אחרא. וזה נרמז באות ת תיו תחי' תיו תמות וזה עומר שעורים לכל חד לפום שעורא דילי'. ונרמז עמר שעורים גי' תתקל"ו לעורר י"ג פעם ע"ב שביג"מ י"ג פ' חסד:

דרך חוקיך [אות דש]

ע:

שלא לאכול לחם מתבואה חדשה קודם הקרבת העמר שנאמר ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה. בחינוך כ' לפי שעיקר מחייתן של בריות ע"י הלחם של תבואה לכן מהראוי להקריב להם קרבן לה' טרם יהנו הבריות ממנו כו' וכ"ז כדי להכשיר עצמינו לפניו ונהי' ראוים להנות מטובו עכ"ד. ונרמז באות ע' הרומז עין טובה וברכה גם רומז עין השגחה עיני ה' אל יראיו עיני ה' אלהיך בה להצמיח לנו תבואה טובה ומבורכה. לכן נצטוינו להקריב ממנה קודם לה' לבל יוקדם עין של בו"ד לשלוט בה שהוא בחי' צמצום רק יוקדם עין טובה ואם יוקדם לחם הדיוט לגבוה ע"ז נאמר אל תלחם לחם ר"ע עי"ן ר"ל:

דרך חוקיך [אות שה]

ב:

שלא לאכל קלי מתבואה חדשה קודם לעומר שנאמר ולחם וקלי כו'. בחי' כ' במצוה הקודמות שהוא עד"ש רז"ל כל הנהנה בעוה"ז בלא ברכה מעל ור"ל כמו שהנהנה קודם ברכה מעל לפי שנהנה מקדשי שמים שהכל שלו שנ' השמים שמים לה' והוא סובר בדעתו שהוא שלו והוא הבעה"ב משא"כ אם מברך קודם לה' ומודה לו ע"ז על שנתן לו מתנת ידו להחיות נפשו אז והארץ נתן לב"א. וכן הוא בענין הנהנה מתבואה קודם ההקרבה להש"י הוא מועל בקודש ומונע ברכת ה' מעליו כי מורה בזה שאין בו חלק לה' ששם מקור הברכה. אבל אם מקריב קודם להש"י פותח מקור הברכה ויתברכו תבואות

שבשדות כמש"ל וזה נרמז באות ב הרומז ברכה כמ"ש במדרש. ונרמז במצות קל"י גי' חיי"ם חס"ד שהוא הברכה העקרית:

דרך חוקיך [אות שו]

ד:
שלא יאכל כרמל חדש קודם לעמר שנאמר ולחם וקלי וכרמל כו'. בחי' כ' למעלה כדי שידע האדם שהוא עני ודל ואין לו מעצמו כלום כ"א מה שחננהו הש"י לכן אסור להקדים להנות מן מין לחם עד שיקדים להקריב לפני ה' בראשונה עכת"ד במל"ת דלחם הנ"ל ונרמז טמ"ז באות ד' הרומז עני ודל דלית לי' מגרמא כלום. ומהר"ם כ' טמ"ז כדי שלא ליתן פ"פ למה"ד לקטרג אם יהנה קודם שתטול הוא חלקה כו' והוא עד"ש בטעם מצות עומר שהכהן מניף לפייס המקטריגים והוא להשקיט מדה"ד ובזה נוטלים חלקם והבן. ונרמז באות ד הרומז דין כמ"ש באודר"ע ועוד כ' מהר"ם טמ"ז להשריש אמונה שלא חידש הקב"ה את עולמו רק בשביל התורה שקבלו לסוף חמשים יום ולפיכך החד"ש קשור עמו (ר"ל עם קבלת התורה קשור אמונת החדוש עולם שנודע ע"י התורה אמונת החדוש לכן אסור חדש קודם העמר) ואסר הקלי והכרמל שלא נתבשלו כל צרכן לרמוז שלא להרהר ח"ו על הקדמות אלא חדש ומחודש מיוצר כל ית"ש וצוה שלא יאכלוהו עד עצם היום הזה להורות שלא נגמר להתאמת אצלם אמונת חדוש העולם עד עצם היום יצ"מ וזה גם טעם איסור חמץ המורה קדמות לכן אסור לחם וקלי וכרמל עד עצם היום הזה עכ"ד. ונרמז באות ד דלו עיני למרום עד"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה. ואז יבין כי הש"י ברא אלה והכל מחודש בטובו ובהגהות מרן הק' המגיד מקאזניץ על התיקונים כ' כרמ"ל כ"ר הוא אריך מ"ל הוא ז"ק כ"א כלול מיוד ע"כ. והנה סוד ספירות העומר לתקן הז"א להמשיך לו המוחין מלמעלה מא"א ובהבאת העומר מיד הי' התחלת התיקון. ושוב אין שליטה לסט"א לכן מותרים בכרמל אבל קודם אין להנות לאכול מכרמל דהוא עדיין קטנות המוחין. ונרמז באות ד הרומז לסוד קטנות והעדר היחוד ובעת שיורדות לבי"ע הוא ד בסוד הקטנות כמ"ש פע"ח שער ר"ח. ונרמז ג' מצות לחם קלי כרמל בג' אותיות עב"ד. להורות שנעשה עבד נאמן להש"י להאמין בחדוש העולם ובהשגחתו ית"ש אשר בידו לשלוח ברכה בתנובות השדה וכנ"ל. וי"ל לחם קלי כרמל גי' חק"ת חק לישנא דמזוני וכטעם הנ"ל שתתברך תבואתנו:
ועשית:

דרך חוקיך [אות שז]

ו:
לספור שבע שבתות מיום ב' של פסח עד חג השבועות תמימות כמ"ש וספרתם לכם ממחרת השבת כו' תספרו חמשים יום. כתב בחינוך לפי שעיקרן של ישראל היא התורה לכן נגאלו ממצרים כדי לקבל התורה וענין גדול הוא להם יותר מן החירות מעבדו' ולכן יעשה הש"י למשה אות בצאתם מעבדות לקבלת התורה כי הטפל עושין או' להעיקר לכן נצטוינו למנות מן ב' ש"פ עד יום נתינות התורה להראות גודל החשק אל יום הנכבד כעבד ישאף צל. וזהו שאנו מונין לעומר כך וכך ימים עברו ולא מונים כך וכך ימים יש לזמן כי כל זה מראה הרצון החזק להגיע אל הזמן עכ"ד וטעם מ"ט יום כ' בסה"ק כאשה הסופרות ז' נקיים ויען כי טומאת מצרים היתה חזקה ביותר לכן הי' צריכים זפ"ז עיין פע"ח שער סה"ע ויש לרמוז באות ו' ענין ז' נקיים עפ"י מ"ש בס' רז"מ ועוד וו דא זו"נ ובשביל כך נוקבא אסתירת פניה מבעלה בגלותא כזה וו כאתתא דאסתאבת ואסתירת פניה עכ"ל ולפ"ז נרמז באות וו מלא טעם ספירות מ"ט ימים כמו אשה בנדתה ואסתיר' פניה מבעלה. ועוי"ל באו' ו' מן ועשי"ת שהוא לשון תיקון עפ"י מ"ש בכוונת סה"ע שהוא לתקן מוחין לז"א לעשותו שלם בכל הבחי' לתקן בו ו' מדרגות קטנות וגדלו' עש"ה וידוע אות ו' רומז ז"א ועוד רומז להעמיד הז"א במוחין שהוא סוד זקיפות ראש שלו וזהו נרמז באות ו' שיש לו ראש למעלה בחי' לי ראש שהוא בעת שיש לו המוחין כמ"ש בפע"ח שער הלולב להר"י מערבי:

דרך חוקיך [אות שח]

ע:
להביא שתי לחם בעצרת שנאמר ממושבותיכם תביאו לחם תנופה. בחינוך כ' כטעם הבאת העומר הנזכר להורות דהש"י אדון כל והוא המברך והמצמיח התנובות ומבלעדי השגחתו לא יצמח ולא יעלה כל עשב האדמה ע"ש ונרמז באות ע עין ההשגחה עינא פקיחא עין ה' אל יראיו עין טובה. ובזוה"ק אמור צ"ח ובשבועות דאיהו מתן תורה דאתיהיבו תרין לוחין דאורייתא מסטרא דאילנא דחיי צריך לקרבא ב' לחם דאינון ב' ההין דהויה אינון נהמא דאורייתא דאתמר בי' לכו לחמי בלחמי ה"ה מן המוציא לחם מן הארץ והאי איהו מאכל אדם דאיהו יוד הא ואו הא עכ"ל וכ' מהר"ם שהי' ב' לחם נגד ב' תורות תושב"כ ותושבע"פ לכו לחמו בלחמי והנפה תחלה וסוף לעצור רוחות רעות וטללים רעים דלהכי נקרא עצרת כיון שהגיע יום קבלת התורה נעצרו המזיקין

עכ"ד. ויש לרמוז באות ע הרומז לתורה כמ"ש באודר"ע אין עין אלא עינה של תורה שהוא עין לכל עין. ובס' התמונה כ' ע' רומז ע' סנהדרין ע' פנים לתורה. ובעי"ן יש ב' עיינין כמ"ש ברז"מ ע' יש לו ב' אנפין רומז ב' עיינין והם נגד ב' לוחות ב' לחם ב' תורות כנ"ל גם לפמ"ש בזהר שהם ב' ההין וכל ה מד"מ כזה הי יוד הרי ע'. גם שתי לחם רומז ב"פ לחם גי' יוסף פורת עלי עין. גם ב"פ לחם גי' עין הויה כמש"ל לטעם החינוך הרומז השגחה כטעם הנה עי"ן ה' אל יראיו וכ' בס' כלי יקר והי' צורך לתת התורה לתחתונים כדי ליתן להם תבלין ליצה"ר הכרוך בהם לכך נאמר חמץ תאפנה לאשר היצה"ר נמשל לחמץ ובמקום שהתורה מצויה אין היצה"ר יכול להזיק עכ"ד הרי דע"י התורה אין לירא מהיצה"ר. וזה ששמעתי בשם הרה"ק מהר"נ מראפטשיץ זי"ע הכל מודים דבעצרת בעינן לכם. והוא משום דהמלאכים אמרו לתת להם התורה ואמר להם הש"י כלום אכילה ושתי' יש ביניכם כו' הרי שלכן קבלו ב"י התורה משום שיש להם אכילה ושתיה לכן ביום מ"ת צריכים לכם. ואין היצה"ר שולט משום דהתורה תבלין ליצה"ר. וז"ל תולע' יעקב כשיצאו ממצרים עדיין לא נכנסו בסוד האמונה לכן הוצרכו לבער חמץ ולאכל מצה לבא תחת רשות הקדוש' ולהרגיל באמונה עליונה אבל ביום זה שקבלו התורה וע"י התורה נתקשרו בקשר אמיץ וחזק אין לחוש על אכילת חמץ כי לא יזיקם כלל שהרי קרב ע"ג המזבח להראו' כליון חרוץ בכוחו ושאין לו יכולת על ישראל כי כבר נעשו בני חורין ממנו בקבל' התורה עכ"ד הק'. וזה שיש לומר המליך אות ע' ברוגז. דארז"ל לעולם ירגיז אדם יצ"ט על היצה"ר אי אזיל מוטב ואם לאו יעסוק בתורה כו' והנה להנ"ל דאות ע' רומז על התורה י"ל דהמליך הקב"ה ע' התורה ברוגז על יצה"ר דע"י התורה ירגיז ביותר היצה"ר לבטלו כמ"ש שם רז"ל אם אבן הוא נימוח:

דרך חוקיך [אות שט]

ש:

לשבות ממלאכה בחג השבועות שנאמר מקרא קדש יהיה לכם. מהר"מ כ' מדמשני קרא מבכל דוכתא ואומר וקראתם כו' מקרא קדש אלמא יום מיוחד הוא לקריאה כיון שבו נתנה התורה ורושם שקבלו הנשמו' אז מתנוצצים להאיר על הקוראים בה בזה היום לפיכך לא יעשה מלאכה וקראתם ביום הזה מקרא קדש עכ"ד. וכ' הרדב"ז ונקרא חג שבועות ע"ש שהוא סוף ז' שבועות מיום א' ש"פ ונקרא חג הקציר שהוא בזמן הקציר ונק' עצרת ע"ש שהוא עצרת של פסח כמו שמיני עצרת של סוכות ונק' מתן תורה שבו נתנה תורה עכ"ד. והנה בתורה לא מצינו רק ג' שמות ומתן תורה נקרא רק בלשון חכמים

וכ' בכלי יקר שלכן לא נק' מ"ת בתורה לפי שצריך שיהי' דומה כאלו היום נתנה ע"כ אין יום נתינתה מבואר בתורה עכ"ד. והנה גם עצרת הוא בלשון חכמים ובתורה נק' שבועות וקציר ויש בתורה עוד שם לחג הזה והוא בכורים. וי"ל ד' שמות הנ"ל המה נגד ד' רגלי המרכבה אברהם יצחק יעקב דוד. כי שם שבועות הוא ע"ש ז' שבועות מיום א' של פסח שהוא נגד אברהם כמש"ל במצות מוסף פסח ויום ראשון הוא חסד הראשון יומא דאזיל עם כולא יומין וכן ז' שבועות הם נגד ז' חסדים כמ"ש בכוונת סה"ע ויום האחרון הוא חסד שבחסד דמקיפין הרי שבועות נגד אברהם. קציר נגד יצחק כמ"ש בתיקונים חד אריך חד קצ"ר חד בינינו. בכורים נגד יעקב מלשון פרי שבכרה שכבר נגמרה הפרי בלי פסולת שהי' מטתו שלימה. עצרת בלשון חכמים נגד דוד מלכא מלשון זה יעצו"ר בעמי. ונרמזו ד' אלו באות ש' שהוא סוד ג' אבות המתייחדים במלכות כמ"ש בזהר הרקיע והם איי"ד כי רגל התחתון הוא מלכות דוד כ' כלי המקבלות מכולן. ויש לרמוז עוד שבועת קציר בכורים עצרת גי' ב"א רי"ו. רומז מספר ז' רועים הנרמזים באות ש' בצורת יי"י וו"ו כ' שהם חג"ת נהי"ם והם אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד גי' אלף תט"ו. וצורת ש' הנ"ל גי' חיים ומנינו ש' ומילואו שין הרי גי' תשכ"ח ובהוסף חכמ"ה שכן אוריתא מחכמה נפקית הרי אלף תט"ו תשכח ע"ג גי' ב"א רי"ו ד' שמות החג הנ"ל נרמזים באות ש' ועוי"ל באות ש' ג' קוין נגד תנ"ך ונגד כהן לוי ישראל והוא ע"ד דיהיב לן אוריין תליתאי לעם תליתאי כו' ונרמז מ"ש בסי"צ המליך ש' באש כטעם הלא כה דברי כאש שנתנה תורה בלפידים וברקים ולכן יש לשבות ממלאכה עכ"ל:

דרך חוקיך [אות שי]

י:

שלא לעשות מלאכה בחג השבועות שנ' כל מלאכת עבודה לא תעשו. לטעם הנזכר במצוה הקודמות שבו נתנה התורה וצריך להגות ביום הזה רק בתורה נרמז באות י עד"ש באודר"ע שבאות י' נתנו י' דברות לישראל וכן י' רומז חכמה ואין עמה מלאכה ומעשה ובאות י' נברא עוה"ב שאין שם שום מלאכה ותנועה ויהי' בטלים ל"ט מלאכת בסוד עלמא דחירות. ועוי"ל בדרך אפשר עפ"י מ"ש בזוהר אמור צ"ח וז"ל ובשבועו' דאיהו מ"ת דאתיהיבו תרין לוחין צריך לקרבא לגבייהו שתי הלחם דאינון ה' ה' דתרין יומין דשבועות אינון י' ו' צריך לקרבא ה' ה' נהמי דאוריתא כו' עכ"ל. וי"ל דאין דרך הזוה"ק לדבר מן יו"ט שני זולת בר"ה ובאמת בעט"צ הק' מוחק גרסא זו אמנם המק"מ מקימה גם בסידור ר"ק מביא כן. וי"ל לדרכם דהנה הקשו הפוסקים בסי' תצ"ד למה עושין שבועות

ו' סיון הלא בז' סיון נתנה תורה ע"ש ותי' בח"י בשם הריב"ש דהחג אינו תלוי במ"ת רק ביום החמישים אמנם אכתי ק' למה אומרים זמן מתן תורתינו ביום ו' סיון. וי"ל דהנה איתא בסה"ק אורייתא מחכמה נפקית והוא מוחא סתימאה וכ"פ מצינו בסה"ק תורה הוא ת"ת יעקב ואמרו שכן הלוחות ארכן ו' ורחבן ו'. אבל שניהם אמת דברי אלקים חיים כי התורה הקדושה הוא סוד חכמה הסתומה מחכמה נפקית. ותורה הנתנה לנו הוא בסוד הת"ת ועיין בס' הק' בני יששכר קרוב לזה ולפ"ז יונח הגרסא בזוה"ק תרין יומין דשבועות אינון י' ו' כי יום א' הוא שער החמשים הארת א"א זקן מלא רחמים בסוד מו"ס חכמה דא"א. והוא אות י' ואז יום מתן תורה הקדומה שנתגלה הארת התורה הנעלמה חכמה הסתומה ויום שני שאנו עושים הוא מ"ת שניתנה לנו ביום ב' שהוא בת"ת אות ו' כנ"ל ועם ב' לחמים ב' ההין נשלם שם הויה ב"ה. ואף כי הב' לחם רק ביום א' אמנם יום הב' נכלל ביום א' ג"כ ודו"ק. וזהו לענין מ"ת אבל לענין מלאכה אינו אסור מה"ת רק ביום א' שבו אות י' הארת שער החמשים כנ"ל ששם חירות עליון מכל מלאכה ומעשה. משא"כ ביום ב' דשבועו' שבו הארת אות ו' דמ"ת שלנו הרומז לימי המעשה מותר מה"ת במלאכה רק מדרבנן אסור ככל יו"ט שני בחו"ל:

דרך חוקיך [אות שיא]

ת:

לשבות ממלאכה בראש השנה שנאמר בחודש השביעי בא' לחודש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש. כתב הרדב"ז להיות היום הזה תחלת מעשיו ית"ש ונקרא יום הדין רצה הקב"ה לזכות ברואיו לקבוע להם יום א' בכל שנה לפקוד מעשיהם כדי שלא יתרבו העונות ויהי' מקום לכפרה ויפרע מהם ראשון ראשון כו' נמצא יום הזה קיומו של עולם ואין ראוי שיהא אדם נדון והוא עוסק במלאכתו אלא יהי' פנוי כו' לשוב בתשובה ויש אות בשמים שיום זה יום הדין שהחודש הזה מזלו מאזנים כי פלס ומאזני משפט לה' עכ"ד. ומהר"ם הבבלי כ' המקטרג עוסק להלשין עבד אל אדוניו וצריך לתת אל לבו לתקן אשר עיות כל השנה ואם יעסוק אז במלאכה איך יפשפש במעשיו לתקן חטאיו עכ"ד. ויש לרמוז טעם זה באות ת הרומז דין כמ"ש בזוהר חקת ת צורתו ד"נ גם נרמז מ"ש מזל תשרי מאזנים שהוא פלס ומשפט להכריע לזכות או לחובה. ונרמז באות ת הרומז ת תחי' ת תמות כי ביום הזה נדון לחיים ולמות. עוד נרמז מ"ש שצריך שיהי' פנוי לשוב בתשובה כי ת רומז תשובה כמ"ש ברז"מ וכן משמע באודר"ע גם נרמז יום הזכרון

שכ"א בא בספר הזכרון ביום הזה כי ת"ו מלשון והתוית ת"ו וצריך לשבות כדי להפקד בזכרון טוב ת' תחי':
כל:

דרך חוקיך [אות שיב]

כ:
שלא לעשות מלאכה בר"ה שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו. בחינוך טמ"ז המועד הזה נתן ה' לברואיו לפקדם בכל שנה שלא יתרבו העונו' כ"כ ויהי' מקום לכפרה כיון שהם מעטים מעביר עליהם ראשון כו' ורב חסד מטה כלפי חסד ונפרע להם מעט מעט ואם לא יפקדם עד זמן רב יתרבו העונו' כ"כ עד שיתחייב העולם כליה ח"ו נמצא היום הזה קיום עולם לכן אסור במלאכה עכ"ד. והוא כמש"ל בשם הרדב"ז. וי"ל באות כ הרומז כסא הכבוד כמ"ש בזהר ובאודר"ע ורומז יום הזה שיושבים כסאו' למשפט ויכון בחסד כסאו עד"ש ורב חסד מטה כלפי חסד וכן כף רומז כף זכות כף חוב והוא מזל מאזנים פלס ומשפט ביד ה' וע"י תשובה שמגעת עד כ כסא הכבוד מטה הכף לכף זכו' להכריע לחסד ולרחמים. ועוד נרמז עפמ"ש בזהר בהקדמה כ אשתמע בה כלה ונחרצה וזהו אם תרד מן כורסיא כסא הכבוד ורומז שאם לא יזכרו לעשו' תשובה ע"י טרדות המלאכה אז יתרבו העונו' ותרד כ מן כסא ותעשה כליה ח"ו אבל כשעושים תשובה ביום ר"ה הכסא מלשון כסא אז והוכן בחסד כסאו כי גדולה תשובה שמגעת עד הכסא ואז תהי' אות כ בכורסיא למעלה בכסא ושם חקוק דמות יעקב שנאמר אליו כי אעשה כלה בכל הגוים ואותך לא אעשה כלה כי כליה בא מן אות כ' והוא בכסא ששם תבני' תם חקוקה ולא תרד אות כ' מן הכסא ומרחם על זרע יעקב לדונם לכף זכו' וחיים כי המליך אות כ בחיים:

דרך חוקיך [אות שיג]

ל:
להקריב קרבן מוסף בר"ה שנאמר והקרבתם אשה לה'. בחי' כ' כטעם כל המוספין להוסיף לכבוד היום קרבן לה' עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שר"ה יום הדין ואף על הרהורי עברה מקטרגים וכדי שלא יבואו לערבב אנו מוסיפים קרבן לפייס עכ"ד ודבריו עולים עם מ"ש בזו"ח תולדות דמוסף ר"ה כנגד יצחק והנה גבורות יצחק הם גבורות קדושות לכן בטלין בעלי הדין המקטריגים ומתפייסים בקרבן מוסף הזה שהוא נגד הגבורות כי

כל הדינים נמתקים בשרשם כיון שהם יונקים משם. וממילא לא יבואו לקטרג ולערבב גבורות קדושות פחד יצחק עם דינים קשות מסטרא דלהון כי נמתקים ע"י הקרבן ויוכרעו לרחמים ויש לרמוז באות ל ע"פ מ"ש בשל"ה פ' לך ל רומז מחלוקו' לש"ש ויש לומר בזה כי ע"י המחלוקות לשם שמים בין תנאים מוסדי ארץ נלמד למ"ד מלמ"ד ויבוררו כמה הלכות ודינים כמו מחלוקות שמאי והלל בתלמוד. וי"ל כי כל הלכ"ה הוא בחי' מלכות אותיות הכל"ה והוא נוקבא קדישא המתקשטת בכ"ד קשוטי כלה. והנה בנין הנוקבא הוא ע"י הגבורות כנודע לכן ע"י מחלוקות גבורות קדושות נלמדו ונבנו הלכות ולמ"ד לשון למוד ותלמוד. והנה מוסף דר"ה שהוא כנגד יצחק מחלוקות לש"ש שסופו להתקיים נרמז באות למד שבזכות התורה שנבנה הלכותי' ע"י הדינין וגבורות יצחק יומתקו כל הדינים מן כנסת ישראל שהוא בסוד הלכ"ה הכל"ה קריאה בנעימה. ועוד יש לרמוז דהנה נוסח תפלות מוסף תקנו לנו איתנינו נגד קרבן מוסף. וגם בהיות המקדש אמרו נוסח ברכו' מוסף הזה על הקרבן לכן יש בקרבן מוסף אלו הכוונו' של תפלות מוסף ר"ה ותוכן הכוונת מלכיות זכרונו' שופרות מלכיות בנה"י שלה. זכרונו' חג"ת. שופרות חב"ד שלה והכל בנה"י שלו שבו ט' פרקין עש"ה בסידור ובפע"ח. וכ' בשעג"ע באות ל וז"ל והנה אות ל' נקבע בזה העתיק שהם ג' ווין רומזים לג' קדושות וכל א' הוא ג' קדושות דהיינו ו' א' רומז כח"ב כי שיעורא דו' ג' יודין ו' שני רומז לחג"ת ו' שלישי רומז לנה"י והם סוד נקודה חדא דאיהו תלת ואיהו תשע כמבואר בזהר עכ"ל הק'. והנה ידוע דכל הארה שיש בעולם עליון גם בעולם התחתון נמצא הארה זו הרי באות ל כוונת מלכיות זכרונות שופרות כי ו' עליונה הרומז חב"ד הוא מגדל הפורח באויר למעלה רומז על שופרות חב"ד ועד"ש ר' סעדי' גאון דשופר בא לעורר ולהכריז עורו ישנים כו' כי מדרך המכריז לעמוד על מגדל. ו' ב' מן ל הרומז על חג"ת רומז על זכרונות לזכרון בין עיניו לתקן המדות שלו שעיקרם חג"ת וכן יעלה זכרונינו לטובה בזכות ג' אבות אי"י חג"ת. ו' ג' דלמד הוא נה"י נגד בחי' מלכות כנודע נמצא ט' פרקין הם באות ל נגד מלכיות זכרונות שופרות. וכן יש בקרבנות מוסף פר א' איל א' כבשים ז' הרי ט' והם כנגד חב"ד חג"ת נה"י ט' פסוקים ט' פרקין דכוונות מז"ש והנה פר כנגד אברהם נגד חב"ד שבחכמתו ובינתו ודעתו הק' הכיר את בוראו במוחין עילאין יצחק כנגד איל והוא תיקן את מדותיו שהם עיקרן חג"ת כטעם וימצא יצחק כו' מאה שערים רומז שיעורא דמדות טובות יעקב נגד ז' כבשים בנה"י כי יעקב רגל השלישי שרשא דאילנא והי' מטתו שלמה לתקן בחי' מלכות המתחיל מנה"י:

מלאכתך:

דרך חוקיך [אות שיד]

מ:

להתענות ביום כפור שנאמר ועניתם את נפשותיכם. בחינוך כ' מפני שהמאכל והמשתה ויתר הנאות יעוררו החומר אחר התאוה והחטא ויבטל צורת הנפש המחפש אחרי עבוד' ה' ואין ראוי ביום בואו לפני אדוניו לבוא בנפש חשיכה ומעורבבת מתוך מאכל ומשתה במחשבות החומר ואין דנין את האדם אלא לפי מעשיו באותו שעה ע"כ טוב להגביר נפש החכמה ולהכניע החומר באותו יום למען יהי' ראוי לכפרה עכ"ד. והאברבנאל כ' כי עינוי נפש באמת הוא שיצער עצמו בביטול תאות ובחרטה ובדאגה על מעשים המגונים וז"א ועניתם את נפשותיכם והקרבתם אשה לה' ר"ל תענו א"ע בתשובה ובחרטה כ"ז נכלל בכלל ענוי נפש ובזה תקריבו אשה לה' כאלו אמר והקרבתם עצמיכם אשה לה' כי יעשה קרבן מחלבם ודמם מאותו ענוי לכן צוה שיכין האדם רוחו ונשמתו ביום הצום כאלו הוא מזבח כפרה שבו ישרוף חלבו ודמו מהחום אשר בקרבו לעבודת בוראו ואומרו מקרא קדש אפשר לפרש על ישראל שיקראו אותם קדושים באותו יום ויהיו כמלאכים כמ"ש במדרש עכ"ד. ונרמז באות מ פתוחה בצורת נ"ו ועם מ"ם מלא כזה הרי מ"ם נ"ו גי' ענ"וי וכן צו"ם גם רומז נ' נשמה ו' גוף כנודע הרי ענ"וי לגוף ונשמה יחד. וי"ל עוד לפמ"ש בס' רז"מ מ"פ הוא מאור הגדול והוא בחי' יוה"כ כמ"ש בתולעת יעקב יוה"כ הוא התגלות המאור הגדול לבינה כו' והוא עוה"ב שאין בו אכילה ושתיה לפיכך נצטוינו להתענות בו ע"ש. וכ"כ בזוהר הרקיע מ"פ סוד המלכות בהתפשטות אור הבינה בתוכה ואז אתקריאת מלך שמולכות בתחתונים ולא יתגלה אור זה כ"א לעתים ידועים בר"ה ויוה"כ עכ"ד הק' הרי מ רומז ליוה"כ וכ"כ בשער הכללים מ"פ בבינה כשמשפע' לבנין ובשל"ה מ"פ רומז תשובה מאהבה שעולה עד כסא הכבוד ששם ד' חיות הנושאות הכסא הרי מ"פ רומז לבחי' יוה"כ אמא עילאה שהוא תשובה עילאה ושם אין אכילה ושתיה שהוא בחי' עוה"ב:

דרך חוקיך [אות שטו]

ל:

להקריב מוסף יוה"כ שנאמר והקרבתם אשה לה'. בחינוך כדי לעשות פעולה מיוחד' לכבוד היום הנכבד ונרמז מצוה זו דמוסף יוה"כ שהוא רומז גדולת היום האדיר באות ל הרומז לב שכן יוה"כ הוא ל"ב השנה כמ"ש מהר"ש בח"א אני ישנה ולבי ער ישנ"ה גי' שס"ה ימות החמה ר"ל שאף שאני ישנה ממצות בכל ימות השנה אבל לבי שהוא יוה"כ

הוא ער שאז עושים תשובה ואין לשטן רשות בו עכ"ד. ועי"ל עפמ"ש זו"ח תולדות מוסף יוה"כ כנגד משה שקיבל בו לוחות אחרונו' ע"ש. והנה כ' באותיו' דר"ע באות ל' ל רומז הלוחו' שנתנו לישראל ע"י משה ע"ש הרי לפנינו אות ל' רומז על מוסף יוה"כ שהוא נגד משה שקיבל הלוחות אחרונות ביוה"כ:

דרך חוקיך [אות שיו]

א:

שלא לעשות מלאכה ביוה"כ שנאמר וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה. בחי' כ' כטעם אזהרת מלאכה בר"ה כדי להתעורר לתשובה. ומהר"ם כ' שביוה"כ אין השטן מקטרג וז"א יוה"כ הוא לכם ר"ל יהיה לכם שביתה מן המקטריגים והאברבנאל כ' שיום זה נתייחד לכפרה ולהציל העם המושגח בהשגחה האלקית ממערכת השמימות והוראתם וחז"ל קבל שביוה"כ עשה אדה"ר תשובה ובו נתרצה לפני ה' והנחילו חיי עוה"ב לכן הוקבע יום הזה לעת רצון וכן נמול אאע"ה ביום הזה וכמו שביום זה נתכפר מעשה עגל לב"י וכן נשאר לסליחה וביום זה למדו הקב"ה למשה י"ג מדות ש"ר עכ"ד. ונרמז באות א הרומז אחד עפמ"ש רז"ל ימים יוצרו ולו אחד בהם דקאי על יוה"כ וכן א רומז אדה"ר שנתרצה בו להש"י וכן אחד הי' אברהם נרמז ג"כ באות א וכן נרמז א' אמ"ש בסוד אוירא דכיא כת"ר גי' תטהר"ו בחי' יוה"כ ורומז בטול הקליפות שהם מקללות הנחש והם ל"ט מלאכות שביום הזה אסור לעורר בחי' מלאכה כי הנחש אין לו רשות ביום א' בשנה כי הנחש הוא השט"ן גי' שס"ד ויוה"כ הוא א' המשלים לשס"ה כנודע לכן אין בו מלאכה:

דרך חוקיך [אות שיז]

כ:

שלא לאכול ולשתות ביוה"כ שנאמר כי כל הנפש אשר לא תעונה כו' ונכרתה כו'. וכ' בעקדה וז"ל וכל הנפש אשר לא תעונה להצטער על הראשונו' מהרהורי תאוות הבשריות תכרת בקיצור שנים מעמיו כי הרע מפסיד א"ע ע"כ. ונרמז באו' כ הרומז כלה ונחרצה כמ"ש בזהר בהקדמה, והוא כנ"ל שאם לא יבטל תאוותיו תכרת נפשו שכן כ רומז לכוף החומר ביותר וזה כף כפיפה בכפל לכוף מאוד ולהכניע התאות ביוה"כ וכן כ' רומז כס"א כמ"ש בזהר שם שהוא יוה"כ בחי' בינה עולם הכסא והוא גם בחי' עוה"ב שאין בו אכילה ושתיה ואם יזהרו מאכילה ושתיה אז יעלה תשובתם עד כסא הכבוד וינצלו מן

כליה ומכרת כמש"ל במצו' גיד הנשה כי שם בכסא חקוק יעקב שנאמר בו ואותך לא אעשה כלה:

דרך חוקיך [אות שיח]

ת:
לשבות ממלאכה ביו"כ שנאמר שבת שבתון היא לכם. נרמז מ"ז באו' ת הרומז חותם כמ"ש בזוהר דאנא גושפנקא דילך ורומז חותם המלך אשר ביום כפור יחתמון בו ורומז אשר בו נחתמים בתיו תחי' או ח"ו בתיו להיפוך וכן ת' בו צורת דנ כמש"ל לכן צריך להרבו' בו בתשובה הנרמז באות ת כמ"ש באודר"ע לכן צריך לשבות אז ממלאכה כדי להיות לבבו פנאי לתשובה ויזכה לחותם חיים שהוא תיו חותם תחי':

דרך חוקיך [אות שיט]

ך:
לשבות ממלאכה ביום ראשון של סוכות שנאמר ביום הראשון מקרא קדש. כ' בס' צרור המור למה אומרים בכל החג הלל גמור מפני שביוה"כ נתכפר להם מעשה עגל ומאז נגמר שלימותם משא"כ פסח ע"כ והוא עד"ש בפיוט יום א' דסוכות אוימתי בחיל כפור כו' גלתי כהצדק פור ר"ל שיצאו זכאים בדין והכריע כף זכות לתחי' ונרמז בכף פשוטה עד"ש בפרד"ס כ' רומז כף זכות כף חוב. וי"ל כ פשוטה רגל הימין למטה שנתפשט כף זכות והכריע למטה ולכן אומרים הלל ומט"ז צריכים גם לשבות במנוחה. ונרמז בך פשוטה סוד וימינו תחבקנו בסוד החסדים שכן כ' פשוטה רומז חסד כמ"ש בפרד"ס שהוא פשוטה לימין ובסוד ושכותי כפ"י עליך שהיא סוד הסוכה הפורסת שלום שהיא אמא עילאה עם בחי' החסדים המקיפין כנודע בסוד סוכת שלום אימא עילאה כביכול ששם מנוחה וחירות ושביתה ממלאכה ורומז כף פשוטה ידו יהי' פשוטה ולא תעשה שום תנועה למלאכה:
ויום:

דרך חוקיך [אות שך]

ו:
שלא לעשות מלאכה ביום א' דסוכות שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו. לפי מה שכתבתי לעיל בשם החינוך כלל לכל שביתות יו"ט כדי שיהי' פנוים לעסוק אז בתורה וכמשארז"ל משה תיקן להם לישראל שיהיו דורשין הל' חג בחג נרמז זה באות ו הרומז

על תורה וכן ו רומז ת"ת יעקב שהוא כנגד חג הסוכות כמ"ש בסה"ק כטעם ויעק"ב נסע סכות"ה וזהו ענין תהלוכו' יום הזה נגד ת"ת יעקב לכן רומז ו לעסוק בתורה ביום א' דסכו' ולכן אסור במלאכה בו. ומהר"ם כ' טמ"ז וכיון שיש לו קרואים האבות באים לראו' הסוכה לכבודם אין ראוי להתעסק במלאכה ע"כ וכ"כ בזוהר בסוד אשפוזין קדישין שהם ז' רועים שבאים לסוכה לכן צריכים לשביתה ומנוחה. ונרמז באות ו הרומז ז"א שהוא ו"ק ומלכות טפלה הרי ז' קצות חג"ת נהי"ם שהם ז' רועים ונרמז אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד עם שם הוי"ה ב"ה הבא עמהם עולה מספר כל מלאכת עבודה לא תעשו לפמ"ש בכנפי יונה שנוכל לחשוב ו אף במקום שחסרה:

דרך חוקיך [אות שכא]

י:

להקריב מוספי חג הסכות ז' ימים שנאמר שבעת ימים תקריבו אשה לה'. יש לרמוז מ"ז באו' י' מן יו"ם דהוא רומז חסד כמ"ש בפרד"ס גם י רומז חסד הראשון לאשר בחג הסוכות מקיפים החסדים כנודע ובפרטות מוסף סוכת הוא נגד אהרן כמ"ש בזו"ח תולדות כי אהרן סוד ענני הכבוד דקשיר כל ז' ענני הכבוד כמ"ש בזוה"ק אמור דף ק"ג כי אהרן רישא לכל שבע ענים והעננים הם החסדים המקיפים ענן יומם דאזיל עם כולא יומין כנרמז באו' י' חסד הראשון. ועי"ל יוד מלא הוא בהוד כטעם יודו"ך עמים אלקים במזמור המנורה שהוא בהוד נגד אהרן ונרמז זה הענין במוסף שמקריבים ע' פרים נגד ע' אומו' לתת להם חיות ועי"ז יודו"ך עמים כולם באות יו"ד. ועוד נרמז י' רומז יחידא וידוע בסוד יב"ק ברכה קדושה יחודא הם נגד אי"י. אברהם ברכה. יצחק קדושה. יעקב יחודא. כמ"ש בתיקונים כ"פ וכן הוא בפע"ח שער הברכו' ומובן כי יעקב בת"ת הרומז ו"ק ומלכו' טפלה תמיד להם הרי יחוד זו"נ יחידא והנה המוספין היו פרים ע' אלים י"ד כבשים צ"ח הרי מספר יעק"ב בסוד ויעקב נסע סכותה וכן רומז יחודא דזו"נ ב"פ ע"ד מ"ד ומ"ן כזה יאהדונה"י ע"ד מ"ד וכזה א"י"ד"ה"נ"ו"י"ה ע"ד מ"ן עולה יעק"ב כמספר קרבנות המוספים ונרמז באות י' יחודא דזו"נ ודו"ק:

דרך חוקיך [אות שכב]

ו:

לשבות ממלאכה בשמיני עצרת שנאמר מקרא קדש יהיה לכם. כ' מהר"ם להיות לזכרון ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ואז נקרא לחשבון ואין שם

שום מלאכה לתקן את אשר עיות לכך שביתה בשמיני לזכרון הנסיעה שביום השמיני מקרא קדש עכ"ד. וז"ל הזוה"ק אמור ק"ד ביום השמיני עצרת תהי' לכם דהא יומא דא מלכא איהו בלחודוי חדוותא דילי' עם ישראל מתל למלכא כו' וההוא יומא יעקב איהו רישא לחדוותא וכל אינון אשפיזין חדאן עימי' וכ' במק"מ יעקב איהו ת"ת דזעיר וכל הו"ק חדאן עימי' ונרמז באות ו' הרומז יעקב ורומז ו"ק. וידוע דשמ"ע בו תכלית היחוד הנרצה. ונרמז בו' החבור כמ"ש במצוה תי"ח באריכות באות ו לכן אסור לעשות בו עבודה ומלאכה שלא להשבית שמחת היום ח"ו. ובס' רז"מ וו דא דכר ונוקבא הרי יחוד זו"נ שהוא הויה אדנ ישראל רחל כביכול שהוא יחוד יום הזה ונרמז מקר"א קוד"ש יהי"ה לכ"ם גי' הויה אדני ישראל רחל עה"כ האחד המייחדם ונרמז מ"ז במנין שכ"ב עד"ש בשער היר"ח בסוד וישכ"ב וע"ל במצות מוסף שבת בסוד שכ"ב ואכ"מ וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות שכג]

ם:

להקריב מוסף שמיני עצרת שנאמר והקרבתם אשה לה' עצרת הוא. יש לרמוז באות ם סתומה שהוא סוד חותם הנעשה במוסף שמ"ע בתפלה של מוסף כמ"ש בכוונת האריז"ל וז"ל הק' לכן נקרא גבורת גשמים לפי שמים אלו]ר"ל מ"נ שבה הנזכר מקודם{ מלובשים בג"מ אהיה סוד חותם אמא והמלואים לבד גי' גשמי"ם כמש"ל וכ' עוד שם ונק' שמיני עצרת כי עתה זיוג ישראל ורחל והיא מקבלות זרע עליון ועוצרת וקולטות הזרע ואינה מפלת ופולטות וזה שנקרא עצרת עכ"ד הרי הכל נעשה ע"י החותם שבה ועיין שער הירח שהחותם הוא סוד ם ב' דלתות והוא מסוגרת וסתומה מפני החיצונים. והנה יען כי עלי' הזאת הוא בתפלת המוספין. יש לרמוז בקרבן מוסף הכוונה הזאת אשר בסוד החותם דם סתומה שהוא עצרת ששם נעצר הכל וכנ"ל. וז"ש והקרבתם אשה לה' שהוא קרבן מוסף כי עצרת הוא שנעשה אז תיקון הזה של עצרת בגבהי מרומים. וה' יכפר. ויל"ע דמוסף זה הוא הסעודה קטנה פר א' איל א' בסוד כדי שאהנה ממך ואין לזרים אתו בסוד קוב"ה בלחודוי עם שכינתי' והוא סגור וסתום נעלם מכל. ונרמז בם עד"ש באודר"ע וז"ל מ"ס שאין מי יודע מקומה. משא"כ מוספי החג הי' באתגליא בסוד ע' פרים לתת חלק לע' שרים אבל בשמ"ע הוא מ"ס נתיב לא ידעו עיט מקומו:

השביעי:

דרך חוקיך [אות שכד]

ה:
שלא לעשות מלאכה ביום שמיני עצרת שנאמר כל מלאכת עבודה ל"ת. במ"ע דשביתות שמ"ע הנ"ל נרמז באות ו' כמש"ל בס"ד שהוא יעקב רישא לחדוותא כנ"ל. והנה היחוד העצום הנעשה ביום הזה הוא ישראל ורחל כביכול ב"ה וב"ש שהם זו"נ הנרמזים באותיות ו"ה. ולכן ביום היחוד הזה צונו הש"י במ"ע לשבות בו ומל"ת שלא לעשות מלאכה שהוא בחי' הפירוד שבאה מן קללות הנחש ל"ט מלאכות. וביום הק' הזה שנתאחדו כל העולמות ביחוד גמור אין בו נדנוד מסט"א והכל שמחים ונחים ביום חתונת דודים כביכול ולאות הזה נרמז המ"ע דשביתה באות ו' כנ"ל כי ו' רומז לז"א קדישין המתייחד ביום הזה. ובכ"מ ו' רומז לדכר שהוא מ"ע ואזהרת מל"ת שלא לעשות מלאכה נרמז באות ה' שהוא נוקבא קדישה המתייחדת ביום הזה שכל מל"ת בנוקבא. והנה לעיל כתבתי באות ו' שנרמז יחוד קובה"ו. וכן בכאן באות ה נרמז ג"כ יחודא דקובה"ו בצורת דו שהם ד"ו פרצופין זו"נ כי כלולים יחד זב"ז וזב"ז. זכור ושמור בדבור אחד נאמרו והיינו באות ו זכור כנ"ל ובאות ה' שמור כנ"ל שהם נאמרו בבחי' אחד יחד בסוד התכללות ו"ו בה"א ה"א בו"ו. וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות שכה]

ש:
ליטול בחג הסכות ד' מינים שנאמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל. בחי' כ' לפי שהאדם נפעל כפי פעולתיו ומכלל המצות שרצה הש"י להתפשט מחשבותינו בטהרה היא מצות תפלין כנגד מוח לב משנני השכל. וכן מצות לולב ומיניו לפי שימי החג שמחה מאסיפת התבואות כו' ובהיות השמחה מושכות החומר ומשכחת יראת הש"י צונו הש"י לקחת בידינו דברים המזכירים שכל שמחת לבבינו לשמו ית' וידוע שמצד הטבע הד' מינים משמחים לב רואיהם ועוד שהאתרוג דומה ללב לרמוז לשעבד לבוראו שכלו ולבו והלולב דומה לשדרה רומז ליישר כל גופו והדס רומז לעינים שלא יתור אחרי עיניו וערבה דומה לשפתים רומז שישם רסן בפיו ולכונן דבריו וייראו מהש"י אף בעת שמחה עכ"ד. והרדב"ז כ' ותהי' שמחתינו גופניות ורוחניות בזכרינו מצותיו ית"ש ובחר באלו ד"מ שהם דוגמת כל אברי האדם ובהסתכל בד"מ יכונו מחשבותינו לעבודתו עכ"ד. וכ' במדרש תלפיות ד' מינים אלו לא השליט הקב"ה שר אלא כביכול מכחו והשגחתו הפרטיות ושאר אילן או עשב וירק

יש לכ"א שר ושופט עליו לכן צוה אותנו הקב"ה ליקח ד"מ המיוחדים לו בחג להראות לכל כי עם ה' אלה ואין להם שום פחד בעולם אחרי שהם מסומנים בסימן של ממ"ה הקב"ה. והבחיי כ' והד"מ גדלים על המים וצריכים למים יותר מכל הפירות לכן נצטוינו בחה"ס זמן ניסוך המים ונידונים אז על המים וגשמי שנה שנרצה עם ד"מ המורים על המים ונצטוינו שיהי' הדר בליחותן שיהי' חיותן משומרים כי ליחותן הוא חיותן כמו הדם באדם וז"א שנאמר לא המתים יהללו יה ובחר בד"מ אלו שמתקיימים בחיותן יותר משאר פירות לקלס בד"מ שבהם סימן החיים לפני אדון כל אלקים חיים עכ"ד. ומהר"ם כ' לעורר זכות אבות אברהם נגד אתרוג שיש לו ריח טוב ואגדלה שמך. ליצחק הלולב שנאגד והוא נעקד. ליעקב ההדס מרובה בעלים וגם הוא מרובה בבנים. ליוסף הערבה כעלי יבלי מים עכ"ד. ובעיר מקלט כ' סוד ד"מ ד' אתוון דשמא קדישא (עד"ש המקובלים הדס י'. ערבה ה'. לולב ו'. אתרוג ה'{ לתקן פגם אדה"ר והוא פרי עץ הדר טעם העץ כטעם הפרי יתוקן החטא הזה וז"ש ראשון לחשבון עונות אותו עון של אדה"ר עכ"ד. ויש לרמוז באות ש' ע"פ טעם החינוך הק'. באומרו שרצה הש"י להתפשט מחשבותינו בטהרה הוא מצות תפילין כו'. דהנה התפילין רומז למוחין שהם ג"ר חב"ד ששם מושב המחשבה ומשם נמשך מחשבו' קדושות וטהורות והנה נחלקים ד' פרשיות לד' מוחין שהם חו"ב והדעת נחלק לחו"ג הרי הם ד'. כמו שנרמז בב' שינין בתפש"ר של ג' ראשין ושל ד' ראשין חב"ד חבח"ג. והנה ד"מ הם נחלקים לז' מדות הק' הדס חג"ת ערבה נ"ה לולב יסוד אתרוג מלכות. והם ז"ס תחתונות הנקראים מדות. אך היסוד עולה עד הדעת כמו שכתוב בדרוש הר"י מערבי בשער הלולב פע"ח פרק ג' שסוד הלולב עולה עד הדעת וממשיך משם אל המדות בסוד משכיל לאיתן האזרחי הרי גם הלולב ומיניו ממשיכים מחשבות טהורות מן המוחין אל המדות ומשם לכנ"י כמו תפילין ואומרו שצוה הש"י לקחת בידינו דברים המזכירים שכל שמחת לבבינו לשמו וידוע שמצד הטבע הד"מ משמחים לב כו' נראה בביאורו ע"פ הידוע מהבעש"ט הק' כי ז' מדות חג"ת נהי"ם הם אהבה יראה התפארות נצוח הודיה התקשרות ממשלה וזה כל מגמת עבודתינו להעלותם להש"י לאהבו ולירא ממנו ולפארו באמת ולנצח היצה"ר ולהודות לו ולהתקשר בו ולהמליכו וצריך לקשר הז"מ אל ג"ר שהם ג' חללי דגולגלתא סוד המוחין לכן אחר שנטהרנו מפשעינו בימים נוראים וזכינו למוחין קדושים ולאמונה חדשה ורוח נכון נצטווינו לתקן כל המדו' הנ"ל ע"י ד"מ הנ"ל הרומזים לז' מדות כנ"ל וזהו הוא שמחת לבבינו כי כאשר ישיג האדם מבוקשו ותוחלתו ישמח ביותר וזהו אומרו שמצד הטבע משמחים לב רואיהם כי בלב הוא משכן השכל אשר שש ושמח בהשיג תוחלתו כי השכל חפץ תמיד לקשט מידותיו

לכן בראותו המינים האלה שהמה מכוננים הלב אז ישמח לבבו וזהו ושמחתם לפני ה"א ז' ימים שהם ז"ס הנ"ל אשר נרמזו בד"מ כמש"ל ונרמז באות ש' שבו ז' מדות כמ"ש בכתבי האריז"ל שיש בשין ג' יודין ג' ווין שהם חג"ת נה"י ורגל האחרון שהוא צורת כ הוא בחי' מלכות. ונרמז מ"ש בעיר מקלט ד"מ הם נגד אותיות הוי"ה ב"ה באות ש' שהוא רומז רזא דאבהן המתייחדים במלכות כמ"ש בזוהר הרקיע והוא דג' קוין הם חג"ת ג' אבות ורגל התחתון הוא מלכות וכמש"ל. והנה הם נגד ד"א הוי"ה ב"ה כי ג"א הם רזא דיה"ו ודוד ה' אחרונה. וז"ש מהר"ם לעורר זכות אבות שהם בשין. ונרמז עוד עפמ"ש במגן דוד וז"ל ש' רומזות בלולב הדס לולב ערבה רומז תלת ענפי שין עכ"ד וי"ל להוסיף על דה"ק כי האתרוג נרמז ברגל התחתון וכנ"ל. ונרמז גם מ"ש בסידור הרב תניא ד"מ הם בסוד התכללות והאחדות כנרמז בש' שמתייחדים האבות ונכללים במלכות והוא בסוד התכללות. וי"ל בדרך היחוד אתרו"ג לול"ב הד"ס ערב"י נח"ל עה"כ שהם בסוד התכללות גי' בשוה פסוק היחוד שמ"ע ישראל ה"א ה' אחד ונרמז ג"כ באות ש' בצורתה ובמילואה כי צורתה בכללות היא זי"ו כמש"ל וג' תגין על ראש אחד שהם זיונין הרי ג"פ ז' גי' כ"א ובצורה הפרטיות גי' חיים כמ"ש כ"פ בכתבי האריז"ל כזה ג' יודין ג' ווין כ' רגל התחתון ושי"ן מלא בהחשב ן' מנצפ"ך גי' אלף י' הרי כ"ג כ"א ס"ח אלף י' גי' יח"ע שמע ישראל ה' ה' אחד עם ד' הרומז ד"מ הנ"ל הנכללים באחד. ומ"ש הבחיי הנ"ל שיהי' הד"ר בליחותן כי ליחותן הוא חיותן כו' וז"ש לא המתים יהללו יה כנ"ל יש לרמוז עד"ש בכתבי האריז"ל בסוד מלך הד"ר מלך השמיני שלא נאמר בו וימת והוא בסוד התיקון והחיים כי הד"מ הם תיקון אדה"ר ג"כ כמ"ש הרמב"ן הנ"ל. והנה זה תלוי בזה להעלות ניה"ק מז' מלכין וזהו יהי' גם תיקון חטא אדה"ר לכן בעינן בכל ד' מינים שיהי' הד"ר אך באתרוג נאמר בפירוש פרי עץ הד"ר לפי שעיקר פגם אדם הראשון הי' רק באתרוג אך כולם נלמדים מאתרוג דהתיקון הוא ע"י כולם יחד בהתאחדותם. וז"ש לא המתים יהללו יה. בסוד ז' מלכים שהי' בהם הפגם רק בחר במינים אלו שמתקיים בחיותן. שהם בחי' התיקון בחי' הד"ר בסוד החיים. ויש לרמוז זה ג"כ באות ש' שבה צורת יי"י וו"ו כ' גי' חיי"ם כנ"ל. והנה כל ד' מינים נקראים ע"ש הלולב שהוא גבוה מכולם ומברכין ע"נ לול"ב שהוא בחי' יסוד ח"י סוד מלך הד"ר ועולה במספר חיים. וכן הד"ס גי' חיים עה"כ עיין בכוונת. ואתרוג דומה ללב ששם רוח חיים ערב"ה גי' זרע כטעם להחיות זרע כי הזרע הוא קיום החיות של המין הרי כולם נכללים בחיים לכן צריך שיהא בהם לחלוחית וחיות וכנ"ל:

דרך חוקיך [אות שכו]

ב:

לישב בסוכה בז' ימי החג הסוכות שנאמר בסכות תשבו שבעת ימים. בחי' כ' כמ"ש בתורה שנזכור הנסים שעשה הקב"ה בצאתם ממצרים שסיבבם בעננ הכבוד כו' וי"א שסוכות ממש עשו להם במדבר. ובאלשיך תוכן דה"ק בפסח ושבועו' עיקר השמחה אשר הטיב ה' עמנו וה' קראם מקרא קודש בשבילנו אך בסוכו' ראוי לחוג חג ה' שנתפייס ומחל מעשה עגל ונתן להם לוחו' שניו' והי' להם שמחה שלימה וכן בכל שנה אין שמחה לפני הש"י עד בוא יוה"כ ונטהרים מאשמותיהם ומטפלים ד' ימים בצרכי מצוה ואנו חוגגים חג ה' ואשר נקרא חג הסוכו' ולא חג הלולב להעלות על זכרונו כי בעוה"ז הוא דירת ארעי כמו סוכה ודירת קבע הוא לעוה"ב. וצריכין להכין צידה והון יקר בעוה"ז על ביתו הקבוע לו לעוה"ב ורומז ז' ימי שנותינו בהם שבעים שנה בדירת ארעי כסוכה עכת"ד. והנה טעם זכרון יצ"מ והתועלת לנו הוא כי עי"ז נאמין באמונות חידוש העולם ואחדותו ויכולתו ונהי' עבדים לאדון כל הארץ שזה תכלי' כל הנבראים ובפרט לנו עם סגולתו. ונרמז ענין הזה באו' ב הרומז על חידוש העולם ב' מבראשי'. וכן ב רומז צורת סוכה ג' דפנו' ובין למר ובין למר דאתיא הלכתא וגרעא לג' אפי' טפח הרי עכ"פ ג' מחיצות יש בסוכה כמו ב'. וכן איתא בבאר היטב סי' תרל"ט ס"ק א' וז"ל המקיים מצו' סוכה כאלו נעשה שותף להקב"ה במ"ב סוכה דומה לב' והתורה מתחיל בב' והעולם דומה לב' וכיון שסוכה רומז לתורת משה שעור גבהה כ' אמה דהיינו ק"ך טפחים נגד ג"פ מ' יום שניתנה בהם התורה וכנגד שנותיו של משה. ורחבה ז"ט נגד ז' רקיעים עכ"ל וברקאנטי פ' אמור וז"ל סוד הסוכה יש מחכמי קבלה שפירשו שרומזות לחכמה העליונה שהוא בי"ת נתיבו' לכל הספירו' שהוא מקפת הכל ובעבור כי הבי"ת רומזות לחכמת אלקים ע"כ הכשר סוכה בג' דפנות שכן הב' מוקפות מג' רוחותיה והכשר רוחב ז"ט עכ"ד הק' הרי סוכה מרומז באו' ב' ויש לרמוז מ"ש באלשיך סוכה דירת ארעי רומז עוה"ז דהנה העולם נברא באו' ב' דהוא צורת סוכה וכנ"ל בג' מחיצות. ונרמז מ"ש בזהר ובמקובלים חג הסוכות הוא סוד וימינו תחבקני גם סוכה הוא צלא דקב"ה צלא דמהימנותא וזה נרמז בצורת ב דבצפון אין מחיצה רק לדרום נגד אות א' שהוא מימין והצל נגד הא' שרומז על אלוף עולם ורומז אמונה כנודע וזהו וימינו תחבקני ע"י צלא דמהימנותא שהוא בימין הב' והוא א:

דרך חוקיך [אות שכז]

י:

שלא לעבוד עבודת הארץ בשביעית שנאמר שדך לא תזרע. בחי' פ' משפטים האריך ותו"ד הק' לקבוע בלבבינו אמונת החידוש כמו ששבת מורה כי ששת ימים עשה ה' כו' כן בשביעית ושבתה הארץ שבת לה' למען נדע כי הוא חידש עולמו והכל שלו כו' והוא המצווה עלינו לשבות בשביעית כו' ובזה יקנה מידות הבטחון בהש"י ויקנה מידות הנדיבות שהוא חלק מחלקי הברכה ע"כ. ובשל"ה כ' ע"ד הרמז ימי שנותינו בהם שבעים שנה. ובא הרמז שלא יהי' האדם בעוה"ז רק כגר וכתושב כי ובשביעית ושבתה הארץ שבת לה' ר"ל הארציות יהי' נשבת ע"כ יהיו עסקי עוה"ז דרך ארעי אצלו ועיקר ענינו לתכלית עוה"ב וכן רומז היובל כי אז איש אל משפחתו תשבו ותשוב הנשמה לשרשה עכת"ד ויש לדרוש סמוכות ב' מצות סוכה ושמטה להדדי כי שניהם רומזים לא' שיהי' עוה"ז ארעי ועוה"ב עיקר. ונרמז מצוה זו ביוד מן השביעי כי י' רומז מידה עשירית שהיא גם שביעית לבנין, וגם שמטה רומזות למידה שביעית מלכות כמ"ש בלק"ת. ואז ושבתה הארץ שבת לה' כי שמטה הוא שבת הארץ. ונרמז חידוש עולם כי י' אמרה שבי נקרא י"ה ה' צור עולמים. וכן כל י' אחזי הויה הרומז חדוש עולם המהווה כל הויות. וכבר נתבאר כ"פ י' רומז חומר פשוט צורה בלי תנועה ומלאכה ונרמז י' מן השביעי שבת לי"א לא תעשה בו מלאכה:

דרך חוקיך [אות שכח]

ע:

שלא לעבוד עבודת אילן בשביעית שנאמר וכרמך לא תזמר. במצוה זו יש לתת טעם כדי שידע האדם שאין שום דבר שלו וברשותו והוא רק כאריס וכפועל אצל אחרים ועי"ז יקנה קנין ענוה שכן פרי האילנות ובפרט ענבי הכרם הם נחמדים וחשובים לו מאוד והש"י שם רסן לו בל יגע בהם ובל יעבוד לגדל פרי תנובתיהם בשביעית, לידע שהכל שלו והוא הבעל הכרם והבעה"ב כגר יחשב כמש"ל ונרמז זה באו' ע הרומז ענוה כמ"ש בזוהר. וכ' בעט"צ בשם המגיד הק' מקאזיניץ זי"ע ע' צורתו נו וע' עצמו הרי ענ"ו. ומהר"ם כ' טמ"ז לאמת בנפשותינו חידוש עולם בשני עדים בשביתת שבת ושביתת שמטה. והאילנות מורים פרסום חדוש עולם ביותר לפי שהם גבוהים ורמים נראים לעין כל וז"ש שבת להויה שהוא מאמת חדוש עולם כך שביעית מאמת חידוש עולם ונרמז טעם זה באות ע הרומז עדות כמ"ש בס' רז"מ ע' רומז עדות ויש לה ב' ענפים רומז ב'

עדות וכן ע' רומז עול"ם הרי עדות על חידוש עולם. ונרמז גם מ"ש בשל"ה כי שביעית רומז ימי שנותינו ע' שנה שצריך לאסוף הכל ובשביעית שבת לה' כמש"ל ונרמז ג"כ בע' מן ויום השביעי שבת לה' אלקיך אשר אז אין מעשה וחשבון לא תעשה כל מלאכה:

דרך חוקיך [אות שכט]

י:

שלא לקצור ספיחים בשביעית שנאמר את ספיח קצירך לא תקצר. י"ל הטעם כיון שקלטתו האדמה בשבת הארץ אף שנזרע מקודם חל עליה שבת לה'. ונרמז באות י' שמילואו ג"כ גי' י' כזה יוד וזה רומז לספיחים שבאים רק ממילוי האדמה אף שנזרעו מקודם אסור. ולטעם הנ"ל לקנות קנין ענוה י"ל באות י' שהוא קטנה מכל אותיות א"ב לכן חל עליו קדושה יתירה שרותא דהויה ב"ה והוא קדוש. ושמעתי בשם מרן הצדיק הק' רבינו צבי הכהן מרימנוב זי"ע ברש"י מה ענין שמטה אצל הר סיני. ר"ל מה טעם יש לענין שמטה רק ללמוד ענוה כמ"ש בסה"ק וזהו אצל הר סיני להתדמות לה"ס שהי' ענו מכל ההרים כן ידע הבעה"ב בשנת השמטה וכנ"ל עכדה"ק:

שבת:

דרך חוקיך [אות של]

ש:

שלא ילקוט פירות אילן בשביעית שנאמר ואת ענבי נזירך לא תבצר. יש לרמוז בש מן שבת, שכן ש רומז שב"ת כמ"ש בתיקונים תמן ש' תמן ב"ת. וכן ש' רומז אילן כמ"ש בתיקונים כ"פ ש' שרשא דאילנא ש' גופא דאילנא. ונרמז שגם לאילן יש שב"ת ואסור ללקוט פירותיו בשביעית שהוא שב"ת שלו וביום השביעי שבת לה"א וזה נרמז בשין משב"ת כנ"ל:

דרך חוקיך [אות שלא]

ב:

שיספרו ב"ד הגדול ז' שנים ז"פ עד היובל שנאמר וספרת לך כו' שבע שנים שבע פעמים. בחי' כ' כדי להודיע שהכל שלו ולבסוף ישוב כל דבר לאשר ברצונו ליתן לו בתחלה ועי"ז ירחיקו עצמם מן הגזל והחמדה עכ"ד. ונרמז זה באות ב הרומז על ב' דבראשית דהוא בריאות עולם ומלואה ברצונו ית"ש והוא נתנה לאשר ישר בעיניו וכמ"ש רש"י מ"ט פתח בבראשית משום כח מעשיו הגיד לעמו כו' שהכל שלו וברצונו נתן לאשר

ישר בעיניו ואף אם ע"י סיבה ינתן לאחר אמנם לבסוף ישוב הכל אל אחוזתו ביובל לכן מצוה לספור בפה ולפרסם לכל שידעו כנ"ל בחינוך. והרדב"ז כ' וצונו הש"י לספור ז' שמיטות ולקדש שנת החמשים כדי שיהי' חידוש עולם שגור בפי כל ולפי שספירות השמטה והעומר הוא מצוה מוכרחת לכן צריך להוציא בפה ולברך על הספירה עכ"ד ור"ל לפי שהוא מצוה כוללת כל אמונתינו ופינות התורה הק' ע"י עדות חידוש עולם שהוא אלוקתו ית"ש לכן צריך לעשות מעשה המצוה להוציא בפה כמו ק"ש ולברך ג"כ עליה כמו ק"ש ושאר מצות ונרמז באות ב עד"ש בירושלמי ששואלין לב' מי בוראך ומראה בעוקץ שלאחריה על א ר"ל אלף עולם כנרמז בטמ"ז על חידוש עולם:

דרך חוקיך [אות שלב]

ת:

לתקוע בשופר ביוה"כ דיובל שנאמר תעבירו שופר בכל ארציכם. בחי' כ' שידוע דשופר מעורר לבות ב"א וענין שלוח עבדים קשה לאדוניו ע"כ לחזקם ולהזהירם נצטוינו לתקוע בשופר בכל הארץ ושהכל עושים כן שאין דבר שיחזק לב ב"א כמעשה הרבים וגם העבד מתעורר לצאת מת"י רבו אשר אהב כשמעו קול השופר ועי"כ המצוה מתקיימת לשוב הכל ברשות אדון כל עכ"ד. ובזוה"ק פקודא בתר דא לתקוע בשופר ביובל הה"ד כנשוא נס הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו כגוונא דתקיעות שופר דיובלא כלהו עבדין נפקין לחירון הכי בפורקנא בתראה בתק"ש מתכנשין כל ב"י מד' סטרא עלמא כו' ע"ש. ולפי"ז המצוה הזאת הוא סימן ואות לגאולה אחרונה ונרמז באות ת מלשון והתוית ת"ו לסימן ועפמ"ש בתיקונים ת רומז תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך שהוא רומז פורקנא בתראה כנ"ל. ובדרך מוסר י"ל בענין שלוח עבדים לחרות באות ת עד"ש הבעש"ט הק' א' הוא קרובה אל המאציל ושם הקדושה חופפות בסוד חירות מיצה"ר ואח"כ אות ב' רחוק מעט ואות ג' רחוק יותר עד אות ת' שם הוא רחוק מאוד ונמכר ליצה"ר ושם כל המחשבות זרות ומדות מגונות ח"ו בסוד רגלי' יורדות מות ח"ו והוא ת תמות ב"מ וז"ש בחי' דענין שלוח עבדים קשה מאוד בעיני אדוניו היינו לשלוח לחירות למי שהוא בחי' עבד לעבדים למלך זקן וכסיל כי כבר נשתרש בהבלי עוה"ז ותחבולותיו ויצרי מעללי איש. אמנם הש"י ברוב רחמיו מקים מעפר דל להרימו מן אות ת עד אות א' וז"ס מ"ש בזו"ח א' נחתא לגבי ת לאמשכא לגבי' וזהו ע"י הארת עולם הבינה עולם התשובה יובל עליון ובסוד השופר כנודע להמציא לו חרות בסוד ת תחי' והשיבו וחיו: לידוד:

דרך חוקיך [אות שלג]

ל:

שיקדשו ב"ד הגדול שנת היובל שנאמר וקדשתם את שנת החמשים שנה. בחי' כמש"ל שרצה הקב"ה לזכותינו בקבלת עול מלכותו והרבה"ז כ' כדי שיהי' חידוש עולם שגור בפי כל. ויש לרמוז באות ל שהוא מגדל הפורח באויר והוא סוד בינה יובל עליון ורומז שב"ד הגדול שהם למודי ה' יקדשו היובל ועוי"ל עפמש"ל במצוה קנ"ה בשם אדומו"ר הק' בס' אוצה"ח דאות ל מחבר דבר אל דבר בלשון אל וכשמתבררין ניה"ק מן הקליפה ונדבקו אל הקדושה מורה ע"ז אות ל' על חזרת אורות אל הקדושה וכן י"ל כאן באות ל מן להויה תרמוז בודאי על התחברות אל הקדושה לכן במ"ז שמקדשים השנה לעשותה בסוד יובל שער החמשים ועי"ז יצאו עבדים שהם בקליפה לחירות עולם שהוא הקדושה ומתבררים בא אות ל:

דרך חוקיך [אות שלד]

י:

שלא לעבוד אדמה ועבודת אילן ביובל שנאמר לא תזרעו. יש להבין למה נשתנה יובל משמטה שבשמטה נחלקים לב' מצות אדמה ואילן וכאן ביובל נכללים במצוה א'. וי"ל בזה משום דשמטה הוא בחי' מלכות כמ"ש בלק"ת. והנה אדמה הוא ג"כ במלכות אבל אילן הוא מדרגה גבוה ממנה כי אילן הוא בחי' ז"א דהוא עץ החיים והוא כולל הוי"ה אד"נ גי' איל"ן לכן צריך לעבודת האילן פסוק בפ"ע לפי שהוא למעלה משמטה משא"כ יובל היא בבינה שהוא למעלה יותר גם מבחי' אילן שהוא הז"א ומכ"ש מבחי' אדמ"ה לכן שניהם נכללים בפסוק א' והם מצוה אחת כי יש בכלל מאתים מנה והגבוה כולל מה שתחתיו כנודע. ונרמז מ"ז באות י' משם הוי"ה ב"ה הכולל כל שם הוי"ה ב"ה הרומז על חידוש עולם המהוה כל הויות. והנה י' הזאת כולל גם בחי' בינה ע"ד הבן בחכמה במילוי יוד כזה וד הוא צורת ה דבינה כנודע וכולל בחי' יובל שהוא הבינה ששם החירות מעבודה לבחי' איל"ן ואדמ"ה שהם ג"כ בחי' ו"ד כי אילן ו' אדמה ד והם נכללים בבטן אימא יובל ששם החירות ואין מלאכה ועבודה. ונרמז זה ביו"ד מלא מן י' דהוי"ה ב"ה כמ"ש בפע"ח בכוונת כתיבת הוי"ה ב"ה ע"ש ודו"ק. ומהר"ם כ' טעם מצות יובל שנאכל בלי עמל ויגיעה ומורה אמונה שלעתיד עתידה א"י להוציא גלוסקאות וכלי מילת ועתיד יוצר כל לחדש עולמו שממשלת התחתונים בטלה לגמרי לעתיד ע"כ. ונרמז באות י' עד"ש באותיות דר"ע יוד רומז על שכר שעתיד הקדוש ברוך הוא ליתן לצדיקים:

דרך חוקיך [אות שלה]

ה:

שלא ללקוט ספיחים ביובל שנאמר ולא תקצרו את ספיחיה. נרמז באות ה ראשונה ה' עילאה עפמ"ש בזוה"ק בהר ק"ח ע"א ת"ח ההוא ה נייחא היא דעילאי ותתאה בג"כ ה עילאה ה תתאה נייחא דעילאין נייחא דתתאין ה עילאה ז' שנים ז"פ ה' תתאה ז' שנים בלחודייהו דא שמטה ודא יובל עכ"ל הק' הרי ה עילאה רומז יובל. ופרטיות מצוה זו אף הספיחים שנזרעו מקודם וצמחו ממילא עם זאת אסור ללקטם כי יובל היא ה' עילאה חירות לגמרי אף שאין בו עבודה וי"ל ענין ספיחים הם הנשמות הישנות שכבר נזרעו ונוטעו מכבר אשר עתה קוצרים ולוקטים הנשמות הישנות אבל לעתיד לבוא יבואו נשמות חדשות בעולם כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי ולא ילקטו הספיחים לצורך מ"ן ונרמז בה ראשונה שהיא בחי' נשמה שלא יקצרו הספיחים נשמות ישנות ביובל היינו לעתיד לבא רק נשמות חדשות:

דרך חוקיך [אות שלו]

ו:

שלא לאסוף פירות אילן ביובל שנאמר ולא תבצרו את נזיריה. יש לרמוז באות ו הרומז אילן כמ"ש בזוהר ו דא עץ החיים. וכן ו רומז על בחי' ז"א הכולל גם נוקבא שהוא עומדת אב"א מחזה שלו ואז הוא בהיכל קדשו בחי' הוי"ה אד"נ גי' איל"ן. וכן עד"ש ברז"מ ו"ו רזא דדכר ונוקבא שנכללים יחד הרי אילן ורומז אשר עתה כל היחודים שאנו עושים בתו"מ הוא רק בבחי' איל"ן רזא דזו"נ אבל לעתיד ביובל יהי' עלי' באותיות י"ה ולא נאסוף פירות האילן לבד כי יהי' יחידא עילאה או"א הוי"ה אהי"ה כביכול. ועוד רומז לא תבצרו את נזיריה על ענין מצות ומע"ט ותורה אשר אוספין וכעת שולט היצה"ר ולפעמים לומדים שלא לשמה ולהתפאר ולקנטר ח"ו ופירוש אוספין מלשון אסוף אסיפם ח"ו. ועי"ז נותנים חיות ח"ו לסט"א. ונקרא בצירה מלשון מיעוט שממעטין כח הקדושה ואינם עולים לבחי' כתר הראוי למלך הכבוד שיהי' בשלימות לשם שמים ויהי' נזירה מלשון נזר וכתר או נזיריה מלשון נזורו אחור מה שנפרש מן הקדושה והכוונה הראוי' אבל לעתיד ביובל לא נאסף ונמעט פירות האילן שהם תורה ומע"ט של האדם הנקרא אילן ולא תבצרו לא תמעיטו את נזיריה הכתרים מן תורה ומע"ט ביובל כי אז יהי' חירות מן היצה"ר ולא יערבב עוד מחשבות האדם שהוא האילן רק נעשה הכל לש"ש וליחוד אילן הק' עד הכתר:

דרך חוקיך [אות שלז]

ה:
לדון דין מקח וממכר שנאמר וכי תמכרו ממכר לעמיתך כו'. בחינוך כ' מצוה זו השכל מחייב כי ע"י דין תורה מתקיים ישוב ב"א עכ"ל ונרמז זה באות ה הרומז ישוב ב"א בעולם הזה כי עוה"ז נברא בהא. ונרמז בהא אחרונה שהוא נגד עולם עשי' שהיא עולם המעשה עד"ש וברכתיך בכל אשר תעשה והוא מסחר ומקח וקנין הכל נגמר ע"י ה והנה ה מלכותא קדישא ושם דינא דמלכותא ששם ע' סנהדרין גומרים הדין וזהו ישוב ב"א בעולם המעשה:
אלקיך:

דרך חוקיך [אות שלח]

א:
שלא להונות חברו בממון שנאמר אל תונו איש את אחיו. בחינוך כ' שזה דבר שהשכל מחייב שאין ראוי לזכות בדרך שקר ומרמה אלא כ"א יזכה בעולמו באמת ויושר ולכ"א יש תועלת בזה כי כמו שהוא לא יונה אחרים כך אחרים לא יונו אותו נמצא מתקיים ישובו ש"ע עכת"ד. ובעיר מקלט כ' דהמאנה כופר בהשגחת הש"י והנהגתו וסובר שעי"ז יצליח ויעשה חיל ע"כ ויש לרמוז ענין זה באות א מן אלקיך רומז אלוף עולם המשגיח בך אלקי"ך וכן משגיח על כ"א להספיק לו כפי גזירתו ורצונו ית"ש לא העדיף המרבה ולא יחרך רמי' לידו ולמה ירמה את חבירו. וכן א רומז אמ"ת למו"ד פי"ך כמ"ש באודר"ע וכ' שם אמ"ת למו"ד פי"ך כדי שתזכה לעוה"ז הרי דע"י אמת הוא מצליח גם בעוה"ז לכן לא יונה בשקר ותרמית. ובפרד"ס שער א' פ"ט בפסוק שמע כו' מן אלקינ"ו מוכיח יסוד ההשגחה. ולפ"ז גם אלקיך רומז השגחה פרטיות בכ"א והוא טמ"ז כנ"ל. ומהר"ם כ' במצוה זו מה שלקח יעקב הברכות מעשו בערמה כי שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדה"ר שקבל הקללות ע"י הנחש בערמה לכן אין כאן משום אל תונו איש את אחיו עכ"ד ור"ל כי עשו הוא הנחש כנודע גבר נחש ירכון ושילם לו כגמולו כמו שהנחש גרם לו אז הקללות והארור בערמה לכן לקח עתה ממנו הברכות. ויש לומר עוד דארז"ל ששואלין לאדם אחרי פטירתו נשאת ונתת באמונה וי"ל בלשון באמונה דהי' לומר ביושר או באמת אך אמונה פי' אם הי' לך אמונה שלימה בהש"י והשגחתו א"כ נשאת ונתת ביושר ובצדק כי למה לך להונות ולרמאות כי אין להוסיף על גזירות הבורא וכנ"ל. ובזה יונח מה שהקשו בתוס' הלא ארז"ל אין תחלת דינו של אדם אלא על ד"ת ולמה אמרו ששואלין מקודם

נו"נ באמונה ולהנ"ל יונח דשניהם צדקו יחדיו דאם נו"נ באמונה א"כ לא הי' משתדל הרבה בסחורה והי' לו פנאי לקבוע עתים לתורה ואם לא נו"נ באמונה רק כדרך העולם להרבות בסחורה ולרדוף יומם ולילה על המחי' ועל הכלכלה ולהיות נודד ללחם איה כל ימיו א"כ הוא בטל מדברי תורה תמיד ר"ל: ונרמז גם זה באות א הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע. אלף אמונתי לישראל פקדתי ובאלשיך כ' ואל תחשוב כי רק בחברך אתה נוגע כי אני ה' אלקיכם אלקי שניכם כי נפשו חלק אלוק כמוך נמצא אתה מאנה למי שאני מכנה אלקותי עליו עכ"ד. ונרמז באות א הרומז אלוף עולם וקבלת מלכותו א דאלקיך:

דרך חוקיך [אות שלט]

ל:

שלא יונה רעהו בדברים שנאמר ולא תונו איש את עמיתו. בחי' כ' שעי"ז נעשה שלום ואחדות בין הבריות והוא תיקון ישוב עולם ולהיפוך נעשה מחלוקות וריב וגדול השלום ויש לרמוז באות ל הרומז על חיבור דבר לדבר מלשון עושה לו למודי"ם שהוא ענין חיבור זה לזה והוא כטעם הנ"ל במצוה זו להרחיק הפירוד והמחלוקות ולהרבות שלום בעולם. וכן רומז למ"ד שהוא רומז למוד"י ה' ורב שלו"ם בניך ואמרו רז"ל ת"ח מרבים שלום בעולם והוא ע"י שדיבורם בנחת עם הבריות וכן אמרו הוה מקדים שלום לכ"א. כי כן למודי תורת ה' אוהבים שלום שכל נתיבותיה שלום ומרחקים עצמם מן ריב ומדון ואונאת דברים. והבחיי כ' ארז"ל כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה לפי שהמתאנה מצטער ביותר ומחליש דעתו ולבו נכנע על צרתו ומתפלל מתוך דאגות לבו בכוונה ונשמע עכ"ד. ונרמז זה באות ל עד"ש בתמונה ל מפני מה ראשו כפוף למטה כי רם ה' ושפל יראה כטעם אשכון את דכא וה' יריב ריבם לכן חלילה להונות לרעהו ולצערו בדברים:

דרך חוקיך [אות שם]

ה:

שלא למכור נחלה בא"י לחלוטין שנאמר והארץ לא תמכר לצמיתות. בחי' כ' כטעם היובל להשריש האמונה שהוא חידש עולמו והכל שלו וברצונו נתן כל חלק לאשר ישר בעיניו וברצונו להחזיר לבעלים ביובל לכן לא ימכור נחלה בא"י שכן הי' ברצונו שתהי' דוקא לאיש שנפלה לו בגורל לא לזולת והמשנה הוא משנה רצון הקדום בבריאה ובחידוש ע"כ. ובעטרת זקנים כ' לפי שא"י היא מיוחדת להש"י וכאלו הארץ הנבחרת

בית מושב האל ית' והוא בעה"ב והארץ היא מסוגלת בטבעה להדבק בעם היושב בה הניצוץ האלקי והשגחה האישיות בלי אמצעי עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז כי איך ימכור האדם מה שאינו שלו וחזקתם חזקה בטעות היא בערככם אתם תושבים אבל בערכי אתם גרים כי אתם הווים נפסדים ואני חי וקים לעד ע"כ. ויש לרמוז באות ה הרומז חידוש עולם כי נברא באות ה והוא כטעם החינוך הנ"ל. ועוד ה רומז ארץ ישראל שהוא בחי' מלכות שמים וזהו והארץ שהוא ה כמ"ש בזוה"ק כ"פ לא תמכר לצמיתות בסוד וכבודי לאחר לא אתן ולרמז זה אסור למכור נחלה בארץ ישראל ואם מכר אין במכירתו כלום שכן ה' אינה מקבלת טומאה כמ"ש באודר"ע והיא כי ה' רומז שכינה הקדושה שעלי' נאמר ה' שוכן אתם בתוך טומאתם ולא תמכר לעולם והבן:

דרך חוקיך [אות שמא]

י:

להחזיר הקרקעות ביובל שנאמר ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ. בחינוך כטעם הנזכר סי' של"א וסי' ש"ם לרמוז שהוא חידש העולם והכל שלו וברצונו להחזיר למי שנתן בתחלה. ונרמז באות י' רומז ראשית הבריאה והוא חידוש העולם כי י' הוא ראשית היולי וראשית כל הציורים מכתב הראשון שא"א לצייר שום צורה בלתי אם נצטייר נקודה י' מקודם כמ"ש בס' ברכ"ע. ובשל"ה כ' טמ"ז לידע שכל קניני עוה"ז אינם שלו ולא יתגאה במה שזיכהו הש"י ע"ש. ונרמז באות י' הרומז ענוה דהיא קטנה מכל האותיות ורומז שצריך האדם להקטין עצמו וכנ"ל. והנה בסוד גאולה תתנו לארץ נרמז סוד סמיכת גאולה לתפלה יחוד יסוד ומלכות אשר נעשה בזה המצוה ע"י יובל עליון כביכול והוא סוד י' הרומז בחי' יסוד י' זעירא רזא דברית וכן רומז מידה י' מלכות הרי שניהם נרמזים ביוד והוא עד"ש בזוהר לך צ"ה ע"ב אשריך ארץ שמלכך ב"ח דא ארץ דלעילא כו' ועלה כתיב ארץ אשר י"א דורש אותה תמיד לא תחסר כ"ל בה כ"ל דייקא]דהוא יסוד[וכ"כ למה מפני שמלכך ב"ח מהו בן חורין כד"א יובל היא כו' ע"כ הרי דע"י יובל דהיא ארץ דלעילא נעשה חבור כל עם ארץ התחתונה שהם יסוד ומלכות גאולה לארץ ורומז מצוה זו וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות שמב]

ך:

לדין דין בתי ערי חומה שנאמר ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה. באוצה"ח כ' טמ"ז בתי ערי חומה סוד דעת עליון וכ"ז שלא עבר עליו יב"ח לא השיג שער החמשים ועדיין אינו שלו ורשות ליקח ממנו בד"ת אבל כשנכנס משהו תוך חודש י"ג השיג שער החמשים שער החירות אשר לוא חומה והמקיף והוא בחי' אין ולא. ואז נחלט לו האור והשפע לחלוטין ולית מאן דימחא בידו עכ"ד הק': ויש לרמוז זה באות ך שהוא דעת עליון עיין בכוונת ברוך בסידור ך' רומז דעת עליון שער החמשים. ובכוונת נפילת אפים ך' רומז יחוד או"א שהוא יחוד עליון ונורא שהוא למעלה מבחי' יובל לכן לא יצא ביובל וכנ"ל ובחינוך הטעם כדי שישתדל לגאול תוך השנה לגודל חיבת הארץ ורומז שיהי' לו יד פשוטה להשיב שבותו אשר מכר נחלה כזאת בא"י וישים נפשו בכפו לגאול ויהי' לו כף פשוטה לפדות ולתת מחירו. וי"ל עפמ"ש רז"ל בעתה אחישנה לא זכה בעתה זכה אחישנה. וזהו וכי ימכור איש זה הקב"ה בית מושב עיר חומה זה ביהמ"ק והיתה גאולתו עד תום שנת ממכרו זה בחי' בעתה ח"ו אבל אם יזכו אחישנה ימים תהי' גאולתו ימי"ם מיעוט ימים של הקב"ה הוא שני אלפים ימות המשיח ואף בתחלתם יבא אם יזכו כי יכריעו הזכיות לכף זכות כנרמז בכף פשוטה כמ"ש בפרד"ס באות ך':

לא:

דרך חוקיך [אות שמג]

ל:

שלא לשנות בערי הלוים לעשות מעיר מגרש וממגרש עיר ולא מגרש שדה ולא שדה מגרש שנאמר ושדה מגרש עריהם לא ימכר. ורז"ל דרשו האי לא ימכר לא ישונה בחי' כ' לפי שערי הלוים מוכנים לצורך כל השבטים לכן בדין הוא שאותם הערים אשר יד הכל שוה בהם יהיו בתכלית היופי ואדון החכמה תיקונם להגביל גבולם כי כן הטוב, והמשנה גורע עכ"ד ונרמז באות למד הרומז על הדעת כמש"ל כ"פ והנה הדעת הוא המגביל כל דבר ומבדיל ואם אין דעת הבדלה מנין להבחין בין מדרגה עליונה לתחתונה. והנה מבואר בסה"ק ובפרט בפרד"ס עיר היא בבינה ושדה במלכות שמים אשה שדה דבעלה ומגרש י"ל דהוא מקום פנוי לקליפות כנודע בסוד תחום שבת הסביב לעיר וכ"כ בס' אמרת הצרופה ע"ש בטעמו. והנה כל ג' בחי' הנ"ל נרמזים באות ל שיש בו ג' קוין כמ"ש בשעג"ע והנה קו עליון הוא מגדל הפורח באויר והיא בינה בחי' עיר וקו אמצעי הוא חג"ת רומז לשדה דבעלה הת"ת לאשר קומתה מגיע עד הת"ת דהיינו ב' שלישי ת"ת אחורי ז"א בעלה ורגל התחתון הוא נה"י אשר נעשה לפעמים מקום פנוי לקליפות עיין

בסוד קבלת שבת הרי נרמזו באות ל' ג' הגבולים הנ"ל אשר נגבלו בבחי' השכל ודעת בבחי' למד לכן אין לשנות:

דרך חוקיך [אות שדמ]

א:
שלא להלוות לישראל ברבית שנאמר את כספך לא תתן לו בנשך. בחי' כ' מפני שהש"י חפץ בישוב עמו וע"י רבית הנכסים מתמוטטין כי פתאום מוצא עצמו חסר מכל ונשאר ריקם עכ"ד. ובכלי יקר כ' כי הרבית מורה חוסר בטחון בהש"י כי הריוח שלו ידוע ומן ה' יסיר לבו עכ"ד. ובס' אלה המצות כ' שהוא מחוסר אמנה כי אם אין לו בטחון אינו מאמין בהש"י כ"א הי' לו בטחון הי' עושה חסד להלוות לעניי ישראל חנם לכן מותר ליקח רבית מעכו"ם כיון שהם אינם בעלי חסד כן לא יעשה עמהם חסד עכ"ד. ובס' פנים יפות כ' כמ"ש רז"ל הזכות יש לו קרן ויש לו פירות. עבירה יש לה קרן ואין לה פירות ועבירה שעושה לה פירות יש לה פירות. ופירוש פירות המצות הוא מה שנותנים בעד המתנת שכר הקרן לעוה"ב אבל עבירות אף שממתינים לענוש לעוה"ב אין לו עונש בעוה"ז בעבור זה. אבל המלוה ברבית יען דעושה פירות ע"י העבירה בשכר המתנת מעות. לכן יש לו פירות בעוה"ז בשכר המתנת העונש הקרן מדה כנ"מ עכ"ד. ויש לרמוז באות א הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע אלף אמונתי לישראל פקדתי והוא אמונת אלף עולם אשר כל יכול להרויח ולפרנס בלא רבית לכן אסור ליקח רבית כי יכפור ח"ו באמונת אלף עולם וז"ש רז"ל המלוה ברבית כופר באלקי ישראל ולא עוד אלא שמביא עדים וכותב וחותם פלוני כופר באלקי ישראל והוא לפי שנאמר שם אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ להיות לכם לאלקים והוא אינו משגיח ע"ז ועובר ומלוה ברבית וזה שי"ל אל"ף גי' ל"א יהי"ה ל"ך והכופר ח"ו פוגם באות אלף וכן נרמז מ"ז במנין שמ"ד למנין תרי"ג רומז כנ"ל שהוא כופר ח"ו ר"ל ויש ג' מצות ברבית בפ' משפטים לא תשימון עליו נשך וכאן ובפ' תצא לא תשיך. והמה נרמזים באותיות ע' א' ד' בעשרת הדברות והנה עא"ד גי' בטחו"ן שהעובר הוא מחוסר בטחון והמקיים יש לו בטחון. ועוד רמז ע"ד א' ר"ל כנ"ל שהעובר מביא עדים כנ"ל והמקיים אלף עולם הוא עד עליו שמאמין בו ושם בטחונו עליו ועוזר לו:
תעשה:

דרך חוקיך [אות שמה]

ת:
שלא לעבוד בעבד עברי דברים המיוחדים לעבד כנעני ר"ל דברים שיש בהם עינוי ביותר ובזיון ושפלות שנאמר לא תעבד בו עבודת עבד. בחי' כ' כדי שיתן אל לבו כי האומה שלנו נכבדת מכל האומות ומתוך כך יאהב אומתו ותורתו גם יחשוב כמו שזה נמכר לו כן אפשר שיקרה לו או לזרעו אם יגרום החטא ויזהר מחטוא ועוד שילמד עצמו במידת החסד והרחמים עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שהוא עבד יוצר כל ואיך ישתעבד בו כעבד לעבדים ולהיות עם קדוש ממחצב הקדושה גם הגופות לא יהיו משועבדות זולת ליוצר כל עכ"ל. ונרמז באות ת אשר צורתה ב' דלתין דלת קטנה תוך דלת גדולה רומז עבד לעבדים. עבד קטן לאדם והאדם עבד לגדול דעה. לכן האדון הגדול יש לו יותר חלק בהאדון ובהעבד לעבדים כי ביד כל אדם יחתום וחותם המלך האדון הגדול הוא על כל נפשות בית ישראל עכ"ד. והנה נרמז באות ת שהוא החותם כמ"ש בגמרא ובזוהר. וחותם המלך האדון הגדול הוא קודם לחותם האדון הקטן לכן אין להשתעבד בו ביותר ותו"ד אוצה"ח ע"פ רמז מוסר עפמ"ש בע"ח קאבי"ע פ"א ד' יסודות נפש הבהמית המה כפולים ד' מסטרא דטוב אשר שוכן עליהם כתנות אור עבד עברי וד' מסטרא דר"ע עבד כנעני כתנות עו"ר מספר עב"ד כנע"י ובא האזהרה שלא לעבוד בע"ע עבודת בזיות כעבד כנעני שהיא משכא דחויא הממונה על תאות עוה"ז וע"ע דהוא יצ"ט אסור לשתף בו עבודת עכ"נ בתאוה מאוסה רק יקדש במותר לו בעוה"ז ואז טוב לו עמך ויכנע היצה"ר עכ"ל וההולך אחר תאות עוה"ז מוריד תאו תאוה וגבול למקום הקליפות עכ"נ עכ"ד לפ"ז נרמז בתאו עד"ש באודר"ע א"ת ת' אלא תאו שהאדם מתאוה בכל יום בכל דבר:

דרך חוקיך [אות שמו]

ע:
שלא ימכור ע"ע על אבן המקח בהכרזה כדרך שהעבדים נמכרים שנאמר לא ימכרו ממכרת עבד. בחי' שאין ראוי להקל בכבוד חברו אף שגרמו לו עונותיו לזה אולי גם הוא או זרעו יבואו לידי כך עכ"ד. הנה טעם זה רומז להתנהג בענוה ושפלות ביותר ואף נגד פחות ונמבזה כזה לא יתגאה להקל בכבודו ונרמז זה באות ע' הרומז ענו גם כ' שם בזהר בהקדמה עין רומז עון רומז ג"כ הנ"ל אף שנמכר העבד ע"י עון לא יתגאה כנגדו רק יתנהג בענוה כי אולי ימצא גם בו עון או בזרעו וכנ"ל. ומהר"ם כ' טמ"ז כי הם בני אל חי ואיך יזלזלו הם למכרם כמו עבד כנעני ע"כ. ונרמז באות ע הרומז ע' נפש לבית

יעקב לכן אין לזלזל בו. ונרמז מ"ז במספר שמ"ו למנין תרי"ג לרמוז כי שמ"ו הק' שורה על אדם מישראל כמ"ש החנוכי הפלואי כו' לכן אין לזלזל בו:

דרך חוקיך [אות שמז]

ש:

שלא יעבוד בע"ע עבודת פרך שהיא עבודה שאין לה קצבה או שלא לצורך שנאמר לא תרדה בו בפרך. בחי' כנ"ל שאין להקל בכבוד בר ישראל. ומהר"ם כ' כדי שלא ישלוט עליו אדון זה שכבר יש לו אדון אחר ירדנו ויורידנו עד עפר עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ש עד"ש באודר"ע ש' רומז ג' קדושות קדושת הקב"ה וקדושות ישראל וקדושת שבת עכ"ל. הרי נרמז גם קדושת ישראל בשי"ן שהיא זיו השכינה כמ"ש בתמונה ש רומז זיו שכינה לכן צריך להתנהג עם בן ישראל ע"ד נעימות וכבוד בזיו והדר לא בבוז וקלון. ועוד י"ל עד"ש איזה דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם. וביארתי בס"ד עד"ש הרמב"ם כי האדם צריך ללכת בדרך הממוצע בכל המידות. וידוע דת"ת היא קו הממוצע ומכריע בין חסד לדין ונקרא מידה זו רחמי"ם וידוע דת"ת נקרא ע"ש אדם כמ"ש כתפארת אדם וכן שם מ"ה ב"ה גי' אדם הוא בת"ת והוא רחמים. וזהו הדרך ישרה שיבור לו האדם בכל מידותיו כל שהוא ת"ת לעושיה ר"ל מידה הממוצע והוא ת"ת לו מן האדם ר"ל מן שם אדם והוא ת"ת יעק"ב שהוא אדם. והנה נרמז זה באות ש' שהוא נגד יעקב כמ"ש בזהר ויחי דף רכ"ד ש' ג' קוין והעיקר הוא האמצעי המכריע והוא יעקב. וכן ש' גי' ברחמי"ם רומז מ"ז להתנהג עם העבד ברחמי"ם ולא ירדה בו בעבודת פר"ך גי' ג"כ ש והוא ש' דשקר והוא נק' פר"ך המפרכת הגוף שהוא ת"ת גופ"א גוף הקדוש ת"ת יעקב רק יתנהג ברחמי"ם ש' דקשוט אמת ליעקב ות"ת לו מן האד"ם והבן:

דרך חוקיך [אות שמח]

ה:

לעבוד בעבד כנעני לעולם שנאמר לעולם בהם תעבודו. בחי' כ' מפני שבני ישראל נבחרים לעבודת הבורא ב"ה לכן ראוים הם להיות להם עבדים לשמשם כ"א אין להם עבדים מהאומות יוכרחו להשתמש באחיהם ולא יוכלו לעבוד הש"י ומהר"ם כ' טמ"ז כדי שיהא השמאל תמיד משועבד אל הימין ואז ימין ה' רוממה לעשות חיל עכ"ד. ונרמז באות ה הרומז עולם עשיה והוא ה' מן תעש"ה עפמ"ש במעבר יבק מאמר ב' פל"ד עבד

כנעני הוא בסנדלפון וכן סנדלפון גי' דא עבד כנעני וסנדלפון הוא בעשיה רומז תעשה כל מלאכה דוקא עבד כנעני ועי"ז ימין ה' רוממה ויהיו ב"י פנוים לעבודתו ית"ש ויגבור ימין ה' על שמאל ונסמך לעולם בהם תעבודו ובאחיכם כל ב"י לא תרדה והוא כמ"ש בחינוך בטמ"ז כדי שלא יעבודו בב"י כדי שיהיו פנוים לעבודת ה' ולתורתו לייחד קוב"ה אות ה' ולאוקמא שכינתא מעפרא כנרמז בהא מן תעשה:

כל:

דרך חוקיך [אות שמט]

כ:

שלא להניח לנכרי לעבוד עם ע"ע בפרך שנא' לא ירדנו בפרך לעיניך. לפי טעם החינוך במצוה שמ"ז שלא יזלזל בכבוד בן ישראלי נרמז באות כ הרומז כבוד מלכותו כמ"ש באודר"ע כ רומז כבוד מלכותך יאמרו כטעם כי חלק ה' עמו לכן חלילה להניח למשול בהם עם נכרי לזלזל בכבוד מלכותו ית"ש. ועוד נרמז עפמ"ש בתמונה כ רומז לאברהם שהוא עשרים דור מאדה"ר. והנה אברהם ע"ה זה מעשה"ו לגייר ולהכניס נפשות תחת כנפי השכינה ולשעבדם להשי"ת ואנחנו זרע אברהם עבדו אין לנו להניח ההיפוך אשר גוי נכרי ישעבד עם נפש ישראל לכן עלינו להשתדל להוציאו וע"י שלא נעזוב לעבוד עמו בפרך יוציא אותו מידו או ימכרו לישראל. עוד ירמז כף כפופה מלשון כפיה כשידינו תקופה שלא ירדנו בפרך ובסוד ועתיק יומין יתיב על כורסיא לאכפייא לכל חילין דלהון:

דרך חוקיך [אות שן]

ל:

שלא להשתחוות על אבן משכית אפי' לשמים שנאמר אבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה. הרמב"ם כתב טמ"ז מפני שהיו עושין כן לע"ז וכ' בחינוך ע"ז מפני שנראה משתחוה לאבן עצמה אחר שהכינוה וציירוה והיא נאה אבל המשתחוה על בגדים נאים אין חשש מפני שהבגד הוא דבר כלה ואבד אבל האבן הוא קיים ויש לו מזל בשמים יש לחשדו עכ"ד. ונרמז באות ל שהוא גבוה מעל גבוהים וגבוה עליהם כמ"ש בתמונה ורומז הקב"ה גאה על כל גאים מתנשא לכל לראש וכל מערכות ומזלות השמים כולם מוכנעי' וצבא השמים לו משתחוים לכן אין להשתחות על א"מ לפי טעם הנ"ל ואף שלבו לשמים ירחיק מן הכיעור והדומה. ובס' אמרת הצרופה טמ"ז לפי שעיקר העבודה הוא שבירת הלב וע"ז באה השתחויה בפישוט ידים ורגלים להשפיל א"ע לעפר ממש

ע"כ צוה הש"י שלא לתת אבן משכית לזכור להסיר לב האבן ממנו ולהשיג לב בשר וזה רומז שלא לתת אבן משכי"ת שעושה מחיצה וסיכוך בינו ובין הש"י הוא היצה"ר הנמשל לאבן עכ"ד. ונרמז זה באות ל הרומז ל"ב ורומז להסיר לב אבן ולקנות לב בשר לב נשבר ונדכא ולהסיר מחיצת הברזל מלבבנו לאבינו שבשמים:
מלאכה:

דרך חוקיך [אות שנא]

מ:
לדון דין ערכי אדם כ"א לפי שנותיו יתן כמבואר בפרשה איש כי יפליא לנדר נדר בערכך נפשות לה' והיה כו'. בחינוך כ' כל חלק שבאדם הוא הדבור ובזה יקרא נפש חיה ות"א לרוח ממללא כו' ואם יפסיד האדם זה החלק ישאר גוף מת ע"כ נתחייב האדם לקיים דבורו בדברי שמים מ"מ כגון בהקדש וצדקה ואף בעניני העולם חייבו חכמים לקיים דבור עכ"ד. ומהר"ם כ' להודיע כי הנשמה אתה צריך להעריכה כמו שהיא לפני הש"י כי הנפשות הם לה' עכ"ד. ובס' עיר מקלט מביא מדרש אם אתם מביאים לפני ערוכין מעלה אני עליכם כאלו הקרבתם נפשותיכם לפני אמר הקב"ה בזכות ערוכין אני מציל אתכם מגיהנם שנאמר בו כי ערוך מאתמל תפתה וכ' בעי"מ ונכון הוא כי יש אדם שממונו חביב עליו מגופו וכשמביא פדיונו בזה יכופר עונו וינצל מגיהנם ושכרו אתו ע"כ. ונרמוז באות מ שהוא בחי' מלכות כמ"ש בפרד"ס ובזוהר כ"פ מ"פ עלמא תתאה וכ"כ בסה"ק מ"פ דהיא פתיחא לבעלה והוא מדה ז' וצורתה נ"ו ומלואה מ"ם הרי גי' ממון ועם ז' מידה שלה הרי קמ"ג רומז שקלים של כל ערוכין המבוארים בפרשה לזכר ולנקבה והם מבטלים הקללות שבתורה ובמשנה תורה שהם במספר קמ"ג כמ"ש בבעה"ט ומכפרים על גוף ונשמה וכן נרמז בצורת מ' נ"ו גוף הוא ו' נשמה הוא נ' כמ"ש באודר"ע הרי נרמז באות מם שקלי ערכין מצילין גו"נ מכל רע ומגיהנם ע"י ממו"ן ויש לרמוז ברש"י ז"ל שאמר על כפל הכפין של ערכך לא ידעתי מאיזה לשון הוא. ע"פ הידוע בסוד כ"ך עלה במחשבה וכ' בפע"ח שער נפילת אפים כ' כפופה רומז יחוד התחתון וכ"פ רומז יחוד עליון וזהו ענין מס"נ בגוף ונשמה שעושין בנפילת אפים בסוד כ"ך ב' כפין הנ"ל עלה במחשבה שנרמז על ר"ע עש"ה. והנה ע"י עירוכין מעריכין ג"כ גו"נ יחד להש"י ופודין אותם כנרמז בב' כפין הנ"ל וזהו בערכ"ך נפשות להויה ב' כפין ונרמז באות מ' שמספרה ב' כפין הנ"ל וצורתה כ"ו שהם גוף ונפש אשר נערכין יחד ותוכן דברי אדומו"ר באוצה"ח

דעיקר סוד ערוכין לתקן צלמו יצה"ט ויצה"ר להסיר הרע מצלם והם ב' יצרין ב' כפין ונרמז במ"ם כמבואר באות מ' דצלם כולל כל הצלם עש"ה:

דרך חוקיך [אות שנב]

ל:

שלא להמיר בהמה בבהמה חולין בקדשים שנאמר לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב. בחי' כדי לקבוע בלבבינו מוראות הקודש לכן משתקדש הבהמה תהי' בקדושתה לעולם ואם יוציא מפיו להפקיע קדושתה תתפשט הקדושה בה ובחברתה עכ"ד. ומהר"ם כ' כיון שהמלך מנותיו לעבדיו זכו בה בני משמרתה ואיך יכול להחליף פתבג המלך וחלה על שתיהן ויוצר כל אינו ממיר אותנו באומה אחרת גם אנו לא נמיר עכ"ד. והרדב"ז כ' הקב"ה הבדיל בין קודש לחול וזה רוצה להוציא הקודש לחול ולהכניס החול לקדש לכן ילקה ולא הועיל מעשיו ושניהם קדש ועוד שמא זה הנשמה תם עונו בגלגולה ועתה תעלה למקום הראוי לה וזה רוצה לדחותה ומזמין הקב"ה לזה המימר כיוצא בראשונה ושניהם עולים ונתקנו כי הקב"ה חושב לבל ידח ממנו נדח עכ"ד. ויש לרמוז באות ל הרומז לבחי' דעת הטוב המעמיד כל קומת הקדושה כי ע"י הדעת נעשים כל היחודים ונגבלו הגבולים וכל העליות וירידות הכל ע"י דעת דקדושה. ורומז שאין להחליף טוב ברע ולהיפוך שהוא בסוד עץ הדעת טו"ר שהי' עי"ז מה שהי' אז. ועתה הכל בסוד התיקון ע"י דעת הטוב. וביותר יש לתת תבלין לפמ"ש בס' שעג"ע ל רומז חוט המתקלא שהוא סוד התיקון היושר ע"י קוין להעלות הקדושה שלא יפלו עוד ולא ישברו כלים דקדושה ולהחזיק האורות ורומז שלא יעשה מקודש חול ח"ו להמיר בקרבן לערב טו"ר ח"ו שהוא סוד השבירה שנפלו הניה"ק. ואף אם כבר עשה כן לא יועיל מעשיו כי ע"י המתקלא ישוב הכל לשרשו ויהי' שניהם קודש:

דרך חוקיך [אות שנג]

א:

אם עבר והמיר מ"ע שיהי' הוא ותמורתו קודש שנאמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש. הטעמים נתבארו במל"ת הקודמות. ונרמז באות א אלף חכמה שהוא בחי' קודש. והנה א אינה משתנה צורתה ואינה מקבלת תמורה כי אף אם יהפכנה לצד אחר תשאר צורת א בקדושתה וזהו הנרמז באלף חכמה שהיא קודש אשר קודש אינה מקבל תמורה אך בהוויתה יהא. ונרמז מ"ש מהר"ם הנ"ל במצוה הקודמת ויוצר כל אינו ממיר אותנו גם

אנחנו לא נמירנו ח"ו באות א הרומז על הקב"ה אלף עולם ראשון ואחד ואינו מקבל תמורה ח"ו כי אחד הוא ואין שני ולא כאחד המין כו'. כנרמז באות א וגם אנחנו בערכינו נקראים אחד כמ"ש ומי כעמך ישראל גוי אחד כו' לכן לא ימירנו אלקינו לעולם וכן כל עניני קדושה שהם קודש לה' אינם מקבלים תמורה וחילוף כי נשארים כמו בחי' א' באחדות:

דרך חוקיך [אות שנד]

כ:

לדון דין ערכי בהמה בין קדשי מזבח שנפל בה מום ובין קדשי בה"ב אף שלא נפל בה מום ופודין אותם צריך הכהן להעריך אותה כמה שויה שנאמר והעריך הכהן אתה. ויש לרמוז באות כ הרומז הכרעה עד"ש בפרד"ס כ' רומז ב' כפות מאזני צדק להכריע וכאן מכריע הכהן ומעריך בדעתו וגם ע"פ משפט הלשון יש כ' הדמיון והערכה כמו כמוני כמוך ונרמז עוד כ רומז כהן כמ"ש בס' רזא מהימנא וי"ל לפי שכהן הדיוט בנצח כמ"ש בכנ"י. והנה בנצח אות כ מאותיות בג"ד כפר"ת כמ"ש בלקוטי ש"ס לכן רומז כ על כהן שהוא יכריע ויעריך ועי"ז תצא לחולין ע"י הכרעת הכהן בכ"ף משקלו:

דרך חוקיך [אות שנה]

ה:

לדין דין ערכי בתים שנאמר ואיש כי יקדיש את ביתו קודש כו'. בחי' כ' שרצה הש"י לתת בלבבינו מוראות הקודש ואף שהי' מחסדיו לתת מקום לפדותם צוה להוסיף חומש בפדיון כדי שלא לפחות עכ"פ מדמיו עכ"ד. ונראה לתת תבלין לדה"ק מ"ש צוה להוסיף חומש והוא לפמ"ש לתת בלבבינו יראת הקודש כי חומש רומז אות ה שהוא בחי' יראה שכן ה הוא בחי' מלכות אשה יראת ה' לכן ניתן זה ההוספה לערכי בתים כי כל בית הוא בחי' יראה בחי' גבול וצמצום שהוא בחי' היכל ה' וז"ש ויהי כי ירא"ו המילדות את האלקים ויעש להם בתי"ם מדה כנגד מדה. לכן ניתן ענין חומש דוקא לבעלים הפודים ולא לאחרים יען כי הם עצמם המשיכו על הבית הקדושה אין בדין שיפדה בשוה רק לתת מורא הקודש עליו בחי' ה שהיא חומש ועי"ל כי יש ד' בחי' נשמ"ה גו"ף לבו"ש ה"יכל שהם נגד ד"א הוי"ה כזה י נשמה ה גוף ו לבוש ה היכל כמ"ש בע"ח שער אבי"ע פ"ב נמצא ביתו שהוא היכלו נגד ה שהוא החומש כנ"ל משא"כ לאחרים אין להם יחס עם הבית הזה וקדושתו לכן תצא בפדיון שוה בשוה בלי חומש:

אתה:

דרך חוקיך [אות שנו]

א:
לדין דין ערכי שדות שנאמר ואם משדה אחוזתו יקדיש איש לה' כו'. יש להבין מדוע בבהמה ובתים ההערכה ע"י הכהן. ובאדם ובשדה ניתן קצבה בתוה"ק ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו גם למה ניתן דוקא סכום חמשים שקל כסף גם הי' יוכל לפחות לפי ערך לחשבון לתך או כור. וי"ל בדרך אפשר משום דאדם הוא יקר מאוד דנברא בצלם אלקים לכן חביב הוא לתת ערכו ע"י הקב"ה כי אל דעות ה' לערוך אותו וכן שדה יען שנבראה מאז במ"ב כמו שהיא עתה כי האדמה לא קנתה שינוי בעולם וכן האדם הוא עץ השד"ה אבל בתים מעשה ידי אדם וכן בהמה נולדה מבהמה וכבר חלף הלך הרכבתה מאז במ"ב אלפים פעמים לכן די ההערכה ע"י כהן ורצה להזכיר בשדה ענין חמשים שקל כסף שהוא סכום הרומז לשער החמשים ושקל גי' נפ"ש וכסף רומז לחסד והזכיר חומ"ר שעורים חמ"ר רומז שלשים סאין כי שדה היא במלכות שבה ל' מעלות ומדות ונרמז מ"ז בא עד"ש זוהר בלק קצ"ג כי עשית פל"א כי עשית אל"ף ומהו אלף הא תנינא א"ב אלף בינה ע"כ והנה פלא הוא סוד איש כי יפליא כי שם רזא דמחשבה אשר נתפס הנידר והנערך ע"י פלא עליון לכן רומז אלף פלא להוציאה משם ע"י פדיון. והנה בשדה יען גדלה מעלתה כנ"ל לכן סכום הערך הפדיון ע"י הקב"ה א עולם בעצמו ונעשה הפדיון מן פלא אלף עולם ב"ה וכן ערכי אדם נערכים ג"כ על ידי הקב"ה בעצמו ושם במצוה זו נרמז אות מ' רומז מלך עליון בעצמו אבל במצות פדיון בהמה ובתים נרמזו אותיות כ"ה מן כה"ן כי פדייתן ע"י ערך הכהן לכן נרמזו באות כ"ה ואות ן' מכהן נשלם ע"י מחשבת הכהן והערכתו שהוא ברזא דמחשבה בחי' ן' שערי בינה הרי כה"ן המעריך אותם:

דרך חוקיך [אות שנז]

ת:
שלא לשנות קדשים מקדושה לקדושה שנאמר אך בכור אשר יבוכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אותו. בחי' כדי לתת מורא הקודש בלב אדם ע"ש. וי"ל עוד דהנה כל מין קדשים יש לו בחי' אחרת בגבהי מרומים כנודע לכן אם ישנה אדם מזו לזו יקצץ בנטיעות ח"ו ויהפוך הצינורות. ונרמז באות ת הרומז חותם אמת כמ"ש בגמרא ובזהר והוא עד"ש בשל"ה טמ"ז דכל הקרבנות באו לתקן קלקול הנחש שפיתה לחוה בשקר ע"כ צריך

שבקרבן לא יהי' שום שנוי ותמורה כי כל שינוי הוא שקר כי האמת לא ישתנה עכ"ד. הרי נרמז בחותם אמת. ונרמז עוד ת צורתה נ"ד כמ"ש בזהר חקת והיא עצמה ת הרי מספר תנ"ד שהוא חות"ם וכן גי' קדשי"ם ות"ו רומז מלשון סימן כמו והתות ת"ו הרי נרמז שצריך להיות הקדשים מסומנים באות אמת וחותם שלא יוחלפו זה בזה לעולם:

דרך חוקיך [אות שנח]

ה:

לדין דיני חרמים שנאמר אך כל חרם אשר יחרים איש לה'. בחינוך לפי שישראל תחת ממשלת הש"י לבדו מבלי אמצעי מלאך ומזל כמו שאתה מוצא כשהוציאם ממצרים שהוא בעצמו ובכבודו הוציאם משם כמו שדרשו רז"ל ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך אני ולא השליח כו' אני ה' לכן לא תניח עליהם כ"א טובה וברכה וההיפוך והוא החרם והקללה על אויביהם ע"כ כי יוציא לשון חרם על ממונו הודיעו הכ' כי א"א להוציאו מרשות המבורך לרשות אחר כו' ויהי' קודש לכהנים עכת"ד. ויש לרמוז זה באות ה שרומז על שכינה קדושה בחי' אנ"י שהיא השכינה אות ה ה'שוכן אתם בתוך טומאתם וכמ"ש באודר"ע אות ה אינה מקבלת טומאה ולכן לא נשלח מלאך לשם פן יתגשם ג"כ בטומאת ערות מצרים משא"כ אני השכינה ה שהיא בחי' מלכות ששם ק' ברכאין לכן לא תניח עליהם קללה כ"א ברכה כטעם מ"ז בחינוך הנ"ל וע' בכנפ"י ח"ד סי' כ"א וז"ל זה"ק פ' קרח קע"ט ע"א לבתר דכעיס ב"נ ומחרים ההיא בעירא לגבי' הא שריא אל אחר נחש דאתמר בי' ארור אתה מכל הבהמה ואיהו לשמאלא דב"נ ובג"ד מני גבה למיהב לכהנא דאיהו רחמא לאתכפיא רוגזא דאתמר בההוא ב"נ מרה חרבא דמה"מ ובההיא בעירא דיהיב לכהנא אתפרש חרם מיני' כו' ויש בזה רמז טוב מצוה זו במנין נח"ש מתרי"ג כמ"ש זוהר הנ"ל ונרמז באות ה מן אתה הרומז אתה כהן לעולם שהוא חסד עד"ש מאו"א חרם הוא בינה וניתן לכהן שהוא חסד וכן אות ה רומז לפעמים בבינה וניתן לחסד בסוד אתה כהן וכן אם ניתן לבדק הבית שהוא במלכות סוד ביהמ"ק ג"כ נרמז באות ה תתאה שהוא במלכות:

ובנך:

דרך חוקיך [אות שנט]

ו:

שלא למכור חרמי כהנים שנאמר לא ימכר. בחי' כ' הטעם כמו בגוף החרם במצוה הקודמות שלא לצאת מן הברכה והרדב"ז כ' החמיר הכ' בחרם שלא ימכר ולא יגאל שכיון שנתכוין להוציאו מרשותו לגמרי בדין הוא שלא ישוב אליו עוד וישאר ברשות אדון כל שצוה לתת למשרתיו לכן כל מי שיחרימו הכהנים אינו נתפס כלל כיון שחרם של אחרים הוא שלהם כ"ש חרם של עצמן. ועוד כי אין הקללה שורה במקום הברכה והם ממקום ברכה זוכים והמקדיש שדהו ובא לפדותו מוסיף חומש כדי שלא יבוא לגאול בפחות אבל המחרים אפי' מוסיף חומש א"א להכניסו לרשותו כיון שהחרימו הכניסו לרשות כוחות החיצונים שנק' חרם כד"א והיית חרם כמוהו כו' ואין לו תקנה אלא שיהי' ק"ק לה' עכ"ד. וי"ל באות ו עפמ"ש בשעג"ע ו אין לו תמורה דאף אם יתהפך לכל הצדדים הוא ו וכן במבטא נרגש עוד וו כזה וזה נרמז במצוה זו שלא להוציא החרם מרשות הקדושה והברכה כמ"ש בחינוך הנ"ל כי אין לה תמורה וחילוף. ועוד י"ל דו' הוא רחמים בסוד ת"ת ורומז לעשות מן חר"ם רח"ם כמ"ש בזוהר הנ"ל ע"י הכהן איש החסד דאיהו רחמא:

דרך חוקיך [אות שס]

ב:

שלא יגאלו הבעלים חרמי כהנים שנאמר ולא יגאל. בחי' הטעם כנ"ל כדי שינתנו לכהנים ולא לצאת מרשות המבורך ונרמז באות ב' הרומז ברכה כמ"ש במדרש כ"פ. והוא על דרך להניח ברכ"ה אל בית"ך והוא כדי שיתהפך עלינו מן חרם לרחם מקללה לברכה וכמ"ש בזוהר ונרמז בפרטות על מצוה זו שלא לגאול הבעה"ב בעצמו להחזיר החרם לביתו ולרשותו כי אז יהי' חוזר וניעור קללתו עוד ביותר מאם ימכר לאחרים לכן נרמז באות ב הרומז ברכה וידיעת ההפכים בשוה אם יחזירם לביתו ורשותו ח"ו משא"כ מצוה הקודמות שלא ימכר לאחרים אף שלא יוחזר לרשות המקלל עצמו מ"מ אסור כי צריך דוקא ליתנם לרשות הקדושה ואז יתהפך לברכה לא ביד הדיוט אמנם חרמי הקדש דהיינו שהתפיסם בפירוש לבה"ב מותר למכור ולגאול מיד הגזבר כיון שכבר חל עליו הקדושה שעה א' די בזה לצאת מקללה לברכה. אבל סתם חרמים לכהנים אינם נמכרים ונפדים כנ"ל וי"ל ע"ד גי' בי"ת במספר וכ"ל חר"ם ביהוד"ה ב"ל יגא"ל:

דרך חוקיך [אות שסא]

נ:

להפריש מעשר מבהמות טהורות שנאמר כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהי' קדש לה'. בחינוך לפי שהש"י בחר בישראל וחפץ שיהי' עוסקים בתורה לכן בהעלות הבקר וצאן בכל שנה למקום התורה אז ילמוד שם מפי החכמים אשר שם ומלאה הארץ דעה עכ"ד. ובס' אמרת הצרופה טמ"ז כדי לקבוע אמונה שהכל להש"י ומשלחן גבוה זכי לכן צריך לעשר הבהמות לה' ואחר יאכל עכ"ד ונרמז מ"ז באות נ הרומז נאמן כפוף להש"י כמ"ש בגמרא ועי"ל דהנה מעשר בהמה רומז תיקון מידה עשירית וכמ"ש בזה"ק בכל מצות מעשר והנה בפרטות מעש"ר בהמ"ה בהמה גי' שם ב"ן ב"ה שהוא במלכות והוא תיקון מלכות בית דוד ונרמז באות נ דהוא נ' דאשרי סוכת דוד הנופלת. ועד"ש באודר"ע מפני מה נ ידיה לאחורה ופניה כלפי סמך שנראה כנופל ומתחנן להקימו שנאמר ביום ההוא אקים סוכת דוד הנופלת וכמ"ש בגמרא אפ"ה סמכה דוד ברוה"ק ובמאורי אור נ רחל הכופפות רגליה מפני החיצונים רומז ג"כ כנ"ל על בחי' מלכות מידה עשירית וע"י מעשר בהמה נעשה לה התיקון והסמיכה בסוד בהמ"ה ר"ת היא מתהלכת בין החיות כמ"ש בתיקונים וי"ל שנתעלה בחי' מלכות במרכבה שהם ד' חיות וכוללת אותם והם נגד ד' אותיות הוי"ה וסוד ד' רגלי המרכבה שלנו שהם אברהם יצחק יעקב דויד אשר בסמיכת הנון תתעלה מלכות ב"ד מידה עשירית ונעשה דויד מלא י' וכן עולה מספר מעש"ר בהמ"ה תרס"ב גי' אברהם יצחק יעקב דויד העשירי יהיה קודש להוי"ה בסוד היא מתהלכת בין החיות כנ"ל שהם המרכבה כנ"ל:

דרך חוקיך [אות שסב]

ך:

שלא ימכר ולא יגאל מעשר בהמה תמים שנאמר לא יגאל. וקבלו רז"ל שכולל איסור מכירה ג"כ ואם מכר אין במכירתו כלום והטעם י"ל כיון שנתפשט בו הקדושה והוא קדושת מעשר לאשר הגיעה הקדושה עד בחי' אחרונה מידה עשירית אין להוציאה מקדושתה כי כל קדושה באה ממקום הגבוה מעל גבוהים עד א"ס ב"ה. והנה בהקדש אחר שעדיין לא ירדה הקדושה למטה כ"כ הנה יש מקום להוציאה לחולין כפי דת תוה"ק באיזה ענין אשר גזרה חכמת תוה"ק מן אל דעות ה' כי עוד לא חלה הקדושה בבחי' זו אבל מעשר בהמה שהגיעה הקדושה עד מידה עשירית ונתפשטה בכל עשר מידות מלמעלה למטה ואח"כ חוזר מלמטה למעלה כידוע בכל המדרגות שיש אור ישר ואור חוזר בסוד עשרה עשרה הכף בשקל הקודש לכן אין עוד מקום להוציאה לחולין כן י"ל בדרך אפשר ולפי"ז י"ל באות ך פשוטה עד"ש בשערי שמים בכוונת ברוך ך' פשוטה

רומז שנתפשט אור הקדושה מן כתר עליון עד למטה במלכות דמל' בסוד עשרה עשרה הכ"ף ורומז מעשר בהמה כי מעשר הוא י' ובהמ"ה גי' ב"ן ג"כ מדה י' מל' דמל' לכן אין להוציא מעשר בהמה שיש בה בחי' זאת כנ"ל מקדושתה לחולין וי"ל ע"ד המספר ך גי' ת"ק מספר ב"ל ימכו"ר וב"ל יגאו"ל לע"ד:
ובתך:

דרך חוקיך [אות שסג]

ו:
לשלוח הטמאים מן המחנה שנאמר וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש. והם נחלקים לג' מחנות דהיינו מצורע משתלח מכל ג' אף ממחנה ישראל וזב משתלח רק ממחנה שכינה ולויה וטמא מת אינו משתלח רק ממחנה שכינה. בחי' לפי שהטומאה מחליש כח הנפש ומפריד בינה ובין שכל עליון השלם ע"כ במקום קדוש אשר רוח אלקים בו אין ראוי שיהי' שם איש מלוכלך בטומאה ד"מ לפלטרין ש"מ שמרחקין משם כל צרוע ונמאס ולכבוד הבית ולמעלת העבודה יתרחק משם כל טומאה עכ"ד ומהר"ם כ' שאין ראוי להיות הטומאה במקום הקדושה שאין הקדושה שורה תוך ד"א של טומאה ובמקום הקדושה מתאוים כחות הטומאה לכנוס וכאשר יגורשו ג' כוחות הטומאה ממקדש התחתון הרי מגורשים ממקדש העליון עכ"ד. וי"ל מ"ז באות ו עפמ"ש בזוהר מאן רקיע דא ו המבדיל בין עליונים לתחתונים ופי' במק"מ ב' ההין הם חו"ג ו' ת"ת דהיא הרקיע המבדיל בין מים עליונים למים תחתונים ע"ש. וידוע דמים התחתונים בהם שמרי הגבורות והקליפות הטמאות ומים עליונים סוד החסדים כולם זכים וברורים וקדושים וסוד הרקיע דהוא ו' המבדיל והוא בחי' דעת הטוב ו' הוא עץ החיים המבדיל ומברר ומפריד רע מטוב לשלוח הטמאים והקליפות שהם ג' קליפות הידוע מן הקדושה בסוד יתפרדו כל פ"א. וז"ש מהר"ם כאשר יגורשו ממקדש התחתון ג' כוחות הטומאה כן יגורשו ממקדש העליון. ובשל"ה כ' רמז מ"ז ע"ד מוסר לכל אדם שיראה שיהי' גופו קדוש וכל רמ"ח אבריו יהיו בסוד הקדושה וטהרה והם ג' מחנות מחנה א' הראש שבו המוח משלחים משם אף טומאה קלה. מחנה ב' הלב חיות הגוף צריך להיות טהור ולב טוב מחנה ג' הבטן וכליו מקום המאכל ומוצאו מ"מ ישלח משם טומאה חמורה להתקדש במאכל ולהיות צנוע בביהכ"ס עכ"ד. ונרמז זה באות ו הרומז ת"ת אדם השלם בצלם הקדוש אשר נחלק לג' בחי' שהם תלת גו תלת הראש חב"ד הגוף חג"ת השוקים וברית נה"י]ואף שבשל"ה חלקו בבחי' אחרת מ"מ זה ג"כ אמת{ ונרמז באות ו עם הראש

הרומז ג"כ כנ"ל כנודע דראש ו רומז למוחין ושאר הו' הם ו' קצות ונחלק לשנים כנ"ל ורומז אות ו' המגביל גבול לבחי' הקדושה:

דרך חוקיך [אות שסד]

ב:

שלא יבא טמא למקדש ה' שנאמר ולא יטמאו את מחניהם. בשל"ה כ' ג' מחנות שכינה לויה ישראל נגד ד"א הויה כי ה' כפולה והם נגד ד' דגלים וד' מחנות ארגמ"ן וכנגדם ד' קליפות רוח סערה ענן גדול אש מתלקחת ונוגה סביב עכ"ד. ולפ"ז י"ל דג' טמאים הנ"ל הם ג"כ נגד ג' קליפות ר"ס ע"ג א"מ וטבול יום י"ל שהוא כנגד קליפות נוגה כי טבול יום נכלל בקדושה והיה לעת ערב יהי' אור הקדושה חופף עליו לכן ג' טמאים הנ"ל משתלחים מן ג' מחנות קדושה הנ"ל שהם נגד ד"א הוי"ה ב"ה וטבול יום מותר במקצת מחנה שכינה דהיינו בחיל לפי שהוא נגד נוגה הנכלל בקדושה לפעמים ואסור מעזרת נשים ולפנים ונרמז באות ב שיש לה ג' מחיצות ובית רומז לבית המקדש כי בי"ת גי' בקודש וכן המילוי לבד י"ת גי' קדוש רומז לבית המקדש שפנימיותו קודש ורומז ג' מחיצות נגד ג' בחי' טמאים הנ"ל שלא יבואו לבית המקדש וזה נרמז ג"כ עד"ש רז"ל בשלשה מקומות הי' שומרים בהמ"ק והוא ג"כ נגד ג' קליפו' ההם שהם ג' טמאים הנ"ל ועיין מצוה שפ"ט ברצה"י:

דרך חוקיך [אות שסה]

ת:

מ"ע שהחוטא ישוב להש"י ויתוודה על חטאיו שנאמר והתוודו את חטאתם. בחינוך כ' לפי שבהתוודות העון בפה נתגלה מחשבתו שמאמין שגלוי לפני הש"י כל מעשהו וגם מתוך הזכרת החטא והנחמו עליו יזהר פעם אחרת שלא יכשל בו ומתוך כך מתרצה לפני הבורא והאל הטוב החפץ בטוב בריותיו הדריכם בדרך זה יזכו בה עכ"ד. וכ' בס' אלה המצות והא שמתודין אף על עבירות שלא עשה משום דכל ישראל ערבים ובכללות ימצא חטאים כאלה וז"ש ואשמה הנפש ההוא לשון יחיד ומסיים לשון רבים והתוודו להורות דגם חטאת יחיד חטאת הקהל הוא מצד הערבות ומצד נשמתן אחת היא לאמה ועכ"פ החוטא עונו ישא לכן כתב אח"כ והשיב את אשמו בראשו ובפרט ע"פ הגלגול צריכים להתוודות על כל החטאים אולי חטא בגלגול הקודם עכ"ד. והרדב"ז כ' ארז"ל עיקר תשובה היא חרטה ועזיבת החטא וודוי פה וא"ת בשלמא חרטה ועזיבה ניחא אבל

ודוי מהו פעולתה אמנם הדבור עושה רושם תמיד לטוב ולהיפוך כי המלאכים מליצי יושר לוקחין הדבור ומעלים לפני הש"י ואומרים הרי פלוני התודה על חטאיו ואמר נחמתי כי עשיתים ואף שהכל גלוי לפניו מ"מ רוצה שיליצו עליו טובה עכ"ד. והנה חרטה היא הכנעה בלב ושפלות רוח על הרעה אשר עשה ועזיבה הוא קבלת קדושה וטהרה עליו מהיום והלאה והודוי פה הוא הוצאות מחשבתו לפועל על החרטה ועזיבה שהוא הכנעה וקבלת עול מלכות שמים לכן נכללו כולם בודוי פה לכן בתורה לא נאמר רק והתוד"ו והוא מטעם הנ"ל כי הודוי הוא כניעת הלב שעשה כן וכן כי אם יתוודה שלא בהכנעה וחרטה הוא עז פנים ומורד באדוניו ח"ו לומר שעשה שלא כרצונו. וזהו הוודוי בפה שיעיד עליו היודע תעלומות שלא ישוב לכסלה ח"ו מגודל החרטה ועזיבה בלב ונרמז באות ת הרומז תשובה כמ"ש באודר"ע. ועוד בפרטות ת צורתה ב' דלתין כמ"ש בב"ש ורמז להכנעה ביותר כמו דלי דלית עני המבקש בפתח. ועוד רומז ת חותם ואות אמת והוא הקבלה להבא שלא ישוב לכסלה עד"ש שיתו לבכם למסילה הציבו לכם ציונים והוא ע"ד והתוית תיו. ועוד יש לרמוז עפמ"ש באודר"ע ת' א"ת ת"ו אלא תאו זהו תאותו של ב"ד שמתאוה בכל יום לכל דבר ולא עוד אלא שנפשו דאבה לתאוה אל ה' שנאמר גרסה נפשי לתאבה אל ה' הרי רומז תשובה על תאוות רעות שמתאוה ואח"כ מתאוה אל ה' ועושה תשובה. ועוד נרמז עפמ"ש בזו"ח א' נחתא לגבי ת' לאמשכא לגבי' כי ת' רומז על הרחקות מאוד מאור א"ס ב"ה ואשר הוא משוקע בתאות עוה"ז והבלי החטאים והעונות. ואם עושה תשובה ומתנחם אז הקב"ה אלף עולם כביכול משפיל עצמו אל מדרגה שלו כדי להעלות אותו מעמקי הקליפות עד מדרגה עליונה בחי' א' ונעשה ת תחי' עד"ש והשיבו וחיו בסוד א' חכמה המחיה בעלי' ויש לרמוז תשובה תשוב ה כמ"ש בסה"ק וזה מ"ש וחמישיתו יוסף עליו רומז על ה שהוא חמישיתו להעלות ה' בסוד תשובה תשוב ה והוא לאקמא שכינתא מעפרא דהיא ה תתאה והוא נקראת ב"ת כמ"ש לא זז מחבבה עד שקראה בתי ולפעמים נעשה מן ה' ת' כידוע למדקדקים והוא כאשר ירדה ה' למדרגה תחתונה כמו בתיבת שפחתי אמתי כי ת רומז מדרגה אחרונה בסוד רגליה יורדות ת תמו"ת ב"מ וע"י תשובה תשוב ה' למקומה למעלה ונרמז זה באות ת מן ובת"ך בחי' ב"ת להעלותה כנ"ל לתי"ו תחי'. נמצא שצריכים ג' ענינים לתשובה והם חרטה לעבר וקבלה להבא וודוי פה. ויש לרמוז חרט"ה קבל"ה גי' שט"ן שבזה מבטל כח השטן מעליו והוא חפשי מכת דילי' דכיון שמתחרט ומקבל הוא צדיק גמור כמו דאמרינן המקדש את האשה ע"מ שהוא צדיק והי' רשע קדושיו קדושין שמא הרהר תשובה בלבו וע"י ודוי מוציא מכח אל הפועל להתודע ולהגלות מחשבתו הטובה

ותוה"ק גזרה להתוודות בפה דוקא שהוא יחוד קובה"ו כי ודו"י גי' הוי"ה ב"ה ופ"ה הוא מלכות ע"ה. ונרמז ג' ענינים חרט"ה קבל"ה ודו"י גי' שכינ"ה שעי"ז נדבק בשכינה ומעלה השכינה בסוד תשו"ב ה' כמש"ל וי"ל חרט"ה קבל"ה ודו"י פ"ה גי' ע"ת יחוד עליון י"פ הוי"ה י"פ אהיה חו"ב בכל שעור קומה כביכול ובהצטרף ה' עלאה תשובה הרי גי' עת"ה שהוא תשובה בכ"מ. ונרמז באות ת עם צורתה ב' דלתין הרי ת"ח גי' צו"ם קו"ל ממו"ן שהם שלשה מטיבי צעד לכח התשובה כמ"ש בסה"ק וי"ל דשלשה אלה הם נגד ג' ענייני תשובה הנ"ל שהם חרטה קבלה ודוי כי צום רומז על חרטה וכניעה על הרעה שעשה ונהנה מעברה ח"ו ועבור זה מסגף ומצער גופו, קול הוא ודוי ותחנונים בבקשה לפני המרבה לסלוח, ממון דהוא צדקה הוא נגד עזיבה וקבלה להבא שלא ישוב לכסלה כי אם יחטא עוד יצטרך להרבות עוד ולפזר כל ממונו וישאר בחוסר ועוני. וי"ל חרטה קבלה ודוי צום קול ממון גי' תשצ"ג במספר יסו"ד תשוב"ה בשוה כי אלה הם יסוד תשובה שלימה באמת ונרמז עוד תשובה עילא"ה גי' ת"ו תחי"ה בסוד חותם חיים שהוא בבינה עילאה שמשם יסוד החותם ת"ו תחי"ה ה' יעזרנו:

דרך חוקיך [אות שסו]

ך:

לעשות לסוטה כמשפט הנאמר בפרשה איש איש כי תשטה אשתו כו'. בחי' כ' דזה שבח גדול להיות לנו תחבולה להוציא מלבבינו החשד בנשותינו ולדעת האמת אם זנתה ונתן הש"י לנו האות הנעלם משאר עמים ומתוך כך יתרבה האהבה בין איש לאשתו וזרעינו יהי' טהור עכ"ד. והרמב"ן כי אין בכל משפטי התורה דבר תלוי בנס זולת זה כי ה' חפץ לייסר הנשים ולנקות ב"י משמץ ממזרות שיהיו ראוים להשראת השכינה עכ"ד. והבחיי כ' ארז"ל מפני מה אמרה תורה הבא עפר לסוטה זכתה יצא ממנה בן כאע"ה שאמר ואנכי עפר ואפר לא זכתה תחזור לעפרה עכ"ל. ומהר"ם כ' טמ"ז לצרף עם קדוש מפסולת ויהי' שלום בין איש לאשתו וזווג תחתון רומז לזווג עליון כי בועליך עושיך ה' צבאות ועפר ומים רומז שאם לא נטמאת נעשית ברי' חדשה כבריאות עולם שגבל עפר ומים וברא אדם ואם נטמאת היא ככלי חרס הנשבר ואין לה תקנה עכ"ד. וי"ל מ"ז באות ך עפמ"ש בפרד"ס ך' רומז כף זכות כף חוב של מאזנים ומכריע לכאן ולכאן כפי אשר חטא והעוה וכפי הזכות ע"ש. ורומז מצות בדיקות הסוטה אם חטאה או אם היא נקיה ונזרעה זרעה כן יהי' כ"ף מאזנים פשוטה למטה ומכריע עליה חוב או זכות. ועוי"ל עפמ"ש בזהר בהקדמה כ בה אשתמע כלה ונחרצה וכ' שם בעט"צ כ רומז

כתר דבריאה שהוא מצד החשך והשמאל וכד דאין עילת העילות אתמר בי' ואין מידי מציל. וזהו רומז מצות בדיקות סוטה ואם נטמאה נעשה בה כלה ונחרצה ואם נקתה הרי כ רומז כסא כבוד ששם חקוק דמות יעקב שנאמר בו אותך לא אעשה כלה ומכריע כ"ף זכות לחיים עד"ש בסי"צ המליך כ בחיים. ונרמז מ"ש מהר"ם הנ"ל וזיוג תחתון רומז לזיוג עליון כביכול ע"ש. יש לומר בחיל ורעדה באות ך רומז זיוג עליון עד"ש פע"ח שער נפילת אפים ך רומז זיוג או"א הנרמז בא יו"י סוד הויה אהיה בשילוב ע"ש. והנה זיוג זה נמשך ממזלא כביכול ע"ש. לכן אם היא נקיה ונזרעה זרע כי נתעורר עליה ממזלא עילאה כביכול הנרמז בך' פשוטה זווג עליון אשר משם חיי בני מזוני לכן נשתנה עוד למעליותא ע"י הבדיקה. ובזה יונח דיקשה מדוע תזכה עוד ביותר מקדם הלא עשתה שלא כדת במה שנסתרה. אמנם ע"י הבדיקה הזאת נתעורר עלי' מזל עליון אשר שם לאו בזכות תליא וזכתה להבנות עם זרע קודש בני אל חי וכ' עוד מהר"ם הנ"ל עפר ומים רומז שאם לא נטמאת נעשית ברי' חדשה כו'. וי"ל בזה דהנה שם י"ה הוא באיש ואשה המתנהגים בקדושה ואם להיפוך נשאר א"ש וא"ש כנודע. והנה יסוד המים הוא נגד י' מן הוי"ה ב"ה כמ"ש בע"ח שער טנת"א ושער אבי"ע ועפר הוא ה הרי י"ה וי"ל דעפר הזה מקרקע המשכן הוא בסוד ה' ראשונה שכן משכן הוא ה' ראשונה והוא ארץ עליונה ועיין באוה"ח לכן רומזים מים עפר לשם י"ה שהוא ג"כ זיוג עליון כביכול לכן נעשית בריה חדשה כי זיוג זה בא ממזלא כנ"ל לכן נשתנה למעליותא דאם היתה עקרה נפקדת ואם ילדה בצער יולדות בנחת כמשארז"ל. כי נגה עליה קדושת יחוד עליון ע"י מים ועפר ממקדש ה':

עבדך:

דרך חוקיך [אות שסז]

ע:

שלא לתת שמן במנחת סוטה שנאמר לא יצוק עליה שמן. בחי' כ' אמרז"ל כדי שלא יהא קרבנה מהודר כי שמן קרוי אור והיא עשתה בחשך גם כי שמן עליון על כל המשקים והסוטה שקלקלה יסירה מגבירה ובשפל תשב וזה גם טעם לבונה עכ"ד. ויש לרמוז באות ע הרומז עין השגחה לשלם לה מדה כנ"מ להושיבה בחשך ולא תארנה עי"ן שלה בשמן שהוא אור עי"ן הרואה ושלא יהיה קרבנה מהודר בחי' עושר רק בשפלות ועוני הנרמז ג"כ באות ע' הרומז ענ"י ויען שעשתה במחשך מעשיה ועשתה עי"ן שלמעלה כאינו רואה ישולם לה עי"ן ענ"י תחת עין. ועוד נרמז עפמ"ש בסה"ק שגרמה פירוד בין

שמן וקטרת שהם מאור העליון בסוד שמן ושכינתא תתאה סוד קטרת שכינתא עילאה ושכינתא תתאה והם שמ"ן ולבונ"ה כי לבונה הוא מובחר ועיקר הקטרת לכן לא יושם שמן ולבונה במנחתה עכ"ל. ויש לרמוז באות ע הרומז עון כמ"ש בזוה"ק. והנה עון מלא כזה עי"ן וי"ו נו"ן גי' חר"ן רומז בחי' דינים וחרון אף הרומז מספר ג' אלקים בסוד הקטנות בהעדר היחוד הנ"ל:

דרך חוקיך [אות שסט]

ב:

בל יושם לבונה במנחת סוטה שנאמר ולא יתן עליה לבונה. רש"י ז"ל מביא מדרש רז"ל לפי שסרה מדרך אומותינו גבעת הלבונה ונרמז באות ב הרומז על אמותינו אשר בנו בי"ת ישראל בית אהרן בית הלוי והם בחי' חכמות נשים בנתה בית"ה אך אשת כסילית אולת בידיה תהרסנה לכן הסוטה זו שהחריבה ביתה לזנות תחת אישה שהם ביחד היו בי"ת והיא הפרידה ביתה לאהוב זרים לכן בל תתהדר מנחתה בלבונה הרומז על אור מקיף שהוא בחי' בית המקיף מסביב כמ"ש בכוונת קטורת ותשאר חוץ לבי"ת כי בית רומז מספר בקוד"ש. ומהר"ם כ' לבונה רומז אם יהי' חטאיכם כשנים כשלג ילבינו ור"ל לכן לא יושם לבונה במנחתה הרומז כפרת עון מלובן עליון ואין מהראוי לעורר עליה הלבנינות הזה. ועוד י"ל ב צורתה דו שרומז ד"ו פרצופין שהם איש ואשה בקודש והיא סטה מביתה והפרידה בין ד"ו הנ"ל ופגמה גדר עולם הנרמז ג"כ באות ב'. וגרמה פירוד בין ד"ו הרומז כביכול למעלה בקודש הוי"ה אד"נ ב"ה יחוד זו"נ והוא סוד הוי"ה בהיכ"ל גי' לבונ"ה כמ"ש בכוונת הקטורת על לבונה זכה לכן בל יושם במנחתה לבונה והבן וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות שסט]

ד:

שלא ישתה הנזיר יין ולא תערובות יין ולא חומץ יין שנאמר מיין ושכר יזיר חומץ יין וחומץ שכר וכל משרת ענבים לא ישתה. בחינוך כ' דזה קדושת הנזיר בהניחו מלאכת החומר וישבר תאוותו במה שאינו חורבן גמור להגוף כמו מניעת היין וגידול השער כי בזה יוכנע החומר ויתחזק השכל והצורה אל בוראו כו' נמצא יהי' קיום אל נפשו וגופו יחד כו' וטעם הרחקת הטומאה נאמר עליו כי נזר אלהיו על ראשו עכ"ד. והרדב"ז כ' לפי שהנחיל הקב"ה לישראל ג' כתרים כתר תורה כתר כהונה כתר מלכות וכתר תורה מונח

לכל מי שירצה אך לא כל ב"א ראוים לזה מפני עומק המושג וקוצר המשיג לכן רצה הקב"ה לזכות ב"י שכ"א יזכה לכתר קדושה ויהי' מדרגתו כמו כה"ג ומט"ז נק' קדוש ונזר אלהיו על ראשו וג' מינים נאסר לו הטומאה והגלוח והיוצא מגפן כי הטהרה מביא לקדושה וגידול שער רומז הכנעה ותשובה והרחקת יין רומז פרישות והבאת קרבנות י"א שהוא משום שציער עצמו והרמב"ן כ' לפי שצריך כפרה על שובו להטמא בתאות עוה"ז כיון שהי' עליו רוח ה' הי' לו לעמוד כן כל ימיו עכ"ד. ומהר"ם כ' במצוה זו נאמר כי יפליא כי פלא הוא שאם הכהן קדוש משום שהוא זרע אהרן משא"כ נזיר ואפ"ה נזר אלקיו על ראשו כי קדושתו למעלה מקדושת הכהן כאשר משעבד יצה"ר ליצ"ט הרי קיים כל התורה שהוא כת"ר מצות עשה ולא תעשה ונזר אלקיו על ראשו שהפריש מעוה"ז והשתדל להשלים נפשו השכלית ודקדוק טעם האזהרה לפי שהיין מדה"ד והסכים להתרחק ממנה ולהתקרב אל הרחמים לכן קדושתו רבה עכ"ד. ובזוה"ק נשא קכ"ו איש כי יפליא מה כי יפליא דאתפרש משאר בני עלמא לאתקדשא כגוונא דלעילא ולאשתכחא שלים כו' ובדף קכ"ז מ"ט אסיר לי' ענבים אלא לאתפרשא מדינא בכולא והא ידוע דההיא אילנא דחב בי' אדה"ר גפן הי' ודא הוא רזא עילאה דהא יין ושכר וענבים כלהו בסטרא חד אתאחדו יין לעילא]מק"מ בינה{ ואקמוה שכר לשמאלא]גבורה{ דהוא שכר מיין נפקא ענבים דכניש כולהו לגבי']מלכות{ ולא אתחזי בי' עובדא מסטר שמאלא כלום עכ"ד. וי"ל מ"ז באות ד מן עבדך רומז עבד ה' צריך להיות דל בעוה"ז בפרישות התאות להסתפק במיעוט כמו הנזיר וכמשפטו ונרמז עוד באות ד הרומז דין כמ"ש באודר"ע ולכן אסור הנזיר ביין ושכר וענבים שהם בחי' דין כמ"ש בזהר הנ"ל והנזיר הוא כולו רחמים והוא בסוד א"א כמ"ש בלק"ת לכן אסור בבחי' דין שהם המינים הנ"ל וכן נרמז גידול שערת ראשו עד"ש ודל"ת ראשך כארגמ"ן כי נזיר הוא בחי' ראש שהוא א"א רישא דכולא וגם השערות שלו הם רחמים בסוד קדוש יהיה גדל פרע בסוד ת"י נימין גי' קדוש כביכול שם כולו רחמים לית שמאלא כלל בסוד איש כי יפלי"א מלשון פל"א שהוא אריך במופלא ממך ותוכן דברי אוצה"ח ד צורת יו"ו נעשה צירין ודלתות באשה וכשהנזיר אינו מזיר מיין נעשה כסוטה בקלקולה וגורם אחיזת הקליפות ביסוד דנוקבא ופוגם בדלתות השומרים היין בל יתנסך ופורץ גדר ד חותם וחומת ירושלים ר"ל:

דרך חוקיך [אות שע]

ל:

שלא יאכל הנזיר ענבים לחים שנאמר וענבים לחים לא יאכל. י"ל מ"ז באות ך עד"ש בסידור שערי שמים ך פשוטה סוד השפעת הכתר עד המלכות ע"ש ובמאו"א כ' ך פשוטה בעלמא דדכורא דהיינו כתר ע"ש ורומז על בחי' נזיר שהוא א"א כולא דכורא כמ"ש בזוה"ק בסוד כי יפליא שמתפשט קדושתו בכל י"ס לכן יש בנזיר י' מצות נגד כל י"ס. והנה ענבי"ם הם דינים גי' ב"פ אלקים וסוד עק"ב שהעקבים הם למטה מן סוד הקומה וכן לחי"ם גי' פ"ח ב"פ ד"ם הידוע א' בהעדר א' דאדם והב' סוד אחורים דאהיה לכן אסור לנזיר בהם שאין לו נגיעה בבחי' דינים:

ואמתך:

דרך חוקיך [אות שעא]

ו:

שלא יאכל ענבים יבשים שנאמר ויבשים לא יאכל. בחי' כ' שלא תאמר הואיל ונשתנו שמם שנקראו צמוקים ולא ענבים הותרו לפיכך ביאר הכ' גם בהם עכ"ד. וי"ל דמאי ס"ד הוה להתיר וכי מפני שנתייבשו יצאו מאיסורן של ענבים גם אומרו ונקרא צמוקים הלא בתורה נק' ענבים יבשים רק בשמואל כתוב שם ומאה צמוקים. וי"ל עפמש"ל בשם זוה"ק שלכן אסור בענבים דהיא בחי' מלכות דינא דמלכותא. אמנם ידוע דהמלכות נכללת עם ז"א פב"פ ואז נעשית גם הוא רחמים וזה נרמז בשמם שנקראו הענבים יבשים גי' י"ב צרופי הוי"ה שרומז לז"א שהוא שורש שם הוי"ה ב"ה עם צרופיו גי' יב"ש ועם י"ם הרומז למלכות סוד י"ם האחרון מל' הרי יבשי"ם הרי נכללו ביחד זו"נ שנכללת ג"כ ברחמים וכן צמוקי"ם גי' עה"כ זעיר ורומז שנכללת עמו בכל קומה דילי' לכן ס"ד דמותר הנזיר בהם ואף שבתורה נקרא יבשים מ"מ יען דבתורה קאי על ענבים המוזכר מקודם הרומז על בחי' הדין לכן מביא החינוך מלשון הנביא ששם לא נזכר ענבים כ"א צמוקים הרומז זעיר שהוא רחמים וה"א שמותר הנזיר בהם מ"מ אסור לפי שהנזיר כולו רחמים גמורים וכמ"ש במצוה הקודם ויש לרמוז מ"ז באות ו' הרומז בחי' רחמים כנודע דאות ו הוא רחמים פשוטים ואין שם דין כלל לכן אסור בענבים יבשים לפי שסוף כל סוף הם ענבי"ם בבחי' דין והנזיר כולו רחמים:

דרך חוקיך [אות שעב]

א:

שלא יאכל הנזיר גרעיני ענבים שנא' מחרצנים ועד זג לא יאכל. יש לרמוז במ"ז באות א' עפמ"ש בשם האלקי מהר"ש מאוסטרפולי והימים ימי בכורי ענבים לפי שהלכו המרגלים מן י"ז תמוז עד ט' אב שאז יש שליטה לסמא"ל שהם האותיות הקודמות לענבי"ם]בלי י' שהוא רק לחירקן{ וזהו בכורי מלשון בכור שפירושו קודם וראשית לענבי"ם והוא סמא"ל. והנה י"ל רמז זה בגרעיני ענבים שהם הזרע שמהם מתגדלים ענבים נמצא הגרעינין קודם לענבים והמה בכורי ענבים ורומז אותיות סמא"ל לכן אסור הנזיר בהם וכתב בסה"ק דבסמאל אות א הוא חיות וניה"ק שבו ובלתי אות א' הוא בסוד סמל הקנאה וע"י א' יש בו חיות ולעתיד ינטל ממנו חיות א והיה לבער רוה"ט מן הארץ. והנה הנזיר הוא בסוד א דהוא פלא עליון איש כי יפליא לכן אסור בחרצנים הרומז בכורי ענבים סמאל כי יתן חיות ביותר לאות א שבו לינק מן הקדושה המופלאה הזאת ח"ו. ועוד י"ל עפמש"כ בשל"ה בטעם איסור יין לנזיר כי הגפן הוא הפרי שסחטה חוה לאדה"ר ע"כ לא יאכל ממנו כי קודם החטא הי' בחי' כתנות אור ואח"כ נעשה עור כו' והנזיר שפירש מן היין כוונתו לילך במה שנתכסה אדה"ר קודם החטא כתנות אור שהוא היפך התאוה שגרם לאדה"ר עור ואם ישתה יין יגרם לו לשוב לקלקולו הראשון להיות כתנות עור בעד אור עכת"ד הק' לכן נרמז מ"ז באות א הרומז אור וכמ"ש בשל"ה במקום אחר דיש ג' אלפין א' אמת א' אדם א אור והנה נרמז בפרטות מצוה דחרצנים שהם זרע הגפן והזרע הוא השורש המגדל היין שגרם עור בעד אור:

דרך חוקיך [אות שעג]

מ:

שלא יאכל הנזיר קליפי ענבים שנאמר ועד זג לא יאכל. יש לרמוז קליפי ענבים הם הקליפות הסובבים את השושנה כי ענבים בחי' מלכות כמש"ל והקליפים סובבים אותה והנה יש לרמוז בשם ז"ג רומז י"ס דחרשיא שהם מתדמים אל הקדושה ז"ת וג"ר וי"ל דהוא ג"כ בכלל בכורי ענבים כי הקליפה קודמת לפרי והם קודמים וסובבים מלבר לכן יש לרמוז ג"כ בחי' סמאל בכורי ענבים כמו באות הקודם לכן אסור לנזיר לאכול מהם דהוא בסוד קדוש יהיה כמש"ל ויש לרמוז זה באות מ עפמ"ש בזו"ח איכה דע"י החטא שגרם נחש לאדה"ר נצטרף אות מ' של מפריו"ו אל ו"ת של ותאכל ותתן ותקח ותרא ע"ש ונעשה מות ב"מ וזה הי' ע"י אשכול ענבים שסחטה חוה כנ"ל והנזיר בא לפרוש א"ע מזה ולתקן חטא הזה כמש"ל לכן אסור בקליפי ענבים האלה בל יעורר מ' דמו"ת ב"מ והוא מ' של מפריו של הגפן. והנה יש ה' אזהרות לנזיר ביוצא מהגפן שהם יין ותערובתו

ענבים. לחים. יבשים. חרצנים. זג. והם נגד ה' גבורות היוצאים מן הבינה שהיא בחי' יין המשומר וז"ש מכל אשר יצא מגפן היין והנה הג' הם מנצפ"ך גי' פ"ר שהם ה"פ נ"ו וכל גבורה הוא נ"ו כידוע מסה"ק ונרמז באות מ שצורתה נו כמ"ש בעט"צ. והנה כ"א נחשב לאו בפ"ע כי כל גבורה הוא בפ"ע לכן נרמז גבורה האחרונה שהוא ז"ג באות מ' נ"ו ויצא ללמד על כולם והנזיר כולו רחמים וחיים נרמז באות מ אמ"ש הרומז חכמת המחי' ונרמזו ה' מצות אלו באותיות ד"ך וא"מ גי' יי"ן עם הכולל כי יין הוא כללות ה' מינים שבגפן:

דרך חוקיך [אות שעד]

ת:

שלא יגלח הנזיר שערו בימי נזרו שנאמר תער לא יעבור על ראשו. בחי' כ' משום דגדול שער הוא הכנעת החומר ואינו מזיק לגוף ג"כ ועי"כ מתגבר כח השכלי שבו עכת"ד. ויש לרמוז באות ת' עפמ"ש בזוהר הק' נשא קכ"ז כתיב קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו בעי דיתרבי שער רישא ודיקנא ויתפרש מיין ושכר בגין דכולהו בסטר שמאלא כו' בג"כ הוא תלא שערא ברישא ודיקנא ורזא דמלה נזיר אלקים ולא נזיר הויה פריש מדינא כולא עוד שם ע"ב אבל האי נזיר בגין דאתפרש מהאי סטרא אקרי קדוש עכ"ד ופי' במק"מ ת"י נימין הם באריך גי' קדו"ש וכן הנזיר הוא באריך לכן נקרא קדוש ועיין בלק"ת בסוד קדו"ש יהיה גדל פרע כי א"א שהוא הנזיר גם השערות שלו הם כולם רחמים שהם סוד הנימין כביכול וז"ש בחינוך שעי"ז מתגבר כח השכלי שבו וע' בשער א"א פ"ו דבא"א סוד האלפים. והנה בשם ע"ב יש ד' יודין וכ"א כלול מיוד והם ת' אלפין עלמין דכסיפין המתפשטין מן גלגולתא דא"א כביכול. וזה סוד ת הנרמז במצוה זו ועוד יש לרמז ת צורתה דו הרי י' ועם ת עצמה הרי ת"י נימין שהם שערות של נזיר בסוד קדו"ש יהיה כנ"ל ותוכן דברי אוצה"ח אות ת' שורש השערות ד' יודין דע"ב שנעשין ת' כנ"ל ונזיר המגלח פוגם בת זו:

דרך חוקיך [אות שעה]

ך:

שיגדל הנזיר שער ראשו שנאמר גדל פרע שער ראשו. בחינוך תו"ד נתבאר במצוה הקודמות לרמוז הכנעת הלב ע"י גידול שער וזה י"ל באות ך' פשוטה רומז לכוף יצרו ולפשט עקמומית שבלב ע"י הכנעה ותשובה. ולפמ"ש למעלה בשם המקובלים דהנזיר

הוא בחי' א"א בסוד הכתר והשערות הם הנימין והכתרים ובסוד הקוצין שדרש ר"ע יש לרמוז בך' פשוטה הרומז כתר דדכורא כמ"ש במאו"א והוא רומז ג"כ בחי' א"א כנ"ל: ובהמתך:

דרך חוקיך [אות שעו]

ו:

שלא יטמא הנזיר באהל המת שנאמר על נפש מת לא יבא. י"ל הטעם לפמש"ל בשם של"ה דנזיר בא לתקן חטא אדה"ר שהי' ע"י אשכול ענבים וגרם בזה מיתה לעולם ולכן אסור ביין כנ"ל. ולפ"ז יש טעם נכון גם למצוה זו שלא יטמא באהל המת שלא יהי' לו שום נגיעה ואחוזה בבחי' זו כיון שבא לתקן זה הענין צריך להיות בצד הטהרה וצד החיים וכן הנזיר הוא בסוד כת"ר גי' תטהר"ו שהוא בסוד אוירא דכיא ויש לרמוז זה באות ו הרומז אות חיים אילנא דחיי כמ"ש בתיקונים ויורהו ה' עץ כו' ודא עץ החיים דאתרבי על ההוא מבועא דאיהי שכינתא י' מבועא דאשקי לאילנא דאיהו ו' עכ"ד הרי ו' רומז עה"ח סוד תיקון עה"ד טו"ר לכן רומז מ"ז להרחיק הטומאה והמיתה ונרמז במספר שלום במנין תריג"מ:

דרך חוקיך [אות שעז]

ב:

שלא יטמא הנזיר אף לקרובים שנאמר לאביו ולאמו כו' לא יטמא. בחי' תו"ד לפי שהנזיר מופרש מכל חמדת תבל שכן נתן אל לבו להתענות לפני ה' ולהניח תענוגי הגוף מה חפצו עוד בקרוביו ולא יחם לבבו עליהם במותם כי נזיר אלקים הוא מופרש מעוה"ז לגמרי עכ"ד. ויש לרמוז באות ב עפמ"ש באודר"ע א אם אין א אין ב ואם אין ב אין א אם אין תורה תמימה אין כל העולם כולו מתקיים ואם אין כל העולם כולו מתקיים אין תורה תמימה עכ"ל הק'. ויש לבאר דה"ק א רומז לתורה כמ"ש באודר"ע בא פתח הקב"ה אנכי בקבלת התורה ב רומז לעוה"ז הנברא בב' בראשית וזה אם אין א התורה אין ב העולם כי העולם נברא רק בשביל התורה שנק' ראשית ואם אין ב העולם אין א התורה כי מי ילמוד ומי יקיים ומבאר עוד מהו התורה שהעולם עומד עלי' אמר אם אין תורה תמימה שצריך להיות תמימה כאשר מבאר בסיפא דאם אין כל העולם כולו מתקיים אין תורה תמימה ור"ל שצריך האדם הפורש עצמו מדרכי עולם אל התורה שידמה בעצמו כאלו יש לו כל העולם כולו ואין חסר לו דבר כמשארז"ל אין התורה מתקיים אלא במי שממית

עצמו עליה וקשה והלא כתיב וחי בהם כו' אך הפי' הוא שלא יחסר לו דבר בעולם כמו המת שא"צ לעולם. ובזה האופן נקרא תורה תמימה ועל מי שהוא בבחי' זו שיש לו תורה תמימה כנ"ל עליו העולם מתקיים והבן הרי ב רומז לעוה"ז ור"ל שיהי' בעיניו כאלו יש לו כל עוה"ז ואז זוכה לאות א שהוא תורה תמימה ואם אין ב' אין א' כנ"ל וזהו הנרמז מ"ז באות ב שאין לו שום חסרון בעוה"ז לכן לא יחם לבבו אף על מיתת קרובים כמ"ש בחי' לכן אסור לו להטמאות בהם. ונרמז כי הנזיר הוא סוד א"א אלף פלא איש כי יפליא וא רומז תורה תמימה אשר יש לו גם ב דהוא העולם הזה דאם אין ב' אין א' כנ"ל והנזיר אין לו שום יחס בעוה"ז והעולם מתקיים אצלו משא"כ הכהן הדיוט יש לו יחס עם עוה"ז ויצר לו במיתת קרוביו ואין העולם מתקיים אצלו לכן אין לו בחי' א כ"א אין ב אין א ואין לו בחי' תורה תמימה כי אינו מופרש מעוה"ז וחסר לו הכל וזהו נרמז באות ב' מן ובהמתך הרומז על עולם השפל בחי' נפש הבהמית אשר הנזיר מופרש ממנה לגמרי ואין לו חוסר עוה"ז השפל וכנ"ל לכן הוא בסוד אלף תורה תמימה בסוד כי יפליא והבן בס"ד רמז נכון ומתוקן:

דרך חוקיך [אות שעח]

ה:

שהנזיר יגלח ביום טהרתו שנאמר וגלח הנזיר פתח אהל מועד את ראש נזרו. ובכלל מ"ז להביא קרבנות לטומאה ולטהרה. בחי' תו"ד הק' כבר נתבאר שפרישות יין וגידול שער מביא הכנעה ולהשליך התאוות עוה"ז אכן אחר מלאת ימי נזרו נצטוה לגלחם לגמרי לא לתקנם ליטול קצתם כי השיער הגדול ביותר או גלוח הגמור יפסיד תואר ב"א והקרבנות באים לכפרה על שציער עצמו כי אין רשות להשחית גופו לגמרי והרמב"ם כ' שצריך כפרה בשובו לתאוות עוה"ז עכ"ד. ויש להתבונן אם גידול שער והגלוח לגמרי מורים שניהם הכנעה למה הצריך מקודם מלאת לגדל השער ואח"כ לגלח לגמרי הי' לו להיות איפכא או בשניהם שוים אמנם ע"פ המקובלים הק' דהנזיר הוא בחי' א"א ששם בחי' הנימין והקוצין והכתרים לכן צריך הנזיר בימי נזירתו דוקא לגדל השערות וצדקו גם דברי החינוך דגידול שער רומז הכנעה והיינו לפי שאז לפי גודל מדרגתו מתבונן ביותר בגדלות הבורא ויש לו השגה קדושה לכן הוא ענו ונכנע ביותר בבחי' מרע"ה לפי השגתו ענותנותו אמנם לאחר מלאת ימי נזירו שנפל ממדרגה הזאת אסור לגדל אף מקצת שערות לפי שאז השערות המה דינים בסוד המותרות ואסור אז לעורר הדינים לכן צריך לגלחם לגמרי וזה מורה ג"כ הכנעה ושפלות שרומז עליו שנפל ממדרגתו הרמה והנה

בכל מקום שהי' קדושה גדולה אח"כ כשסרה הקדושה משתוקקים החיצונים לינק משם לכן צריך להשמר מבחי' דין לגמרי יותר משאר ב"א וצריך לגלח לגמרי. ומהר"ם כתב שאחר שיסכים לפרוש מן הפרישות ראוי שיסיר נזר אלקיו מראשו והבאת קרבן יוכיחו ובשובו להטמא בהבלי עולם משליך שערו תחת הדוד שלא ינהג בהן בזיון ע"כ. וי"ל מ"ז באות ה מן ובהמתך הרומז עולם העשי' בחי' שם ב"ן ב"ה גי' בהמ"ה דקדושה ורומז אשר בשובו הנזיר לתאוות עוה"ז שנברא באות ה ולבחי' נפש הבהמית צריך לגלח שער נזרו מראשו בל ינהג בהם בזיון כי נפל ממדרגת נזר אלקיו אשר החל לפעמו וסר כוחו והיה כאחד האדם שבו נפש הבהמיות מיסוד העפר אות ה כנודע ויביא קרבנותיו להכניע נפש הבהמית ולהעלות אותה תמיד אל הקדושה ולכפרת עונותיו כמש"ל בשם הרמב"ם ועי"ז יזכה לבחי' יראה ותשובה תשוב ה. והנה יש עשרה מצות בנזיר נרמזים ביוד אותיות הק' שהם ד"ך ואמת"ך וב"ה ויש לרמוז ע"פ הידוע מן ס' לק"ת הק' נזיר סוד רישא דעתיקא לכן אסור לספר וז"ס קדוש יהיה כו' פי' קדוש גי' ת"י שהוא שם]ע"ב{ מילוי יודין וכ"א כלולה מי' הרי ד' יודין וי' אותיות הרי ת"י כמנין קדו"ש כי י"ג נימין בא"א וכל בחינותיו שמות דיודין עכ"ד הק'. וזהו הנרמז י' מצות בנזיר שכל בחינותיו יודין ומספר י' אותיות ד"ך ואמת"ך וב"ה גי' תק"ד רומז ז"פ חסד בכל ז' מדות כי הנזיר סודו חסדים מסוד כי יפליא אלף פלא א"א ששם לית שמאלא כלל. ועוי"ל במספר הזה ארי"ך אנפי"ן עם שם יוד הי ויו הי עם יוד אותיות שבו הרומז ת"י נימין ובחי' קדו"ש כנ"ל בלק"ת והבן בס"ד. ובהחשב ב' ך פשוטים אשר בעבד"ך ואמת"ך באותיות אי"ק הרי גי' י' אותיות הנ"ל אלף תס"ד רומז מספר עתיק"א קדיש"א ארי"ך אנפי"ן עם ב' אלפין בציור יו"י יו"ד אשר בתרין מזלין קדישין כללות הדיקנא ק' דא"א כמ"ש בע"ח שער הולדות או"א פ"ו ע"ש והם ב' אלפין אלף חכמה אלף בינה או"א דהנזיר בסוד כי יפליא בחי' אלפין והם כללות דיקנא דא"א הנוגע מן י"ג נימין כנ"ל וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות שעט]

מ:

מ"ע שהכהנים יברכו את ב"י בג' ברכות יברכך כו' יאר כו' ישא כו' שנאמר כה תברכו את ב"י אמור להם כו'. בחי' כ' שחפץ ה' לברך את ב"י ע"י המשרתים בבית ה' וכל מחשבותם ונפשם קשורה בעבודתו וביראתו ובזכותם תחל הברכה עליהם ואל תתמה אם ה' חפץ לברכם יצו אתם את הברכה וא"צ לב"כ דהנה כבר הקדמתי כי בכח הכשר מעשינו תחול הברכה וע"כ כי רצה שנזכה בטובו צונו להכשיר גופינו במצותיו להיות

ראוים לטוב גם צונו לבקש הברכה ממנו ע"י המשרתים הטהורים כי כ"ז יהי' זכות לנפשינו מתוך כך נזכה בטובו עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שהכהנים הם אמצעים אנשי חסד והברכה והחסד נשפע ע"י לישראל והראי' הנשיאות כפים למעלה יש להורות שמקבלים בידיהם לתת לישראל והידים מוכנים תמיד לברכה כמ"ש וישא אהרן את ידיו כו' וכל הברכות הם על תנאי אם שמוע תשמעו וזאת הברכה אינה ע"ת להכי גם המלאכים מתברכים כה תברכו א"ת לרבות המלאכים עכ"ד. ויש לרמוז במ"ש מהר"ם שמקבלים בידיהם כו' וכן מביא וישא אהרן את ידיו. דהנה האבות הם מקורי הברכה, לאברהם נאמר והיה ברכה וממנו ליצחק ומיצחק ליעקב שהם ג' ידים זרועות עולם יד הגדולה אברהם, יד החזקה יצחק, יד הרמה יעקב, וזה הברכה שמקבלים הכהנים בידיהם וז"ש רש"י ז"ל וישא אהרן את יד"ו כו' ויברכם בג' ברכות יברכך יאר ישא עכ"ד וזה נרמז כי ידי"ו המה אי"י כנ"ל שבהם ג' ברכות הנ"ל וכן נרמז בכוונת ג' ברכות נגד ג"א אי"י ובכוונת האריז"ל נרמז בחי' יב"ק יחו"ד קדוש"ה ברכ"ה בב"כ וי"ל שכן יחו"ד קדוש"ה ברכ"ה גי' אהב"ה ירא"ה אמ"ת שהוא חג"ת ג"א אי"י. והנה הברכות ניתנים לישראל שהם בחי' כ"ה כנס"י כ"ה תברכ"ו ונרמז כ"ה תברכ"ו גי' אברהם יצחק יעקב דוד עה"כ שהם ג' ידים הנ"ל לג' ברכות עם דוד מלכא כלי המקבל הברכות בחי' כ"ה. וכן כ"ה תברכ"ו עם שם הדעת דהוא אהו"ה לברכם בכל טו"ב גי' יחו"ד קדוש"ה ברכ"ה אשר בג' ברכות יברכך אברהם ברכה. יאר יצחק קדושה. ישא יעקב יחוד וסוד כ"ה תברכו הוא בחי' דוד מלכא ק' ברכאין מקור הברכה שסוד ג' אבות מתייחדים במלכות כ"ה. ונרמז עוד כ"ה תברכ"ו עם כ"ח פרקין של ב' ידים המברכים ועם ק' ברכאין גי' אברה"ם יצח"ק יעק"ב עם שמותיהם א"ל אלקי"ם הוי"ה. ויש לרמוז זה באות מ עד"ש בפרד"ס מ רומז ד' רגלי המרכבה כי חוטמה ו ת"ת יעקב וגגה חסד אברהם וקרקעית התחתון גבורה יצחק וכותל שלאחרי' מלכות דוד ועיקרה השכינה עכ"ל הרי רומז בחי' ברכת כהנים כנ"ל ג' ברכות הם אי"י ועיקרה בשכינה דוד מלכא כטעם כ"ה תברכו ק' ברכאין ויש לרמוז אברהם יצחק יעקב דוד עם ד"א הוי"ה ב"ה השייך להם כנודע עם יחוד קדושה ברכה גי' ברוך שם כמל"ו יח"ת של כנס"י דשם ק' ברכאין]עיין כנפ"י ח"ד סי' כ"א{ מקור הברכות. ועוד י"ל עד"ש בפליאה מ פתוחה רומז חסד המטיב גם לרעים במתנת חנם וזה רומז ב"כ עפמ"ש מהר"ם שכל הברכות הם על תנאי מלבד ברכת כהנים שאינו על תנאי ור"ל שאף אם לא יזכו ח"ו יתברכו במתנת חנם כטעם ויחנ"ך וחנותי את אשר אחון אף שאינו כדאי. ועי"ל עפמ"ש בזהר נשא דף קמ"ו אר"י בשעתא דכהני דלתתא פרס ידי' כל כתרין קדישין דלעילא מתערין ומתתקנין לאתברכא כו' למלך דבעי לאזדווגא במטרוניתא ע"ש

הרי בב"כ נעשה יחוד הויה אדנ וכן נרמז דעיקר ב"כ הוא שלום הנעשה מיחוד יפ"א הפ"ד ופ"נ הפ"י גי' שלום עד"א ונרמז זה ג"כ באות מ צורת כ"ו רומז יחוד זו"נ כ' כפופה הוא אד"נ מלכות ו' ת"ת הוי"ה וכן נרמז בצורת כ"ו כ' רומז כלי כמ"ש בשעג"ע ו' רומז שלום ו' שניה דיסוד ועד"ש לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום הרי רומז ברכת כהנים שהכללות שלה הוא שלום באות מ בצורה כ"ו ועי"ל מ מספרה מ' וצורתה נ"ו ומלואה מם הרי תר"מ בהחשב ם שני' במנצפך ולפמ"ש בפרד"ס מ' רומז לכסא הכבוד כמש"ל סי' כ"ד הרי רומז מספר מ' נ"ו תר"מ וכסא הכבוד גי' קי"ח הרי תתנ"ד גי' ג' ברכות יברכך הויה. יאר הויה. ישא הויה סוד ב"כ והבן ובאוצה"ח מ פתוחה מ דמשלי אשת חיל נקראת ברכה כ"ה תברכ"ו את"ד הק':

דרך חוקיך [אות שפ]

ת:

שישאו הכהנים הארון על כתפיהם שנאמר עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו. בחינוך כ' לפי שכל כבודם של ישראל הוא התורה ע"כ ראוי לשאת אותו בכתפים האנשים המכובדים והמקודשים שבינינו ע"כ ונרמז זה באות ת הרומז תורה כמ"ש באודר"ע. והנה כ"ב אותיות התורה המה כל כללות התורה. והנה א' הוא בחי' א' והוא בסוד הראש שבכולם ואחר כך שאר האותיות המה עינים ואזנים ופה וידים ובאמצא א"ב ל' הוא הלב אח"כ עד הת' שהוא הרגל התחתון ובסוד רגל עקום שבה יורדות לתחתונים דהנה כ"ב אותיות הם קומה שלימה כביכול. והרגל נושא כל הקומה עליו כנראה בחוש. וזהו הנרמז באות ת הרומז תורה שהוא נושא עליו כל התורה כל כ"ב אותיות ומהר"ם כ' להורות שהארון נושא את נושאיו כי השכינה בין ב' בדי הארון עכ"ד וי"ל באות ת לפמ"ש בס' רז"מ תא"ו אות על יחודו ית"ש דנעוץ סופו בתחלתו כי א"ו נעלם של ת והוא גם התחלתו כזה א ודא הוא יחודו עכ"ל ור"ל א"ו רומז א' בנקוד פתח דהוא ו' כי כן הברת אלף בפתח והוא התחלת הא"ב הרי ת א"ו שהוא הסוף נעוץ בו התחלת א"ב וזהו היחוד כביכול שהוא נעוץ סופו בתחלתו. והנה לפ"ז י"ל תא"ו כזה רומז ארון נושא נושאיו כי א שבו רומז ארון כמ"ש ברז"מ א' תרין אנפין רומז תרין לוחין שהיו מונחים בו ע"כ הרי א' הוא הארון והנה באות תא"ו כזה הא' מובלע בו ונעלם ונראה כאלו א שהוא הארון נישא ע"י ת"ו כיון שאינו מורגש במבטא וכן האות נושא כל המילוי אבל באמת א' נושא כל הא"ב כמ"ש בס' הבהיר להדיא א' גורמת לכל האותיות קיומם וממנו

יצאו כולם ע"כ הרי נשמע דאות א' שהוא הארון נושא את נושאיו שהם ת"ו וכן הארון נושא נושאיו כי שכינה בין ב' בדי ארון:

דרך חוקיך [אות שפא]

ך:
לעשות פסח שני מי שהי' טמא או בדרך רחוקה בפסח הראשון שנאמר בחודש השני בי"ד יום בין הערבים יעשו אותו. בחי' כ' לפי שמצות הפסח אות חזק בחידוש עולם והוא עמוד גדול באמונתינו לכן רצונו ית"ש לזכות כל ישראל שאם יקרוהו אונס שלא עשה בראשון יעשה בשני ע"כ. ויש לרמוז עפמ"ש ברע"מ בהעלותך קנ"ב כיון דכנ"י מתעטרא בעטרהא בניסן לא אתעדיאת כתרהא ועטרהא מינה תלתין יומין וכל אינון ל' ימים מיומא דנפקי ישראל ממצרים יתבא מטרוניתא בעטרהא וכל חילאה בחדוה מאן דבעי למחמי למטרוניתא יחמא כו' דהא מתמן עד שבעא יומין תרעין פתיחין מכאן ולהלאה ינעלון תרעין ודא פסח שני ע"כ וי"ל זה בך פשוטה עפמ"ש בסידור שערי שמים ך ארוכה סוד השפעת הכתר עד המלכות בסוד י' י' עשרה עשרה הכף הרי רומז התפשטות אור הכתר למטה ונרמז ל' יום דהנה שיעור כ' כפופה רחבה וארכה ג' קולמסין שכן שיעור כל אות עיין ב"י סי' ל"ו והפשוטה צריך להאריך כ"כ הרגל לעשותה כפופה הרי ההתפשטות למטה ביותר מן האותיות הוא ג' קולמסין וכל קולמוס שיעורו י הרי ההתפשטות למטה ג' יודין שהוא ל' יום ובשל"ה טעם פסח שני שכשעשו ב"י העגל המירו כבודם בתבנית שור מכח הסתת ע"ר שעבדו מתחלה למזל טלה וכשראו שנלקה מזל טלה בחרו במזל שלאחריו שהוא שור ועשו העגל וע"כ מצות פ"ש במזל שור כי הפסח מבטל כח המזלות כמבואר במקומו כי הטלה בכור המזלות הך הכפתור וירעשו הסיפים ואם לא נעשה פ"ר יעשו פ"ש לבטל כח שור בפרטות עכת"ד הק' ויש להמתיק דה"ק עוד עם מ"ש בזהר פ"ש הוא ביסוד והוא בחי' יוסף בכור שורו הדר לו והוא שור דקדושה דמרכבה בחי' הד"ר שהוא ג"כ ביסוד מלך הדר הידוע והוא מבטל תבנית שור אוכל עשב וכן נרמז פס"ח שנ"י גי' בשו"ר ר"ל שהוא במזל שור לבטל בחי' שלהם ונרמז זה באות כף רומז ועתיק יומין יתיב על כורסיא שביבין דנור לאכפייא להון כי כ' סוד כתר עליון וסוד כסא לבטל כתל כחו שלהם וי"ל ע"ד גי' כ"ף פשוט"ה עם אותיות והכולל גי' פס"ח שנ"י:
וגרך:

דרך חוקיך [אות שפב]

ו:

לאכול פ"ש בליל ט"ו באייר על מצות ומרורים שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו. בחי' כ' כהוראות פסח א' להאמין בחדוש עולם ע"ש ונרמז באות ו' הרומז סוד ו"ק עולם אשר נתחדש ע"י הקב"ה עד"ש בגמרא ו' זה שמו של הקב"ה גם ו' עמוד העולם כולו כמ"ש בלק"ש. ובזוה"ק כ' פ"ש הוא ביסוד ונחית ולא סליק ופ"ר הוא במלכות ופירוש במק"מ דפ"ש נחית מיסוד ולמטה ובפ"ר עולה ממלכות ולמעלה עד היסוד דהוא סליק ולא נחית ע"ש וזה שנרמז מ"ז באות ו' דהוא ביסוד ו' שניה ונקרא ג"כ פסח ע"ש פ"ה ס"ח פה רומז מלכות פה. ס"ח רומז גי' חיים. שהוא יסוד כטעם בן ישי ח"י. ונרמז זה באות ו' הרומז חיים ושלום כי ו' הוא עץ חיים וו' שני' יסוד שלום. והנה אכילת פ"ר נרמז באות ה ומצוה זו נרמז באות ו' ומה מאוד צדקו יחדיו רמזי התוה"ק כי פ"ר במלכות כמ"ש בזהר הנ"ל לכן נרמז באות ה ופ"ש ביסוד נרמז באות ו':

דרך חוקיך [אות שפג]

ג:

שלא להותיר מפ"ש עד בוקר שנאמר לא ישאירו ממנו עד בוקר. בחי' כ' הטעם כמו בפ"ר זכר לנסים נפלאות שעשה עמנו הש"י שהוציאנו לחירות לכן יש לאכלו דרך גדולה וכבוד כמו שרים וב"ח שאין משאירין ליום אחר ממאכלם ע"ש וי"ל באות ג עפמ"ש באודר"ע שאמרה ג שבי יספרו גדולת"ך וגבורתך שנא' גדול ה' ומהולל מאוד והשיב לה הקדוש ב"ה שבך אני עתיד לשלם גמול לאויבים שנאמר כעל ג"מולות כעל ישלם. והנה ביצ"מ עשה הש"י ב' ענינים האלה הנרמזים באות ג' האחד שהראה גדולתו וממשלתו ויכולתו אשר לכן יספרו לנצח גדולתו וגבורתו ונעשה אז גדול ומהולל מאוד והב' שעשה ג"מול ונקם לאויבים ועשה בהם שפטים כעל ג"מולות ועל ענינים האלה נצטוינו מצוה זו לעורר אותנו לזכור זאת ע"כ צריכין לאכול דרך חירות וגדולה וכבוד על ב' ענינים הנרמזים באות ג' כנ"ל ועוד יש לרמוז גימ"ל ר"ת י"י מל"ך גאו"ת לב"ש שנעשה אז עד"ש כי גאה גאה שעשה דבר מה שאין זולתו יכול לעשות וע"ז נאמר כי גאות עשה וכן גאו"ת גי' קדוש כשעושה דין ברשעים נתקדש שמו בעולם:

דרך חוקיך [אות שפד]

ד:

שלא לשבור עצם בפ"ש שנאמר ועצם לא ישברו בו. בחי' כ' משום שאין כבוד לבני מלכים לגרר עצמות ולשברם וכטעם פ"ר ונרמז זה באות ר הרומז ראש וחשיבות ור"ל להיות כל עניני פסח דרך כבוד ושררות ועוי"ל עפמ"ש בזוה"ק בטמ"ז כי ע"י שלא נשברו העצמות הכלבים גוררים אותם ושוברים אותם והמצרים רואים ומטמינים אותם בארץ וזהו ביטול ע"ז מסטרא דלהון ע"ש נמצא סובב טמ"ז לעקר ולשרש ע"ז ויש לרמוז זה באות ר עד"ש בזהר הרקיע ר רומז אל אחר. וכן כתיב בנחש הוא ישופך ראש כי הנחש הוא ע"ז וכן רא"ש רומז ע"ז כמ"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לר' שבך עתיד ישראל להשתעבד לע"ז שנא' נתנה רא"ש וזהו שנאמר לנחש ע"ז הראשון הוא ישופך ראש אות ר הרומז ראש:

דרך חוקיך [אות שפה]

ך:

לתקוע בחצוצרות על כל צרה שלא תבא ועל הקרבנות בביהמ"ק שנאמר כי תבאו מלחמה בארציכם על הצר כו' וביום שמחתכם ובמועדיכם וברי"ח ותקעתם בחצוצרות כו' והיו לכם לזכרון כו'. בחינוך כ' כי בכח החצוצרות שהוא הגדול שבכלי הניגון להסיר מן האדם המחשבות כולם ויתן לבו בדבר שצריך לכוונה גדולה ושלימה לפני הש"י וכן בעת צרה ר"ל צריך כוונה גדולה בהתחננו לכן נצטוינו בתקיעות הח"צ בעתים הללו ע"כ. והרדב"ז כ' כדי שלא יאמרו על הצרה מקרה היא ח"ו אלא צריך לדעת כי מאתו היתה זאת ויעשו תשובה ובמקדש הי' שם שופר כדי שיכנע לב האדם וישוב בתשובה וכן בקרבנות צריך שיכוין כאלו הוא בעצמו נשחט ונשרף והי' הח"צ והשופר לעורר הלב להכניע עכ"ד. ויש לרמוז ענין הזה בך פשוטה כמ"ש כ"פ שרומז לפשט עקמומית שבלב ולכוף יצרו ולשוב אל הש"י בהכנעה ולעורר הכוונה. ועי"ל עפמ"ש בפרדס כ"ף רומז כ"ף זכות וכ"ף חוב. והנה כף פשוטה רומז זכות כי פשוטה בחסד ועי"ז ינצלו מכל צר ואויב ויקובל הקרבן לרצון ולזכות ויל"ע עפמ"ש במאורי אור חצוצרות הם נ"ה. ונרמז לעורר נסים ונפלאות במלחמת אויבים כי מן נ"ה באים נסים כמ"ש בכוונת על הנסים דחנוכה וכן רומז ך לפמ"ש בפרד"ס כ' רומז נ"ה בסוד מאזני צדק שהם נ"ה והם ב' כפות מאזני צדק וי"ל בזה ע"ד א"ב בג"ד כפ"רת נרמז כ' נצח פ' הוד עיין בלקוטי ש"ס. והנה כף כזה מילואו ף' הרי נ"ה שניהם יחד כי נ"ה הם כחד ותמיד נכלל הוד בנצח לכן עולין שתיהם כאחד באות כ"ף והבן הרי כף לבד רומז נ"ה שמשם הנסים ובחי' חצוצרות הנ"ל. ועוד רומז כף כף ירך יעקב שהם נ"ה תרין שוקין שנגע בהם הסם

ופעל ה' ישועות שלא יכול לו ומאז נעשה סימן טוב לזרע יעקב אשר כל ימי עולם תמיד יעזור הש"י לב"י מכל צריהם ועיין במצות ג"ה בטעם החי' שהבאתי ובמ"ש שם בס"ד לכן בכל מלחמה מן צר ואויב מתעורר בחי' כף ירך יעקב אשר כבר ניתקן והוא בחי' נ"ה שנוהג בתרין ירכין לעשות להם נסים להושיעם מאויביהם וז"ש דבר שלח ה' ביעקב ונפל בישראל שדרשו בגמ' על ג"ה על הנסים ששלח ה' בכף ירך יעקב נגד המלאך ונפל אח"כ בישראל שנתפשט הנס הזה תמיד להושיעם וזהו ך' פשוטה שנתפשט כף ירך יעקב לעולם ולדורותיו ובאה מצוה זו במספר שכינה במנין תרי"ג להורות שהשכינה עמנו להושיענו מן צוררינו במלחמה וכן בעת הקרבת הקרבנות במקדש במועדים כטעם אנ"י ה' אלקיכם:

אשר:

דרך חוקיך [אות שפו]

א:

להפריש חלה מעיסה של ה' מיני דגן שנאמר ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה. בחי' כ' לפי שכל חיות האדם על הלחם רצה הקב"ה לזכותינו במצוה תמידית על הלחם כדי שתנוח בו ברכה ע"י המצוה ונקבל זכות בנפשותינו ונמצא העיסה מזון לגוף ולנפש יחד גם למען יחיו בה משרתי ה' בלי יגיעה עכ"ד. ובשל"ה כ' דהחוקרים חקרו מה זה שע"י המאכל דבוקים הנשמה והגוף והענין כי המאכל גופני ורוחני כי אין דבר למטה שלא יהי' בו שפע מלמעלה המוציאו לפועל וכמו שיש במאכל דבקות גופני ורוחני כן נשאר באוכל המאכל דבקות גו"נ כי הנשמה נהנה מרוחניות המאכל והגוף נהנה מהגופני וז"ש כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כלומר מצד הגופני אלא מצד מוצא פי ה' שהוא הרוחני הנשפע בו ע"כ צותה התורה לעורר כח הקדושה שבלחם ולהפריש חל"ה והוא חלק גבוה שזכה לכהן שהוא קדוש שיאכל אותה ואז העיסה מזכך גו"נ האוכל כי נתקדש הלחם ושורה עליו הטהרה עכ"ד ועיין לק"ת עקב ויש לרמוז מ"ש חלה הוא חלק גבוה דהוא הרוחני שבו עד"ש בשם הבעש"ט הק' טעמו וראו כי טוב ה' ר"ל הטעם הטו"ב הוא רוחני שבמאכל לכן ידבק האדם בהטוב שבו שהוא הש"י כביכול לא בגשמיות. וי"ל חלה גי' טו"ב הוי"ה שהוא חלק הרוחני טו"ב הוי"ה אשר בלח"ם. ובלק"ת כ' חלה הוא חכמה דנוקבא דז"א לכן נק' ראשית ועיין במאו"א ובתיקונים חל"ה היא שכינתא וכן הוא בפרד"ס אמנם האריז"ל מפרש שהיא בחכמה שבה והכל אמת והולך אל מק"א ונרמז באות א דהוא ראשית חכמה בחי' ראשית עריסותיכם. ויל"ע

עפמ"ש בלק"ת פ' עקב באות א חכמה המברר הלח"ם כי א בג' צורות יוי וצורות יווי בהחלק א לשנים וצורת יוד גי' לח"ם ג' הויות וזהו סוד הרוחני שבלחם. וי"ל הויה מלא אלפין גי' אד"ם האוכל הלחם וג"פ אד"ם של ג' הויות גי' עסה וזהו העסה שחייב בחלה כי אדם חלתו של עולם והחלה הוא טו"ב הוי"ה כנ"ל שהוא הרוחניות המזכך העסה לתקן מחטא אדם. ומהר"ם כ' טעם מ"ז לתיקון חטא אדה"ר חלתו ש"ע שגרם קוץ ודרדר נצטוינו להרים חלה ועי"ז נתקדש הלחם למזון לגוף ולנפש ונרמז טעם זה באות א עד"ש באותיות דר"ע א זה אדה"ר. ובזה יובן מ"ש במדרש ויקרא המפריש חלה מבטל כח ע"ז והמבטל מצות חלה ח"ו נותן קיום לע"ז עכ"ד. וי"ל הטעם לפמ"ש מהר"ם לתיקון קוץ ודרדר וכתבו בסה"ק רמז קוץ של ד של אחד שע"י הקוץ ניכר הפרש בין ד לאות ר שלא יהי' אחר ח"ו כמ"ש בתיקונים וכן ר דאחר צריך להיות בלא קוץ שלא יטעה להיפוך והוא חטא שגרם הנחש לאדה"ר והוא ע"ז והמפריש חלה מתקן חטא אדה"ר של קוץ דרד"ר ומבטל כח ע"ז והמבטל ח"ו זה התיקון נותן קיום ח"ו לע"ז כנ"ל ונרמז זה ג"כ בא הרומז יחוד הקב"ה אלף עולם ב"ה וב"ש:

דרך חוקיך [אות שפז]

ש:

לעשות ציצית על ד' כנפי בגדיהם שנאמר ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם. בחי' כ' טמ"ז למען נזכור מצות הש"י תמיד ואין טוב לזכרון כמו הנושא חותם המלך אדוניו תמיד כמ"ש וראיתם אותו וזכרתם וארז"ל ציצית רומז תריג"מ עם ח' חוטין והקשרים ועוד יש בו רמז שגופו ונפשו הכל להש"י שהלבן שבו רומז לגוף שהוא מן הארץ שנברא משלג והתכלת רומז לנשמה שדומה לרקיע ולים ולכסה"כ עכ"ד וכ"כ מהר"מ שע"י ציצית נעשה מרכבה לכסא ע"כ. ויש לרמוז באות ש שהוא צי"ר הדל"ת עיין ע"ח שער הירח שהוא סוד החותם אשר ביסוד דנוק' כביכול בסוד צי"ר הדלת וכ' שם עוד צי"ר גי' ש ובסוד ג' קוין שבה שהוא באר חפרוה שרים הם האבות עש"ה הרי ש רומז שמירת היסוד וחותם שבה. וכן הציר הזה שומר ד ביסוד שלו שלא תדמה לריש כמ"ש בתיקונים שלא יהיה ח"ו ר' הרומז אל אחר ולזה בא הקוץ שהוא צי"ר השין הרי ש' שומר בחי' היסוד ובחי' האחדות שלא יטעה אחר ע"ז אל אחר וזהו הנרמז במצות ציצית שנאמר בה ולא תתורו אחרי לבבכם זה מינות שהוא ע"ז ר"ל ואחרי עיניכם זה זנות שהם ב' בחי' יצר הרע ונרמז עוד ש גי' יצ"ר ומתהפך מן יצ"ר לציי"ר וכן ארז"ל דבאו הציצית וטפחו על פניו של אותו האיש שרצה לנאוף כי הציצית מסוגלים לשמור היסוד וכן איתא בפע"ח

ציצית הם בסוד יוסף שיש בהם קנ"ו אורות כמספר יוסף. והנה איתא בע"ח שער אבי"ע דיש באדם ד' בחי' נשמה גוף לבוש היכל נגד ד"א הויה. והנה השי"ת נתן לנו שמירות לכל ד' בחי' הנשמה משמרה הקב"ה כטעם ואתה משמרה בקרבי. ובגוף המילה הוא חותם ושמירה ובמלבוש יש מצות ציצית ובהיכל מצות מזוזה לשמירת הבית וכללות השמירה לכ"א ע"י שדי כי ע"י המילה נצטייר בגוף שד"י כידוע ועי"ז נשמרה הנשמה בקדושת חותם הש"י וממילא נשמר גם הגוף בקדושה זו. ובמלבוש השמירה הם ציצית שהם סוד יוסף הרומז יסוד חותם שד"י כנ"ל בפע"ח ובבית המזוזה כתוב מבחוץ שד"י ר"ת שומר דלתי ישראל. וזה י"ל בש הרומז שדי כמ"ש בזוהר הקדוש. ועוי"ל עפמ"ש בכוונת חוט גי' כ"ג מילוי שם ב"ן וכן רומז בש' צורת זי"ו גי' חו"ט ורומז זיו השכינה שהוא שם ב"ן שכינה ובגמ' סוטה דף י"ז בשכר שאמר אעא"ה אם מחוט כו' זכו בניו לחוט של תכלת וי"ל כי מחו"ט גי' ס"ג שהוא בבינה סוד אימא מקננא בכרסייא בעולם הכסא וכן תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד כמשארז"ל שם ונרמז ג"כ בשין דאמ"ש שהוא בבינה ש' שורקת והבן. וז"ל הבחיי חז"ל המשילו האדם העומד להתפלל לחיות הקודש כו' ויש לך להשכיל כי הקב"ה כיון בבריאות האדם להיות בארץ כאחד מן המלאכים או כחיות הקודש בד' אברים שהם מוח ולב וברית הלשון וברית המילה ע"כ נצטוינו להתעטף בטלית להיות ד' כנפות מחופפין על החי' וזה שכ' על ד' כנפות כסותך ובא הקבלה להיות ח' חוטין בכל כנף כדי שיהי' ל"ב חוטין ושיתן פתיל תכלת כדי שיתדמה לחיות המרכבה]של כה"כ{ ואמנם הלבן היא העיקר עכת"ד ותוכן דבריו הק' מבוארים בפע"ח שיהי' בכל חוט ד' חוטין כפולים שהם ח' וחפ"ח גי' ס"ד בכל כנף וד"פ ס"ד הם רנ"ו דכללותהון הם רנ"ו כנפים הרי ציצית נגד כנפי החיות: ועיין במג"ע שלח ד' כנפות לקביל ד' רגלי מרכבה ונער קטן מט"ט נוהג בם ונרמז באות ש הרומז ג"א המתייחדים במלכות ג' קוין עם הרגל דלמטה שהם אברהם יצחק יעקב דוד והם המרכבה הרומז לכסא וחיות הקודש דשם וכ' בכנפ"י לציצי"ת עם ח' חוטין גי' אברהם יצחק יעקב ע"ש ורומז בש' ג' קוין. וכ' בס' מאה שערים מצות ציצית הוא העול שנותן האדם על צווארו בתחלה ליישר מעגליו והוא כסא לעלות הקדושה עליו כי הציצית הוא מצוה ותפילין הם קדושה והכסא צריך בתחלה להכין אותה ולסעדה והקדושה על המצוה לעולם עכ"ד ובפע"ח כ' בסוד שמלתו לעורו ציצית שמלתו. תפילין לעורו. וי"ל הטעם משום דיראה קודם לחכמה. והנה ציצית רומז ליראת שמים בחי' מצוה לכן קודמים הציצית. והתפילין המה מוחין קדושים וסוד המוחין הם חכמה ובסוד קודש לכן הם אחר ציצית שצריך האדם להקדים היראה בזמן אל החכמה:

דרך חוקיך [אות שפח]

ר:
שלא לתור אחר מחשבת הלב וראיית עינים. בחינוך כ' המחשבה המה האבות והמעשה הם תולדות נמצא מניעות מחשבה רעה הוא שורש שכל הטובות יוצאות ממנו עכ"ד. ומהר"ם כ' העינים והלב הם תרין סרסורין דעבירה ושני אברים אלו הם מושב התפילין של יד נגד הלב. ושל ראש נגד בין עיניך בד' פרשיות נגד ד' חיות דמרכבה ויש זנות בראי' ובמחשבה ולפיכך ול"ת אחרי לבבכם ואחרי עיניכם עכ"ד ולפי דבריו הקדושים ב' מצות ציצית ותפילין טעם א' להם להציל מן תרין סרסורין וכן נרמז והי' לאו"ת על ידך לאו"ת ר"ת ולא תתורו אחרי לבבכם הנאמר אצל ציצת ובראש שהוא בין עינים יש ד' פרשיות שהם סוד ד' חיות הכסא וכן בציצית תכלת דומה לים וים לרקיע כו' עד דומה לכסא הכבוד לכן ציצית קודמים לתפילין לפי שנא' בציצית בפירוש פסוק הזה ול"ת אחרי לבבכם כו'. לכן אומרים בתפילין גם פ' ציצית וגם בתפילין דר"ת שאין זמן ק"ש אומרים פ' ציצית ויש לרמוז מ"ז באות ר הרומז ראשית חכמה דהוא סוד המחשבה המבטל יצה"ר דזנות כמ"ש הרמב"ם ז"ל דאין יצה"ר שולט רק במי שלבבו פנוי מחכמה וכן מצינו בגמ' ע"ז רב אזיל בפתחא דזונות ואמרו עליו שאינו ירא מיצה"ר לפי שמזימה תשמר עליך תבונה תנצרכה ועוד רומז ר כמ"ש באודר"ע ר רומז ראש דברך אמת שהודו או"ע בשמעם כבד את אביך כו' שהם ב"מ אנכי, לא יהיה לך והוא מבטל אמונת רעות ודעות מזויפת שהם בחי' מינות וע"ז נמצא ר רומז מ"ז לבטל יצה"ר דזנות הנרמז ג"כ באות ר הרומז ר"ע כמ"ש באודר"ע והוא בחי' פגם הברית שנק' רע ר"ל ולבטל ר הרומז גם אל אחר כמ"ש בזוהר הרקיע והוא מינות וע"ז ר"ל וזהו ול"ת אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ה' יעזרנו:
בשעריך:

דרך חוקיך [אות שפט]

ב:
לשמור הביהמ"ק שנאמר ושמרו משמרתך ומשמרת כל האהל. בחינוך כ' כי מכבוד הבית סיבה לתת מוראו אל לב ב"א וכבואנו שם להתפלל ולבקש סליחה מאת אדון כל יתרככו הלבבות אל התשובה ומכבוד הבית למנות עליו שומרים כדרך המלכים עכ"ד ומהר"ם כ' טמ"ז שאינו דומה פלטרין שיש לו שומרים לפלטרין שאין לו שומרים וג"כ שלא יכנוס דבר טומאה שלא יהי' לכחות הטומאה אחיזה שם עכת"ד ויש לרמוז באות

ב דאיתא בלק"ת תרומה כבר ידעת כי סביב הקדושה יש ג' קליפות רוח סערה ענן גדול אש מתלקחת וז"ס יריעות תכלת ועורות אלים ויריעות עזים והמשכן קודש הלולים לה' בתוכם עכ"ד הק'. וי"ל דלכן בשלשה מקומות הכהנים שומרים בביהמ"ק מן ג' כתות קליפות הנ"ל ונרמז זה באות ב שיש לה ג' מחיצות נגד ג' קליפות ההם והנה בית רומז בית המקדש כמ"ש בהקדמת תיקונים ב איהו בי מקדשא דתמן בה נהירין כל אתוון כו' עכ"ד ונשמר הביהמ"ק ע"י ג' מחיצות של ב ועיין במצוה שס"ד:

דרך חוקיך [אות שצ]

ש:

שלא יחליפו עבודתם כהנים ולוים וכן הלוים עצמם אסור להחליף זב"ז שנאמר אך אל כלי הקודש ואל המזבח לא יקרבו. בחי' כ' לפי שעבודת ב' כתות האלה עבודה יקרה לכן צריכה להשתמר מן העצלה וידוע דדבר המוטלת על ב' אנשים מצוי בה הפשיעה עד"ש קדירה דבי' שותפי כו' עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי כיון שאין מלאכתם בהכן לא יעמדו על משמרתם כראוי ויחסרו מחוקה ויש מציאות חן בפרטיים ואם ישנו מחריבים העולם מרחמים דין ומדין רחמים ועל הלוים מוטל לפייס מה"ד שהם ממונים אבל אל כלי הקודש ואל כלי המזבח לא יקרבו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ש שבה ג' קוין נגד כהן לוי ישראל וכ"א מדה לעצמו שהם חסד דין רחמים רזא דאבהן ואסור להחליף מדה של כ"א בחבירו ואם ישנו מחריבים הנהגות עולם ומקצצין בנטיעות נטע אל דעות ה' ונרמז עוד ש' רומז זיו השכינה כמ"ש בלק"ש וזהו זיו השכינה והכהונה שכ"א יעמוד על משמרתו המיוחדת לו כמ"ש בחינוך ונרמז כהן עמוד החסד מקריב הקרבנות להשפיע חסדים, והלוי בחי' דין עומד על משמרתו להטיל אימה ופחד שלא יקרבו הזרים אל הקודש וכן ממונים על השי"ר שהוא בחי' גבורה, והישראלים עומדים על משמרתם על זבחיהם במעמדם שהמה סוד עמידא דאמצעיתא בסוד תפארת ישראל מדת הרחמים והכל נרמז בג' קוין דש הרומז חסד דין רחמים כנודע וזהו זיו השכינה:

דרך חוקיך [אות שצא]

ע:

שלא יעבוד זר במקדש שנאמר וזר לא יקרב אליכם. מהר"ם כ' כי כשהעבודה מיוחדת לאיש אחד תתפרסם הקדושה ואם לאו מחזי כעבודת ארעי ע"כ. והרדב"ז כ' שאין כבוד למלך להחליף בני עבודתו ואין העון מתכפר אלא ע"י הכהנים הנמשכים ממדת החסד

ולא בזולתו והכהן העליון המקריב נשמותיהן של ישראל כשאין המקריב ממדתו דוחה המקריב והנקרב והבעלים מלפניו והשר אשר כנגדו מקבלו כי אל זר הוא וחפץ בקרבן הזרים וגורם לזרים שיכנסו במקדש העליון עכ"ל. ויש לרמוז מ"ז באותו ע הרומז עון כמ"ש בזהר בהקדמה. דהנה במצוה זו נאמר ואתה ובניך אתך תשאו את עו"ן המקדש וכן ואתה כו' תשאו את עו"ן כהנתכם ופירש"י ז"ל תשאו עונש הזרים שיחטאו בעסק המקודשים הרי תוה"ק קראה לזה החטא בלשון עו"ן וכן מצינו שאמר הקב"ה אל עלי הכהן אם יכופר העו"ן הזה עד תמותון דשם מיירי ג"כ בחלול קדשים דהוא חלול ה' שאין מתכפר רק במיתה לכן חייב בזה הל"ת של זר העובד בקודש מיתה ביד"ש. ויש לרמוז עוד עפמ"ש בשל"ה במצוה זו כי עבודת בהמ"ק תיקון חטא אדה"ר שמתחלה הי' לו כתנות אור גי' ר"ז והי' מביט מסוף עולם עד סופו והי' כהן ראוי לעבודה ואחר החטא נעשה מן רז ז"ר ומן אור עור עכ"ד לכן נרמז מ"ז של ענין זר שלא יקרב באות ע' הרומז עו"ר בעד אור באלף שכן עי"ז נעשה אדה"ר זר ופסול לעבודה לכן יש להרחיק זר ואז יתוקן הכל ויעשה בחי' או"ר בא':

דרך חוקיך [אות שצב]

ר:

שלא למנוע שמירה מהמקדש שנאמר ושמרתם את משמרת הקודש ומשמרת המזבח. בחי' כנ"ל במ"ע דהשמירה הוא דרך כבוד לפלטין של מלך ממ"ה הקב"ה השוכן שם ונרמז מ"ז באות ר הרומז ראש וחשיבות של המתנשא לכל לראש כמ"ש באודר"ע. ועי"ל עפמש"ל דהשמירה הוא מן ג' הקליפות שלא יגשו לינוק מן הקודש ונרמז באות ר עד"ש בכוונת קבלת שבת דהקליפות גונבין ועושין מן שדה שקר שגונבין הקוץ מן ד דשדה ונעשה ר ומן ה' עושין ק' ע"ש. והנה עיקר הזיוף הוא הריש שהוא אל אחר. והנה ביהמ"ק נקרא שדה כמו שקראו יצחק דהוא בחי' חקל תפוחין השדה אשר ברכו ה' לכן צריך שמירה לביהמ"ק שלא יזייפו הקליפות אות ד' לעשותו ר דשקר וכן ד רומז דל"ת דהוא ביהמ"ק בסוד פתח לבנון דלתי"ך והדלת צריך שמירה בקוץ שלה דהיא ציר הדלת בל יעשה ריש וקלון ח"ו וע"י השמירה נעשה בחי' רא"ש וחשיבות. והנה מל"ת זו דשמירות המקדש נלמד מפסוק ושמרתם את משמרת הקודש ומ"ע דשמירה דסי' שפ"ט נלמד מפסוק ושמרו משמרתך כו' אף ששניהם שוים בקום ועשה כ' בזה בחינוך שכאשר נמצאו ב' פסוקים על דבר אחד. מאותו שבא הציווי לנוכח נלמד ממנו הל"ת ומאותו הפסוק שבא הציווי בנסתר נלמד העשה כי הנסתר קל מהנוכח כמו שהעשה

קלה באזהרה מל"ת. והנה בכ"מ השמ"ר ושמר"ו רומז על לאו כנודע אך בכאן מפסוק ושמרו שהוא נסתר למדו המ"ע דשמירה וכנ"ל ודו"ק:

דרך חוקיך [אות שצג]

י:

שיפדה ישראל בנו הבכור לאמו בה' סלעים שנאמר אך פדה תפדה את בכור האדם. בחי' כ' שרצה הקדוש ב"ה לזכותינו לעשות מצוה מראשית פריו לדעת שהכל שלו ויבין זה בראותו כי אחר כמה טרחות והגיע זמן שיעשה פרי מיד נותנו להקב"ה ועוד לזכור נס הרוגי בכורי מצרים והציל אותנו מידם עכ"ד והבחיי כ' ואף שאין עבודה בבכורות יש להם מעלה שארז"ל שכ"מ שנאמר ל"י הוא בעוה"ז ובעוה"ב ובבכור נאמר כי לי כל בכור לכן צריך להחזיק בתורה ויראה יותר משאר ב"א עכ"ד. והרדב"ז כ' וצוה לתת לכהן איש החסד וחוזד ופודה אותו בה' סלעים לרצות מדה"ד בסוד וחמשיתו יוסף עליו עכ"ד. וי"ל באות י' הרומז חכמה בסוד ראשית וכן י' הוא ראשית כל הצורות כמש"ל כ"פ. ועי"ל עפמ"ש בזוה"ק בא דף מ"ב בג"ד פדיון הבכור ה' סלעים כחושבן ה' דאברהם דאי יחכים בתורה יתוסף עליו י' דאיהו קודש עכ"ד ובכוונת האריז"ל פט"ר גי' רפ"ח עה"כ והם דינים של ז' מלכין דמיתו ואח"כ נתקנו ע"י שם מ"ה החדש ונתבסמו בסוד חסד עילאה לכן נכנסו הכהנים תחת הבכורים ולוקח הכהן ה' שקלים כנגד ה דטפת לובן דמלך השמיני עכ"ד הק' וי"ל דהוא ה' דאברהם שכ' בזוה"ק שרומז ה' אור סוד טפת לובן חסד עילאה ונרמז סל"ע גי' ק"ס שהוא סוד הפדיון כנודע בסוד פדיון נפש ולהמשיך ה' חסדים ה' אור לכן הפדיון הוא ה"פ סל"ע וי"ל באות י' שהוא חסד הראשון דאברהם סוד טפת לובן אור קדמאה וכן פדיו"ן הב"ן גי' או"ר רומז חסד עילאה הנזכר בכוונות. וי"ל יוד מלא דמלא יו"ד וי"ו דל"ת גי' מנחה חדשה להויה כי הבכור הוא ראשית פריו מנחה חדשה ונרמז מ"ש הבחיי הנ"ל שצריך הבכור להחזיק בתורה ויראה יותר משאר ב"א באות י' שכן י' רומז לקדשא בוכרא וכן י' רומז לאשתדלא באורייתא יממא ולילא כמ"ש בזוהר יתרו דף צ"א ונרמז חמש סלעים בפדה"ב שכן חמש פ' סלע גי' ויראת מאל"היך אנ"י הוי"ה שיחזיק ביראת ה' שנרמז ג"כ באות י' הרומז דחילוי כנודע וכן יש לרמוז ה' פעם שקל גי' ב' אלפים ק"נ רומז מספר ז"ס חסד גבורה ת"ת נ"ה יסוד מלכות עם מ"ב רומז לברר ז' מלכין שהם בזי"ב כנ"ל בכוונת וידוע דהברורים הוא בשם מ"ב המעלה הכל ויתבסמו רפ"ח ניה"ק סוד פט"ר הנזכר בכוונת. ועוד יש לרמוז במצוה זו ב' יחודים הק' יח"ע ויח"ת בסוד חמשת שקלים חמש פעם שקלים גי' ב"א ת' וניתן

לכה"ן כה"ן גי' ע"ה ועה"כ האחד המייחד במצוה זו הרי ב"א תע"ו גי' שמע ישראל י"א י"א ברוך שם כמל"ו וזה נרמז באות י' הרומז יחידא דקובה"ו ועי"ל אות י' פשוט ומלת יוד ומד"מ יוד ויו דלת גי' תק"ו מספר אבגית"ק חסד הראשון דאברהם ובו נכלל כל שם מ"ב כנודע המעלה ומברר רפ"ח ונעשה פט"ר כנ"ל וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות שצד]

ך:

שלא לפדות בכור בהמה טהורה שנאמר אך בכור שור או בכור כשב או כו' לא תפדה קדש הם. בעי"מ כ' כשם שאין פודין אותו כך לא ימכרו אם לא נפל בו מום וטעמו כי אין החול פוטר את הקודש כי אין הקדושה נעתקת לעולם עכ"ד ומהר"ם כ' לפי שבכורי בהמה נגד מצות בכורי ישראל שנאמר בם בני בכורי ישראל ואין קדושתם נעתקת לעולם שאין הקב"ה מחליפם באומה אחרת ח"ו עכ"ד. וי"ל באות ך פשוטה עפמש"ל כ"פ בשם שערי שמים ך רומז דהקדושה עליונה מתפשטת בעולמות התחתונים מבחי' כתר שהוא ראשית לכל עד מלכות ונרמז כנ"ל דהקדושה עליונה הראשונה אינה נעתקת לעולם וכן כתבו הקדמונים בך' פשוטה של מל"ך שרומז כבוד מלכותו בתחתונים ואין יוצא מקדושתו לעולם ואין לו מכירה ותמורה ח"ו וכן הדין בבכור בהמה שאם פדה ומכר לא הועילו מעשיו והוא קודש ונרמז ע"ד גי' ך' כזה ג' ת"ק וכן כ"ף פשוטה גי' ת"ק מספר בכו"ר בהמ"ה ל"א יפדה לכ"ם: כי:

דרך חוקיך [אות שצה]

כ:

שהלוים יעבדו עבודתם במקדש שנאמר ועבד הלוי הוא. בחי' כ' לפי שכבוד המלך והמקום למנות שם אנשים ידועים קבועים לשרותם ואין ראוי למלך שישנה בכל יום משרתים לפניו ויהיה הכל משתמשים בכתר שירות המלך ע"כ. ומהר"ם כ' ועבד הלוי הוא לפייס מה"ד בשירה דומיא לגלגלים ואופנים למעלה במרום מרננים ומשמיעים קול לפניו ית' ועליהם מוטל לפייס שהם באים משם עכ"ד. ויש לרמוז לטעם החינוך באות כ מאותיות של מל"ך ורומז מלך כמ"ש בזוה"ק וכן כ רומז כס"א כבו"ד מקום מקדשינו כמ"ש באודר"ע וכן כבוד מלכותך יאמרו הרי רומז כ כבוד מלכותו וכבוד המקדש וכן מ"ז ועבד הלוי הוא גי' הק"ם שם המלוכה גי' הממלי"ך כמ"ש בכוונת האוחז ביד ורומז ג"כ טכסיסי מלכות וכנ"ל בחי' שיהיו לו משרתים מיוחדים לכל דבר והנה יש להבין

מדוע יעבדו הכהנים והלוים במקדש עבור ב"י ואף בקרבנות יחיד שחייב כ"א לעצמו הלא בכל התורה מצוה בו יותר מבשלוחו ויש לומר ע"פ מה שהקשה השל"ה מאחר דישראל היו ס' רבוא נגד ס"ר אותיות התורה א"כ איך נאחזים שבט לוי בתורה ותירץ דיש כלל ופרט דהס"ר אותיות המה פרטים והם נכללים בכ"ב אותיות התורה ואלו כ"ב אותיות נכללים באות א שממנו יצאו כולם]כמ"ש בס' הבהיר עיין במצוה פ"ו[לכן ס"ר נשמות ישראל הם ס"ר הפרטיים והלוים היו כ"ב אלף הם כלל הס"ר כנ"ל ונקוד על אהרן שלא הי' במנין הלוים כי הוא הי' כלל של הכ"ב אלף לוים כ"ב אותיות שאהרן בסוד א וכנ"ל עכת"ד נמצא לפ"ז משה הוא בכלל כ"ב אותיות עם הלוים ואהרן הוא בכלל א היותר כולל כלל דכללות במעלה גבוה ואיך יתכן זה אמנם כ"א לפי שורשו כי משה שורשו התורה לכן באמת הוא כולל כל ס"ר נשמות גם הפרטים כידוע ועוד נתוסף לו כלל כ"ב אותיות כדי שעי"ז יוכלו להצטרף לצירופים שונים בסוד תושבע"פ ומה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל הי' נודע למשה ע"י צירופי כ"ב אותיות הכללים שבכחם להתגלגל ע"י רל"א א"ב לאין קץ משא"כ הס"ר אותיות כמו שהם כתובים הפרטים כבר הם מצורפים בסוד תושב"כ ודו"ק. אבל אהרן נבחר לתקן כתנות אור ע"י בגדי כהונה כי נתקלקל ע"י חטא העגל שנית בסוד עו"ר כמ"ש בשל"ה וע"ל מצוה ק"א לכן הוא בסוד א סוד אור. נחזור לענינינו לכן עבודת ב"י במקדש ע"י הכהנים והלוים כי גם ישראל נכללים מצד נשמותיהם בהם מצד הכלל כ"ב אותיות והוה ידם כידם לענין זה וכאלו עשו העבודה בעצמם. וי"ל באות כ עד"ש בלק"ש כ' מולך בחיים וניתן למשה כו' והוא מן העשיריות ע"ש. וי"ל מה שניתן למשה עד"ש בתמונה כ רומז כף מרע"ה שקיבל הלוחות מיד הקב"ה ונתן לישראל ע"ש וזהו שמולך בחיים כי תורה הוא עץ חיים והוא ע"ד הנ"ל שלכן בחי' משה ראש הלוים וכל שבטו הם בכלל כ"ב אותיות לפי שחלק משה ובחינתו בתורה לכן ועבד הלוי הוא עבור ישראל ויל"ע במ"ש כ מן העשיריות נמצא בכ' ב' עשירית הרי כ' רומז כ"ב וזה שניתן למשה סוד ראש הלוים כ"ב אלף כנ"ל ומולך בחיים שהוא עבודת הלוים באהל מועד כמ"ש שם ולא יקרבו עוד ב"י אל אה"מ לשאת חטא למות ועבד הלוי הוא כו' עבור ישראל כי הם נכללים בהם וכנ"ל והבן בס"ד:

דרך חוקיך [אות שצו]

':

לתת מעשר ראשון ללוים שנאמר כי את מעשר ב"י אשר ירימו לה' תרומה נתתי ללוים לנחלה. בחי' כ' לפי ששבט לוי בחר ה' לו לעבודתו לבד לכן נתן להם מחייתם וספוקם

דרך כבוד בל יצטרכו ליגיעות בענין פרנסה זולת כל עבדתם לה' כמו שנצטוו עכ"ד ואיתא בפרד"א יעקב התחיל מבנימין ועלה לוי קודש ירד מיכאל העלהו לפני כסא הכבוד לפיכך נתן להם המעשרות ע"כ ור"ל שהתחיל למנות מבנימין שהי' הקטן והצעיר שבכל בניו ומנה למפרע בנימין יוסף אשר גד זבולן יששכר נפתלי דן יהודה לוי הרי לוי העשירי קודש לה' מפני שאמר יעקב וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך גם הבנים בכלל הרי לוי סוד המעשר ונרמז מ"ז באות י' בפשיטות עד"ש ברע"מ קרח קע"ט ע"א פקודא להפריש ישראל מעשר מסטרא דאות י' מעשר עכ"ד הק'. ועוי"ל לפי שהלוים עיקרם להודות ולהלל. והנה נאמר באודר"ע שאות יוד אמרה שבי נאמר יודוך ה' כל מעשיך הרי יוד רומז עבודת הלוים אשר ע"כ מגיע להם המעשר וכמ"ש בחינוך הנזכר ועוי"ל עפמ"ש בשל"ה כהנים לוים ישראלים הם סוד אי"ק דהכהנים סוד א' דהוא מעשר מן המעשר ומגיע להם א' ממאה תרומת מעשר לוים בסוד י' מעשר לבד וישראל בסוד ק' הרי מעשר לוים בסוד י':

ששת:

דרך חוקיך [אות שצז]

ש:

שהלוים יתנו לכהנים מעשר מן המעשר שנאמר והרמותם ממנו תרומת ה' מעמה"מ. בחי' כ' כל שבט הלוי הבדיל הש"י מעדת ישראל לעבודתו ואמנם בהשבט עצמו נבחר בהם אהרן לעמוד ולשרת פני ה' תמיד הוא וזרעו אחריו ושאר כל השבט ניתן לסייעו בעבודה ועיקר העבודה היא הכהונה ועל שהם עיקר בעבודה זו זכו לכ"ד מתנות כהנה ושאר השבט שנבחרו לסייעם זכו במעשר שלא יצטרכו לייגע בעבודת הארץ ונצטוו שמזה העשירי שיקבלו מישראל יתנו חלק העשירי להמשרתים הגדולים למען יתנו אל לבם שיש גבוה עליהם וגבוה על כולם הש"י וכן יש בזה זכות ללוים שמקיימים ג"כ מצות מעשר בחלקם עכ"ד וכ' בשל"ה כהן לוי ישראל הם בסוד אי"ק בכ"ר כו' שהם יחידית עשירית מאות נגד נפש רוח נשמה ע"ש. ונרמז זה באות ש עד"ש ברז"מ ג' קוין דשין רומזים כהן לוי ישראל נר"נ והוא גם עד"ש בזוהר ש רזא דאבהן אי"י חג"ת כהן הוא חסד לוי גבורה עומד בשיר וכטעם יצחק ירנן ישראל תפארת ויש בתמונת ש ג' יודין על ג' קוין כהן לוי ישראל רמז למעשר כי ישראל נותן מעשר ללוי והלוי נותן לכהן והכהן מקבל הרי בכל א' מעשר דהוא י' ואח"כ מתיחדים כולם ברגל התחתון ורומז שנעשה אחדות ביניהם עי"ז שמקבלים זה מזה כי גדולה לגומא שמקרבת ונעשה שלום ואחדות

ביניהם כנרמז באות ש שלום כמ"ש בשעג"ע. וכן ארז"ל עשר בשביל שתתעשר שמעשר מסוגל לפרנסה כמ"ש ובחנוני נא בזאת והנה הפרנסה ומזונא רויחא בא מן שם חת"ך כידוע ונרמז ש בצורתה הנ"ל ג' יודין ג' ווין כ' גי' ס"ח חיים ובמלואה שי"ן הרי מספר חת"ך וזה מקבלים ישראל ע"י המעשר נמצא כולם נותנים וכלם מקבלים:

דרך חוקיך [אות שצח]

ש:

לעשות פרה אדומה ככל משפטה שנאמר ויקחו אליך פרה אדומה תמימה. בחי' כ' במ"ז רפו ידי ואירא לפצות פי עד כי המלך שלמה אמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ואל יחשוב המעיין שסודה היא על שמטהרת באפרה שענין כזה ימצא גם בשאר קרבנות כגון הזב והיולדות אבל עיקר הפלא על היותה מטהרת הטמאים ומטמאות הטהורים גם התימא על מה שנעשית חוץ למחנה שעל זה מונין את ישראל לומר שזובחים לשעירים כמנהגם הרע ואמנם כמה תריפות בעשבי השדה מלאים סגולת בהפכים יקררו החמים ויחממו הקרים ואולי ידענו מהות הנפש ומחלתה ובריאתה נבין כי סגולת הפרה ג"כ להחליא הנפש הבריאה ולרפאות נפש הנחלאה וזה אינו ברור להשיג כלום אלא שחיבת הקודש להשיג ידוע בנסתר ינוד הקנה לכתוב עכת"ד הק'. ומהר"ם כ' מהמעלות הנעשית בפרה היא ק"ק ולהכי מטמא הטהורים שמרוב קדושתה ישוב הטהור טמא ואפי' כהן המשמש ע"ג המזבח צריך לטבול לחטאת וכשיודעין כחות הטומאה שעתידין לטהר באפרה מרוב קדושתה מתקרבין אליו לכן הנוגע במי הנדה יטמא דומיא דמים מכשירין לקבל טומאה ומטהרין בשיעורן עכ"ד. ובאלשיך ארז"ל משל לשפחה שטינף בנה פלטין ש"מ אמר המלך תבא אמו ותקנח כך תבא פרה ותקנח העגל כי זוהמת הנחש המביא מיתה לאדם פסקה בהר סיני והי' לנו חירות מן מה"מ לולא העגל השיב הזוהמא והשיב הטומאה והמיתה ומי תקנח כו' תבא אמו עכ"ל ר"ל לכן פרה מטהרת טומאת מת שהוא חזר ע"י העגל שחזרה זוהמתן שהוא טומאת מת. ונרמז ש שרומזות חיים כמש"ל בצורתה ג' יודין ג' ווין כ' דלמטה גי' חיים שהוא מאתוון דקשוט סוד קושטא קאי וחי לעד והשין אתוון דזיופא שהם ק"ר נטלין לי' כמ"ש בזהר בהקדמה ע"ש שכתב מאן דבעי למימר שקרא יטול יסוד דקשוט בקדמיתא ואי לאו לא יתקיים שקרא וכן עשה הנחש בערמה ואמר מתחלה אף כי אמר אלקים כו' ונתכוון בתחלת דבריו לפתות את חוה להיותו מודה באמת אמונת אלקים לכן האמינה לדבריו ואח"כ פיתה אותה בשקריו ואמר וכפר לא מות תמותון כו' לכן אתקיים שקרא שלו והטיל זוהמא בחוה ונתהווה

בחי' מיתה וטומאה בעולם וז"ש חוה הנחש השיאני"י ר"ל שבא אלי מתחלה באות שי"ן אות קשוט לכן האמנתי לו ואוכ"ל ואח"כ בהר סיני פסקה הזוהמא וע"י העגל חזרה הזוהמא של הנח"ש שהוא חטא ע"ז וכפירה ר"ל הנעשה ע"י אות ש דנח"ש ש' דשקר. אמנם השין באמת הוא הניה"ק וחיות שבהם אבל כשיתבער רוה"ט מן הארץ יהיה מן נח"ש חש"ן ומן שק"ר קש"ר ומן רש"ע עש"ר לכן צונו הש"י במצות פרה אדומה וסגולתה לקנח זוהמת הנחש והשקר שבו שיהי' כנ"ל ויתעלה ניה"ק שבו ויפסוק הטומאה לכן הסגולה לטהר טמאים ולטמא טהורים באות ש כמו שע"י ש' פעל נח"ש להביא הטומאה בעולם ולטמא טהורים ועתה ע"י ש דקשוט ניה"ק מטהר טמאים במצות פרה אדומה ונרמז ע"ד מספר שי"ן מלא גי' מטמ"א טהורי"ם וכן ומטה"ר טמאי"ם וכנ"ל ויש לרמוז עד"ש המקובלים פרה הוא ה"ג פר דינים הנמתקים ע"י ה"ח ונעשה מן פ"ר פר"ה כנודע והנה ה' חסדים ה"פ חסד גי' שי"ן הנרמז במ"ז שע"י ה"ח נעשה המיתוק לה"ג וזשארז"ל ויקחו אליך פרה אדומה לעולם היא נקראת על שמ"ך פרה שעשה משה במדבר ונרמז שמ"ך גי' ה"פ חסד הממתיק ה"ג דפרה הנ"ל הנרמז באות שי"ן וי"ל ג"כ תבא אמ"ו שהוא אמא ק' שבה ה ותקנח העגל שגרם הדינים ה"ג פ"ר ובצירוף ה' דאמא נעשה פרה בסוד ההמתקה. ועיין בלק"ת הק' פר"ה בסוד האחורים עש"ה והנה ע"פ זה י"ל ג"כ שפרה היא אחורים של ב' שמות ע"ב קס"א כי ע"ב היא בחכמה וקס"א בבינה והנה הבינה הוא תמיד אחורים דחכמה כנודע מע"ח הק' כי אחורי אבא הוא פנים דאמא והנה הפרה היא אמא לכן הוא באחורים דאבא שהוא ע"ב הרי קפ"ד כזה יוד יוד הי יוד הי ויו יוד הי ויו הי גי' קפ"ד ופרה עצמה היא אמא והיא בחי' אחורים שלה בעצמה שהיא אחורי שם אלף הי יוד הי כזה אלף אלף הי אלף הי יוד אלף הי יוד הי גי' תקמ"ד ועם קפ"ד הרי גי' תשכ"ח סוד הדינים ובסגולה הזאת מטמאת טהורים ובסגולת הפנים שהם מספר ע"ב קס"א הנ"ל גי' זכו"ר בחי' הרחמים והטהרה היא מטהרת טמאים ונרמז זה בש' שבמנינו הוא ש' ובצורתה חיים כנ"ל ג' יודין ג' ווין כ' ובמילואה שי"ן הרי ש' ס"ח ש"ס גי' תשכ"ח שמות אחורים של הפרה כנ"ל ודו"ק בס"ד וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות שצט]

ת:

שיהיה המת טמא ומטמא באהל שנאמר אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל כו' יטמא. בחי' כ' גוף אדם המת הוא אבי אבות הטומאה כי בהפרד מעליו צורת השכלי נשאר הוא לבדו בשגם הוא בשר גרוע וברעתו החטיא הנפש היקרה ובהתפשט מעליו

הודו וזהו נפשו ולא נשאר רק החומר הרע ראוי שיטמא כל סביביו עכ"ד הק'. והרדב"ז כ' ודע כי הישראל בעודו בחיים רוח טהרה שורה עליו וכשמת נסתלקים ממנו ובעודו בחיים תאבים רוה"ט להדבק בו אלא שרוח הטהרה דוחה אותם וכשמת מצאו מקום הכתות הטמאים להדבק בו עכ"ד. ומהר"ם כ' כי בראות כח הטומאה הגוף פנוי מרוה"ק באים הם לשרות בו כי הם תאבים להשלמת יצירתם שקידש עליהם היום ונשארו חסרים]גוף[עכ"ד והרמב"ן כ' וטומאת המת הוא בעטיו של נחש והנפטרים בנשיקה לא יטמאו וז"ש צדיקים אינם מטמאים ע"כ ויש לרמוז טעם החינוך באות ת עפמ"ש באודר"ע א"ת ת' אלא תא"ו זהו תאותו של בו"ד שהוא מתאוה בעוה"ז בכל יום לכל דבר עכ"ד והוא רומז כנ"ל יען דהאדם החטיא את הנפש בתאוות הנמאסות ונשאר חומר גרוע לכן מטמא. ולפמ"ש הרדב"ז יען דהאדם בחיים רוח טהרה וקדושה עליו לכן משתוקקים כחות הטומאה להדבק בו וכ"כ אוה"ח הק' דלכן קברי עכו"ם אינם מטמאים באהל כי כל דבר יתפעל בהפכו ויען דהם טמאים גם בחייהם אין רוצים כחות הטומאה להדבק אח"כ משא"כ ישראל. ויש לרמוז באות ת עד"ש רז"ל ת' תחי' ת' תמות ויש להבין מדוע בחר הש"י באות ת לעשות סימן מיתה הלא ת רומז חותם אמת של הקב"ה אמנם הוא הגורם יען דרומז חותם אמת שהוא ת' תחיה כי קושטא קאי לכן לעת מצוא שחטאו האנשים בנפשותם ונתחייבו מיתה לשמים הנה התיו בעצמה שהוא חותם חיים נתהפך ונעשה ת תמות בסוד רגל עקום רגלי' יורדות מות וכן מצינו בתורה זכה סם חיים לא זכה סם המות והוא ג"כ לטעם הנ"ל יען דיש שם רושם קדושת התורה תאבים כחות הסט"א לשלוט שם ונעשה ת' תמות ב"מ:

ימים:

דרך חוקיך [אות ת]

':

שיהי' מים חיים עם אפר הפרה מטהרין מטומאת מת ומטמאים הטהור שנאמר והזה הטהור על הטמא כו' והנוגע במי הנדה יטמא עד הערב. בס' כלי יקר נתן טעם לשבח דאפר הוא שורש הטומאה מיסוד העפר]בפרט אפר פרה שהוא בסוד הדינים וכנ"ל[והמים בסוד מים חיים שהם בסוד הטהרה בכ"מ בסוד מקוה טהרה לכן במי חטאת יש ב' הפכים לטמא ולטהר אמנם כל דבר יתפעל מן ההיפוך כמשארז"ל במינו ואינו מינו רואין את מינו כאלו אינו וא"מ רבה עליו ומבטלו לכן גם במי חטאת הענין כן דאם נוגע בטמא יפרוץ שכנגדו שהוא כח המים ומטהרו ואם נוגע בטהור יפרוץ כנגדו

כח העפר המטמא ומטמא אותו עכת"ד ודפח"ח: ויש להמתיק זה עוד עם מ"ש בס' מאור עינים הש"י עושה שלום במרומיו שמן אש ומים נעשו שמים כי ע"י גודל רצונם של היסודות לעשות רצון הבורא ב"ה נעשו בחי' אין גמור ובטלו ממציאותם זל"ז נמצא האש אינו שורף והמים אינו מכבה ונבראו השמים ע"י שנעשו שלום ואחדות בין היסודות אש ומים עכת"ד הק' וכן י"ל בענין מים חיים ואפר חטאת שהם ג"כ שני הפכים מ"מ ע"י בחי' אי"ן נגד רצון הבורא נתבטלו זל"ז ואם יגעו בטמא יתבטל העפר למים ויטהר ואם יגעו בטהור יתבטל המים לעפר ויטמא וזהו ע"י בחי' אי"ן ונרמז באות י' שהוא החכמה אשר מאין תמצא וכן י"ל אות י' הוא סוד גולם פשוט והוא חומר הראשון הנקרא כח היול"י שממנו נבראו כל מ"ב וזהו בחי' אי"ן שאין בו שום ישות כנודע מע"ח שער אבי"ע פ"א גם היול"י גי' אי"ן והוא סוד אין אני שהוא ממוצע מן המאצול להנאצלים כביכול ב"ה ותוכן דברי אוצה"ח נרמז מ"ז באות י' ציר הדלת השומרות אותנו והם ב' צירים ב' יצרים]עיין שער הירח פ"ד{ וצי"ר גי' ש' רומז שלום עד"ש יצ"ר סמוך תצור שלו"ם ובכחם לטהר טמאים דהיינו להפוך יצה"ר ליצ"ט לחדוותא דשמעתתא וזה שמטהר טמאים ע"י י' ציר הדלת ולהפוך ח"ו מטמא טהורים ע"י ציר יצר הטמא בסוד כי נהפכו עלי' צירי' לק"ת שמואל דאם לא יעלה ב' יצרים לקדושה יתהפך גם יצ"ט ליצה"ר ומטמא טהורים עכת"ד הק'. ויש לרמוז ע"ד מוסר לפמ"ש בס' עבודת ישראל לטהר טמאים ר"ל מי שהוא בעצמו טמא שידע בעצמו שהוא טמא ומרוחק מן הש"י ועבודתו והוא שפל בעיניו יהיה טהור ולטמא טהורים מי שהוא טהור בעיניו ומתגאה אז טמא טמא יקרא לו. ויש לרמוז במ"ז כי יען שהי' במי חטאת ארז ואזוב שהושלך אל תוך שרפת הפרה ארז ואזוב ושני תולעת עד"ש הפייטין שאם מתגאה כארז ימך כאזוב וכתולעת הרוחש על הארץ ורומז על ענוה ושפלות רוח שהוא עיקר גרם הטהרה טהרת הנפש ושמעתי בשם הצדיק הק' מ' צבי מרימנואב נבג"מ זי"ע שאמר ולקח אזוב יש קדמא ואזלא רומז ולקח אזוב רומז לענוה איך יבא לבחי' ענוה יזכור בדעתו מאין באת מטפה סרוחה ולאן אתה הולך כו' וזהו קדמא ואזלא ודפח"ח וש"י ועי"ז ולקח אזוב ענוה וי"ל בזה ג"כ שאם נגע בטמא ר"ל במי שהוא טמא בעיניו וענו אז פעל האזוב כי מצא מין את מינו וניעור ונטהר ואם נגע בטהור בעיניו שהוא המתגאה אז פעל הארז להתגאות ועי"ז נטמא. ולדרך הכלי יקר הנ"ל י"ל בפשיטות ג"כ כנ"ל שבטמא פעל שלא במינו שהוא האזוב ונעשה טהור ובטהור פעל האר"ז שהוא ג"כ כנגדו ונטמא וזה נרמז באות י' הרומז ענוה שהוא קטן מכל האותיות כמ"ש בסה"ק ולקח אזוב וה' יעזרנו ע"ד כ"ש:

דרך חוקיך [אות תא]

מ:

לדין דיני נחלות שנאמר איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו. בחי' כ' כדי שנדע שהעולם ביד האדון וברצונו זוכה כ"א בעושר ובנכסים ומתנת הש"י מבורכת שתמשוך לעולם ותתפשט בגוף המשתלשל ממנו שהוא בנו ובנו עכ"ד. ונרמז באות מ עד"ש באודר"ע מ' רומז מלכותך מלכות כ"ע וממשלתך בכל דו"ד ורומז ע"י הירושה נמשך מלכותו וברכתו לדור דור וכ' עוד שם שאמר הקב"ה למם שבך עתיד לבא יום מהומ"ה ומבוכ"ה. וי"ל אף שבמ' ניכרת מלכותו לעולם ע"י הירושה מ"מ אין רצונו לברא בה העולם להזכיר שמו על הרעה כי הירושה באה לסיבת המיתה הנרמז ג"כ במ' יום מהומה. ומהר"ם טמ"ז לראות היות שהנחש גרם בחטאו להפריד הגופות מ"מ הנשאר ממקומו נשתלשל ממנו לירש זכות המת היותר קרוב הכח הימנו כי קרבות הנפשות לא נפרדו ולא נפסקו מהם כי ענפי האילן הקרוב קרוב יונק יותר ממנו עכ"ד וברקאנטי כ' כבר הודעתיך שאפי' מצות דינים ונחלות תלוים במרכבה וידוע כי ת"ת ישראל ושכינת עוזו נקראים בן ובת ויורשים נחלת החכמה והבינה בסוד שם הויה אב ואם בן ובת חו"ב תו"מ עכ"ד ונרמז דה"ק באות מ צורת כ"ו גי' הוי"ה ב"ה הרומז אב אם וה בן בת יה ונרמז עוד ביותר כי הצורה כ"ו הוא בן ובת עד"ש במאו"א כ' כפופה רחל הכופפת כו' הרי בת ו' הוא בן והמה בצורת מ ניכרים ועומדים ובמספר של צורה כו שהוא הוי"ה יש שם גם אב אם י"ה כמש"ל הרי בן ובת נגלים בצורתם והאב והאם נעלמים במספר וזה רומז כי הבן ובת יורשים או"א הנעלמים ונפטרו לעולמם ומ"ש בסוד המרכבה נרמז במ' עד"ש בפרד"ס מ' סוד המרכבה ע"ל מצוה כ"ז ובאוצה"ח כ' במ"ז שיש ג' בחי' נפש גוף ממון הגוף יורד לקבר עד תחה"מ והממון ניתן ליורשיו והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה והבנים יורשים בשם הק' יר"ת הכתוב על ואספ"ת]בק"ש{ שע"י נתאספו כל הניצוצין והברורין]וי"ל כי ע"י האסיפה שהיא המיתה ירשו בניו בשם יר"ת{ קצור הענין שע"י המיתה והירושה מתעלין גוף נפש ממון לטוב התכליתי עכ"ד הק' עש"ה. ונרמז זה באות מ בצורת נ"ו הרומז נ נשמה כמ"ש באודר"ע ו' רומז ת"ת גופא ומ עצמה רומז בצורתה נ"ו ומילואה מ"ם הרי מ"ם נ"ו אותיות ממו"ן הרי נרמז במ' נפש גוף ממון אשר להם עלי' ע"י הירושה המשתלשל ממנו והבן:

דרך חוקיך [אות תב]

י:

להקריב כל יום ב' תמידים שהם ב' כבשים א' בבוקר ואחד בערב שנאמר את הכבש א' כו' ואת הכבש השני כו'. בחי' להיות האדם צריך למזון ערב ובוקר לכן נצטוה שישום עבודת הבורא ג"כ ערב ובוקר עכ"ד. וכ' הבחיי ידוע שהדברים המקריבים דהיינו כבשים וסולת ויין הם עיקר מזונות ש"א וגודלן הוא ע"י שמש וירח שהם סיבת ערב ובוקר ואנחנו מקריבים הקרבן הזה לעטרת ת"ת שמשם נאצלו שמש וירח והממשלה אשר להם בעוה"ז בין בתולדות הארץ ובכל המתהוה ממנה בין בבני אדם משם בא להם ומפני זה הי' אחד בבוקר וא' בערב עכ"ד. ומהר"ם כ' תמיד של שחר מכפר על עונות הלילה ושל הערב מכפר על עונות היום ואין תימה]איך נעשה קשר ע"י הקרבן{ שהרי הנפש היא רוחני וא"א לגוף לקבל שפע הנפש רק ע"י אכילה ושתיה אע"פ שהיא הפכה וז"ש נפש כי תקריב ר"ל מן הנפש תקח לך ראי' לקרבן שנים ליום עכ"ד. והנה בזוהר הק' כבש א' בבוקר נגד אברהם וכבש השני בין הערבים נגד יצחק עכ"ד ונרמז "ב' "תמיד גי' אברהם יצחק והנה תקנו נגד זה ב' תפלות אברהם שחרית יצחק מנחה בין הערבים. והנה האברים הנפרדים מן ב' התמידים שלא נתעכלו בכל היום נקרבים בלילה והוא נגד יעקב שהוא מכריע בין שניהם וכנגד זה תיקן תפלת הערב הרי בתמידים נרמזו ג' אבות אי"י והם ב' כבשים ב"פ כב"ש גי' אברהם יצחק יעקב והנה תמי"ד גי' חות"ם שהוא חותם העולם שע"ז העולם עומד וכן האבות הם חותמות זרועות עולם וידוע סוד החותם אשר בנוקבא אשר נעשה ע"י האבות בסוד מקדש אדנ כוננו ידך ובאר חפרוה שרים האבות שהם ג' ידים ושם נעשה ד בציור כ"ב יוו והיוד ציר הדלת עיין ע"ח שער הירח פ"ג וכן צי"ר גי' ש' ג' קוין ג' אבות אי"י ונרמז באות י' דהוא צי"ר הדלת הנ"ל וע"י נעשה החותם וכן נרמז יוד מלא י' רומז אברהם חסד הראשון כנודע מכוונת מילה ו' רומז יעקב ד רומז יצחק די"ן ד כנודע:

דרך חוקיך [אות תג]

ם:

להקריב בכל שבת ב' כבשים לקרבן מוסף שנאמר וביום השבת שני כבשים. בחי' כ' כדי לעשות פעולה מיוחדת לכבוד היום למען יתפעל בלבבינו גודל קדושת היום עכ"ד. והרדב"ז כ' לכבוד השבת שהוא פנים חדשות צריך לחם משנה כ"ש שלחן גבוה שצריך לחם משנה וכי היכי דיש בשבת נשמה יתירה תוספת רוה"ק כך צריך תוספת קרבן עכ"ד. והבחיי כ' שבת כבודו כפול זכור ושמור לכן כל עניני שבת כפולים עומר כפול אזהרותיו כפולים שכרו כפול ענשו כפול שירו כפול קרבנו כפול עכ"ד. ומהר"ם כ' כדי

לעשות סעודה יתרה לכבוד האורח הבא לשמח חתן וכלה והשושבינים הבאים לכבדם עכ"ד. והנה הפעולה המיוחדת שזכר החינוך על מוסף שבת קודש הוא מה שנעשה אז בגבהי מרומים סוד העלי' הגדולה כנודע והנה מוסף הוא ביסוד ובפרטות מוסף שבת הוא נגד יוסף כמ"ש בזו"ח תולדות ובפע"ח ובסידור מוסף מ' מתחלף ביוד בא"ת ב"ש. והנה עתה במוסף שבת ב' יסודות דזו"נ שוים והם ב' כבשים כמ"ש בכוונת שם כב"ש שכ"ב ב' כבשים ב' יסודות ועיין שער הירח פ"ג בסוד וישכב במקום ההוא שהוא ש' כ"ב ש' הוא ציר הדלת וכ"ב אותיות הם סוד הדלת אות ד ביסוד דנוקבא בציור יו"ו גי' כ"ב הרי שכ"ב. והנה גם ביסוד שלו יש כ"ב אותיות שנותן לה עש"ה לכן הם ב"פ ד וכן ביסוד שלה לבד יש ג"כ ב' דלתות וב' צירי"ן שהם ב"פ כב"ש ומזה נעשה ם שהם ב' דלתין הרי ב' יסודות ב' דלתות וזה הנרמז במוסף שבת ם ב' יסודות ב' כב"ש ונרמז מ"ש מהר"ם הבבלי הקדוש בשביל האורח הבא לשמח חו"כ הנה אורח נק' היסוד כטעם ארח"י ורבעי והוא המייחד חתן וכלה שהם ב' יסודות זו"נ ב' כב"ש הנ"ל לכן בשבילו עושין קרבן מוסף ומ"ש עוד שם והשושבינין הבאים המה אי"י שג"כ נרמזים בסוד ב"פ כב"ש גי' אברהם יצחק יעקב כמש"ל. וי"ל עוד עד"ש באודר"ע מ"ס אמרה שבי נקרא הש"י מושל. והנה מושל הוא יוס"ף כמ"ש בזוהר ויגש ובפרד"ס ויש לרמוז במ"ש באודר"ע מ' סתומה שאין מי שיודע מקומה דהנה במוסף שבת אומרים איה מקום כבודו דהמלאכים שואלים זל"ז אי"ה מקומו לפי שאין מי שיודע מקומו ותפלת מוסף הוא נגד הקרבן שהוא ם כנ"ל והבן ועי"ל בזה המאמר שאין מי שיודע מקומו עד"ש הר"י מערבי בדרוש לולב כי היסוד הוא בסוד משכיל לאיתן האזרחי העולה עד הדעת ואח"כ יורד להתפשט האורות אל הקצוות ויורד אל המלכות ואח"כ עולה שנית למעלה נמצא אין לו מקום קבוע כשאר ספירות לכן אין מי יודע מקומו בחי' ם כנ"ל ומוסף שבת נגד יוסף ודו"ק בס"ד וה' יכפר ונרמז מ"ש הרדב"ז הנ"ל לכבוד השבת צריך לחם משנה הסוד ב"פ לח"ם גי' יוסף וזהו לחם משנה שבשלחן גבוה שהוא הקרבן מוסף נגד יוסף ב' לח"ם:

עשה:

דרך חוקיך [אות תד]

ע:

להקריב קרבן מוסף ר"ח פרים שנים איל אחד שבעה כבשים שנאמר ובר"ח תקריבו עולה לה' פרים בני בקר שנים כו'. בחינוך כ' ידוע שהשמש והירח פועלים בכחם הנאצל עליהם מהש"י פעולות גדולות בגופות ב"א ובכל בע"ח ובכל הצומח ובדרך כלל

בכל ד' יסודות שהם למטה מהם וידוע דכורתי עצים לבנין לא יכרתו בחדוש הלבנה עד ה' ימים וכן נזהרים מלהקיז דם סמוך לחדושה עד שיאמרו כי הפשתן במשרה לא תצליח אז והכל בגזרת הש"י לכן ראוי לנו לחדש קרבן מוסף להורות שכל החדושים הם מאתו ית"ש. ומהר"ם כ' טמ"ז הירח רומז לאומה ישראלית לכן אנו מונין לה ובעו"ה אנו מטיחים דברים כלפי מעלה מצד הגלות שנתמעטנו ואנו צריכים כפרה ע"ז שעיר תם וזה פי' הביאו כפרה עלי על שמיעטתי הירח ר"ל עלי שבדין מיעטתי הירח לפיכך הביאו כפרה על מה שעוררתם שהממונה על החודש שואל דין ומשפט ויוצר כל מגיד מראשית אחרית. לכך ובר"ח שעיר לכפר עכ"ד ובזוה"ק פנחס רמ"ח פרים בני בקר שנים אילין אינון דאמרה סיהרא איך ישתמשון בה כחדא ואזעירת גרמא תחותייהו ואיל א' דא איל דיצחק וכי אברהם לאן אזיל אלא בגין דאתער תמן עשו אתכניש אברהם דלא יחמי לי' ומאן איהו שעיר דר"ח עכ"ד וע"ש ברע"מ ד"ה אמר ר"מ. והרדב"ז כ' אף שבר"ח אינו אסור במלאכה עם זאת צריך תוספת קרבן לפי שהוקשה למועדים ולאשר כי במיעוט הירח יש כח בשעירים לרקד הביאו קרבן רצוי לדחות כחות החיצונים ויקחו חלקם ותמצא במלואה של לבנה כדמות צורת פנים רומז צורת יעקב החקוק במרכבה כי הדברים הרוחנים יש להם רמז בגופניים ושאלתי לתוכנים ולא ידעו לצורה זו מה היא עכ"ד. ובעיר מקלט כ' הפיוס שצריך לפייס הלבנה בקרבן מוסף משום שקטרגה על המתגאים והי' להם ללמוד ענוה ממה שלקתה עבור שרצתה להשתרר עכ"ד. ויש לרמוז מצוה זו באות ע הרומז ענ"י שהוא סוד המיעוט וכן אמר דוד מלכא כי עני ואביון אנכי ומוסף ר"ח נגד דוד מלכא כמ"ש בזו"ח תולדות. והנה בר"ח יש לה עלי' שנעשית שוה אליו עיין בכוונת מוסף בסוד ראשי חדשים ב' ראשים ונרמז בצורת ע סוד ו"ז בב' ראשים שלה הרומזי' זו"נ כי ו' ת"ת ז' מלכות עם ז"ו יצרתי כי ר"ח הוא ביצירה כמ"ש אדומו"ר חכם הרזים לומר בר"ח ועל מאורי אור שיצרת ועיין בכוונת ונסכ"ו. ועוד נרמז באות ע עד"ש בס' יצירה המליך ע ברוגז על שקטרגה הירח ברוגז לכן הביאו כפרה שעיר ר"ח שהוא מנחה לעשו איש שעיר כמ"ש בזוהר ונרמז ע רומז עשו כמ"ש באודר"ע והוא דורונא דילי' כנ"ל בזוה"ק ויל"ע ע' רומז ע' נפש לבית יעקב כטעם כי אתם המעט מכל העמים שהם ע' אומות וב"י הם ע נפש לבד וזהו יעקב הקטן וזהו מיעוט הירח וזהו שנראה בלבנה צורת יעקב שכתב הרדב"ז:

דרך חוקיך [אות תה]

ש:

להקריב מוסף עצרת שנאמר והקרבתם עלה לריח ניחוח לה'. מהר"ם כ' טמ"ז לפי שנעצרו המקטריגים ולפי שקבלו התורה להכי מנחה חדשה שאע"פ שמתקנאים בתוס' השמחה מ"מ אחר שיש להם חלק נעצרים מלקטרג עכ"ל וי"ל בדה"ק דקאי על מנחה חדשה הנכללים במוסף שהם שתי לחם עם הב' כבשים שהי' מניפן עם השתי לחם מוליך ומביא ומעלה ומוריד וכל ענין תנופה לפייס המקטריגים כמ"ש מהר"ם במצות עומר שהי' מניף הכהן לפייס המקטריגי' וי"ל לפי שע"י ההנפה נעצרים רוחות רעות וטללים רעים לכן מגיע חלק יפה גם לאוה"ע וגם הם שמחים בזה ובזה נתפייס השר שלהם ונעשה שלום ונרמז באות ש הרומז שלום כמ"ש בשעג"ע. ועוד יש לרמוז עפמ"ש בזו"ח תולדות דמוסף שבועות לקבל יעקב דאתיהיבת אורייתא בחודש ג' ובז' קולות נגד יעקב תליתאה לאבהן ואחיד בקול קול יעקב עכ"ל ונרמז זה באות ש שבה ג' קוין שהוא נגד יעקב כמ"ש בזוה"ק ויחי דף רכ"ד ע"א ש' תלת קשרין אינון כו' וההוא קשרא דאמצעיתא אחיד להאי סטרא ולהאי סטרא ועל ההוא כתיב ושכבתי עם אבותי כו' וע"ד תנינן והבריח התיכון ע"כ ונרמז באות ש' ג' קוין ג"פ ק"ו גי' קול יעקב:

דרך חוקיך [אות תו]

ה:

לשמוע בר"ה קול שופר שנאמר יום תרועה יהיה לכם. בחי' כ' לפי שהאדם בעל חומר לכן צוה הש"י להתעורר בשופר כדרך ב"א במלחמה אשר יריעו כדי שיתעוררו וגם בר"ה שהוא מיועד מקדם לדין וקול השופר מעורר הרבה וכ"ש קול התרועה כלומר הנשבר מועיל לשבר יצה"ר להתעוררות התשובה עכ"ד. והרדב"ז כ' ארז"ל כיון שהקב"ה יושב על כסא דין וכשתוקעין בר"ה הופך מה"ד למה"ר וכשמריעין עולה בדין שנאמר עלה אלקים בתרועה וכשהשופר עלה בתקיעה אז ה' בקול שופר ברחמים לכן פשוטה לאחרי' להיות התרועה כלולה בהם כדי שיתגוללו רחמים עלינו והתקיעה לפניו רומז חסד עליון והתרועה בפחד אלקים והתקיעה שלאחריו ברחמים גדולים עכ"ד. והנה כללות כוונת שופ"ר הוא אמא ה עילאה בסוד שם ה אחת שפר"ה בינה המשפרת הולד ולפי מה שכ' בחי' הנ"ל עיקר התעוררות בתרועה נרמז באות ה תתאה שהוא דינא דמלכותא אשר שם בחי' תרועה במלכות דוד כמ"ש בכוונת האריז"ל והוא דינא רפיא. ולפמ"ש הרדב"ז ז"ל שהוא כוונת הזוה"ק וכל המקובלים הקדמונים לתר"ת נגד ג' אבות אי"י ולהמתיק גבורות יצחק בתקיעה שהוא אברהם ושלא ליטול יצחק לבדו אז כי אתדבקא דינא לא בעינין רק בחסד עליון להמתיקו עם ה חסדים שהוא ה דאברה"ם ונרמז מצוה זו

באות ה דאברה"ם. והנה כ' בכוונת שם שיכוין להוציא ז' הבלים מן השופר נרמז באות ה הרומז הבל כמ"ש בס' זרע קדש שאות ה אינו נרגש רק בהבל פה בלי קול וכ' בס' אור לצדיקים בכל המצות מצינו מחשבה דבור מעשה אבל קול פשוט בלא דבור לא מצינו אמנם השב צריך לתקן הכל ולתקן הקול ג"כ והנה בלקיחת השופר נתקן המעשה ובברכה שלו ניתקן הדבור ובכוונה נתקן המחשבה ובמצות התקיעה קול פשוט נתקן הקול נמצא במ"ז נתקן הכל. ובתיקונים תיקון ס"א וישמעו את קול הויה אלקים את קול דא עמידא דאמצעיתא ושכינתא עימי']ר"ל קול הוא ת"ת א"ת רומז שכינה{ הויה אלקים דא או"א ואינון ד' אתוון הויה י' אבא ה' אמא ו' ברא ה' ברתא דאינון מחשבה מעשה קלא ודיבורא]ור"ל מחשבה חכמה מעשה בינה כטעם חכמה אומר אמירה בלב ובינה עושה וקו"ל ודבור ידוע דהם תו"מ{ עכ"ד ולפי הנ"ל יש בשופר ג"כ יחוד הזה בד"א הוי"ה ב"ה מחשבה מעשה קול דבור יחוד או"א ויחוד זו"נ וזה יש לרמוז למ"ש ר"ס גאון בטעם שופר להמליך הקב"ה כמו במלך בו"ד שתוקעין לפניו ביום המלוכה ע"ש וארז"ל פסוק שמע נחשב למלכיות ומשלימים בו פסוק התורה ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל י"א וישׁ לרמוז מחשב"ה מעש"ה קו"ל דבו"ר גי' שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ובזה ממליכים ומייחדים הקב"ה בשופר ונרמז באות ה הרומז מלכות שמים והבן בס"ד:

הויה:

דרך חוקיך [אות תז]

י:

לדין דין הפרת נדרים והתרת נדרים ע"י האב והבעל והחכם שנאמר איש כי ידור נדר כו'. בחינוך כ' כי האדם כל יתרונו כח הדבור שלו לכן צריך לשמור מוצא שפתיו ודבורו ע"כ. ומהר"ם כ' לפי שהבת ירך אביה והאשה צלע הבעל והרי שניהם שותפים ולא הסכימו בהמקח לכך שניהם מפירים וכן לשון חכמים מרפא בהיות פיו הוגה תמיד בתורה מרפא החולה ומתיר הקשר החזק הנעשה ע"י הבל פה בהבל פיו של ת"ח וזה שארז"ל היתר נדרים פורחין באויר הבל פיו של ת"ח עכ"ד. והרדב"ז כ' היות האדם נבנה בצורה העליונה והפה לא נברא כ"א להלל את בוראו לכן צוה הכ' ככל היוצא מפיו יעשה וכל המקיים נדריו פותח פה עליון לדבר טובה על ישראל עכ"ד. ובלק"ת ז"ל סוד חכם מתיר הנדר כי נדר בבינה וכן הוא נודר בחיי המלך חכמה חיי הבינה לכן בעלה שהוא חכם מתיר הנדר וז"ש אישה יקימנו כי חכמה עיקר הבינה וגם ז"ס הפרת נדרים

דבעל לאשה שהוא חכמה בעל האשה בינה עכ"ד הק' וזה נרמז באות י' דהוי"ה ב"ה שהוא חכמה בעל הבינה ה וכן התרת חכם בי' חכמה וכן התרת האב לבתו כי אב הוא סוד אבא חכמה י' ובתו היא ה ותו"ד אוצה"ח הנודר נודר בחיי המלך שהם י"ה חיות המלך ז"א שמושך חיים מאו"א לכן נרמזים ב' מצות אלו באותיות י"ה המ"ע ביוד חכמה ומל"ת דבל יחל בה' ראשונה בינה דשם ה' מוצאות הפה סוד פתוחי חותם ככל היוצא מפיו יעשה עכת"ד הק':

דרך חוקיך [אות תח]

ה:

שלא יחלל לעבור על נדרו אשר נדר שנאמר לא יחל דברו. הנה כבר נתבאר במ"ע איך נרמזים ב' מצות אלו באותיות י"ה או"א חיי המלך ומצוה הקודמות מדבר מדין ההפרה והתרה לכן נרמז באות י' חכמה המפיר ומתיר כמש"ל ומצוה זו מדבר מן הנודר שהוא בבינה נרמז באות ה ראשונה בינה גם בכ"מ מ"ע בדכורא ומל"ת בנוקבא. ובשל"ה כ' דהמחלל נדר פוגם בנשמתו ונרמז זה בה' ראשונה דהוא בינה בחי' נשמה והבן:

דרך חוקיך [אות תט]

ו:

לתת ללוים ערים לשבת שנאמר ונתנו ללוים מנחלת אחוזתם ערים לשבת. בחי' כ' יען כי הלוים נבחרו לעבודת ה' ואין להם חלק עם ישראל בנחלת שדות וכרמים אבל ערים היו צריכין לשבת בהם עם טפם ומפני גודל מעלתם נבחרה ארצם לקלוט כל הורג נפש בשגגה ועוד טעם כי בהיותם אנשי לבב ידוע שלא ישטמו הרוצח שינצל אליהם ואף אם יהרוג א' מקרוביהם לא יטו מדרך היושר אחרי אשר משגה היתה בידו עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז להיות גולה אל הלוים ששם מקום הדין לבקש ממנה שלא תחול עליו כי שוגג הי' והיא סיבת מיתתו עכ"ד והנה היו שש ערי מקלט מלבד מ"ב ערים אשר גם המה קולטות הרוצח ועיין בחינוך מצוה תק"ך דהחילוק בין ו' ערי מקלט בין מ"ב ערים דו' ערים קולטות אף שלא לדעת ומ"ב ערים דוקא לדעת. והנה נרמז מ"ז באות ו' דשם הוי"ה ב"ה אשר ממנו יוצאים י"ב גבולי אלכסון היוצאים מת"ת אשר כוללים כל הגבולים שבעולם למספר ב"י י"ב שבטים היוצאים ג"כ מת"ת יעקב והנה לב"י נתחלקו כל הגבולים ושבט לוי הנבחרים לעבודת ה' אין להם חלק פרטי וגבול מיוחד רק מן כללות ב"י כי המה הכללות שלהם כמש"ל מצוה שצ"ה לכן לקחו שש ערי מקלט נגד ו"ק עולם הפשוטים

בלי אלכסון המושרש בסוד ת"ת ישראל ששורשם ו"ק ו' אות חיים למכה נפש בשגגה והנה עליהם מ"ב ערים הנובעים מן שם מ"ב אשר בכל שם שש כנפים לאחד שהם ז' פעם ו' נגד ז' ימי הבנין ורומז ג"כ על כללות ישראל כנ"י שהם בסוד השביעית כטעם ע' נפש לבית יעקב וכל ז' כלול מן י' הרי הם ע' הנכללים בשבע ולכל א' מן השבע ו' כנפים שהוא שם מ"ב הידוע ושם זה מסוגל להעלות העולמות ולשמירה מכל פגע ומשחית לכן מ"ב ערים קולטות הרוצח אם הלך שם לדעת אך ו' ערים קולטות אף שלא לדעת כי ו' עצמה הוא סוד הדעת הרי ו' ומ"ב הכל א' והנה הלוים הם בחי' גבורה שורש שם מ"ב לכן נתנו לגורלם מ"ב ערים הנובעים מן ו' אות חיים להיות כפרה לרוצח. ויל"ע עפמ"ש בתיקונים תיקון ס"ט בסופו וז"ל מה דאמר לי' נ"ד שויא עלי' ו' ואתעביד נו"ד ודא דאתמר וישם ה' לקין אות שויא עלי' אות ו' עכ"ד ובזה י"ל בפירש"י הקדוש בפסוק וישב בארץ נוד קדמת עדן כי מצינו בכ"מ שרוח מזרח קולטות בכל מקום עכ"ל והוא ע"ד הנ"ל כי אות ו' הוא צד מזרח כנודע בסוד שם הוי"ה המקיים ד' רוחות י' דרום ה' צפון ו' מזרח ה' מערב כמ"ש בפרד"ס. ואות ו' הוא אות חיים וכן מזרח דורשי רשומות ר"ת מצד זה רוח חיים ותוכן דברי אוצה"ח אות ו' הוא צמצום בקו המדה שהלוים הם בחי' גבורה לכן שם ה' ללוים ערים במספר ו ומספר מ"ב כי ו' הוא קו המדה המודדות והם בחי' שם מ"ב שש כנפים לא' עכדה"ק:

דרך חוקיך [אות תי]

ה:

שלא להמית הרוצח עד עמדו למשפט לסנהדרין שנאמר לא ימית הרוצח עד עמדו לפני העדה למשפט. בחי' כ' לפי שענין ד"נ דבר קשה מאוד לכן נזהרנו שיבוא הדין לפני הב"ד ולא ידינוהו העדים בעצמם שמתוך ראותם הענין בעצמם לא יוכלו להפוך בזכותו והתורה אמרה והצילו העדה ר"ל שצריכים להפוך בזכותו עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז שצריך עדה שופטת ועדה מצלת להפוך בזכותו וי"ל מ"ז באות ה אחרונה עד"ש בפרד"ס עדה הוא מלכות ששם עיני העדה והסנהדרין ומשם יוצא הנהגת דין ומשפט בעולם והיא עדה שופטת ע"ד הא דרכך בראש וכן ה עדה מצלת כי בזמן שאדם בצער השכינה אומרת קלני מראשי כו' והיא ה המרחמת על בניה כטעם לא מאסתים ולא געלתים לכלת"ם וכ' בזוה"ק עבור כל"ה דילי' והיא עדה המצלת ומהפכת בזכותו לכן צריך להביא המשפט לפני העדה אות ה הק' משם הוי"ה ב"ה:

את:

דרך חוקיך [אות תיא]

א:

שישיבו הב"ד את הרוצח בשגגה לעיר מקלט שנאמר והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו. בחי' כ' לפי שעון רציחה חמור מאוד לכן ראוי למי שבאה תקלה ע"י שיצטער עלי' צער גלות ששקול כמעט כמיתה שנפרד מאוהביו וממולדתו ועוד יש תיקון עולם בזה שינצל מיד גואל הדם ועוד תועלת בדבר לבל יראו קרובי המוכה את הרוצח לעיניהם תמיד ודרכי התורה ונתיבותיה שלום עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שגלות מכפרת עון והבחיי כ' וההורג בשוגג נענש בגלות לא במיתה לפי שלא הי' לבו מסכים בהרציחה ואין חיוב מיתה עד שיהי' הגוף והלב משותפין הגוף בתנועותיו והלב בכוונתו עכ"ד. וי"ל בזה דהנה ההורג במזיד שהוא במחשבה ובמעשה נדון בגוף ובנפש דהיינו להרגו ואז יאבד גופו ונפשו דהוא חיותו אבל ההורג בלא מחשבה אין לדונו רק בחלק המעשה שהוא הגוף לבד לכן ענשו גלות דהוא צער הגוף לבד אבל נפשו תנתן לו שהוא חיותו. והנה מצינו באדם הראשון שגרם שפיכות דם לכל העולם אמנם הי' בלא כוונה כי הי' ע"י פתוי הנחש לכן נדון כשוגג ונתחייב גלות כטעם ויגרש את האדם כו' וכן קין נדון כשוגג כמ"ש במדרשי רז"ל לכן נדון להיות נע ונד בארץ והוא מקלט וכפירש"י מקום שכל הגולים נקלטים שם ונרמז מקלט גי' נ"ע ונ"ד חסר א' והוא א חכמה לפי שהי' בלי מחשבה וחכמה. ונרמז מ"ז באות א הרומז דם האדם כמ"ש בכוונת שופך דם האדם כי א אשר באות וא"ו של שם מ"ה אד"ם יוד הא וא"ו הא רומז חיות אדם כי בלי א מספרו דם וא' משלים לאדם לכן באדם דמו ישפך אמנם ההורג בשוגג בלי א' חכמה אף ששפך דם מ"מ לא פגם כ"כ בא' לכן דינו לצער גופו כמעט כטעם מיתה אבל חיותו שהוא א דאדם ישאר בחיים. ויש עוד להתבונן בטעם מ"ז בס"ד כי מצינו בנזקין חייב האדם אף בשוגג כאמרם אדם מועד לעולם כי האדם יש לו דעת אם יתן לבו להתבונן להשמר מכל נזק אמנם להההורג נפש בשגגה אינו נדון כמזיד כי לא יחפוץ ה' במות המת אם יש לו אמתלא וטענה כי אף למזיד מהפכים בזכותו בד"נ מ"מ השיב לו הש"י גמולו מדה כנ"מ יען אשר עשה בלא חכמה ודעת ולא שם לבבו להשמר מאסון כזה לכן נגמל לו להיות נע ונד בארץ אשר עי"ז יאבד חכמתו ודעתו כמארז"ל]מגלה י"ב[שאנן מואב מנעוריו כו' ובגולה לא הלך ע"כ עמד טעמו בו לכן נשאל מהם עיצה וחכמה משא"כ מי שהולך בגולה נאבדה ממנו טעם ועצה ודעת לכן משפטו לישב במקלט עד מות הכה"ג שהוא בחי' חכמה כמ"ש המקובלים והעם בכלל נכללים בכה"ג א חכמה שבדורם לכן אם עשה א' מהמון ענין כזה להרוג בלי דעת וחכמה נעשה פגם בחכמה הכללית שבעולם

והוא הכה"ג שבדור כי הוא המשפיע החכמה לכל דורו לכן יאבד הרוצח בשגגה החכמה בגולה עד מות כה"ג הזה ולאח"כ ישוב לביתו והבן:

דרך חוקיך [אות תיב]

ת:
שלא יורה העד בד"נ בין זכות בין חוב שנאמר ועד א' לא יענה בנפש למות. ואף אם יש עדים כשרים זולתו וא"צ לעדותו מ"מ אסור להורות כמ"ש בחינוך בטמ"ז כיון שראה בעצמו המעשה הרעה יחם לבבו לנקום ממנו ולא יוכל להפוך בזכותו והתורה אמרה והצילו העדה עכ"ד משא"כ בדיני ממונות אם א"צ לעדותו נעשה גם דיין כמ"ש בתוס' כתובות ל"א ד"ה הנך. ובס' אמרת הצרופה הקשה הלא בגמ' סנהדרין מבואר הטעם משום דמחזי כנוגע בעדות ופירש"י שם לפי שהעד ירא פן יוזם ויתחייב לכן יהפוך בזכותו הרי מוכח להיפוך מטעם החינוך הנ"ל שכתב שלא יהפוך בזכותו עכ"ד. ולענ"ד לא ק"מ דסברת החינוך מצינו בגמ' ר"ה דף כ"ו לענין אין עד נעשה דיין משום דחזי בעצמו לא יהפוך בזכותו ובאמת ב' הטעמים צדקו יחדיו ואין כאן סתירה כיון דבעינן ושפטו העדה והצילו העדה ובגמרא סנהדרין כ' הטעם משום דלא יתקיים ושפטו העדה ובגמ' דר"ה כ' הטעם משום דלא יתקיים והצילו העדה והחינוך מביא הטעם הפשוט ביותר המבואר בר"ה כנ"ל דלא יקוים והצילו העדה. ונרמז מ"ז באות ת הרומז ת' תחיה ת תמות והוא ושפטו העדה והצילו העדה ובעינן שנוכל לקיים שניהם ת' תחי' ת' תמות ואם יורה העד לא נוכל לקיים שניהם כמ"ש בר"ה ובסנהדרין ולפי' החינוך הנ"ל יש לרמוז מ"ז במספר תי"ב גי' נצ"ר חס"ד כי לא יחפוץ בהשחתת עולם ובמות המת כי חפץ חסד הוא להפוך בזכותו להטותו לתחי' ת תחי' ע"י והצילו העדה לכן אסור להעד להורות בדינו וכנ"ל:
השמים:

דרך חוקיך [אות תיג]

ה:
שלא ליקח כופר מהרוצח במזיד לפטרו ממיתה שנאמר ולא תקחו כופר לנפש רוצח. בחי' כ' שאם יועיל כופר נמצא כל מי שתקיף ועשיר מחברו יהרגנו בחרות אפו ויתן כפרו ויהי' חורבן עולם והש"י חפץ בישובו ש"ע ומזה הטעם גם בשוגג אינו מועיל כופר לפטרו מגלות ונרמז באות ה הרומז דינא דמלכותא ששם הסנהדרין ועיני העדה לשלם

זכות וחוב ע"ד הא דרכך בראש ואסור להם לוותר על דין תוה"ק אך בצדק תשפוט בחי' דינא דצדק דלית בה וותרניתא וגם כופר אין מועיל וכן ה רומז ישוב העולם הנברא בה' והוא כטעם בעל החינוך הנזכר ונרמז עוד ה אינה נשתנה בהברתה לעולם ולא נתערב בה הברה של אות אחר כמו אלף בית גימל דלת הא ויו אשר כולם ישתנו בהברתם במילואם מן שמותם אשר יקראו ואף ו"ו נרגשת במבטא כפל ווין ובאמת אינה רק אחת מלבד הא וכן פא הם שומרים עצמותם תמיד לכן נרמז פ"ה לשמור מוצא פה ביותר כמו שאותיות פ"ה שומרים עצמותם וטעמם ורומז כאן במ"ז אות ה שלא ישתנה דינא דמלכותא מלכות פ"ה ולא יועיל כופר לשנות הדין:

דרך חוקיך [אות תיד]

ש:

שלא ליקח כופר מההורג בשגגה לפוטרו מגלות שנאמר ולא תקחו כפר לנוס אל עיר מקלטו. בחי' כ' כדי לעשות שלום עם גואל הדם ומהר"ם כ' והרוצח ממעט איקונין של מלך ולא יקחו כופר גם לפטרו מגלות כי נפש הנרצח אינו נכנס במחיצה ומטחת דברים כלפי מעלה ועד שתראה נקמה אינה מתפייסת ושוקטת ואין לה מנוחה ואפי' ימחול גואל הדם והב"ד אינו כלום. ויש לרמוז באות ש הרומז שלום כמ"ש בשעג"ע והוא לעשות שלום עם גואל הדם ועם נפש הנרצח לפייסה ע"י הנקימה. ויל"ע עפמ"ש רש"י ז"ל בפ' והאלקים אנה לידו א' הרג שוגג וא' הרג מזיד הקב"ה מזמנם לפונדק א' זה עולה בסולם כו' נמצא זה נהרג וזה גולה ע"ש הרי רומז דכל משפטיו אמת וצדק והכל קשוט ע"פ תורת אמת ואף שלעינינו הדבר נפלא מ"מ תמים פעלו ונרמז בשין שהוא מאתוון דקשוט. וכן ש בג' קוין רומז לב"ד אברהם יצחק יעקב די"ן אמ"ת שלו"ם והם בחי' ב"ד שלמעל' המכריעים הלכה ודין והנה כפ"ר גי' ג"כ ש אמנם היא ש' דשק"ר כי ע"פ האמת אסור ליקח כופר והוא ענין כפירה בהתורה אשר משפטי ה' אמת ש מאתוון דקשוט בד"צ אי"י:

דרך חוקיך [אות תטו]

מ:

שלא למנות דיין שאינו הגון שנאמר לא תכירו פנים במשפט. בחי' כ' כי במינוי השופטים נעמוד דתינו בהיות אימות השופטים על ההמון כו' וארז"ל שלא תאמר איש פלוני נאה גבור עשיר אשיבנו בדין לכך נאמר לא תכירו פנים לפי שנמצא מזכה החייב

ומחייב הזכאי מפני שאינו יודע הדין לאמתו עכ"ד. ומהר"ם כ' כדי שלא יחריבו העולם והדיין צריך להיות חכם בתורה גבור במצות כובש את יצרו ולבו תקיף להציל מעושק עכ"ד. ונרמז מצוה זו במ"פ הרומז מאמר פתוח כמ"ש בגמרא ובאודר"ע מ"פ מאמר פתוח וזה רומז על מינוי דיין שיהי' לו מאמר פתוח בכל הלכות ומשפטי התורה כמ"ש בגמ' אם ישאל לך בד"ת אל תגמגם רק יהיו משוננים בפיך והוא עד"ש ער ועונה בתלמידי חכמים בכ"מ ששואלין אותו. ונרמז עוד מ רומז מלך מלכים כמ"ש באודר"ע ומאן מלכי רבנן היושבים כסאות למשפט מלך במשפט יעמיד ארץ מ"פ גזרת וחקות של מלך מלכי המלכים. וי"ל בפסוק לא תכירו פנים במשפט דהוא מ"ז שדרשו רז"ל על מינוי שופטים לא על הדיינים שלא יכירו פני נדיב כפשוטו רק על הממנים דיינים ונרמז דאותיות הקודמות לאותיות במשפ"ט שנקרא פנים הם אלרע"ח גי' עה"כ רי"ק ר"ל שלא תכירו למנות איש ריק מתורה וחכמה ומוסר הנרמז בפנים של במשפט וממילא נשמע למנות רק ת"ח הנרמז באותיות שלאחר במשפ"ט שהם ג' נ' ת' צ' ח' גי' עה"כ תלמי"ד חכ"ם. והנה מ' שהוא לאחר ל' הרומז ל' מעלות כסא המשפט רומז לאותיות שלאחר במשפ"ט הנ"ל גי' תלמי"ד חכ"ם שיש לו מאמר פתוח בכ"מ כנרמז באות מ"פ והוא דרך רמז:

דרך חוקיך [אות תיו]

י:

שלא יירא הדיין מבעל דין לחייבו במשפט שנאמר לא תגורו מפני איש. בחי' כ' שהשכל מחייב בזה ע"ש ומהר"ם כ' טמ"ז כי איך מלאך לבבך לירא מב"א כמותך ולא תירא מיוצר כל עכ"ד. והנה זהו שאמר החינוך שהשכל מחייב בזה כי מצד השכל הזך ע"פ האמונה האמיתית כי הש"י הוא היודע ומבין כל עלילות ב"א וכל מחשבותם והוא המשגיח לתת לכ"א די חיותו אשר מגיע לו כפי חכמה העליונה עליו אין להוסיף ואין לגרוע לכן מי את ותיראי מן ב"א חציר ינתן ואיה חמת המציק לכן אין לירא מאיש זרוע וגבר אלים ואף אם יאיים על הדיין שיגמול לו רע ויציק לו מ"מ הלא חייבים אנחנו למסור על התורה ועל המצות. ונרמז באות י' עפמ"ש בזהר יתרו צ"א י' רומז לממסר נפשו לגבי' דקוב"ה ולאתדבקא בי' ושוב לא יעלה מורה של ב"ו על ראשו במקום שיש חילול ה' ח"ו ונרמז עוד י' רומז יחיד בעולמו כמ"ש באודר"ע לכן לא יגור מפני הבע"ד כמ"ש הן גור יגור אפס מאותי]ישעי' נ"ד[רק ירא מהש"י היודע תעלומות ויוציא הדין לאמתו:

דרך חוקיך [אות תיז]

ם:
שלא להתאוות בלב דבר שהוא לרעהו שנאמר ולא תתאוה כו'. בחי' לפי שקביעות המחשבה בתאוה בלב יהי' סיבה לעשות תחבולה לקחת של חברו בלי רצונו ע"י מקח או ע"י חליפין או בחזקה והוא כמ"ש הרמב"ם בסה"מ דלא תחמוד הוא שלא לעשות מעשה לקנות מה שיש חברו בלי רצונו ולא תתאוה מזהיר אף בלב ובמכילתא מנין שאם התאוה סופו לחמוד שנאמר לא תתאוה ולא תחמוד ומנין שאם חמד שסופו לגזול שנאמר וחמדו שדות וגזלו עכ"ד. ויש לרמוז ענין זה בם עפמ"ש בס' רז"מ מ' פתוחה מעשה מ' סתומה מחשבה וסוף מעשה במחשבה תחלה רק שנתהפך כחותם עכ"ל ור"ל אף דמחשבה הוא תמיד קודם למעשה שמתחלה חושב ואח"כ עושה והמם פתוחה הוא קודם למ"ס כזה מם לז"א סוף מעשה במחשבה תחלה דבאמת הוא תחלה במחשבה רק שנתהפך כחותם המתהפך בהנחתם לכן נכתב מם מ"פ קודם מ"ס. ובזה יש ליישב גם המכילתא הנ"ל מנין שאם התאוה סופו לחמוד שנאמר לא תתאוה ולא תחמוד כו' הרי בתורה נכתב תחלה לא תחמוד. אך לפי הנ"ל דבכל מקום סוף מעשה במחשבה תחלה אך המעשה נכתב תחלה כמו מם כן נכתוב לא תחמוד שהוא מעשה קודם תתאוה שהוא מחשבה אף שהוא במחשבה תחלה. ועוי"ל עפמ"ש בס' הנחמד דרך פקודיך דהמתאוה את שאינו שלו הוא כמו האדם המתאוה להיות בצורת שור או גמל אשר בודאי לא יתאוה לזה לעולם כי יודע אשר הש"י בראו בתכונה שלו לטובתו כן המתאוה למה שאין לו. כ"א הי' ראוי לו בודאי הי' לו כי הקב"ה יודע איך להטיב לכ"א בתכלית הטובה ולא לאדם בו"ד להבין דרכו בזה לכן יסתפק במה שיש לו וישמח בחלקו הטוב לו וע"ש באריכות. ונרמז באות מ"ס עפמ"ש בפליאה מ"ס רומז למלכות שאינה מטיבה כ"א לטובים ע"פ הדין ע"ש ורומז מצוה זו שלא יתאוה האדם לאיזה טובה שיש לחברו כי בודאי אם הי' מגיע לו טובה זו הי' לו ואם אין מגיע לו ע"פ הדין למה לו להתאוות לזה:
ואת:

דרך חוקיך [אות תחי]

ו:
מצות יחוד הש"י להאמין שהוא יחיד בתכלית אחדות הפשוט שנאמר שמע ישראל י"א ה' אחד. בחינוך כ' טמ"ז שזה עיקר האמונה והוא עמוד חזק שלב כל בן דעת סומך עליו עכ"ד. והרדב"ז כ' כי מדותיו של הקב"ה שהם הספירות הק' אשר בהם פועל פעולותיו

פעם לדין פעם לרחמים כפי הכנת המקבל ואדון יחיד מושל בכולם והם אדוקות בו ית"ש והוא כנשמה להם והם פועלים פעולתיו כפי רצונו ית' בלי אמירה שיגיע אליהם ממנו דבור לפי שיודעים רצון הנשמה ואל תתמה שהרי אברי האדם מתנועעין כרצון הנשמה מבלי דיבור אליהם לפי שהנשמה מתפשטות בכל הגוף כן ענין הספירות הללו עכ"ד ועיין פרד"ס שער ל"ב ועיין בע"ח שער פו"ח דרוש ח' ובשער אבי"ע פ"ב ונרמז באות ו' עד"ש בזהר בהקדמה דף י"ב פקודא תליתאי כו' ליחדא לי' בכל יומא יחודא כדקא יאות באינון שית סטרין עילאין ולמעביד לון יחודא חדא בשית תיבין דשמע ישראל ולכוונא רעותא לעילא בהדייהו וע"ד אחד אצטריך לארכא לי' בשית תיבין ודא הוא דכתיב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד יתכנשון דרגין דתחות שמיא לאתאחד בי' יראה למהוו שלימין לשית סטרין כדקא יאות ועם כל דא בההוא יחודא אצטריך לקשרא בי' יראה דאצטריך לארכא בד' דאחד עכ"ד. וכ' במק"מ ולאכוונא רעותא דלעילא פי' להמשיך המוחין אל הו"ק דז"א וז"ש בהדייהו א"נ ולכוונא רעותא כו' יובן עם מ"ש הרב ז"ל כי כשמעלה ו"ק דזו"נ בסוד מ"נ לאמא בק"ש יעלה נשמתו ורוחו ונפשו עמהם וז"ש לעילא בהדייהו כשית תיבין גרסינן ופי' שית תיבין דשמע ישראל הם ו' סטרין שהם ו"ק דזעיר והם מעלה מטה וד' רוחות וארז"ל שיאריך באחד שיעור שימליכהו במעלה ומטה וד"ר ירמז לו"ק דזעיר וז"ש לארכא לי' כשית תיבין דרגא דתחות שמיא הם המוחין דזעיר שהם תחת ת"ת דאמא שנק' שמים ולאתאחדא בי' פי' בז"א למיהווא בשלימו לשית סטרין פי' לעשות שלימות ותיקון לו"ק שהם ו' סטרין ושיעור הכ' יקוו המים הם המוחין דז"א שהם קו המדה דז"א שמודדין אותו ואומרים שכל ספירה עד פה תבא לא יותר והם מתחת השמים ת"ת דאמא אשר מתחתיו מתחילין נה"י דאמא להתפשט והיכן הם מתפשטים אמר אל מקום אחד שהוא ז"א הנקרא מקו"ם ועכ"ד בההוא יחודא פי' אף שעיקר המוחין לז"א עכ"ז צריך לקשור המלכות ג"כ כי גם המלכות באים לה מוחין בק"ש ויראה היא לאה וז"ש דאצטריך לארכא בד' דאחד כי כ' הרב ד' דאחד הוא לאה וצריך לעשותה ד גדולה כמו ד דלתין והם ד' אלפין פשוטים שלוקחת לאה עכ"ל מק"מ הרי בעליל איך נרמז יחוד דק"ש באות ו' בכמה פנים ועיין בפע"ח ובסידור דעיקר יחוד דק"ש הוא הו"ק. ובזהר תרומה קל"ג ע"ב כיון דאמרו ישראל ה' אחד באתערותא דשית סטרין כדין כל אינון שית סטרין אתעבידו חד ואעלין בחד תאובתא ורזא דא חד ו פשוטה בלחודא בלא דביקותא אחרא לגבי' כו' ואיהו חד כו' כיון דכל דא אתעביד חד ביחודא חד ואשתאר כולא ברזא דאות ו שלים מרישא דמבועא ומהיכלא פנימאה וירית לאו"א כדין עיילין למטרניתא בהדי' דהא השתא איהו שלים בכל טיבו עילאה עכ"ל

הק'. ובסידור של"ה מביא זוהר בראשית דבעי לארכא בהאי ד ותמן אמרו כמה בעי ב"נ לארכא בה כשיעורא דימליך יתי' לעילא ולתתא ולד' זוויין עכ"ל וכ' שם בסידור ד' זוויין הם חסד גבורה ת"ת יסוד ונצח נקרא מעלה והוד מטה ע"כ עוד שם יכוין לענין יחוד הויה אחד דהיינו בפסוק שמע ישראל שית תיבין יחוד המלכות עם המאורות ו' קצות שלמעלה ממנה בשכמל"ו שית תיבין יח"ת מלכות עם נערותיה כי היכלות ששה הם המתייחד קדש הקדשים הוא הכולל הרומז לג"ר עכ"ד וע"ש. ובס' רז"מ וו רומז יחידא עילאה ויחידא תתאה שיש בכ"א מהם ו' תיבות לייחדו בשית סטרין ונרמז זה באות ו' שמילואו ג"כ ו ולא נוכל לבטא בשפתים ו' א' בלי ו' שני' והמה מתיחדין כאחד ו עילאה יח"ע ו תתאה יח"ת ולפעמים בא ביניהם א' כזה ואו להורות דשני יחודים האלו המה לאלף אחד גם וא"ו גי' אחד ויח"ע אמר משה תושב"כ אות ו' דהלוחות ארכן ו ורחבן ו ויח"ת אמר יעקב דהיא ג"כ ו' בריח התיכון שמחבר יח"ת ביח"ע תושבע"פ בתושב"כ והוא יחוד זו"נ קוב"ה ושכינתי' כביכול עכ"ל בקיצור ובאבן עזרא שמות כ' ו רומז לאחדות שהחלקים שוים אל הכל עכ"ד:

דרך חוקיך [אות תיט]

א:

לאהוב את הש"י בכל לב ובכל נפש ובכל מאד שנאמר ואהבת את י"א בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. בחי' כתב ענין המצוה שנתבונן בפעולותיו ובפקודיו עד שנשיגהו כפי יכולתינו ונתענג בהשגתו בתכלית העונג וזאת היא האהבה המחויבת ולשון ספרי לפי שנאמר ואהבת את י"א איני יודע כיצד אוהב אדם המקום ת"ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך שמתוך כך אתה מכיר הש"י כלומר שעם התבוננות בתורה תתיישב האהבה בלב בהכרח וארז"ל שזאת האהבה תחייב האדם לעורר ב"א באהבתו לעובדו כמו שמצינו באברהם וראוי לאדם שישים כל מגמתו אחר אהבת הש"י ויערוך בלבו שכל מה שיש בעולם מעושר וכבוד ובנים וממשלה הכל כאין ואפס ותהו נגד אהבתו ית' וייגע תמיד כל היום בבקשת החכמה למען ישיג ידיעה בו סוף דבר יעשה כל יכולתו להרגיל מחשבות לבו כל היום באמונתו ויחידו עד שלא יהי' רגע ביום ובלילה בהקיצו שלא יהי' זוכר אהבת אדוניו בכל לבו ושורש המצוה זו ידוע שלא יקיים אדם מצות השי"ת יפה רק באהבתו אותו עכ"ד הקדושים ומ"ש ידוע שלא יקיים כו' כי בלתי האהבה יעשה המצות רק כמצות אנשים מלומדה ולא יאבה לפזר ממונו לצדקה או לתלמוד תורה או להדבק בצדיקים ובת"ח וכן לקנות ספרים ואתרוג ולענג שבתות

ויו"ט כראוי וכן בעניני הגוף לקום באשמורת לעבודת הש"י או לטבול במקוה בחורף ולהתפלל בכח וכדומה אם לא יהי' תקוע בלבבו אהבת ה' לא יעשה כמה עניני גדרים וסייגים ופרישות. ומהר"ם כ' טמ"ז שנחזיק במדות אברהם שע"י שהי' מאהב אותו בין הבריות והי' מפרסם אלקותו נקרא אברהם אוהבי והאהבה תהי' בלב ובנפש ובממון נגד נשמה רוח ונפש עכ"ד ובעיר מקלט כ' אהבה ויראה כלולים זה בזה (ציור) ור"ל שיהי' אהבה מתוך יראתו והבחיי כתב אומרו בכל לבבך לפי שהלב משכן הנפש החכמה והוא אבר הראשון ביצירת האדם והאחרון אשר ימות בגוף ע"כ אמר בכל לבבך עד רגע אחרון ובכל נפשך הוא נפש המתאוה ובכל מאדך מלשון מאד כלומר אהוב אותו הרבה עכ"ד והרמב"ם הל' יסודי התורה פ"ב והאיך הדרך לאהבתו בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול וכמ"ש דוד צמאה נפשי לאלקים לאל חי עכ"ד. וי"ל מ"ז בא' הרומז א' חכמה א' בינה שיתבונן וישכיל תמיד בנפלאות אלף עולם ואז ימלא אהבת הש"י ונרמז א הוא אחד גי' אהבה ורומז אהבה לאלף אחד. והנה ג' אהבות הנזכרים בפסוק לב נפש מאוד הם נשמה גוף ממון כי בכל לבבך הוא בחי' חלק הנשמה בכל נפשך הוא חיות הגוף וכמו שדרשו רז"ל אפי' נוטל את נפשך מאודך הוא ממון והם נגד ג"א אברהם יצחק יעקב. אברהם בכל לבבך כמ"ש ומצאת את לבבו נאמן לפניך. יצחק מסר נפשו ע"ג המזבח הרי הגוף. יעקב בכל מאודך כמ"ש בזוהר הק' וארא כ"ד בכל מאדך דא יעקב וכ' במק"מ שם כי מאד גי' שם מ"ה ב"ה. ויש לרמז באות א צורת יוד י' רומז אברהם חסד הראשון ו' הוא יעקב ד' יצחק הרומז מה"ד ועוי"ל בצורה הנ"ל י' רומז לג"ר שהוא סוד המחשבה בלב ו' רומז ו"ק הנק' ת"ת גופא ד הוא רגל התחתון ואת כל היקום אשר ברגליהם רומז ממון ויל"ע א' הוא אח"ד גי' אהבה רומז אהבה לה' אחד ב"ה וב"ש הש"י יטע בלבבנו אהבתו:

דרך חוקיך [אות תך]

ת:

ללמוד התורה וללמדה לבניו ולבני בנים ולאחרים שנאמר ושננתם לבניך. בחי' לפי שבלימוד תורה ידע אדם דרכי ה' וזולתו לא יבין ויחשב כבהמה ע"כ. וכ' בס' אורות המצות ידוע דת"ת כנגד כולם מאחר שמביא למעשה ומי שאינו לומד א"י בין אסור למותר ודע שתושב"כ הוא הגוף ותושבע"פ הוא הנפש והחקירה בעיון להבנת הדברים בשרשם הוא הפרי וממילא כי גוף בלא נפש ונפש בלי גוף אינו כולם עכ"ד. ונרמז מ"ז

באות ת עד"ש באודר"ע שאמרה ת שבי אתה נותן תורה לישראל וכתיב באות ת תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב עכ"ד. ויש לרמוז בזה תורה צוה לנו משה הוא תורה שבכתב מורשה קהלת יעקב רומז תושבע"פ שהוא ירושה לכל ב"י שכ"א יוכל לחדש בה כפי שורשו ובסוד קהלת יעקב כנסת ישראל הרומז מלכות פה שהוא ת ונרמז צורת ת נ"ד כמ"ש בזהר חקת ועם ת גי' חותם כטעם פתוח"י חות"ם קודש לה' חתום תורה בלמודי כי תורה הוא חותם העולם שעל התורה נחתמו שמים וארץ וכל צבאם וכן ת' רומז חותם אמת תורת אמת ונרמז מצוה זו ושננת"ם לבני"ך גי' פתוח"י חות"ם שיהי' הדברים מחודדים וחרותים כחותם על הלב בל תשכח לנצח וכן רומז תורה מלא כזה תי"ו וי"ו רי"ש ה"ה גי' פתוח"י חות"ם וכן ושננתם לבני"ך שיהי' התורה במילואה שגורה בפיהם ומהר"ם כ' טמ"ז שע"י הלימוד יכיר בוראו ויקיים מצותיו וז"ש א"ת ושננתם אלא ושלשתם כשתלמוד לתלמיד ואז גם התלמוד יכול ללמוד לאחר וזהו ושלשתם ר"ל אתה מלמד גם להשלישי עכ"ד. וי"ל זה באות ת הרומז תמורה כמ"ש בתיקונים ועל התמורה דא שכינתא תתאה דאיהו תמורה כו' וזהו ת עכ"ל וזהו ע"י שמלמד לאחרים נעשה תמורה והי' הוא ותמורתו קודש כי אין הראשון חסר כלום כמ"ש רז"ל בפסוק כי טוב סחרה מכל סחורה אדם אומר לחברו אשנה לך פרק זה ואתה תשנה לי פרק זה הרי שניהם בידם וכן לעולם. ומטעם זה נק' תורה אור כמו שמדליקין אור מאור ואין הראשון חסר כלום ותוכן דברי אדומו"ר הק' באוצה"ח בשם הק' האלקי הבעש"ט הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה והוא שיוכל להעלות כל מעשה בראשית מן דצח"מ עד רום המעלות דהיינו מאות ת עד א' ששם הבהירות וזהו זא"ת התורה כי ע"י התורה מחבר מדרגה תחתונה ת עם ז' מדרגות של מלכות עד אל"ף פל"א עליון ומעלה כל האותיות שהם ניה"ק ונשמות ממקום הקליפ' רגל עקום דת עד פלא עליון הרי זא"ת ואות ת רומז תורה כי על ידי תורה נתקן הכל עכת"ד הק':

הארץ:

דרך חוקיך [אות תכא]

ה:

לקרות קריאת שמע פעמים בכל יום בבוקר ובערב שנאמר ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. בחינוך כ' שרצה הש"י לזכות עמו שיקבלו עליהם מלכותו בכל יום ולילה כו' ע"כ הי' בחסדו לזכותינו וצונו לזכרו שני העתים האלו בקביעות אחת ביום להועיל לכל מעשינו שביום כי בהיות זוכר האדם בבוקר אחדותו

ומלכותו והשגחתו ויכולתו ית"ש יהי' לו למשמר מחשבתו הזאת והודאת פיו לכל היום ההוא ויהיה לו הודאת הלילה ג"כ למשמר לכל הלילה עכ"ד: ומהר"ם כ' טמ"ז ליחדו ערב ובוקר לפי שאז עובדי הלבנה והחמה וכו"ם מכעיסים ליוצר כל ומאריך אפו בעבור ישראל ע"כ והנה כללות כוונת מצות ק"ש לקבל עליו עול מלכות שמים בפרשת שמע כמ"ש במשנה הקדושה וכן הוא כללות כוונת המקובלים הקדושים ונרמז באות ה' דהוא מלכות שמים ה' מן הארץ והבן. ובגמ' ברכות ב' יליף מברייתא של עולם ויהי ערב ויהי בוקר והרמז הוא משום דמצות ק"ש לקבל עמ"ש לקבוע בלבבו אמונה אשר הש"י בטובו מחדש בכ"י מ"ב וכאלו היום נברא מחדש ונתחדש בריאות עולם אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם וזהו הרומז באות ה על ק"ש הרומז על חידוש עולם בכ"י תמיד. ונרמז בצורת ה בצורת דו ד' רומז מידת לילה ו' מידת יום כברייתא ש"ע ערב בקר וזה הרמז להזכיר מדת לילה ביום ומדת יום בלילה באות ה בצורת ד"ו שכן בריאות עולם הי' ע"י ה כמ"ש ובאתא קלילא דלית בה משששותא. וי"ל בזה דהנה עולם חסד יבנה בה' דאברהם שרומז ה"ח והם ה' אור דיומא קדמאה שאינו מתעבה כלל עיין ע"ח דרושי הצלם כלל י"ז וזהו ובאתא קלי"א שכן ה' זאת הוא ה"ח ה"פ הויה גי' ק"ל דלית בה משששיתא ר"ל שאינו מתעבה להיות איזה ממש רק אור קדמאה ה"ח. וי"ל מ"ש בחינוך דק"ש של לילה הוא למשמר על כל הלילה מן החטא וק"ש דבוקר על כל היום להנצל מחטא יש לרמוז באות ה עפמ"ש באודר"ע אות ה אינה מקבלת טומאה שכל השמות המפורשות אינן נכתבות אלא בה' ובה' נחתמו שמים וארץ עוה"ז ועוה"ב וימות המשיח עכ"ד וזה הרומז למצות ק"ש שע"י ק"ש נשמרים מן הטומאה ומן החטא ויש להמתיק זה הענין דאות ה רומז לשכינה הק' ה' תתאה שהוא סוד השוכן אתם ה שוכן אתם בתוך טומאתם לכן ביצ"מ נאמר ועברתי בלילה זה באמ"צ כו' אנ"י הויה ודרשו רז"ל אני ולא מלאך וכתבו בסה"ק דאם הי' שולח לשם למקום טומאה ערות הארץ הי' נתגשם ג"כ לכן הי' צריכה השכינה הק' בעצמו לעבור לשם שכן השכינה אינה מקבלת טומאה וזה הענין ביחוד ק"ש שהוא סוד מס"נ שמקבל עליו אז כמ"ש בסה"ק בכוונת פסוק שמע ואהבת והוא סוד נקודה היהודית התקועה בלב איש יהודי שאינו נפגם ח"ו ובאם ירצו ח"ו להכריחו ולאנסו על אמונת היחוד הש"י הוא מוכן למסור נפשו וזה סוד ה אינה מקבלת טומאה נרמז על מצות ק"ש הרומז על מס"נ על אמונת הש"י ויחודו ועי"ז ינצל מכל טומאה וחטא ר"ל. ונרמז עוד ה רומז ה' אבנים דקירטא עד"ש זוהר עקב דף רב"ע וז"ל קירטא דא ק"ש ה' אבנים דקירטא שמע ישראל הויה אלקינו הויה. לקבלייהו ויקח דוד ה חלוקי אבנים ע"ש. ועוי"ל עד"ש לכוין ד' דאחד על לאה כמ"ש פע"ח שער הק"ש

פי"ג ד' דאחד יש לכוין כתר לאה. והנה זה יש לרמוז בה' עפמ"ש בכוונת תורה לשמה לשם ה כי ה יש לה ג' מילואים הי הא הה ועם ה' שרשית גי' לאה ויש לה ג' ציורים דו די ווו גי' מ"ב ועם ה' גי' מ"ז. ל"ו עם מ"ז גי' פ"ג ובכפל ה' פעם ה' הא פ' הא הה פ' הה גי' שס"א ועם פ"ג הרי מד"ת הרומז על לאה בסוד ד' אלפין ד"פ אלף והוא ד' דאחד כמ"ש בכוונת הנ"ל. ונרמז עוד כפל הציורים די פ' די דו פעם דו ווו פעם ווו גי' כתר הרי כתר לאה הנרמז בק"ש באות ה ויש לרמוז עוד שע"י מצות ק"ש באים לדבקות הבורא ב"ה כמ"ש בסה"ק והוא נרמז באות ה' בג"מ הי הא הה בכפל כנ"ל גי' שס"א סוד בא"ר מי"ם חיי"ם כי ה היא סוד הבא"ר וציורים הנ"ל בכפל כנ"ל גי' כת"ר הרי כת"ר שס"א גי' ואת"ם הדבקי"ם בהוי"ה אלקיכ"ם חיי"ם כלכ"ם היו"ם. והנה כ' שם בכוונת כ"פ דיש לחשוב המילואים לבד שהם יה"א ועיין בכוונת הסדר דבכ"מ שיש מילואים נחשבים המילואים לבד. והנה מספר כפל ג' מילואים וג' ציורים של ה' הנ"ל גי' פסוק הנ"ל שהוא תתקפ"א ובהוסיף יה"א הנ"ל הרי תתקצ"ז רומז מספר אותיות שיש בק"ש והיינו בג' פרשיות שמע והיה ויאמר יש תתקצ"ז אותיות הרומז מספר ישרא"ל רח"ל יעק"ב לא"ה הכולל כל יחודי זו"נ כביכול ובהחשב מה שמוסיפין על מ"ש בתורה שהם יח"ת ברוך שם כמל"ו וכן כופלים הויה אלקיכם אמת שיש בהם לז' אותיות הרי יש ל"ז בק"ש אלף ל"ד אותיות העולה עם הכולל האחד שמייחדים בק"ש אלף ל"ה גי' ה' פעם אור הנרמז באות ה' ה"ח ה"פ אור דיומא קדמאה כמש"ל דלית בה משושיתא ונרמז שצריך להמליכו בד' רוחות עולם שהם סוד ד"א הוי"ה ב"ה וסוד המרכבה איי"ד כי ק"ש הוא בעולם הכסא ונרמז באות ה' בג' ציורים די דו ווו גי' מ"ב ובכפל ציורים הנ"ל גי' כת"ר הרי תרס"ב גי' אברה"ם יצח"ק יעק"ב דוי"ד ותוכן דברי אוצה"ח רומז מ"ז באתא קלילא ה דלית בה מששיתא לית מחשבה תפיסא בה כלל שאינו נרגש וזהו מורה על אחדות אלקות המחיה כ"ע ואין בו תפיסא ומאות זה יוצאים כל האותיות סוד ה' מוצאות הפה שורש כ"ע שנבראו באותיות ושורש ק"ש עליות מ"ן להשתתף עם כל נפש דצח"מ להעלותן לאחדותו ית"ש ושורש מ"ן שם ב"ן דההין שכל ה' י"ד והם ה' ידות להעלותן ועיין שעהק"ש פ"ט עכת"ד. ועי"ל עד"ש בסי"צ המליך אות ה' בשיחה ויש לרמוז כי במצות ק"ש כתיב ודבר"ת בם ומצוה לדבר בפה מלא כטעם השמע לאזניך ובזה המליך ה' בשיחה כטעם ודברת בם:

דרך חוקיך [אות תכב]

א:

להניח תפלה של יד שנאמר וקשרתם לאות על ידך. בחינוך לפי שהאדם בעל חומר ונמשך אחר התאוה אם לא שהנפש תמנענו כפי כחה מהחטא ע"כ צריכה להרבה שומרים משכינים רעים וצונו הש"י להעמיד שומרים והם תורה יומם ולילה ד' ציצית בבגדינו מזוזה בפתחינו ותפילין בראשינו ובידינו למען נחדל מעושק ידינו. וכ' בס' כד הקמח התפילין מניחים באברים המיוחדים שרשי המחשבה שהם הלב והמוח ויש בתפלין שם שדי ש' בבתים וד"י ברצועות ותניא וראו כל עמי הארץ כי שם י"י נקרא עליך כלומר כי שי"ן]ויש לרמוז שם י"י נקרא ר"ת שי"ן{ רומז לשכינה וד' בתים לד' חיות המרכבה העומדים לד' רוחות העולם ויתבאר לנו בזה כי השכינה משפעת לד' חיות הק' ולד' רוחות עולם למעלה ולמטה ומפני זה הרצועות מקיפות הראש ומתחברת למעלה ומשתלשלת למטה שכן השכינה המקפת הכל. נמצא מתוך תפלין שהשכינה דבוקה בישראל עכ"ד. ומהר"ם כ' ד' פרשיות הם נגד ד' חיות המרכבה הנושאות הכסא והכסא נושא אותם וע"י האדם נעשה כסא לשכינה כו' לפי שמנה יוצר כל שומרים העינים בגוף בגובה בל יפול בפח יוקשים ולהלב לשמור ולהנהיג שאר אברים צוה שתהי' שם ההויה לאות על יד כהה לקשור קשירה מעליא ליצה"ר]בשמאל{ שלא יחטיאנו עכ"ד. וכ' בס' מאה שערים תפלין ש"י קודמים לתש"ר כדי להתגבר על מקום שהיצה"ר והמזיקין נמצאים והוא צד שמאל ואחרי שנכנע היצה"ר ונקשרים המזיקין נתן לנו רשות להתקרב למקום קדוש שהוא הראש והתפלין ש"ר הוא כדי שיתעטר אדם ויתפאר בכתרו של הקב"ה כמ"ש כי שם י"י נקרא עליך עכ"ד. ויש לרמוז בקודש תפילין של י"ד באות א אלף בינה עד"ש בכוונת כללות התפילין דתש"י הוא תיקון הבריאה לכן באמת צריכים לישב בהנחתה דהוא סוד הכסא בסוד כי י"ד על כ"ס והוא א בינה ועוד נרמז תש"י הוא נגד הלב והוא סוד אמונת הלב להשריש אמונת הבורא ב"ה בלב האדם ולהנהיג ע"י אמונה כל האברים כי הלב הוא המלך המנהיג אותם בתבונתו. והנה נאמר ולא תתורו אחרי לבבכם ורז"ל דרשו זה מינות ר"ל והם דעות זרות מזויפת מחשבות רעות שבלב וע"י תפילין של יד שהוא חותם על לב נשמרים מאמונות רעות ר"ל ובאים לידי אמונה הקדושה הנרמז באות אל"ף "אמונתי "לישראל "פקדתי כמ"ש באודר"ע א' רומז אמונה. ועוד י"ל ע"פ כוונת האריז"ל בתפש"י בכללות אהי"ה הוי"ה אד"נ בסוד כ"א אזכרות אהיה ובסוד ד' פרשיות הויה ובסוד בית א' שהוא אד"נ כי תש"י בנוקבא ונרמז אהי"ה הוי"ה אד"נ גי' א פשוט ומלא אלף גי' יב"ק. והנה תש"י הם כחותם על לבך לשמור הלב מתאוות ומחשבות זרות ורעות ולשעבדם לעבודתו ית"ש ולהתגבר על יצה"ר לכן מברכין אוזר ישראל בגבורה נגד תש"י איזהו גבור הכובש את יצרו ונרמז והי' לאות על

ידך לאו"ת ר"ת ולא תתורו אחרי לבבכם ונרמז א צורת ריו הידוע גי' גבור"ה להתגבר על יצרו ע"י חות"ם ואו"ת תפילין. ונרמז שיש בד' פרשיות אלף תק"ץ אותיות וכ"א אזכרות וד' פרשיות ובית א' וקשר א' הרי אלף תרי"ז עולה מספר הפסוק וקשרת"ם לאו"ת ע"ל יד"ך ובכללות התפילין בכ"א יש אלף תקץ אותיות רומזים ב' יחידים יח"ע ויח"ת שהם הויה אהיה הויה אד"נ מלאים כזה ד"מ הויה גי' רל"ב וג"מ אהיה קס"א קמ"ג קנ"א גי' תנ"ה הרי תרפ"ז הרי יח"ע ועוד ד"מ הויה רל"ב ואדנ מלא אלף דלת נון יוד הרי תתק"ג הרי יח"ת. ותרפ"ז תתק"ג גי' אלף תק"ץ ונרמז כי תש"ר הוא יח"ע ותש"י יח"ת כנודע:

דרך חוקיך [אות תכג]

ר:

להניח תפילין של ראש שנאמר והיו לטוטפת בין עיניך. הטעמים מבוארים כי הראש משכן הנשמה והמוחין לשמור את הלב ג"כ וכל האברים מאמונות זרות ודעות מזויפות לשעבדם אל עבודת הש"י והוא בין העינים הצופים למרחוק ממקום הגבוה שבגוף להזהיר על העם שהם כל האברים שלו. ויש לרמוז באות ר עד"ש באודר"ע ר ראש זה הקב"ה ראש לכל העולם וסופו והוא קורא דורות ראשונים ואחרונים ד"א ר זה ראשו של הקב"ה שדומה לכתם פז שנאמר ראשו כתם פ"ז ויש לרמוז כתם פ"ז רומז תפילין שבראש שהם המוחין במספר חכמ"ה דע"ת גי' כת"ם פ"ז כי תפלין דרש"י הם מוחין דאמא שהוא בעצמו מוח בינה לכן נרמז רק חכמ"ה ודע"ת שהם בראשו שנכנסים בז"א שהוא סוד רישא בוכרא. והנה תש"ר הוא באצילות כנודע מכוונת כללות תיקון התפלה שהוא ראשית חכמ"ה הנרמז באות ר ובזוה"ק הקדמה י"ג פתח ואמר ראשך עליך ככרמל כו' דא רישא פילאה תפילין דרישא כו' ודלת ראשך כארגמן תש"י דאיהי מסכנא כו' הרי תש"ר רומז ר רישא ותש"י אד"נ ב"ה בחי' מלכות הנרמז א אחזי אדנ לתתא דאיהי דלת רא"ש המקבלת מבחי' רא"ש שהיא דל"ת תרע"א גי' אלף דלת נון יוד. ונרמז בפסוק האל"ף לך שלמה רומז על א תש"י הנשמרת על ידי המוחין שבראש תש"ר כמש"ל דהמוחין שומרים גם את הלב וזהו ומאתים לנוטרים את פריו מאתים רומז ר תש"ר רישא עילאה לנוטרים את פריו ר"ת אלף שהוא תש"י והיא פרי שלו שכן הלב עם כל האברים שלו הם פרי המוחין שבראש כי הראש מולך על כולם ומנהיג אותם. וי"ל דארז"ל ברכות דף ו' מנין שהקב"ה מניח תפילין כו' יע"ש עד פסוק כי מי גוי גדול ומי גוי גדול בחד ביתא אשריך ישראל ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ דדמיין להדדי ולכאורה אין הדמיון עולה בשוה כמו כי מי גוי גדול ומי גוי גדול ששוים לגמרי אך י"ל דדמיין

להדדי במספר שוה גי' אלף חסד שהסוד אין ברכה פחותה מאלף והוא חסד וב' פסוקים גי' ב' אלפים וב"פ חסד כטעם נצר חסד לאלפים וזה נרמז בב' פסוקים אשריך ישראל ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ גי' ב' אלפים וב' חסד ובס' מגיד תעלומה חושב הנהו ד' פסוקים שבד' בתים נגד ד"א הוי"ה ב"ה שהם תפילין דהקב"ה ע"ש בקדשו ואמרתי אנכי העני אענה ג"כ חלקי ולתתך עליון על כל הגוים נגד פ' קדש שהיא אות י' שהוא ראשית המחשבה קדש כל בכור שהוא עליון סוד חכמה עליונה ומספר ולתתך עליון על כל הגוים גי' אלף רל"ו רומז אלף עולם ושעור קומה דילי' כביכול שהוא רל"ו וסוד י' שרותא דהויה כולל כל הקומה שהוא ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן עם ד"כ גי' רל"ו. או הנסה אלקים נגד והי' כי יביאך ה ראשונה או הנסה אלקים גי' רי"ג רומז מספר נ' עם בינה רומז נש"ב עם הויה נקוד אלקים שבבינה הרי נ' ס"ז צ"ו גי' או הנסה אלקים רומז אלקים שבבינה אשריך ישראל ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ נגד פ' שמע נגד ו' משם הוי"ה ב"ה. ויש לרמוז שכן אשריך ישראל וכן ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ כל פסוק מספרו יחוד הוי"ה אד"נ ב"ה כזה הויה ע"ב הויה ס"ג הויה מ"ה הויה ב"ן אדני אלף דלת נון יוד והוא נגד פ' שמע ישראל סוד היחוד ואות ו' רומז יחוד זו"נ כמש"ל. ועוד י"ל עפמ"ש בד"ה פסוק הזה ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ אשר עם שם הוי"ה ב"ה בתפילין דהקב"ה גי' שמע ישראל י"א י"א שהוא נגד פרשה שמע ישראל כו'. כ"י מ"י גו"י גדו"ל ומ"י ג"וי גדול נגד אות ה אחרונה ונגד והיה אם שמו"ע רומז במספר כר"ם שהיא סוד מלכות שנק' כרם ה' צבאות. ויש לרמוז תפש"ר נקרא פאר שהוא כתר על הראש ובו סוד המוחין שהם חב"ד ונרמז כתר חכמה בינה עם שם הדעת שהוא אהוה כזה כת"ר חכמ"ה בינ"ה אהו"ה גי' והי"ו לטטפ"ת בי"ן עיני"ך פסוק מצוה זו:

דרך חוקיך [אות תכד]

כ:

לקבוע מזוזה בפתח שנאמר וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך. בחי' כ' כדי שיהי' זכרון אמונתו באחדותו והשגחתו תמיד בין עינינו בצאתנו ובבואנו לבתינו עכ"ד. ובשל"ה בשם הרקאנטי מזוזה רומז כנס"י מזוזה גי' אדנ ויש מפורשים כי השערים הרמוזים בו בשעריך הם נש"ב וכבר ידעת מענין התפילין כי הפרשה הזאת רומז חסד]שם אהוה עטרא דחסדים{ ורמז בזה הפסוק]ר"ל וכתבתם על מזוזות כו'{ שבאלו השערים הנזכרים יהיו זרועות עולם עכ"ד הק'. ור"ל כי סוד המזוזה הם ב' פרשיות שמע והיה א"ש שהם חו"ג כי שמע עטרא דחסד מרומז שם אהוה בר"ת "והיו "הדברים "האלה "אשר ובוהיה

אם שמוע עטרא דגבורות דדעת נרמז שם אהו"י ר"ת "את "השמים "ולא "יהיה והם חו"ג שבדעת דזעיר שהוא ביסוד דבינה וזה שאמר שבאלו השערים היינו נש"ב שהם יסוד דאמא יהיו זרועות עולם ר"ל חו"ג שבדעת אשר ביסוד דבינה: ויש לרמוז באות ץ פשוטה שהוא יסוד דבינה השערים הנ"ל כמ"ש במצות שמורים בפסוק מגדל עת שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב שצוה האריז"ל לומר בשעת נשיקת המזוזה וז"ל המ"ש ומאחר שאין יסוד דאבא מתגלה אלא ע"י יסוד דבינה הנק' מגדל הפורח באויר לכן כתיב עז חסר ו' מספר מגד"ל ומש"כ בו ירוץ צדיק ונשגב הוא היסוד דבינה שנק' צדיק בו ירוץ במגדל שהוא השכינה ונשגב המגדל מלנפול עוד ע"י שדי שמאיר בו עכ"ד הרי צדיק יסוד דבינה סוד ובשעריך הנ"ל ושם שד"י. וז"ל עיר מקלט ארז"ל מזוזה שמירה לבעלים יותר מכל כסף וזהב לכך נאמר מזזות זז מות וגם שד"י ר"ת שומר דלתי ישראל וסוד נשיקת המזוזה מזוזה גי' אדני והוא סוד רחל ובחוץ כתוב שד"י נרמז בס"ת יצ"ר מלא כזה יו"ד צד"י רי"ש ועי"כ נכנע היצה"ר ויאמר מגדל עז שם ה' ב"ו ירו"ץ כו'. גי' שד"י ויזכיר בפיו שם שד"י ישמרני ויצילני ויעזרני ה' ישמר צאתי ובואי לחיים ולשלום מעתה ועד עולם ובזה מכניע השד העומד בפתח עם הממונים שלו עכ"ד וזה מבואר בסידור באריכות ונרמז הכל באות ץ דמנצפך שעומד בסוף תיבה והוא מאתוון משרי"ם שהם השומרים עיין זו"ח שיר השירים דאותיות מנצפ"ך נק' משרים ועיין מאו"א דלכן עומדים בסוף כדרך השומרים העומדים סוף הגבול וגם עד"ש בלק"ש ץ תמונתה י"ן עולה ס' נגד ס' גבורים מגבורי ישראל כי גבור הוא הצדיק הכובש את יצרו עכ"ל הרי ץ רומז לשמירה ע"י ס' גבורים ועיין בס' מצת שמורים שכל כוונת מזוזה שגם השידים והיצה"ר יתהפכו למלאכי רחמים ולשמירה מעולה בסוד כי מלאכיו יצוה לך לשמרך כו' עש"ה ונרמז זה בץ עד"ש מאו"א ץ יש לו ב' ראשים ב' צנורות א' לשפע וא' למותרות. והנה מלאכים הקדושים יונקים מן שפע דקדושה והשידים יונקים מהמותרות וע"י מצות מזוזה הנרמז ביסוד צדיק נתהפכים גם השדים כנ"ל ונכללים ב' ראשים כאחד לשמירה מעולה דקדושה ויסוד צדיק חי לכן זז מות כנרמז מזזו"ת. ונרמז עוד בס"ד ץ רומז יסוד צדיק שהיא צי"ר הדלת כמ"ש בזהר"ק והוא סוד ציר של ד ציר גי' ש והוא עצמו י' העומד בזויות ד הרי שד"י עיין שער הירח והוא מבטל יצ"ר בהפוך ציר בסוד יצר סמוך תצור שלום עיין לקוטי ישעי' ועי"ז מתהפך היצ"ר וכת דילי' להקדושה לסוד ציר הדלת יסוד דקדושה בחי' שלום ונעשה שם שד"י ר"ת "שומר "דלתי "ישראל שהוא נוקבא קדישא סוד ד והוא אד"ני ב"ה גי' מזוזה וזה סוד והי' שד"י בצירך כנודע. ויש לרמוז במספר אותיות של ב' פרשיות דמזוזה הם תשב"י גי' הושיעה ימינך ועננו שכן מזוזה בימין ועם טוב

אותיות של כוזו במוכסז כוזו שדי הרי תשכ"ט אותיות. מספר קרע שטן לגרש המזיקין וכת דלהון משם והוא כוונת מזוזה לקרוע השטן מן הבית והנה יש ק"ע תיבות במזוזה מספר יוס"ף דו"ד כי השערים הם יסוד כנ"ל ומזוזה עצמה מלכות הרי יוסף דוד ובצירוף תשכ"ט אותיות הנ"ל אל התיבות הרי תתצ"ט ועה"כ האחד המייחדם הרי תת"ק מספר ץ דמנצפ"ך הנרמז במצוה זו והבן. ובזוהר פנחס רנ"ח ע"א מזוזה רשום שדי צדיק ושכינתי' תרע"א דמזוזה זה השער לה' עכ"ד ר"ל כי צדיק הוא יסוד והוא שדי ושכינתא הוא אדני גי' מזוזה וכן אלף דלת נון יוד גי' תרע"א בסוד זה השער לה' שהוא תרע"א דמלכא: את:

דרך חוקיך [אות תכה]

א:

שלא לנסות לנביא אמת יותר מדאי שנאמר לא תנסו את ה' אלקיכם ובכלל זה שלא לנסות את הש"י אם הבטחות שלו אמיתיים מה שאמר לנו ע"י הנביאים. בחי' כ' שהנסיון ביותר ימצא הפסד שמתוך כך לפעמים יחלקו עליו המקניאים בו ודבר נבואה אינה תמידי לפעמים לא יתנבאו רק מעט ואם בכל שיתנבא נטרידהו לתת מופת יהי' סיבה לעם שימרדו בו ויקילו בדבריו ע"כ ונרמז באות א הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע אל"ף אמונתי לישראל פקדתי וכן א' רומז אמת למוד פיך הרי רומז א' להיות לו אמונה באמת ר"ל במה שנבחן כבר שהוא אמת אסור לנסותו יותר עוד ומכ"ש שאסור לנסות את אלף עולם שהוא אחד אמת ובודאי דבריו אמת וצדק נרמז בא אחד אמת דהנה דבר אמת הוא רק אחד משא"כ שקר הוא הרבה לכן אין לנסות בחי' אחד שהוא אמת:

דרך חוקיך [אות תכו]

ת:

להחרים ז' אומות שנאמר החרים תחרים אותם. בחי' כ' לפי שאלו ז"ע התחילו לעשות כל ע"ז והיו יסוד הראשון לע"ז לכן נצטוינו למחות שמם בל יזכרו ולא נלמוד ממעשיהם וברדפנו אחריהם לאבדם לא יעלה על לב לעשות כמעשיהם ע"כ. ומהר"ם כ' כל אומה יש לה שר למעלה וכאשר תחרימם למטה יוחרמו למעלה שם רשעים ירקב כי עבודתה מוסיפים להם כח וכאשר הותר הקשר אפס כחם עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ת' ת' תמות שנחתם על האנשים שעבדו ע"ז בחותם דם כי חטא ע"ז דם יחשב ע"ז מטמא כנדה שע"י חטא הנחש שורש ע"ז נשפך דם אדם לדורותיו לכן נזכר מ"ד פעמים ע"ז בתורה. לכן נצטוינו להחרים ז"ע לעשותם ת מלאה דם. ובשל"ה כ' לפי שהז"ע כוללים כל ע' אומות

והם סובבים הקדושה שהם ישראל ע' נפש לבית יעקב לכן יש להחרימם בל יבלעו את הקודש ונרמז בת' שהרגל עקום שלה יורד לקליפות ואז ח"ו האויבים נשאו ראש על עמך יערימו סוד כי נבלעו כמה ניה"ק בין הגוים שהם הקליפות והנה ת' רומז תורה אשר הצדיקים מסגלים ועי"ז יוציאו בלעם מפיהם ובסוד בעת אשר שליט האדם באדם להכניעם ולאבדם וישראל עשה חיל בימין ה' רוממה ת' תורה ת' תחי': הים:

דרך חוקיך [אות תכז]

ה:

שלא לחון ולא לרחם על עובדי ע"ז שנאמר ולא תחנם. בחינוך כ' כלומר שנרחיק ממחשבתינו ולא יעלה על פינו במי שעובד ע"ז איזה תועלת ולא יעלה חן בעינינו בשום ענין לפי שתחלת מעשה ב"א הוא קביעות המחשבה והדבור ואח"כ המעשה ע"כ בהמנענו במחשבה ודבור למצוא בהם חן הננו נמנעים בכך מללמוד מהם איזה דבר עכ"ד. וי"ל מ"ז באות ה דהוא ה' אחרונה הנקראת כלה רומז לכנ"י אשר מצאו חן בעיני הש"י כמ"ש כה אמר ה' מצא חן במדבר עם שרידי חרב והוא חן אשה על בעלה. וכמ"ש בזוה"ק ולא געלתים לכלת"ם שהיא כל"ה דילי' בסוד ה' אחרונה לכן אסור לנו לתת חן לעע"ז עוברי רצונו כי אז נאבד מתנת החן הניתן לנו דוקא. וי"ל עוד עד"ש בס' יצירה המליך ת בחן וברא צדק בעולם ושבת בשנה ופה בנפש וי"ל בזה דהנה אות ת רומז מלכות דמלכות דעשי' שנתרחק הרבה מהארת א"ס ע"י עונות ח"ו ורומז על ישראל שהם בחי' מלכות שמים בגלותם ובעניים ע"י עונותיהם עם זאת הם נושאים חן בעיני הש"י אף שאינם כדאי כנ"ל והנה צדק הוא דינא דמלכותא וכן שב"ת מלכתא הוא ש' ב"ת בחי' כלה מ"ש וכן פ"ה רומז תושבע"פ מלכות פה ה אחרונה וזה המליך ת בחן אשה על בעלה וז"ש דוד המע"ה אני בצד"ק אחזה פניך ר"ל ע"י מדת צדק שהוא בחי' מלכותא ק' אזכה לסוד הארת פנים שהוא ברכת יאר ה' פניו אליך ויחנ"ך אף שאיני כדאי כטעם וחנותי את אשר אחון ואמר זה בשביל כל ישראל שהם בחי' צד"ק מ"ש ושומרים שב"ת מלכתא ולומדים תורה שבעל פ"ה לכן זוכים לבחי' הארת פנים ויחנ"ך לחן אשה על בעלה כביכול משא"כ על עע"ז נאמר יוחן רשע בל למד צדק ר"ל שאין להם בחי' זו של מדות צדק בעולם שנה נפש שהם צד"ק שב"ת פ"ה לכן אין להם חן ואסור לחוננם ולא עוד אלא בארץ נכוחות יעול שהם פוגמים בבחי' ארץ מלכות שהוא כנס"י ומצערים ומאנים בחי' ארץ שהם כנס"י ומלכות שמים ופוגמים בה' אחרונה לכן לא תחנם וי"ל עוד דהנה האו"ע עובדי ע"ז הם רוצים להסיר אותנו לדרכם ח"ו לעבוד ג"כ ע"ז כמוהם

לכן אסור להתחבר עמהם ולהראות להם חנינה ואהבה בל יקבע בלבבינו איזה מעלה בהם וכמ"ש בחינוך פן נבוא ח"ו לידי מכשול תקל"ה ונרמז במספר ול"א תחנ"ם מצוה זו גי' תקל"ה לכן אסור לחוננם להרחיק מאתנו תקלה:

דרך חוקיך [אות תכח]

י:

שלא להתחתן עם עכו"ם שנאמר ולא תתחתן בם. בחי' כ' כי רוב ב"א ימשכו אחר עצת נשותיהן ואם ישא בת עכו"ם תמשכהו לעכו"ם גם תגדל בנים לע"ז. ובס' מאה שערים שיש ללמוד מבע"ח שאינם מתדבקים רק במינם וע"ד הסוד כי בביאות אסורות נותן כח ושפע לכוחות הטומאה ונבראו מאותן הביאות כמה מקטריגים ומלאכי חבלה וראוי לאדם להבדל מהם שיניקת ישראל ממקום קדושה וטהרה שנאמר כי עם קדוש אתה עכ"ד. ויש לרמוז באות י' הרומז קודש חכמה נק' קדש. גם י' רומז סוד הטפה שהוא בסוד קודש וברזא דברית י' דפינחס שיהי' בקדושתו ולא יחלל טפה י' קודש ועד"ש]מלאכי ב[כי חלל יהוד"ה קדש ה' ובעל בת אל נכר ורומז יהוד"ה קודש יו"ד קודש שהוא נקודה יהודות שבו שחילל נקודת הקודש י בבת אל נכר והנה אף דלאו הזה רק על חיתון בקידושין ולקיחה לאשה בסוד קודש. עם זאת פסוק הנ"ל חלל יהודה קודש ה' מדבר גם בזנות ועוד גרע חלקו שנדון גם במיתה ע"י קנאים וכמעשה דפינחס וזמרי וזהו הנרמז ביוד דפנחס שקינא על ההוא ו' רזא דברית קודש ה':

דרך חוקיך [אות תכט]

ם:

שנמנענו שלא להנות מצפוי ע"ז שנאמר לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך. כ' בשל"ה משעת החמדה מוכן לך הלקיחה לכן כ' לא תחמוד ולקחת חמדה בלב ולקיחה במעשה ובע"ז מצטרף מחשבה למעשה עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ם סתומה שרומז מסגרת הלב ובחי' מחשבה אשר בע"ז מצטרפת למעשה למען תפוס ב"י בלבם כמש"ל כ"פ בשם רז"מ כי מ"ס רומז מחשבה אשר היא קודם למעשה ועיין בס' ברוך שאמר ם הוא סוד החותם של הש"י וכ' בזה נמצא שחותם של הש"י תמיד מסוגרת בתמונות מ"ס וע"ז נמצא שהלובן שבתוך ם הוא עיקר הציור אמצעי של החותם הש"י כו' ודרך כל העולם לחקוק שמם סביב החותם מבחוץ כמו בם תמונת כ"ו שהוא שם המיוחד שסביבו החותם מבחוץ עכ"ל. ולפ"ז נרמז מצוה זו שלא להנות מצפוי ע"ז אף שעיקר ע"ז

הוא תחת הצפוי מ"מ הצפוי קלטה כל מה שבתוכה כי הצפוי הוא כמו חותם על ע"ז ונרמז כמו שבקדושה החותם של הקב"ה הוא תוך הם והם רומז לשמו ית' כן להבדיל באלף הבדלות מטומאה לטהרה בע"ז הצפוי הוא שמה של ע"ז לכן אסור להנות מן הצפוי והבן רמז נכון בס"ד. ותו"ד אוצה"ח ם רומז לג"ע ורומז גיהנם כמ"ש שער קאבי"ע פ"א וכן רומז חותם תוך חותם צרור החיים ויש מ"ס תכשיטי ע"ז והנהנה מזה גורם מ"ן לגיהנם ופוגם במ"ס דג"ע יסוד דנוקבא ששם עולים קשוטים לשכינה:

ואת:

דרך חוקיך [אות תל]

ו:

שלא לחבר שום דבר מע"ז עם ממונינו ורשותינו שנאמר ולא תביא תועבה אל ביתך. ובסדר המצות להרמב"ם מל"ת כ"ה כ' דעל ההבאה לבד לרשותו עובר על לאו זה ואינו לוקה ואם נהנה ג"כ ממנו אז לוקה ב' על לאו זה ועל לא ידבק בידך מאומה מן החרם ע"ש ונרמז לאו זה באות ו' הרומז יחודו ית"ש כמש"ל מצות היחוד סי' תי"ח ע"ש בכמה אופנים איך נרמז ו' על היחוד שמו כביכול שהוא ביטול כל ע"ז. ועוי"ל עד"ש בתמונה ו' הוא לשון חיבור ודבוק דבר א' להקודם לו והנה צד הקדושה יש שם חיבור ודיבוק ואחדות משא"כ בסט"א אין חבור רק עצם הפירוד יתפרדו כל פ"א. לכן רומז ו' שלא יחב"ר דבר מבחי' הסט"א ואסור לגרום חיבור ואחדות במקום הפירוד ואנחנו הננו בצד החיבור והדבקות כטעם ואתם הדבקים בה"א כו' לכן אסור לנו לחבר עם בחי' הסט"א שהם מסיימים בפרודא. ובאוצה"ח המחבר אליו מע"ז גורם יחוד במקום הפירוד שמביא יסוד דקליפה אל הבית ופוגם בו' יסוד צדיק המייחד עם השכינה ומביא לה רב שפע:

דרך חוקיך [אות תלא]

א:

לברך ברכת המזון אחר אכילה שנאמר ואכלת ושבעת וברכת את י"א. בחי' האריך במתק קדושות לשונו ותוכן דה"ק הנה להשי"ת כל הכבוד והיכולת כו' ע"כ צריך אתה לדעת כי באמרנו ברוך א"י אין ממשמעות להוסיף ברכה במי שא"צ לשום תוס' כו' אך שהוא רב חסד וחפץ להטיב שיהיו ראוים לקבל טובה וברכה וע"י שאומרים לפניו הברכה הוא הזכרה כי הוא המברך ומבורך ועי"ז אנו ראוים להמשיך עלינו ברכה ולפ"ז יהי' ברוך תואר ר"ל הודאה עליו כי הוא כולל כל הברכות ובאמרנו יתברך בלשון מתפעל

הכוונה שמתפללים שכל בני העולם יהיו מיחסים הברכה אליו ובזה תנוח הברכה בעולם ויושלם חפצו שחפץ להטיב עכת"ד הק'. ודה"ק עולים עם מ"ש בזוה"ק עקב וז"ל כתיב ואכלת ושבעת וברכת כו' ואינון ברכאין אריק ב"נ באילין מילין מההוא מקורא עילאה ואתברכין כל אינון דרגין ומקורין ואתמליין לארקא על כל עלמין ואתברכאן כולהון כחדא וע"ד אצטריך ב"נ לשואה רעותא באינון ברכאן בגין דיתברכון אבהן ובנין כולהו כחדא ומאן דמברך לקוב"ה מתברך ונטיל חולקא מאינון ברכאין בקדמיתא דכל עלמא עכ"ל הק'. ובזה יובן מאמר רז"ל קודם ברכה נאמר לה' הארץ ומלואה ולאחר ברכה והארץ נתן לב"א דיקשה במה קנה את המאכל ע"י הברכה ולהנ"ל יונח דבמה שמברך נתעורר מקור הברכה למעלה ונפתחו ארובות השמים להריק מברכתם למטה ונעשה המברך צנור להשפיע למטה והוא נוטל חלקו בראש. ויש לרמוז באות א עד"ש בשער מ"ן ומ"ד פ"א צורת א יוי סוד מיין נוקבין ודכורין אבני שיש טהור כו' כי י' עילאה הוא מוח זכר ויוד תתאה מוח נוקבא ו' בנתים חד פריסא דאתפרס ע"ש וכן הענין כאן דע"י הברכה מעורר מ"ן לעילא להמשיך מ"ד ממקור הברכה למטה מיוד עילאה אל י' תתאה ע"י ו' שביניהם ועי"ז נמשך פרנסה ומזוני רויחא וכן נרמז בכוונת פותח את יודך שהם תרין יודין של יאהדונה"י שהם י' עילאה י' תתאה וו' אותיות בנתים הרי יו"י צורת א תרין יודין ו' בנתים דהוא רקיע חד פריסא דאתפרס והוא היסוד כמ"ש בתיקונים בסוד רקיע המבדיל וזהו ומשביע לכל ח"י דהוא היסוד ר"ל היודין משפיעים ליסוד ומיסוד למלכות מן רצון עליון כביכול וזה הצנור נפתח ע"י הברכה כנ"ל. ועוד נרמז בא עד"ש בלק"ת עקב כוונת האכילה בצורת א' שיש י"ד אלפין גי' ש"ע נהורין. והנה יש שם ב"פ ש"ע כביכול בפנים בתרין תפוחין ק'. רומז שב"ע ב' ש"ע וזהו כשהוא שב"ע מברך בהמ"ז על רוחניות השביעה ועד"ש בלק"ת שם בפ' כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' דהיינו מה שיצא מפיו ית' בעת הבריאה להוציאו מן הארץ אותו הדבור נכנס באותו המזון והוא המחיה את האדם כו' לכן צריך לברך על המזון שע"י הברכה מתעורר החיות וכן הענין במצוה כי הברכה שאנו מברכין על המצוה גם היא מועיל אל החיות שבה עכ"ד. ובזה יונח מה שמברכין על הארץ ברכה מיוחדת ולמה נאמר וברכת כו' על הארץ הטובה הלא ברהמ"ז נוהג בכ"מ אף בחו"ל ולמה אין מברכין רק על ז' מינים דוקא אמנם יען דהברכה הוא רק על חלק הרוחני והחיות שבו אשר נשלח בתנובות א"י ופירותיו שנשתבחה בהן א"י כמ"ש בכל פעם ארץ חטה כו' ארץ זית ארץ אשר לא במסכנות ארץ אשר עיני ה"א בה כו' ובמה שנשתבחה בהן א"י נשלח בהם חיות וכח רוחני ואף בפירות ז' מינים הגדלים בחו"ל נשלח חיות הזה ע"י הארץ הטובה

שהנחיל לנו עיין בס' ע"נ פ' שלח לכן מברכין רק על ז"מ שנשתבח בהן א"י ומברכים על הארץ ועל המזון על הארץ ועל הפירות שמקודם נשלח החיות אל הארץ ואח"כ על כל התנובות. ויש לרמוז בדרך אפשר בגמרא ריש כיצד מברכין אשכחן לאחריו לפניו מנין כשהוא שבע מברך כשהוא רעב לא כ"ש, וי"ל ע"פ הידוע שיש באדם ב' שמות שהם הויה בפנימיותיו ושם אלקים בחיצוניותיו ע' פע"ח שער החשמל בסופו ובסידור אחר תיקון חצות וב"ש הנ"ל במילואם כזה יוד הי ויו הי אלף למד הי יוד מם גי' ע"ב ש' שהוא שב"ע וברבוע כזה י יה יהו יהוד א' אל אלה אלה אלהי אלקים גי' ע"ב ר' שהוא רע"ב ויש לרמוז זה באדם כי קודם שבא המאכל לתוכו ולא נתמלא מן המאכל הוא רעב וכאשר נתמלא מן המאכל הוא שבע. והנה האדם השלם הוא שבו ב' שמות פשוטים הנ"ל. והנה אם ב' שמות הם ברבוע כנ"ל אז המילוי קודם להשמות עצמם כזה י יה יהו יהוד א אל אלה]אלקי[אלקים והשמות לאחר המילוי והמילוי הוא לפניו ואז הוא רעב כי לא נתמלא עדיין ואז ב"ש גי' רע"ב וזהו נקרא בגמ' לפניו ר"ל שהמילוי שהוא המאכל הוא עוד לפניו ואם הב"ש הנ"ל הם במילואם כזה יוד הי ויו הי אלף למד הי יוד מם אז השמות הם קודם והמילוי אחר השמות וזה נק' לאחריו ר"ל שהמאכל שהיא המילוי הוא לאחריו שכבר אכל ואז הוא שבע וז"ש אשכחן לאחריו ר"ל כשהמילוי לאחריו ר"ל לאחר השמות הרומז שכבר נתמלא מן המאכל שהיא המילוי כמ"ש ושבעת וברכת. לפניו מנין שהמילוי הוא עדיין לפניו שלא נתמלא ורומז על ב"ש בריבועם שאז המילוי לפניו השמות והם לפני האדם שמתואר בב"ש פשוטים ע"ז אומר כשהוא שבע מברך ר"ל כשהמילוי לאחריו גי' שב"ע כשהוא רע"ב לא כ"ש ר"ל אם הב"ש בריבועם אז המילוי שהוא המאכל קודם ועולה רעב לא כ"ש שמברך וה' יכפר. והנה סברת הק"ו הזה הוא לפמש"ל שע"י הברכה מעורר מקורא דברכאין להריק השפע והשובע הגשמי והרוחני למטה א"כ יש ק"ו מה אם כבר שבע וא"צ עתה להשפע הזו רק שנותן הודאה על העבר מחויב לברך שתתמיד הברכה תמיד מכ"ש כשהוא רעב וצריך עתה לשפע השובע והברכה מכ"ש שצריך לברך לפתוח מקור הברכה הזנה ומשביע. ויש לרמוז בפסוקים כי הויה אלקיך מביאך אל ארץ טובה כו' ארץ נחלי מים כו' ארץ חטה ושערה כו' ארץ זית כו' ארץ אשר לא במסכנות כו' ארץ אשר אבניה ברזל כו' וברכת את י"א על הארץ הטבה כו'. הרי ו"פ ארץ ופ"א הארץ ויש לרמוז דהנה ז' מינים שנשתבחה בהן א"י מושפע בהם חיות מן בחי' ארץ עליונה שהוא בחי' מלכות וגם בה יש ז' מדות ו"ק שהם זכרים ומדה ז' מלכות שבמלכות לכן נאמר בפעם אחרון הארץ בה רומז על מלכות שבה כמ"ש בסידור סוד ז' מינים שנשתבחה בהן א"י הוא המלכות שצריך הנוק' להתברך מן

הז' שלה והם הו' שנשארו למעלה ומ"ל שבה הרי ז' ונעשים בחי' זכר אלי' וזה מוכיח מפני שכל הפירות יוצאין מן הארץ עכ"ד הק' ויש לרמוז לפ"ז דהנה מספר ד"פ ארץ הנ"ל ב' אלפים מ"ב רומז הארה גם מן ג"ר כי מ"ב הוא רומז לכתר עד"ש בע"ח שער א"א פי"ד שכל מ"ב הוא בראש וב' אלפי"ם רומז אלף חכמה אלף בינה הרי כח"ב. והנה נאמר עיני ה' אלקיך בה וזהו הארת א"י לכן מתחיל כי ה' אלקיך מביאך כו' ומסיים וברכת את ה' אלקיך כי אלקיך רומז על השגחה הפרטיית עלינו כמ"ש בשל"ה בכוונת אלקיך מן פסוק יחוד שמע ישראל וכן הויה אלקיך גי' שם הדעת שהוא הוי"ה ב"ה נקוד חולם צירי קמץ צירי שמשם השגחה עליונה כביכול. והנה בהצטרף ה' אלקי"ך אל ז' ארץ הנ"ל הרי גי' ב"א קל"ד גי' ז' ספירות חסד גבורה ת"ת נהי"ם עם שם הוי"ה ב"ה המאיר בהם הרי ז"פ ארץ נגד ז' ספירות שבה כנ"ל בסידור. ובהצטרף אל ז"פ ארץ שהוא גי' ב"א מ"ב עינ"י הוי"ה שנאמר בא"י עיני ה"א בה והעיקר הוא הוי"ה הרי קס"ו ועם ב"א מ"ב גי' ב"א ר"ח כמספר חט"ה ושער"ה וגפ"ן ותאנ"ה ורמו"ן שמ"ן ודב"ש שהם ז' מינים שנשתבחה הארץ בהם וכן עולה ז"ס חג"ת נהי"ם עם ק' ברכאין הרי עולים כאחד ז"פ ארץ וז"ס ז' מינים וע' לק"ת עקב. ונרמז בפסוק מצוה זו של ברהמ"ז ואכלת ושבעת וברכת את הויה אלקיך על הארץ הטבה אשר נתן לך גי' ג' אלפים תתכ"ד והנה ידוע דע"י האכילה ושתי' בקדושה ובברכה מתבררין ניה"ק ועולין ובצירוף ברכת המזון מתבררין וידוע דכל עלי' היא ע"י שם מ"ב וכולם בחכמה אתברירו. והנה מספר ג' אלפים תתכ"ד גי' שם מ"ב אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ד יכ"ש. בט"ר צת"ג. חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שקוצי"ת. גי' ג"א תש"א ועם חכמ"ה המברר הניה"ק ועם הוי"ה פתחין נשמת החכמה כנודע הרי במכוון ג"א תתכ"ד מספר הפסוק הנ"ל והבן בס"ד. ונרמז מצות ברהמ"ז במנין תל"א מתרי"ג מצות גי' שם דקורניסא מלאך הממונה על הפרנסה כטעם ואכלת ושבעת כו' כשהוא שבע מברך כו' והוא שם חת"ך עם ג"א שבו כמ"ש בסידור:

דרך חוקיך [אות תלב]

ת:

לאהוב את הגר שנאמר ואהבתם את הגר. בחי' כ' שצוה הש"י את ב"י על החמלה וכו' וכמה היא דרך נעימות לגמול טובה לאשר הניח אומתו ובית אביו ובא לחסות תחת כנפי אומה אחרת בבחירתו באמת ושנאת השקר עכ"ד. וכ' הרדב"ז ודע כי נשמות גרים חצובים מנשמת אאע"ה שהי' אב לגרים ובמה שנתעסק בחייו נשמתו עסוקה אחרי מותו וכיון שיש בגר זוהר מאותו נשמה טהורה צוה הכ' לאהבו נוסף על אהבת ישראל

וכשמתגייר הצלם טומאה שב למקומו ונחה עליו רוח ה' מנשמת אב המון עכ"ד. ונרמז מצוה זו באות ת שצורתה ב' דלתין כמ"ש הרוקח רומז בחי' דלי דלות ושפל כמו הגר שהוא עלוב ונדכא שאין לו שום קורבה ובזהר הרקיע כ' ת רומז מלכות דעשי' רחוק מן המאציל מאוד וכן אמר דוד מלכא גר אנכי בארץ לכן נרמז בתורה כ"ד פעמים מצות הגר]כמ"ש בחינוך פ' משפטים{ רומז אל ישוב ד"ך נכלם שהוא ר"ת אד"נ ב"ה בחי' מלכות ת וכ' בזו"ח שה"ש א' נחתא לגבי' ת לאמשכא לגבי' א' רומז א' עולם שנאמר בו ואוהב גר לתת לו לחם ושמלה. ונרמז בת' מן וא"ת עד"ש ואהבת א"ת בכוונת לרמוז על השכינה הק' שהוא ג"כ בחי' ג"ר אנכי בארץ:

כל:

דרך חוקיך [אות תלג]

כ:

לירא מן הש"י שנאמר את ה' אלקיך תירא. בחי' כ' שא"א לקיים מצות הש"י אם לא ייראו אותו והיראה שמירה גדולה מן החטא ומהר"ם כ' ומחויב להפחיד ולהרעיד אבריו לזרזם בקיום מ"ע והתורה וזה שארז"ל עבוד מאהבה עבוד מיראה והיכי מצי עביד הכי והם שני הפכים אלא שיירא בעבודת אהבה שמא חיסר א' מכל תנאיה וסימניה ולפעמים עושה מצוה קטנה ומתגאה בה ונוח לו שלא לעשותו אלא ישב וידאג שמא חסר מחוקה אזי את י"א תירא עכ"ד. וכ' בס' פנים יפות דלכאורה מי שיושב תמיד אצל המלך נתמעט יראתו מלפניו. אמנם אינו דומה למלך בו"ד דבמלך עליון עיקר דביקתו להאמין במציאותו והרי המלאכים העומדים לפניו תמיד לא יגרע מיראתם כ"ש האדם שנקרא מהלך שבכל שעה מבין יותר מציאותו וגדולתו וכבודו ית"ש ויאמין שאין חייו בטבע כ"א משפעו בכל יום עכ"ד ור"ל שבכל יום נעשה ברי' חדשה נמצא יתחדש לו גם יראה חדשה. ובזוה"ק ואתחנן רס"ג בגין דאית ב"נ לדחלא קמי' מארי' ובגין יראה יסתמר בארחוי ויראה אתר הוא דאקרי יראה כד"א ליראה את הש"ם הנכבד והנורא בגין דתמן שריא דחלא דקוב"ה ואיהו יראה ממש לדחלא מיני' הה"ד וממקדשי תיראו עכ"ד ור"ל מן מידת מלכות אשה יראת ה' שם אתר דיראה וזהו וממקדשי שהוא מלכות וכן ליראה את הש"ם רומז מידת מלכות ונרמז באות כ כפופה שהיא מלכות סוד אשה יראת ה' ונרמז כ"ף כפופה רומז הכנעה יתירה להוסיף כפיפות על כפיפתו וכן לכוף היצה"ר ולאסור הסט"א תחת פולחנא דקוב"ה ולפמ"ש מהר"ם שיירא בעבודת אהבה דהיינו בתורה ומצות שמא חיסר בהם איזה תנאי י"ל עד"ש בס' יצירה המליך אות כ

בחיים וי"ל לפי הנ"ל דאות כ רומז על יראה המליכו גם בחיים ר"ל בעבודת ה' בתורה ומע"ט שהם בחי' חיים כמ"ש אשר יעשה האדם וח"י בהם המליך הש"י אות כ לירא ממנו תמיד שמא חיסר בעבודתו ומכ"ש שצריך לירא מחטא ועבירה ח"ו:

דרך חוקיך [אות דלת]

ל:

להתפלל אל הש"י בכל יום שנאמר אותו תעבוד. בחי' כ' כי הטובות יחולו כפי פעולתם וכושר מחשבתם ואדון הכל שבראם וחפץ בטובתם הדריכם במצותיו היקרים והודיעם שישיגו משאלותם ע"י שיבקשו ממנו ב"ה אשר בידו היכולת למלא חסרונם לכל אשר יקראוהו באמת ומלבד הודעה הזאת צוה שישתמשו בה תמיד ויבקשו ממנו כל צרכיהם עכ"ד. הרי דמצות תפלה מועלת בב' אופנים או למלא הבקשה אשר יבקשו ויתפללו עליה או שתתקבל התפלה לרצון כמו כל מ"ע שבתורה אשר נתקבל להיות לנ"ר להבורא ית"ש לכתר לראש אלקי צבאות. וזהו עד"ש בשל"ה פ' בשלח שהקשה הלא כתיב אל כביר לא ימאס ותפלת רבים נשמעת א"כ מדוע לא נשמע מה שכל ישראל מתפללים תמיד על הגאולה ברבים תמיד לא יחשו ותירץ ב' תירוצים הא' שאין הכוונה שיהי' נעשית הבקשה ככל היוצא מפי המבקשים רק נעשית מעין דוגמת הבקשה כמו בענין הגאולה מתקיים מעין הגאולה כי רבים קמים עלינו ובכל דור עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם. ועוד שהכוונה באמרם תפלת רבים אין חוזרות ריקם ר"ל שהתפלה מקובלת לרצון לפני אדון כל כמו כל המצות כי לפעמים נדחות התפלות ואין מניחין אותם לעלות גם אם עולין אינם מקובלות אבל תפלת רבים עולות ומקובלות למצות תפלה ועש"ה. והרדב"ז כ' שמי שמתפלל מודה שיש לו אדון מצוי ויכול כו' ודע שאף שנאמר בכל לבבכם לא סגי במחשבה לבד אלא צריך להוציא בשפתיו כי הדבור הק' היוצא מהפה בטהרה בוקע אוירין ומתקרב לפני המלאך והמלאך הידוע עושה מכל התפלות כתר לפני הש"י לכן צריך שיוציא הדבור בפה בכוונת הלב כו' ובק"ש סגי במידי דמנקי ובתפלה מדבר עם המלך פב"פ ע"כ צריך מים לטהרה יתירה ועוד כי המים רומז חסדים והמתפלל צריך חסדים לשאלתו עכ"ד. ויש לרמוז באות ל לב כמשרז"ל איזה עבודה שבלב זו תפלה וגם נרמז באות ל רם ה' ושפל יראה לשמוע תפלת כל פה ועוד ישמע ביותר לתפלת העני והנדכא והשפל וקרוב ה' לנשברי לב גם נרמז בלמד גבוה מעל גבוהים מלך גדול ומשגיח בתחתונים כמ"ש בס' ב"ש. ועוד נרמז למ"ד מענין חיבור כמו עושים לו למודים והוא ענין תפלה מלשון נפתולי אלקים נפתלתי כי ע"י

התפלה נעשים דבקים אליו ית' וגם מחברים ומקשרים העולמות יחד זב"ז עד שנעשה כתר לראש אלקי צבאות וכן נרמז אנ"י תפלת"י גי' ואת"ם הדבקי"ם בה"א חיי"ם כ"לכם ה"יום. ונרמז בלמד ג' רועים יוסף משה דוד כי בסוד המלמד לאדם דע"ת בחי' משה גם רומז ליוסף כמ"ש בשל"ה מאמר צאן יוסף דיוסף מרומז בל מן אגד"ל וכן ל' הוא שלשי"ם גי' פר"ת יוסף. ועוד נרמז ל' מעלות של מלכות כטעם שיר למעלות הרי דוד. הרי מש"ה יוס"ף דו"ד שמספרם תפל"ה שהם תפלה למשה תפלה לדוד תפלה לענ"י כי ענ"י רומז גם ליוסף לפעמים כמ"ש בתיקונים כ"א. ונרמז ל בספר סופר ספור צורתו כ"ו ומנינו ל' ומילואו למ"ד הרי גי' ק"ל ה"פ הוי"ה ב"ה שהם ה' חסדים. והם ה"פ חס"ד א"ל גי' תפל"ה ונרמז מצות תפלה במספר דל"ת במנין תרי"ג כי תפלה נקרא שער לה' צדיקים יבואו וצריך לכוין נגד שער השמים וכן אומרים אד"נ שפתי תפתח סוד השערים תרע"א דמלכא וכן דל"ת גי' חס"ד די"ן רחמי"ם שהם ג' אבות שתיקנו ג' תפלות בק"ר צהרי"ם ע"רב ר"ת אותיות שניות של א"ברהם י"צחק י"עקב:

אשר:

דרך חוקיך [אות תלה]

א:

להדבק בתלמידי חכמים שנאמר ובו תדבק וארז"ל וכי אפשר לדבק בהקב"ה אלא הדבק עצמך בת"ח לתמכם ולסעדם לישא בת ת"ח ולהשיא בתו לת"ח. בחינוך כ' טמ"ז כדי שנלמוד לדעת דרכי ה'. ונרמז מ"ז באות א מלשון ואאלפך חכמה להדבק בת"ח א חכמה ובזה יהי' דבוק באלף עולם הקב"ה ב"ה וב"ש. וי"ל ע"פ הידוע דהי' ס' רבוא ב"י בקבלת התורה וכ"א הי' לו שורש באות אחד מס"ר אותיות התורה והנה מאז ועד עתה הם אלפי אלפים ס"ר בישראל ומהיכן הי' שורשם בתורה אמנם יש נשמות שרשים ויש ענפים ולשורש א' יש אלפים ענפים וס"ר שהיו אז היו כולם שרשים ולהם כמה וכמה ענפים שהיו נשמתם ג"כ בקבלת התורה כמ"ש ואת אשר איננו פה עמנו היום וכמו שדרשו רז"ל וכן בכל דור ודור יש נשמות כללות שרשים ולהם שייך נשמות פרטיות ענפים. והנה מי שאין לו חלק כלל בתורה בהכרח לו לסעד ולתמוך לת"ח ולהחזיק בניו לתורה ויהיה לו ג"כ חלק. אמנם אף לת"ח ובן תורה נאמרה מצוה זו כי מי יודע אם הוא שורש או ענף לכן צריך להדבק אל ת"ח אחרים כפי יכולתו ואף אם גם הוא שורש מאותם ס"ר נשמות הכללות מ"מ אין לו רק חלק א' מס"ר ותורה תמימה ניתנה ואם נחסר ממנה אף אות א' אין זה שלימות התורה והיא חסרון לא יוכל להמנות לכן צריך לדבק עצמו עם

שאר ת"ח שבדורו כפי יכולתו בגוף ובממון ובאהבת נפשו ואם ידבק עצמו לת"ח גדול הדור אז יצא ידי חובתו כי אתפשטותא דמשה בכל דוד ות"ח הדור נקרא משה והוא כללות כל ס"ר נפשות והיינו כלל הכללות ולמי אשר לבבו פונה באמת ונהנה מתורתו ועבודתו לזה ישקוד להתאבק בעפר רגליו ביותר כמ"ש בסה"ק מתלמידי הבעש"ט הק' ויש לרמוז זה באות א עד"ש באודר"ע א' זה אדה"ר שהי' כלולים בו כל הנשמות שהם ס"ר הנ"ל. והנה כמו דס"ר אותיות כלולים בכ"ב אותיות א"ב שאין יותר אותיות מכ"ב והכ"ב אותיות כלולים באות א כמ"ש בס' הבהיר שמן א יצאו כל כ"ב אותיות כן הי' כלולים הנשמות באדה"ר ואח"כ היו כלולים במשה שבדורו היו נולדים גם ס"ר גופים ובאו לעולם הרי משה הוא א שהוא כלל כל כ"ב וכלל כל ס"ר אותיות לכן נרמז מ"ז להדבק בת"ח באות א' שהוא ת"ח הדור כולל כולם ובפרטות מ"ז יקיים בכל ת"ח לאהבו ולתמכו ולהתאחד אותו כפי יכולתו ואם יעלים עין ממנו עובר על מ"ע זו ואם אינו ביכולת לתמכו ולסעדו עכ"פ יאהבו בכל מה שיוכל ולקרבו ולשרתו בגופו לפי ערכו ודבר זה לא ניתן לכתוב וה' יראה ללבב ובזה יהיה דבוק בא' עולם ובתורת משה הניתנה בא' אנכי כמש"ל:

דרך חוקיך [אות תלו]

ש:

לשבע באמת בשמו הגדול שנאמר ובשמו תשבע. בחי' כ' כי בהיותינו מקיימים דברינו בשמו תתחזק בלבבינו האמונה בו עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז כי האוהב אהובו ביותר נשבע בשמו ע"כ. ונרמז מ"ז באות ש שהוא מאתוון דקשוט ורומז שבועה כי צורת ש זי"ו ומילואו שי"ן הרי כ"ג ש"ס גי' שבוע"ה הרי רומז ש שבועה באמת. וברקאנטי שבועה לשוא גורם קיצוץ בנטיעות כו' וע"כ נקרא שבועה מלשון שבע"ה שמפריד בשבעה ימי בנין או]ר"ל אם נשבע באמת{ ונקתה ונזרעה זרע עכ"ל. ונרמז בש' שבו ז' ימי בנין ג' יודין חג"ת ג' ווין נה"י רגל התחתון כ' מלכות וברש"י ז"ל את י"א תירא אותו תעבוד ובו תדבק ולאחר שיהי' בך כל המדות הללו אז ובשמו תשבע עכ"ל והוא מן תנחומא. והרמב"ן ז"ל משיג על הרמב"ם במצוה זו וכ' דבשמו תשבע הוא רק רשות ר"ל אם יהי' בך כל המדות הללו אז רשאי אתה לשבע באמת וא"ל אסור לישבע וכ' בשפתי חכמים דגם רש"י סובר כהרמב"ן לפי שמביא המדרש הזה אבל לענ"ד י"ל דאינה הוכחה כלל ממדרש הזה דבאמת יכול לסבור דהוא מצוה אך אם אין בו המדות הללו יש לחוש שישבע לשקר לכן אסור לו לשבע וזה מוטל על הב"ד לפי ראות עיניהם אם לא יתחלל

ש"ש ח"ו כמ"ש בש"ע ח"מ סי' פ"ז בענין שבועה שמוטל על הב"ד להזהר בזה אבל אם יש בו כל המדות הללו הוא מצוה לישבע באמת ככל מ"ע שבתורה ולמה נשוה פלוגתא בין רש"י להפוסקים. וגם הרמב"ם יוכל לדרוש דרשת המדרש בפשט הכתובים אם יש בו כל המדות אז מצוה ובשמו תשבע והכל א' אך הרמב"ן מביא שם ראיות אחרות וגם ממדרש תנחומא הגדה אחרת לא כלשון שמביא רש"י ז"ל. ועיין בס' מגלת אסתר בסה"מ שמיישב דהתנחומא מיירי שאם אין כ"כ צורך לישבע רק שמעצמו רוצה לאמת דבריו. והנה ד' מצות יש בפסוק הזה כנ"ל. והנה יראה ועבודה ודבקות בת"ח הם נגד ג' אבות אי"י כי יראה נאמר באברהם עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, עבודה ביצחק שהי' עולה במזבח, דבוק בת"ח ביעקב שהי' נטמן במדרשו של שם ועבר י"ד שנים, ובשמו תשבע רומז דוד כמ"ש הרקאנטי שהוא מלשון שבעה ובסוד דוד השביעי מדה ז' נמצא ד' מצות שבפסוק הזה הם ד' רגלי המרכב"ה שהם אברהם יצחק יעקב דוד ונרמזו בצורת שין ג' קוין הם אי"י ורגל התחתון כ' כפופה רומז דוד כמש"ל כ"פ ש רומז ג"א המתיחדים במלכות דוד. ויש לרמוז כ"ז במספר הפסוק הזה א"ת ה"א תיר"א את"ו תעב"ד וב"ו תדב"ק ובשמ"ו תשב"ע ד' מצות נגד איי"ד כנ"ל פסוק הזה גי' ג' אלפים תרל"ג גי' איי"ד מלאים כזה אלף בית ריש הי מם. יוד צדי חית קוף. יוד עין קוף בית. דלת ואו דלת. גי' ג"א תפ"ה ועם ג' שמות אל אלקים הויה שהם חג"ת לאי"י ואות ה' אחרונה בחי' מלכות לדוד הרי ג"א תרל"ג גי' פסוק הנ"ל שאז ד' רגלי המרכבה מלאים במילואם וטובם עם שמותיהם ע"י קיום ד' מצות הנ"ל שהם כנגדם כנ"ל ברוך שנתן לנו תורת אמת:

דרך חוקיך [אות תלז]

ר:

לאבד ע"ז ומשמשיה שנאמר אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים. וכ' מהר"ם כל המקומות אשר מגעת שם עבודתם שהוא כסא ס"ם הרשע כי בכח מעשה ב"י לאבדם בכח הנעלם ג"כ שכאשר יתעצמו בתעצומות מעשה הטוב יאבדו ובנפילת כח זה יתעצם כח עליון והי' ה' למלך עכ"ה ב"ב ע"כ. וכ"כ באוה"ח כי אותן המקומות מושפע עליהם כח משמות הטומאה לפיכך ואבדתם את שמם ע"כ. ונרמז מ"ז באות ר הרומז אל אחר בהסתלקות היסוד ממנו כמ"ש בזהר"ק גם רומז עד"ש באודר"ע שבאות ר השתעבדו לע"ז ואמרו נתנה רא"ש כו' ונרמז לאבדה ולהשמידה כמ"ש בנח"ש הוא ישופך רא"ש ואז יתרומם ראש עליון והי' ה' למלך על כל הארץ ב"ב יהיה ה' אח"ד בהחזרת היסוד קוצו של ד ויעשה אחד:

בם:

דרך חוקיך [אות תלח]

ב:

שלא לאבד שום דבר מהקדושה ולא למחוק שום שם משמות הקדושים שנאמר לא תעשון כן לה"א. בחי' כ' בגשת ישראל אל הקודש באימה וביראה מתוך כך יכנסו בלבבם פחד ה' ויראתו עכ"ד. ומהר"ם כ' ה' אחד ושמו אחד האותיות הם כמו גוף ושמו ית' נשמה להם והוא יתברך נשמה לנשמה א"כ לא תעשון כן לה"א ויש להעמיס בדה"ק עד"ש הבעש"ט שיש עולמות נשמות אלקות והם כלים ועצמות ונשמה כי הספירות הם כלים והשמות אורות ואלקותו ית' איהו וחיוהי חד בהון ואכ"מ להאריך. ונרמז מ"ז באות ב אשר מילואו גי' י"ת גי' קודש וכן בי"ת גי' בקוד"ש ובית רומז בחי' יראה כמ"ש ויהי כי יראו המילדות כו' ויעש להם בתים כי בית הוא גבול וצמצום וכן בית רומז בית המקדש שיעקב קראו בי"ת ורומז לירא מן הקודש וכן ב הוא צורת עולם והמקדש ג"כ צורת עולם ומכ"ש שמות הקדושים הם יסוד כ"ע והמאבד אותם כאלו מאבד ומהרס בנין עולם צורת ב הנברא בב' בראשית. והנה חכמות בנתה בית"ה חצבה עמודיה שבעה והם שבעה ימי בראשית שבהם נבראו עמודי תבל כ"א ביומו ע"י ב' מן בראשית כנודע בחוכמתא והנה שבעה ימי בנין הם שבעה ספירות הקדושות חג"ת נהי"ם אשר שרשם בקודש ז' שמות שאינם נמחקים המבוארים בגמרא ובפוסקים והם אל חסד אלקים גבורה הויה ת"ת צבאות נ"ה שדי יסוד אדנ מלכות ושם אלוה הוא חותם הנשמות ולבושיהן כנודע מסה"ק. והנה לשם צבאות מצטרף עוד פעם הוי"ה ב"ה כנודע משער השמות ה' צבאות הוא נצח הוד]לכן אם מוחק ח"ו איזה שם מהרס בנין עולם שהם ז' י"ב ופוגם באות ב[ונרמז בקודש שמות הנ"ל אל. אלקים. הויה. הויה צבאות. שדי. אד"נ אלוה גי' אלף פ"ט במספר השוה פסוק ל"א תעשו"ן כ"ן להוי"ה אלקיכ"ם אזהרת מל"ת זו. ויל"ע מספר ז' שמות אל אלקים הויה צבאות שדי אד"נ אלוק גי' אלף ס"ג גי' הו"א קיי"ם ושמ"ו קיי"ם וכס"א נכו"ן וקיי"ם ורומז שאסור לאבד ח"ו שמ"ו או כסא"ו שהוא ביהמ"ק כי יהרס אות ב שהוא כל העולם כולו לכן יזהר שיהי' השמות הקדושים קיימים בשלימותם וכן הביהמ"ק שהוא כס"א כבוד מרום מראשון יהי' נכון וקיים:

דרך חוקיך [אות תלט]

ם:

להביא כל הקרבנות לביהמ"ק ברגל ראשון שנאמר והבאתם שמה עולותיכם. בחי' כ' שאין ראוי להתעצל במה שנדר כידוע בין ב"א שנזהרים לעשות מה שיש להם לעשות במצות מלכי ארץ כ"ש במצות ממ"ה ומ"מ לא תטריחנו התורה לעלות מיד אבל ברגל שיש להם לעלות שמה יזהירם להביא נדרם ולשלמם עכ"ד. ויש לרמוז בדה"ק במ"ש אבל ברגל שיש להם לעלות שמה ע"פ הידוע מכתבי ק' האריז"ל. דברגל יש עלי' עד הבינה כי אז הארת הבינה אמא קדישא והנה גם נדר הוא בבינה בסוד נ' ד"ר וכן סתם קרב"ן רומז קר"ב ן' הסוד נ' ש"ב כמ"ש בסה"ק וז"ש מ"מ לא תטריחנו התורה לעלות מיד ר"ל קודם הרגל כי בחול הוא טרחה גדולה לעלות שמה כי לא נמצא עלי' זו בחול אבל ברגל שיש להם לעלות שמה לעולם הבינה שאז תופיע הארת הבינה אז יביא שמה נדרים ונדבות ואז לא יהי' לו טרחה לפי שיש אז הארה הזאת בעולם ונרמז זה בם סתומה הרומז לבחי' בינה ותבונה:

וינח:

דרך חוקיך [אות תם]

ו:

שלא להקריב קרבן חוץ לביהמ"ק שנאמר השמר לך פן תעלה עולותיך בכ"מ אשר תראה. בחי' כ' כי בהיות מקום מיוחד לקרבנות לעבודת ה' יתקדש המקום וינח עליו רצונו וברכתו שופע עליו תמיד ויהיו לבבות ב"א מתרככים וישוב כ"א מדרכו הרעה לא כן אם כל המקומות יוכשרו. והרדב"ז כ' שאם ילך כ"א ויבנה במה לעצמו יתחלפו הדעות ותתבטל הכוונה הראויה לכן צוה שיבואו כולם למקום א' אשר שם הסנהדרין והחכמה והתורה ושם השכינה והמזבח למטה נגד מזבח העליון אשר מיכאל מקריב עליו נשמות ישראל והקרבנות יעלו דרך ישרה ואם מקריב בחוץ כאלו מקריב לחיצונים ואין לך ע"ז גדולה מזו עכ"ד. ובשל"ה כ' כי בביהמ"ק יתייחד תפארת עוזו עם השכינה וסביב הקדושה רשעים יתהלכון שהם הקליפות ע"כ השמר פן תעלה כו' ויש לרמוז מ"ז באות ו הרומז יחוד קובה"ו כמש"ל כ"פ כי וו רומז זו"נ המתייחדים וז"ל ס' רז"מ וו במילואו רומז דכר ונוקבא המתייחדים וא' באמצע כזה וא"ו הוא המייחדם והוא נקודה הפנימיית מקום המקדש עכ"ל הרי בעליל ואו רומז יחוד קבה"ו במקדש ששם נקודה הפנימיית וכן רומז אות ו' על אחדותו ית' כמש"ל כ"פ וכטעם הרדב"ז הנ"ל. ועוד נרמז בו' בחי' מקום וגבול מיוחד כי מן וו ת"ת יוצא י"ב גבולים הכולל כל גבולים ומקומות לכן בכח הו' להגביל מקום מיוחד ולהבדיל משאר המקומות שהוא בסוד רקיע המבדיל

כמ"ש בזהר ונרמז בו' מן וינ"ח כמ"ש בחינוך בהיות מקום מיוחד לקרבנות יתקדש המקום וינח עליו רצונו והבן בס"ד:

דרך חוקיך [אות אמת]

י:

להקריב כל הקרבנות מן ארץ ישראל בביהמ"ק שנאמר במקום אשר יבחר ה' כו' שם תעלה עולתיך. בחי' כ' שלא התיר הש"י בשר בע"ח אלא לרפואה ולצורך ב"א אבל להמיתם בלי תועלת הוה השחתה ונקרא שופך דם כיון שאין באותו שחיטה תועלת עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שאאע"ה התנה בעקדה שבכל פעם שיעלו לרגל יזכור הש"י אפרו של יצחק שנעשה שם עולה תמימה ושם יהיו לרצון כל הנקרבים והוא מקום המקודש לירידת שפע האבות ושם הקריבו עולות לכן שם תעלה עכ"ד. ונרמז מ"ש מהר"ם דשם מקום מקודש לירידת שפע האבות באות י' הרומז השפעה פותח את יודך וכן יו"ד רומז ג' אבות כזה יוד מלא י' רומז אברהם חסד הראשון בסוד והוא יושב פתח האהל עיין לק"ת לך, ו' רומז יעקב, ד' דין רומז יצחק וכן י' חכמה רומז בחי' קודש רומז שבמקום קודש שם השפעת האבות. ונרמז י' עשר קדושות אשר נכללים בביהמ"ק לכן שם דוקא תעלה עולתיך ושם יש עלי' לקרבנות בכל קומת הקדושה שהם י"ס ושם מצאה מנוח שכינת עוזינו מידה עשירית ונרמז מ"ז במנין אמ"ת בתריג"מ ובאות י' מן וינח שבמקום י' קדושות הוא מנוחות אמת לא זולת זה המקום:

דרך חוקיך [אות תמב]

נ:

לפדות קדשים שנפל בהם מום שנאמר רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר. בחי' כ' שהי' מחסדו ית' עלינו להרשות אותנו להנות מקרבן שנפל בו מום ואף שנפרש לקדושה צדקה יעשה עם בריותיו ושבט מלכותו יקל מעליהם ולא ידקדק עמהם שאל יגעו בקודש ועוד חייבנו בדבר במ"ע שאלו הניח הדבר ברשות אולי עדיין נחוש מדרך חסידות ליגע בהם עכת"ד. ומהר"ם כ' מאחר שחל עליו הקדושה צריך לפדותו ואמר בכל אות נפשך כי הנפש בטבעה תאוה דבר שחל עליו הקדושה ואחר הפדיון הותר כצבי וכאיל עכ"ד. והרדב"ז כ' ומרחמיו על כל מעשיו התיר לפדותו שאם לא יפדו אותו נמצא הולך למיתה ואם לא זכה להתעלות ע"ג המזבח מ"מ יתעלה ע"י אכילת ישראל וכיון שנפל בו מום חל עליו מדה"ד וקונים בדמי הפדיון קרבן לרצות מה"ד וזהו הבע"מ

לא הגיע זמנו להתעלות לקרבן ואם לא נשלם עונו ידחה אל התמורות כפי משפטו הצדק עכ"פ ע"כ וכ"כ בחסד לאברהם בסוד הגלגול ויש להעמיס זה במ"ש בחינוך בלשונו הק' שהי' מחסדו עלינ"ו ואח"כ כ' צדקה יעשה עם בריותיו ור"ל הבעלי חיים. כי מתחלה מדבר מן החסד שעושה עם נפשות ישראל המגולגלים בבהמה לפעמים ואח"כ מיירי מן צדקה שעושה בזה עם הבהמה ור"ל עם ניה"ק שבה מתולדתה ושרשה אשר נפלו בכל דצח"מ כנודע והצדקה היא שתעלה עכ"פ ע"י אכילת ישראל אם לא זכתה למזבח וע"י שמקיימים מ"ע בפדיונה יהי' בודאי עלי' לנפש המגולגל ולבהמה. ומ"ש מהר"מ כי הנפש בטבעה תאוה דבר שחל עליו קדושה רצה לפרש מ"ש בכל אות נפש"ך דייקא והוא כי הבהמה מכ"ש הקרבן המזדמן לאדם לאכילה יש בה ניה"ק משורש נשמתו כמ"ש הבעש"ט הק' בפסוק רעבים גם צמאים לאכילה ושתיה ומתאוים לאיזה מאכל לפי שנפשם של האוכלים בהם תתעטף באותן המאכלים ומשקים לכן מתאוים להם ביותר וז"ש שהנפש בטבעה מתאוה להמאכל שיש בה ניה"ק אשר שייך לנפשו ונרמז זה המצוה באות נ הרומז נפילה נון דאשרי שנפל מום בקודש ונפלה מקדושתה וצוה הש"י לפדותה כמ"ש סומך ה' לכל הנופלים וזהו הסמיכה שתביא לאכילה עכ"פ וכן נרמז נ רומז נשמה כמ"ש באודר"ע ורומז שיהי' נייחא ועלי' לנשמה המגולגל שם ולחלק ניה"ק של נשמתך המלובש שם כמש"ל בשם הבעש"ט ותפדה הקרבן לאכילה להקימה ולסמכה. וזהו נרמז בנון של וינ"ח מלשון מנוחה ונייחא והבן. ותו"ד אוצה"ח רומז מ"ז בנ' דנפילא בגלותא ע' שער ק"נ מלכות שנופלת בנוגה למזון השרים והקליפות להעלות משם הנשמות כאר"י וכלביא ונ' דנחשת סוד המלכות שנפלה לקליפה נון כפופה נ' דאשרי סומך ה' לכה"נ עכת"ד וברוך שכוונתי מעט לדעתו הק':

דרך חוקיך [אות תמג]

ח:

שלא לאכול מעשר שני של ה' מיני דגן חוץ לירושלים שנאמר לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך. בחי' כ' הטעם כמו במעשר בהמה למען תלמד ליראה את י"א בבואו לירושלים ויתעכב שם איזה ימים ובתוך כך לומד מן החכמים והנבונים אשר שמה ומלאה הארץ דעה עכ"ד ונרמז באות ח הרומז חכמה כמ"ש באודר"ע ורומז לאכלו במקום תורה וחכמה כנ"ל. ויש לרמוז מעשר שני עד"ש בטע"מ פ' קרח מע"ש לאה סוד חזרת אורה למקומה בבינה מלכות דאמא שלא יתאחזו בה החיצונים לכן נאכל בירושלים מקום לאה עכדה"ק הרי מע"ש בבינה וכן ה' מיני דגן הם ה' עילאה בינה

כמ"ש מג"ע תולדות ונרמז באות ח עד"ש בס' התמונה ח צורתה ב' זיינין רומז זפ"ז עולה מ"ט וגוף ח עולה שמונה לומר לך כי באחרונה השמינית קודש הוא שנת היובל כמ"ש וקדשתם את שנת החמשים שנה עכ"ד הרי ח רומז בינה דהוא יובל. אמנם אם אוכל חוץ לירושלים יש יניקה לחיצונים הנרמז באות ח כמ"ש זוה"ק תצוה דף ק"פ ע"ב דמן צנור השמאלי של ח' יש יניקה לחיצונים לכן צריך לאוכלם בירושלים וכנ"ל. ונרמז בח' מן וינ"ח דבירושלים מקום מנוחה ונחלה ואף שארז"ל מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלים יש בכלל מאתים מנה:

ביום:

דרך חוקיך [אות תמד]

ב:

שלא לאכול מעשר שני של תירוש חוץ לירושלים שנאמר לא תוכל לאכול כו' ותירושך. יש לרמוז באות ב דהוא בבינה כמ"ש בע"ח שער טנת"א פ"ה ב' דבראשית הוא בינה דמינה אתוון ע"ש. והנה נתבאר למעלה דמעש"נ בבינה וכן יין היא בינה בסוד יין המשומר לכן צריך לאכלו בירושלים דהא בחי' בינה ואין לזוז המדרגות ממקומם ומשרשם. ועוד נרמז ב רומז ברכה כמ"ש במדרש. והנה במצות מעש"נ נאמר כי יברכ"ך ה' אלקיך וכן יי"ן הוא מוכן לכוס של ברכה ובירושלי"ם צוה ה' את הברכה הרי ברכה המשולשת מעשר שני יין ירושלים והחוט המשולש לא ינתק:

דרך חוקיך [אות תמה]

י:

שלא לאכל מעשר שני של יצהר חוץ לירושלים שנאמר לא תוכל לאכול כו' ויצהרך. יש לרמוז באות י' עד"ש בזוה"ק מעשר הוא סוד י' ומעשר שני סוד י' שניה חכמה עילאה וחכמה תתאה אשר נרמזים בא י' למעלה י' למטה סוד אני ראשון ואני אחרון הרי מעש"נ נרמז באות י' ובפרטות נרמז במעש"נ דיצה"ר שהוא שמן הרומז לחכמה דהוא אות י' חכמה לאכלו בירושלים מקום החכמה והיראה כמ"ש למען תלמד ליראה את י"א והוא אות י' מידה עשירית שהוא יראת ה' וכן נרמז ירושלים יר"ו של"ם יר"ו גי' יראה:

דרך חוקיך [אות תמו]

ו:

שלא לאכול בכור תמים חוץ לירושלים שנאמר לא תוכל לאכל כו' ובכורות. בחי' כ' כבר העתרתי דברים באכילת קדשים במקום המוגבל לקדושתם ע"כ והוא כמ"ש כ"פ כי כן שם ה' חוק גבול לכל דבר והיוצא מחוץ לגבולו ומקומו יוצא מקדושתו ומדרגתו ונפסל ביוצא. ונרמז זה באות ו' הרומז בחי' המקום שכן מן ת"ת ו' יוצאים י"ב גבולים הכולל כל המקומות וכן ו' רומז ו' קצות ו"ו כזה הוא י"ב גבולים ועיין מצוה ת"ם וכן בפרטות מצוה זו אכילת הבכור נרמז באות ו' ברא בוכרא ובפרטות ברע"מ פנחס רכ"ג אוף ו' דכליל שית ספיראן ואיהו בן י"ה אקרי בכור עכ"ד. והנה בכור אדם ובהמה ענין א' הם לכן י"ל בו' מקום המגביל אכילת בכור. והנה ירושלים הוא מובחר המקומות והוא לב הארץ סוד אמצעי בחי' ו גופא שהוא אמצעי לכן רומז לאכלו בירושלים והבן:

דרך חוקיך [אות תמז]

ם:

שלא לאכל בשר חטאת ואשם חוץ לעזרה וכן קדשים קלים חוץ לעיר שנאמר לא תוכל לאכל כו' בקרך וצאנך. בחי' כ' כדי שיכוונו לב האוכלים אל הכפרה כו' ואם יאכלו במקומות אחרים יסיחו כוונתם מן הענין יש לרמוז בם הרומז בחי' מחשבה וכוונה אל הכפרה ותשובה כי מ"ס בבינה עולם המחשבה ועולם התשובה עד"ש ואקרע סגור לבם כמש"ל ועוד רומז מ"ס שהוא חותם כמ"ש בע"ח מ"ס היא ב' חותמות ב' דלתין ע"ש והיא שמירה לסוד קדשים שהוא חותם עולם וכן קרשי"ם גי' חות"ם וצריך לאוכלם במקדש חותם העולם וקדשים קלים די חותם העיר ירושלים לבד לאכלו שם בקדושה ותו"ד אוצה"ח ג"כ עפמ"ש בשער הירח סוד חומות ירושלים הוא ם ושם מקום המקדש חותם היסוד כביכול והנה אכילת קדשים ושלמים באים לתקן מה שפגם בחותם וצלם שלו לכן צריך לאוכלם שם בחותם הזה והאוכלם בחוץ פוגם במ"ס ואינו מתקן החותם שלו עכ"ד:

השביעי:

דרך חוקיך [אות תמח]

ה:

שלא לאכול בשר עולה כלל שנאמר לא תוכל לאכל בשעריך כו' וכל נדריך אשר תדור. מהר"ם הבבלי כ' טמ"ז כי עולה בא על הרהור הלב שהוא מורה היתר לעצמו שלא עשה מעשה לכן הרהור עבירה קשה מעבירה לפי שאינו מתחרט ולפי שהיא בא על המחשבה

לכן כולה כליל לבטל המחשבה עכ"ד. וז"ל תולעת יעקב לפי שעולה בא על הרהור הלב ובעולם המחשבה לית תפיסא כלל לכן אין חולק בה לבעלים ולא למזבח אלא כולה כליל באש עכ"ל וכ' ע"ז בשל"ה משום דעולה היא יחוד עליון בין י' לה' לכן נאכלת לאישים שהם אש א"ש י"ה איש אשה דהיינו אמא דסלקא לאבא ולכן נאכלת לאישים שאין להנות ביחוד ההוא לאחר כלל עכ"ד בשם מהרמ"ק הק'. ויש לרמוז באות ה דהיא בחי' מחשבה לבד ואין בה מששיתא כלל ואין שם תפיסא כלל ובסוד ה' ראשונה אשר נכלל בה גם י' כידוע מסוד כוונת השם בכתיבה בסוד וחכם בבינה כי זויות ימין של ה הוא י' הרי י"ה דהוא בחי' אישים אש אש כנ"ל יחוד עליון של עולה כנ"ל ונרמז עוד בסוד ה' ראשונה שהוא יסוד האש כמ"ש בע"ח שער טנת"א ושער אבי"ע הרי רומז בחי' עולה שהוא במחשבה ביחוד י"ה או"א אשר נכללו באות ה' כנ"ל והוא יסוד האש הרי אישים וכנ"ל:

דרך חוקיך [אות תמט]

ש:

שלא לאכול קדשים קלים קודם זריקת דמים שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך כו' ונדבתיך. בחינוך כ' מפני שראוי להקדים תמיד תועלת נפשינו מתועלת גופינו ע"כ אין ראוי שיהנה הגוף טרם הזריקה שבא לכפרת הנפש עכ"ד והנה ענין זה הוא כמו אזהרת לא תאכלו על הדם קודם שתתפללו על דמכם והנה הזריקה הוא כפרת הדם שהוא הנפש אשר הי' ראוי לשפוך דם החוטא וע"י מצות זריקת דם הקרבן נמשך א' אל דם ונעשה אדם והאוכל מן הקרבן קודם הזריקה דם יחשב לו ומעורר חטא האדם אשר גרם דם ע"י ש שקר משין דנחש כי הקרבן בא לתקן חטא הזה כמ"ש בסה"ק לכן אם יקלקל סדר הקרבן ואוכל קודם הזריקה מקלקל עוד יותר ונתעורר בחי' דם שגרם הנפש. ועוד י"ל דהנה ש רומז זיו שכינה כמ"ש בלק"ש. והנה זיו שכינה רומז לד' מחנות שכינה כמ"ש במג"ע אופן קכ"א שלכן נקרא אייר חודש זיו דבו אתוקם זיווא דשכינתא שהם הדגלים שנוסדו בחודש אייר וכנגד הדגלים הם ד' מחנות שכינה שלמעלה עיין זוהר ויחי דף רמ"ו. והנה שורש הדגלים הוא ד' רגלי הכסא הידוע שהם איי"ד. והנה מצינו כן גם בד' עבודת הקרבנות שהם שחיטה קבלה הולכה זריקה שהם נגד ד"א הויה ב"ה שהם נגד ד' רגלי המרכבה. והנה זריקה היא נגד מל' ה אחרונה וכל ג' עבודות הנ"ל מתייחדים בה ונכללים שם לכן זריקה הוא העבודה היותר חשובה מכולם והיא המתרת הבשר ומפגל ומרצה לכן האוכל קודם זריקה מפריד בין זיווא דשכינתא וסודי המרכבה ומפריד ה'

אחרונה ח"ו מן ג' אבות המתייחדים בה ופוגם בש זיו שכינה כנ"ל ותו"ד אוצה"ח זריקה היא ה' אחרונה נגד שם כה"ת המסוגל להעלות נפשות מן העשי' עד השכינה ולהעלות כל ניה"ק ובזה השם הרג משה המצרי וסוד הזריקה סוד זרקא דידעין לזרקא האי תגא לאתר דאתנטילת מתמן בסוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה עכתדה"ק:

דרך חוקיך [אות תן]

ב:

שלא לאכול בכורים חוץ לירושלים וקודם הנחתם בעזרה שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך כו' ותרומת ידך. בחי' כ' כבר כתבתי דענין הגבלת מקום לקדשים מורה על יראת ה' והתרככות הלב עכ"ד. ויש לרמוז מצוה זו באות ב דהיא ראשית לאותיות תוה"ק ב' דבראשית שנברא העולם בשביל ישראל שהם בכורים כמ"ש כבכורה בתאנה מצאתי אתכם. וכן אמרו במדרש בראשית בזכות בכורים נברא העולם. ובתיקונים י"ד כ' בראשית עלה אתמר ראשית בכורי אדמתך כו' הרי ב רומז בכורים. וכן ב רומז יראת ה' כי בית הוא אשה יראת ה' וכן ב רומז ביהמ"ק כמ"ש בהקדמת תיקונים ב דא בי מקדשא וכן ירושלים רומז יראה שלם בחי' מלכות בית לכן חוט המשולש לאכול בכורים בירושלים ואחר הנחה בביהמ"ק ואז יקנה יראת ה' כמ"ש בחינוך לא חוץ ממקום זה:

דרך חוקיך [אות תנא]

י:

שלא לעזוב הלוים שנאמר השמר לך פן תעזוב את הלוי. בחי' כ' לפי שרצה הקב"ה שיהיו עם ב"י סגולה בעולם עם חכם ונבון לכן נבחרו הלוים להיות פנוים לעסוק בתורה ולהורות משפטי ה' לאחיהם לכן הי' מרצונו שיספיקו להם אחיהם פרנסתם תמיד אחר שהם צריכים לתורתם ללכת בדרכי הש"י עכת"ד. ונרמז באות י' הרומז חכמה וכן י' רומז כל מיני השפעה לכן ישפיעו ב"י ללוים פרנסה וכל הצטרכותם והלוים ישפיעו לב"י תורה וחכמה. ונרמז אות י' רומז מעשר כמש"ל וזה המצוה כולל שלא ישהה המעשרות ברגלים ונכלל במ"ז לשמח עניים ברגל כי י' רומז מידה י' שהיא עני דלית לה מגרמא וכ' הרמב"ם בכלל מ"ז להעניק לכל איש הפורש מדרכי עולם ועוסק בתורה ובעבודת ה' החויב לפרנסו ונרמז באות י' הרומז לאשתדלא באורייתא כמ"ש זהר יתרו דף קצ"א שצריך להשפיע לו פרנסה כנרמז באות י' הרומז השפעה. ויל"ע עד"ש באודר"ע יוד א"ת יוד אלא יד כו'. והנה ארז"ל פותח את ידך א"ת ידך אלא יודך. והנה בשל"ה כ' הכלל

בכ"מ שאמרו אל תקרא יש איזה קושיא אם נקרא כמ"ש לפנינו לכן א"ת כן אלא כן. והנה מה קשה לרז"ל בזה אם נקרא יוד או יד. גם קשה מהו טעם יש סברות הפוכות באודר"ע א"ת יוד ובפסוק פותח כו' א"ת יד ר"ל דהנה יוד הוא בחי' משפיע ויד הוא בחי' מקבל כנודע. והנה באודר"ע מדבר מן יוד דא"ב הרומז מעשר וכמ"ש בזוה"ק פ' קרח דף קע"ט י' רומז מעשר לכן הי' קשה לו דיוד רומז השפעה והנה באדם הנותן לא יצדק בהחלט ההשפעה כי האדם הוא תמיד מקבל כמאמר דהמע"ה כי ממך הכל ואף הנותן הוא מקבל כאמרם יותר מה שהבעה"ב עושה עם העני העני עושה עם בעה"ב ובפרט במעשר נאמר ובחנוני נא בזאת אם לא אפתח לכם ארובות השמים כו' לכן לא יצדק אות יוד הרומז השפעה וזהו א"ת יוד אלא יד דהוא בחי' מקבל תמיד. אבל בפסוק פותח את ידך הנאמר על הקב"ה לא יצדק לומר יד"ך בחי' מקבל כי הוא אינו מקבל לעולם רק משפיע תמיד. ואינו מקבל כי אם יצדק מה יתן לו לכן אמר א"ת ידך אלא יוד"ך כי הוא המשפיע לכל באי עולם ומפרנס ומשביע:

דרך חוקיך [אות תנב]

ע:

לשחוט בהמה וחיה ועוף כדת תוה"ק אם ירצה לאכלם שנאמר וזבחת מבקרך ומצאנך כו' כאשר צויתיך. בחי' כ' כי ע"י שחיטה מן הצוואר יוצא דם יותר מבשאר הגוף לכן נצטוינו לשחוט כדי שיצא כל דמו ועוד כדי שלא נצער הבע"ח יותר אם נהרגנו בסכין פגום והתורה התירה לאדם למעלתו ליזון מהם אבל לא לצערם חנם עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז יען דהבשר והדם מטמטמים ומחליש הנשמה ומגביר היצר לכן שחיטה מהצוואר כי מהצוואר יוצא דם הגוף. ובכלי יקר כ' דהשחיטה באה להעיר עפרורית שבבהמה שנוצרה מן הארץ אבל דגים שנוצרו מהמים שמקורם טהרה א"צ לשחיטה ועופות שנבראו מן הרקק עירוב מים ועפר די בסי' אחד ע"כ. ובמגיד משרים רזא דתרין סימנים יצ"ט ויצה"ר וושט רזא דיצה"ר ובג"כ איהו גמיד ופשיט דאי יהיב בי' מזונא זעירא מסתים לי' וסגי לי' בהכי ואי בעי ב"נ למיהב לי' טובא איהו מפשיט ומקבל ולא שבע לעלמין וקנה הוא ברזא דעוה"ב בי' משבחין לקוב"ה ובי' נפיק קלא דאורייתא וכמה דעוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא מתהני ושאיב מלחותא דעבר בוושט ואפיקת דמי מהנהו תרין סימנים הרמוזים לעוה"ב ולעוה"ז לאפקא מינייהו חולקא דהאי סטרא ובגין דבע"ח חולקיהון דשאר סטרין איהו דמא מש"ה בעי לאפקא לי' מבשרא דבעינן למיכל כי היכא דלא להוי חולקא להאי סטרא בבשרא דאכילנא עכ"ד. והרדב"ז כ' טמ"ז

משום צבע"ח]כמ"ש בחינוך הנ"ל{ ואם לא זכה יבא בבהמה ותשחט ויקבל עונשו ותאכל ותתעלה ומט"ז ע"ה אסור לאכול בשר כיון שאין לו תקנה אין דוחין נפש מפני נפש וצריך השוחט לידע שלא ינבל הבהמה ויוסיף לה גרועות ולא עילוי ומי יודע מתי תשוב עכ"ד. וז"ל לק"ת פ' ראה אמר מורי להה"ר יצחק הכהן כבר ידעת בכוונת אכילה האיך כל הנבראים צריכים להתתקן להעלות עד החומר הראשון שהי' להם בעת יצירת העולם כמו שהי' לחומרו של רפב"י גם הרבה פעמים יהיו נפשות מגולגלות בבע"ח ואם השחיטה תהי' בכוונה מועיל להעלות המגולגלות מעונש ההוא ויחזור לבוא לגוף האדם וסודו השחיטה כדי למתק כל הדינים וכשתבדוק הסכין ותשחזהו תכוין להסיר כל פג"ם שהוא גי' ג' שמות אהיה פשוט ומלא ומלא דמלא דיודין שיש בהם א"ם אותיות וכן אהיה דאלפין ע"ד הנ"ל יש אם אותיות וכן יש לחשוב עוד פעם אהיה דיודין כנ"ל]כן תיקון בס' שרף פע"ח כי באהיה דההין אין מ"א אותיות{ הרי ג"פ א"ם גי' פג"ם כי אלו הם הדינין ותכוין למתקם בג' מ"ב שהם פשוט ומלא ומלא דמלא דהויות ע"ב ס"ג מ"ה שיש בכ"א מ"ב אותיות שהם מורים רחמים לפי שהם מבחי' הויה חילוף מה שהי' קודם בסוד דינים בא"ם דאהיה ויתוקן הפגם. וכשישחוט יכוין כי השחיטה גי' של"ז שהם ג"פ יב"ק שהם הויה אלקים והם בגרון ששם מקום השחיטה ותכוין כי גרון גי' ג"פ אלקים עה"כ שהם ג' מוחין דקטנות היורדין שם ואז בהיותם שם הם דינים גמורים לכן תכוין להוריד שם ג' הויות דמוחין דגדלות ויעשו ג"פ הויה אלקים מנין השחיטה ע"י הסרת אותה הדם והדין ויאירו ג' הויה דמוחין דגדלות בהמתגלגל ובזה יתוקן ותכוין כי אח"כ בגרון יש ב' סימנים סימ"ן גי' אהיה דיודין קנ"ה גי' אהיה דההין עם ד"א למתקן וש"ט גי' ז"פ אדם שהם ש"ך דינים כולם בסוד הדם של הגרון שהם הדינים וע"י השחיטה מתמתקין ומתבררים הסוגים שבהם גם אחה"ע אותיות הגרון עם גרון גי' השחיטה עם ו"א גם קס"א קנ"א וא דאהיה הרי שחיט"ה מספ"ר של"ב וי"ל בכוונתו הק' קס"א קנ"א גי' שי"ב ועם א' צורת יוד שהוא אלף בינה א' דאהיה הרי של"ב ודו"ק. עוד שם פ"א בא עז ושם ב' ידיו על השלחן והי' מורי ז"ל מדבר עמו בלשונו וצוה האריז"ל לר' משה סופינו לשחוט אותו בכוונה זו סכין גי' ק"מ מילוי דאהיה דיודין ותסיר הפגם ע"י ג' מ"ב]כנ"ל] ובאמרך על השחיטה תכוין שחיטה עה"כ גי' ג"פ אלף שיש בשם מ"ה]גי' של"ג{ אח"כ תכוין השחיטה גי' של"ז ותכוין י"ה דיודין עה"כ גי' ל"ו אח"כ תכוין באותיות יוד פעם הי גי' ש' ועה"כ ש"א ועם ל"ו הרי של"ז גם תכוין על השחיטה גי' תל"ז שהוא ב"פ א"ל פשוט ומלא ותוסיף כללות ד' שמות וא' הכולל הרי תל"ז ובמשנת חסידים מס' יומא ויכוין על השחיטה גי' ב"פ אל פשוט ומלא עם ד"כ והכולל ויזהר שלא לעשות נבלה

שעם הכולל מספר ב"פ רבוע אהיה]ב"פ דם{ או טרפה שרומז רפ"ח ניצוצות שנפלו בקליפות שעם הכ' גי' טרף רק ישחוט כדין ובמקום הגרון. ואדומו"ר הק' חכם הרזים מארי דיחידאה אמר לי ביחוד בכוונת ברכות השחיטה שהעיקר לכוין להעלות נפש חי' לבחי' מדבר לסוד אדם יען דכל הנפשות היו כלולים בנשמות אדם הראשון. והנה סוד אדם שם יוד הא ואו הא ובהכפל שם הזה הפשוט לבד והמילוי לבד כזה י' פעם י' גי' ק' ו"ד פ' ו"ד. גי' ק'. ה' פעם ה' א' פעם א' הרי כ"ו ופ"ו ל"ו א"ו פעם א"ו מ"ט הפ"ה אפ"א כ"ו הרי ק"ק כ"ו ל"ו מ"ט כ"ו גי' של"ז מספר השחיטה לסוד שם אדם עכדה"ק. ובזהר משפטים קי"ט כגוונא דשחיטות בהמה בתריסר בדיקות הסכין ובסכין דאינון אחד. ויש לרמוז בזה שחיט"ה גי' של"ב ר"ת פסוק היחוד שמ"ע ישרא"ל י"י א"לקינו י"י אח"ד. הרי נרמז שחיט"ה ברזא דאחד. ועוד נרמז השחיטה עה"כ גי' של"ח מספר י"ג פעם הויה שביי"ג מידות של רחמים והוא רזא דאח"ד פעם הוי"ה ב"ה. ונרמז מ"ז באות ע הרומז עין השגחה עינא פקיחא על כל בריותיו להעלות נפשות העשוקות וניה"ק הנדחות בל ידח מהם נדח ולהעלותם לנקודת בית עי"ן וגם היתה עין ה' אל יראיו עמו ב"י לטהרם מכל סיג וחלאה שלא יתגאלו באכילות נבילות המטמא ומטמטם נפשות האוכלם. ובמדרש רב אמר לא ניתנו המצות אלא לצרף בהם את הבריות וכי מאי איכפת לי' להקב"ה לשוחט מצוואר או מהעורף הה"ד אמרת אלוה צרופה ע"כ ר"ל למה מדייק רב זה רק במצות שחיטה גם בזה הלכה דשחיטה מן הצוואר ולא בשאר הל' שחיטה גם אומרו לצרף את הבריות הי' לומר לצרף את ישראל אמנם י"ל בזה לפמש"ל בשם לק"ת הנ"ל לכוין גרון גי' ג' אלקים ג' מוחין דקטנות היורדים שם והוא עפמ"ש בלק"ת פ' וישב ובפע"ח בשער חג המצות בסוד יצ"מ כי בסוד הגרון יש ג' שרים שר המשקים שר האופים שר הטבחים שהגרון הוא סוד מצרים מקום המצר מצר ים. והם סוד קנה ושט ורידין ג' מוחין דקטנות ע"ש בסוד הדמים שהם י"פ ד"ם בסוד אחורים דאהיה והנה הדמים ההם הם דינים קשים לכן צריכין לנקות הדמים. והנה קנה הוא מוח חכמ"ה ושט בינ"ה ורידין דע"ת והם בקטנות לכן א"צ לשחוט הורידין כי אם נזדכו ונצרפו ב' מוחין חו"ב ממילא נצרף גם הדעת לכן פסקינן כן להלכה דלא כר"י אך היוצא לנו מזה דשחיטת הצוואר שהם הסימנים מנקה סוד הדינין מן הבע"ח ועי"ז נזדכך ונצטרף הנפש ההוא והניה"ק שבו וישוב לחומר הראשון מצרף ומטהר וז"ש רב לצרף בהם את הבריות היינו הבע"ח וכנ"ל ועיקר הוכחתו מפרט הלכה זו דכי מאי איכפת לשוחט מן הצוואר או מן עורף דבזה נראה דהכל הוא בהשגחתו ית' לצרף את הבריות בזה וכנ"ל. ועוד נרמז באות ע עפמ"ש בזוהר ע רומז ענ"ו וכן בצורתו נ"ו עם ע הרי ענ"ו כ"כ הק' מקאזינץ זי"ע.

וזה נרמז בענין כוונת הסרת הפגם ע"י ג' מ"ב דהויות כמש"ל הרי ג' מ"ב גי' ענ"ו. וזהו מורה דרך מוסר להשוחט העוסק בהעלאות נפשות שיקנה קנין ענוה ושפלות רוח ואז יכול להסיר הפגם מהסכין כראוי ע"י בחי' ענ"ו ואם הוא בעל גאוה אין לך פג"ם גדול מזה ומום בו וקשט עצמך תחלה להסיר פגם הנפש ואח"כ יזכה להסיר פגם הסכין. ויש לרמוז ה' דברים הפוסלים בשחיטה שהם שהי"ה דרס"ה חלד"ה הגרמ"ה עיק"ר הם נגד ה"ג גבורות קשות כי שהי"ה גי' ש"ך והם ש"ך דינים הנ"ל דרס"ה עה"כ גי' ר"ע חלד"ה רומז החול"ד מן ח' שרצים וכן חלוד"ה הוא ענין זוהמא וטומאה הגרמ"ה עם ה"א גי' חר"ן ג' אלקים הנ"ל עיק"ר הוא פגם העוקר נשמה וגוף וקורע לבוש הנשמה. ונרמז חמשה דברים הפוסלים השחיטה הנ"ל הם נגד ד"א נזיקין עון משחית אף חמה ובראשם הוא הס"ם רב החובל ויניקתם מן ק"ך צירופי אלקים הידוע היורדים עד אלהים אחרים. והנה מספר שהי"ה דרס"ה חלד"ה הגרמ"ה עיק"ר אלף רס"ט הוא גי' ר"ע בהחשב אלף במספר קטן שהוא א' ועם רס"ט הרי ר"ע. ועוד י"ל שהוא גי' עו"ן משחי"ת א"ף חמ"ה סמא"ל עם ק"ך צרופים יניקתם הנ"ל וצריכים להשמר מהם בהרחקה גדולה ולשים עי"ן ההשגחה בל יכשל בהם ח"ו ועוי"ל ע במספר הקדמי גי' שכ"ה ה"פ אד"נ לבטל ש"ך דינים ע"י השחז"ה גי' שכ"ה בסוד המתקה. ותו"ד אוצה"ח ענין שחיטה להפשיט מכתנות עו"ר וא"א להפשיט רק ע"י צער ומיתה שאז יסיר הרע מבחי' עין דכתנות עו"ר וידחה הרע והפסולת של ז"מ קדמאין לע' אומות ויתברר הטוב שישוב ויתחבר לבחי' כתנות אור וזהו כוונה הכוללות לשחיטה ולמיתת הצדיקים ולעשרה הרוגי מלכות להסיר הרע עי"ז מכתנות עור של ע' לסוד בטח בדד עי"ן יעקב לבחי' כתנות אור ויכוין במלת השחיט"ה של"ז להמשיך או"ר עי"ן להאיר עיני הנפש מעוורין כתנות עור עכת"ד הק':

דרך חוקיך [אות תנג]

י':

שלא לאכול אבר מן החי שנאמר ולא תאכל הנפש עם הבשר. בחי' כ' כדי שלא נלמד מדת אכזריות וכבר כתבתי כ"פ התועלת הגדול בקנותינו מדות טובות כי הטוב ידבק בטוב והאל הטוב חפץ להטיב לכן יצוה לעמו לבחור בטוב עכ"ד. והרב המורה כ' לפי שהיו עושין כן לע"ז שחותכין אבר ידוע ואוכלין אותו עכ"ד ולפ"ז יונח מה שאבר מה"ח אסור גם לבני נח כי לטעם החינוך אין שייך זה רק לעמו אבל לטעם ע"ז אסור גם לב"נ. ובס' חסד לאברהם כ' הטעם שע"פ רוב נתגלגל נפש אדם בבע"ח לתקנו ע"י השחיטה וע"י האכילה אמנם החותך ממנה קודם השחיטה מכלה הנפש אדם שבאבר הזה ומורידו

לכן אסור לאכלו. וזהו לא תאכל הנפש עם הבשר יורה על נפש האדם שבו שלא יאכלנו כ"ז שלא יוכל לתקנו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות י' עד"ש באודר"ע י' אמרה להקב"ה שבי נאמר יודוך ה' כל מעשיך ויש לדרוש בזה סמוכים כי מקודם כתיב טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו יודוך ה' כו' והוא כטעם מצוה זו שהוא מידות אכזריות ואסור לעשות כן כי טוב ה' לכל ורחמיו ע"כ מעשיו כמו שמצינו ברבינו הקדוש שלא רצה לצער העגל ואמר ורחמיו ע"כ מעשיו כתיב. ועל זה המידה יו"דוך ה' כל מעשיך ובפרט לטעם חסד לאברהם שהוא רחמנות על נפש המגולגל שם אשר זה הוא הרחמנות התכליתי והוא נרמז באות י מן וינח ביום השביע"י להיות נייחא לנפשות ויתוקנו גם לאלף השביעי בל ידח מהם נדח וזהו ביום השביעי יומו של הקב"ה:

על:

דרך חוקיך [אות תנד]

ע:

להביא כל הקרבנות אף מחוץ לארץ לביהמ"ק שנאמר רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' כו'. בחינוך כ' כטעם מצוה תמ"א והרמב"ן משיג על הרמב"ם שחושב לב' מצות מצוה תמ"א להביא מא"י לביהמ"ק ומ"ז להביא אף מחו"ל לביהמ"ק והם א' ממש. אמנם יש לסייע לדעת הרמב"ם כי הם ב' ענינים חלוקים. דהנה כל ארץ ישראל הוא מושגח ביותר מן שאר ארצות חו"ל כמ"ש עינ"י ה"א בה כו'. אמנם המצוה דוקא להביא לביהמ"ק שהוא מושגח עוד יותר בעין השגחתו ית"ש כמ"ש והיה עינ"י ולבי שם כל הימים ושם עשר קדושות יחד לכן מצוה להביא מכל א"י לביהמ"ק שהוא יותר מושגח מקום עין ולב. אמנם שאר ארצות חו"ל הם תחת יד השרים של מעלה בעו"ה כעת לכן אין רבותא כ"כ שצריך להביא לבית המקדש לכן נחלקים לב' מצות כי הם ב' בחינות ממש כי חו"ל לא נקרא עין כלל וא"י נקרא עין עינ"י י"א ב"ה וביהמ"ק הוא עי"ן ול"ב והקרבנות צריכים להיות לכפרה על תרין סרסורין עין ולב שחטא בהם ועבר עבירה לכן מקום עין ולב דקדושה מכפרת עון. ונרמז מ"ז באות ע רומז להביא למקום עי"ן. וכן לפי הטעם הבעל החינוך שבביהמ"ק מתרככים הלבבו"ת לפי שהוא בחי' ל"ב ג"כ נרמז באות ע הרומז ענוה שהוא התרככות הלב הרי רומז ע עין ולב ומצוה תמ"א שהוא להביא מא"י כל הקרבנות לביהמ"ק ולפי שגם כל א"י הוא בחי' עין כטעם עינ"י ה"א בה לכן עיקר המעלה של ביהמ"ק על א"י הוא מטעם שבביהמ"ק יש עשר קדושות כולם לכן נרמז שם באות י' רומז י' קדושות כי כל י' רומז קודש כנודע ונרמז

מ"ז במנין חותם מתרי"ג מצות דביהמ"ק הוא חותם העולם וקיומו ויסודו וכן הקרבנות הם חותם העולם והבן:

דרך חוקיך [אות תנה]

ל:

שלא להוסיף על מצות התורה שנאמר לא תוסיף עליו. בחי' כ' כי האדון המצוה אותנו על התורה הוא בתכלית השלימות וכל צויו שלמים וטובים והתוס' בהם החסרון וכ"ש הגרוע בהם עכ"ד. והרדב"ז כ' שאם יתן רשות להוסיף או לגרוע תתחלק התורה לפי דעות ב"א שזה יוסיף וזה יגרע ואין לדבר סוף ובכלל זה שלא יחליף בה דבר עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ל הרומז לב מבין דעת דהנה תרי"ג מצות הם קומה שלימה רמ"ח אברים שס"ה גידים והם חו"ג מ"ע ומל"ת הנובעים מן דעת תורה וזה כל האדם השלם ואם חסר או יתר מצוה א' הוה כמו חסר או יתר אבר א' והוה בעל מום ופוגם בסוד למד שהוא הדעת גם ל רומז ל"ב כמש"ל כ"פ שהוא באמצע א"ב כמו הלב והנה חיות כל האברים והגידים הוא מן הלב ואם יארע איזה צער או מום באיזה אבר מרגיש הלב כן בענין המצות אם יוסיף או מגרע הוה המום בלב ונרמז באות ל בל יוסיף על תרי"ג עיטין בל יקלקל חיות דקדושה התלוי בל"ב שהוא חלק אלוק ממעל צור לבבי לב העולם. ויש לרמוז בפסוק והיה כאשר תרי"ד ופרקת עולו כו'. דהנה יש תרי"ג מצות במכוון ואם מוסיפין אחת הרי תרי"ד ואז הוה כמו הגורע כי כל יתר כנטול דמי וזהו כאשר תרי"ד ר"ל שתוסיף א' אז ופרקת עולו דהמוסיף גורע: כן:

דרך חוקיך [אות תנו]

כ:

שלא לגרוע ממצות התורה שנאמר ולא תגרע ממנו. מהר"ם כ' האל תמים דרכו אין במצותיו תוס' ומגרעת לפי שהוא קדמון ונצחי לפיכך פעולותיו שלימות ונתאמת לנו בבירור נביאות משה שנאמר הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם לכן לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו עלי"ו וממנ"ו יתירים לדרשה ר"ל על משה אין להוסיף עלי"ו ואין לגרוע למשה ממנ"ו עכ"ד. ויש לרמוז באות כ לפמ"ש בתמונה ובב"ש כ כדמות כף איש שהוא עקומה וכפופה כדי לקבל כו' ורומזות לכף של מרע"ה שקבל את הלוחות ע"כ ובס' האשכול כ כלשון זה ועוד רומז כ כפופה לכף יד כפופה של מרע"ה שקבל י' דברות מכף יד פשוטה של הקב"ה שהוא פשוט מכל

הפשוטים עכ"ד. והנה ביוד דברות יש תר"ך אותיות נגד תרי"ג מצות התורה וז"מ דרבנן הניתן למשה מן כף הקב"ה לכן אין להוסיף ולגרוע ח"ו. ועוי"ל לפמ"ש בלקוטי ש"ס אות כ מולך בחיי"ם וניתן למשה וי"ל שקאי על התורה והמצות שקיבל משה בכ"ף ידו כנ"ל והם נקראים חיים אשר יעשה האדם וחי בהם. והנה מלשון חיי"ם משמע לאפוקי חסרון אבר כמ"ש במס' ע"ז דף ה' מנין למחוסר אבר שאסור לבני נח שנאמר מכל הח"י כו' מלמד שחיין אברים שלה והנה תריג"מ המה רמ"ח אברים ושס"ה גידין ובחסרון א' מהמצות הוה מחוסר אבר ואינו נקרא ח"י ודו"ק:

דרך חוקיך [אות תנז]

ן:

שלא לשמוע להמתנבא בשם ע"ז שנאמר לא תשמע אל דברי הנביא ההוא. בחי' כ' לפי שהטעות נמצא אצל ב"א תמיד לכן תחוש התורה אולי מתוך הטענות כוזבות והויכוח עם זה הסכל יתפתה לדבריו או אפי' יפקפק בלבו אף שעה א' לתת סרך לדבריו ע"כ לא ידבר עמו בזה עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ן פשוטה עד"ש רז"ל ן' פשוטה רומז נאמן פשוט ר"ל אמונה פשוטה בהש"י בלי שום חקירה וטענה לכן לא ישמע לו ולא יטעון עמו כלל רק יהי' נאמן פשוט להש"י ע"פ קבלת אבותינו הקדושים עד משה רעיא מהימנא: ברך:

דרך חוקיך [אות תנח]

ב:

שלא יאהב הניסת את המסית לע"ז שנאמר לא תאבה לו. בחי' כ' בכל מצות האלו מצד הרחקה ע"ז מאתנו. ויש לרמוז מ"ז באות ב עד"ש רז"ל ששואלין לב' מי בראך והיא מראה בעוקצה שלאחריה על א ר"ל על הש"י אלוף עולם ור"ל דאות ב' רומז על כל העולם שנברא בב מבראשית ושואלין לב' דהוא העולם מי בראך ומשיבה הא' שהוא אחד ברא אותי שהיא העולם וזהו רומז ביטול כל ע"ז שהוא אחד ואין שני ברא הכל. ועוד רומז ב יש לה ג' מחיצות ופתוח לצפון כמו העולם ואם יאמר א' שהוא אלוק או שיש ח"ו אלוה זולת הש"י בעולם אומרים לו שיעשה מחיצה הרביעית ואז יאמינו לו וזה רומז אלילים ר"ת אין להם יכולת לעשות מחיצה כן הוא במג"ע ובקדמונים הרי רומז ביטול ע"ז כמש"ל:

דרך חוקיך [אות תנט]

ר:
שלא לעזוב השנאה מהמסית לע"ז שנאמר ולא תשמע אליו. כ' בעקידת יצחק ראה כמה זירזה התוה"ק אותנו שלא לנטות אחר טבעו ולא למשוך אחר קרבתו ושיהפוך לו לשונא ולאכזר מה שהוא כנגד טבעי כי אין אהבה ורחמנות עומד לפני יראתו ועבודתו ית' והטעם כי ביקש להדיחך מעל י"א עכ"ד. ונרמז זה באות ר הרומז רחמים כמ"ש בשעג"ע וכן המליך אות ר בשלום עם זאת בענין הנוגע לכבוד שמים עת לרחוק מידות הרחמים והשלום כי אין שלום אמר ה' לרשעים ואדרבה זה תכלית הרחמנות והשלום במקום הקדושה אם יתרחק השלום עם הרשעים והסט"א כמ"ש או יחזיק במעוזי יעשה שלום לי. ונרמז עוד באות ר הרומז אל אחר והוא בחי' נחש הקדמוני שהי' המסית הראשון לע"ז והי' כופר בעיקר ונאמר בו ואיב"ה אשית בינך ובין האשה כו' ורומז שלא נעזוב השנאה מן הנחש הארור המסית לע"ז:

דרך חוקיך [אות תס]

ך:
שלא להציל המסית מכל סכנה שנאמר ולא תחוס עיניך עליו. כ' הבחיי ודברי תורה כולה רחמים וכאשר תצוה להרוג המחויב לא דרך נקמה אך הכוונה בנקמתו דרך רחמנות על השאר ולזה נאמר ולא תחוס כו' וכ"י ישמעו ויראו ע"כ ויש לרמוז באות ך הרומז כליה כמ"ש בהקדמת זוה"ק והוא לכלות הרשעה מן העולם כדי שיהיו כולם זכים וברורים כמו אם יגדל בשר רע בגוף ההכרח לכלותו כרגע כדי להציל שאר הגוף והוא מצד רחמנות מלך עליון המשגיח בתחתונים כמו שנרמז בך' פשוטה שפושט מלכותו בתחתונים כמ"ש במחזור בפירוש המל"ך לכן מצוה שלא להציל המסית ולעשותו כלה. ועוד נרמז עפמ"ש באודר"ע שנאמר לכף שבך אני עתיד להכות כפ"י אל כפ"י שנאמר אני אכה כפי אל כפי והניחותי חמתי בך וזה מיירי שם על חטא ע"ז וזהו והניחותי חמתי בך' ר"ל ע"י ך' הרומז כליה ונרמז בך' מן בר"ך מלשון חירוף וגידוף ר"ל כמו ברך אלקים ומית]איוב ב{ ורומז שע"כ אסור להצילו על כן ברך ה' ר"ל משום שחירוף וגידוף את ה' שהסית לבושת ע"ז ר"ל:
הויה:

דרך חוקיך [אות תסא]

י:

שלא ילמוד זכות על המסית שנאמר לא תחמול. בחי' כ' שהיא הרחקת ע"ז ונרמז באות י' מן שם הוי"ה ב"ה דהוא שרותא דשם הוי"ה וביוד נכלל כל שם הוי"ה ב"ה הרומז היה הוה יהיה והוא מהוה כל הויות ומחדש כ"ע כולם והיא ביטול כל דעות שוטים דע"ז. וי"ל ע"פ דאיתא בסנהדרין ארשב"ג מנין שאין טוענין למסית מנחש הקדמוני ומה הוי לי' למטען דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ע"כ. ולכאורה קשה למה באמת לא טענו גם להנחש טענה זו והלא קי"ל אין שליח לדבר עבירה משום דדברי הרב ודברי התלמוד כו'. אך יש ליישב דזה דוקא בשאר עבירות שייך לומר כן משום דלא הי' לשמוע אליו לעשות העבירה אך הי' לשמוע להקב"ה שצוה שלא לעשות משא"כ הנחש שהיסית לע"ז וכפר באלקים חיים ואמר בפיו הטמא מה שאמר לכן אין טוענין גם למסית שכיון שכפר בהרב ר"ל לכן מתחייב בדינו ונרמז זה באות י' הרומז יחיד בעולמו בפרט י' דשם הוי"ה ב"ה הרומז מהוה כל הויות היה הוה ויהיה והרשע המסית כפר בזה לכן אין לומדים זכות עליו:

דרך חוקיך [אות תסב]

ה:

שלא נמנע מללמד חוב על המסית שנאמר ולא תכסה עליו. הנה נאמר מל"ת דרך שלילה שלא נמנע מלחייבו ולא נאמר דרך ציווי לחייבו. אך להיות מתחייב ממילא בדינו. כנרמז בה ראשונה שהיא בינה שממנה מתערין דינים ובמקומה עוז וחדוה ואין דין כלל לכן נרמז רק שלא נמנע מללמוד חוב וממילא מתער הדין. ועוד רומז ה' ראשונה שהוא עולם הכסא עולם הבריאה בסוד ועתיק יומין יתיב על כורסייא שביבין דנור לאכפייא להון וכמ"ש בעט"צ בהקדמה כי הבריאה מצד שמאל מצד החשך כמ"ש וברא חשך ושם הכליה עכ"ד וגם שם נאמר ואין מידי מציל לכן ממילא יתגלו עליו הדינים:

דרך חוקיך [אות תסג]

ו:

שלא להסית לשום אדם מישראל לע"ז שנאמר ולא יוסיפו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך. כ' בס' אלה המצות הלא תראה דאם הסית לשאר עבירות קשות כגון ש"ד ג"ע אינו חייב והמסית ומדיח לע"ז נדון בחמורה. והטעם דכל המודה בע"ז ככופר בכל התו"כ לכן אף

אם המסית והניסת לא עבדו ע"ז חייב המסית על הסתה שהרי תפש באומנתו של נחש שהסית לחוה וגרם מיתה לעולם עכ"ד. ונרמז באות ו הרומז עץ חיים כמ"ש בזהר כ"פ. וכן רומז אמת ליעקב כנודע לכן נרמז שלא להסית וע"ז בכח הנחש המסית לע"ז בבחי' עץ הדעת טוב ורע בבחי' השקר אך לאחוז בבחי' עץ החיים אמת ליעקב ביחוד הש"י כמו שנרמז באות ו' יחודו על כל ו"ק עולם בפרט ו' מהשם הוי"ה ב"ה וכמ"ש במצות יחוד דשמע באות ו' סי' תי"ח ולפמ"ש במצוה הקודמות יונח בפשיטות דלכן המסית לשאר עבירות פטור משום דדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ואין שליח לדבר עבירה משא"כ בע"ז שכפר בעיקר הרב וכנ"ל:

דרך חוקיך [אות תסד]

ה:

שהב"ד ידרשו ויחקרו העדים היטב בד"נ שנאמר ודרשת וחקרת ושאלת היטב. בחינוך כ' כל מי שעיניו בראשו יראה כי רבוי האזהרות וכפל הענין לפי שדבר גדול הוא שנפש הבריות מונח עליו עכ"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ה אחרונה עד"ש בפרד"ס דבמידות מלכות שם עיני העדה והסנהדרין ושם נחתך הדין וע' בס' שערי אורה בספירות מלכות. והנה שם במידות מלכות הדרישה והשאלה כמ"ש בזוהר תמן שייך לשאלה ועיין במאורי אור. והנה נאמר בד"נ ושפטו העדה והצילו העדה והוא במידה זו עיני העדה ה אחרונה ועי"ל לפמ"ש בס' אמרת הצרופה דאלקים נצב בעדת אל בל יכשלו בדין אם כוונתם אמת להוציא דין לאמתו לכן צוה הש"י לבדוק העדים בז' חקירות לפי שהשכינה נקרא בת שבע שעי"ז תשרה שכינתו בעדת אל בל יטעו ח"ו עכ"ד וזהו הנרמז בה' אחרונה בת שבע מידה שביעית לבנין:

את:

דרך חוקיך [אות תסה]

א:

לשרוף עיר הנדחת ואת כל שללה שנאמר ושרפת באש את העיר ואת כל שללה. בחי' כ' לפי שאנשים רעים כאלה שהסכימו הסכמה רעה ראוי למחות את שמם ולאבד זכרם ואין לך כליון חרוץ יותר משרפה עכ"ד. וכ' הבחיי שהמה הנידחים ממחיצתו של הקב"ה ונעקרים משרשם לפיכך חייבם הכ' שרפה כקרח שנידון בשרפה ע"כ ויש להעיר במ"ז דהקב"ה משלם מדה כנ"מ יען שהתאחדו יחד למרוד בהקב"ה אלוף עולם לעשות פירוד

במקום האחדות הפשוט בע"ז כן יתפרדו כל פ"א ד' יסודות שלהם שהיו מיוחדים כאחד ועתה יתפרדו ע"י אש המפריד ד' יסודות ליסוד האויר שנשאר במקומם רק אויר. ונרמז זה באות א עד"ש בסי"צ המליך א באויר וכן רומז א' בצורת רי"ו כנודע מכוונת עמידה ועם א' גופא הרי אויר כי ישאר סוד אוירא דכיא אחר שנשרפה מקום הטומאה ונתבער רוה"ט וע"י שרפה נשאר אוירא דכיא וישוב הכל אחדות פשוט. והנה יושבי העיר נדונים בחרב כמש"ל מצוה נ' ונרמז א צורת רי"ו גי' וחר"ב עיין כוונת ק"ש שעהמ"ט. ועוי"ל א' צורת רי"ו והנה הפגם שלהם הי' באחדות הבורא הנרמז בו' שבאלף כמ"ש בתיקונים בהקדמה ו' דא' איהי גלגל דאתהפך לשית סטרין וסהיד עלי' דלית אלוה אחרא כו'. ובהסיר ו' מן א צורת רי"ו נשאר ר"י גי' חרב:

דרך חוקיך [אות תסו]

ת:

שלא תבנה עיר הנידחת לעולם שנאמר לא תבנה עוד. וכ' הרדב"ז כדי שכל העובר עליו ישום וישתאה מדיניו של הקב"ה ולא יוסיפו לעשות כדבר הרע הזה וז"ש והיתה תל עולם שהתל הכל פונים אליו ושואלין עליו עכ"ד וכ' הבחיי ולא יבנו עוד הנפשות לתחה"מ אך תכלינה כליון חרוץ. ויש לרמוז מ"ז באות ת הרומז ת"ו תמות וכמ"ש בחטא דע"ז והתויות ת"ו על מצחות האנשים והוא ת"ו תמות והי' רושם דם כי ע"ז הוא ד"ם כנודע שמטמא כדם נדה לכן נאמר ד"ם פעמים ע"ז בתורה ונרמז תיו מלא וצורת ת ד"י גי' ת"ל והוא שנאמר והיתה ת"ל עולם לא תבנה עוד ונרמז ת"ל גי' ה"ג ה"פ אלקים להשרות שם במקום הזה בחי' ה' גבורות. ונרמז עוד ת' גי' א"ל מל"א רחמי"ם ור"ל שאל יחשב אכזריות בזה שצוה הש"י לאבד עיר ויושביה ונשים וטף לפי שזה הוא הכל מצד הרחמנות שלא ירבו לפשוע ביותר ובל יתרבו עוד סוררים ולא יוסיפו טומאה בעולם:

יום:

דרך חוקיך [אות תסז]

י:

שלא להנות מן עיר הנדחת שנאמר ולא ידבק בידך מאומה מן החרם. כ' הבחיי ונאמר כליל לה' אלקיך כולה להקב"ה אין לנו רשות להנות ממנה אלא תשרפוה לכבודו ית' וארז"ל אר"ש אמר הקב"ה אם אתה עושה דין בעיר הנדחת מעלה אני עליך כאלו הקריבו לפני עולה שהיא כליל לה' עכ"ד. ומהר"ם כ' וז"ל דבמקום הטמא כוחות הטומאה

חופפים שם לעשות תולדות רעות ואמר מאומה אף שהיא מיעוט הוא חולי המודבק ביד וכשהידים חולים לא לקחת בהם לקח טוב. חר"ם שנכנסו ברמ"ח אבריו ומי יוכל להוציא משם ע"כ. וי"ל באות יוד הרומז על נקודה יהודית המושרש בכ"א מישראל ובשמצת ע"ז פוגם גם בנקודה הזאת שהוא סוד הכתר דמלכות שורש הנקודה ראשונה שאינה נפגם רק בחטא ע"ז ר"ל ועיין ע"ח שער המלכים פ"ו ובכוונת ברכת המינים דעמידה וזהו ולא ידבק ביד"ך ר"ל ביוד"ך בנקודה י' יהודית שבך מן החר"ם הזה שלא תפגום נשמתך שהוא י' ועוד י"ל בסוד י' שהוא קוץ של ד דאחד אשר בהסתלק קוץ הזה שהוא ציר הדלת נעשה אל אחר והוא סוד חרם כמ"ש ביאור נתיב ערך חרם שכן א"ל אח"ר עם האותיות וב' תיבות והכ' גי' חרם ע"ש וזה רומז שצריך שמירה מחרם ע"י אות י' ציר הדלת ולא ידבק ביודך מן החר"ם ע"י אל אחר וכמש"ל:

דרך חוקיך [אות תסח]

ו:

שלא לגדוד ולשרוט בבשרו לשם ע"ז ועל מתו שנאמר ולא תתגודדו. בחי' כ' שלא נעשה דמיון בעולם לע"ז וימנע מגדידה על מתו כי לא יאות לעם הנבחר להצטער בדבר מעשה אל ב"ה ע"כ: וכ' הרדב"ז שהעושה מעשה כזה מורה שאין למת השארת הנפש והוא דרך הגוים שאין מאמינים בהשארת הנפש ואין להצטער על משפטי ה' יותר מדאי וארז"ל אילן א' יש להקב"ה שממנו פורחות הנשמות שנא' ממנו פריך נמצא ואמר הקב"ה בני הוא ואתה מצטער עליו יותר ממני עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שבצלם אלקים עשה האדם ואיך יעשה פגם בצורתו עכ"ד. ונרמז באות ו' עץ החיים אילנא דחיי סוד אילן הנשמות כנ"ל לכן אל יצטער על המת יותר מדאי כי לא מת לגמרי אך הנשמה נשארה צרורה בצרור החיים בסוד אילנא דחיי שפרחה משם. גם נרמז ו' רומז תואר תפארת גופא אדם השלם צלם אלקים ואסור לפגום בו ובצורתו כנ"ל. גם ו' רומז בן הנעים וכטעם בנים אתם לה"א במצוה זו הרומז לאו"א ואנחנו בנים בחי' ז"א עיין כוונת ק"ש ודו"ק וה' יכפר. והנה במ"ז נכלל גם שלא יעשו אגודות אגודות שלא יהיו ב' בתי דינים בעיר א' במנהגים חלוקים זמ"ז רק יהי' בסוד אחדות אחד מפני דרכי שלום נרמז באות ו' רומז אחדות גם רומז שלום ו' שני' כמש"ל:

דרך חוקיך [אות תסט]

ם:

שלא לעשות קרחה על מת שנאמר ולא תשימו קרחה בין עיניכם על מת. וכ' מהר"ם ואמר ובך בחר ה' באדם עצמו מקום מוכן לשרות עליו השכינה מקום שמוחו של תינוק רופס בטוטפת שם הכסא בגופך לשבתו כמו שבחר בין בדי ארון ואיך תעשה פגם וחבורה במקום כסא המלך עכ"ד הק'. ונרמז לפ"ז בם סתומה שהוא חותם הש"י חותם המלך כמ"ש בס' האשכול שהחותם מבפנים וסביבה צורת כ"ו גי' הויה ע"ש. וכך נרמז במוח האדם שהוא בחי' אדם עליון שבו סוד המוחין חב"ד מנה"י דבינה שהם קס"א קמ"ג קנ"א גי' חות"ם סוד החותם שבתלת חללי דגולגלתא מקום התפילין חיי המלך כ"א אזכרות וד' פרשיות כנגד ד"א הוי"ה ב"ה והם מבחוץ על הראש הרי החותם מבפנים והויה מבחוץ ונאמר בנים אתם לה' אלקיכ"ם על ב' מצות האלו וי"ל שם הוי"ה הוא כנגד מצוה הקודמות דלא תתגודדו שהוא גם משום לתא דע"ז אשר שם הוי"ה רומז הביטול ע"ז בסוד המהוה כל הויות. ונגד מצוה זו דקרחה שהוא רק על מת נרמז בשם אלקיכ"ם בחי' אלקים חיים ואתם הדבקים בי"א חיים כלכם היום. ונרמז עוד ם רומז לתבונה כנודע שמשם המוחין לז"א נה"י כנ"ל בסוד התפילין וכן קרחה הוא בראש מקום התפילין והשערות לכן נרמז בם משא"כ לא תתגודדו הוא בגוף לכן נרמז בת"ת גופא שהוא ו' וג"כ רומז בסוד החיים כמש"ל:

השבת:

דרך חוקיך [אות תע]

ה:

שלא לאכול פסולי המוקדשין כגון פגול או יוצא או עשה בו מום בכוונה ובמזיד וכן הצורם אזן בבכור שנאמר לא תאכל כל תועבה. בחי' כ' כי מנענו האל מלהתקרב אל הקודש כדי לתת מוראם בלבבינו למען יתעורר רוחינו בבואינו לבקש סליחה על עונותינו ומתוך כך יושיענו ה' מכל צרותינו ונהיה טובים עכ"ד. והנה בנפל בו מום בשוגג מותר לאכילת אדם והטעם כי הכל תלוי במחשבה ובכוונה כמו פסול דפגול כי הקרבנות הם באים לרצות בסוד המחשבה כמ"ש בסה"ק רעותא דקרבן סליק עד עתיקא לכן מועיל ביותר המחשבה הן להכשיר והן לפסול וכן היוצא ממחיצתו אסור משום דשם במקומו שלטא בו רזא דמחשבה עליונה אשר הגביל ה' לכל קודש ובמק"א אינה קולטות אותה המחשבה וח"ו יוצא למקום השעירים ונרמז באות ה בחי' מחשבה והוא ה עילאה בחי' קדשים ה מן השב"ת עולם הבינה אשר ממנה סוד ש' ב"ת והמשנה בה במעשה מום במחשבה פסול לאכילה והיא תועבה מלשון תועב ה ר"ל שעשה פסול

בקודש שהוא אות ה ראשונה. ובאוצה"ח כ' בפסולי המוקדשין הם נובלות חו"ב שהם ד' בחי' אחורים שכולם נכללים בבינה ה ראשונה והם סוד בד"ק חי"ה שמספרו הוי"ה הו"א האלקי"ם שנתבררו ע"י י' הרוגי מלכות שהעלו נפשם עד ה ראשונה בינה עכ"ד הק'. ולפ"ז י"ל ל"א תאכ"ל כ"ל תועב"ה מספרו ג' אלקים מלאים יה"א תתפ"ו מלכות שמים עם הוי"ה הו"א האלקי"ם הנזכר בדברי אדומ"ר הק' כי אלקים בבינה ה ראשונה ודו"ק:

דרך חוקיך [אות תעא]

ש:

לבדוק סימני עופות טהורים שנאמר כל צפור טהרה תאכלו. כ' בחי' דכל מה שאסרה התורה צריך בדיקה ע"כ ובחיי כ' לפי שהיו מנחשים בעופות טמאים מצד הניחוש ומצד הדורסין וכל עוף שיש לו דריסה יותר יש לו מעלה בניחוש וראוי לסמוך עליו בניחוש שבו עכת"ד. ונרמז באות ש דשקר שהוא שורש נחש כמש"ל דהנחש נטל אות ש יסוד דקשוט בקדמיתא לכן גבר בשקר שלו ועי"ז נתהוה הנחשים והכשפים בעולם כביכול מכחישין פמליא של מעלה. והנה מצינו אות ש הוא ניה"ק משקר ומן נחש ורשע כי הוא אתוון דקשוט ואתוון דזיופא נטלין לי' והקליפות גונבין ועושין מן שדה שקר ח"ו ולכן יש לטעות בין טוב לרע בין טהור לטמא. לכן צריך בדיקה להבחין בין טהור לטמא ויש ג' סימני טהרה בעוף טהור אצבע יתרה. זפק. קרקבנו נקלף. ונרמז באות ש ג' קוין ג' סימני טהרה אשר בג' אבהן רזא דשין שהם רחמנים ביישנים גמלנים ומלבד הסימנים האלו כל עוף למינו ישכון ולא לחנם הלך הזרזיר אצל העורב כו'. ונרמז זה באות ש אם הוא שוכן בתיבות קש"ר עש"ר חש"ן שד"ה הוא במקום הטהרה והקדושה למינו ישכון ובאם הקליפות מטמאים ח"ו וגונבין ש אצל שאר רשע נחש אז טמא יקרא למינו. וזה המצוה רומז דרך מוסר שאיש הנלבב הרוצה לעבוד ה' צריך בדיקה אם עומד ע"ד האמת והטהרה או ח"ו הקליפות מטעין אותו וגונבים לבבו שהוא חסיד וקדוש וטהור ועדיין הוא מבחוץ וצריך לראות אם יש בו ג' סימני אבות גב"ר ואם הוא מחבר עצמו לצדיקים וקדושים ואוהב תמיד חברת ישרים ותמימים כי לא לחנם הלך הזרזיר כו'. ולהיפוך בהתחברך עם רשע פרץ ה' מעשיך. גם צריך להתרחק מאכזריות שהוא סימן הדורס ואוכל ואינו מרחם מידות עשו שנאמר בו ושארא ברגלי' רפסה ורמסה כל ענוי ארץ בש' דעשו שורש נחש. והנה ארז"ל דעת זה סדר טהרות. והנה כל בדיקה היא ע"י דעת כי אם אין דעת הבדלה מנין בין קודש לחול. ונרמז במ"ז בדיקות סימני טהרה שהוא ע"י הדעת והסימנים אצבע יתרה אצב"ע רומז גי' שם אלף הי ויו הי שהוא הדעת זפ"ק גי' ג' כלים

דדעת שהם ע"ב ס"ג ב"ן כמ"ש ע"ח שער השמות. קרקבנו נקלף גי' תשי"ח סוד מקו"ה ישרא"ל ה' סוד הטהרה. ונרמז בשין מן השבת רומז שב"ת ש"לום אשר בו נתברר הכל בימי המעשה שקודם לו וביום השביעי נתעלה והבן בס"ד:

דרך חוקיך [אות תעב]

ב:

שלא לאכול שרץ העוף שנאמר וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו. בחי' כ' טמ"ז בפ' משפטים מפני שהגוף כלי לנפש ואם אוכל דבר המזיק לגוף יזיק גם לנפש ויטמטם השכל ע"כ והוא ע"ד שארז"ל לעולם יראה אדם כאלו קדוש שרוי בתוך מעיו שנאמר בקרבך קדוש. ור"ל שהנפש הוא חלק אלוק הקדוש והגוף כלי אל נפש אשר בקרבו לכן אסור לאכול דבר המטמא ומזיק לנפש. ונרמז באות ב תואר לגוף שהוא בית והיכל לנפש. וכמו שיסד הפייטין המת בבי"ת אינו מטמא בפ' פרה וקאי שם על הגוף והנה מילוי ב הוא י"ת גי' קדוש והמילוי הוא תוכו ופנימית הב' וזה הנרמז בב' בקרבך קדוש והיינו בקרב הגוף ב' שורה קדוש לכן לא יאכל דבר טמא וכנ"ל:

דרך חוקיך [אות תעג]

ת:

שלא לאכל נבלה שנאמר לא תאכלו כל נבלה. כ' האברבנאל כי בהעדר השחיטה הוא מנוול ומתעבים ומשקצים ומזיקים לנפש הטהורה ולא קראם הכ' מזיקים ולא מחליאים כ"א טמאים ותועבה להורות שאיסורם מפאת הנפש ולא מפאת הגוף כי מולידים רוע מזג אשר ממנו נתהווה רוח המטמא הדעות והמעשים ומגרש רוח טהרה קדושה עכ"ד. וי"ל באות ת עד"ש באודר"ע תא"ו זה תאוותו של בו"ד שהוא מתאוה בכל יום לכל דבר ולא עוד אלא שנפשו דאבה לתאבה אל ה' ע"כ. והנה לכאורה בדבריו הק' תרתי דסתרי אך י"ל דברישא מיירי בבחי' הגוף שבו טבע הבהמית לתאוה לכל דבר מתוק בין טוב לרע לא יבקר וזהו על ידי מאכלות אסורות נתהוה בו רוח המתאוה לרע. אבל נפשו מצד הקדושה דאבה לתאוה אל ה' אם שומר הגוף ממאכל איסור ונרמז ת תחי' ת תמות תאוות רעות רומז ת תמות. תאוה אל ה' ת תחי' ובעיר מקלט האוכל נבלה פוגם בתפארת שהוא מחשוף הלבן כי נבלה עשה בישראל ונרמז אות ת רומז תפארת כמ"ש בפרד"ס. ויש לרמוז עוד עפמ"ש במאו"א נבלה הוא אור הנובל מניה"ק והחיצונים נאחזים בו ע"כ וידוע דהנובלות המה רפ"ח ניה"ק שנפלו בסוד ז' מלכין דמיתו והם בחצי טהירו

התחתונה ששם רגל עקום דאות ת ת' תמות בסוד רגלי' יורדות מו"ת והאוכל נבלה נאחזים בו הנובלות ההם ששם החיצונים. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שעם קדוש אתה והוא מתה עשתה נבלה בישראל שיודע צדיקו ש"ע נפש בהמתו ומהם המתנבלות בשחיטה לא תעלה במעלות על מזבחי עכ"ד ויומתקו דה"ק עם מ"ש באוצה"ח במ"ז שנרמז בת' של נחשת נוקבא דנוגה שמצד הטוב נולד ממנה נשמת גרים ומצד הרע נפשות נובלות נבלות הראויות לגר תושב ולנכרי אבל אתה לא תאכל נבלה כי נבלה עשתה בישראל לזנות כו' עכ"ד הק' ודו"ק: ויקדשהו:

דרך חוקיך [אות תעד]

ו:

להפריש מעשר שני בשנה אבד"ה בשמיטה ולהביאו לירושלים ולאכול שם שנאמר עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה. בחי' כ' הטעם כמו במעשר בהמה ומבואר בתורה גם כאן למען תלמד ליראה את י"א שמתוך שיבא למקום התורה והחכמה או ישלח בניו לשם ויתעכב שם לאכלו יקנה שם תורה וחכמה עכת"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ו סוד התורה וכן אות הדעת ונרמז מצוה זו במנין דעת מתריג"מ והוא כדי שיקנה נבון דעת וחכמה ועי"ל עפמ"ש מג"ע אופן ע"ז שהאבות הם סוד תרומות ומעשרות אברהם הוא כהן איש החסד ע"כ אמר הרימו"תי ידי מלשון תרומה יצחק סוד הלוי ונתן מעשר ראשון יעקב כלול משניהם אמר וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו וכ"ל ר"ת כהן לוי סוד מעשר שני כלול משניהם עכ"ד הרי יעקב סוד מעשר שני וזה שנרמז מעשר שני באות ו' דהוא ת"ת יעקב בריח התיכון:

דרך חוקיך [אות עתה]

י:

להפריש מעשר שני לעניים בשנה שלישית וששית מן השמטה שנאמר מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך. בחי' טמ"ז כדי שיהי' בריותיו מורגלים בחסד ומתוך כך יהי' ראוים לקבלת הטובה ויושלם חפץ הש"י שחפץ להטיב עכ"ד. ונרמז באות י' עד"ש בזהר קרח דכל מעשר הוא י' ובפרטות מעשר ענ"י היא מידה עשירית ונרמז מ"ש בחי' שיושלם חפץ ורצון הש"י שרצונו להטיב והוא כי ע"י הרצון נפתח מקור שער ההשפעה. וי"ל זה בפסוק פותח את יד"ך כו' א"ת ידך אלא יודך שהוא י' המשפיע ומי הוא הפותח זה היוד הוא הרצון דלכאורה קשה דהי' לכתוב פתח לשון צווי ובקשה

לא לשון פותח דהוא פועל כמו שומר שומע אך הפי' כנ"ל דהרצון הוא הפותח יוד"ך והרצון נעשה ע"י החסד והצדקה שאנחנו עושים למטה להשפיע הוא מעורר רצון העליון להשפיע וזה נרמז באות יוד השפעה:

דרך חוקיך [אות תעו]

ק:
להשמט מלוה בשנת השמיטה שנאמר וזה דבר השמיטה שמוט כל בעל משה ידו. בחי' כ' כדי ללמוד נפשותינו מדת הנדיבות ועין טובה ונקבע בלבבינו מדת הבטחון והוא גדר להתרחק מגזל כי גם את שלו לא יאבה מכ"ש של חבירו עכ"ד. ונרמז באות ק עד"ש בלקוטי ש"ס ק' תמונתה כ"ן גי' ע' כי ק' רומז ע' פרי החג אשר נקרבים על קיום עוה"ז ובזמן שהקרבנות בטלים קיום עולם ע"י ק' ברכות וכו' וכה"א הנה כי כן יבורך גבר כ"י כ"ן גי' ק' גם רומז לאאע"ה ל"ך ל"ך גי' ק עכ"ד ר"ל בדה"ק מ"ש ק' בצורתו רומז ע' פרים דמה ענין הזה לקוף והוא כי ע' פרים הם כנגד ע' שרים לתת להם חלקם כדי שלא יינקו ביותר מהקדושה ונרמז זה בקוף עד"ש בזהר תרומה קנ"ב קו"ף אתפשט כנחש לינק ממקדשא כקוף בהני ב"א לכן ק' רומז לע' פרים כדי לבטל יניקתם. ונרמז מ"ז באות ק כטעם הנ"ל ללמוד נפשותינו מדת הנדיבות והוא מידת אאע"ה שלא רצה אף ליקח המגיע לו ואמר אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח כו' לכן זכה לק' ברכות כטעם לך ל"ך ונרמז באות ק הרומז לק' ברכות כ"י כ"ן יבורך גבר ירא ה' ע"י מדת הנדיבות של אאע"ה וכנ"ל ונרמז באות ק' ויקדשהו דקאי על שבת כי מצות שמטה הוא ג"כ נקרא שבת הארץ וז"ש במצוה זו אפס כי לא יהיה בך אביון כי בר"ך יברכ"ך ה' בארץ כי ע"י קיום מצוה זו יתברך בק' ברכות מקור הברכות לכן לא יהי' בך אביון:

דרך חוקיך [אות תעז]

ד:
שלא לתבוע חוב בשביעית שנאמר לא יגוש את רעהו. לפי טעם החינוך הנ"ל לקנות מידת בטחון יש לרמוז באות ד הרומז דליו עיני למרום כמ"ש באודר"ע באות ד' והוא ענין בטחון בהש"י. וי"ל עוד ע"פ מה שארז"ל כתוב א' אומר אפס כי לא יהי' בך אביון וכתיב כי לא יחדל אביון כו' ומשני כאן בעושין רש"מ כאן באין עושין רש"מ. וי"ל דהנה פסוק הראשון כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך כו' כתיב אצל מצות עשה דשמטה דאם מקיים המ"ע הנ"ל אז מתברך בק' ברכות וממילא לא יהיה אביון וזה הוא בעושין

רצונו ש"מ. ופסוק השני כי לא יחדל אביון מיירי באין עושין רש"מ ועובר על ל"ת זו דלא יגוש את רעהו לכן נעשה דל ואביון לכן מרומז מל"ת דלא יגוש באות ד הרומז דלית ר"ל כי לא יחדל אביון. ונרמז ע"ד מוסר כמ"ש בסה"ק במ"ז לזכור ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואח"כ שמוט כל בעל משה ידו ויעזוב לאחרים חילו לכן יראה לתקן הכל בימיו ולא יגוש את רעהו בע' שנים שלו הרמוז באות ק' צורת כ"ן גי' ע' ויזכור כי יהי' ד דל ורש ויקנה הכנעה להיות תמיד בעיניו בחי' דל ועני ויתברך בק' ברכות. וזהו שמיטת כספי"ם היינו שיעזב חמדת תבל הנכספי"ם:

דרך חוקיך [אות תעח]

ש:

לנגוש הנכרי להכריחו לפרוע חובו בין בשביעית בין בכ"ז שנאמר את הנכרי תגוש. בחינוך כ' שלא נלמד לחמול עליהם למען לא נמשך אחר עצתם ואחר מעשיהם עכ"ל. ויש לרמוז מצוה זו באות ש עפמ"ש הבעש"ט הק' דכל מה שיש לאדם הן בית והון ורכוש וכל הכלים הכל שייך לשורשו שהניה"ק אשר בהם מתייחסים אל שורש נשמתו לכן אם יש לא' מישראל איזה חוב ופקדון אצל עכו"ם מצוה גדולה להוציא הניה"ק מרשות הטמא לרשות הקודש ויהי' להם עלי' כמ"ש ויקם שדה עפרון ופירש"י תקומה היתה לו שיצא מיד הדיוט ליד מלך כי מקודם הי' ברשות עפרון והי' השדה בגלות אצל הקליפה ויצא לרשות אברהם ונתעלו הניה"ק שבו אל הקדושה ונרמז זה באות ש שהוא ניצוץ הקדוש שהוא מאתוון דקשוט המובלע בין הקליפות להיות להם חיות כמ"ש בסה"ק בפסוק אוי לרשע רע כי כל חיות הרשע בהיות בו אות ש ובהוציא בלעו ניה"ק מפיו דהוא ש נשאר ר"ע כל היום. לכן המצוה להוציא חוב מיד נכרי נרמז באות ש להוציא ניה"ק ממנו וכמש"ל כ"פ דשין היא חיות סט"א דנח"ש וש"קר רשע שט"ן וכדומה ונרמז בשין מן ויקדש"הו ר"ל להחזיר ש' לקדושה שלו ובאוצה"ח תוכן דה"ק מ"ע לנגוש הנכרי לפרוע חובו אות ש להוציא ניה"ק שהוא חייב להחזיר לקדושה שכל ש אף של שקר קדוש לה' אלא שאחזו בו הקליפות ואות ש אות קשוט נהירו דקיק שיש לסט"א וצריך להחזירו לקדושה עכת"ד וברוך שכוונתי:

דרך חוקיך [אות תעט]

ה:

שלא למנוע ולא יקפץ ידו מלתת צדקה לעניים שנאמר לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ידך מאחיך האביון. מהר"ם כ' שרצה הש"י לזכותינו שנהי' שלוחים לפרנס עניים כי הוא ית' המפרנס לכל ולרוע מזלם יבואו במכאוב בצמצום מזונם לפיכך המפייסם מתברך בששה ברכות ועושה שלום עם בוראו שלא יקראו תגר וקיום עולם תלוי בצדקה שנא' בצדקה תכונני ורואה פני השכינה שנאמר בצדק אחזה פניך עכ"ד. וי"ל מ"ז באות ה כי צדקה הוא קיום עולם הנברא בה והוא ה' דאברהם שהרבה צדקה וחסד בעולם לכן המרבה צדקה וחסד מקיים העולם ומלואה שנברא בהא דאברהם ה' חסדים ורואה פני השכינה שהיא אות ה ובלק"ת במצוה זו סוד הצדקה אות צ' י' שלה פניה הפוכה מן נ ואורה אב"א גם ד מורה עניות גם הק' רגלה הארוך נוגע עד החיצונים ולבסמה צריך לתת צדקה ותמלא אות ה]ר"ל צדק תתמלא עם ה{ כי היא זווג אמתי בסוד הה' עכ"ל הק' הרי דע"י צדקה מחבר אות ה לבחי' צדק שהוא סוד הדינים. וזהו הנרמז באות ה לעשות מצדק צדקה. ונרמז עוד דהנותן הוא י' דהוא המשפיע והמקבל הוא ד וע"י נתינה מנותן למקבל מחבר י' עם ד ונעשה ה וזהו יחוד קדוש ועלי' גדולה לשכינה הק' שתעשה מן ד שהוא בהעדר היחוד אות ה הרומז לזווג ועי"ז נעשה לה יד לקבל השפעות טובות והוא גם יחוד צדיק וצדק שיתבאר במצות עשה שאח"ז כי ה זו בצורת ד"י רומז יחוד יסוד ומלכות עיין פע"ח שער חג המצות פ"ז בכוונת ד"י אכלו אבהתנא וזה שכתב במל"ת זו לא תקפוץ יד"ך מאחיך האביון היינו לא תקפוץ יחוד של י"ד שלך שנעשה ע"י צדקה מאחיך האביון שהוא י' עם ד' ודו"ק:

דרך חוקיך [אות תפ]

ו:

לתת צדקה לעניים שנאמר פתוח תפתח את ידך לו. כ' הבחיי דע כי העני מחלק מדה"ד המתוחה עליו והעשיר מחלק מדה"ר וכדמיון שמש המאיר ללבנה כן הנותן צדקה מאיר עיניו של העני והוא מקבל ברכתו ממנו לכך הזהירה תורה שיתן מברכתו לעני כי בעשותו זה ישתתף מדה"ר למדה"ד שהשותף הזה הוא קיום עולם שא"א להתקיים מבלעדי שניהם עכ"ד הק'. ויש לבאר לפי זה מ"ש וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא כו' דמה ענין שמש לצדקה ולהנ"ל יומתק לחיך כי הנותן מכונה לשמש המאיר לירח המקבלת. והנה שמש הוא תפארת המשפיע למלכות עני וז"ש ומרפא כי הרפואה בת"ת כמ"ש בכוונת רפאנו והוא גם שיתוף חו"ג המתאחדים ע"י התפארת המכריע ביניהם. וזהו שכ' הבחיי שבצדקה ישתתף מדה"ר אל מדה"ד שהם עשיר ועני וכן הוא

קיום עולם שא"א להתקיים בלי שניהם. כי הם יחוד תו"מ משפיע ומקבל וכן ע"י שיתוף מדה"ר אל מדה"ד נברא העולם ביום עשות ה' אלקים הרי יש ב' ענייני התאחדות ושיתוף ע"י צדקה א' חסד וגבורה מדה"ד ומדה"ר ב' ת"ת ומלכו' זו"נ ג"כ רחמים ודין וזהו קיום עולם ונרמז מ"ז באות ו הרומז ת"ת שמש צדקה הנ"ל המאחד חו"ג וכן המשפיע למלכות שהיא עני וזהו קיום ו"ק עולם ועמודי'. וכ' בלק"ת ישעי' בפסוק והי' מעשה הצדקה שלום כי בגלות בעו"ה נפרדו ו"ה מן י"ה והעושה צדקה מקשר ו"ה ומעלה לי"ה וז"ש והי"ה קישור הויה זה גורם מעשה הצדקה גם גורם זווג יסוד ומלכות שנק' שלום ע"י מעשה הצדקה ומורי ז"ל אמר כוונה א' בצדקה כי זרוע הנותן הוא ו' וה' אצבעות יד הנותנות ה ופרוטה היא י' וה אצבעות המקבלות ה הרי והי"ה וזהו מעשה הצדקה שלום עכ"ד הק'. וזהו הנרמז באות ו הרומז שלום ונרמז גם במ"ע דצדקה ענין יחוד יד פתוח תפתח את יד"ך היינו יחוד י' וד שאתה עושה בצדקה לעני כמש"ל במצוה הקודמות ובזה נעשה מן ד ה. ויש לרמוז שע"י צדקה מבטלים הסט"א ובפרט לילית הטמאה ונרמז פתו"ח גי' לילית עם י"ד שע"י יחוד יד הנזכר מבטלין לילי"ת ומשברים כחה כנרמז תפת"ח גי' לילי"ת ח"ת לשבר כחה. וכן נרמז מ"ז במנין ת"פ מתריג"מ לבטלה ע"י צדקה עד"ש והי' מעשה הצדקה שלום שהוא יסוד דקדושה לבטל יסוד דקליפה הטמאה. והנה מל"ת דצדקה נרמז בה' נוקבא ככל מל"ת והמ"ע נרמז באות ו דכר. ונרמז עוד שבא מצות עשה זו דצדקה במספר צדק"ה במנין רמ"ח מ"ע והוא מפלאי סימני תוה"ק ברוך שנתן לנו תורת אמת:

כבד:

דרך חוקיך [אות תפא]

כ:

שלא למנוע מלהלוות לישראל מפחד השמיטה שנאמר השמר לך פן יהי' דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע כו'. בחי' טמ"ז לחזק מידות הנדיבות ולהרחיק הכילות וכל מבין דרכי התורה יודע כי המפזר נוסף עוד והכילות מחיצה בינו ובין הברכה עכ"ד. וי"ל מ"ז באות כ עפמ"ש בתמונה כ רומז לאא"ה שהי' כ דור מן אדה"ר ע"ש. והנה אברהם הי' ראש המתנדבים גמל חסד עם כל ב"א. וכן כ במספר הקדמי גי' ע"ה מספר בטחו"ן והוא מספר שנותיו של אא"ה שהי' כשנתברך ונאמר בו והאמין בה' ויחשבה לו צדקה והאמונה הי' ע"י הבטחו"ן בו ית' ורומז מ"ז לחזק הנדיבות ויהי' לו אמונה ובטחון בהש"י. ובפרד"ס כ רומז כלי המוכן לקבל ברכה. וכן נאמר במ"ז כי בגלל הדבר

הזה יברכך ה"א ובאם אינו רוצה להלוות נעשה כלי ריק מלקבל ח"ו ולא חפץ בברכה וחסר יבואנו כ הרומז כלה ונחרצה כמ"ש בזוה"ק ותוכן דברי אוצה"ח מי שיש לו לב בליעל וימנע מרעהו חסד פוגם בכלת משה יסודה הפנימי צרור החיים אות כ כתר נקודת הכתר כנודע עיין זהר משפטים עכת"ד הק':

דרך חוקיך [אות תפב]

ב:

שלא לשלוח ע"ע ריקם שנאמר לא תשלחנו ריקם. בחי' כ' כדי לקנות מדות טובות עם נפש יקרה והאל הטוב חפץ להטיב עמנו והוא הדריכנו שנרחם על מי שעבד אותנו ולתת לו בתורת חסד מלבד שכר הנותנה עמו בעבודתו ומכירתו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ב לפמ"ש באודר"ע ב דומה לבית שדלתותיו פתוחות לכל וזהו מ"ז לעשות חסדו אף עם עבדו השפל ובמאו"א ב רומז מלאה כל טוב והוא היפוך ריק"ם שהוא בקליפה והקדושה הוא מלא ברכת ה' כנרמז באות ב הרומז ברכה ולא ישלחנו ריקם שהוא בחי' קללה שאין ברכה שורה בדבר ריקם:

דרך חוקיך [אות תפג]

ד:

להעניק לע"ע בצאתו לחירות שנאמר העניק תעניק לו מצאנך מגרנך ומיקבך. לפי טעם שנתבאר למעלה כדי לקנות מדות החסד נרמז באות ד הרומז חסד לפמ"ש במגן דוד וז"ל החסד נקרא ד שהוא ספירה ד כחב"ח וגם היא דלת נפתחה לימין להשפיע לעולם עכ"ל הרי רומז חסד וכן רומז ד"ל כמ"ש בגמ' הרי רומז חסד עם דל ומהר"ם כ' טמ"ז לזכור שהיינו עבדים במצרים והעניקנו הש"י וכ"כ בתורה במ"ז וזכרת כי עבד היית במצרים ע"כ. ונרמז באות ד עד"ש באודר"ע ד רומז דלו עיני למרום והוא כעיני עבדים אל יד אדוניהם שיעניק להם מטובו כן עינינו אל י"א יעורר מדה זו למעלה. ויש לרמוז צא"ן גר"ן יק"ב גי' חסד הראשון אב"ג ית"ץ גי' ונת"ן ויש לרמוז עב"ד עבר"י גי' משי"ח ורומז שצריכים להעניק לו בתורה ומצות ויחודים הקדושים ועי"ז יתגלה ויצא חפשי שכן צא"ן גי' מצוה רומז מצות ומע"ט. מגרנ"ך רומז תורה ותפלה היוצאים מגרונ"ך. מיקב"ך רומז יחוד קדושה ברכה ר"ת יק"ב ועי"ז יהי' הענקה לעבד עברי משי"ח ב"ד ב"ב: את:

דרך חוקיך [אות תפד]

א:

שלא לעבוד בבהמות קדשי מזבח אף שנפל בהם מום שנאמר לא תעבוד בבכור שורך. בחי' כ' כדי להרחיקנו מלהתקרב אל הקדשים לנגוע בהם כדי לתת מוראות הקדשים בלב איש עכ"ד. ונרמז אות א' רומז קודש א' חכמה וכן א' רומז יראה בצורת ריו כנודע כזה א גי' יראה ורומז לירא מן הקודש ועוד יתבאר במצוה שאח"ז:

דרך חוקיך [אות תפה]

ת:

שלא לגזוז צאן קדשי מזבח שנאמר ולא תגז בכור צאנך. וה"ה שלא לעבוד בצאן קדשים ולא לגוז הבקר. וי"ל ב' מצות אלו באותיות א"ת שרומזים לכללות כ"ב אותיות מן א' עד ת' שהם קדשי מזבח שהם כוללים כל אותיות התורה ואותיות שמות הקדושים והתפלות ושירות ותשבחות שאומרים ולומדים. ורומז שאסור לחשוב בהם מחשבות זרות שלא לשם שמים ח"ו והנה בכור נק' המחשבה כמ"ש בזוה"ק ואתחנן רס"ב שהוא ראשית וכ"כ בסה"ק ושור רומז ליצה"ר כמ"ש בגמ' ע"ז דף ה'. וזהו לא תעבוד בתורה ותפלה בבכור שהוא מחשבה של יצה"ר שלא לשמה ופניות וכדומה מהבלים של יצה"ר ר"ל כי ח"ו יגרום לגוז שערות וקוצין שהם הכתרים בסוד תגין תגא דמלכא שנעשה מאותיות תורה ותפלה של בחי' צאן קדשים וזהו ולא תגוז בכור צאנך ונרמז שורך צאנך גי' תרפ"ז יחוד או"א שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קס"א קמ"ג קנ"א שהם בעולם המחשבה חו"ב. ויש לרמוז במצות אלו עפמ"ש תלמידי הבעש"ט הק' בענין מחשבות זרות בתפלה ובתורה שיראה להעלותם אל שרשם בקודש כגון איזה אהבה או יראה רעה וכן כל ז' מדות אל ידחה אותם לגמרי רק יעלה אותה כי לא לחנם שלח ה' המחשבה זו. וכ' ע"ז בס' אגרא דכלה דזה דוקא באדם השלם אשר יצא חפשי מן תאות רעות ומדות מגונות א"כ מדוע שלח ה' מחשבה כזו בעת התפלה ובודאי באה רק להעלותה לשרשו אבל האנשים אשר עודם נאחזים ברשת היצה"ר ובתאוות ומדות המגונות הם מחויבים לדחות לגמרי המ"ז ולקיים ולא תתורו אחרי לבבכם ולא יעסוק בהעלאות וזהו לא תעבוד בבכור שורך היינו שלא תעבוד הש"י במחשבה של היצה"ר שהוא שור"ך ר"ל כנ"ל אם אתה משועבד ליצה"ר לא תעלה המחשבה לעבודת ה' אך תראה לדחותה לגמרי ולא תגז בכור צאנ"ך אם אתה בבחי' צאן קדשים שהוא מדרגה גדולה צאן מרעיתו אז לא תגז לגמרי לדחותה המחשבה שהוא בכור רק תעלה אותה לשרשה בקודש. לכן נרמז בבכר שורך חסר ו' כי ו' רומז על היצ"ט אילנא דחיי עץ החיים, והוא עודנו אסור תחת היצה"ר משא"כ בכור צאנך נכתב מלא ו' שהוא בבחי' יצ"ט וחלקו בחיים והמ"ז באים אליו להעלותם לחיים

לכן אל ידחה אותם. ומהר"ם כ' דרך רמז לפי ששם קדשים עליהם אסורים בהנאה ורמז נפלא שאין להכרית הבכורה של הנשמה רק לגדלה להרחיב גבולה כי בת מלך היא ויגביר תמיד הימין על השמאל ושורך לשון הבטת שכל והוא נמי היצה"ר אל תכריתהו לגמרי שיבקשו ביצה בת יומא ולא ימצא ולא יגרע חלקו כדי שלא יקטרג דומיא דמים אחרונים ושערות תפילין ולא יגזוז לבוש הנשמה]ר"ל הגוף שיתנהג בפרישות יותר מדאי{ אבל ירחיבה שאם לא תעבוד בבכור שורך]ר"ל בכח הגוף{ לא תגז בכור צאנך]ר"ל שלא יוכל לעבוד ה' בנשמה בלי גוף לכן ירחיב דעתו וכחו על צד הקדושה{ עכ"ד בתוס' ביאור לפענ"ד. ולפי"ז יש לרמוז ב' מצות אלו באותיות את עפמ"ש בשם הבעש"ט הק' א קרוב אל א"ס ב"ה בגודל בהירות המחשבות ודבקות ואות ב' מתרחק מעט ואח"כ ג' ד' עד ת ושם הרחקות ביותר מן הקדושה והמחשבות לא טהורים מצד היצה"ר ר"ל וכל המדות רעות וצדיקים אינון שלוחי דמטרוניתא להעלות כל מדות רעות ומ"ז מן אות ת עד א והיא עליות השכינה הנק' זא"ת כי נתעלו ז' מדות מן ת עד א עכת"ד הק'. והנה זה הענין שייך לצדיקים שהם בחי' צאנ"ך כנ"ל לכן עליהם לתקן אות ת ולא לגוז ולדחות המ"ז רק להעלותם לכן נרמז מצות לא תגז בכור צאנך בת' כנ"ל משא"כ מי שהוא עדיין ברשות שור"ך שהוא היצה"ר לא יעסוק בזה רק ידחה המ"ז לגמרי בכל כוחו ויקיים ולא תתורו כו' רק ידבק עצמו אל הקדושה שהוא א וזה נרמז במצוה לא תעבוד בבכר שורך כי אין ראוי לו העבודה הזאת של ת רק של בחי' א להדבק אל מדות א וכנ"ל ולדחות המ"ז של ת לגמרי ויש לרמוז ל"א תעבו"ד בבכו"ר שור"ך גי' אל"ף נז"ר ר"ל שיתאמץ בפרישות וסיגופים אלף פעמים שהם אלף נזירות מן צד היצה"ר אשר כרוך בו ולעשות כתר ונזר לאלף עולם במחשבות טהורות ומדות טובות עד שיהי' דבוק בבחי' א כנ"ל ולא יעבוד הש"י בעניני עליות היצה"ר עד שיהי' לבו חלל בקרבי וכנ"ל ופסוק ולא תגז בכור צאנך גי' תתל"ו רומז סוד המוחין כי מי שהוא בחי' צאנ"ך מחויב להעלות כל בחי' היצה"ר ומדות רעות ולא לדחותם כנ"ל וזה נעשה ע"י המוחין שהם ג"ר חב"ד להעלות המדות זי"ב כנודע לחב"ד. והנה שמות חב"ד הם הויה אהיה אהוה. ונרמזו במלואיהן כזה להויה ד"מ ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גי' רל"ב ולאהי"ה ג"מ קסא קמג קנא גי' תנ"ה ולאהו"ה אלף הי ואו הה גי' קמ"ט הרי רל"ב תנ"ה קמ"ט גי' תתל"ו מספר ול"א תג"ז בכו"ר צאנ"ך והיינו ע"י המוחין ודו"ק וכל הפסוק לא תעבד בבכר שורך ולא תגז בכור צאנך עם י"ה שהוא חכמה ראשית המחשבה המברר כולם בחכמה. עולה ב' אלפים ק"ח מספר ז' מדות חסד גבורה ת"ת נצח הוד יסוד מלכות בשוה והם כוללים כל המחשבות והמדות שבעולם כנודע מספרי תלמידי הבעש"ט הקדושים וב' מצות שבפסוק הזה רומזים על

ברורי המדות והמ"ז כנ"ל או לדחותם לגמרי או להעלותם והבן בס"ד ה' יעזרנו להדבק אל האמת והקדושה:
אביך:

דרך חוקיך [אות תפז]

א:
שלא לאכול חמץ בע"פ אחר חצות שנאמר לא תאכל עליו חמץ. בחי' כ' טמ"ז כיון שיצ"מ הוא אות שהש"י הוא קדמון והוא חידש עולמו ומשגיח בכולם ע"כ כל מה שהוא זכר ליצ"מ חביבה עלינו מאד לכן הזהירנו הש"י להתחיל בו ו' שעות קודם עכ"ד. ונרמז זה בא הרומז ראשון כמ"ש באודר"ע שאמר הש"י לא' אני ראשון ואתה ראשון וערב פסח נקרא ג"כ ראשון כמ"ש אך ביום הראשון תשביתו כו' וכמ"ש בגמרא לכן רומז א' על ע"פ שיעשה בו זכר ליצ"מ הרומז על אלף עולם שהוא ראשון וחידוש עולם וכנ"ל ונרמז בא מן אביך רומז על אב העולם המחדש הכל ובשל"ה כ' רמז מ"ז לבער חמץ מחצות היום שעתיד הקב"ה לבער יצה"ר מן העולם לכך זמן ביעור חמץ משש ולמעלה רומז על אלף השביעי שאז יתבטל היצה"ר ועוד נרמז שצריך לבער החמץ הידוע שלא יראה בין שש לשבע והיינו שש שהוא ו דהויה לשבע שהוא בת שבע ה שלא לקצץ בנטיעות עכת"ד הק' וענין זה נרמז באות א צורות יוי גי' הוי"ה ב"ה כי י' ראשונה הוא בקר דאברהם עד ו חצות שהוא אך חלק המחלק בין בוקר לערב ואח"כ י' אחרונה רומז בת שבע נגד מדה ז' וצריך לבער החמץ מיד אחר ו' חצי יום הראשון שהוא א כנ"ל ואז יתבער יצה"ר בין שש לשבע:

דרך חוקיך [אות תפז]

ב:
שלא להותיר מחגיגת ע"פ הבא עם הפסח עד יום השלישי שנאמר ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב כו'. בחינוך טמ"ז כי נצטוינו לעשות יום שחיטת הפסח יום שמחה ואין שמחה אלא בבשר לכן אסור להותיר מבשר הנשחט לשמחת הפסח אלא יאכלנו ביומו להרבות גיל ושובע שמחות עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שהממונה על יומו תובע תשורתו ומקטרג עכ"ד. וי"ל מ"ז באות ב שצורתו דו והם ד"ו פרצופים ת"ת ומלכות כמ"ש בסה"ק ובפרד"ס כ' סדר זמנים הם ת"ת ומלכות כמש"ל במצות פגול ונותר לכן נרמז גם במ"ז ד"ו פרצופים שהוא סדר זמנים לכן אסור להותיר מזמן שלו ליום אחר כי ישתנה סדר

זמנים ויפגום בד"ו פרצופין להפרידם ח"ו ונרמז זה באות ב' שד"ו פרצופים המה באות אחד ביחד מחוברים ואסור להפרידם. ובס' אמרת הצרופה טמ"ז כי התורה נקרא נ"ר מצוה שמחברות נפ"ש רו"ח ביחד]והוא נ"ר[ותורה הוא ביטול מו"ת כי נתנה למ' יום ואותיות ו"ת ממו"ת נתחברו עם ה"ר שהוא נפש רוח כי ה' רומז נפש ור' רוח הרי צירוף תורה ועי"ז נתבטל המות ובקרבן יש ג"כ נ"ר הדם הוא הנפש והבשר נאכל הוא רוח לכן אין להרחיק זה מזה הרוח מהנפש רק ביום זבחו יאכל ואז מתחברין ה"ר אל ו"ת ונעשה תורה אמנם כאשר ירחיק אכילת הבשר מהשחיטה ויפריד הרוח מהנפש אזי יבא בין נ"ר ו"ת ויעשה נותר עכ"ד ודפח"ח ונרמז ג"כ באות ב הרומז צורות דו תו"מ והם נפש רוח באות א' ואין להפרידם:

דרך חוקיך [אות תפח]

י:

לשמוח ברגלים עם שלמי שמחה ובזה הזמן בבשר ויין ושאר תענוגים שנאמר ושמחת בחגיך אתה ובנך כו'. בחינוך כ' לפי שהאדם טבעו לשמוח לפרקים כמו שצריך למזון ולשינה ורצה הש"י שהי' השמחה לשמו ית' וקבע לנו מועדים לזכור בהם הניסים ואז צונו לכלכל הגוף בשמחה ואז יהי' השמחה לשמו כי המחשבה הזאת תהי' גדר בל נצא מדרך היושר בהשמחה עכ"ד. ובשל"ה תו"ד הק' כלל הדברים שיהי' השמחה בגוף ונפש יחד כי בהתחזקות כוחות הגופנית יתחזקו כחות הנפש ע"ד מטעמים של יצחק ואיתא בטור או"ח ג' רגלים פסח נגד אברהם. שבועות נגד יצחק. סוכות יעקב כו' ורומז דהשמחה ביו"ט יהי' בזכרון מעשי אבות עכ"ד וי"ל באות יוד מלא ג"א י' רומז אברהם חסד הראשון כמ"ש בלק"ת פ' לך ו' הוא יעקב ד רומז דין כמ"ש באודר"ע ורומז על יצחק והם ג"א אשר צריכים לשמוח בג' רגלים בזכרון מעשיהם. והנה י' רומז יעקב כמש"ל במצוה שכ"א כי י' הוא יחידא רזא דיעקב וז"ס וידו אוחזת בעקב עשו בחי' יו"ד של יעקב כמ"ש בתקונים הק' וידוע דיעקב קשירא דאבהן כי הוא המכריע הרי כל ג' רגלים נרמזו ביעק"ב וי"ל יעקב מלא יו"ד עין קוף בית גי' שמח"ת רומז שמחת יו"ט שהם ג' רגלים כי המילוי דיעקב לבד כזה וד ין וף ית גי' תקס"ו עולה גי' אבי"ב קציי"ר אסי"ף ג' רגלים וכן גי' ישור"ן הרי נרמז ביעקב שמח"ת אבי"ב קציי"ר אסי"ף וכן רומז ג' אבות כי אבי"ב רומז אברהם אב לאבהן מהכפולים קציי"ר יצחק עד"ש חד קצר אסי"ף יעקב המאסף כל המחנות וכתיב בו ויאסוף רגליו כמש"ל והבן בס"ד רמז מעשה אבות בשמחת ימים טובים באות י':

דרך חוקיך [אות תפט]

ך:
להראות כל זכר בביהמ"ק בג' רגלים ולהביא עולת ראי' שנאמר שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך. בחי' כ' למען יראו כל ישראל בפעולת הקרבן המעורר לבבות כי כולם מקטנים ועד גדולים חלק הש"י ונחלתו ע"כ יבואו ג"פ בשנה בית ה' כאמרם הנני עבדים לאל נכנסים בצל קורתו עכ"ד. ומהר"ם כ' שראוי לשמוח אם הוא ראוי לעלות להראות לביהמ"ק לפני אדון כל ולא יקטרגו עליו שאין להסתכל בצלם רשע לכן ראוי לישר פעליו ולא יראו פניו ריקם כדי שהמקטריגים יקחו חלקם ויתפייסו שההולך לראות פני המלך מביא דורון להשוערים כדי שלא יערערו בבקשתו ונמצא מפיק רצון ולא יראו פניו לחזור ריקם עכ"ד. ונרמז בך' פשוטה הרומז להתפשט כפיפות הלב שצריך ליישר פעליו ולהכניע עצמו כעבד נכנס לפלטין המלך אולי ישא פנים לו. ועוד י"ל עפמ"שכ בסידור שערי שמים ך רומז התפשטות הארת הכתר למטה עד עשי'. והנה ך פשוטה שיעורה שתתפשט למטה כשיעור שיוכל להעשות כ' כפופה כמ"ש בב"י. שהוא שיעור ג' קולמסון והנה קולמס גי' רל"ו גי' רג"ל עם ג"א הרי ג' קולמס ג' רגלים. והנה המצוה לראות וליראות בפני יוצר כל שהוא גדול אדוננו ור"ב כ"ח גי' קולמ"ס והוא שיעור קומה רל"ו אלף פרסאות כביכול כי צריך לראות ולראות בפני גדול אדוננו ור"ב כ"ח. והנה ג' קולמסים רומז ג' רגלים שנתפשט בהם הארת אור הכתר למטה וכמ"ש בס' זרע קודש או"ר הוי"ה גי' רג"ל שברגלים נמשך או"ר הוי"ה ב"ה כמו רג"ל ונמשך שפע מבחי' ראשית לאחרית וזה ענין עולת ראי' בהמה גשמיות להורות ע"ז שנשתלשל האור ממדרגה העליונה עד שנמשך להגשמיות וזה הכח הי' להם רק בג' רגלים עכ"ד הק' וזהו הנרמז בך שנמשך אור הוי"ה למטה:
ואת:

דרך חוקיך [אות תץ]

ו:
שלא לעלות לרגל בלא קרבן עולת ראי' שנאמר ולא יראה את פני ה' ריקם. כ' הבחיי שלש זמנים הללו פסח אביב שבועות קציר סוכות אסיף. שלשתן מעידין על התבואה ועל כל צמח הארץ לכן נתחייבנו בהם להודות לה' ולראות בהם את פני האדון המפרנס עבדיו וזן את העולם כולו עכ"ד. וי"ל כי ע"י מצות ראי' באור פני מלך חיים מבחי' זו בא החיים והשובע כנודע מסוד הארת פנים ששם ב' ש"ע נהורין שהוא שב"ע ב' ש"ע.

והנה משם בא גם השלום כנודע בע"ח שער א"א פי"ד שיש שם ב' אלף למד בב' פנים שהוא גי' ש"ע ועם ו"א המילוי גי' שלום הרי מן מצות ראי' לראות וליראות כביכול נשלח הברכה והחיים והשלום. לכן לא יתראה ריקם שאין הברכה שורה על ריק"ם שהוא בסט"א כמ"ש בזוה"ק אבל בצד הקדושה לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום שהוא יסוד דקדושה היפוך רי"ק כי באור פני מלך חיים ושלום וברכה. ונרמז באות ו"ו מלא ו' ראשונה רומז עץ חיי"ם ו' שניה יסוד שלום:

דרך חוקיך [אות תצא]

א:

להושיב שופטים בכל עיר שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך. בחי' כ' שבזה נעמיד דתינו בהיות אימת שופטינו על העם ומתוך הרגלם ביושר ילמד טבעם לעשות משפט וצדק בהכרתם האמת כי ההרגל נעשה טבע עכ"ד ובזה יונח הלשון ושפטו את העם משמע ממילא הי' לכתוב וישפטו העם לשון ציווי וכן הק' באלשיך אמנם להנ"ל יונח דע"י השופטים יעשו העם משפט וצדק בטבעם ממילא ומהר"ם כ' טמ"ז שעל ג' דברים העולם עומד]דין אמת שלום{ ודין אמת הוא הבצוע עכ"ל ור"ל דע"י מ"ז של שופטים בד"ת יכונו יחד כל ג' דברים דין כמשמעו אמ"ת כי הוא דין תורה שהוא תורת אמ"ת ואח"כ ע"י די"ת נעשה שלום ונשקט הריב ביניהם. והנה הב"ד הם אברהם יצחק יעקב כמ"ש בתיקונים בהקדמה תמן אתמר הלכה כרבים והם דין אמת שלום דין יצחק אמת יעקב שלום אברהם שגמל חסד עם כל ונרמז רזא דשופטים שהם הב"ד באות א שיש אלף חכמ"ה אלף בינ"ה אלף אמ"ת שהוא הדעת כנודע בסודו דעת נשמת הת"ת הרי הב"ד אברהם יצחק יעקב האבות אשר לפעמים הם חב"ד כמ"ש בכוונת אלקי אברהם כו' דעמידה. והנה הם אלופ"י העדה בחכמה ובתבונה ובדעת לדעת מה יעשה בישראל ומלכם בראשם א עולם אלקים נצב בעדת אל להוציא הדין לאמתו ועד"ש במקדש מלך ברע"מ במצוה זו שכתב בפקודא דא מני שופטים ושוטרים כו' והקשה מק"מ דהי' לומר פקודא דא למנות שופטים כו' כמו בכ"מ ותי' משום דבאמת המשפט לאלקים הוא להוציא הדין לאמתו ואיך יוכל בו"ד לשפוט דין אמת לאמתו להכיר הטענות והעדות ע"נ אך בפקודא דא שצוה הש"י למנות שופטים בזה המצוה נתן כח וחיל להדיינים לשפוט אמת בדת תוה"ק ואלקים נצב בעדת אל ובזה הפקודה מני שופטים ושוטרים. ולפ"ז יונח ג"כ לשון ושפטו ממילא משפט צדק כיון שהש"י צוה למנות שופטים בודאי ושפטו כו' צדק. וזהו הנרמז באות א אשר אלף עולם צוה למנות שופטים שהם אלף חכמה אלף

בינה אלף אמת אי"י דין אמת שלום. ותו"ד אוצה"ח כי יפלא ממך דבר בין דם לדם בין דין לדין בין נגע כו' שהוא כשנסתלק א מאדם ומאדנ נשאר דם דין וע"י הסתלקות א דכתנות אור נעשה עור ממשכא דחויא ועי"ז בא נגע ח"ו והם הנגעים המפתים לרע וכללי הדת הם ג' מ"ע ומל"ת ולימוד תורה והב"ד ממשיכין א מאלף עולם ונעשה מדם אדם וזהו ע"י שמירה ממל"ת שהם בגידין שבהם מתפשט חיות שבלב וזה כי יפל"א כו' בין ד"ם לד"ם שצריך להמשיך א' לעשות מדם אדם ע"י הב"ד המזהירים על מל"ת וממשיכים א' לדם ובין דין לדין להמשיך א ע"י לימוד תורה שבע"פ ונעשה מדין אדנ לקשט השכינה ובין נגע לנגע להמשיך א ע"י קיום מ"ע שיזדכך משכא דחויא עור הנגע ויעשה או"ר כתנות אור וזהו נמשך מג' אלפין שבשם מ"ה שהוא אדם ע"י אלופ"י העדה הב"ד עכת"ד הק':

דרך חוקיך [אות תצב]

ת:

שלא ליטע אילן במקדש שנאמר לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח י"א. בחי' כ' טמ"ז לפי שהיו עושין כן לע"ז בבית ע"ז שלהם וכדי להרחיק כל ענין הדומה לכיעור ממחשבות ב"א הבאים לעבוד ה' במקום הנבחר ימנענו מליטע שם כל אילן במקדש עכ"ד ונרמז באות ת רומז ת רגליה יורדות מות ר"ל למקום הקליפות אשר שם איל"ן ממרא שהיו עושין כן לע"ז איל"ן ממרא ת תמות לכן אסור ליטע אילן במקדש גם נרמז לפעמים צורת ת נד ועם ת הרי נד"ת רומז ע"ז המטמא כמו נד"ה תזרם כמו דוה צ"א תאמר לו צ"א גי' איל"ן ממרא לצאת מן הקדושה ונרמז ע"ד מספר תי"ו גי' ב"ל יט"ע איל"ן אצ"ל מזב"ח הוי"ה ותו"ד אוצה"ח כי ת דנחשת שהיא נוקבא דנוגה הוא אילן רע אשרה נגד תו"י שדי בקדושה:

אמך:

דרך חוקיך [אות תצג]

א:

שלא להקים מצבה בכ"מ שנאמר ולא תקים לך מצבה אשר שנא י"א. בחינוך בשם הרמב"ם שהוא בנין גבוה של אבנים או עפר שהי' מנהג עכו"ם להתקבץ עליו לעבודתם לכן אסור לעשות כן אף לעבודת ה' כדי להרחיק ענין ע"ז מאתנו עכ"ד. והנה ארז"ל דהעכו"ם קורין להש"י אלהא דאלהא באמרם שמסר ההנהגה בעולם הזה למערכות השמים ח"ו והוא יושב מרומים גבוה מעל גבוהים ואין כבודו להשגיח בתחתונים לכן

עובדים לכו"ם. ונרמז מצב"ה גי' אלק"י האלקי"ם וכנ"ל לכן מתקבצים על בנין גבוה והוא מצבה כאמרם שהוא גבוה מעל גבוהים ואינו מנהיג אותם ר"ל מהאי דעתא לכן עובדים שם לכו"ם וזהו אשר שנא ה' אלקיך כנרמז אלקי"ך רומז המשגיח בך על כל פרט גדול וקטן ושורה אלקותו ומלכותו על כל חי לכן שנא לעובדי מצב"ה ואע"פ שהיתה אהובה בימי האבות כיון שיש יחודו ית"ש בבחי' מצבה כמ"ש בזוה"ק פ' חיי שרה כי המלכות בהיותה מיוחדת עם ת"ת נקרא מצבה ע"ש וכמו שנרמז מצב"ה גי' יוד הי ויו הי אדנ הרי יחוד תו"מ. אמנם כיון שהעכו"ם עשו חוק לע"ז נעשה שנואה והיא נרמז בא' הרומז לפעמים ארו"ר כמ"ש במדרש. שהוא בצורת ב' יודין ב' רישי"ן ו' בנתים וא' גופא הרי ארו"ר ונרמז באות א מן אמ"ך כנס"י כי בהם נאמר בושה אמכ"ם מעבודתם ואנחנו נצטוינו אל תטוש תורת אמ"ך:

דרך חוקיך [אות תצד]

מ:

שלא להקריב בע"מ עובר במזבח שנאמר לא תזבח לה"א שור ושה אשר יהי' בו מום כל דבר רע. מצוה זו יש לרמוז באות מ הרומז מלך ונאמר]מלאכי א[וארור נוכל כו' וזובח משחת לה' כי מלך גדול אני והנה כ' באודר"ע כי באות מ' נקרא הש"י מלך מלכים. והוא ענין מלך גדול לכן רומז מ שאין להקריב בע"מ לפניו ונרמז עוד עד"ש בזו"ח באות מ' דמשלי הרומז אשת חיל שלימתא. וכך נרמז באות מ' מן אמ"ך והנה כתיב בה בשכינה הק' כולך יפה רעיתי ומום אין בך. והנה כל עניני קרבנות הם ג"כ תיקונא דאשת חיל:

דרך חוקיך [אות תצה]

ך:

לקיים מה שהורו לנו ב"ד הגדול שנאמר ע"פ התורה אשר יורוך כו' תעשה. בחי' כ' כי התורה צריכה להיות מוכרעת לדעת א' ולא שילך כ"א אחר שכלו ודעתו וכ"א בונה במה לעצמו כי בזה תפיג תורה ח"ו עכ"ד י"ל באות ך עד"ש בתמונה ך פשוטה רומז שקבל מרע"ה התורה בכף ידו מן הפשוט מכל הפשוטים ע"כ וזה נרמז לקיים ככל התורה אשר יורו הב"ד הסמוכים איש מפי איש עד מרע"ה שקיבל מן הקב"ה. גם נרמז טעם החינוך שצריך התורה להיות מוכרעת ונרמז ך פשוטה רומז הכרעת כף מאזנים למטה כי כן כף רומז כף זכות כף חובה כמ"ש בפרד"ס וך' פשוטה רומז שנתפשט כף מאזני שיקול הדעת בדין למטה לדעת מה יעשה בישראל ע"י הב"ד המכריעים בדעת תורה

כפי הכללים עד הלכה למשה מסיני. ונרמז בך' מן אמך סוד אל תטוש תורת אמך שהוא תורה שבע"פ:
למען:

דרך חוקיך [אות תצו]

ל:
שלא יסור מדברי הב"ד הגדול שנאמר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. יש לרמוז מצוה זו באות למד הרומז למודי ה' שהם הב"ד ואות ל הוא הגדול שבכל אותיות א"ב רומז ב"ד הגדול. ועוד רומז למד ל"ב כמ"ש באודר"ע למ"ד ר"ת לב מבין דעת וכמו שהלב הוא חיות לכל האברים שכל הדמים עוברים דרך הלב ע"י הגידין והעורקים לקבל חיותם ואם יופסקו הדמים לעבור מן הלב ימותו כל האברים כן הסנהדרין הם המורים להעם דרך חיים ואם יסירו מדבריהם יופסק חיות דקדושה לכן זקן ממרא במיתה. וי"ל עוד דהנה הכרעת הדין תורה הוא ע"י הדעת המכריע בדעת תוה"ק בלב מבין דע"ת הנרמז בלמ"ד למודי ה' כנ"ל והנה דעת הוא ראש קו האמצעי המכריע והוא סוד דעת משה שקיבל מסיני ומסר לת"ח שבכל דור ע"פ הכללים שניתנו מסיני להכריע בהם וכל הקו האמצעי הוא דעת ת"ת יסוד מלכות המכריעים בין ימין ושמאל שהם משה יעקב יוסף דוד שהם מרכבה לדתי"ם כנודע וכ"א מהם הי' בבחי' ב"ד הגדול כי משה הי' שקול כמו ע' זקנים והי' על גביהם ויעקב הי' כללות של ג' אבות שהם הב"ד הגדול כמ"ש בתיקונים ויוסף הי' בסוד כתר תורה כמ"ש בשל"ה ומה שקבל יעקב משם ועבר מסר ליוסף ודוד הי' בחי' תושבע"פ בסוד הלכה אותיות הכלה ושם במלכות הם הסנהדרין ועיני העדה. וכל ד' אלו הם מכריעים כי האמצעי הוא מכריע בין ב' הקצוות לכן אפי' יגידו על ימין שהוא שמאל ועל שמאל ימין לא תסור מדבריהם כי האמצעי כולל ימין ושמאל ביחד ומכריע ביניהם לכן הלכה תמיד כהמכריע ונרמז מש"ה יעק"ב יוס"ף דו"ד גי' ל"א תסו"ר צורת מצוה זו. ויש לרמוז כל קו האמצעי משה יעקב יוסף דוד בל' כמ"ש בשל"ה מאמר צאן יוסף וז"ל וזהו ענין אות למ"ד הרומז על לימוד התורה תמצא בד' אותיות בא"ב וסימנם אגד"ל אלף גימל דלת למד אלף הוא יעקב דהוא אלף רבתא דאדם כמש"ל. גימל רומז ללוי שהוא ג' לבטן כו' וממנו מרע"ה שהי' ג' לבטן ויהיב לן אורייתא תליתאי ביום תליתאי. דלית הוא יהודה. רביעי ללידה רגל רביעי במרכבה והוא דוד. למד במילואה הוא עצם הלימוד זהו יוסף שזכה לכתר תורה ורומז עליו כשזכה לגדולה כתיב ויוסף בן שלשים שנה סוד למד עכ"ד הק' הרי למד רומז ב"ד הגדול קו האמצעי

המכריעים מש"ה יעק"ב יוס"ף דו"ד שמספרם ל"א תסו"ר מל"ת זו. ועוד י"ל למד רומז מגדל הפורח באויר שהוא בינה בנון שערים שלה כנודע וכן נ' שערי בינה גי' ל"א תסו"ר ור"ל כנ"ל כי הב"ד הגדול קו האמצעי המכריעים ע"י נש"ב שנשלח להם ממגדל עוז שם ה'. ונרמז מ"ז במנין מלכות מן תרי"ג מצות כי שם הסנהדרין ועיני העדה ברוך החונן לאדם דעת ונתן לנו תורת אמת:

דרך חוקיך [אות תצז]

מ:

למנות עלינו מלך מזרע ישראל שנאמר שום תשים עליך מלך. בחי' כ' כי יש תועלת גדול אם הושם א' לראש כי בלתי לא תתקיים הישוב והנה תראה בספרי הנבואה באה הקללה להיות ראשים רבים. ובשל"ה הק' מה חטאו ישראל בימי שאול שביקשו להם מלך הלא הוא מ"ע שבתורה ותירץ משום שבקשו מלך לשפטם במשפטו לא ע"פ התורה משא"כ בתורה נאמר אשימה עלי מלך בכל הגוים לא לענין המשפט כי המשפט יהי' אצל השופטים והב"ד רק להוציאם ולהביאם ולערוך מלחמתם וכדומה בהדרכת העם עכת"ד. ונרמז מ"ז באות מ הרומז מלך כמ"ש בזהר וכן מ צורתה כ"ו רומז שם הוי"ה ב"ה כטעם הפסוק אשר יבחר הויה בו. ועוד י"ל עד"ש באודר"ע מ"פ אומרת מלכותך מלכות כ"ע ורומז שהמלך אשר ימלך ידע כי מלכותו ית' הוא מלכות כ"ע והוא מלך ממ"ה והכל ברצונו מהקם מלכין ומהעדא מלכין וכן במ"פ נקרא הקב"ה מלך מלכים. ונרמז מ' במספר הקדמי גי' הק"ם והוא שם מסוגל למלוכה כמ"ש בכוונת הממלי"ך מלכים גי' הקם. ומהר"ם כ' טמ"ז שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו כו' ויעמוד למחסה על עם ה' ויזרזם להעמיד הדת בקיום תורה ומצות עכ"ד ונרמז בדבריו הק' מוראה של מלכות מלכות שמים ונרמז במ"פ הרומז מלכות שמים עפמ"ש בזהר פנחס רל"ו:

דרך חוקיך [אות תצח]

ע:

שלא למנות מלך לאיש נכרי שנאמר לא תוכל לתת עליך איש נכרי כו'. בחי' כ' שבהיות המלך לראש להכניע למי שירצה צריך שיהי' מזרע רחמנים שלא יכביד עול ביותר ויאהב האמת והיושר וידוע לכל שאברהם אע"ה היו בו כל המדות הללו וטבע האב צפון בבניו עכ"ד. ובס' תולדות י"י פירוש שום תשים עליך מלך כו' אשר יבחר ה' מי יודע אם בחרו ה' אך ידוע מה שבחר ה' בישראל מכל אוה"ע לפי שממעטין עצמם וכן

שאול הי' נחבא אל הכלים ומשה אמר מי אנכי א"כ מוכרח שיהי' מלך ישראל ענו ופן תרצה אתה להשפילו לכן צוה הש"י שום תשים עליך שיהי' אימתו עליך עכ"ד הק'. ונרמז מ"ז באות ע רומז שיהי' המלך מישראל שהם המעט מכל העמים ויהי' ענ"ו כמ"ש לבלתי רום לבבו וזה נרמז באות ע' הרומז ענ"ו כמ"ש בזהר בהקדמה כמש"ל כ"פ. ועוי"ל ע"פ הידוע דאוה"ע הם מושפעים מע' שרים כ"א משר שלה והשר מקבל ההשפעה מן הקדוש ב"ה ולכל אומה יש משפטים וחקים כפי שר שלה ואנחנו עם ה' הדבקים בהש"י מושגחים מן הש"י לבדו וה' אלקינו מלכינו הוא שופטינו ע"פ התורה שלו ובאם נשים עלינו איש נכרי למלך נהי' מושפעים מן השר ויסיר הש"י עי"ן השגחתו מאתנו. והנה איתא באודר"ע עי"ן לא נאמר אלא עי"ן של תורה שהוא עין לכל עין עכ"ד. ונראה לבאר דב"ק עי"ן רומז עין ההשגחה כמ"ש עין ה' אל יראיו. והנה גם ע' אומות המה מושגחים כטעם ואתה מחי' את כולם רק המה מושגחים רק השגחה כללות ע"י השר שלהם ואנחנו מושגחים השגחה פרטיות תחת הש"י לבד ע"י התורה שקבלנו כטעם והייתם לי סגולה. וזהו עי"ן השגחה לא נאמר אלא עינו של תורה השגחה פרטיות שהוא עין לכל עין השגחה דכל השגחות וכן וישכן ישראל בטח בדד עי"ן יעקב וזהו הנרמז באות ע בס"ד:

דרך חוקיך [אות תצט]

ן:

שלא ירבה לו המלך סוסים שנאמר לא ירבה לו סוסים. בחינוך טעמו מבואר לבל ישוב העם מצרימה וגם כדי שלא יתגאה בהרבות סוסים בנויי כסף וזהב עכ"ד. ונרמז מ"ז בנון פשוטה הרומז נאמן פשוט כמ"ש באודר"ע כי הטעם שלא ישוב למצרים הוא כדי שלא ישתקע בטומאתם שהם מלאים כשפים ומעוננים ולכן נקרא מצרים נחש בריח היפוך אמונה פשוטה ותמימות אך ממולאים דעות כוזבות מצד הנחש ן' נחש בריח דהוא ן' פשוטה שבסט"א לכן אסרה התורה לשוב שם שלא ללמוד מדעותם המשובשת ח"ו רק להדבק באמונת הש"י ן' נאמן פשוט אמונה פשוטה. ולטעם השני הנ"ל לבל יתגאה נרמז בן' פשוטה הרומז בינה והנה ענוה בבינה כנודע שכן לאה מלכות בבינה נקרא ענוה. והנה נרמז מצוה זו במספר צבאו"ת למנין תרי"ג רומז כי ה' צבאו"ת הוא הנלחם להם וא"צ לרבוי סוסים למלחמה וכן צבאו"ת רומז נצח היד שמשם הנסים ונצחון מלחמה כמ"ש בכוונת על הנסים: יארכון:

דרך חוקיך [אות תק]

י:
שלא לדור במצרים בקביעות שנאמר לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד. בחי' כ' לפי שאנשי מצרים רעים וחטאים לה' מאד והוא ית' הוציאנו משם לזכותנו לכן גזר לבל נשוב עוד ללמוד תועבתם ולהטמא בתוכם ח"ו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות י' שהוא שרותא דהויה וכל י' אחזי הויה כמ"ש בתיקונים הרומז היה הוה יהיה המהוה כל הויות ופרעה הי' כופר בזה השם הנכבד ואמר מי הויה והשריש כפירה הזאת במקום מצרים לכן אסור לשוב שם לעם הויה. ועוי"ל מצרים הוא מקור הגאוה כמ"ש רה"ב הם והש"י רצה להרחיקנו ממדת הגאוה עד קצה אחרון לכן אסור לנו לשוב שם לקנות מדה הרעה הזאת ונרמז באות י' הרומז ענוה כמ"ש באודר"ע משום דיוד מקטין עצמה מכל האותיות. ועוד י"ל דאות יוד הוא היסוד דקדושה ציר הדלת השומר מיצר הרע דערוה יסוד הטמא והנה מצרים הוא ערות הארץ ושם יסוד דקליפה שנעשה מן צי"ר יצ"ר כטעם כי נהפכו עליו צירי"ה עיין לקוטי שמואל וכן מצרים גי' יסוד יצר לכן אסור לדור שם:

דרך חוקיך [אות תקא]

א:
שלא ירבה לו המלך נשים שנאמר ולא ירבה לו נשים. בחי' טמ"ז מבואר בתורה בל יסירו לבבו מעבודת הש"י ותורתו כי תאות נשים מקור לכל חמדת הגופנית המגרע אור השכל ומטמטם הלב ומבטל מעבודת ה' ותורתו ע"כ ונרמז מ"ז באות א הרומז אלוף וראש והוא המלך וכן רומז א חכמה א בינה ועד"ש הרמב"ם ז"ל שאין היצה"ר מצוי כ"א בלב פנוי מחכמה וכמ"ש הראב"ד על מי שמרבה תאותו בתשמיש אף במותר גם בלא דעת נפש לא טוב אבל מי שלבו מלא חכמה ודעת ממעט בתאות נשים רק על צד ההכרח וכמו שארז"ל מס' ע"ז שאני רב שעליו נאמר מזימה תשמר עליך כו' מתאות זנות לכן לא הי' ירא מיצה"ר דזנות והלך אפתחא דזונות:

דרך חוקיך [אות תקב]

ר:
שלא ירבה לו המלך כסף וזהב שנאמר וכסף וזהב לא ירבה לו מאד. בחי' כ' טמ"ז מבואר בתורה לבלתי רום לבבו ע"כ ונרמז זה באות ר הרומז רא"ש שהוא המלך גם ר רומז דלית ורישות ורומז אשר המלך הראש צריך להיות בעיניו ר"ש ועני ואל ירום לבבו על אחיו

כי גם הוא בו"ד מלך אביון לכן אל ירבה כסף וזהב להרבות כבוד וגאוה אך כפי צורכו למלחמה ולהנהגת המלוכה ויש להעמיס בג' אזהרות למלך שהם רבוי סוסים רבוי נשים רבוי כסף שהמה נגד ג' דברים המוציאים האדם מהעולם שהם הקנאה והתאוה והכבוד דהנה רבוי סוסים מרבה גאוה וכבוד המדומה כמרז"ל במס' פסחים דף קי"ג הסוס צוהל במלחמה וכן טעמו מבואר בתורה לבל ישוב מצרימה ששם בחי' רהב וגאוה ונרמז באות ן' פשוטה רומז ענוה כמש"ל, ורבוי נשים נגד מדות התאוה ונרמז בא' חכמה להגביר השכל על תאות החומר, ורבוי כסף נגד קנאה כי ע"י שמקנא בזולתו חפץ להרבות ג"כ עשירות ולא ישבע כסף. ונרמז באות ר שיסתפק במיעוט בבחי' ר"ש ורישות ודלות. והנה אזהרת המלך יספיק לכללות העם. ונרמז ד' מצות אלו באותיות ן' יא"ר מן למע"ן יאר"כון ימיך שהוא היפוך תאוה וקנאה וכבוד המוציאים האדם מהעולם ומקצרים ימיו. ועוד רומזים אותיות הנ"ל אי"ן ר רומז אשר הראש שהוא המלך יהי' בעיניו אי"ן ושפל כי עיקר טעמים של ד"מ האלה המה לבלתי רום לבבו מאחיו שזה קאי על כל המצות האלו:

דרך חוקיך [אות תקג]

כ:

שיכתוב לו המלך ס"ת מלבד הס"ת שמחויב כל א' מישראל שנאמר וכתב לו את משנה התורה הזאת כו'. בחי' כ' לפי שהמלך ברשות עצמו ומי יאמר לו מה תעשה לכן צריך שמירה גדולה למען יכבוש את יצרו לכן אל יזיז הס"ת מנגד עיניו תמיד עכ"ד. והנה עיקר הנהגה טובה למלך להיות נכנע ושפל בעיניו ועי"ז יכבוש יצרו ויעבוד ליוצרו ונרמז בכ' הרומז מלך כמ"ש בזהר בהקדמה ורומז כ"ף כפופ"ה להוסיף כפופה על כפיפתו כנרמז בכפל לשון כף כפופה ורומז שיכוף את יצרו לכן צריך לשני ס"ת בכפל מאחר מהעם יען דהמלך הוא צריך להתנשאות ולהטיל אימה לכן צריך להיות שפל בלבו ביותר. והנה כ רומז לתורה כמ"ש בס' התמונה כ רומז שקיבל משה התורה בכף ידו מכף ידו של הקב"ה ורומז שיכתוב לו ס"ת מיוחדת למלך ונרמז בכ' מן יארכו"ן ימיך כמ"ש בסי"צ המליך אות כ בחיים וכן נאמר במצוה זו למען יאריך ימים על ממלכתו:

דרך חוקיך [אות תקד]

ו:

שלא יטול שבט לוי חלק בביזה שנאמר לא יהיה לכהנים הלוים כו' חלק ונחלה עם ישראל. בחי' כ' לפי שהם משרתי ה' לא נאה להם להשתמש בכלים חטופים מב"א

במלחמה וחרב וחנית כי לא יבוא בית ה' רק הבא דרך שלום ויושר ולא שידאג עליו לב איש ואשה עכ"ד. ובס' עיר מקלט כ' לפי שהכהנים הממונים על העבודות נוטלים המתנות, הלוים הממונים על השיר נוטלים המעשרות לפי שהם מזמרים וכורתים המקטריגים בשעת הקרבן לפי שהם מצד הדין ושמאל דוחה שמאל מין במינו אינו חוצץ ומסיים מדה"ד עכ"ד ור"ל שלכן צריכים ליטול חלק רק מצד הרחמים כדי שיהי' להם המתקה למדה"ד שלהם אבל ביזה הוא מצד מדה"ד. ויש לרמוז מ"ז באות ו' הרומז שלום שהוא ברית שלום. לכן אסור להם להנות מביזה הבא מצד מחלוקות מלחמה וכמ"ש בחי'. ועוד רומז ו' מדת הרחמים כי ו' תפארת הוא רחמים וכטעם הנ"ל שהוא כדי להמתיק הדינים ונרמז ו על שבט לוי כי לוי הוא מלשון חיבור כמ"ש וילוו עליך וישרתוך וכן ו' רומז ג"כ ענין חבור כמ"ש בלקוטי ש"ס:

דרך חוקיך [אות תקה]

ן:

שלא יהי' לשבט לוי חלק ונחלה בארץ שנאמר ונחלה לא יהיה לו בקרב אחיו. בחינוך כ' כדי שיהי' עסק השבט הזה בעבודת ה' לבד ולא יצטרכו לעבוד האדמה ושאר השבטים יקחו להם חלקם מבלי שיצטרכו ליגיעה וטרחה ע"כ ונרמז מ"ז באות ן' פשוטה הרומז בינה כמ"ש בפרד"ס והוא עולם המנוחה וחירות מבלי טרחה ועבודה וכן מנוחה בבינה כמ"ש בפרד"ס. והנה הלוי הוא בסוד הבינה כטעם ועבד הלוי הו"א לכן אין לו חלק בנחלה שהוא בחי' מלכות בסוד ונתן ארצם לנחלה ובזוהר חקת כ' נחלה רומז על ישראל משא"כ לוים הם למעלה בעולם המנוחה בסוד הבינה ונרמז בנון מן יארכון הרומז עולם ארוך שהוא עוה"ב בינה ושם המנוחה והחירות:

ימיך:

דרך חוקיך [אות תקו]

י:

לתת לכהן זרוע ולחיים וקבה שנאמר ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקבה. בחי' ארז"ל בזכות פינחס שקנא לאלקיו ולקח רומח בידו זכו בניו לזרוע. והלחיים על שהתפלל על ישראל והקבה נגד האשה אל קבתה עכ"ד. ונרמז מ"ז באות י' עפמ"ש זוה"ק פנחס רט"ו ובגין דפינחס קנא על ברית אתרשים בשמו אות י' נמצא דע"י יוד דפנחס זכו הכהנים להמתנות האלו ונרמז י' מד"מ יו"ד וי"ו דל"ת עם ט' אותיות וג' כוללים גי' זרו"ע לחיי"ם

קב"ה. והרמב"ם כ' ג' אברים ההם הם ראשים כי זרוע ראשית האברים המשתרגים מהגוף הקבה ראשית המעיים הלחיים ראשית הגוף. וכ' הרדב"ז שהוא עד"ש שיש חזרה בבהמות]גלגול[ונזדמנה לפני ישראל לשחיטה להעלותה לבחי' מדבר וצוה הקב"ה לתת לכהן האברים אשר בהם תלוי העון לתקן אותם ע"י כהן איש החסד כי הזרוע כלי המעשה והלחיים כלי הדבור והקבה כלי הולדה להמשיך עליהם מימי החסד ולטהרם מטומאתם הראשונה עכ"ד. ונרמז מ"ש הרמב"ם דהאברים ההם הם ראשים באות י' שהוא ראשית חכמה י' ע"ש המחשבה נאמרה שהוא ראשית וכן י' הוא ראשית המכתב כמ"ש בברכ"ע. ובאוצה"ח כ' עיין לק"ת מ"ז הנה הכהן הוא חסד זרוע ימין לכן מתנות הזרוע בימין וכ"ז בסוד שם מ"ב כי שם אב"ג ית"ץ הוא בחסד מספר שאר"ה סוד המזונות וז"ס ונת"ן לכהן אב"ג ית"ץ גי' ונת"ן. וכן נרמז מ"ז במספר תק"ו מן תרי"ג ענין אב"ג ית"ץ ונת"ן. גם הזר"ע והלחיי"ם והקב"ה עם ג"כ עולה אב"ג ית"ץ עם ו' אותיות עכ"ד הק'. ויש לרמוז באות י' שהוא חסד הראשון כמ"ש לק"ת לך וכן אב"ג ית"ץ הוא חסד הראשון בשם מ"ב כנודע ונרמז עוד הזרו"ע והלחיים והקב"ה גי' ה"פ חס"ד א"ל שהם ה"ח גם גי' תפלה ע"ש ויעמוד פנחס ויפלל כמש"ל:

דרך חוקיך [אות תקז]

מ:

להפריש תרומה גדולה ולתנה לכהן שנאמר ראשית דגנך תירשך ויצהרך תתן לו. בחי' לפי שדגן תירש ויצהר עיקר מחייתן של בריות והעולם כלו של הקב"ה ע"כ ראוי לאדם לזכור את בוראו על הברכה אשר ברכו ויפריש מנה לשמו ויתן למשרתיו הכהנים כו' טרם יהנו ממנו עכ"ד. וכ' הרדב"ז והתורה ירדה לסוף דעתו ש"א כי הנותן בעין יפה נותן כו' ואין דרך הכתוב ליתן לשעורים והניח הדבר לפי דעת התורם ומה"ת חטה א' פוטר כל הכרי עכ"ל. ונרמז מ"ז באות מ לפי המבואר בתיקון י"ז ובגין דא שיעור תרומה תרי ממאה כו' ודא היא תורה מ עכ"ל וברע"מ קרח קע"ט וכמה תרומות אינון אית תרומה דמדאורייתא תורה מ ואיהו תרומה תורה דאתייהבית במ' יום ע"כ. וי"ל לכן ארז"ל עין יפה תורם אחד מן מ' שכן עין יפה הוא טוב עין אשר הוא יברך והוא חפץ בברכה אשר ברכו ה' לתת לכהנים המברכים קהל ה' בברכת כהנים המשולשת בתור"ה מ גי' כ"ה תברכ"ו:

דרך חוקיך [אות תקח]

י:
לתת לכהנים ראשית הגז שנאמר וראשית גז צאנך תתן לו. בחי' כדי לתת לעובדי ה' די ספוקם לחם ויין מתרומות ובשר מקדשים ומלבושים מגז צאנו ע"כ וכ' הרדב"ז כי הצמר רומז ברחמים כד"א ושער ראשו כעמר נקי לכן צריך ליתן ראשית הגז לכהן לעורר הרחמים עכ"ד ויש לרמוז מ"ז באות י' הרומז י' ספירות במספר ג"ז עד"ש בע"ח היכל אבי"ע שער המקיפין פ"ב ותו"ד הק' שמן ג' הנקרא בינה יוצא אור מקיף אל כל ז"ת וזהו ג"ז ע"ש. והנה המקיף הוא סוד מלבוש שהוא ניתן לכהן על מלבוש כנ"ל וכן י' חכמה הוא ראשית לכל וראשית ג"ר וז"ס תחתונות שהם ג"ז כזה חב"ד חגתנהי"ם וכן י' רומז בחי' חיה שהוא סוד המקיף כנודע וניתן לכהן למלבוש ומקיף. ובעי"מ כ' לפי שהכהנים נבחרו לכפר עון שה פזורה ישראל לכן יתנו להם ראשית הגז ע"כ ונרמז ג"כ בי' שכינה הק' מדה י' שה פזורה ישראל:

דרך חוקיך [אות תקט]

ך:
שיתחלקו הכהנים והלוים בעבודתם למשמרתם כמו שתקנו האבות הראשונים רק במועדים יהיו כולם בשוה שנאמר חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות. כן תכונת מצוה זו בסה"מ להרמב"ם והרמב"ן משיג וכ' דעיקר מ"ז שיעשו ברגלים בשוה. ועיין במגלת אסתר שם שהוכיח כהרמב"ם וכ"כ בחינוך בצורת מ"ז ובספר מצות ה' במחכ"ת טעה שכתב בפנים החבור שבו מ"ע שיהיו כל המשמרות שוות ברגלים כו' וכ' בצדו שהוא דעת הרמב"ם והרמב"ן משיג ע"ז ונהפוך הוא דהרמב"ן כ' כן ובסה"מ להרמב"ם כ' המצוה שיתחלקו הכהנים והלוים למשמרתם בכל השנה וכן הוא בחינוך ובשל"ה לשיטת הרמב"ם הנה בחינוך כ' טמ"ז שכל המלאכות המוטלת על מספר אנשים נעשים כראוי אבל המוטל על הרבים יתרשלו בעבודתם. אבל ברגל מפני השמחה נצטוו להיות הכל בשוה עכ"ד. והנה ענין הזה לעשות גבול וצמצום לעבודה בל יקרב מי שירצה אל העבודה רק אנשים ידועים המוגבלים לזה ונרמז באות ך הרומז צמצום כמ"ש במאו"א דלכן באו אותיות מנצפ"ך בסוף התיבה כדרך השומרים העומדים בסוף הגבול בל יקרב שם איש רק הצריך להיות שם וכ"כ בזו"ח מנצפ"ך נקרא משרי"ם והם אותיות שמרי"ם ובפרט ך' שהוא סוף מנצפ"ך וסוף אותיות מל"ך הרומז על השומרי' העומדים בסוף בעבודת המלך אבל ברגל שאז נתפשטה הארה גדולה למטה כמו שנרמז ברגל הך'

כמש"ל מצוה תפ"ח במצות ראי' לכן יהי' אז התפשטות שיהי' בלי צמצום ושמירה רק הכל יהי' בשוה ושרת בכל אות נפשו כנרמז ג"כ באות ך פשוטה התפשטות הארת הכתר עד אין סוף או"ר הוי"ה גי' רגל כמש"ל:

על:

דרך חוקיך [אות תקי]

ע:

שלא לקסום שנאמר לא ימצא בך כו' קוסם קסמים. וענינו שמכה במטה על הארץ הכאות רבות וזועק זעקות משונות ועוזב מחשבתו ומביט לארץ זמן ארוך עד שנעשה כמו חולי נופל ומגיד עתידות רמב"ם. בחי' כ' טמ"ז לפי שכל ענינים האלו מטעים ההמון כו' שכל הפעולות סיבתם המזלות והכחות וח"ו יאמרו כי עזב ה' את הארץ כו' והוסיף מהר"ם הבבלי בזה אלא ידעו שיש כח ביד הצדיק לשנות המזל בזכותו לכן נקראו בשם ישראל פי' שר ואדון בשרי מעלה הנק' אלהים לכן אין ראוי לשאול בלתי לה' לבדו המשנה סדר מערכות שמים ע"י חסידיו ואליהו ויהושע חזקי' וגדעון יוכיחו עכ"ד ונרמז מ"ז באות ע הרומז השגחה עליונה בעינ"א פקיחא הנה עי"ן ה' אל יראיו לעשות כרצונם וחפצם בעולם לשנות הטבעים כמו שנעשו כמה ניסים גדולים על ידי הצדיקים שהם עיני העדה בהשגחת הש"י עליהם לכן אסור לקסום ולהסיר השגחה עליונה ח"ו. ויל"ע עד"ש בזהר בלק דף רי"א קסם הוא עמל. וי"ל באות ע שבו ב' ענפין שהם ב' עייניו כמ"ש ברז"מ וב"פ ע' גי' עמ"ל ועוד נרמז קס"ם עמ"ל אותיות ס"ם עמל"ק דהנה כ' בתיקונים תיקון כ"א עמ"ל לקביל סמא"ל שהוא שרו של עשו דהוא עמלק ונרמז בע' הרומז עש"ו כמ"ש באודר"ע והוא ס"ם עמל"ק אותיות עמ"ל קס"ם והש"י הרחיק אותנו מזה כי לא באלה חלק יעקב ע' נפש לבית יעקב ולא קס"ם בישראל ולא ראה עמ"ל בישראל:

דרך חוקיך [אות תקיא]

ל:

שלא לכשף שנאמר לא ימצא בך כו' מנחש ומכשף. בחי' כישוף ענינו ידוע והכלל שיעשו ב"א תחבולות במיני עשבים ואבנים כו' ומהם שיכוונו המעשים בעתים ידועים ואין ראוי לעם ה' מחזיקי דת אמת לתת מחשבה בכיעורין רק בעבודתו ית' כי הוא ישלים כל חפץ לטוב בחסותם בו עכת"ד. והרדב"ז כ' למה נק' שמם כשפים שמכחישים פמליא ש"מ והוא אבי אבות לכל העבירות וידוע שיש י' כתרין תתאין וע"י השבעות בכתרין

הנ"ל כופין השדים לעשות פעולתם ושאלתם ודע שיש אוב וידעוני מנחש וקוסם ומעונן וחובר חבר ודורש אל המתים ושואל אוב וידעוני ומכשף וכולם משמץ ע"ז אלא שעל מכשף ומעשה אוב וידעוני חייב מיתה שהם כאבות לכל השאר וקרוב אלי שהעשרה מעשים הנ"ל הם מיוד כתרין תתאין וכשם שבקדושה יש ג"ר וזי"ב כן להבדיל בקליפה והשלשה הנ"ל הם בג"ר לכן חייב עליהם מיתה וז' אחרונות הם רק בלאו שהם תולדות עכ"ד. ונרמז באות ל הרומז מלך גדול גבוה מעל גבוהים וגבוה עליהם כמ"ש בתמונה וזה הנרמז שאסור לסור מן אמונתו והשגחתו כי אין עוד מלבדו ואפי' כשפים וכן נרמז למ"ד גי' ע"ד ועה"כ בטחו"ן בטחו בה' עדי ע"ד ורומז שאין לבטוח ח"ו בדבר היוצא מרצונו ית"ש בלתי בה' לבדו. ושמעתי מן שארי הרב הגדול מו"ה ארי' ליבוש הורוויץ ז"ל בעהמ"ח ס' אוריין תליתאי במאמר רז"ל חולין ח' אין עוד מלבדו אר"ח ואפי' כשפים ההוא אתתא דהוי מהדרא כו' שרצתה לכשף את ר"ח ואמר לה לא מסתייע מילתך אין עוד מלבדו כתיב והאמר ר"י למה נק' כשפים שמכחישים כו' ומשני שאני ר"ח דנפיש זכותי' וקשה דזה יונח לומר על ההוא מעשה אבל ר"ח אמר זה סתם מימרא אין ע"מ אפי' כשפים נגד כל העולם. ותירץ דבאמת גם הסט"א כולם חיים מחיות הבורא ב"ה כטעם ואתה מחי' את כולם רק הקב"ה ברא אותם להיות רצועא בישא כו' וז"ש ר"ח אין ע"מ ר"ל שאין להם חיות בפ"ע ח"ו רק כל חיותם מן הקדושה וע"י חיות זה הם מזיקים למי שראוי ח"ו ולולי חיות הזה אין להם כח לכן לא קשה מזה על מימרא דר"י שאמר שמכחישים פש"מ כי אף שמכחישים ברצונם פש"מ מ"מ אין עוד מלבדו כי כל חיותם הוא ממנו ית"ש והם נבראו לכך אך הם ברצונם מכחישים לפעמים ג"כ ר"ל שנראה כמו שמכחישים כי עושים כחפצם שגם זה הי' ברצונו ית"ש שיהיו רצועא בישא אבל על עובדא דר"ח מקשו שפיר דהאיך סיכן עצמו בזה כי אולי יעשו כרצונם וע"ז תירץ שאני ר"ח דנפיש זכותי' וע"ז לא ניתן להם כח כלל ודפח"ח. והנה עשר אזהרות של עניני כשוף שהם בפ' קדושים א) לא תנחשו ב) לא תעוננו. ג) אל תפנו אל האובות ד) ואל הידעונים ובפ' שופטים ה) לא ימצא בך קסמים ו) מכשף ז) חובר חבר ח) שואל אוב ט) שואל ידעוני י) דורש אל המתים. הנה הם חרותים בשני לוחות על אותיות ילהי על האדם גי' ר"ה במספר ד' מלכיות בב"ל מד"י יו"ן אדו"ם ועד"ש כי הגוים האלה אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו כו' וידוע כי ד' מלכיות הם ניגוד לד"א הוי"ה ב"ה וזה שארז"ל שמכחישין פמליא ש"מ כביכול ואנחנו הדבקים בה"א חלקנו בחיים ד"א הויה ב"ה א"ל ח"י וקי"ם גי' ג"כ ר"ה ה"ר הקודש:

האדמה:

דרך חוקיך [אות תקיב]

ה:

שלא להיות חובר חבר שנאמר לא ימצא בך כו' וחובר חבר. בחי' כתב כי מסגולת דבור האדם בטבע להתנועע ע"י ברואי מעלה ומטה וכוחות התחתונים אך הש"י אסר לעמו לעשות דברים היוצאים מגדר הטבעי כי הוא כפירה בהנהגתו עולמו בתכלית הטוב עכ"ד וכ' הרדב"ז שכל מין מצומח וחי יש לו מזל ושר למעלה שהוא יודע כח השם של ההשבעה נמצא זה משתמש בשמות היפוך כוונת ה' ואין ראוי לבטוח אלא בה' לבד נוסף ע"ז יש בו שמץ ע"ז עכ"ד. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שחבר הוא לאיש משחית שמתחברים עם הנחשים ועקרבים וזה משמץ ע"ז ואם דברים רקים של טומאה חושבים הריקים שמועיל ק"ו דבר קדושה הנאמרים בדמע וצום וכ"ש כשהם רבים בהתחברם להתפלל אל ה' יציל ויגין מצרות הגלות עכ"ד. ויש לרמוז באות ה' שהיא בקדושה בסוד החבור תמיד היינו למעלה באותיות י"ה הוא בסוד תרין ריעין דלא מתפרשין לעולם יוד בהא ה' ביוד וגם למטה באותיות ו"ה זאת כל עבודתינו לחברה בסוד יחוד קובה"ו והחובר חבר בקליפה לעשות שם בחי' החבור בזה גורם ח"ו הפירוד בקדושה. והנה סוד חבר לאיש משחית י"ל כי משחית הוא בינה דקליפה כנרמז בכוונת פסוק והוא רחום יכפר עון כו'. שד"ק עון משחית אף חמה הם נגד מרכבה הטמאה חכמה בינה תו"מ דקליפה הרי משחית נגד בינה דקליפה ועושה שם חיבור ובזה גורם ח"ו פירוד ה ראשונה בינה דקדושה מן חכמה י' ומכ"ש שמפריד ה אחרונה מן ו' ונרמז חב"ר חב"ר גי' ז"ה זא"ת יעקב רחל שהם חברי"ם בקדושה וע"י שהוא חובר בקליפה מפריד בין ז"ה זא"ת ופוגם באות ה שמפרידה מהבנין ו"ק. ותו"ד אוצה"ח שגורם לחבר הקליפה המרשעת שדרכה לילך ביחודא בפרודא ופוגם במלכות ה' אחרונה חבר טוב חבר אני לכל אשר יראוך עכ"ד הק':

דרך חוקיך [אות תקיג]

א:

שלא לשאול באוב שנאמר לא ימצא בך כו' ושואל אוב. וכ' בחי' וברדב"ז הטעם דהיא כפירה ח"ו ושמץ ע"ז ונרמז באות א הרומז א' עולם ורומז אמונה ורומז אחד כמ"ש באודר"ע הרי נרמז אמונה באלוף אחד ומשום זה אסור לדרוש באובות. ועוי"ל עפמ"ש במאורי אור או"ב רומז אבא דקליפה וזה נרמז באות א חכמה אבא דקדושה כביכול המבטל כחות החיצונים שהם בטלים ומבוטלים ונופלים לנוק' דתהו"ר ונרמז בא' מן

האדמה כי אוב הוא המעלה המת מן האדמה בכח הטומאה ע"י הבלא דגרמי אשר באדמה:

דרך חוקיך [אות תקיד]

ד:
שלא לשאול בידעוני שנאמר לא ימצא בך כו' וידעוני. ענינו נתבאר במצוה רנ"ז ומהר"ם כ' שמשים עצם חיה ששמו ידוע לתוך פיו ומתלבש במתים איידי דשכיחי שם טומאה טפי ומודיע הדברים לאחרים עכ"ד וזהו שכתוב וכי יאמרו אליכם דרשו אל האובות ואל הידעונים כו' בעד החיים אל המתים כי כל כוחם הוא מן המתים. ונרמז באות ד הרומז אל בחי' מת שהוא ד"ל ור"ש והדורש והשואל בידעוני נעשה ג"כ דל ותחת אשר הי' לו לבטוח באלקים חיים הלא עם אל אלהיו ידרוש]ישעי' ח'{ כנרמז באות ד דלו עיני למרום. והוא לא כן עשה רק שאל בידעונים נעשה דל ורש בחי' ד מן האדמ"ה:

דרך חוקיך [אות תקטו]

מ:
שלא לדרוש אל המתים שנאמר לא ימצא בך כו' ודורש אל המתים וענינו שמרעיב א"ע ולן בביה"ק והמתים מודיעים לו בחלום איזה ענינים. וכ' בחי' דזה ג"כ מענין כשפים וע"ז ע"כ. והנה כישוף הוא משורש נחש כנודע ונרמז באות מ עד"ש בזו"ח איכה שהמתין הנחש עד שאמרה חוה מפרי עץ הגן ולקח מ' של מפרי וחיברו אל ו"ת של ותר"א ותק"ח ותאכ"ל ותת"ן ונעשה מו"ת ב"מ בכל ד' רוחות הרי דע"י מ' נעשה מו"ת והדורש אל המתים מעורר מ זו שהוא מדרגא דנח"ש ואנחנו הדבקים באלקים חיים חלילה לנו לדרוש בזה רק לעורר מ' דאמ"ש שהוא חכמה המחי' בעלי' ונרמז ג"כ במ' מן האדמ"ה הרומז על מתים שוכני אדמה:

דרך חוקיך [אות תקטז]

ה:
לשמוע לנביא אמת שנאמר נביא מקרבך מאחיך כמוני יקים לך ה"א אליו תשמעון. בחי' כ' כי הנבואה באה מן מעיין האמת ואין ידועה אמיתית בעולם כנבואה עכ"ד וכ' הרמב"ן אומרו מקרבך שאין הנבואה שורה אלא בארץ ישראל שנאמר משא גיא חזיון וטעם מאחיך כי הש"י נתן לך מעלה על כל העמים ולא יתן רוח כ"א עליכם והרדב"ז כ' הנבואה באה מצד הקדושה וזה שאינו שומע לנביא כאלו נשמתו חצובה מכוחות

שמאליות כנשמת הגוים ואין לו חלק בקדושה עכ"ד: ונרמז מ"ז באות ה שהיא מלכות שמים ועד"ש בס' גלגולים נביאות הנביא במלכות שמשם הנבואה באה מלמעלה עכ"ל וז"ל פרד"ס נבואה נקרא המלכות ע"י השפעת הנביאים שהם נצח והוד הם הנביאים והיא הנבואה וע"י הנביא מתנבא מתוך המלכות ומבחי' זו נקרא נבואה עכ"ד הרי הנבואה מתנבא מן ה מלכות שמים. וע' שער היהודים פ"ג, וכן נרמז מ"ש הרדב"ז מי שאינו שומע לנביא נשמתו מחלק הגוים כי ה רומז כנס"י סוד השכינה. ונרמז מ"ש הרמב"ן דאין הנבואה שורה רק בא"י באות ה מן האדמ"ה אשר הויה אלקיך נתן לך שהוא א"י:
אשר:

דרך חוקיך [אות תקיז]

א:
שלא להתנבאות שקר בשם ה' ושלא להתנבאות במה שנאמר לזולתו שנא' אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי אשר לא צויתיו לדבר כו'. בחי' כ' לפי שיש בזה חורבן גדול באמונתינו כי עי"ז יוציאו לעז על אמיתת הנבואה ואם יאמר מה שנצטוה לאחר ונראה שדבריו מתקיימים נחזיקנו לנביא אמת וקדוש ונקח ראי' ממנו לכל אשר יאמר ואולי אינו ראוי לסמוך עליו עכ"ד. ונרמז בא הרומז אמ"ת כמ"ש באודר"ע אלף אמת למוד פיך וכן רומז אמונה אלף ר"ת "אמונתי "לישראל "פקדתי והנביא שקר פוגם בחותם אמת של הקב"ה ומחליפו בשקר ומהרס האמונה ונרמז וידב"ר "ה' א"ל מש"ה לאמ"ר גי' חות"ם אמ"ת וזהו כלל גדול בכל התורה וכל המצות שהם חותם אמת. לכן הנבואה האמיתית הוא חותם אמת ולהיפוך נביא שקר מקלקל החותם. וענין השני הנ"ל שמתנבא מה שנאמר לזולתו הוא עוד גרע מראשונה שהוא רק שקר לבד ובענין השני עושה מן אמת שקר כי הנבואה בעצמה הוא אמת שנאמרה לנביא אחר והוא מהפך האמת לשקר ואומר שנאמר לו ונרמז באות א הרומז אמת כנ"ל. והנה א הוא שוה לכל הצדדים אף אם יהפכה נשארת בצורת א כן ירמוז על אמ"ת שיהי' אמת לכל הצדדים ולא יתהפך באיזה צד לשקר ודו"ק. ותו"ד אוצה"ח נביא שקר פוגם בא' אמ"ת סוד אלף עשית פל"א]זהר בלק קצ"ג{ כסויא ולבושא בסוד א' אלף אלף למד פא גי' חשמל מלבו"ש ומתלבש בדם עכור נדה שקר ומתלבש בא' ארור של יצה"ר ונביא אמת ממשיך רוח טהרה ממקור עליון אלף יחיד ומיוחד עכ"ד הק':

דרך חוקיך [אות תקיח]

ש:
שלא להתנבאות בשם ע"ז שנאמר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים כו'. בחי' כ' ככל עניני ע"ז, ומהר"ם כ' טמ"ז שלא להניח באר מים חיים לחצוב להם בורות נשברים שמתחלה יגיד להם האסור אסור ולמותר מותר ולבסוף יתיר האסור ויאסור המותר ולבסוף יפתה לע"ז עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ש שהוא ש דשקר שורש נחש הכפר הראשון וכן ש גי' כפ"ר והנה ש מאתוון דקשוט המצטרף לשקר ע"ז לכן אף אם כיון ההלכה לאמתה של תורה מ"מ גוף ע"ז הוא שק"ר שין דשק"ר ונח"ש ונרמז עוד ש גי' צי"ר ולהיפוך הוא יצ"ר כי בקדושה הוא ציר הדלת רושם האבות המתייחדים במלכות שהיא דל"ת ד עיין שער הירח ועיין לקוטי שמואל בסוד נהפכו עלי' צירי"ה כי בסט"א נעשה יצ"ר היפוך צי"ר. והנה בקדושה הוא רומז באר חפרוה שרים האבות הנרמז בג' קוין דשין והם חופרים באר מים חיים ובע"ז סוד בור צרה נכרי' בורות נשברים בסוד יצ"ר המפתה לע"ז ובזה תבין כל מאמר מהר"ם הקדוש שכ' שלא להניח באר מים חיים לחצוב להם בורות כו' אך ידבק בש' צי"ר הדלת ש דאבות החופרים בא"ר חיי"ם:

דרך חוקיך [אות תקיט]

ר:
שלא לירא מלהרוג נביא שקר שנאמר לא תגור ממנו. בחינוך כ' לפי שגרם הירוס האמונה. ומהר"ם כ' לפי שכיון להכשיל בערמה ע"כ. ונרמז באות ר לטעם החינוך רומז ר' אל אחר כמ"ש בתיקונים והוא גרם ר דשק"ר לשקר בשמא דמארי' ור' הוא מאתוון דזיופא לכן עלינו לבער הרשעה מקרבינו לעשותו ריש וקלון ולטעם מהר"ם הנ"ל שכתב כיון להכשיל בערמה י"ל דבנחש נאמר והנחש הי' ערו"ם והוא נתכוון להכשיל לאדם וחוה ולכל הדורות הבאים בערמתו כנרמז ר"ת נח"ש "נביאיך "חזו "שוא שהוא משורש נחש שהזיד לדבר בשם אלקים אמת נביאות שקר לכן באה המצוה להרגו עד"ש טוב שבנחשים רצוץ את מוחו כמ"ש בתורה הוא ישופך רא"ש וזהו נרמז באות ר הרומז רא"ש כמ"ש באודר"ע אין ר' אלא ראש:
יהוד:

דרך חוקיך [אות תקך]

י:

להכין ערי מקלט בא"י שנאמר שלש ערים תבדיל לך. בשל"ה תוכן דה"ק דההורג בשוגג אין לו דמים כי האלקים אנה לידו דהיינו מדה"ד של מעלה מ"מ מגלגלין חוב ע"י חייב וצריך להיות גולה למקום הדין דהיינו מחנה לויה כי הלוים מצד הגבורה וישב שם עד מות כה"ג כי הגוף הנהרג הנשמה מסתלקת ממנו והיא הולכות ונדה ממנו שנתפרדה קודם הזמן ועד מות הכה"ג שנשמתו הולכות למעלה גם היא הולכות למעלה עכ"ד. וי"ל בכוונתו כיון שעשה במה"ד לכן יהי' נד למקום הדין וגם כיון שנשמת הנהרג נדה במדה"ד גם הוא יהי' נודד למקום מדה"ד מחנה לוי'. אך יען דכה"ג הוא בחי' חכמה שהוא המברר הברורין כטעם כלם בחכמה עשית לכך מעלה עם נשמתו גם נשמת הנהרג במדה"ר ואז תשוב הנשמה למקומה לכן גם הרוצח ישוב אז למקומו בעוה"ז ויש לרמוז באות י' משם הוי"ה ב"ה הכולל כל הוי"ה שהוא חיות כל העולמות ונרמז באות י' שרומז מחשבה כמ"ש רש"י ז"ל יוד ע"ש המחשבה נאמרה והוא לא עשה במחשבה לכן ינצל לחיים כנרמז י' חכמה המחי' בעלי' וכן י' רומז כה"ג שהוא בחי' אבא שהוא נשמה לנשמה המברר כל הנשמות שבדורו לכן הוא מעלה נשמת הנהרג עמו וכנ"ל וזה נרמז ביוד מן למען יארכון ימיך על האדמה אשר י"י אלקיך נתן לך ורומז לערי מקלט אשר י"א נתן למכה בשגגה כמ"ש שלש ערים תבדיל לך. ויש לרמוז ג' ער"י מקל"ט גי' נתי"ב והוא נתיב לא ידעו עיט יסוד דאבא לכן ישב שם עד מות כה"ג יסוד דאבא ונרמז ביוד חכמה סוד נתיבות חכמה המחיה להנצל שם לחיים:

דרך חוקיך [אות תקכא]

ה:

שלא לרחם על הרוצח או על המחסר אבר מחברו רק לבער דם נקי כדת שנאמר לא תחוס עינך עליו. בחי' כ' כ"א לא נבער הדם איש את רעהו חיים בלעו, עכ"ד. ובס' הק' דרך פקודיך כי ההורג עבדי המלך ומונע מלהוליד עוד עבדים נקרא שופך דמים תרתי משמע דמו ודם זרעותיו והנשמה אין לה מנוחה בצאתה קודם זמנה וההכרח שגם דמו ישפך כמ"ש ולארץ לא יכופר כ"א בדם שופכו והדם הוא הנפש חיות האדם עכ"ד. וי"ל מ"ז בה ראשונה דשם הוי"ה ב"ה שממנה דינים מתערין אף שעוז וחדוה במקומו ושם אין דין מ"מ דינים מתערין מינה להנהגת העולם שהם ימי הבנין שלה ואף שהיא אמא המרחמת ביותר מ"מ זה תכלית הרחמנות כדי שיהי' קיום וישוב עולם שאם לאו איש את רעהו חיים בלעו וגם הוא תכלית הרחמנות על נפש הנהרג כנ"ל וגם ההורג יהי' לו כפרה לעוה"ב אחר שנעשה בו משפט התורה שכל נתיבותי' שלום:

דרך חוקיך [אות תקכב]

ו:

שלא ישיג גבול רעהו שנאמר לא תסיג גבול רעך אשר גבלו ראשונים. בחינוך כלל הדברים שהוא גזל. ומהר"ם כ' טמ"ז דהמכחיש חידוש עולם מסיג גבולו של יוצר בראשית שחידשו והגבילו כרצונו אבות העולם הכריזו חידוש עולם שאל אביך ויגדך עכ"ד. וביאור דבריו הק' ל"ת גבול ריעך קאי על הקב"ה שהוא רעך וריע אביך אשר גבלו ראשונים הם האבות אשר השרישו אמונת חידוש עולם ונרמז גם בפשיטות מ"ז דהמשיג גבול רעהו כופר ומכחיש בחידוש עולם ע"י הש"י והוא הגביל ונתן לכ"א חלקו ונתן ארצם לנחלה על פי הגורל ועל פי רוה"ק לחלקה לי"ב שבטים שהם נגד י"ב גבולי אלכסון שהוא כללות העולם הנברא ברצונו ית"ש ע"י רצון הקדום בחידוש הבריאה וזהו אשר גבלו ראשונים הם י"ב גבולים שנבראו בששת ימי בראשית והמשיג גבול זה מכחיש חידוש הבריאה ורצון עליון ית"ש. ונרמז באות ו' הרומז ו"ק עולם. ובפרט ו' מן הוי"ה ב"ה הרומז ת"ת שבו ו"ק עולם וי"ב גבולים הנמשכים משם כמ"ש בפרד"ס ומל"ת זו הוא בא"י שהוא טבור העולם וכל הארצות נמשכים ממנה ובה סוד הגבולים שגבלו הראשונים כנ"ל משא"כ בשאר ארצות הוא רק גזל לבד ולא השגת גבול דמל"ת זו ויש לרמוז דהנה י"ב גבולי אלכסון שרשם מן ו"ק שהם מזרח מערב דרום צפון מעלה מטה כמ"ש בס' יצירה והו"ק הם סוד חג"ת נה"י שהם אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף וזהו אשר גבלו ראשונים. ויש לרמוז ל"א תס"ג גבו"ל רע"ך אש"ר גבל"ו עם ו' תיבות ועם י"ב גבולים אשר הגבילו גי' אלף שצ"ה במספר השוה אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף שהם ו' רועים של ו"ק ו' ימים כטעם אשר גבל ו' והם הו"ק של ז"א אות ו' מהוי"ה:

דרך חוקיך [אות תקכג]

ה:

שלא להקים שום ענין במשפט ע"י עד אחד כ"א לשבועה שנאמר לא יקום עד א' באיש לכל עון ולכל חטאת. בחינוך כ' משום דיצר לב אדם רע מנעוריו ולפעמים יעלה בלבבו טינא על חברו ויעיד עליו שקר ע"כ ראוי שלא לסמוך כ"א על שנים עכ"ד. ויש לרמוז מצוה זו בה' אחרונה דשם עיני העדה דינא דמלכותא בחי' צדק ומשפט וכמ"ש זוה"ק קדושים דף פ"ה ע"ב מאן איהו כורסיא דדינא אינון צדק ומשפט יחד ודא אתבסם בדא עש"ה. וי"ל דלכן בעינן ב' עדים נגד ב' בחי' צדק ומשפט וזהו בדיני ממונות אבל שבועה היא במלכות לבד לכן די בעד אחד. וי"ל עוד לרמוז ה בצורתה יש יה כי בזויות יש עוקץ

וציי"ר שהוא י' כמ"ש בסה"ק בצורת ה' וכן ה"י מלא יש י"ה ושם י"ה רומז ב' עדים כמ"ש בזוה"ק פקודי דף רכ"א אותיות יה הם תרין עדים שבהם קיום העולם עד"ש בי"ה ה' צור עולמים וכן שבטי י"ה עדות לישראל ויען כי כל מצוה מתרי"ג מקבלת אורה מאות א' מן עשה"ד כמ"ש בהקדמה לכן נרמז בה' הכוללת גם י' בצורה ובמילוי והם י"ה ב' עדים: אלהיך:

דרך חוקיך [אות תקכד]

א:

להשיב לעדים זוממין כאשר חשבו לעשות לזולתם שנאמר ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו. בחי' כ' כדי ליסר לאיש אשר מלאו לבו להעיד בדבר שא"י בו באמת והתורה האמינה לב' עדים כשרים אפי' יכחישום המרובים להיות המה בעלי דבר והראשונים עדים. ובעדים זוממין האחרונים מעידים עמנו הייתם חזרו הראשונים להיות בע"ד והאחרונים עדים עכ"ד. ויש לרמוז באות א חכמה הרומז מחשבה כי זוממין מלשון זממו אל תפק והוא ענין מחשבה ורצון והנה הם הפיקו זממם ומחשבתם הרעה לחייב הזכאי ולעשות מן שקר אמת ומן אמת שהוא תורת אמת עשו משפט שקר ופגמו באלף הרומז אלף עולם אמת ותורתו אלוף מלשון למוד תורה היא אמת והם גרמו להפוך אמת לשקר. והנה יש לתת טעם מדוע אם כבר נעשה מעשה על ידיהם אין חייבים רק דוקא על המחשבה לבד שנפסק הדין. כי אם כבר נעשה מעשה אסור להוציא לעז על משפטי ה' אמת כמ"ש בסה"ק דגל מ"א בשם הבעש"ט על מ"ש בזוה"ק ואלה המשפטים דא סדורא דגלגולא שאל יפלא בעיני האדם אם ידע בבירור שנתחייב שלא כדין כי הדין מרומה ולמה יצא זאת בדת אמת ע"י עדים שקרים כי בודאי בגלגול העבר נתחייב הוא לרעהו וכן י"ל בזוממין בדיני נפשות לכן אין להעניש העדים זוממין אם כבר נעשה הדין ע"פ הב"ד שנהרג כבר כיון שנתגלה שהי' האיש בן מות הוה כהורג את הטרפה. ובממון יש בהחזרה אבל בד"נ שכבר נעשה בודאי הי' ראוי לכך]ועיין בחינוך באריכות{ ומשפטי ה' אמת וצדק לכן עוברים רק על לא תענה משא"כ אם לא נעשה מעשה א"כ הועילו בדבורם ומחשבתם להפוך דת אמת לשקר שנפסק לשקר ע"י עדותם והפיקו זממם בזה לכן חייבים עונש כאשר זממו:

דרך חוקיך [אות תקכה]

ל:

שלא לירא במלחמה מפני המון גוים שנאמר ואל תערצון מפניהם. בחי' כ' לפי שיש לכ"א מישראל לשום על ה' מבטחו ולא ייירא על גופו במקום שיש כבוד הש"י עכ"ד. ונרמז באות למ"ד הרומז על בטחון כי למ"ד עה"כ גי' בטחו"ן וכטעם בטחו בהויה עדי ע"ד ונרמז המלמ"ד ידי לקרב אצבעותי למלחמה כי ה' אלהיכם ההולך עמכם הוא הנלחם בכם ונרמז ל רומז מלך גדול גבוה מעל גבוהים רם ה' ושפל יראה כמ"ש בתמונה באות ל וזה רומז אף שאנחנו מועטים ונדכאים בעינינו עם זאת אין לנו לפחוד מהמון עריצים ומשפעת קלגסים והגפת תריסין ונרמז באות ל מן אלהיך ההולך עמנו לתת אויבינו בידינו:

דרך חוקיך [אות תקכו]

ה:

למנות כהן משיח מלחמה שידבר אל העם שנאמר ונגש הכהן ודבר אל העם. בחי' כ' מפני שבמלחמה צריכין חיזוק וידוע שהאדם נשמע יותר אל הנכבד לכן צותה התורה למנות כהן שהוא נכבד ומובחר העם שידבר ויחזק ידי אדם עכ"ד וידוע שעיקר הדברים לעורר בתשובה כמשארז"ל הירא ורך הלבב מעבירות שבידו ונרמז באות ה הרומז תשובה כמ"ש בגמרא מ"ט תליא כרעא דה"א דאי הדר בי' יעול בהך וכן ה רומז לשכינה אשר עמנו מתהלך בקרב המחנה והיא ה אחרונה המשלמת גמול כמ"ש ה"א דרכך בראש לתת אויבינו לפנינו להשמידם במלחמה. והנה הכהן אומר להם ג' דברים מי האיש אשר בנה בית כו'. אשר נטע כרם. ארש אשה. והם נרמזים כולם בה' בית הוא במלכות ה כמ"ש בפרד"ס ביתו זו אשתו. כר"ם הוא ג"כ במלכות ה ע' מאו"א אשה ה תתאה הרי כולם נרמזים באות ה' ואח"כ אומר מי כו' הירא ורך הלבב שהוא מחמת עבירות שבידו וזה רומז תשובה וחרטה ונרמז באות ה הרומז תשובה הרי כל דברי כהן משיח נרמזים בה': וכן אומר להם שמע ישראל כו' וארז"ל שבזכות ק"ש כדאי הם להושיעם במלחמה ונרמז באות ה הרומז ה' חלוקי נחל שהם ה' קירטין שזרק דוד לגליות עיין זהר עקב דף רע"ב ובהם כבש המלחמה והרג הפלישתי שהם ה' אתוון שמע ישראל ה' אלהינו הויה:

דרך חוקיך [אות תקכז]

י:

לקרוא לשלום מתחלה כשעושין מלחמה א' מלחמות הרשות וא' מלחמות החוב שהם ז' אומות שנאמר כי תקרב אל עיר להלחם עליה וקראת עליה לשלום. בחי' כ' לפי שהרחמנות היא מדה טובה וראוי לנו להתנהג בה גם עם האויבים וגם כי יש תועלת למלכינו כי יהי' עבדים לעבדוהו גם יעלו מס ואם נמיתם יש בדבר השחתה עכ"ד. ונרמז זה באות יוד מלא עד"ש באודר"ע יוד אמרה שבי יודוך ה' כל מעשיך וכל באי עולם יודוך בכל יום וזה רומז מ"ז להתנהג בשלום וברחמים עם האויבים ועי"ז יודו כל באי עולם להשי"ת אשר לו חקים ומשפטים טובים וישרים להתנהג בטוב ובחסד כי לא כן מלכי עולם באם תמצא ידיהם בשונאיהם ישמידום לעפר וזהו נרמז בסמיכות טוב ה' לכל אף לאוה"ע השונאים ורחמיו ע"כ מעשיו לכן יודוך ה' כל מעשיך. והנה שלום הזה כולל ג' ענינים א' בתנאי שיקבלו ז' מצות בני נח וזהו טוב להם ולנשמתם כי יכנסו בזה תחת רשות הקדושה והב' שיעבדו בגופם לב"י וכמ"ש החינוך. והג' שיתנו מס לב"י ועי"ז יתעלה גופם וממונם לקדושה הרי השלום הזה כולל גוף נפש ממון וזהו הנרמז באות יו"ד י' רומז בחי' נשמה ו' רומז גופא ד שהוא בחי' תחתונה רומז ממון את כל היקום אשר ברגליהם לשעבדם לקדושה בגנ"מ:

דרך חוקיך [אות תקכח]

ך:

שלא להחיות נשמה מן ז' אומות אם לא יקבלו עליהם ז' מצות ב"נ ומס ועבדות שנאמר לא תחיה כל נשמה. בחי' כ' לפי שהשרישו כל עניני ע"ז בארץ עיין מצוה תכ"ו ונרמז באות ך הרומז כלה ונחרצה בגוים כמ"ש בהקדמת הזוה"ק באות כ' עוד נרמז בסוד ועתיק יומין על כורסיא לאכפי"א לכל חילא דלהון והנה ז' אומות הידועים הכנעני והחתי והאמרי החוי הפריזי הגרגשי והיבוסי הם נגד ז' ספירות דקליפה כנודע ואם יקבלו ז' מצות יכנסו תחת ז' מדות דקדושה ואם לאו המצוה לבערם מן העולם ונרמז ך פשוטה הוא ת"ק גי' ר"ת של ל"א תחיה כ"ל נשמ"ה פסוק מצוה זו:

נתן:

דרך חוקיך [אות תקכט]

נ:

שלא להשחית אילן מאכל שנאמר לא תשחית את עצה. בחי' טמ"ז ללמוד נפשותינו לאהוב הטוב ומתוך כך תדבק בנו הטובה ונרחיק מכל השחתה וזהו דרך החסידים

אוהבים השלום ושמחים בטוב הבריות ומקרבים אותם לתורה ולא יאבדו אפי' גרגר חרדל ויצר להם בכל השחתה ואם יוכלו יצילו בכל כחם עכ"ד. ובפרקי דר"א כשכורתין אילן עושה פירות בא"י נשמע קולו מסוף עולם ע"ס. והרמב"ן כ' טמ"ז כי האדם עץ השדה והוא כמו כי נפש הוא חובל ולדעת רז"ל אינו אסור רק שלא לצורך המצור ע"כ. ויש להתבונן בלשון החינוך דרך החסידים אוהבי שלום כו' ומקרבים לתורה ולא יאבדו כו' הנה מה שייכות בזה השלום לקרב לתורה הלא באילן אין שייך שלום לא תורה וה"ה בשאר חפצים אשר ג"כ בכלל מצוה זו דבל תשחית. וי"ל בזה עפמ"ש הבעש"ט הק' דבכל דבר שהאדם משתמש וכל הון ורכוש השייך לו יש בהם ניה"ק משורש נשמתו וכן כל מאכל שאוכל ושותה ונהנה ממנו הוא שייך להאדם הזה לברר משם ניה"ק הן מה שנפל ע"י שבירת הכלים הן מה שנפל בחטא אדה"ר וכן לפעמים יש בו איזה גלגול השייך להאדם לתקנו ולהעלותו וגם אף אם שייך לעכו"ם כעת מ"מ יבא לידי תיקון ע"י מה שמוכן לישראל לאכול ממנו או להשתמש לצורך ישראל והנה כל התיקונים והבירורים ע"י התורה הק' כי כל מה שבעולם נבראו ע"י אותיות התורה שהיתה כלי אומנתו של הקב"ה וכל מה שיאכל וישתה וישתמש על פי התורה ובפרט בדבר שצריך ברכה יהי' להם בזה תיקון ובירור והכל שב אל התורה כלי אומנתו לכן אסור להשחית כל דבר כי יגרום לו נפילה למטה ולא יתתקן לעולם ח"ו]וז"ש בחינוך ללמוד נפשותינו לאהוב הטוב{ כי הניה"ק נקרא טוב]ומתוך כך תדבק בנו הטובה{ היינו הניה"ק ידבקו בנו ויסייעו אותנו לעבודת הש"י לפעמים כנודע]וזה דרך החסידים אוהבים השלום ושמחים בטוב הבריות{ בריות נקראו כל הנבראים מן דצח"מ שיש בכולם ניה"ק וגלגולים והחסידים משתדלים להעלותם ולתקנם וזה שאמר ומקרבים אותם לתורה כי ע"י שמשתמשים בהם ונהנים מהם ע"פ התורה כנ"ל ממילא מתקרבים לשרשם שהוא התוה"ק לכן לא יאבדו אפי' גרגר חרדל ויצר לו בהשחתה. וזהו הנרמז באות נ' דאשרי הרומז נפילה ואפ"ה סמכן דוד כטעם סומך ה' לכל הנופלים להשתמש בהם ולהנות מהם בכוונה ובקדושה ע"פ התורה. ועי"ז יתוקן גם חלק נשמתו השייך להם ונרמז ג"כ באות נ כמ"ש באודר"ע נ רומז נשמה והמשחית שלא לצורך גורם נפילה וזה נרמז בנ מן אשר י"א נתן לך ור"ל שאסור להשחית כל אשר י"א נתן לך רק לתת סמיכה לכל הנופלים:

דרך חוקיך [אות תקל]

ת:

לערוף עגלה בנחל איתן על חלל שנמצא שנאמר כי ימצא חלל באדמה כו' נופל בשדה כו'. בחינוך כ' כדי שיתעורר לב בני אדם בראותם מעשה הגדול הזה שיקחו זקנים בהמה וילכו חוץ לעיר ולקול עריפתם יחרדו השומעים ותעיר מחשבות היודע בדבר להגיד בפני הזקנים ומתוך כך יבערו הרוצחים. ובילקוט חדש לאשר כי הנהרג לא נפיק נשמתו ע"י מה"מ כ"א ע"י הרוצח בלא זמנו ע"כ השטן מקטרג שגזלו אותו שהי' הוא ראוי לטול נשמתו ע"כ מפייסים אותו בעגלה ערופה עכ"ד. והרמב"ן כ' שהוא מענין קרבנות הנעשים בחוץ כמו שעיר המשתלח ופרה אדומה וכן עגלה ערופה מכלל החקים עכ"ד. והרקאנטי כ' ואתה תבער הדם הנקי ס"ת רימ"ה כי ע"י הרימה נודע הרוצח ומבערין אותו עכ"ד הק' ונרמז מ"ז באות ת תמות שהוא כדי לבער הרשעה מקרבינו ולהמית הרוצח ונרמז לעשות אות וסימן ע"י עגלה ערופה כדי שיודע הסימן מי הוא הרוצח כנרמז והתוית ת"ו ונרמז עגל"ה ערופ"ה עה"כ גי' תי"ו מלא ועם צורת ת שהוא נ"ד הוא גי' עש"ק להעלות נפש העשוק ביד הרוצח ואין לו מנחם ויתעלה הנפש למצוא מנוחה ע"י מ"ז:

דרך חוקיך [אות תקלא]

ן:

שלא יעבדו עבודת קרקע במקום שנערפה העגלה בנחל שנאמר אשר לא יעבד בה ולא יזרע. בחינוך כתב כדי לעורר המון עם על הדבר כאשר תוכיח מניעות העבודה שם ונשאר המקום חרוב לעולם ויניעו לבבם ע"ז להרחיק ענין רציחה עכ"ד. וכ' בציוני כי עי"ז יחזור בעל הקרקע בכל הצדדים להודיע ההורג כדי שלא תשם אדמתו ע"כ והנה כ"ז הוא כדי להמציא מנוחה נכונה לנפש הנהרג בלא זמנו שכתבו הסה"ק שאין לו מנוחה עד ימלאו שנותיו. אמנם ע"י מעשה זו וע"י שניתן מנוחה למקום שנהרג תבוא נייחא לנשמתו וע"י נחל איתן מעוררין מנחל עליון מסוד נצר חסד לאלפים לכפר על הדם כי נחל גי' ב"פ דם דמו ודם זרעותיו כמ"ש ונכפר להם הד"ם ונרמז באות ן' פשוטה רומז מנוחה עולם הבינה ורומז נשמה כמ"ש באודר"ע נ נר ה' נשמת אדם להמציא מנוחה לנשמה ע"י המנוחה מעבודת קרקע שקבלה דם הנהרג אשר פצתה את פיה כו' לכן לא יזרע לעשות פרי תנובה מדה כנ"מ ועי"ז יהי' נייחא להנרצח במקום הזה:

לך:

דרך חוקיך [אות תקלב]

ל:

לעשות לאשת יפת תאר במלחמה כמשפט התורה שנאמר וראית בשבי' אשת יפת תאר כו'. בחינוך כ' לפי שלא התירה התורה ית' אלא כנגד היצה"ר לכן סתם הכתוב דלת בפניו להבאישה בעיניו ולנוולה מרוב הבכי' וגידול ציפורנים והגילוח ראשה והכל להמאיסה עכ"ד. ומהר"ם כ' דהוא כדי לפייס יצרו, ובעיר מקלט הסביר הענין לפי כשיראה היצה"ר שהותרה יניחנו ולא יתגרה בו לכן מותר פ"א במלחמה ואח"כ יכניסנה לביתו ויעשה כמשפט לנוולה ואח"כ יגיירה. ונרמז מ"ז באות ל עד"ש בסי"צ המליך אות ל בתשמיש ונלע"ד לבאר עד"ש הראב"ד דהמרבה בתשמיש לתאוה כבהמה עליו הכ' אומר גם בלא דעת נפש לא טוב. והענין הוא כי זווג נק' דעת כמו והאדם יד"ע את חוה ויד"ע אלקנה וזהו כשהזווג בקדושה נשפע עליו מבחי' דעת המברר נשמות וכשהתשמיש הוא מצד יצה"ר לבד הוא בלי דעת הטוב והנה למ"ד הוא סוד הדעת כמ"ש באודר"ע למד לב מבין דעת וזהו המליך אות ל' בתשמיש באופן שיהי' על צד הקדושה בחי' הדעת שיהי' אדם ולא כבהמה וזהו הנרמז במ"ז שהתירה התורה כנגד יצה"ר כדי להמעיט התאוה ולכבוש היצה"ר שלא יתאוה ביותר. ועוי"ל עפמ"ש בלק"ת מה שהתירה התורה יפ"ת דבר מאוס לאנשי מלחמה ואף שהיו כולם צדיקים ותוה"ק כי כאשר יחשוק ליפ"ת אין זה כ"א שיש ניה"ק באשה זו הנוגע לשרשו לכן חושק בה לכן התירה התורה שיבא עליה וזהו רוחא דשדי בה בעת הזיוג ואפשר שיתגבר הטוב שבה וידחה הרע ויכנוס אל הקדושה עכ"ד הק', וע' באוה"ח. ולפ"ז מ"ז היא לברר הטוב מרע ולהוציא יקר מזולל ונרמז באות ל בחי' דעת המברר ומבדיל כי אם אין דעת הבדלה מנין ועיין ע"ח שער ק"נ בסוד והאדם יד"ע אשר אם נרצה לברר נשמות העשוקות שנפלו בקליפות נגה ששם טו"ר שצריך לזה בחי' זווג שהוא דעת הטוב. ועוי"ל ע"פ מה שאמרה ילתא לר"נ כל מה דאסר לן רחמנא שרי לן כוותי' כו' כותית ישרא לן יפת תאר וכ' מור"ש בח"א שם דמזה מוכח דכל המצות הם גזרת המלך דלא כנותנים טעמים למצות כמו בדם דאסור משום מיאוס וכן נדה וכותית וכדומה דאם כדבריהם אמאי שרא לן כוותי' הלא גם המה מאוסים א"ו דכל המצות הם גזרת המלך עכ"ד. וזה הנרמז מ"ז באות ל' כמ"ש באודר"ע ל' גבוה מכל אותיות א"ב והוא באמצע לרמוז מלך גדול יושב באמצע וממשלתו על כולם עכ"ד הרי ל רומז גזרת המלך על עמו כרצונו:

דרך חוקיך [אות תקלג]

ך:
שלא ימכור יפ"ת אחר שבעלה שנאמר ומכור לא תמכרנה. בחינוך כ' כדי ללמד לנפשותינו מידות טובות כי ממדות הנבלים למכור האשה אחר שבא עליה עכ"ד ונרמז באות ך פשוטה עד"ש הקדמונים באותיות מלך דהך' רומז שהקב"ה מנהיג מלכותו בתחתונים ומשגיח אף בשפלים לכן רומז לבל יצער הנדכאה הזאת ת"י ועוי"ל לפמש"ל בשם לק"ת הק' דענין יפ"ת להוציא הניה"ק משם שעי"ז יתגבר הטוב וידחה הרע ומטעם זה י"ל שאין מניחין אותה לעע"ז רק או שתתגייר או שתקבל ז' מצות ב"נ דכבר נכנסה תחת הקדושה ע"י ההוא רוחא דשדי בה ישראל ועשה אותה כלי כמש"ל. ונרמז באות כ הרומז כל"י כמ"ש בפרד"ס וז"ל כ הוא כלי המקבלת מה שניתן לה וזה כף א' עשרה זהב כמו כף העשוי לקבל כן כ זאת עשויה לקבל ממנה עכ"ל והנה גם יפ"ת נעשית לבעלה כלי לקבל היא ממנה הניה"ק והיא נעשית כלי לקבל ממנו כנרמז באות כ ב' הענינים יחד כמו שמדוקדק בלשון הפרד"ס הקדוש ומט"ז רומז מ"ז שאסור למכרה ח"ו לעבדות ולשפחות שהם בקליפות כי השתא מכורה כבר יוצאה ע"י שנעשית כלי אינו דין שלא תמכר עוד לקליפות ולהוריד הניה"ק עוד יותר:
לא:

דרך חוקיך [אות תקלד]

ל:
שלא יכבשנה לעבדות לעצמו אחר שבעלה שנאמר לא תתעמר בה תחת אשר עניתה. בחי' כ' טעם כמו במצוה הקודמות שרומז אכזריות לעבוד עם האשה שנבעלה לו וחשק בה קודם והש"י רוצה להנהיג אותנו במדות טובות מצד החמלה והחנינה ונרמז באות ל הרומז רם ה' ושפל יראה כמ"ש בתמונה מפני מה ל ראשו כפוף למטה כדי להשגיח בתחתונים כי לפי גדלו ענותנותו כי ה' שוכן את דכא ושפל רוח וכן ענין מ"ז דהיא הנכבשה במלחמה ועזבה אביה ואמה ונשבית לעם נכרי לכן צריך להתנהג עמה בחמלה ומכ"ש שאסור לענותה:

דרך חוקיך [אות תקלה]

א:

לתלות המגדף וכן לעובר ע"ז אחר הסקילה על עץ שנאמר ותלית אותו על עץ. בחי' כתב כדי להגביה הנדון ולפרסמו ברבים בראותם זקיפות העץ וקשירות הנדון עליו תכנס בלבבם יראה ופחד עכ"ד. ומהר"ם אמר בקדשו הוא עבד עץ ואבן עץ ואבן ידינוהו, הוא מאס בעץ החיים עץ יפרע ממנו, הוא מאס בתורה שנתנה בלוחות האבן, האבן יפרע ממנו עכ"ד. ונרמז באות א הרומז אלף עולם אלף אחד יחיד ומיוחד והוא פגם באחדותו ית"ש בע"ז וכן בחרפות וגדופים פגם בכבודו ית"ש וכן פגם באלף הרומז אמת אמונה כמ"ש באודר"ע לכן ידון בא' הרומז א ארור לפעמים ונרמז עוד ביותר כי תפס אומנתו של נחש הקדמוני שהי' מחרף ומגדף באמרו כי יודע אלקים כו' והייתם כאלקים כו' וכן הי' עובד ע"ז וגרם כפירה. והנה נענש מיד בא' ארור אתה מכל הבהמה וכן נענש בקומה שלו שנכפפה קומתו יען שנגע בכבוד א עולם מלא כל הארץ כבודו הנרמז באות א שעור קומה כביכול א צורת יו"י יפ"י ופ"ו יפ"י גי' רל"ו גדול אדונינו ור"ב כ"ח שיעור קומה כביכול לכן נכפפה קומתו לארץ וכן המגדף והעע"ז פגמו באלף עולם בבחי' קומתו כנ"ל לכך נענשו לתלות מלא קומתם על העץ ולבזות ולגדף מלא קומתם המוסרח על עץ גבוה כטעם החינוך ונרמז בפסוק וכי יהי' באיש חטא משפט מות היינו חטא של הנחש המחרף ועע"ז וגרם משפט מות לכל העולם והומת בסקילה באבן כדינו ותלית אותו על עץ היינו עץ הידוע שחטא הנחש בו מאז לכן גם עתה יענש בעץ ולכן יענש כמו כן באלף ארו"ר כנרמז בצורת א רור ואלף עצמה הרי ארור ועי"ז יתקדש ש"ש ברבים: תרצח:

דרך חוקיך [אות תקלו]

ת:

שלא להלין נבלת התלוי על העץ שנאמר לא תלין נבלתו על העץ. בחי' טמ"ז מבואר בתורה כי קללת אלקים תלוי שהאדם נברא בדמותו ובצלמו עכ"ד. ומהר"ם כ' שלא יתבזה אחרי שתבנית אבריו דומה לעניינים עליונים ובלילה נכנסו בו כחות הטומאה המתאוים להתלבש בצלם קדוש כדי להשלים צורתן שנבראו חסרי הגוף שקידש עליהם היום ולהכי צריכין שימור וכ"ז שלא נקבר אין מכניסים אותו למחיצתו של הקב"ה כו' והקב"ה מעכב שלא תקח הנשמה גוף אחר עד יקבר גוף הראשון דומיא מי שמתה אשתו שאינו נושא אחרת עדי תקבר אשתו לכן תיכף למיתה קבורה עכ"ד. וכ' הרדב"ז ודע שהיו קוברין הכלי עם הנהרג שנהרג בו וגם העץ שנתלה עליו כטעם ואת הבהמה תהרוגו ואף שהכלים הם דומם מ"מ שולט עליהם כח הרוצח הראשון לכן טעון קבורה וכ' ר' מנחם כי האדם דוגמת מרכבה עליונה ע"כ אסור לראות צורה עליונה בלי חיות ואסור

לבזותו אחר מותו עכ"ד. ונרמז ענין זה באות ת הרומז חות"ם כמ"ש בגמרא ובאודר"ע וכן צורתה נד ועם ת גי' חות"ם והוא הגוף שהוא חותם הנשמה שבתוכו והוא חותם המלך צלם אלהים כנ"ל בחינוך לכן אסור לבזות חותם הזה וכן רומז ת נ"ד בצורתה רומז שהנשמה נ"ד מבלי מצוא מנוחה עד שנקבר הגוף כמש"ל לכן לא תלין נבלתו וכן רומז אות ת רומז תמורה כמ"ש בתיקונים על התמורה תמורה זה שכינתא תתאה דהיא ת ע"כ ור"ל שקרוב לעולם התמורות וכן נרמז כי הנשמה הזו לא יהי' לו תמורה בגוף אחר עד שיקבר גוף הראשון ואז יהי' לו גאולה ותמורה בגופא אחרא ונרמז בת מן לא תרצח בל יגרום רציחה לנשמת הנפטר רק יהי' בסוד ת' תחי' לעוה"ב ובסוד ועפר אחר יקח על הגאולה ועל התמורה:

דרך חוקיך [אות תקלז]

ר:

לקבור הרוגי ב"ד בו ביום שנהרגו וכן מ"ע לקבור כל המתים ביום מותם שנאמר כי קבור תקברנו ביום ההוא. בזוה"ק אמור וכ"ז דגופא לא אתקבר נשמתא לא עיילית קמי' דקוב"ה ולא יהבין לנשמתא גופא אחרא עד דאתקבר קדמאה וכד אתפרשא נשמתא מגופא ובעי למיזל להההוא עלמא לא תיעול עד דיהבין לה גופא אחרא מנהירא ולבתר יכלא למיעל עכ"ד ובמצוה הקודמות נתבאר שבלילה שולטים כוחות החיצונים ותאבים לכנוס בגוף המת אך אם הלינו לכבודו מותר וכ' הרדב"ז משום שאין הכוחות הטומאה נזקקין לו עד שיושלם כבודו עכ"ד. והנה כל הטעמים הם משום רחמנות על נפשות ישראל וכן טעם הקבורה בעפר כדי שיתעכל הבשר מהרה ואז תשוב הרוח למקומו ואם לאו לא תשוב הרוח למקומו ונרמז זה באות ר הרומז רחמים כמ"ש באודר"ע שבאות ר נקרא הש"י רחום ועוד נרמז ר ר"ש הרומז על המת הנקרא ר"ש כנודע ומעתה רומז ר רחמי"ם על הר"ש המת ולא להיות לועג לר"ש. ועוד נרמז ר ראש לשון חשיבות וכבוד ורומז לכבד את הרש המת ולקברו ביום ההוא כי זהו כבודו בתחלה אך אם הלינו לכבודו מותר. ותו"ד אוצה"ח הקבורה הוא לעכל הזוהמא לצרור בצרור החיים בירושת הצדיקים בקבר וע' זו"ח שיר יסוד נוקבא דאתפרעת לנטלא בלא כסופא נשמתא לא סלקא מההוא עלמא עד דאתי מטרוניתא ואעלית לי' בהיכלא דמלכא ואתערותא דרחימא כנס"י לגבי דקוב"ה נשמתהון דצדיקייא מתערין לה צדיקים ירשו ארץ עכ"ד. ובס' התמונה ר דוגמת מערת המכפלה קבורת הנשמות לצרור החיים הרי ר רומז מצות קבורה:

דרך חוקיך [אות תקלח]

צ:
להשיב אבדה לישראל שנאמר השב תשיבם לאחיך. בחינוך כ' שיש בזה תועלת הכלל וישוב המדינה כי השכחה מצוי ובהשבת אבידה יהיו הכל נשמרים כאלו הם ת"י הבעלים עכ"ד וכן עולה דבריו עם משארז"ל המוציא מציאה לא ישבע מפני תיקון העולם ונרמז מצוה זו באות צדיק דהוא תיקון עולם דצדיק נקרא יסוד עולם ותיקונו. ונראה לרמוז עוד דהנה תיקון עולם הוא בהתייחד צדיק עם צדק שהוא חיבור יסוד ומלכות ונרמז צורת צ יג עיין בעט"צ בהקדמת הזהר י' רומז י' זעירא יסוד ברית ונ' כפופה מלכות הרי צ' יחוד יסו"מ צדיק וצדק ורומז להשבת אבידה חיבור צדיק וצדק שהוא תיקון עולם וישובה. ויל"ע באות צ' דהצדיק מחזיר אבדה שהם ניה"ק הנפילים וכן כמה נשמות הנדחים והנאבדים והצדיק הקרוב אליהם משרשם בקדושתו ובצדקתו מחזיר אותם לבעלים. ויל"ע עוד עפמ"ש האריז"ל בנוסח ושים חלקנו עמהם שאומרים בברכת על הצדיקים שלפעמים ע"י עון נוטלים המצות והמע"ט שלו וניתנים לאיזה צדיק כמאמרם זכה נוטל חלקו וחלק חברו בג"ע אבל הצדיק הבוטח בה' באמת אינו רוצה בשכר זולתו ומחזיר לו את שלו וז"א ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקנו עמהם היינו עם אותם הצדיקים שבוטחים בשמו באמת ואינו רוצה שכר זולתו עכת"ד וזהו הצדיק המחזיר אבדה לבעלים:

דרך חוקיך [אות תקלט]

ח:
שלא יתעלם מאבידת ישראל מבלי להשיבו שנאמר לא תוכל להתעלם. ויש לרמוז מל"ת באות ח עפמ"ש באודר"ע שבאות ח נאמר חסדך ה' מלאה הארץ וכן בו נקרא הש"י חנון הרי ח רומז חסד וחנינה שהוא ענין מצות השבת אבידה שהוא חסד. ועוי"ל ע"פ הידוע אות ח הוא צנור השמאלי דיסוד שמשם יונקים החיצונים והוא אבידה גדולה דיסוד וכן עפמ"ש בס' שעג"ע בשער אורח צדיקים ח הוא חצי טהירו התחתונה ששם מדור הקליפות ושם נשמת הנדחים העשוקים לכן רומז ח חנון כנ"ל שלא יתעלם מלהשיב אבידת הנדחים לבעלים לשרשם בקודש. ומהר"ם כ' טמ"ז להודיע שאם אבידת ממון חברך חייבה התורה כ"ש אבדת נפשו שאתה ערב רצה מזה גובה רצה מז"ג ועתיד הקב"ה להשיב לנו אבידתינו לכן אפקא קרא בלשון השבה לא בלשון חזרה שצריך אתה לטרוח שאחיך ישוב בתשובה ולא תוכל להתעלם מפני הערבות עכ"ד ויש לרמוז ענין זה

באות ח עד"ש באודר"ע ח רומז חטאת יהודה כתובה בעט ברזל לכן צריך כ"א להשתדל להסיר חטאת רעהו שהוא אבידת נפשו ולהשיבו בתשובה כי הוא ערב בעדו ואז יקבל שכר עמו: לא:

דרך חוקיך [אות תקם]

ל:

שלא להניח בהמות רעהו תחת משאה ולא יעזרהו לפרוק המשא שנאמר לא תראה את חמור אחיך או שורו נופלים בדרך כו'. בחינוך כ' טמ"ז כדי להרגילנו במדות החמלה והחנינה וא"צ לומר על איש המצטער בגופו שמצוה להצילו ע"כ וכ' הרדב"ז ומצוה לפרוק ולטעון עם השונא תחלה כדי לכוף יצרו ואומרו רובץ תחת משאו רומז שלפעמים אומה זו נופלת תחת שר של אומה אחרת וחדלת מעזוב ולא תאמר שניהם שונאים מה לי ולהם עזוב תעזוב עמו בתפלתך הוי מתפלל בשלומה של מלכות עכ"ד. ונרמז מ"ז דפריקה באות ל עפמ"ש כ"פ בשם התמונה ל רומז מלך גבוה מעל גבוהים ולפני גדלו ענותנותו רם ה' ושפל יראה וזה רומז מ"ז לחוש על צער בע"ח הרובצים תחת משאם וכ"ש אם אדם מצטער בגופו שמצוה לעזרו בכל היכולת וילמד אדם דעת ממדותיו של הקב"ה אני ה' שוכן את דכא כנרמז באות למד כנזכר ונרמז מל"ת זו במנין תק"ם מתריג"מ רומז תק"ם עמו ולא להניחה לנפול תחת משאה:

דרך חוקיך [אות תקמא]

א:

לטעון המשא על הבהמה או על האדם ולעזור לרעהו בטעינה שנאמר הקם תקים עמו. בחי' כמו מצוה הקודמות ואף דכאן ל"ש צבע"ח מ"מ הרחמנות הוא על האדם ועל הבעלים שאינם יכולין לעשות זה לבדם וארז"ל אוהב לפרוק ושונא לטעון הטעינה קודם ואף שבפריקה יש צבע"ח וגם הוא עשה ול"ת וטעינה אינו רק מ"ע מ"מ משום כפיית היצר לעזור לשונא עדיף טפי ונרמז זה באות א אלף לשון לימוד להתלמד מדות טובות מן א עולם הקב"ה שהוא מרחם ומושיע ומחי' בכל רגע אף להמורדים בו כמ"ש בס' הק' תומר דבורה במידת מי אל כמוך ובס' ברוך שאמר בשם ס' האשכול בצורת א כדי להודיע לדון העולמות לפנים משה"ד בשביל השלום ע"ש באמצע המאמר וזה רומז מ"ז לטעון אף לשונא כדי להרבות שלום ונרמז מ"ז במנין ישרא"ל מן תרי"ג רומז כי זה מידות ישראל בני רחמנים וכל מי שאין בו רחמנות אינו מהם ושלום על ישרא"ל:

תנאף:

דרך חוקיך [אות תקמב]

ת:

שלא תלבש אשה מלבושי איש שנאמר לא יהיה כלי גבר על אשה. בחינוך כ' טמ"ז שהוא ענין זנות שעי"ז יתערבו אנשים ונשים ומלאה הארץ זימה. ועוד אמרו להרחיק ענין ע"ז כי עע"ז היו רגילין בכך עכ"ד. ובשל"ה כ' דיש הפרש בין נשמות מסטרא דדכורא ובין נשמות מסטרא דנוקבא והרקאנטי כ' כי גם הנה רמז לסוד העיבור והוא רמז נפלא שלא יתחלף נשמות זו"נ בגלגול כענין שלא עשני אשה עכ"ד. וז"ל הרדב"ז דע כי הנשמות בג"ע מתלבשות בלבוש רוחני רק בדיוקן המלבוש שהם בעוה"ז ונקרא חלוקא דרבנן ועי"כ מכירין איש רעהו וכ"א נכוה מחופתו של חברו לפי שיש שם מחיצות ומדרגות האנשים לבד והנשים לבד והעובר על מ"ז מלבישין אותו לפי מעשיו]ר"ל כפי שעשה הוא ללבוש בגד אשה או להיפוך{ נמצא מתבייש בין חביריו עכ"ד. ויש לרמוז מצוה באות ת לפמ"ש בחינוך משום זנות רומז ת דתנאף עד"ש באודר"ע ת תא"ו זהו תאותו של בו"ד שהוא מתאוה בכל יום בכל דבר. והנה זנות הוא ראשית כל התאוות כמ"ש רז"ל ג' דברים אין אדם ניצול מהם בכל יום וא' מהן הוא הרהור עברה דזנות ר"ל, ורומז מ"ז שלא ילבש גבר שלא יבא לידי זימה לקלקל חותם המלך ונרמז בת חותם אמת ורומז גם מ"ש לעשות הפרש בין נשמות מזכר ומנקבה ושלא יתחלפו בג"ע כמש"ל נרמז בתיו שהוא אות וסימן והתוית ת"ו חותם אמת:

דרך חוקיך [אות תקמג]

נ:

שלא ילבש גבר שמלת אשה שנאמר לא ילבש גבר כו'. בחינוך כ' הכל כמו במצוה הקודם שהוא ענין זנות וע"ז ונרמז לפ"ז באות נ מן לא תנא"ף הרומז נחש נ דנוגה אשר רוח זנונים התעה והטיל זוהמא בחוה והוליד יצה"ר דזנות בעולם וידעו כי ערומים הם שנתלבש בהם היצה"ר. ולטעם הנ"ל שלא יתחלפו הנשמות נרמז בנ' הרומז נשמה כמ"ש באודר"ע הבאתי כ"פ. ועוד נרמז בנ' הרומז נפילה שלא יפול ממדרגתו מנשמת זכר לנקבה שהוא נפילה עד"ש שלא עשני אשה לכן נרמז מל"ת זו דלא ילבש גבר אזהרה לאיש באות נ נפילה ממדרגתו ומל"ת דלא יהי' כלי גבר על אשה נרמז באות ת הרומז תאוה כי כח התאוה מתחיל מן האשה שכן היצה"ר מסטרא דנוקבא ומש"ה בא בתוה"ק

אזהרת האשה קודם מן אזהרת האיש והוא משום טעם דזנות ותאוה האשה קודם וכן הטיל הנחש הזוהמא שלו בחוה קודם וממנה התחיל הקלקול:

דרך חוקיך [אות תקמד]

א:

שלא יקח האם על הבנים שנאמר לא תקח האם על הבנים. בחינוך טמ"ז לידע שהשגחת האל ב"ה על בריותיו במין האדם בפרט ובשאר בע"ח דרך כלל ר"ל שחפצו בקיום המין ע"כ לא יכלה מין א' לעולם וכמו כן ידע האדם אם ישמור מצותיו אז יתקיים בעוה"ז ולעוה"ב כמ"ש למען ייטב לך והארכת ימים וארז"ל ייטב לך בעוה"ז והארכת ימים לעוה"ב וכן אמרו שבשכר מ"ז זוכה לבנים כי הבנים הם קיום האדם וז"ש ואת הבנים תקח לך וארז"ל האומר על קן צפור יגיע רחמיך משתקין אותו לפי שעושה מצותיו של הקב"ה רחמים ואינם אלא גזרות ואין לומר שהקב"ה אינו מרחם ח"ו אך הענין שהרחמנות של הקב"ה אינו בטבע להכריח אותו ע"ז שיצוונו מצוה כזו שהוא מצד הרחמנות כמו בב"א שהרחמנות מכריח אותם בטבעם לרחם אך רחמנות שלו הוא גזרות מחפצו הפשוט ודו"ק ועיין מצוה רצ"ה מש"ש בס"ד. ויש לרמוז מ"ז באות א הרומז יסוד ההשגחה הנרמז בטעם מ"ז כנ"ל דהנה א הוא א עולם הקב"ה אחד יחיד המנהיג עולמו ומשגיח בכל העולמות ע"י י"ס שלו הנרמז בצורת א י' עליונה כח"ב ו' הוא ו"ק חג"ת נה"י י' תחתונה מלכות כמ"ש במג"ד וע"י הוא מנהיג ומשגיח לדין ולרחמים כפי הראוי ע"פ שכר ועונש והנהגה הנפלאה כמש"ל במצוה כ"ה באות א ובס' התמונה א רומז הש"י מניע הגלגלים כי ב' יודין רומזים ב' צדי הגלגל צפון ודרום והו' רומז לקו אמצעי מן מזרח למערב עכ"ד הרי רומז על ההשגחה כטעם מ"ז בחינוך הנ"ל. ומהר"ם כ' טמ"ז שנאמר בה אריכות ימים כמו בכיבוד או"א משום דדמיין להדדי שעי"כ מתעוררין רחמי אב על בנים ואחר שהשכינה עמנו בגלות לא נקח האם הרובצת על הבנים להגן עליהם אלא שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך לעבדים עכ"ד. וז"ל זוה"ק פנחס רנ"ב ואת הבנים תקח לך מסטרא דא' דאות ו' דאיהו עולם ארוך דאתמר בי' למען ייטב לך והארכת ימים לעולם שכולו ארוך עכ"ד הק' הרי נרמז מ"ז באות א והנה מצוה זו משפעת לנו ג' הצלחות חיי בני מזוני חיים כמ"ש והארכת ימים, בנים ואת הבנים תקח לך כמש"ל, מזוני למען ייטב לך בעוה"ז והוא מזוני כמשמעה. והנה ג' אלה במזלא תליא אשר ע"י מ"ז מעורר מידות נצר חסד ונקה תרין מזלין כמ"ש בזה הרבה בתיקונים הק' ונרמז בא' צורות יוי וצורת יוד שהם או"א אשר בתרין מזלין כמ"ש בשער הולדות או"א פ"ו:

דרך חוקיך [אות תקמה]

ף:
אם לקח האם עם הבנים מ"ע לשלוח האם והבנים יקח לו שנאמר שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך. וז"ל תיקוני הזוה"ק תיקונא שתיתאה בזמנא דישראל מקיימין האי פקודא כל ממנין אוליף זכו על עופי' דילי' וקוב"ה כניש לכל פמליא דילי' ויימא וכי כל ממנא דעופי דלתתא אולפין זכו על עופין דילי' ולית בכו מאן דיוליף זכו על בני דאינון בני בכורי ישראל ועל שכינתא דאיהי בגלותא דקינא דילה דאיהי ירושלים חרבה ובניי בגלותא כו' בההוא זמנא צווח הקב"ה ואמר למעני אעשה כו' ע"ש. והרדב"ז כ' על מאמר רז"ל במצוה זאת שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים ואינן אלא גזרות הכוונה כדי לצערה לעורר רחמים בעולם]ר"ל עד"ש בת"ז הנזכר דאז השכינה בצער דלית מאן דיוליף זכו כו' או לצערה על שלוחה מן הבנים שלה ועי"ז מעוררת רחמים בעולם כנזכר בתיקונים למעני אעשה{ וכ"מ דאינו מטעם רחמנות דא"כ למה יצוה לשלוח האם ולשחוט הבנים וכן ארז"ל שקדתי ואהי' כצפור בודד על גג מה הצפור הזה בשעה שאתה נוטל גוזליה היא יושבת לה בדד כך הקב"ה אמר שרפתי את ביתי והגליתי בני לבין האומות וב"ב יקבצנו ויבנה ביהמ"ק עכ"ד. ומהר"ם כ' כשהאדם נוטל הבנים האם צועקת והאי דממנא על עופי שמיא אתער לגבי הקב"ה והקב"ה אתער על בנוהו דכתיב כצפור נודדת מקינה כן איש נודד ממקומו ע"כ. ולפ"ז המצוה הזאת מסוגלת להחיש פדות ופורקן וזה נרמז באות ף הרומז פדות כמ"ש בהקדמת זוהר ועיין בזהר הרקיע פדות הוא בחי' נוקבא וכן במ"ז הפדות נתעורר ע"י האם עילאה ושכינה הק' כמ"ש בתיקונים וכן כצפור נודדת מקינה ואות ף פשוטה רומז גאולה פשוטה אף מבלי זכות כמ"ש בתיקונים הנ"ל למעני אעשה. ועוד נרמז שע"י מ"ז יש להקב"ה כביכול פתחון פה ללמד זכות על ב"י כמ"ש בתיקונים הנ"ל וזהו נרמז פה כמ"ש בלק"ש פ' רומז פה וף' פשוטה רומז על פה הפשוט מכל הפשוטים כביכול שיש לו פ"פ ללמד סנגוריא על ב"י כנ"ל ובשל"ה כ' כלל העולה ע"י שלה"ק למטה רומז שלוח האם למעלה ורומז לאם עליונה שלח תשלח האם כי היא צריכה לך לעוה"ב שכלו ארוך כד"א והארכת ימים והבנים תקח לך לעוה"ז והרמז בזה לסוד שמיטין ויובלות ע"כ ונרמז בף' לפמ"ש ברז"מ פ' רומז לבינה מלמטה למעלה לכן פא בצירי בינה ורומז שלוח האם העליונה:
לא:

דרך חוקיך [אות תקמו]

ל:

לעשות מעק"ה לגגו וכיוצא מקום גבוה שנאמר ועשית מעקה לגגך. בחי' כ' אף שהש"י משגיח מ"מ צריך האדם לשמר עצמו מכל רע בטבע שכן גזר הש"י על האש לשרוף ועל המים לכבות וכדומה והש"י חנן לאדם דעת לשמור א"ע מכל פגע רע ע"כ. ובלק"ת כ' מעקה עה"כ גי' רי"ו לגגך גג"ך גי' כ"ו עכ"ד הק'. והנה ביאור ד"ז מבואר בע"ח שער אבי"ע פי"ב כי צריך להיות מעקה בכל עולם בתחתיתו שלא יפלו האורות למטה והוא הצמצום כביכול והנה יש ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ובהם ג' ע"ב כנודע מכוונת ובכן דר"ה והם גי' רי"ו גי' מעק"ה. והנה הרי"ו הזה הוא המעק"ה לבחי' אצילות שנרמז במספר גג"ך גי' שם הוי"ה ב"ה וכ' בס' קרנים מעקה מלא כזה מם עין קוף ה"ה גי' הי"א שכינ"ה וכ' בס' רגל ישרה כי השכינה היא ספירה תחתונה שבכל עולם ושם הפרסא והמסך ומבדיל בין עולם ועולם כדמיון המעקה וי"ל באות ל עפמ"ש בס' שערי ג"ע ל רומז חוט המתקלא היורד בצורת ל ותמיד מורה על מידה גבוה המחבר ב' עולמות יחד עכ"ל הרי ענין מעקה באות ל המחבר עולם עליון בתחתון ושומר שלא יפלו האורות למטה ויתבטלו כענין המתקלא שהי' כדי שלא ישברו הכלים ולא יפלו האורות והבן וה' יכפר. ובשל"ה דרך רמז כי גג הוא גבוה ורומז מצוה זו שיעשה גבול לגאות ואם לאו משם תהי' נפילתו כי יפול הנופל ממנו כי לפני שבר גאון עכ"ד ונרמז באות ל גג גבוה למעלה וראשו כפוף למטה להשגיח בתחתונים כמ"ש בתמונה הרי רומז ל מדות ענוה וכן יש לרמוז ללמוד האדם דעת אם השפיע לו הש"י עשירות ומכ"ש חכמה ודעת בל יתגאה ח"ו ובל יתפשט עצמו יותר מדאי במה שחננהו הש"י כי יפול ממדרגתו ח"ו ויאבד הכל רק יתנהג במידות הצמצום ולעשות גבול ומעקה לגג"ו וזה יזכה ע"י שיבא לבחי' דעת הטוב כי אז יבין בדעתו איך להשתמש בחכמתו ועשרו ולהגביל הכל על נכון ואם יחסר דעת, דעת חסרת מה קנית כי הכל לריק ח"ו ונרמז באות למ"ד הרומז לב מבין דע"ת כמ"ש באודר"ע:

דרך חוקיך [אות תקמז]

א:

שלא להניח מכשול בביתו וברשותו שנאמר ולא תשים דמים בביתך. י"ל מ"ז באות א עפמ"ש בטע"מ להאריז"ל במצות שופך דם אדם כי שם הויה דאלפין גי' אד"ם ובהיות א תוך ואו שבו גי' אדם ובהסתלק א ישאר מספר ד"ם גם הא' היא אהיה וברבועו א אה

אהי אהיה גי' דם וז"ס דמים בדמים נגעו ב' דמים אך כאשר תחבר הא' אל וא"ו יהי' אד"ם והרי אות זו דם האדם וחיותו עכ"ד הק'. וזהו הנרמז מ"ז באות א שיראה לתקן הכל שלא יסיר הא ע"י המכשול שיהי' דמים רק יתקן שיהי' אדם עם א חכמה המחי'. ומהר"ם כ' טמ"ז לפי שאתה מחויב להניח ברכה אל תוך ביתך ואיך תביא הדמים להכשיל הרבים עכ"ד. ויש לרמוז בפסוק ולא תשים דמים בביתך כי ב רומז ברכה בביתו כמ"ש במדרש ואם ישום דמים בבית"ו יתהפך הברכה לקללה ר"ל ויתהפך ב ברכה בביתו לא' הרומז ארור ר"ל ע"י ד"ם אד"ם בהחסיר א' חכמה המחי' האד"ם כנ"ל:

תגנב:

דרך חוקיך [אות תקמח]

ת:

שלא לזרוע כלאים בכרם שנאמר כרמך לא תזרע כלאים. בחי' האריך במל"ת רמ"ו ותו"ד דהש"י ברא הכל בציור מכוון וצוה לכל מין למינהו מבלי התערב זה בזה והמערב כוחותם מחסר שלימותם ע"ש ובזהר קדושים ולית לך עשבא זעירא בארעא דלית לי' חילא לעילא ובג"כ אסור למחלף זינין בזינא אחרא בגין דאעקר לכל חילא מאתרייהו כו' כלאים כמאן דיהיב בבי' מטרא כד"א בית הכלא בגין דלא למעבד מידי כלאים מגיעותי' דמנע דכל חילא מעבידתא דלהון ואכחיש פומבי דמלכא ואתדבק בסט"א ע"כ. והבחיי כ' שכל הנבראים מדצח"מ יש לו כח ומזל מלמעלה וכ"א נברא למינו והמעמיד תולדות למטה מין במינו גורם שלום למעלה והמעמיד תולדות מבשא"מ גורם היפוך השלום כי הוא מערבב כוחות העליונים וכלאים מלשון מניעה כלומר ביטול הכחות ומראה בזה שלא יספיקו הנבראים שברא הקב"ה אך רוצה להתחכם ולהוסיף חדשות עכ"ד. והרדב"ז כ' שע"י תערובות צמחים ואילנות יפעלו נגד הטבע והוא מעשה שידים וכשפים שאסור לפי שמכחישין פש"מ לכן באה המצוה במה שהוא אוכל ושותה ומשתמש בהם בבע"ח ולובש במלבושים עכ"ד. ומהר"ם כ' לפי שכל העשבים עליהם ממונים ידועים שהתחתונים תלוים בעליונים וברדת הטל יורד הניצוץ מאותו הכח ומתגדל ממנו והזורע כלאים מערב הכחות הממונים והם כלואים ומנועים מלעשות תפקידם עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ת הרומז חותם אמת והוא חותמו של הקב"ה שפעולתו אמת כמו שעשה אותם והמערב כוחותם מקלקל חותם המלך ומזייף ומשקר בשמא דמארי' ומגרע שלימותם ומעורר בחי' העירבוב הנעשה ע"י הנחש שהוא תערובות טו"ר ובסוד ת תמות שגורם עי"ז הזיוף וז"ש בזהר ואכחיש פומבי דמלכא היינו החותם אמת שלו ונרמז עוד דהנה

כר"ם הוא המלכות בעת שמאירין בה י' שמות הוי"ה ב"ה מכל י"ס גי' כר"ם ע' מאו"א והפוגם שם נעשה כרם דל שנעשית רק נקודה קטנה בחי' ת שהוא בסוף דרגין דילי' שתרד למקום הקליפות ויונקין ממנה הסטרא אחרא. ועד"ש בזוה"ק הנ"ל ואתדבק בסט"א ותו"ד אוצה"ח כשזורעין כלאים בכרם גורמים להעלות רע גמור וזה פגם גדול כי אות ת דקדושה נכנעת להשפיע לרע נחש ממית בסוד נחש נחשת ת דנוגה עכת"ד הק' וזה נרמז בת מן תגנב כי זהו ענין גנבה הגונב כל חילין דלהון ואכחיש פומבי דמלכא ואחליף להון:

דרך חוקיך [אות תקמט]

ג:

שלא לאכול ולהנות מכה"כ שנאמר פן תקדש המלאה. תו"ד החינוך לפי שבלא"ה יש כמה מכשולות ביין אך יען דהגוף צריך לו מעט לא מנעה התורה אבל באופן שתחלת נטיעתו הי' באיסור הרי הוא אסור לגמרי עכ"ד ור"ל אף דכלאי זרעים שעשה בהם איסור ומ"מ מותרים באכילה לכן מחלק בזה כנזכר וי"ל עפמש"כ במצוה הקודמות כר"ם רומז על מלכות כשהוא מלאה בי"ס יוד הויות גי' כרם וע"י כלאים פגעו בה החיצונים לינק מן המקדש ורגליה יורדות מות ר"ל להשפיע לחיצונים לכן נצטוינו לשרפה באש בסוד להבה תלהט רשעים ליקד אש בל יהנו מהק' וזהו פן תקדש המלא"ה ר"ל כר"ם המלא"ה עם י"ס כנ"ל וע"י כלאים יגרום לה ליקד אש כי אסורה בהנאה לכן ההכרח לשרוף כה"כ באש ונרמז באות ג אשר צורתה נ"ז כמ"ש בתמונה ועם ג' הרי גנ"ז רומז לכה"כ שאסור בהנאה וטעון גנוזה וכן גימ"ל ר"ת יהוד מלך גאות לבש כי כשעושה משפט ברשעים נתגדל ונתקדש שמו וכן ג' רומז גדול ה' ומהולל מאוד כמ"ש באודר"ע וכן נרמז פן תקדש המלאה גי' קדוש ונורא שמו כי כיון שעושה דינין ברשעים נעשה נורא וקדוש בעולמו ורומז כלאי הכרם להערב רב אשר בתוך כר"ם ה' צבאות בית ישראל אשר מערבבים דעתם בחכמות חיצונית ובחקות הגוים ומצמיחים דעות מזויפות כוזבות לנערי ב"י בלמוד חכמות זרות ומסירים אותם מאמונת ה' ותורתו שבע"פ ומכחישים פומבי דמלכא והמה כלואים ומנועים מעבודת הש"י ובמהרה יבא בעל הכרם ויכלה את קוציו כנרמז באות ג' רומז גבורה כמ"ש בלקוטי ש"ס ג' דבג"ד כפר"ת וב"י יהיו לחיים עד עולם:

דרך חוקיך [אות תקנ]

נ:

שלא לחרוש בשור ובחמור יחדיו שנא' לא תחרוש בשור ובחמר יחדיו. בחינוך כ' הטעם משום צבע"ח שידוע שיש צער לבהמות לשכון עם אינם מינם. וברמב"ם הטעם משום גזרות הרבעה. ובחזקוני כ' משום שהשור הוא מלך בבהמות ועל דמותו הכסא הכבוד והחמור בהמה בזויה אין הזווג נאה עכ"ד. והנה אף כי דהאיסור בכל ב' מינים אך רמז על לשון הפסוק שור וחמור בזוה"ק בשלח משלחי רגל השור וחמור אינון תרין כתרין משמאלא דאחידון בהו עכו"ם דאקרי שור וחמור א"ר אבא כד מזדווגי כחדא לא יכלי עלמא למיקם בהו וע"ד כתיב לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו דייקא ותנינא לא יהיב איניש דוכתא לזינין בישין דבעובדא דלתתא אתער מה דלא אצטריך וכד מזדווגא כחדא לא יכלו למיקם בהון מבין סטרא דלהון נפיק כלב ודא חציפא מכולהו עכ"ד. ובמג"ע אופן ע"א כ' בזה כי אותיות אמצעות של שור חמור הם ומ"ו גי' כלב ושור וחמור הם מתרין סטרין דנחש שור משמאל חמור מימין נחש באמצע ור"ת שלהם נחש שהוא נ' עש"ה ולפ"ז יש לרמוז מל"ת זו באות נ הרומז נחש לבטל כחו ובלק"ת דע כי שור נגד סמאל והוא מועד ושם אב"ג ית"ץ גי' שור והוא עשו והוא נכנע ע"י יצחק דקדושה הכלול באברהם, ליליט הוא חמור קליפת ישמעאל ונכנע ע"י אברהם בסוד ויחבש את חמורו וב' אלו הם סוד בעל ואשרה, בעל סמאל אשרה ליליט לכן אסור לחרוש בשור ובחמור יחדיו עכ"ל. והנה המה תולדות הנחש וכת דילי' הנרמזים באות נ כנ"ל ונרמז מ"ז בפרטית בנ' של תגנב דהוא ג"כ ענין גנבה בכוחות עליונים כמו כלאים:

דרך חוקיך [אות תקנא]

ב:

שלא ללבוש שעטנז שנאמר לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. בחי' כ' כמו בענין הכישוף וכלאים דהרכבה הזאת הוא עירוב הכוחות המזיק לנפש מישראל. והרמב"ם כ' לפי שהיו הכומרים לע"ז לובשים כן. והרדב"ז כ' כל המתעסק בכלאים מכניס טומאה במקום טהרה והטומאה שורה עליו והוא שעטנז ואמרו שיש שטן א' ממונה על מי שלובש שעטנז לכן תנין על אותיות שעטנז גץ להורות כל מי שעוסק בתורה נצול ממנו ואמרו כי הלובש שעטנז בעת תפלתו סנדלפון הממונה על תפלתן של ישראל אינו מקבל תפלתו לפי שנדמה לו ככומר לע"ז הנותן כח לרוה"ט דע"ז ר"ל. וכ' הבחיי נאמר בכלאים לא יעלה עליך כלומר רוה"ט. וכ' בחזקוני ונאסר צמר ופשתים לפי שבא תקלה ע"י

שניהם לכן נאסרו להיות בבת א' כי הבל הביא מבכורות צאנו וקין הביא זרע פשתן. ד"א לפי ששניהם בגדי כהונה הזהירן ללובשן יחד רק לכהן בעבודתו ובגדי כהונה הם דומיא דחלב ודם וקטורת ושמן המשחה שנאסר משום דהוה כמשתמש בשרביטו של מלך ע"כ. ומהר"ם כ' הטעם שלא להזכיר עון קין שהרג להבל שעטנז שטן עומד על ימינו לשטנו עכ"ד. ונרמז מל"ת זו באות ב דהנה ב הוא המקיף את העולם בג' רוחות והוא כמו הלבוש המקיף את האדם כן בכללות העולם ב' הוא הגדר המקיף המלבוש. והנה ארז"ל דלכן נברא העולם באות ב' משום דבית רומז ברכה כי כן העולם צריך לברכה לפי שקללותיה מרובים והלואי שתעמוד בברכה הראשונה וכן מלבוש האדם שהוא עולם קטן צריך להיות בחי' ברכה ולא יזכר בו שמץ קללה והנה צמר ופשתים שניהם יחד גרמו קללה וארור לעולם ע"י קין והבל כמ"ש הרדב"ז לכן אסור לאדם מישראל ללבשם יחד בל ילבש קללה כמדו ח"ו ונרמז באות ב שהוא המלבוש בכלל ורומז ברכה ואם ילבש שעטנז שגרם קללה יהפוך ברכת הבית לקללה ח"ו ונרמז ע"ד גי' בי"ת מלא גי' ובג"ד כלאי"ם ב"ל יעל"ה עלי"ך עם י"ט אותיות שבו ונרמז באות ב מן תגנב כי גם שעטנז הוא גנבה לכוחות עליונים כמש"ל ומעתה נרמזו ד' ענינים דכלאים באותיות תגנ"ב שכל ענין כלאים הוה גנבה כגונב דעת עליון ח"ו, ויש לרמוז דהנה יש באדם ד' בחי' נגד ד"א הוי"ה ב"ה וכנגד ד' חלקי נרנ"ח כמ"ש בע"ח שער אבי"ע פ"א והם נפש גוף מלבוש בית והנה בית שהוא היכל וכרם אחד הם שהם לבר מגוף האדם רק האדם יונק מהם ומוקף מהם כי גם כרם הוא מקיף האדם וכן כרם הוא במלכות כמו בית והיכל ונרמז באות ת איסור זריעות כלאי' בכרם שהוא בחי' ה' אחרונה מלכות שמים דהוא גנבת המקום כביכול. ואיסור אכילת כה"כ שהוא בא לגופו של אדם והוא אזהרת הגוף וכן הנאה הרי הגוף נהנה נרמז באות ג' הרומז הנאת הגוף כי ג רומז גומ"ל נפשו איש חסיד וכמו שדרשו רז"ל דקאי על אכילה ושתי' שגומל חסד לשארו וגופו ונ' רומז בחי' נשמה כמ"ש באודר"ע ורומז איסור לחרוש בשור וחמור המזיק רק לנפש שהוא בחי' נחש כמש"ל וכת דילי' שהם ס"ם ולילית כמש"ל בס"ד ואות ב רומז בגד ומלבוש שעטנז והוא גניבה בבחי' מקיף ומלבוש שלו כמש"ל הרי כל ד' חלקים שבאדם שהם נפש גוף לבוש היכל נרמזים באותיות תגנ"ב שאסור להיות ע"י כלאים שהם בחי' גנבה:

לא:

דרך חוקיך [אות תקנב]

ל:

לישא אשה בקדושין כדת משה וישראל שנאמר כי יקח איש אשה. בחי' כ' שצונו הש"י לעשות מעשה באשה קודם שישכב עמה ולא יבא עליה כמו על הזונה וגם היא תתן אל לבה שהוא קנויה לו ולא תזנה תחתיו ע"כ וכ' בס' מאה שערים אחרי שהנחש הטיל זוהמא בחוה ע"כ יצטרך האדם לקדש האשה ואז מסתלקת ממנה זוהמא הנשאר בה ששת י"ב ושורה עלי' קדושה וחייבו חכמים לברך את האשה מטעם כל הנהנה מעוה"ז בלא ברכה מעל והאשה רומזות לכנ"י ולפי שכנ"י מתברכת מן ההיקף ע"כ תקנו ז' ברכות עכ"ד והנה ענין קדושין הוא לשון הזמנה והכנה שמזמינה לו ע"י קנין להיות שלו וברשות היחיד שלו כי קודם לכן היתה בחי' רשות הרבים והפקר לכל ועתה נעשית שלו כלי שלו ונרמז צורת ל לפעמים כ"י ועם ל הרי כלי. ועוד אמרו דעיקר הקדושין הוא תיבות ל"י שהוא ידים מוכיחות ואיתא במדרש כ"מ שנאמר לי הוא בעוה"ז ובעוה"ב וכן האשה אשר הוכיח הש"י להתקדש לב"ז היא ב"ז בב' עולמות לכן העיקר לי ונרמז צורת ל ל"י כי בלא י' למעלה הוא ג"כ צורת ל כמ"ש בש"ע. ואיתא במג"ע ל"י רומז יחוד קובה"ו ל' מלכות י' יסוד ע"ש. כי הקידושין המה יחוד זו"נ כביכול ונרמז באות ל צורת כו הרומז שם הוי"ה ב"ה אשר נעשה ע"י הקידושין כמ"ש בסה"ק הטבעת י' והאצבע ו' וב' ידים שלו ושלה כל א' ה' אצבעות הרי הוי"ה וכן כ"ו הם יחוד זו"נ כ' מלכות ו' ת"ת חתן כלה. והנה הקידושין הם בסוד חכמה הנק' קדש כמ"ש בכוונת וידוע דחכמה גניז בבינה שהם תרין ריעים ריעים האהובים או"א שבהם ז' מילואים לחכמה ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. לבינה קס"א קמ"ג קנ"א שהם שמות או"א עולה גי' תרפ"ז מספר כס"ף שט"ר ביא"ה שהם שלש דרכים שמתקדשת האשה וגי' זר"ע קוד"ש כי ע"י הקידושין הוא הכנה לבחי' זר"ע קוד"ש וסוד אשה כי תזריע גי' הכי הוה וכ"ז נעשה ע"י בחי' דעת והוא אות ל המלמ"ד לאדם דעת "לב "מבין "דעת והנה יש בקדושי אשה בחי' קדושה ברכה יחוד כמ"ש בתיקונים תיקון ו' וז"ל בזמנא דמייחדין בזווגיהון בקדושין וז' ברכאין דאינון יחודא דלהון בקדושה וברכה עכ"ד: והנה יחוד קדושה ברכה גי' עה"כ האחד אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד סוד הכלה שנתמלאה כל טוב ע"י יק"ב והנה הכל נעשה ע"י הדעת הטוב שהוא שם אהו"ה גושפנקא וכמ"ש בסידור ר"ק הק' בכוונות קדושין אצב"ע של הכלה גי' אלף ה"י וי"ו ה"י סוד הדעת והנה יחוד קדושה ברכה גי' תר"ע ועם אהו"ה גי' תרפ"ז גי' כס"ף שט"ר ביא"ה זר"ע קוד"ש כנ"ל ויש לרמוז עוד דהנה ע"י קדושין נמשך לה מבעלה ה"ח וה"ג וידוע דמקודם נכללים ה"ח וה"ג ביסוד הרי הם ו"ח ו"ג ואח"כ נכללים במלכות עיין שער הלולב והיה החסדים הה שמות הוי"ה ב"ה והגבורות הם שמות אלקים הרי ו"פ הוי"ה ו"פ אלקים נכללים בה מבעלה והנה ו"פ הוי"ה אלקים שהם ו' יב"ק גי' שלש

פעם דר"ך תרע"ב וזהו האשה נקנית בשלש דרכים שהם החסדים והגבורות שמקבלת מבעלה שהם שלש פעם דר"ך והנה הקידושין שורשם חכמה הנק' קדש כמש"ל והוא שם י"ה ובהצטרף י"ה אל שלש דר"ך הנ"ל גי' כס"ף שט"ר ביא"ה בשוה וכן תזרי"ע הנ"ל ומזה נעשה זר"ע קד"ש ודו"ק בס"ד. ויל"ע עוד בשל"ש דרכי"ם גי' שם שקוצי"ת עיין שער מ"ן ומ"ד דרוש י"ג והוא יחוד קדוש נורא וזה האשה נקנית בשל"ש דרכי"ם וה' יכפר כי כתבתי ע"פ הקדמות אמיתית מסה"ק ובדרך אפשר. ואגב ארמוז פרפרת נאה דהנה יחוד קדושה ברכה הם חג"ת סוד האבות אי"י כמ"ש בתיקונים כ"פ ובפע"ח שער הברכות וכן יחוד קדושה ברכה גי' אהב"ה ירא"ה אמ"ת והם חס"ד די"ן רחמי"ם והמוחים על גביהם והנה המוחין הם חב"ד סוד שמות הוי"ה אהי"ה אהו"ה דהאבות לפעמים הם חב"ד כנודע. והנה יחו"ד קדוש"ה ברכ"ה חס"ד די"ן רחמי"ם אהב"ה ירא"ה אמ"ת אברה"ם יצח"ק יעק"ב עם המוחין חב"ד שהם שמות הוי"ה אהי"ה אהו"ה הרי תר"ע תל"ד תר"ע תרל"ח ס"ד גי' ב' אלפים תע"ו עולה ב' יחודים שמ"ע ישרא"ל י"א י"א ברוך שם כמל"ו הרי בקידושין יח"ע ויח"ת סוד יחוד חתן כלה דלעילא כביכול וה' יכפר:

דרך חוקיך [אות תקנג]

א:

המוציא שם רע על אשתו תשב תחתיו כל ימיו שנאמר ולו תהי' לאשה. בחי' כ' כדי לייסר הנבלים מעשות רעות כאלה ומהר"ם כדי שלא יהיו בנות ישראל הפקר ולשבר מלתעות עול הוא חשב שתשב גלמודה כל ימיה תנשא לו על כרחך ושותה בעציצו ואפי' היא מוכת שחין ע"כ. ויש לרמוז באות א הרומז על אחדות אחד כי הוא חשב להפרידה לעולם לכן תקנתו שתתאחד עמו לעולם ולהיות עמו בסוד א הרומז צורת אדם ובת זוגו כמ"ש בזו"ח שה"ש הבאתי במצות פ"ו ע"ש ותשב תחתיו כטעם אלו"ף נעורי אתה ולפמ"ש ברע"מ במ"ז דהמוציא ש"ר פוגם בתרין ריעין דלעילא כביכול יש לרמוז באות א הרומז אלף חכמה א' בינה בסוד תרין ריעין ותחת אשר הי' נרגן מפריד אל"ף תקנתו לחבר אשת נעורים עם דודה באחדות א ועי"ז יתקן גם למעלה כביכול:

תענה:

דרך חוקיך [אות תקנד]

ת:

שהמוציא ש"ר לא יוכל לשלחה כל ימי חייו כמ"ש לא יוכל לשלחה כל ימיו. י"ל יען דפגם בסוד בתולת ישראל הנק' גן נעול מעיין חתו"ם שהיא שמרה החותם הזה ולא קלקלה ובהוצאת ש"ר פגם בחותם אמת של בחי' מלכות החתום בחותם הבינה בסוד שמות קס"א קמ"ג קנ"א גי' חות"ם לכן לא יוכל לשלחה ותהי' כחותם על לבו תמיד ונרמז באות ת הרומז חותם אמת כמ"ש בזהר דאנא גושפנקא דילך אמת והוא הוציא דבה שקר על חותם אמת אות ת לכן לא יוכל לנתק עוד החותם הזה לעולם ונרמז זה בת' מן לא תענה ברעך עד שקר ומכ"ש על אשתו שהוא מחברתו וב"ז. ושני המצות דמש"ר נרמזים באותיות א"ת רומז להשכינה הק' כמ"ש בכוונת ואהבת א"ת י"א כי פגם בבתולת ישראל כלה קריאה בנעימה רק המ"ע נרמז בא' שהוא דכר והמל"ת נרמז בת' בחי' נוקבא ודוק:

דרך חוקיך [אות תקנה]

ע:

לדון בסקילה להמחויב סקילה שנאמר וסקלתם אותם באבנים. בחי' כ' טמ"ז דרך כלל בכל מיתת ב"ד ומלקות לפי שמוטב לסבול בעוה"ז מלסבול בעוה"ב וזהו מחמלת ה' על עמו כי לא יחפוץ במות המת כ"א בדרך רחמים בהשגחתו ית' לתת לאיש כדרכיו לזה סקילה ולזה שריפה לזה הרג כו' והכל במדה כדי לתת לו שארית לעוה"ב לבל ידח ממנו נדח אלה תו"ד ונרמז מ"ז באות ע הרומז עי"ן ההשגחה לשלם גמול עי"ן בעי"ן כדי להטיב אחריתו ונרמז בפרטות מצות סקילה באות ע הרומז עו"ן כמ"ש בזהר והנה עון מל"א עין וו נון גי' רמ"ח כי עשה עון מלא בכל רמ"ח אברים לכן ענשו מדה כנגד מדה סקילה כי שאר מיתות אין העונש בכל רמ"ח אבריו בפ"א. כי שרפה הוא בבני מעיים הנשרפים ע"י הפתילה של אבר וכדומה, הרג הוא בצוואר לבד, וכן חנק משא"כ סקילה העונש שוה בכל רמ"ח אברים ביחד בהפילו מן הגג או באבנים שכן גזרה השגחתו לאשר גם העון הי' בכל רמ"ח והיינו עון מלא כנ"ל. ונרמז באות ע הרומז עש"ו כמ"ש באודר"ע לקיים מצות סקילה בשר שלו שהוא סמאל וסייעתו כמ"ש בתיקונים הק' ונרמז סקילה גי' מספר בבל יון מדי אדום לדונם בסקילה כטעם ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את ה"ר עשו כי עשו כולל כל ד' מלכיות הנ"ל שמספרם ה"ר כי האחרון הכביד בעו"ה:

דרך חוקיך [אות תקנו]

נ:

שלא לענוש בב"ד לעובר עברה באונס שנאמר ולנערה לא תעשה דבר. בחי' כ' שורש מ"ז ידוע שאין לענוש לשום ברי' במה שעושה בע"כ וי"ל בדבריו הק' אומרו לשום ברי' ולא אמר לשום אדם. וי"ל דהנה מצינו בחטא עה"ד שהוכיח הקב"ה קודם לאדם לפי שהוא נצטוה בראשון והשיב האדם האשה אשר נתתה כו' ושוב לא אמר הש"י דבר לאדם לפי שהי' כמו אנוס לפי שפיתה אותה ביותר ואח"כ הוכיח האשה והשיבה הנחש השיאני כו' וארז"ל דחפה עד שנגעה כו' והי' ג"כ כאנוסה ואח"כ לא אמר כלום לאשה והוכיח את הנחש ולא הי' לו מה להשיב ומיד ענש הנחש וקללו קודם להם, ובעונש חמור מעונשם ואח"כ חזר לקלל האשה ולאדם כיון שנודע שאין ממש בטענתם אבל בתחלה כשהשיבו איזה טענה הניח להם כי פן ימצא איזה ממש בדבריהם כאשר יוכיח את כולם הרי מוכח דאונס פטור ולזה יש למצוא טעם מדוע כל עבירות שבתורה יעבור ולא יהרג מלבד אלו ג' ע"ז ג"ע ש"ד יהרג ואל יעבור לפי שאלו ג' עבירות הם משורש נחש לכן נחשב אונס כרצון כיון שמתחלה נעשה ברצון שלא הי' פ"פ לנחש לטעון וז"ש בחינוך דאין להעניש לשום ברי' אם עושה בע"כ ר"ל דאף הנחש הי' פטור אם הי' לו טענת אונס לכן נרמז מ"ז באות נ הרומז נחש כמש"ל כ"פ נ' דנחשת נ' נגה דנלמד מן נחש דאם הי' אנוס הי' פטור ונרמז ע"ד גי' נו"ן ב"ן מנצפ"ך גי' תשנ"ו עולה ולאנו"ס רחמנ"א פטרי"ה. ונרמז עוד נ עפמ"ש אודר"ע נ מפני מה ידיה לאחורי' וירכה ופניה כלפי סמך מפני שנראה כנופלת ומתחנן להקימה שנא' נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת עכ"ל וזה רומז על בתולת ישראל סוכת דוד הנופלת נ דאשרי וי"ל דזהו ולנערה לא תעשה דבר ר"ל לכנ"י בגלות ואף שעושים ב"י עבירות כאונס יחשב להם כי בשדה מצאה ר"ל בידי עשו איש שדה מגודל הגלות ורוח הטומאה נתפסה בידי החיצונים לעבור חוק תוה"ק לכן אין לנערה משפט מות וב"ב יקיים סומך ה' לכל הנופלים:

דרך חוקיך [אות תקנז]

ה:

שהמאנס נערה בתולה מחויב לקחתה לאשה שנאמר ולו תהי' לאשה. בחי' טמ"ז שלא יהי' בנות ישראל הפקר שאם ידע שמחויב לקחנה לא יעשה זאת ויש בזה תחומים להעניה המתביישת כשתשאר עמו לעולם ומהר"ם כ' מדה כנגד מדה כמו שהוא אנסה לכן גם היא תאנס אותו שיעמוד עמה לעולם ע"כ ויש לרמוז מ"ז באות ה עד"ש ונתן לאבי הנער בלי ה והטעם י"ל דאות ה רומז לאשה שקבלה דכר ע"י קדושין ולקוחין

ברזא דיחודא ואז נעשית אשה סוד ה תתאה כמ"ש בזהר עד לא אתקבלית דכר איקרי נער ומדאתקבלית דכר איקרי נערה נמצא ע"י לקוחין נתוסף לה ה וזה שבא על נערה דרך זנות והפקר ועשאה זונה ונפקית ברא בחי' רה"ר מחויב לעשות בה קדושין ברזא דיחודא דאיש ואשה להוסיף לה אות ה להיות נערה וזהו ולו תהי' לאש"ה בחי' אש"ה בה' הרומז על יחודא דילה ורשות היחיד לאיש שהם ביחד סוד י"ה:
ברעך:

דרך חוקיך [אות תקנח]

ב:
שלא יוכל המאנס לגרש את אנוסתו לעולם שנאמר לא יוכל לשלחה כל ימיו. לטעם החינוך הנ"ל שלא תהי' בנות ישראל הפקר כמו זונה שיבא עליה וישלחנה נרמז זה באות ב הרומז בי"ת ביתו זו אשתו ר"ל שמחויב לעשותה לו לבית לבנות עמה בית נאמן בישראל תחת אשר עשאה כמו הפקר שהוא חוץ לבית בחי' נפקת ברא. וכן ב רומז רה"י שיש לה ג' מחיצות כי מתחלה עשאה רה"ר הפקר לכל לכן צריך לתקן זאת לעשות לו לבד רשות היחיד כמו בית, ביתו המיוחד לו:

דרך חוקיך [אות תקנט]

ר:
שלא יבוא פצוע דכה וכרות שפכה בקהל ה' כמ"ש לא יבא פצוע דכה וכרות שפכה בקהל ה'. בחי' כ' להרחיק מאתנו הפסד כלי זרע בשום צד כו' ואנחנו עם קדוש כל הסריס בידי אדם פסול מלהתחבר עם בת ישראל ע"כ ונרמז מ"ז באות ר ע"פ הידוע דסט"א אינם פרים ורבים ומסיימים בפרודא שאין בהם החבור בסוד אל אחר אסתרס ולא עביד פירין ונרמז באות ר א"ל אח"ר כמ"ש בתיקונים ובזהר הרקיע בסוד הסתלקות היסוד ממנה נעשית אל אחר בהעדר היסוד המוליד ואנחנו עם ה' חלקנו בצד החיבור והדבקות ובצד הרבי' בסוד ריש מלא כמ"ש בעטרת צבי הק' בהקדמת זוה"ק כי רי"ש מלא מורה שנשלח לה יסוד מחו"ב דלעילא כי נתוסף אל ר' סוד י"ש ועי"ז נעשה שקר קשר עכת"ד הרי ריש מורה על קש"ר וחיבור ויסוד לכן ר' רומז שאסור לסריס לבוא בקהל ה':

דרך חוקיך [אות תקס]

ע:

שלא יבוא ממזר בקהל ה' שנאמר לא יבא ממזר בקהל ה'. בחי' כ' מפני שנוצר ע"י טומאה ועון לכן ראוי להתרחק מזרע קודש וכ"כ הרדב"ז כיון שבא מטפה רעה הרכבתו רעה כי טבע האב צפון בבן לכן צוה להרחיקו מזרע קודש ע"כ ונרמז מ"ז באות ע הרומז עון כמ"ש בזהר והנה עון מלא עי"ן ו"ו נו"ן גי' רמ"ח לרמוז שכל רמ"ח אברים של הממזר נעשו ע"י עו"ן והוא עו"ן מלא וכן נרמז בצורת ע' נ"ו ועם ע' הרי עון לכן אסור בקהל ה'. ונרמז עוד עד"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לעין שבך עתידין מנאפים לשמור הנשף שנאמר ועי"ן נואף שמרה נשף ואני עתיד לעשות בך דין שנאמר ועינ"י רשעים תכלינה ע"ש וזה רומז על הנואף שהוליד ממזר עד"ש ממזר אינו מוליד והיינו כליה שנאמר בנואף המוליד ממזר כנ"ל שלא יוליד זרע ויהי' כלה ואבד מן העולם ועינ"י רשעים תכלינה:

דרך חוקיך [אות תקסא]

ך:

שלא יבואו בני עמון ומואב הזכרים בקהל ה' לעולם שנאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' עד עולם. בחי' כ' טמ"ז מבואר בתורה ע"ד אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים הודיענו הכ' בזה גודל מעלת ג"ח וגודל הרחקת מידות הכילות ע"כ. ונרמז מ"ז באות ך פשוטה הרומז כף יד פשוטה ר"ל שיהי' ידו פשוטה לגמול חסד עם כל ועי"ז יכריע אותו לכף זכות כנרמז באות כ"ף כמ"ש בפרד"ס כ רומז כף זכות כף חוב ואם לא יעשה בכף ידו ג"ח יכריע אותו לכף חוב. כמו שנצטוינו להרחיק עו"מ מקהל ה' מט"ז וי"ל עוד עפמ"ש בפרד"ס כף רומז שתי כפות מאזני צדק. ורומז שיעשה כל ענינים במשקל הראוי ללכת בכל דרכיו ע"ד הטוב והישר להכריע לכף זכות כל דרכיו והנה דרך הישר הוא שילך בדרך המיצוע כמ"ש הרמב"ם בשמנה פרקים. ובכלל זה בענין הנדיבות והכילות יבור לו האדם דרך ישרה שלא יהי' כילי ביותר וכן לא יהי' מפזר ביותר ויש מי שהוא בטבעו נדיב ויש מי שהוא בטבעו קמצן. אמנם אם לא יוכל להתגבר על טבעו אין עליו אשמה כ"כ כי כאונס יחשב אך אם מתהפך בתחבולותיו נגד רצונו ית"ש פעם בכה ופעם בכה כגון אם הוא לפעמים מתנהג בנדיבות במה שהוא נגד רצונו ית"ש ופעם הוא מתנהג בכילות נגד רצונו ית"ש אז נבל היא ונבלה עמו כי אין לו שום מענה בפיו. ובאלה שני ההפכים נוסרו העמונים ומואבים בתוה"ק יען אשר לא קדמו אתכם בלחם ומים ואם ישיבו טענותיהם כי הם קמצנים בטבעם ולא יכלו לעמוד נגד טבעם הנה נאמר להם ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור שאז הזילו כסף וזהב לרוב שאמר לו בלק האמנם לא אוכל כבדך ואם יאמרו על השני שהם נדיבים בטבעם א"כ מדוע לא קדמו כו' לכן לא

נמצא מענה בפיהם והכריע עליהם כ"ף חוב שהלכו מן דרך היושר וההכרעה השיווי. ותו"ד אוצה"ח ך פשוטה הוא הזכרות שבמלכים ועולין לסוד אשת חיל עטרת בעלה עטרה בראש כל צדיק כנודע דכ"ף כפופה הוא כפופה תחת החסדים והם גבורות נקבות וך' פשוטה פושטת אורה בעת עלותה לבחי' זכר ובחי' זכרים שבעמון בא להם מך' זה כר"ת וכלי"ה עמון ומואב מהרה תכלה עכת"ד:

עד:

דרך חוקיך [אות תקסב]

ע:

שלא לדרוש שלום עמון ומואב לעולם שנאמר לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימיך לעולם. בחי' כ' מהיותם בני מאוסים עד שאינם ראוים לשלום אבל האכזריות עליהם שבח ומעלה ע"כ והנה כ"ז מטעם המבואר בתורה אשר לא קדמו כו' ואשר שכר כו' ונרמז מ"ז באות ע הרומז המליך אות ע ברוגז כמ"ש בס' יצירה וזהו הרוגז יען אשר נהגו בישראל צרות עי"ן ולא קדמו בלחם ובמים ואשר שכר בלע"ם שתום העי"ן להכניס בהם עי"ן הרע שלו לכן נמדד להם עי"ן בעי"ן ברוגז ואין שלום אמר ה' לרשעים עד עולם. ובס' אמרות הצרופה טמ"ז משום דהאומות הללו שהם מנחש הקדמוני שנולדו ע"י יין גפן שסחטה חוה ומצינו שאמר הש"י ואיבה אשית בינך כו' ע"כ נכנסו בגדר האיבה הזאת עכ"ד. ויש לרמוז זה באות ע גי' יין והם שנולדו משמרי יין גם ע רומז עון ר"ל שנולדו בעון ממזרות ע"י שמרי יין לכן נתרחקו ותו"ד אוצה"ח יסוד צדיק הוא ע פורת עלי עין יסוד שלום]ע' פרד"ס{ והוא עין טובה ושם השלום והאומות שנולדו משמרי יין העולה ע' והם עין רעה שאחזו מידות הכילות אשר לא קדמו ושם אין שלום אמר ה' עכת"ד:

דרך חוקיך [אות תקסג]

ד:

שלא לתעב אדומי מלבא בקהל ה' מדור שלישי ואילך שנאמר לא תתעב אדומי כי אחיך הוא. בחי' טמ"ז כי השעבודים ששעבדו בנו הוא מגזרת הבורא ב"ה לכן אין לקבוע שנאה עליהם לעולם ואחינו נקראו לכשיתגיירו. והרדב"ז כ' הטעם מבואר בתורה כי אחיך הוא ואין להרחיק הקרובים ביותר ע"כ. ונרמז טעם החי' באות ד עד"ש באודר"ע שאמרה ד שבי דברך נצב בשמים והשיב לה הקב"ה שבך עתידין ב"י להיות נידונים בין דין לדין הרי ד רומז שמה שנדונים ב"י תחת האומות הוא מגזרת הבורא אשר לעולם ה' דברך נצב

בשמים וע"י נדונים. הרי נרמז באות ד טעם החינוך לפי שמגזרות הבורא שעבדו עם ב"י לכן אין להרחיקם ונרמז טעם הרדב"ז כי אחים הם וכן כתיב הלא אח עשו ליעקב. וי"ל אח מלשון חיבור כמו הקרעים מתאחים וכן עשו עם יעקב יכולים להתאחים יחד ונרמז יעקב הוא קטן וד"ל אות ד וכ"כ בס' לקוטי ש"ס אות ד ניתן ליעקב. והנה עשו נק' א"ח כטעם הלא אח עשו ליעקב ויעקב ד' הרי שניהם הם אח"ד שיוכלו להתאחד אם יתגיירו אחר ב' דורות. וטעם איסור ב' דורות שכן מצינו באיסור בשר וחלב אשר נותן טעם בר נ"ט מותר והיינו טעם שלישי כי ע"י ב"פ נ"ט נקלש הטעם ונפלט הזוהמא וכן גזרה תוה"ק בחיתון אדומי ומצרי אחר ב' דורות שהם ב' נ"ט ונפלטה גיעולם ושוב יכולים להתאחד יחד. וי"ל עפמ"ש בסה"ק בטמ"ז כדי לשאוב הזוהמא מהם ולהעלות ניה"ק שבהם והנה נרמז באות ד עליית הניה"ק כמ"ש בשם האריז"ל ד נקראו ניה"ק העולים מתוך הקליפות ומתבררין כטעם ארוממך ה' כי דליתני וכן אומרים הניה"ק כשעולין עיין בסידור במזמור חנוכת הבית:

שקר:

דרך חוקיך [אות תקסד]

ש:

שלא לתעב מצרי מדור שלישי ואילך שנאמר לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו. כ' הרמב"ן לפי שהיו אכסניא בימי הדחק ונמלטו אליהם בימי הרעב ע"כ. וכ' הרדב"ז שצונו הש"י שאדום ומצרים עד ג' דורות לא יבואו בקהל דתלת הוה חזקה לכ"ע כי שמא מתוך גדלות שריהם וממשלתם יחזרו לסורם ועד ג' דורות נתייאשו מהם ע"כ. ונרמז מצוה זו באות ש מן שקר שהוא אות קשוט אשר שם בסוד נהירו דקיק המתלבש בסט"א ועי"ז יוציאו בלעו מפיו ויחזור לשורשו בקודש ונעשה משקר קשר כמש"ל כ"פ לכן נרמז מ"ז שלא להרחיק מצרי לעולם אך ראוי להתאחד עמהם ולהתקשר בסוד קשר אחר ב' דורות שיסירו הסוגים והזוהמא דבתלת הוה חזקה כמש"ל ועוד יובן בסוד הן כל אלה יפעל פעמים ושלש עם גבר לכך כאשר נתגיירו וקבלו עליהם דת ישראל מותרים אחר ב' דורות וכמו שמצינו בסוד הגלגול כנ"ל שלא יצטרך יותר מן ג' פעמים וכמו שנרמז באות ש ג' קוין עד"ש ברז"מ שרומז לסוד הגלגול שלש פעמים ותו"ד אוצה"ח ש הוא נקודה אמצעית דיסוד הפנימי דקליפה כמו בקדושה להבדיל נחקק ש ביסוד בסוד ציר הדלת נקודה הפנימית בית עין כתר הכולל שלשה אבות אות ש כן ערות מצרים יונק

מש' דשקר נקודה אמצעית כתר דקליפה לכן נאחז בהם הרע עד דור שלישי ואז כבר נסתלק ש' דשקר ונעשה שדה דקדושה מאתוון דקשוט ג' אבות עכת"ד:

דרך חוקיך [אות תקסה]

ק:

שלא יבא הטמא טומאת קרי למחנה לויה שנאמר לא יבא אל תוך המחנה. בחי' כ' אין ראוי שתכנס הטומאה המטמטמת השכל למקום קדוש אשר רוח אלקים שורה בו ע"כ. ומהר"ם כ' שלא לטמא המקדש לגרש משם הקדושה כו' ואין כח בקדושה לחול אלא כשפנה משם הטומאה עכ"ד: ויש לרמוז מ"ז באות ק הרומז לבחי' נחש כמ"ש בזוה"ק תרומה קנ"ב ק לא מתיישבא כלל בדוכתי' וסימנך איש לשון בל יכון בארץ ע"כ ורומז לבחי' הנחש וי"ל דמ"ש לא מתיישבא בדוכתי' ר"ל במקום הקדושה אין לה ישוב כי כן ק רומז גם קדוש כמ"ש בפרק הבונה. ובמילואה קו"ף גי' מקום הרי מקום קדוש בצד הק' דקדושה. ורומז שהסט"א שהוא ק' דטומאת קרי לא תהי' במקום קדוש בל יגרש הקדושה דשם וכנ"ל. ובזוה"ק תצוה ק"פ ק' הוא מאתוון ק"ר דשקר הרי יש לרמוז על טמא קרי באות ק' דשקר. ועוי"ל דהנה שלש מחנות הם בריאה יצירה עשיה שהם שכינה לויה ישראל כמ"ש בשל"ה מאמר ג' מחנות ע"ש והנה ג' עולמות בי"ע בהם ג' שרים אכתריאל מט"ט סנד"ל ע' ע"ח שער השמות והנה בעל קרי משתלח מן ב' מחנות שכינה לויה שהם אכתריאל מטטרון גי' תתקע"ו ויש לרמוז באות ק הרומז קדוש ק' דקדושה ובצורתה כ"ן כמ"ש בתמונה ומילואה קוף בהחשב ף' דאי"ק גי' תתק"ו. ועם צורת כ"ן הרי גי' אכתריא"ל מטטרו"ן אשר נגד ב' מחנות שהבע"ק משתלח מן ק' קדוש והבן בס"ד. ועוי"ל במ"ז שלא יבא למחנה לוי' שהוא עולם היצירה כנ"ל בשם של"ה. והנה ביצירה הם ד"מ מיכא"ל גבריא"ל אוריא"ל רפא"ל כמ"ש שם בשל"ה ומספרם תתק"ו ונרמז במספר קו"ף דקדושה בף' אי"ק גי' תתק"ו. וק' דשקר רומז על בעל קרי כנ"ל ורומז בל יבוא למקום ק' דקדושה שהוא מחנה לוי' ששם ד' מלאכים הנ"ל:

דרך חוקיך [אות תקסו]

ר:

לתקן במלחמה מקום מיוחד לבית הכסא מחוץ למחנה שנאמר ויד תהי' לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ. בחי' כטעם המבואר כי י"א מתהלך בקרב מחנך כלומר שנפשותן של ישראל דבוקות בשכינה לעולם וכ"ש במחנה שכולן נקיי הנפש שכל הירא מעבירות

שבידו הי' חוזר וראוי להם לעמוד בנקיות שמביא לידי רוה"ק. ויש לרמוז דהנה כל ענין המלחמה הי' כדי להרחיב גבול הקדושה להביא כל אוה"ע תחת פולחנא דקוב"ה ועי"ז יכנעו ויתבטלו כל אלהים אחרים תחת רשות השכינה עילאה לכן צוה הש"י שיהי' המחנה קדוש ונקי ונרמז באות ר משק"ר הרומז א"ל אח"ר להשניעם במלחמה ת"י הקדושה ויחזיר קוץ היוד אל קרן הריש ויעשה ד סוד הקדושה ואחדות אחד רשות היחיד של יחידו של עולם להעשות מן ר ד וזהו ע"י י' ציר הדלת. והנה בהתחבר י' עם ד נעשה י"ד וזהו וי"ד תהי' לך מחוץ למחנה. ר"ל חוץ למחנה הק' ששם בחי' ר דשקר אלהים אחרים יהי' לך י"ד להביאם תחת י"ד דקדושה כנ"ל ועי"ז יהי' שמירה והצלחה במלחמה בהתתקן בחי' ר לעשות ממנו בחי' יד ציר הדלת עם הדלת ובזה יונח מ"ש מחני"ך מלא י' רומז על ציר הדלת:

לא:

דרך חוקיך [אות תקסז]

ל:

לתקן יתד לחפור בו לכסות הצואה שנאמר ויתד תהי' לך על אזנך וחפרת בה ושבת וכסית את צאתך. בחי' כטעם הנ"ל ועוי"ל דהנקיות מביאה לידי טהרה וקדושה והטינוף להיפך שהסט"א שוכנים במקום לכלוך וזוהמא ונרמז באות ל הרומז לבחי' דעת כמש"ל כ"פ וארז"ל ודעת זה טהרות לכן רומז שיהי' נקי וטהור. וי"ל והיה מחניך קדוש גי' ב' שמות אדנ צבאות. והנה אדנ רומז לשכינה הק' וכטעם המבואר כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך שהוא השכינה אשר עמנו תמיד ובפרטות במלחמות ה' כמ"ש בשערי אורה שער א' בשם אד"נ ב"ה ושם צבאות הוא נצח והוד כנודע אשר משם הנסים והנפלאות כמ"ש בכוונת על הנסים דחו"פ וז"ש שם להצילך ולתת אויביך לפניך ע"י הנסים:

דרך חוקיך [אות תקסח]

א:

שלא להשיב העבד שברח לא"י אל אדוניו שנאמר לא תסגיר עבד אל אדוניו. בחי' כ' שרצה הש"י לכבד הארץ שהבורח לשם ינצל מעבדות כדי שנקבע בלבבינו כבוד המקום ע"כ וי"ל דא"י הוא ארץ העליונה בינה כמ"ש בפרד"ס והנה שם סוד החירות אמנם עבד שנמכר בא"י גופא אין יוצא לחירות לפי שנמכר בבחי' א"י לעבד אמנם עבד שבחו"ל הבא לא"י בא לשער החמשים סוד הבינה יובל המפיק לחירות כנ"ל ויש לרמוז

באות א בינה צורת יו"ד כנודע. וכן אל"ף בף' דמנצפ"ך גי' תתל"א ועם א' פשוטה הרי תתל"ב גי' אר"ץ ישרא"ל ומהר"ם טמ"ז כיון שעומד ונכנס בבקעה טהורה כו' העומדים בה ראוים להיות עבדי ה' ולא עבדי ב"א לכן לא נשיבהו אל אדוניו ע"כ ואומרו בקעה טהורה ר"ל אוירא דא"י מחכים ושם מקום התורה וחירות וטהרה ונרמז באות א' דאמ"ש הרומז אוי"ר טהור אוירא דכיא וכן רומז א' חכמה כי אויר א"י מחכים וכנ"ל. ונרמז ע"ד גימטריא א צורת יו"ד בהחלק ו' לשנים הרי כ"ו וא' צורת יו"י ג"כ כ"ו גי' נ"ב ומילואה ל"ף בף' מנצפ"ך גי' תת"ל ועם נ"ב הנ"ל הרי תתפ"ב גי' ל"א תסגי"ר עב"ד א"ל אדני"ו מצוה זו:

תחמד:

דרך חוקיך [אות תקסט]

ת:

שלא יונה בדברים העבד שברח לא"י שנאמר עמך ישב בקרבך בטוב לו לא תוננו. בחינוך כ' טמ"ז לפי שנפשו חלושה ונבזה ע"כ חס הקב"ה עליו ביותר ע"כ ומהר"ם כ' לפי שחלוש יותר משאר גר ע"כ הזהירה תורה עליו כיון שטבל לשם עבדות ובא לחסות תחת כנפי השכינה אין ראוי לדחותו אלא לקרבו כיון שהוא עני ביותר והש"י מביט אל עני ונכה רוח עכ"ל. ויש לרמוז מ"ז באות ת שצורתה ב' דלתין כמ"ש הרוקח ורומז דלי דלית שהוא מדרגת העבד הזה שהוא עני ביותר וחלוש משאר גר כי הוא גר ועבד וכן רומז ת על התרחקות ביותר מן הבהירות כמ"ש הבעש"ט הבאתי כ"פ והיא בסתר המדרגה והקב"ה חס עליו להקימו עד אות א' בסוד מקים מעפר דל לעשותו א' אדון ובן חורין וכמ"ש בזו"ח א' נחתא לגבי ת' לאמשכא לגבי' כי הש"י שוכן את דכא:

דרך חוקיך [אות תקע]

ח:

שלא לבוא על קדשה שנאמר לא תהי' קדשה מבנות ישראל. בחי' כ' כי עי"ז יתבטלו כמה מצות ויהיו מכשולות רבות כי לא יכיר איש את אמו ואחותו ומלאה הארץ זימה עכ"ד. ובאלשיך כ' כי רוה"ט שורה על המזנה עם קדשה וכל כך שורה רוה"ט עד שהאתנן הוא תועבה לפני ה' ונרמז באות ח עפמ"ש באודר"ע מפני מה יש ב' תגין על ז' א' כלפי ו' וא' כלפי ח שכל ההולך אחרי הזונה אחת מעיניו כלפי החטא ע"כ הרי ח רומז חטא דזנות ר"ל. ועוד נרמז ע"פ הידוע בזוהר הרקיע ח הוא צנור השמאלי המריק השפעה

לחיצונים וממנו יונקים החיצונים והנה ע"י חטא הזה דזנות יורד כל השפע לחיצונים ונתוסף להם חיי"ם גי' זונ"ה וכן תרגום זונה נפקת ברא שהוא היוצא לחיצונים והוא בחי' רה"ר והפקר וז"ש רבקה קצתי בחיי מפני בנות ח"ת שהם בחי' קדשה בחי' רה"ר והפקר ואם לוקח יעקב אשה מבנות ח"ת כאלה מבנות הארץ למה לי חיי"ם כי חיים גי' זונ"ה רה"ר בנות ח"ת ולמה לי חיי"ם כאלה חיות דסט"א אך להדבק בחיים של אשה יראת ה' כטעם ראה חיי"ם עם האשה כו' כי היא חלקך רה"י ע"י חופה וקידושין ונרמז בח' מלא תחמד אשת רעך. ועוי"ל ח' צורתה ו"ז עיין מצ"ש ורומז איש ואשה ע"י אחדות דקדושה כטעם עם ז"ו כי ו' דכר ז' אשה ומספר וז' אח"ד שהם בסוד אחד ע"י קדושין רשות היחוד כזה חלק יעקב אבל לא בנות ח"ת (גי') קדשה רה"ר:

דרך חוקיך [אות תקעא]

מ:

שלא להקריב אתנן זונה ומחיר כלב שנאמר לא תביא א"ז ומח"כ בית י"א. בח' כ' משום שהקרבן בא לטהר מחשבות ב"א ולהכשיר מעשהו ע"י הפעולה הזו ואם יהי' קרבנו מא"ז שהיא עבירה מטונפת שמא יחשוב בזה הענין ומחיר כלב אסור לפי שהקרבן בא לרכך הלב והכלבים עזי נפש ע"ש. ובעיר מקלט כ' הקריבהו בא לפחתך גם הקרבן עצמו מגלה קלונו ואין קטיגור נעשה סנגור עכ"ד. ובלק"ת כ' אתנן זונה היא לילית ומחיר כלב היא סמאל כי כשבא הנחש על חוה לא היתה הנחש דהיינו הנוקבא לבדה כי גם ס"ם רכב על הנחש להיות כוונתם להטעות זו"נ לכן נתלבשו גם המה בזכר ונקבה]ר"ל ס"מ זכר נחש נקבה בחי' לילית והם א"ז ומ"כ] ועליהם צוה הש"י כאן שלא נתפתה אחריהם עכ"ד הק'. הרי דאסור א"ז ומ"כ לקרבן ה' כדי שלא יעורר חטא הנחש והס"ם להתפתות אחריהם ח"ו. ונרמז באות מ' שהוא מ' הרומז מו"ת אשר גרם אז הנחש שהמתין לחוה שתאמר מפר"י העץ ולקח המ' ונתנה אל ד"פ ו"ת דשם כמ"ש בזו"ח איכה וע"י הבאת א"ז ומ"כ תתעורר עוד מ' הזאת ח"ו שהוא מ' דלא תחמ"ד שהי' אז ג"כ ע"י חמד"ה כטעם כי נחמד העץ כו' לכן אין קטגור נעשה סנגור. ונרמז עוד ע"ד גי' מ מלאה כזה מם בם מנצפ"ך גי' תר"ם גי' ל"א יעל"ה מה"ר זונ"ה א"ל היכ"ל הוי"ה במזב"ח. ועוד גי' וכ"ן ל"א יעל"ה מחי"ר כל"ב במזב"ח א"ל ח"י:

דרך חוקיך [אות תקעב]

ד:

שלא ללות ברבית מישראל שנאמר לא תשיך לאחיך. בחי' שעי"ז יבלע א' את חבירו עד שימצא ביתו ריקם מכל שכן דרכו של רבית. ובכלי יקר כ' משום שמחטיא את המלוה שמסירו מבטחון ומאמונת ה' ע"כ. וכ' בס' מאה שערים לא תשיך כי הרבית רומז לנחש הממית בנשיכתו כן הרבית נושך ממונו ש"א וממיתו בעניו עכ"ד. וי"ל לפ"ד כמו שהנחש נקצצו רגליו עבור חטאו כן הלוה ברבית נכרתו רגליו שהוא ממונו כטעם את כל היקום אשר ברגליהם זהו ממונו ש"א ונרמז באות ד שרומז דלית ועוני שנעשו שניהם הלוה והמלוה. וכמ"ש רז"ל המלוה ברבית נכסיו מתמוטטין ומכ"ש הלוה לכן אל ילוה ברבית רק יבטח בהש"י שיעזרהו כנרמז באות ד דלו עיני למרום וכן דלת ר"ת "דברתי "להקים "דל כמ"ש באודר"ע:

בית:

דרך חוקיך [אות תקעג]

ב:

לקחת רבית מעכו"ם שנאמר לנכרי תשיך. בחי' שאין לנו לגמול חסד רק לעם הש"י ובהמנע חסדו משאר ב"א נבחין הדבר כי עיקר האהבה והחסד הוא מצד החזיקם בתורת ה' ובזה יהי' לנו השכר כאלו עשינו חסד לב"י עכ"ד. ונרמז באות ב כנרמז ב' מבראשית בשביל ישראל שנק' ראשית הרי דכל העולם כולו הוא רק לישראל לכן מצוה ליקח רבית מעכו"ם כדי שיצא מרשותו ליד ישראל שזה תכלית הבריאה במעשה בראשית להרחיב גבול הקדושה ועוי"ל דידוע דכל מה ששייך להאדם מטלטלין וקרקע והון וכסף וזהב הוא משורש נשמתו כמ"ש הבעש"ט הקדוש ואם הממון או שאר דברים הם ביד עכו"ם המה אסורים ת"י הקליפות כי רגלי הכלים כרגלי הבעלים וכאשר יוציא א' מישראל איזה ממון או כלים מיד גוי אז הוא יוצא לחירות כי בידי ישראל יהי' עלי' לניה"ק שבו אל הקדושה כי הישראל מוציא כספו על קדושה להחזיק ידי ת"ח ולעשות צדקה ולהחזיק בניו לת"ת ולכבד שבתות ויו"ט וכדומה לכך מצוה גדולה לקחת רבית מעכו"ם ונרמז באות ב הרומז ברכה כי אז ירויח ברכה כי כל מקום שיש קדושה יש ברכה ויתברך ניה"ק הזה ויתעלה מעלה אל הקדושה וברכה:

דרך חוקיך [אות תקעד]

י:

שלא לאחר נדרו ונדבתו שנאמר כי תדר נדר לה' אלקיך לא תאחר לשלמו. כ' מהר"ם שלא יהיה קל מהלואת הדיוט שממתין לו רגל א' או ב' וזה נדר בחיי המלך אם לא ישלם ראוי להתיז ראשו והמשלם יש לו שכר על האמירה ועל הנתינה ע"כ וי"ל ענין נדר בחיי המלך באות יו"ד מלא. י' הוא חכמה וד הוא בינה בסוד כתיבת השם וחו"ב הם חיי המלך כנודע. ואם עובר ראוי להתיז ראשו מדה כנגד מדה שפגם בבחי' ראשין וכן י' רומז ג' רישין ואם מקיים ומשלם יש לו שכר על האמירה בפ"ע כי אמירה לגבוה כנתינה להדיוט ועל הנתינה בפ"ע. והנה אינו עובר בל תאחר רק עד שיעברו ג' רגלים וי"ל הטעם כי ג' רגלים כנגד ג' אבות ובכל רגל האב שבו הוא הבעה"ב המקבל מידינו הנו"נ. ומתפאר בהם עם בניו וממליץ עלינו ואם לא הביא בב' רגלים נשאר עוד מליץ אחד האב של רגל הג' מימי היקף השנה אבל אם לא הביא בכל ג' רגלים ועבר היקף השנה מבלי תשלומין מוצא פה אז האבות מתביישים בנו ח"ו ונעשה פגם גדול ונרמז ביוד הרומז ג' רגלים וג"א י אברהם פסח ד יצחק שבועות ו יעקב סוכות כמש"ל כ"פ:

דרך חוקיך [אות תקעה]

ת:

לקיים מוצא שפתיו מה שקיבל עליו בנדר ובשבועה שנאמר מוצא שפתיך תשמר. מהר"ם כ' טמ"ז לפי שהדבור יתרון האדם מן בהמה ופיו הכלי שבו יהלל לבוראו לכן אין ראוי לחלל מוצא שפתיו. עכ"ד. יש לרמוז מ"ז באות ת הרומז חותם אמת דהנה ת סוף כ"ב אותיות שהם כוללים כל ה' מוצאות הפה ורומז ת' חותם כל ה' מוצאות הפה לקיים באמת כל מוצא שפתיו, כי הכל הולך אחר החיתום: וי"ל עוד דאותיות פ' ה' שהם פ"ה אין בהם שום שינוי בהברתם כמו שאר אותיות אלף בית גימל שבמבטא הברתם במילואם ישתנו ממה שהם כי בכתיבה הוא א' לבד ובהברה נרגש גם ל"ף וכדומה כל האותיות ואף וו מם נון שלא נרגש אות אחר בהברה מ"מ נרגש וו כפולה וכן מם אבל פא הא אינם נרגשים בשינוי ממה שהם בכתיבה ובשמם והוא רמז נכון שלא ישתנה מוצא פ"ה ולהיות נחתם הפה בחותם אמת וקיים אות ת לכן נרמז בסי"צ המליך ת בחן כו' ויצר פ"ה בנפש שיהי' לו ת חותם אמת לפה שלא ישנה מוצא פה ואז ימצא חן כי אמת יש לו חן. ועוי"ל במצוה זו לשמור מוצא הפה שיהי' שוה עם הלב ולא יהיה אחד בפה וא' בלב ח"ו שלא נאמר מוצא שפתיך תעשה כמ"ש ככל היוצא מפיו יעשה רק מ"ש תשמר, כי שמירה הוא בלב כמו ואביו שמר את הדבר ור"ל שישמר מוצא שפתיו גם בלבבו הן בעסקו עם ב"א וכ"ש בדבורי תורה ותפלה שירות ותשבחות ישמר בלבבו

מה שמוציא משפתיו ולא יהי' א' בפה וא' בלב וזה נרמז ג"כ באותיות פ"ה שהברתם בנקוד צירי כזה פא הא וידוע דצירי הוא בבינה ובינה הוא לבא כמ"ש בתיקונים בינה לבא ובה אתמר הלב מבין הרי נרמז במוצא פה שיהי' פה ולב יחד כי האותיות הם פה והנקודות צירי הם רומזים לב. וכן נרמז גם ע"ד הסוד בסוד טנת"א עיין בע"ח הק' שער טנת"א אשר בכללות. הנקודות הם בבינה ואותיות במלכות. ויש לרמוז זה ג"כ באות ת בצורתו דנ כמ"ש בזוהר חקת דהנה ד רומז למלכות פה כנודע ונ' רומז נ' שערי בינה שהוא לב הרי נרמז פה ולב באות אחד אות ת חותם אמת שלא יפרדו זה מזה תמיד ונרמז עוד פה לב גי' נא"ם הוי"ה כי אם ידבר בפה ולב ביחד יהי' בבחי' נאם הויה ב"ה וב"ש, שכל דבריו אמת וצדק ויתייחד יחוד קובה"ו כזה יוד הה וו הה אדנ גי' ג"כ פ"ה ל"ב שהוא גי' נאם ה' והבן בס"ד:

רעך:

דרך חוקיך [אות תקעו]

ר:

להניח לפועל לאכול במה שעובד שנאמר כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעך. בחי' טמ"ז ללמד לב"י להיות להם נפש יפה ורצון טוב ומתוך כך תחול ברכת ה' עליהם ע"כ. ומהר"ם כ' טמ"ז משום עגמת נפש שהעין רואה והלב חומד וכאשר יש לו רשות לאכול אז הוא שמח בברכת ה' ולא יהי' לו צרות עין ונרמז באות ר עד"ש בסי' המליך אות ר בשלו"ם כי עי"ז יהי' שלום בכל וכן עד"ש בשעג"ע באות ר רומז רחמים רצון ורומז כנ"ל שיהי' לו רצון טוב ומידות רחמנות על הפועל ונרמז באות ר מן רע"ך שהוא רע"ך ע"ד ואהבת לרעך כמוך:

דרך חוקיך [אות תקעז]

ע:

שלא יתן הפועל ממה שאוכל לאחרים או להניח למחר שנאמר ואל כליך לא תתן. וי"ל זה באות ע הרומז עי"ן רעה צרות עין כי מה שנותן לאחרים מיגיעת בעה"ב הוא בכלל עין רעה בשל אחרים ויש לו צרות עין במה שיש לבעה"ב גם רומז עין רואה והלב חומד וזה נקרא עין רעה ונרמז בע' מן לא תחמד בית רע"ך וכו' וכל אשר לרעך רק יקנה עין טובה ויחוס על של אחרים כמו על שלו רק מה שזכתה לו התורה לתת לו בעי"ן יפה:

דרך חוקיך [אות תקעח]

ך:
שלא יאכל הפועל במה שעובד בשעת המלאכה רק אח"כ יאכל ממה שלקט שנאמר וחרמש לא תניף על קמת רעך. מהר"ם כ' משום גזל משום דאינו פנוי למלאכתו שעוסק ע"י אכילתו אז וכ"כ הרמב"ם. ובשל"ה כ' רומז להדביק במדותיו ית"ש כמו שמתנהג עם עבדיו שנותן להם פירות בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב כן יתנהג האדם עם פועליו להאכילם הפירות בעוה"ז והקרן קיימת לעת ערב. ונרמז מ"ז בך' פשוטה רומז כף ידו תהי' פשוטה למלאכתה לא לד"א ויהי' נקי כפי"ם וימשוך ידו מגזל. ויש לרמוז ע"ד מוסר בעבודת ה' שלא יכוין ע"מ לקבל פרס ובשעת העבודה לא יקוה לשום שכר והנאה רק לש"ש בפשיטות כנרמז כף פשוטה כף רומז על הקדוש ב"ה]עיין בס' שפע טל בהקדמה{ שהוא פשוט מכל הפשוטים רק אח"כ כשהולך בין אומן לאומן היינו בין מדרגה במדרגה מוכרח לקבל איזה שכר וישות כדי להתחזק שלא יפול למטה ויעלה מעלה כמ"ש בספרי תלמידי הבעש"ט הק' והבן:
לא:

דרך חוקיך [אות תקעט]

ל:
אם ירצה לגרש אשתו מצוה לגרשה בגט כריתות כדת שנאמר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה. בחי' כ' לפי שהאשה כלי שלו ואם היא מורת רוח לו יגרשה ממנו רק בל יהי' נקל לשלחה לכך צוה הקדוש ב"ה לגרשה בספר ובעדים גם אולי מתוך כך ינחם הבעל ויעשה שלום עכ"ד. והבחיי כ' טמ"ז לגרש בספר לפי שהקב"ה ברא בכ"ב אותיות וזווג האותיות ושקלן והמירן וצרפן וצר בהם כל העולם וע"י שיקול האותיות ע"י זווג שקל כל הנבראים שזה ראוי להיות זווגו של זה וזב"ז בין בעליונים בין בתחתונים בין בנפשות בין בגופות וכמו שהי' החיבור ע"י האותיות כן הפירוד צ"ל ע"י האותיות עכ"ד. ובס' תולדות י"י כ' הגרושין הוא להפריד הקליפות כדי שיהי' אח"כ יחוד הגמור לישא כ"א ב"ז. וזהו הכוונה שאומרים לשמו ולשמה ולשם גירושין ולפ"ז יש גם במצות גרושין יחוד קובה"ו אלה ת"ד הק'. ואדומו"ר הק' זצ"ל כ' ג"ט רומז בחי' העדר היחוד דהיינו מז"א חסר ג' ראשונות ומנוקבא חסר כל ט"ס דהיינו בעת שהיא רק נקודה קטנה וזהו ג"ט ועוד כ' שכל האותיות יש להם צירוף זל"ז אבל אותיות גט או ט"ג אין להם שום ביאור לחברם בלה"ק רק בג"ט אשה]ושאר שטרות נקראים גט משום גט אשה{ והרדב"ז כ' מצוה לגרש

השנואה כדי שלא יהיו הבנים בני גרושת הלב והביאה יהי' כמו ביאת זנות ונרמז טעם זה באות ל הרומז בניך למוד"י ה' שיהי' לו בנים הגונים וכן המליך אות ל בתשמיש כמש"ל שיהי' בבחי' דעת דקדושה לא עם שנואה שהוא כמו זנות בלי דעת כבהמה. וכן ל רומז רם ה' ושפל יראה כמ"ש בתמונה. וזה רומז מ"ש בחינוך שמתוך כך ינחם הבעל ויעשה שלום כי חס הקב"ה על העלובה השנואה ושפל יראה להחיש לה עזרה. ורש"י ז"ל כ' שמצוה לגרשה מיד שמא ינחם הבעל ותמצא חן בעיניו וזה היפוך מהנ"ל וי"ל דרש"י מיירי במצא בה ערות דבר כמ"ש אח"ז זה הוציא רשעה מביתו וכן מיירי במאו"א שכתב גרושה הוא לילית הרשעה בסוד והיתה לאיש אחר אחר דייקא ע"כ. ובחינוך מיירי שלא מצאה חן בעיניו בפשיטות לכן כ' שמא ינחם ויעשה שלום וכנ"ל כי רם ה' ושפל יראה. וי"ל לפע"ד גרושה הוא גר"ש ו"ה כביכול בהעדר היחוד כמו שנרמז באותיות ג' כנ"ל אך מ"מ רומז על יחוד היותר טוב אח"כ כמש"ל בשם תו"י וזה הפירוד הוא תכלית היחוד כדי שישא כ"א ב"ז. והנה אמרו אשה רעה מר ממו"ת ר"ל. ואשה טובה הוא חיים בסוד ראה חיים עם האשה ונרמז גרושה גי' מו"ת חיי"ם שמגרש בחי' מות להיות לו חיי"ם אח"כ בזיווג הראוי לו. ונרמז באות למ"ד הרומז על חיבור יפה כמו עושין לו למודי"ם ור"ל כדי שיהי' חבור יותר טוב וכן נרמז מצות קידושין באות למ"ד ע"ל סי' תקנ"ב מקיש יציאה להויה כי גם היציאה הוא לצורך החיבור הראוי שיהי' לו אח"כ הויה ועוד נרמז באות ל סוד הדעת מ"ש הבחיי דהקב"ה שקלן וצרפן לכ"ב אותיות ועי"כ נשקלו ונצטרפו כל הזיווגים כנ"ל והוא ע"י סוד הדעת הטוב גם עפמ"ש בשערי ג"ע ל רומז על סוד המתקלא שהוא לצורך כל העולמות שיהי' להם קיום בל ישברו ולבל יתבטלו וכן ענין הזיווגים אין להבין ואין להעריך רק כפי אשר העריכן וצרפן ושקלן היוצר כל אל דעות ה' וזולת זה לא יתקיימו ולא ימצאו מנוח זה עם זה ויוכרחו להפרד כמעשה במדרש בההיא מטרוניתא שזיווגה עבדים עם השפחות והמיתו זא"ז כי זהו רק מעשי ידיו של הקב"ה בדעת"ו הרחבה לכן אם אין זיווגם עולה יפה מצוה לגרשה כנרמז באות ל סוד דעת הטוב והמשקל הנכון אשר נטע ה' בעולמו ומה שנשאו זא"ז הי' ג"כ לאיזה סיבה לפי שעה אבל אין להם מנוח יחד וכן הי' בענין ז' מלכין דמיתו שלא נתקיימו עד שנתקנו ע"י המתקלא אות ל כנ"ל וה' יכפר והבן:

דרך חוקיך [אות תקפ]

א:

שלא ישוב לקחת גרושתו משנשאת לאחר שנאמר לא יוכל בעלה הראשון כו' לשוב לקחתה. בחינוך כ' להרחיק ענין זמה להיות אשה יוצאת מאיש אחד ומשמשת לאחר ואח"כ לשוב אל הראשון עכ"ד. ובס' מאה שערים טמ"ז כי הוא בודאי אינה בת זוגו שהכריזו עליו לפיכך אין ראוי שישוב לקחתה ככלב שב על קיאו ולטמא א"ע בכלי שאינו שלו עכ"ד. ואמנם יש להבין מדוע מותר להחזיר גרושתו כשלא ניסית ואף אם זנתה לאחר הגירושין עם אחר מותרת לראשון ובאם ניסית אסורה לראשון מטעם שאינה ב"ז. וי"ל לפי"ז דבאם לא נשאת אמרינן דהגט הי' לאיזה סיבה ולא משום דהיא אינה ב"ז. וע"כ הסב ה' לבבו לחפוץ בה להחזירה משום דהיא ב"ז אבל אם נשאת לאחר והכניסה לרשותו ע"י קידושין הוא אות גמור שלא היתה מעולם ב"ז של ראשון כיון ששלט עליה אחר בקידושין כדת התורה אינו דבר ריק לכן כתיב בתורה תחת אשר הוטמאה ר"ל כיון ששלט בה אחר בקידושין אגלאי מילתא שלא היתה ב"ז של ראשון מעולם א"כ כבר הוטמאה אצלו בביאות לפי שלא היתה כלי שלו מעולם וז"ש בס' מאה שערים הנ"ל לטמא א"ע בכלי שאינו שלו ר"ל ששב שנית לטמא א"ע בכלי שאינו שלו כמו שהטומאה אצלו עם הראשון ודו"ק. אך עם זאת לא היו הביאות באיסור כי זהו מפלאי תמים דעים אכך עתה נודע שאינה שלו ואסור להחזירה. ויש לרמוז זה המצוה באות א מן ל"א תחמוד אשת ריעך ר"ל כנ"ל כיון שנשאת לאחר אגלאי מילתא שהוא אשת רעך ואינה בת זוג שלו. ועי"ל באות א הרומז בצורתה אדם ובת זוגו כמש"ל במצות פ"ו מן מאמר זו"ח ע"ש לכן רומז דאם אינו בת זוגו לא יוכל להתאחד עמה להיותם אחד כהוראות צורת א הרומז מנין אחד:
תחמד:

דרך חוקיך [אות תקפא]

ת:
שלא יצא החתן בשנה ראשונה לשום דבר שנאמר לא יצא בצבא ולא יעבר עליו לכל דבר. בחי' טמ"ז כדי להרגיל עמה עד שיבא בטבע כל מעשה אשה אחרת זרות אצלו ומתוך כך יתרחק מאשה אחרת ויפנה כל מחשבתו לאשתו ויוכשרו הבנים להש"י ע"כ. וכ"כ מהר"מ כשירגיל א"ע יב"ח בקדושה ובטהרה יהי' בטוח לעולם שבטהרה ישמח את אשתו ונרמז מ"ז באות ת הרומז חותם אמת כטעם שימני כחותם על לבך. וכן נקרא האשה מעיין חתום שהוא חתום לבעלה לבד והוא צריך לעשותה כחותם על לבו וזרועו שלא לפנות מחשבתו ממנה. לכן לא יצא לכל דבר ונרמז עוד עפמ"ש בזו"ח א' נחתא לת'

לאמשכא לה לגבי' וכ' מקודם א' דכורא ת נוקבא כלילין כחדא. ועוי"ל עפמ"ש ברז"מ אות ת רומז תמיד עיני י"א בה מראשית השנה כו' לכן נרמז מ"ז באות ת לרמוז להיות עיני החתן באשתו מראשית השנה ראשונה עד אחרית השנה כדוגמא דלעילא כביכול בסוד כלה הכלולה עם ת"ת הנקרא שנה כמ"ש בע"ח שער קאבי"ע פ"ו ורומז להיותה תמיד כחותם על לבו ונרמז בפסוק הנ"ל תמי"ד עיני י"א בה תמי"ד גי' חות"ם וזהו הנרמז באות ת הרומז חותם כי צורת ת נ"ד ועם ת הרי גי' חות"ם:

דרך חוקיך [אות תקפב]

ח:

שישב החתן עם הכלה שנה תמימה שנאמר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח. ברע"מ תצא רע"ז ע"ב פקודא דא למחדי באתתא שתא חד דכתיב נקי יהיה לביתו שנה א' והם י"ב ירחין אינון מדילה דהא שנה איהי כלה ולית כלה בר י"ב ירחין]נותנים לבתולה יב"ח{ דכתיב עומד על י"ב בקר והואיל ולית תקונא לכלה בר בי"ב אצטריך חתן למחדי לה ולביתא לה ולתיקונהא כגוונא דלעילא וע"ד יעקב כתיב בי' ויקח מאבני המקום אבני המקום י"ב הוו ומאן דחדי לכלה חדי לעלימתהא שהם י"ב וכלא הוא רזא דשנה בג"כ אצטריך למחדי באתתא שנה א' עכ"ל. ומ"ש באות הקודם דשנה הוא בז"א וכן איתא בזהר אחרי מאן שנה דא קוב"ה י"ל דשם מיירי משנה של ימות החמה שס"ה ימים וכאן מיירי מן שנה של לבנה י"ב ירחין דהיא במלכות לכן שנה דכאן איהי מלכות. לכן נרמז בס"ת נק"י יהי"ה לבית"ו שנ"ה שם הוי"ה לייחדה עמו וכן ר"ת ניל"ש גי' שמי"ם שהוא סוד ז"א סוד חת"ן כדי לייחדם כמ"ש בזוהר בהקדמה דף ח' השמים דא חתן ואמצע אותיות של פסוק הנ"ל שהם ק' ה"י בי"ת נ' גי' תקע"ז יחוד סו"ד מלכו"ת עה"כ המייחדם וכן ישרא"ל לא"ה שהם חתן וכלה וכל הפסוק נק"י יהי' לבי"תו שנ"ה אח"ת גי' אל"ף ב"ת אלף הוא א ומתייחד עם ב"ת שהם חתן וכלה כי א' הוא דכר ב"ת נוקבא כמ"ש בזו"ח. ונרמז מ"ז באות ח צורת ו"ז כמש"ל רומז חת"ן כל"ה ו' חתן ז' בת שבע שהם לאחדים כי ו"ז גי' אח"ד ורומז שיתאחדו ביחד ע"י מצוה זו וכנ"ל בחינוך ועוד נרמז ח חי הוא ברומו ש"ע כמ"ש בגמרא באות ח וזה רומז יסוד צדיק חי כמ"ש בשל"ה והוא ע"י מ"ז שישמח עם אשתו בטהרה ולא יבא לידי הרהור רע כמ"ש מהר"מ במצוה הקודמות ואז יהי' בבחי' צדי"ק ח"י ולא יפגום בריתו ח"ו ונרמז ב' מצות אלו באותיות ת"ח מן לא תחמד אשת רעך שע"י שישב עם אשתו שנה א' לא יחמוד אשת זולתו ח"ו וכמ"ש בחינוך טמ"ז כנ"ל והוא מפלאי תוה"ק:

דרך חוקיך [אות תקפג]

מ:
שלא למשכן כלים שעושים בהם אוכל נפש שנאמר לא יחבול רחים ורכב. בחינוך כ' מפני תיקון עולם וישובו שלא ליקח מרעהו דבר שחיותו תלוי בו וכמ"ש כי נפש הוא חובל. ונרמז מ"ז באות מ עד"ש באודר"ע מ"פ אומרת שירה מלכותך מלכות כ"ע כו' וזהו מנימוסי המלך לשפוט תבל בצדק וביושר ולעשות תיקון המדינה וישובה. ונרמז מ"ש בלק"ת הק' במצוה זו דקאי על הרשעים שמאסרין חתן כלה ע"י כישוף שלא יוכלו להזדווג ונרמז באות מ צורתה כ"ו ו' חתן כ' כלה. ורומז שלא יאסרום שיהיו סגורים רק יהי' פתוחים כמו מ' פתוחה כביכול ונרמז ל"א יחבו"ל רחי"ם ורכ"ב גי' תרין מזלין נצ"ר חס"ד ונק"ה שמשם בנים וזש"ק והמעכב ח"ו פוגם במקום קודש ונורא ר"ל וזהו כי נפש הוא חובל ר"ל הנפשות שהיו ראוים לבוא לעולם הוא חובל אותם ח"ו:

דרך חוקיך [אות תקפד]

ד:
שלא לקוץ סימני צרעת שנאמר השמר בנגע צרעת. בחי' כ' להורות שיסבול אדם צער הבא עליו ולא יחשב שיוכל לבטלו רק יבקש מהש"י שיסיר ממנו כי היכולת בידו ית' עכ"ד. ונרמז מצוה זו באות ד עפמ"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לד שבך נידונים ישראל בין דם לדם כו' בין נגע לנגע שנאמר כי יפלא ממך דבר למשפט כו' בין נגע לנגע. הרי רומז ד לדון בין נגע לנגע. והנה אם יסירו סימני הנגע לא יוכלו הסנהדרין לדין בין נגע לנגע אם הוא טמא או טהור הרי נרמז באות ד מצוה זו שלא להסיר סימני נגע אך יבקש מהש"י להסיר ממנו הנגע כמ"ש בחינוך כנרמז בד' הרומז דל"ו עיני למרום. ועוי"ל ד' רומז דעת בא"ב של א"ט ב"ח ג"ז ד"ו עיין ע"ח שער הירח פ"ד וארז"ל ודעת זה סדר טהרות. והנה אם יסיר הסימנים של הנגע ח"ו יטהרו הטמא ולא יהיה סדר טהרות שהוא סוד הדעת: אשת:

דרך חוקיך [אות תקפה]

א:
שלא למשכן בע"ח בזרוע שנאמר לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו. בחי' טמ"ז שלא יהי' העולם הפקר ע"כ השוה הכתוב ביניהם שלא ימשכן את חבירו רק ע"פ דין תוה"ק ויהי' ישוב העולם ע"פ חפץ הש"י עכ"ד. ובעיר מקלט כ' שיש להאמין שיש אל חזק ממנו גם

ילמוד מן הקב"ה שלא עשה שום דבר בעצמו רק ע"י מרע"ה כמ"ש במדרש ויש לרמוז מ"ז באות א עפמ"ש אלף רומז אמונתי לישראל פקדתי. וי"ל במאמר הזה עד"ש חדשים לבקרים רבה אמונת"ך והוא על שמחזיר הש"י פקדונו שהוא הנשמה שהפקיד האדם בידו בכל יום בבוקר ומחזירה ביתר שאת ואף שהי' חייב להש"י כמה וכמה אעפ"כ לא רצה הקדוש ב"ה למשכנה שלא בזמנה בעד החובות זאת האמונה פקדתי לישראל שיתנהגו עם בעלי חובות שלא למשכנם בזרוע בעצמו רק ע"פ התורה הנרמז ג"כ בא' כמש"ל כ"פ וילמדו מן אלף עולם אמונה הזאת עד"ש רבה אמונתך:

דרך חוקיך [אות תקפו]

ש:

שלא למנוע המשכון מבעליו בעת צורכו שנאמר לא תשכב בעבוטו. בחי' טמ"ז שהש"י חפץ בטובת בריותיו ורצה שילמדו נפשותם במדת החמלה למען יזכו לטוב ע"כ. וי"ל זה באות ש רזא דאבהן בג' קוין אי"י וארז"ל סימן לזרע ישראל גמלנים בישנים רחמנים וכל מי שאין בו מדות הללו אינו מזרע אי"י כי אברהם רומז ג"ח, יצחק הוא מידת בושה שהוא משורש הגבורה ויראה. יעקב מידות רחמים ת"ת נקרא רחמים. והנה במ"ז שלא למנוע המשכון נמצאים ג' מדות הללו כי בעת שהלוה המלוה עשה חסד עמו מדת אברהם ואחר כך כשהלוה מבקש ממנו המשכון שצריך לו מתעורר בו מידת הבושה ויראת ה' ומתגבר על יצרו בגבורה מדת יצחק, וכשמחזיר המשכון בפועל ממש מתעורר בו מידת הרחמים של יעקב הרי במצוה זו קונה ג' מידות של אי"י ג' קוין דשין:

דרך חוקיך [אות תקפז]

ת:

להשיב משכון לבעליו בעת הצורך דהיינו כסות יום ביום וכסות לילה בלילה שנאמר השב תשיב לו את העבוט. הנה מצוה זו כדי לקנות מידות ענוה ושפלות לידע אשר גם מה שיש לו אינו שלו בעצם והכל ברשות הנותן לו כח לעשות חיל וכן מה שהלוה לחבירו לא הי' שלו רק טובת הנאה שזיכהו הש"י לעשות חסד לכן מהראוי להחזיר המשכון לעת הצורך ולא יחזיק בו וזה יש לרמוז באות ת אות האחרון מכל האותיות וסוף כל המדרגות והוא מקבלת מכולם כן יחזיק עצמו האדם שהוא רק בחי' מקבל ולא נותן כי ממך הכל ומידך נתנו. ועוי"ל ע"ד שכתבתי במצוה תקפ"ה שיזכור האדם איך הש"י מחזיר לו בכל יום פקדונו ומשכונו שהוא נשמתו אשר הפקיד בידו ועוד מחזיר לו

ביתר שאת ויתר עז כמו שמברכין ע"ז הנותן ליעף כח ואף שהוא חייב להש"י כמה וכמה עם זאת מחזירה לו וכן ידבוק האדם במדותיו להחזיר המשכון למי שחייב לו וזה נרמז באות ת הרומז חותמו של הקב"ה אמ"ת ואמונה בסוד רבה אמונתך לכן מחזיר הפקדון. ויש לרמוז ג' מצות דמשכון הנ"ל נגד הצדיקים שמגיע להם שכר מצות של הרשעים העומדים עליהם לצערם. והנה ע"פ התורה מגיע להם גם חלקם של מע"ט שלהם כמאמר רז"ל זכה נוטל חלק חבירו בג"ע אבל הם מוחלים להם חלקם ואינם רוצים שכר של זולתם כמ"ש בסידור בפירוש ותן שכר טוב לכל הבוטחים כו' ושים חלקנו עמהם ע"ש והמה מחזירים השכר לכל מי שחייב להם שהוא כסות יום וכסות לילה של הנשמה כמ"ש בזוה"ק בפסוק אם חבל תחבל שלמת רעך כו' ונרמז ג' מצות אלו באותיות אש"ת דהנה אש"ת רומז בחי' מקבל שכל מקבל הוא בחי' נוקבא והצדיקים אינם רוצים אש"ת שהוא שכר של רעהו ומחזירים להם וזה שנרמזו מצות אלו בפסוק לא תחמד אש"ת רעך שאינם חומדים שכר רעהו וכן יש לנהוג עם מי שחייב לו:
רעך:

דרך חוקיך [אות תקפח]

ר:
לשלם שכר שכיר ביומו שנאמר ביומו תתן שכרו. בחינוך כ' טמ"ז כי כל שכיר ודאי צריך למזונותיו ע"כ אין ראוי לאחר לו מזונותיו כמ"ש כי עני הוא כו' והש"י צונו ללמד לנפשותינו מדת החמלה ע"כ. ובעיר מקלט כ' לפי שהקב"ה מזמין פרנסת ברואיו וגזר שפועל זה יאכל אותו היום משכירתו וזה שלא נתן לו חילל גזרת המלך והמלאך הממונה על אותו היום מקרבו לפני יוצר כל ודן אותו כמי שעבר על גזרת המלך ע"כ. ונרמז מ"ז באות ר הרומז רחמים ורצון כמ"ש באודר"ע ורומז להתנהג במידת הרחמים וברצון טוב ובלק"ת תו"ד הק' ביומו תתן שכרו ר"ת שב"ת ר"ל כי אם מקיים המצות ולומד תורה אף בחול יש לו בחי' שב"ת. ועוד כ' כי בשבת בא ממילא תוס' קדושה ואם למד תורה והשלים חוקו בכל יום אז יש לו בשבת ב' חלקים שכר של כל יום ותוס' שבת ע"כ עש"ה. והנה שבת הוא סוד הדעת לדע"ת כי אני ה' מקדישכם אשר ממנו מתפשט חסדים וגבורות שכר ועונש ואף כי שבת כולו חסד ורחמים אמנם בדעת המתפשט ממנו לו נתכנו עליות עיין דרושי הצלם י"ז והם ה"ח ה"ג ה"פ חסד ה"פ גבורה אשר מספרם אלף ת"ם שם הדעת המתפשט שהוא י"פ קד"ם דהיינו י' שמות הויה בנקוד כל אות שבא קמץ כמ"ש בע"ח בהקדמה בסוד מענה אלהי קדם וממנו חו"ג שכר ועונש ונרמז

זה במספר ביומ"ו תת"ן שכר"ו גי' אל"ף ת"ם שהוא סוד אמ"ת שכל פעולתו אמ"ת הן שכר הן עונש משלם לכ"א במדה ובמשקל בסוד דע"ת הפשוט ביומו ובזמנו:

דרך חוקיך [אות תקפט]

ע:

שלא לקבל עדות קרובים שנאמר לא יומתו אבות על בנים כו'. בחי' כ' לפי שכל עניני ב"א תלוים בעדות ע"כ רצה המקום שיחתכו הדין בעדות חזק אמת נקי מחשד לכן הרחיק עדות קרובים אף לחיוב פן ירגילו בזה אף לזכות ע"כ. ומהר"ם כ' לפי שהקרוב בגופו מעיד על עצמו. ונרמז מ"ז באות ע' עפמ"ש ברז"מ ע רומז עדות לכן יש לו ב' ענפין נגד ב' עדות ע"כ, וי"ל בדה"ק עפמש"כ בפרד"ס עדות הם ת"ת ויסוד והם נקראים ב' עדים ע"ש והנה ת"ת הוא עי"ן יעק"ב וכן מן ת"ת מתפשטים ה"ח שהם ה' הויות גי' עי"ן וכן ע' רומז יסוד טוב עי"ן וכן יוסף פורת עלי עי"ן הרי ע' ת"ת ויסוד ב' עדים כנ"ל וכן ע' רומז על עיני העדה שהם הסנהדרין שישגיחו ע"ז בעינא פקיחא שיהי' העדים כשרים בלי צד נגיעה וקורבה ונרמז עדות בע' מן רעך להורות דעדות אין כשר רק ברעך ולא בקרובך כמו שממעטין מן רעך ולא של הקדש ונכרי כן יש למעט הקרובים:

דרך חוקיך [אות תקצ]

ך:

שלא להטות משפט גר יתום שנאמר לא תטה משפט גר יתום. בחינוך טמ"ז ידוע שהוא מישובו ש"ע. ומהר"ם כ' טמ"ז מפני שהם חלושים והש"י אוהבם וכשצועקים נענים לכן לא תטה משפט המאזנים של דין שלהם ע"כ ולפי זה יש לרמוז מ"ז בך' פשוטה עד"ש בפרד"ס שתי כפות הם שני מאזני צדק כף זכות כף חוב ורומז ך פשוטה שיהי' כף מאזנים פשוטה בלי שום נטויה לכאן ולכאן רק ע"פ תורת אמת הנרמז בך' פשוטה וכמ"ש בתמונה כף פשוטה רומז על התורה שקיבל מרע"ה בכף ידו מכף ידו של הש"י הפשוט מכל הפשוטים ונרמז שלא יטו שום משפט ואף לגר ויתום שחלושים ואין להם פ"פ לטעון ישקלו הב"ד בכף מאזני התורה הפשוטה בשוה מבלי שום נטויה מן האמת והיושר:

ועבדו:

דרך חוקיך [אות תקצא]

ו:

שלא למשכן בגד אלמנה שנאמר ולא תחבל בגד אלמנה. בחי' כ' שרצה הש"י לזכותינו במדת החמלה לרחם על אלמנה שלבה נשבר וכל נתיבות התורה שלום ע"כ. ומהר"ם כ' ודע שהנשמות באות לעולם זו"נ וכשנפטרו יושבים שניהם בג"ע של מטה שהנשמה ממתנת על חברתה ומתאוננת על פרידתה מחברתה בזה העולם ומצטערת הנשמה בג"ע ג"כ]ר"ל אם מצערים לחברתו שהיא האלמנה שלו[כי המתים מצטערים בצער החיים והנשמה מתרעמת על יוצר כל ואומרת לפי שגזרת דין אמת ביני ובין ב"ז וכשבאים למשכנה ולגוזלה מיד שומע שנא' ושמעתי כי חנון אני עכ"ד הק'. ונרמז מ"ז באות ו הרומז ת"ת שהוא בעלה של האלמנה שנשארה ממנו בבחי' אחורים כנודע מסה"ק אלמנה גי' א' א"ד אד"נ אד"ני הרומז בחי' אחורים והוא בעת התרחקותה מן ו בעלה ועוד ו' רומז רחמים שכן הקב"ה שומע לקול שועת הנדכאים ומרחם כטעם ושמעתי כי חנון אני. והנה בגד כ' בפרד"ס דהיא השכינה לבוש מלכו של עולם וכן בג"ד עולה ט' שכן היא כלולה מט' נקודות עכ"ד. וזהו בגד אלמנה ולפ"ז י"ל הפירוש שלא יחבל ממנה בג"ד ט' נקודות שתשאר רק נקודה קטנה שאז מתרעם מאוד ת"ת בעלה ו' כי נפרדה לגמרי מהבנין כי אז יורדות לבריאה ונעשית שחורה כמ"ש בזהר בלק דף קצ"א. ועויי"ל דקאי על ביהמ"ק שהוא בגד ולבוש של השכינה כביכול עד"ש בצע אמרתו היכ"ל ה' עיין פרד"ס ערך בגד ורומז על בהמ"ק שנתמשכן בעו"ה כטעם משכן העדות ור"ל שלא תגרום בעו"ה לחבול בגד אלמנה השכינה כטעם היתה כאלמנה כי כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו ונרמז באות ו' הרומז על הגואל וכן ו"ו רומז תרין משיחין כמ"ש בתיקונים ובזוהר הק' משפטים קט"ו וכן נטל יעקוב ו' למשכון מאליהו שיבוא ב"ב ויבנה בית תפארתינו להציב גבול אלמנה וי"ל ול"א תחב"ל בג"ד אלמנ"ה גי' ברי"ת שהוא ו' דאליהו מלאך הברית הגואל המציב גבול אלמנה:

דרך חוקיך [אות תקצב]

ע:

שלא לשוב לקחת עומר השכחה שנאמר לא תשוב לקחתו. בחי' כ' לפי שהעניים תולין עיניהם על התבואות בראותם בעלי השדות מאלמים אלומים בתוך השדה וחושבים בלבם מי יתן והי' לי כן ואשמח ביותר לכן צוה הקב"ה למלאות תשוקתם הזה כשיהי' סיבה וישכחנה בעל השדה ע"כ. ויש להבין מ"ש בזה שהעניים תולין עיניה"ם דייקא גם למה דוקא כשישכח בעל השדה שייך זה הלא זה הוא מצד הרחמנות על מי שביתו ריקם מכל וע"ז באה מצות צדקה וכן פאה ושכחה מה מוסיף טעם בזה. ויש לומר דידוע דעין

הרע היא מזיק והוא מן כח בלעם שתום העין שנתלבש בו רוח הטומאה משידים ונחשים ר"ל ומצינו בגמ' חולין דף ק"ה ע"ב שאמר האי שד דכל מידי דכייל ומני וצייר וחתים לית לן רשותא למישקל מיני' עד דאשכחנא מידי דהפקירא והטעם י"ל כיון שכבר זכה בו בעה"ב ושם עינו עליו למנותו ולציירו ולחתום תחת רשותו אינם בכח לגזול ממנו רק אם ימצאו דבר שלא שם הבעה"ב עינו עליו למדוד ולמנות הוה כהפקירא ואז יכולים להזיק ולקחת והנה כן הוא בשכחה הנשכחה מני עין בעה"ב הוה כהפקר לכן יכול לשלוט בו עין הרע שהוא מבחי' מזיקין ושידים לכן כ' בחינוך הק' טעם הזה בשכחה דוקא לפי שהעניים תולין עיניה"ם בו ויש לחוש להיזק ראיה בעי"ן הר"ע ח"ו לכן אמרה תוה"ק שיהי' שייך להם להשיב נפשם בל יגרמו היזק לכל אלומות והתבואות של בעל הבית וזהו שנרמז מ"ז באות ע הרומז לפעמים עין הרע ר"ל ומסיים עוד בחינוך שיקנה בעל השדה נפש טובה ורוח נדיבה והיא עין טובה:

דרך חוקיך [אות תקצג]

ב:

מ"ע להניח עומר השכחה לעניים כמ"ש לגר ליתום ולאלמנה יהיה. בחינוך כ' עוד במצוה זו גם יש תועלת שיקנה בעל השדה נפש טובה ורוח נדיבה כו' ועל נפש הטובה ינוח ברכת הש"י כו' והוא כמ"ש במ"ע זו למען יברכ"ך י"א. ונרמז מ"ז באות ב הרומז ברכה כמ"ש בזהר ובמדרש כ"פ. וי"ל עוד דארז"ל אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין שנא' ישלח ה' את הברכה באסמך. ולכאורה יש סתירה דהלא ארז"ל דכל מידי דצייר ומני לית להו רשותא למישקל כמש"ל רק בדבר הפקר א"כ נהפוך הוא בדבר הסמוי יש חשש קללת מזיקין ושידים ר"ל ובתוס' מס' תענית דף ח"י הקשו כן וע"ש בתירוצם. וי"ל בזה עוד לחלק בין דבר רשות לדבר מצוה וקדושה דבדבר הרשות אם הוא סמוי והפקר יש חשש הנ"ל שיוכלו המזיקין לשלוט שם וכנ"ל משא"כ בדבר קדושה ומצוה אין להם שליטה ח"ו ואז ישלח ה' הברכה מצד הקדושה משא"כ אם אינו סמוי רק מני וחתים אין הברכה שורה כיון שכבר שבעתן עין בשר ודם שהוא בעל גבול ותכלית עד פה תבא ולא יותר אבל אם הוא סמוי מעין בו"ד שורה ברכת ה' והנה התורה מיירי בזמן שב"י מקיימים מצות תרומות ומעשרות בתנובות שלהם לכן הוא דבר קדושה לכן ישלח ה' הברכה באסמך הסמוי מהעין וכן כאן במ"ז אם שכח עומר בשדה ונעשה סמוי מה"ע והפקר אם אינו מקיים בה מצות שכחה הוה כדבר הרשות כיון שעדיין לא באו לידי חיוב תרומות ומעשרות לכן יש לחוש לעה"ר כיון שהוא הפקר אך אם נתן השכחה

לעניים אז הוה דבר מצוה וקדושה נשלח שם הברכה בתבואות שלו וזהו הנרמז במל"ת אות ע' היינו אם ח"ו יעבור ע"ז ישלוט עין הרע ר"ל ובמ"ע זו שנותן השכחה לעניים נרמז אות ב' הרומז ברכה כמ"ש למען יברכך י"א:

דרך חוקיך [אות תקצד]

ד:

להלקות מלקות להמחויב שנאמר והכהו לפניו כדי רשעתו במספר ארבעים יכנו. בחי' טמ"ז לפי שישראל נק' בנים למקום רצה הש"י ליסרם כדי שישובו אליו ויזכו באחרונה בעולם שכולו טוב כמ"ש יסר בנך כו' ואל המיתו אל תקח נפשך עכ"ד. ויש להתבונן מ"ש בתורה ארבעים יכנו ודרשו רז"ל במספר הסוכם לארבעים וטעמא בעי למה לא כתבה התורה בפירוש שלשים ותשעה יכנו וכן מצינו בלשון חז"ל ארבעים אבות מלאכות חסר אחת ולא אמר שלשים ותשעה אב"מ. וי"ל ע"פ הידוע דכל עבירות שהאדם עובר הם ע"י יצה"ר הוא השטן והוא הנחש אשר גבר מאז על אדה"ר כי לולי זה הי' האדם ישר הולך לא סר מדרך ה' וע"י זוהמות הנחש נתחמץ שאור שבעיסה המחטיא האדם גם גרם מיתה לאדה"ר ולדורותיו כמ"ש בזו"ח איכה הבאתי כ"פ ובזהר פנחס דנצטרף מ' של מפריו אל ו"ת ד"פ ונעשה מו"ת ר"ל. והנה נתקללו אז הנחש ואדם וחוה והאדמה ל"ט קללות כמ"ש בתיקונים כ"פ ועי"ז נתהוו ל"ט מלאכות שלולי זה הי' הארץ מוציאה גלסקאות והי' הכל מוכן לאדם בלי שום מלאכה כמו שיהי' לעתיד ומזה נובעים ל"ט מלקיות שצוה ה' להכות לרשע אשר ניסת ליצה"ר והנחש ועי"ז נתכפר מ' דמות וחיה בין בעוה"ז בין לעוה"ב כי נצטרף א' אל ל"ט ונעשה מ' לבטל מ' דמות. וזה א הוא העושה מדם אד"ם כנודע והוא א' דאות וא"ו דשם מ"ה אדם כידוע אמנם עבירות שמגיע עליהם מיתת ב"ד או כרת ר"ל לא יכופר בעוה"ז מן המות וצריכים להמיתו בב"ד כדי שיכופר לו מ' דמות לעוה"ב וישאר בחיים הנצחי עיין זהר פקודי דף רס"ד אמנם בין מיתה בין מלקות באים לכפר מ' דמו"ת שגרם הנחש לכן התוה"ק פיה פתחה בחכמה ארבעים יכנו לבטל מ' דמות וביארו חז"ל שהכוונה על ל"ט ולצרף א' אדם אלוף עולם המחיה אל מספר ל"ט ויהי' לבטל מ' דמות לכן לא יוסיף על אלה מכה רבה וארז"ל אף אחת נק' מכה רבה לפי שיתעורר ביותר מ' דמות ולא יצטרף א' המחיה לכן גם התנא השכיל על לשונו באומרו ארבעים אבות מלאכות חסר א' כדי לכפר מלאכי מות עכ"פ לעוה"ב כי באמת ל"ט אב"מ בשבת מחייבים מיתה בעוה"ז אך עי"ז יהיה חיים נצחי לעוה"ב כנ"ל בהצטרף א' אל ל"ט הסוכם לארבעים. ויש לרמוז מ"ז באות ד עד"ש שאמר הקב"ה

לד שבך נידונים ישראל בין דם לדם בין דין לדין כו' וי"ל דם לדם כולל מיתת ב"ד ודין כולל מלקות וכל העונשים ונרמז עוד ד דלו עיני למרום כי ע"י מלקות מהרהר בתשובה כמו שתיקנו לומר אז פסוק והוא רחום יכפר עון כו'. והנה בפסוק הזה נזכר ד אבות נזיקין עון משחית אף חמה סוד מרכבה הטמאה חו"ב תו"מ שבקליפה כמ"ש בסידור בכוונת ע"ש ועיין זוה"ק בא דף מ"א ע"ב אי אית לי' זכות אבות שומרים אותו ד מלאכים מיכאל גבריאל נוריאל רפאל בזכות אברהם יצחק יעקב אדם קדמאה ואי לית לי' זכות אזלי עימי' ד קליפות עון משחית אף חמה עכ"ד. והנה ד' מלאכים הנ"ל הם בעולם הכסא דתמן שם הק' ס"ג ד' אותיות יוד הי ואו הי וי"ל מיכאל יוד גבריאל ה"י נוריאל ואו רפאל הי גי' אלף י"ח שמבטלים ד קליפות עון משחית אף חמה ג"כ במספר הזה וע"י המלקות והתשובה מתעוררין זכות אבות ואדה"ר שהם ד' אותיות הוי"ה ב"ה וז"ל זוה"ק פנחס רל"ז ע"א חמא מ' את דא דהוה טאס ברקיע ודא סימנא דמה"מ דבעי לאתבנא באת ו' ת' כו' מ"ט מ' בגין דאיהו סימנא דמות איהו סימנא דמ' מלקיות איהו סימנא דד' מיתות ב"ד ומתמן סליק ונחית נחית וסליק סליק למ' ונחית לד עכ"ד הרי דנצטרפו מ' וד' ומזה נעשה מ' מלקיות וד' מיתות ב"ד והם ד"ם וזה שראה פנחס מ' מלאה ד"ם. והנה ד בכללות י' הוא מ' וזה שנוהגין בעי"כ להכות ד מלקות כי הכל א' ד' ומ':

דרך חוקיך [אות תקצה]

ו:

שלא להוסיף על ל"ט מלקות שנאמר לא יוסיף פן יוסיף כו'. בחי' כ' לפי שאין בדין ליסר בריה כ"א כדי רשעתו ע"פ הב"ד ע"כ ונרמז מ"ז באות ו' הרומז אות חיים כמו שניתן לקין אות ו' במצחו כדי שלא להמיתו כמ"ש בתיקונים כ"פ וכן נרמז במ"ז אות ו' שלא יוסיף להכותו על אלה מכה רבה עד"ש באות הקודם כ"א יוסיף א' על ל"ט יהי' מ' דמות ר"ל ומכ"ש אם יוסיף הרבה, וז"ש בחינוך במצוה הקודמות פסוק יסר בנך כי יש תקוה ואל המיתו אל תקח נפשך והיינו שלא יוסיף להביאו לבחי' מ' דמו"ת לעורר זוהמת הנחש וקללתו והנה א' החסר מן מ' דמות היא א' חיות האדם אשר בתוך וא"ו של שם מ"ה ב"ה שהוא אות ו' הרומז אדם וחיותו והבן: ואמתו:

דרך חוקיך [אות תקצו]

ו:

שלא למנוע לשום בע"ח מלאכול במה שעובד בשעת מלאכתו שנאמר לא תחסם שור בדישו. בחי' כ' כדי להרגילנו מידת החמלה והחסד ובהרגלינו לרחם אף על הבהמות תקח לה הנפש ההרגל לרחם על ב"א ולהטיבם לכ"א כראוי עכ"ד. ויש להתבונן בדה"ק באומרו בהרגילנו לרחם אף על הבהמות תקח לה הנפש כו' לרחם על ב"א מה בא ללמוד מן הבהמה לאדם הלא הטבע הוא לאהוב האדם יותר מן בהמה וגם באומרו א"ף על הבהמה משמע דכ"ש על האדם ולבסוף נמצא האדם למד מבהמה. וי"ל דהנה יש חילוק בין חסד לרחמים חסד מצד האהבה לרעהו אף שאינו צריך לרחמים שאין חסר לו דבר ורחמים הוא מצד שרואה זולתו בצרה ובמצוקה אף שאינו אוהבו וריעו מ"מ מצד הרחמנות תאלצהו הטבע לרחם עליו להושיעו מצרתו כפי יכולתו והנה בב"א שייך מידת החסד מצד האהבה וריעות אבל הרחמנות לא שייך לב"א כי ע"פ הרוב יוכל כ"א להספיק צורכו עכ"פ בדוחק כ"א לעתים רחוקות לאיש נכאה וחולי או לאלמנה ויתום וזה אינו מצוי כ"כ לכן לא בא הרגל הנעשה טבע תמיד לרחם על ב"א אבל בבהמה מצוי תמיד הרחמנות כי היא חסרה מכל דבר ותמיד עמוסה עבודה ומשא לכן ההרגל נעשה טבע לרחם על בע"ח מצד חסרונם. אבל חסד לא נמצא על הבהמה לעולם כי האהבה ל"ש לבהמה וז"ש בהרגילנו לרחם א"ף על הבהמה ר"ל א"ף שאין שייך בה חסד מ"מ מצד הרחמנות נעשה לו הרגל טבעי לרחם על בע"ח ומזה תקח נפשו ההרגל ויעשה לו טבע לרחם על האדם ור"ל אף לאדם שאינו אוהבו וריעו ירגיל לרחם עליו מצד הרחמנות כמו על הבע"ח וזה שאומרים המנהג עולמו בחסד עולם נקראים ב"א שהם העולם בכלל הנהיג הקב"ה הטבעי בהם להתחסד א' לרעהו מצד האהבה לגמול חסד עם רעהו ובריותיו ר"ל כל הברואים שהם הבע"ח בהם ל"ש חסד רק ברחמים הנהיג בטבע ב"א לרחם עליהם מצד צרתם וחסרונם תמיד. ויש לרמוז מצוה זו באות ו' הרומז רחמים ורחמיו על כל מעשיו. ועוד אמרו המקובלים בחלק מצוה זו שלא ירבה בתפלה בעת שמה"ד מתוחה ח"ו רק יתפלל קודם הצרה שלא תבא משום לא תחסום שור בדישו וכן לא ימזוג כוס הבדלה במים ור"ל בעת שניתן להם כח אין לחסום אותם מכל וכל והוא עד"ש אין מרצין לאדם בשעת כעסו. וזהו הנרמז לא תחסום שו"ר שהוא מדה"ד כטעם ופני שור מהשמאל בדיש"ו בעת שדורך ורומס וכן דיש"ו גי' ש"ך דינים. וי"ל זה באות ו' שהוא קו המדה אמה המודדות לכל חלקו כי צריך ליתן להם חלק וחיות ועי"ז נהפכים לרחמים פשוטים אות ו' רחמים ושלום כי כל וו הוא נרגשת ב' ו"ו הראשונה רחמי"ם והב' שלו"ם ועי"ז נעשה שלום ומלאך רע יענה אמן:

דרך חוקיך [אות תקצז]

א:
שלא תנשא היבמה לשוק לאיש זר שנאמר לא תהי' אשת המת החוצה. מהר"ם כ' טמ"ז לפי שירדה תורה לסוף דעתו של מת כיון שאין לו בנים חפצו שלא ימשל זר על אשתו ונכסיו אבל ימשול אחיו על אשתו ונכסיו כיון שאין לו זרע יירשנו הוא ויקום ע"ש אחיו ולא ימחה שמו מישראל ע"כ ובזוהר דף רפ"א פקודא דא ליבם אשת אחיו דאשת אח הוא ד ואז הוא אחד ואם ח"ו לבי' לאו הוא למיתא אח על ד דאיהי אתתא ב"ז דאח עביד פרודא ואעיל סמא"ל אל אחר באמצעיתא ואתמר בי' ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו דאסתלק קוצא דאות ד מן אחד ע"כ ונרמז מל"ת זו באות א שאם תנשא לשוק נעשה בחי' אל אחר והוא א' ארור א' אחרים ששולטים החיצונים בזווג הזה ח"ו וזהו לא תהי' כו' החוצה להחיצונים. ונרמז עוד באות א' שאינה מקבלת תמורה שאם יהפכוה לכל הצדדים נשארת א בצורתה והיינו שיש לה תמורה שיכולין להפכה וכן הוא בסוד היבום כמ"ש בזהר ועל התמורה לקיים כל דבר שיהי' לנפש תמורה בעולם משא"כ אם תהי' לאיש זר לא יהי' לנפש תמורה בעולם:

דרך חוקיך [אות תקצח]

מ:
לייבם את אשת אחיו שנאמר יבמה יבא עליה כו' ויבמה. בחינוך טמ"ז לפי שהאשה הוא כאחד מאיברי האיש ובשר מבשרו וזה שמת בל"ב ואין זכר לו בעולם זולת האשה והי' מחסדי הש"י להקים לה זרע ממנו ע"י אחיו שהוא כחצי בשרו ע"כ. ובלק"ת כ' שע"י יבום חוזרים כל ג' חלקים נר"נ של המת בהאשה הזאת לא מפוזרים כמו בגלגול עכ"ל ונרמז באות מ שצורתה כ"ו וכן נ"ו ונוכל לרמוז ב' הצורות כאחד הרי כנ"ו כ רומז נפש שהוא מלכות ו' רומז רוח כנודע נ רומז נשמה כמ"ש באודר"ע ואות מ' גופא רומז לבטל מ' דמות הנ"ל ולהפכו למ' דאמש חכמה המחי' בעלי' ממש ואחרון על עפר יקום וכן רומז להעמיד המת על כנ"ו ע"י יבום. ותו"ד של"ה הק' שכ"א מניח רוח באשתו לכן אם נושא אלמנה הרוח לוחם עם השני ולפעמים זה נוצח ולפעמים זה נוצח אמנם ב' אחים שוים שהם מאילן אחד ע"כ מצטרף רוחו של אח ראשון עם השני ומתגלגלת נשמת אח הראשון עם אח השני בזרע היולד וחוזר ונבנה עכ"ד הק'. ונרמז באות מ במספר הקדמי גי' קמ"ה בסוד קמה אלומתי גם נצבה ובסוד ואחרון על עפר יקום שנעשה לו תקומה לעולם על הארץ. ונרמז עוד במ"ם בספר סופר סיפור שהוא מנין צורה ומילוי מנינו מ'

צורה כ"ו מילוי מם הרי גי' וק"ם בסוד אחר בלותו יקום על אדמתו ע"י מצות יבום וכן גי' עול"ם רומז שיהי' נבנה בעולם לדורות עול"ם ותוכן דברי אוצה"ח עפמ"ש בזהר כד דכר אתחבר עמה נעשית מ' פתוחה לבעלה ומבררת כל המלכים ממות לחיים כי ביבום מעלין הנפש מעלמא דנוקבא כי מחמת שמת בל"ב נשאר בעלמא דנוקבא והיבם מעלה אותו לעלמא דדכורא וממשיך לו חיים בהמשכות דכורא לסטרא דנוקבא באות מ"פ וכמו שיש מ' רע שורש המות]מ' של מפרי העץ שהבאתי כ"פ כן יש מ"פ דקדושה משורש חכמה עליונה]מ' דאמ"ש{ והחכמה תחי':

דרך חוקיך [אות תקצט]

ת:

לחלוץ נעל מרגל היבם אם אינו רוצה ליבמה שנאמר וחלצה נעלו מעל רגלו. הרדב"ז כ' כי שליפת המנעל ונתינתו לרעהו הוה קנין סידור שנוהגין שנוטלין ממנו קנין שלא יחזיר בו עוד ועי"ז מתקיים הדבר והיותו במנעל לבזותו על שלא רצה להקים לאחיו שם ומט"ז ירקה בפניו והעומדים שם אומרים חלוץ הנעל לבזותו ועיקר הטעם להמציא לנשמות תקון לתקן את אשר עוותו כי הנשמה העליונה אשר נאצלו ממנה שאר הנשמות משתדלת לתקן אותם ע"י גאולה ותמורה להתפאר בהן לפני המלך ית' וזאת התעודה דרכה מיום שנברא אדה"ר ע"י דוד ומשיח עכ"ד. ובחי' כ' לפי שהאשה הזאת היתה ראוי' לשמש לאיש הזה תחת אחיו והוא לא רצה לכן צריכה לעשות שימוש זה של חליצות המנעל כעבד הקנוי בפירסום לפני הב"ד להראות שקנוי' היתה לו לגמרי ולפי שלא רצה להקים שם לאחיו יצאה מת"י וירקה בפניו להודיע לכל שנפטרה ממנו לגמרי עכ"ד. וז"ל זוה"ק אי ההוא פרוקא לא בעי לקיימא לאחוהו בהאי עלמא בעי למשרי חד נעל ברגליו וההוא אתתא תשרי לי' לההוא נעל לגבה אמאי אלא דההיא נעל בגין מיתא איהו ואתייהב ברגלי' דחייא אחוהו ואתתא מקבלה להההוא נעל לגבה לאחזאה דהא ההוא מיתא בין חייא אהדר בעובדא דא והא בהפוכא מההוא נעל דנטיל מיתא מחייא וההוא נעל נטיל חייא מן מיתא עכ"ל. ובלק"ת טמ"ז כי ע"י יבום באים נר"נ שנית בקשר אחד וכשהיא חולץ אותה מתיר הקשר הזה לפזרם איש לדרכו יפנה וחולץ במנעל ממעל לרגלו לרמוז על הפירוד הגדול שעושה עכ"ד עוד שם סוד חלוץ הנעל הוא מט"ט כשאין זווג למעלה באצילות יורד ביצירה ומתלבש במט"ט ושם מזדווג בנוקבא כמו אדם שמת שמתעלם באחיו שהוא היבם לכן משימין הנעל ברגליו שיחזיר לעלות בשרשו וז"ס החליצה עכ"ד הק'. ונרמז זה באות ת עם רגל עקום היורד לעולמות התחתונים

בסוד ותתן טרף לביתה וחוק לנערותיה ששם משתמשין מט"ט וסנד"ל וסוד טר"ף גי' חלו"ץ הנע"ל שע"י החליצה ניתן טר"ף למט"ט וסנדל ודו"ק וה' יכפר. ונרמז ת היא מדה עשירית י' וצורתה ד"נ ועם ת' הרי ידנ"ת גי' מטטרו"ן נע"ל וכן נרמז ת רומז רגליה יורדות מות בההוא נעל דנטיל חייא מן מיתא. ומהר"ם כ' טמ"ז כי הנשמה תוך הגוף כרגל תוך המנעל וכשנפטר מהעולם חולץ רגלו מן המנעל וכשמת בל"ב נפשו עגומה על שלא קיים דמות צלם הקדוש ואם יבם אחיו נגאל ואם לאו נשאר רגלו בלי מנעל לכן חולצין מנעלו ע"כ. ובשל"ה כ' האשה היא מנעל של הבעל שהוא נעול ומוסגר תוך חיקה וכשחולצת המנעל ליבם אז מסתלקת מבעלה ונפתח ויצא הרוח וצריך לבקש לו מנוח באשר ימצא עכ"ד ונרמז באות ת דהוא חותם והוא מנעל לבן זוגה שהוא א' כמ"ש בזו"ח שיר כמש"ל כ"פ וז"ס א' נחתא לגבי ת' לאמשכא לגבי'. וכשחולצין המנעל דהוא ת הולך הבעל לבקש לו מנוח וישוב הרוח למעלה ומצאתי בס' עשרה מאמרות מאמר המדות חלוץ הנעל בהחשב ץ' מנצפ"ך גי' נפש רוח נשמה חי' יחידה כי ע"י החליצה מעלה כל ה' חלקי נרנח"י בסוד ת' תחי'. ויל"ע חלוץ הנע"ל מספרו טר"ף רומז על רפ"ח ניה"ק שנפלו בקליפות שצריך להעלותן ולקשרם ע"י א' חכמה המברר ומחי' ונעשה טר"ף וכן האדם עולם קטן שמת בל"ב הוה כעין חורבן עולם ושבירת הכלים שהם רפ"ח וע"י תיקון זה של חלוץ הנעל נעשה בחי' טר"ף נתן ליראיו לכן מצוה לקרוא חלו"ץ הנע"ל. ונרמזו ג' מצות דיבום בג"א אמ"ת כי מצות הללו הם חסד של אמ"ת שעושים עם המתים ברוך שנתן לנו תורת אמת:

דרך חוקיך [אות תר]

ו:

להציל הנרדף מהרודפו להורגו או לגלות ערוה. הן ע"י הריגה לגמרי או להשחית א' מאיברי הרודף שנאמר וקצותה את כפה. בחינוך כ' לפי שהקב"ה חפץ בישובו ש"ע ולא יחפוץ בהשחתה איש את רעהו ועוד כי והאלקים יבקש את הנרדף ר"ל הנרדף מבקש את האלקים להושיעו ע"כ מצוה להצילו ולהושיעו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות ו' הרומז אדם השלם וחיים שלו כי ו' אות חיים וכן ו' רומז ישוב עולם שהוא ו"ק שנקרא עולם ורומז להצילו מדם כנרמז וא"ו משם מ"ה ב"ה א' שבוא"ו הוא חיות האדם שנעשה מדם אדם ומצוה להציל האדם ואף אם ישפך דם הרודף כי הוא רודף להסיר חיותו ולעשותו דם בלא א' תוך הואו אשר מספרו דם כזה יוד הא וו הא לכן מדה כנגד מדה ישפך דמו וישאר הנרדף בחיות אדם וכן רומז להציל הנרדף לגלות ערוה ולטמא אות ברית באות

ו הרומז יסוד שלום והוא ו' שניה דוו כנודע כי וו מלא רומז אמת ושלום ו' ראשונה אמת ליעקב ו' שניה יסוד יוסף שלום ואמת רומז להציל ממיתה לעשות מן מת אמת ושלום רומז להציל מן פגם יסוד שלום:
ושורו:

דרך חוקיך [אות תרא]

ו:
שלא לחוס ולרחם על הרודף שנאמר לא תחוס עיניך. יש לרמוז באות ו' הרומז רחמים דקדושה כי ת"ת הוא רחמים במקום הראוי והנה ידיעת ההפכים אחד אשר אסור לרחם על עוברי רצון להשיב כגמולו מדה כנגד מדה כמו שהוא הסיר הרחמים מרעהו לרדפו לבלעו חיים כן יעשה לו וכן אות ו' נקרא קו המדה המודד מדה כנגד מדה והוא שורש הרחמים וזה לא תחוס עינך עליו וכן הרוצח מיתתו הרג לתקן אות ו' אשר פגם כנודע וכן הרוצה לפגום רעהו בערוה ורצה להשחית צלם דמותו להרכיב מין באינו מינו חבר הוא למשחית הגוף תואר אדם ופוגם באות ו' הרומז לשם אדם ובו' שניה הרומז ליסוד ברית לכן דמו ישפך או יופחת בא' מאבריו בל יהי' בתואר אדם השלם:

דרך חוקיך [אות תרב]

ש:
שלא להשהות בביתו מדה ומשקל החסר שנאמר לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן איפה ואיפה. מהר"ם הבבלי כ' טמ"ז שכופר באל מוציאו ממצרים וחושב להרויח בנכסיו וממעטן. וז"ש לא יהיה לך בכיסך ואם אבן שלימה וצדק יהיה לך הרבה כי המצדיק מדותיו הברכה שם והחסר יבוא החסרון. ורומז שהלשון שהוא בכף מאזנים לשקול צדק בדבורו ולא יהי' א' בפה וא' בלב ויקרא גוף אדם כיס יען שהדבור בו שמור לזרוק אבנים ובלסטראות עכ"ד הק'. וי"ל מ"ז באות ש רזא דאבהן אי"י ע"פ משארז"ל על ג' דברים העולם עומד על דין ואמת ושלום שהם אברהם שלום יצחק דין יעקב אמת ובמשקל החסר הוה היפוך ג' אלה כי יש בו גזל היפוך הדין וכן ריב היפוך השלום וכן שקר היפוך האמת והוא ש דשקר ר"ל וצונו הש"י להרחיק משקר ולהדבק באמת ליעקב שהוא המכריע וכולל גם דין ושלום שהם אברהם יצחק וכן ש' עיקרו ביעקב כמ"ש בזוה"ק ויחי דף רכ"ד והוא מאתוון דקשוט אמת ליעקב וברזא דיחודא עם מלכות כנודע דש' רומז ג"א המתייחדים במלכות וזה רומז גם מ"ש לשקול הלשון שיהי' פה ולב כאחד

באמת כי גם לשון הוא בת"ת כמ"ש בלק"ש והוא המכריע בין חו"ג ומייחד כאחד פ"ה ול"ב שהם תו"מ מלכות פה ולב משכן הרוח ת"ת והבן:

דרך חוקיך [אות תרג]

ו:

לזכור בפה מה שעשה לנו עמלק שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק. בחי' כ' לדעת שכל המיצר לישראל נעשה שנאוי להקב"ה וכי לפי רעתו וערמתו תהא מפלתו כמו בעמלק שעשה לישראל צרה גדולה צונו הש"י לאבד זכרו ולשרש אחריו עכ"ד. וי"ל בדה"ק הלא מצוה זו הוא רק לזכור בפה ולא לאבדו ולשרש אחריו שהוא מצוה שלאחרי' תמחה כו'. ונלע"ד דמצינו כ"פ לשונות משתמשים היפוך הפעולה כמו ובכל תבואתי' תשרש וכפרש"י כ"פ וכן י"ל שע"י מ"ז דזכור ממילא יתפעל לאבד זכר עמלק כי ידוע דעמלק פגם ביסוד דקדושה והוא דעת דקליפה אשר אין לו יסוד וכן עמל"ק גי' א"ל אח"ר אשר אסתרס ולא עביד פירין ואין לו בחי' זכר וזכרון שהוא ביסוד כמ"ש בזוהר הרקיע בראשית י"א וכן זכרון בזוה"ק יתרו דף ע' כ' שהוא ביסוד לכן ע"י מצות זכור דקדושה יתעקר ממילא ויאבד זכר וזכרון דסט"א לשרש אחריו והבן. ויש לרמוז אשר קרך בדרך מלשון טומאת קרי שפגם היסוד שלך ויזנב בך כל הנחשלי"ם כו' אותיות נחש מילה שהשליט שם כח הנחש והסט"א ר"ל. ועוי"ל אשר קרך בדרך שהנהיג אותך בדרך ה' לעשות דרך מקרה וקרי כטעם ואם תלכו עמי קרי ר"ל בלי הכנה הראוי בכל דבר שבקדושה כמו שהנהיג אותנו הש"י תיכף במעמד הנכבד היו נכונים ליום השלישי וכן וקדשתם היום ומחר. וי"ל שכן והכינ"ו א"ת אש"ר יביא"ו גי' קדשנ"ו במצותי"ך שע"י הכנה ממשיכין קדושה עליונה על המצות שעושה וכן קדשנו מלשון הזמנה והכנה ועי"ז מבריחים כח הסט"א שהם ד"א נזיקין עו"ן משחי"ת א"ף חימ"ה גי' ג"כ הכי הוה כי הסט"א אין להם הכנה כמ"ש ויק"ר אל בלעם מלשון מקרה כי אין להם דעת ויסוד המזמין וכן נרמז הכנ"ה גי' יסוד כמו שהיסוד הוא שורש כל הבנין כן הכנה שורש להמעשה לכן צריכים לעשות הככה למצות ולמע"ט דהיינו הכנת הלב והגוף. והזמן והמקום שהם עולם שנה נפש מקום הוא עולם. זמן שנה. לב וגוף הוא נפש. וזה פרי מעשה עמלק והסט"א לעשות בלי הכנות האלה ח"ו. ועוד י"ל אשר קרך בדרך בכל דרכיך השריש בלבבך לחשוב ולומר שהוא מקרה ולא בהשגחה פרטיות מאת הבורא ב"ה היפוך מ"ש בכל דרכיך דעהו כי הכל מאתו ית"ש הנה פעל הרשע הזה וכת דילי' לשכוח את הש"י אשר עיניו פקוחות על דרכי ב"א לשלם להם מדה במדה כפי

דעתו ורצונו הנשגבה והנעלמה מעיני כל חי. והנה נגד שלשה פשעים האלו צונו הש"י להתעורר בפינו ובלבבינו לזכור את מעשה עמלק שהוא דרגא דנחש שהי' ערום בדעת דסט"א ולסור מדרכיו הרעים והטמאים לשמור אות ברית קודש ע"י יסוד ודעת דקדושה כטעם ודעת זה טהרות ולעשות המצות ומע"ט ותורה ותפלה עם הכנה דרבה בלב וגוף ומקום וזמן לא דרך מקרה ח"ו, ולהאמין ולדעת שהכל בהשגחה פרטות וכללות הן קטן הן גדול אין דבר במקרה. והנה אלה שלשה מטיבי צעד י"ל באות ו' שרומז יסוד דקדושה ו' שני' הרומז ליוסף כמ"ש זוה"ק וישב קפ"ב ובפרט ו' מן שור"ו רומז בכור שורו הד"ר לו סוד צדיק ח"י מלך הד"ר החי"י והוא שמירות הברית. וכן ו' רומז קו המדה למדוד ולשקול דרכיו בהכנת הלב ומקום וזמן כטעם ושם דרך אראנו בישע אלקים וארז"ל כל השם דרכיו כו' וי"ל ו' שם דרך ע"י קו המדה שהוא ו' שם דרכיו בהכנה ובדעת נכון לא במקרה ח"ו וכן ו' הוא אות הדע"ת כנודע והנה בדעת עליון שם ההשגחה עליונה בתרין מזלין קדישין כנודע ומשם חיי בני מזוני לכ"א כראוי לא העדיף המרבה כו' ואין שום דבר במקרה דעת עמלק י"ש ר"ל מהאי דעתא. ויש לרמוז עוד דידוע דע"י בחי' דעת מקשרים ז' מידות אל הק' כמ"ש תלמידי הבעש"ט הק' דכל המידות שבעולם נכללו בז"מ הק' חג"ת נהי"ם והם אהבה יראה התפארות אמת נצחון הודיה התקשרות ממשלה וצריכים להעלותם לשרשם בקודש שלא לאהוב רק להש"י ולירא ממנו דוקא ולפארו באמת ולנצח היצה"ר ולהודות לו ולהתקשר בו ולהמליכו וזהו דעת הטוב לשם שמים, ולהיפוך דעת עמלק להטות המדות שלא לש"ש ח"ו רק לצד הסט"א דעת שוטים ועי"ז יתבטל יחוד קוב"ה ושכינתי' שהוא ש"ם שמי"ם שם רומז מלכות ושמים רומז ת"ת שהם ו"ק והוא יחוד הויה אדנ ב"ה וכן יחוד מ"ה ב"ן יחודא דזו"נ כביכול. והנה עיקר המדות הם ו"ק חג"ת נה"י כי המלכות נכללת עמהם להתייחד בהם כנודע. וזהו הנרמז במ"ז זכור את אשר עשה לך עמלק גי' אלף ת"ת רומז מספר ו"ק עם יחוד שם שמים קובה"ו כזה חס"ד גבור"ה תפאר"ת נצ"ח הו"ד יסו"ד עם הוי"ה אד"נ מ"ה ב"ן גי' אלף ת"ת כי ע"י מ"ז לזכור בפה פסוק הנ"ל יתעלו המדות לשרשם לש"ש לייחד קובה"ו הנרמז בשמות הק' כנ"ל וזה נרמז באות ו' שהוא מטה משה דעת דקדושה כמ"ש בזוה"ק משפטים קט"ו ע"א ומטה דאתמסר בידך דא עץ חיים אות ו' עכ"ד והוא המטה שנהפך לנחש סוד עה"ד טו"ר ואח"כ נהפך למטה בסוד עץ החיים דעת הטוב. ובזה גבר משה ונפל עמלק דרגא דנחש שהי' ערום מכל ונקצצו רגליו ונעשה נופל על הארץ וז"ש בחינוך לפי ערמת"ו תהא מפלת"ו כי הערום בדעת דסט"א נעשה נופל וז"ש חכמיו להמן נפול תפול לפניו וכן הי' אח"כ והמן נופ"ל על המטה אשר אסתר עלי' קרי בי' המטה בפתח שהוא מטה

משה דעת דקדושה כנ"ל וזהו אשר אסתר עלי' השכינה הק' נק' אסתר שנתעלה עי"ז ליחוד ש"ש וכן בלעם שהי' בחי' נחשי"ם הי' נופ"ל וגלוי עינים ה' יצילנו ובדעת אמת יחוננו ויטהר לבבינו:

דרך חוקיך [אות תרד]

ר:

למחות ולמחוק זכר עמלק וזרעו בפועל ממש לעת שיהיה ביכולתנו שנאמר תמחה את זכר עמלק מתחת השמים. ויש לרמוז מ"ז באות ר עפמ"ש בזהר"ק ר רומז הסתלקות היסוד שהוא קוצו של ד' ונעשה אל אחר עכ"ד הק' וכ' בלקוטי הושע סבבוני בכחש אפרים דירבעם מחק קוצא דד' מן שמע ישראל י"א ה' אחד' ונעשה אחר והרים קרן של ר' מן לא תשתחוה לאל אחר' ונעשה אחד ר"ל ויהודה עוד רד עם אל ששמר אותיות ר"ד ע"ש וכ' בסה"ק דזהו מעשה עמלק דרגא דנחש דעת טו"ר להטעות בדעות מזיופות דרכי מינות לערבב בין אחד לאחר ר"ל. ובזה י"ל לפענ"ד מאמר הק' הנפלא בגמ' עירובין י"ג שאמר התנא הק' ר' מאיר לר' ישמעאל לא מבעי' בחסרות ויתרות דלא טעינא דבקי אנא אלא אפי' לחוש לזבוב דלמא יתיב אתגא דד' ומחיק לי' ונעשה ר' דבר אחד יש לו וקנקנתום שמו ואני משים אותו לתוך הדיו ע"כ מאמר הק' הפלא ופלא. וי"ל בדברי חכמים וחידותם. דאיתא במדרש עמלק דומה לזבוב שאינה עוקצות במקום השלם כך כשרפו ישראל מן התורה מיד ויבא עמלק וכ' בס' דן ידין על הקרנים הק' רמז בר"ת זכרון בספר ושים באזני ר"ת זבוב ע"כ. וי"ל כי בקדושה שם הדעת הוא אהו"ה והוא דעת טו"ב עץ חיים. ובדעת דקליפה שהוא עמלק הוא זבו"ב ג"כ מספר הזה בסוד זבוב"י מות יבאיש וז"ש ר' מאיר ל"מ בחסרות ויתרות היינו לחסור ממצות עשה הידועים לכל ולעבור על מל"ת הגלוים בתורה דלא טעינא דבקי אנא בתורה לאסור ולהתיר ולעשות ולקיים. אלא אפי' לחוש לזבו"ב שהוא עמלק והיצה"ר והסט"א המטעים בין אחד לאחר ח"ו כנ"ל ע"י מחיקות קוצא דד' וז"ש דלמא יתיב אתגי' דד' שהוא ציר הדלת ומחיק לי' ונעשה ר אחר דרכי מינות ר"ל שבזה טעה אח"ר רבו של ר"מ. ג"כ איני חושש כי דבר אחד יש לי ר"ל דבר ששומר בחי' אחד מן הזיוף הזה וקנקתו"ם שמו י"ל עפמ"ש בלקוטי ש"ס אל תסתכל בקנקן מט"ט הוא ק"ן להקב"ה בימי החול שאל יאמינו שיש במטטרון שום יכולת ורשות אלא הכל בכח שיש בקנק"ן שהוא ונק"ה לא ינק"ה שיש בר"ת וס"ת שם הוי"ה ב"ה שהוא שם מ"ה ב"ה וזהו אלא במ"ה שיש בו עכ"ד הק' וכ' במג"ע פ' קרח קנק"ן רומז מטטרו"ן רזא דקן צפור ביצירה תמן שם מ"ה ב"ה. והנה אחר טעה במט"ט

שיש ב' רשויות ח"ו וזהו אל תסתכל בקנק"ן במט"ט אלא במ"ה שיש בו רזא דשם מ"ה ב"ה אות ו' מהויה שהוא תחת רשותא דקוב"ה עכת"ד. והנה אלישע אחר מחק ג"כ ציר הד' ונעשה אחר על ידי הטעות במט"ט כנ"ל ואמר ר"מ ד"א יש לי וקנקנתו"ם שמו ר"ל קנק"ן תו"ם קנקן הוא מט"ט כנ"ל שהוא בחי' תו"ם תם עם ו' ת"ת יעקב איש תם שבו שם מ"ה ב"ה וזהו במ"ה שיש בו במט"ט כנ"ל שהוא"א קנקן תו"ם היפוך אותיות מו"ת שהוא בחי' זבוב"י מות דעת עמלק רק בחי' תו"ם מ"ה שיש בו ברזא דאחד ואני משים אותו לתוך הדי"ו אותיות יו"ד שהוא ציר הד' וכן די"ו הוא חותם חיים כמ"ש במדרש והוא מבטל זבובי מות. וי"ל בחבור קנקנתו"ם עם די"ו גי' תשס"ו גי' י' צי"ר דל"ת כ"ב עפמ"ש בע"ח שער הירח פ"ג בסוד צי"ר השומר מן יצ"ר והוא י' השומר הד' שבה ציור יוו גי' כ"ב וציר הדלת שומר החותם ובהסתלק זה הציר נתקלקל החותם ובא נחש על חוה ועי"ז נעשה זיוף ד לר עש"ה. וי"ל עוד וקנקנתו"ם שמ"ו עם די"ו גי' שמע ישראל י"א ה' אחד וזה דבר אח"ד שיש לו ששומר בחי' אחד מן אח"ר וטעותו וי"ל עוד דזיוף הנ"ל של עמלק בין אחד לאחר הוא כפירה בב' מצות השרשים שהם אנכי ה' אלקיך ולא יהי' לך והוא עד"ש בסה"ק מלחמה לה' בעמלק מד"ר ד"ר היינו ע"י שהטעה בין ד' לר' ונרמז מלחמה להויה בעמלק מד"ר ד"ר גי' תתס"ט במספר השוה ב' מצות אנכי הויה אלקיך לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לכן מלחמה לה' כו' משום שביטל ב' מצות האלו וי"ל תמח"ה את זכר עמלק. תמחה גי' הקל קול יעקב, א"ת רומז כ"ב אותיות שבהם קול תורה ותפלה לבטל זכ"ר עמל"ק עם ב"כ גי' הידים ידי עשו שע"י קול יעקב נתבטלו ידי עשו וכל הפסוק תמחה את זכר עמלק מתחת השמים גי' ב' אלפים תקס"ד גי' ב' יחודים שמע ישראל י"א י"א. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד עם מ"ט אתוון שבהם שהם מספר א"ל ח"י בחי' יסוד שנתעלה ע"י מחיית עמלק יסוד דקליפה עם שמות הדעת אהוה אהוי תרין עטרין דעת דקדושה המבטלים דעת עמלק הרי ב"א תע"ו מ"ט ל"ט גי' ב"א תקס"ד פסוק הזה של מצות מחיית עמלק וכן נרמז תמחה מספר זכר מן עמלק ישאר גי' אחד ביום ההוא יהי' ה"א ושמו אחד והבן נפלאות מתוה"ק בעזר החול"ד:

דרך חוקיך [אות תרה]

ו:

שלא לשכוח מעשה עמלק שנאמר לא תשכח. הנה במצות אלו דמחיית עמלק נאמר ג' חלקים שהם מחשבה דבור מעשה. זכור הוא בחי' דבור. תמחה מעשה. לא תשכח בחי' מחשבה ובא להורות לנו על כל המצות שיהי' במד"מ ויען דמחיית עמלק הוא

מחיית היצה"ר הוא כללות כל המצות לכן נאמר בפירוש במצות אלו ג' ענינים מד"מ. והנה מצוה זו הוא חלק המחשבה שלא לשכוח במחשבת הלב מעשה עמלק הרשע ונרמז באות ו' ע"ד שכתב בס"י המליך אות ו' בהרהור. וי"ל ה"ר נקרא יצה"ר כמ"ש צדיקים נדמה להם כהר וכן ד' מלכיות בבל יון מדי אדום גי' ה"ר. והנה ראשית גוים עמלק שהוא כולל כל ד' מלכיות הנ"ל הרי הוא בעצמו הוא ה"ר ה"ר ב"פ כי עמלק הוא היצה"ר שהוא ה"ר והוא כולל ד"מ הנ"ל שהם ה"ר הרי עמלק הרה"ר. והנה ארז"ל כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכיות וכן ע"י תורה מבטל היצה"ר כמ"ש רז"ל אם יצרו מתגבר עליו יעסוק בתורה אם אבן הוא נמוח כו' והנה ו' רומז לתורה כמ"ש בסה"ק והלוחות ארכן ו' ורחבן ו' וזה המליך אות ו' בהר"הר ב' הר שאות ו' מולך עליהם ומבטלם ע"י התורה שהם ה"ר היצה"ר וה"ר ד' מלכיות כנ"ל לכן מ"ז שהוא במחשבה והרהר שלא לשכוח מעשה עמלק נרמז באות ו'. וי"ל מל"ת זו ל"א תשכ"ח גי' תשנ"ט רומז מספר פסוק הויה צבאות הוא מלך הכבוד סלה הויה צבאות רומז מידת נצח סוד מחיית עמלק עד"ש וגם נצח ישראל לא ישקר לעניין עמלק וכן פורים מחיית עמלק הוא בנצח כמ"ש בכוונת שהחיינו דפורים ע"ש והו"א רומז סוד אותיות החסרים מן כ"ס י"ה אשר יתמלאו במחיית עמלק וזה הו"א קיים ושמ"ו קיים וכסא"ו נכון כי ע"י שישלמו אותיות הו"א יהי' שם שלם וכסא שלם וזהו שמו קיים וכסאו נכון וכן הו"א מלא כזה הי ויו אלף גי' נצח רומז שע"י נצח יתמלא הו"א ויז נצחם על מלבושיו כביכול ואז ידעו כלם כי ה' צבאות ה' מלך הכבוד סלה. וכן יש לבאר פיוט דעת כי לעת המציאות הוא יפקד בשם ה"צ עד"ש בכוונת עת רצון דמנחה שבת ע"ת גי' י"פ הויה י"פ אהיה ועם ד"כ של ד"א הוי"ה הרי דעת. והנה יש דעת הטוב דקדושה דעת משה ויש דעת דקליפה דעת רע דעמלק ובלעם י"ש. והנה י"ד הגדול"ה י"ד החזק"ה י"ד הרמ"ה שהם חג"ת גי' ע"ת וזהו כאשר ירים משה את יד"ו ידיו קרינין כי ג' ידים הנ"ל נכללו כאחד ואז נתרומם דעת משה וגבר ישראל וכאשר יניח ידו ח"ו וגבר עמלק עת ר"ע שכן עין מם למד קוף גי' ע"ת רומז דעת דקליפה ואז וידי משה כבדים מן הידים ידי עשו]כמ"ש בזהר{ וכן הידים ידי עשו גי' ע"ת חסר א' כי בסט"א חסר אחדות ואז אהרן וחור תמכו בידיו אהר"ן חו"ר ג"כ גי' ע"ת דעת דקדושה תמכו ידיו שהם י"ד הגדול"ה י"ד החזק"ה י"ד הרמ"ה שגי' ע"ת ויקחו אבן הוא עמלק היצה"ר לב האבן וישימו תחתיו תחת משה דעת דקדושה. וזהו דע"ת כי לע"ת המציאות היינו עת מצוא שיתרומם דעת דקדושה הו"א יפקד אותיות הו"א יפקד למלאות כס יה בשם ה' צבאות שהוא בנצח לנצח הסט"א והיתה לה' המלוכה והנה ג' מצות של מחיית עמלק שהם זכור תמחה לא תשכח גי'

אלף תמ"ה במספר שם הדעת שהוא י"פ קדם כמ"ש בהקדמות ע"ח בסוד מעונה אלקי קדם שהוא גי' אלף ת"ם אמ"ת סוד אמת ליעקב אות ו' דעת מלבר ובדעת ה"ח וה"ג שהם ה"פ חסד ה"פ גבורה גי' אלף תם ועם ה"כ הרי אלף תמ"ה גי' מספר ה"פ הויה צבאות עמנו משגב לנו אלקי יעקב סלה כי הויה רומז ליעקב דעת מלבר ו'. וצבאות רומז נצח שהוא משה שהוא דעת מלגאו ו' וכן משגב גי' מש"ה. אלקי יעק"ב סלה אשר שניהם עומדים נגד דע"ת הטמא עמלק וסייעתו ע"י שם ה' צבאות עמנו ונרמזו ג' מצות דעמלק באותיות ור"ו מן ושורו כי עמלק הוא שו"ר המועד שבא ג"פ על ב"י על הים וברפידים וכשמת אהרן כמ"ש בפייט והוא שור הנסקל שכן נסק"ל גי' עמל"ק ואותיות ור"ו גי' רי"ב כטעם מלחמה לה' בעמלק כו' וזה הנרמז באות ו' בס"ד:

וחמרו:

דרך חוקיך [אות תור]

ו:

לקרות פרשת בכורים כשמביא אותם לביהמ"ק שנאמר וענית ואמרת לפני ה' אלקיך ארמי כו'. בחינוך טמ"ז לפי שהאדם מעורר מחשבתו מתוך אמרי פיו ומצייר בלבבו האמת ע"כ בהטיב הש"י אליו שזכה להביא הביכורים לביהמ"ק ראוי לעורר הלב בדברי פיו ולחשוב כי הכל הגיע אליו מהש"י ומספר חסדיו מענין יעקב שחלצו הש"י מלבן וענין עבודת המצריים בנו ואח"כ הוציאנו הש"י משם ואח"כ מבקש הברכה להתמיד עליו תמיד עכ"ד ומהר"ם כ' טמ"ז לפרסם ששני אויבים הי' ליעקב לבן ועמלק לבן בקש לעקור את הכל ועמלק בא להרגו ועוד בא לעכב ביאתם לארץ וסמיכות בכורים לפ' עמלק כדי להזכיר חסדי ה' עכ"ד. והנה מה שצונו הבורא להזכיר דוקא ענין יעקב ולבן וענין מצרים והסמיכות לעמלק הכל הוא ענין א' השייך להבאת הבכורים דהנה איתא בתיקונים תיקון כ"ד דאדה"ר חב בכל ז' מינים י"א חטה וי"א גפן כו' עד המסקנא שם שחב בכל המינים ועי"ז נתערב טו"ר ונתהווה זוהמת הנחש ע"י חטא עץ הדעת טו"ר ונפלו ניה"ק לתוך הקליפות ובסוד רפ"ח משבירת הכלים נפלו שמה ועיין בס' דרך פקודיך שהוכיח אשר הרפ"ח ניה"ק משבה"כ וחטא אדה"ר הכל נעשה ענין א'. והנה יעקב הי' שופרי' דאדה"ר הי' תיקון אדה"ר כנודע לכן עמדו נגדו ראשי האויבים מכיתות הנחש שהם עמלק ולבן כי עמלק הי' דעת דקליפה וכן לבן הי' אחוזתו אחורי הדעת הי' ממש נגדי ליעקב עיין ס' קה"י לכן לבן הי' מגלגול בבלעם מכח הנחש דעת הטמא. והנה גם פרעה הי' העורף סוד אחורי הדעת נמצא הי' ניגוד לתיקון אדה"ר שהוא יעקב

והם היו מעוררים חטא עץ הדעת להוריד ניה"ק למטה ר"ל. והנה הבאת בכורים הוא העלאת ניה"ק ותיקון החטא והקלקול של ז' מינים לכן היו מז' מינים וכ"כ בס' נועם אלימלך בכורים הם העלאת ניה"ק מהקליפות לכן אומרים ארוממך ה' כי דליתני כו' שזה אומרים ניה"ק בעת שעולין כמ"ש בכוונת שיר חנוכת הבית לדוד ע"ש לכן נסמכה פ' בכורים לפ' עמלק כי ע"י בכורים מבטלים כח הרע של הנחש שהוא עמלק לרומם הדעת דקדושה לכן קורין פ' לבן עם יעקב שהציל את יעקב שהוא תיקון אדה"ר והעלאת ניה"ק מיד לבן ועמלק ונתרומם קרן הדעת דקדושה וזה נעשה ג"כ ע"י מצות בכורים וכן מעשה מצרים שהוא פרעה סוד העורף ונתרומם עץ החיים שהוא יעקוב האחוז בדעת דקדושה מלבר אות ו' מן הוי"ה ב"ה שהוא אילנא דחיי וז"ש בחינוך ומצייר בלבבו האמת שהוא בחי' הדעת אמת ליעקוב ואח"כ מזכיר הצלת יעקב מלבן ומפרעה הכל ע"ד הנזכר כי הם היו ניגוד דעת דקדושה והי' מן דעת שוטים של הנחש שגרמו להוריד הניה"ק להקליפות ויעקב תיקן הכל וכן הוא מצות בכורים וכנ"ל ונרמז בכורים גי' רפ"ח בהחשב החירק של ב ליוד]כמ"ש בכנפי יונה שחירק נחשב י' לפעמים{ כי ע"י בכורים מעלין ניה"ק מרפ"ח כנ"ל וזהו המצוה להרים קו"ל שהוא קול יעקב אות ו' ונרמז במ"ז יחוד קובה"ו קול ודבור ועני"ת הרמת קול ואמרת בדבור וכן ר"ת "פרי "האדמה "אשר "תביא "מארצך פ"ה אמ"ת יחוד מלכות פה עם אמ"ת ליעקב:

דרך חוקיך [אות תרז]

ח:

להתוודות ודוי מעשר שנאמר ואמרת לפני י"א בערתי הקודש מן הבית כו'. בחי' כ' טמ"ז לפי שענין מעשרות דבר גדול לכן נזהרנו להעיד בפינו שקיימנו אותם ולא שקרנו בהם כדי שעי"ז ייראו מלהתרשל בהם באיזה צד כיון שצריך להעיד ע"ז במקדש ה' עכ"ד. וי"ל באות ח עפמ"ש באודר"ע ח' רומז חסדך ה' מלאה הארץ שנאמר חסד ה' מלאה הארץ והוא ענין מעשרות שהוא חסדי ה' שעושים עם הלוים עובדי ה' ונרמז ודו"י מעש"ר הוא יחוד קובה"ו ודוי גי' הויה מעשר היא מדה י' ונרמז זה באות ח צורת ו"ז ו' ת"ת ז' מלכות כמש"ל וזהו היחוד הנעשה ע"י ודו"י מעש"ר. ועוי"ל ע"ד ששמעתי בשם הק' מאור הגולה מרן מהר"ש מבעלז זי"ע שדקדק מדוע בבכורים כתיב וענית ואמרת ובמעשר רק ואמרת גם מדוע נק' ודוי מעשר הלא ודוי ענינו שמודה מה שעשה שלא כהוגן וכאן קורא שמעתי בקול כו' עשיתי ככל אשר צויתני ואמר בקדשו דהיא הנותנת יען שנצטוה לומר כן בביהמ"ק שמעתי בקול כו' מיד נפל עליו חרדה גדולה ופחד ה' ומיד הי' מתחרט על

כל חטאיו והתוודה מקודם בהכנעה גדולה בלחש כי צריכים לפרט החטא בלחש דוקא שלא ישמע לזולתו ואח"כ הי' קורא הפרשה שנצטוה ככתוב לכן נקרא ודוי מעשר לפי שהי' מוכרח להתוודות ג"כ מקודם לכן לא נאמר וענית שהוא הרמת קול רק ואמרת וכנ"ל משא"כ בבכורים נאמר וענית בקול עכ"ד הק' לכן נרמז מקרא בכורים באות ו' הרומז קול כנ"ל ומ"ז של ודוי מעשר נרמז בח' הרומז חרטה ותשובה כמ"ש בס' ב"ש בשם האשכול וז"ל ואחרי שראה ח' כ"כ גנאי ובושה כו' וע"כ היה לה חרטה לחית על חטאיה וע"כ ניתן לה חטרת גמל עליה שהם אותיות חרט"ת ח"ט]ר"ל חרטה על חטא[ע"ש הרי ח' רומז חרטה ותשובה הנרמז במצות ודוי מעשר כנזכר:

דרך חוקיך [אות תרח]

מ:

שלא לאכול מעשר שני באנינות שנאמר לא אכלתי באוני ממנו. בחינוך כ' טמ"ז שהקדשים שלחן גבוה ואין ראוי למי שהוא נעצב לקרב לשלחן המלך ע"כ ובעיר מקלט כ' שאין ראוי לבוא אל המלך בלבוש שק והאונן אין לו שמחה כו'. ונראה להוסיף עוד כי כתיב באור פני מלך חיים וכתיב שובע שמחות את פניך לכן אסור לקרב אל שלחן המלך כ"א בבחי' חיים ושמחה והאונן מתעצב על המת שלו ואין לו להתראות אל שלחן הש"י באכילת הקודש. ויש לרמוז מ"ז באות מ שהוא דרגא דמות כמ"ש כ"פ מזו"ח איכה כי המות נעשה ע"י שנצטרף מ' של מפרי העץ אל ו"ת ומזה בא האנינות ר"ל על מת והקודש הוא בחי' חיים מן שורש חכמה המחי' ולכן צונו הש"י על המעשרות מתנובות הארץ לתקן זוהמת הנחש מן תנובות האדמה ותחול עליהם הברכה והחיים ואם יאכלום באנינות מיתה יעורר הקללה הזאת וחוזר וניעור לכן לא יקרב אונן אל המעשרות ותחול הברכה והחיים מ' דאמש:

דרך חוקיך [אות תרט]

ר:

שלא לאכול מ"ש בטומאה שנאמר ולא בערתי ממני בטמא. בחי' טמ"ז ככל עניני קדושה שמחויב להרחיק ממנו הטומאה. ובאלשיך כ' כי הטמא בלתי מוכן לקבל שפע וברכה. והוא עד"ש למעלה כי המעשרות באים לתקן קללת האדמה ותנובתי' מן זוהמת הנחש כדי שתחול הברכה והשפע על תנובות האדמה ואם הוא טמא אין מקום אל שפע וברכה שהוא בסוד הטהרה ונתעורר טומאה הישנה ח"ו. ונרמז באות ר הרומז ריש וקלון ר"ל

ורומז כנ"ל שא"א לחול שפע וברכה על הטומאה ויהי' ח"ו ריש וקלון וזה נרמז בר' מן חמר"ו הרומז על בחי' חומר שהוא הפשטת הצורה שהוא הטהרה ונשאר חומר שהוא סוד הטומאה שהוא מעורר ריש וקלון ומעשר שני הוא בחי' ר ראש וחשיבות ואסור לאכלו ברישות וחומריות הטומאה:

דרך חוקיך [אות תרי]

ו:
שלא להוציא מ"ש כ"א לצורכי אכילה ושתי' וסיכה דבר שהגוף נהנה ממנו שנאמר ולא נתתי ממנו למת. מהר"ם טמ"ז לפי שהממונה מתרצה ומתפייס דוקא באכילת הבעלים ואף אם ישנו אותו לקדושה מעולה כיון שאינו מקיים הגוף לא ניחא לי'. וי"ל באות ו' שהוא ת"ת גופא קדישא וכן ו' הוא אדם וחיותו ונרמז עוד בפרטות עפמ"ש במג"ע אופן ע"ז אברהם קיים מצות תרומה, ויצחק מעשר, ויעקב מעשר שני כמ"ש עשר אעשרנו ע"ש, נמצא מ"ש נגד יעקב שהוא ת"ת בחי' גוף לכן אין להוציא מ"ש רק על צורך הגוף שהוא אות ו' הרומז אות חיים וזולת זה הוה כמו צורך מת וז"ש במ"ז ולא נתתי ממנו למת והבן. וי"ל עוד דכל דבר צריכים להעלות למדרגה הגבוה ממנו דהיינו מדומם לצומח וכן לחי ומדבר וכן הוא אף בדבר הרשות וכ"ש בדבר קדושה ואם פודין המ"ש וקונין בעד הכסף צורכי הגוף האדם אז נתעלה לבחי' מדבר אבל אם קונים שאר דברים שלא לגוף האדם הוה הורדה מקדושתה ונקרא מיתה דכל נפילה הוה מיתה לכן נאמר ולא נתתי ממנו למת וזהו הנרמז ג"כ באות ו' אות חיים:
וכל:

דרך חוקיך [אות תריא]

ו:
ללכת בדרכי הש"י בכל היכולת ולהדביק במידותיו מה הוא רחום חנון ארך אפים כו' אף אתה תרגל עצמך באלה המדות שנאמר והלכת בדרכיו. כ' מהר"מ לפי שהאדם נברא בצלם קונו וע"י עשיות המצות ישלים אברים הגשמיים]רמ"ח מ"ע{ ונפשו בטוב תלין כאשר ילך בדרכיו מה הוא רחום אף אתה כו' וזה פי' יעשו לפני כסדר הזה מדלא קאמר יאמרו כו' לכך צריך לעשות כמעשיו עכ"ד. וכן כ' הרדב"ז צריך לשקול כל מעשיו ודעותיו בשקל הקודש וכבר ידעת שהאדם נברא בצלם קונו לכן צריך להשתדל שתדמה הצורה ליוצרה כו' וכבר ידעת שהקב"ה מנהיג עולמו במדה"ר שהוא מדה הממוצעת

כו' וכשתעיין במדותיו של הקב"ה תמצא שהאדם יכול ללכת בהם ואז תקרא וה' יענה ולא בהזכרת מידותיו לבד ולזה נתכוונו רז"ל ברית כרותה לי"ג מדות שאין חוזרות ריקם ואמרו בזמן שיעשו לפני כסדר הזה אני מוחל להם הכוונה שיעשו ולא שיאמרו עכ"ד. והנה ענין הזה מבואר בס' הק' תומר דבורה האיך יוכל האדם להתדבק בכל י"ג מדות של מי אל כמוך כו' להתדמות צורה ליוצרה. ויש לרמוז באות ו' מלא וא"ו גי' י"ג רומז יג"מ כמ"ש בשל"ה בזה. וכן ו' רומז רחמים שהוא כללות יג"מ שנקרא י"ג מכילין דרחמי וזה נרמז והלכת בדרכיו בדרכי ו' הכולל יג"מ מה הוא רחום כו'. ועוד נרמז ו' נקרא אדם השלם גופא קדישא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים ובזה ישלים אברים הגשמיים כמ"ש מהר"מ בזה ועוד י"ל במצוה זו והלכת בדרכיו המה ז' מדות הקדושים שהם חג"ת נהי"ם שהם אהבה יראה אמת נצוח הודיה התקשרות ממשלה שיעלה אותם לדרכי הש"י לא זולת ויהיו כל מעשיו לש"ש לאהוב הש"י וליראה אותו ולפארו ולנצח יצה"ר ולהודות לה' ולהתקשר בו ולהמליכו ואז יהיו כל דרכיו לש"ש. ויש לרמוז זה באות ו' רומז ו"ק חג"ת נה"י ובחי' מלכות טפלה תמיד אליהם הרומז על ז' מידות דקדושה אשר יהי' האדם מרכבה עליהם והלכת בדרכיו ונרמז והלכ"ת בדרכי"ו גי' הוי"ה אלק"י ישרא"ל מל"ך שהוא בחי' ז"א שהוא מל"ך ישרא"ל אות ו' לקבל עליו עול מלך הקב"ה ונרמז מ"ז במנין תורה מתרי"ג שהוא כללות כל התורה:

דרך חוקיך [אות ברית]

כ:

להקהיל את כל ישראל אנשים ונשים וטף במוצאי שנה שמיטה בחג הסכות והמלך יקרא באזניהם משנה תורה שנאמר הקהל את העם האנשים והנשים והטף כו' למען ישמעו כו'. בחי' כ' טמ"ז לפי שכל עיקרן של ישראל הוא התורה ובה נפרדו מכל עם ולשון לכן ראוי שיקהלו בזמן א' מהזמנים לשמוע דברים והקול יוצא בתוך כל העם כו' ויכניסו הכל בלבם חשקה וילמדו לדעת את הש"י ויזכו לטובה וישמח ה' במעשיו עכ"ד. והנה מ"ז הוא לאסוף כל קהל ישראל יחד אל התורה הקדושה וזה נקרא כנסת ישראל שהיא בחי' מלכות סוד כף כפופה כמ"ש במאו"א כ הוא רחל הכופפות רגליו מפני החיצונים ונרמז גם התורה כמ"ש בתמונה באות כ' שרומז לתורה שנתנה מידו של הקב"ה גם כ' הוא סוף אותיות מן מלך רומז שיקרא המלך התורה לפני כנסת ישראל. ועוד רומז מ"ש למען ילמדו וירא את י"א כי כ' רומז יראה וענוה בסוד כ"ף כפופה להוסיף כפופה על כפיפתו. והנה נרמז במ"ז יחוד קובה"ו שהוא כנס"ת ישרא"ל עם

התור"ה הק' לכן הי' זה בשנת השמיטה דייקא סוד בת שבע כנס"י לקרות אז התורה באזני קהל ה':

דרך חוקיך [אות תריג]

ל:

שכל א' מישראל יכתוב לו ס"ת שנאמר ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. בחינוך טמ"ז לפי שידוע שעושים כל דבריהם לפי ההכנה הנמצאת להם ע"כ צונו הש"י להיות לכ"א ס"ת מוכן לקרות בו תמיד ולא יצטרך ללכת לבית חבירו למען ילמד ליראה את ה' וישכיל במצותיו היקרות והנחמדות מזהב ומפז רב ואף שהניחו לו אבותיו למען ירבו הספרים ונוכל להשאיל גם לרעהו עכ"ד. ונרמז מ"ז באות למד הרומז לימוד כמ"ש ולמדה את ב"י ובא מ"ז באחרונה לפי שהוא כוללת כל תריג"מ דאם לא ילמד לא ידע מה לעשות לכן גדול תלמיד שמביא לידי מעשה ונרמז עוד באות ל עד"ש באודר"ע שאמרה ל שבי אתה עתיד לתת לישראל לחות הברית וללמדם עשרת הדברות כו' הרי רומז לחות עשה"ד הכולל כל התורה ונרמז ספר תורה הוא יחוד קובה"ו כי ספר גי' שם שהוא מלכות ותורה הוא ת"ת ונרמז בל' שצורתו כ"ו ג"כ יחוד הזה כ' הוא מלכות כ' כפופה כמ"ש במאו"א ו' הוא ת"ת הרי ספר תורה ויש לרמוז בפסוק מצוה זו ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ב' יחידים שמע כו' וברוך כו' דהנה התורה כולה היא שם הוי"ה ב"ה כמ"ש בשערי אורה ובשל"ה שכל התורה צרופי שמות וכינוים המסתעפים משם הוי"ה ב"ה וכן תרי"ג מצות הם שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח. הרי בכללם הויה והם חסדים עם גבורות כמ"ש בע"ח שער אבי"ע פ"ד מ"ע חסדים מל"ת גבורות שהם ב' שמות אל אלקים הרי בהם ג' שמות אל אלקים הויה גי' קמ"ג ופסוק ועת"ה כתב"ו לכ"ם א"ת השיר"ה הזא"ת גי' ב' אלפים של"ג ועם קמ"ג גי' ב"א תע"ו מספר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד ברוך שם כמל"ו יחידא עילאה ויחידא תתאה שהם רומזים יחוד קובה"ו ספר עם תורה מצוה זו. והנה הרא"ש פסק דעכשיו שאין לומדים בס"ת המצוה הוא לקנות חומשים ותושבע"פ ש"ס ופוסקים. וי"ל דזה נרמז בכתוב ולמדה א"ת ב"י שימה בפיהם ולמד"ה מלשון למודי ה' שהם ת"ח הבונים הלכות תושבע"פ וזהו שימה בפיה"ם. וי"ל ולמדה את ב"י שימה בפיהם גי' עה"כ אלף תקפ"ב עולה בשוה תלמוד תורה שבעל פה ויש לחבר ולקשר מצוה אחרונה דס"ת במצוה ראשונה של פ"ו ע"ד נעוץ סופו בתחלתו כי טעם פרו ורבו כדי שיהי' מין האדם בעולם ללמוד תורה ולקיים מצות הש"י שזה תכלית הבריאה כמ"ש בחינוך וטעם כתיבות ס"ת ג"כ כדי שילמדו

לעשות ולקיים לכן מוכרין ס"ת כדי לישא אשה לקיים מצות פ"ו כדי שיהי' מי שילמוד התורה וכן עד"ש בס' הק' דרך פקודיך כמו שמחויב האדם לקיים פ"ו בגשמיות כן מחויב האדם לקיים פ"ו ברוחניות להוליד שכליות וחידושי תורה כ"א לפי ערכו וארז"ל לא יהי' בך עקר בתורה שתוכל לחדש חידושי תורה ולקיים פ"ו בתורה וזה אשר נעוצים מצות פ"ו ומצות כתיבות ס"ת זב"ז כי כתיבות ס"ת הוא כדי שילמוד וישכיל בתורה וישאיל לאחרים שילמדו וישכיל כמ"ש בחינוך ועי"ז יולידו שכליות חידושי תורה פ"ו בתורה ובזה יונח מה שהקשו במשארז"ל ששואלין אחר הפטירה נשאת ונתת באמונה עסקת בפרי' ורביה הלא אמרו אין תחילת דינו ש"א אלא על דברי תורה ולהנ"ל י"ל שהכל קאי על התורה ומה ששואלין נשאת ונתת באמונה היינו במו"מ של תורה ופלפול בחכמת התורה והיינו אם למד באמונה ע"פ הקדמות אמת ואמונה מן רז"ל הקדושים עד קבלת הקדמונים ממשה רבינו מסיני אז יוכל לעסוק בפרי' ורבי' של תורה להמציא שכליות חדשות ופלפול אמת ולבנות שמים וארץ חדשים כמ"ש בזוה"ק בראשית ה'. אבל אם נושא ונותן בתורה שלא באמונה רק שמבדה מלבו הקדמות וסברות שוא ח"ו אין יכול לעסוק בפ"ו בתורה כי הבנין הזה שוא הוא ר"ל כמ"ש שם בזוהר וזה מ"ש אין תחילת דינו של אדם אלא על ד"ת ר"ל אם נשא ונתן באמונה ועסק בפ"ו של תורה והבן:

הקדמה לשבע מצות דרבנן:

כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה י"ל עד"ש הרמ"ז ז"ל במש"כ ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם נבון קודם ולהלן נאמר יאמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה. כי בחכמה חיצונית תחלתן להתכונן בטבעים ע"י חקירות שלהם לתת טעם לכל דבר ואח"כ עושים מזה ספרים ונעשה חכמת הטבע הרי מקודם נבון ואח"כ חכם. לכן אמר יוסף לפרעה איש נבון וחכם, קודם נבון ואח"כ חכם בענין חכמות חיצונית שלהם. אבל תוה"ק הוא להיפוך מתחלה ניתנה התורה מן הקב"ה והוא עצם החכמה ואח"כ ע"י החכמה הזאת מתבוננים החכמים בדעת ובתבונה להבין ולהשכיל דבר מתוך דבר טעמים והלכות נכונים וזה שאומרים אוה"ע על ישראל רק עם חכם ונבון הגוי הזה מתחלה חכם ואח"כ נבון עכ"ד הק' ודפח"ח. וזה מאמר הפסוק כי ה' יתן חכמה שהוא תוה"ק אורייתא מחכמה נפקית חכמה הסתומה והוא תורה שבכתב. מפיו דעת ותבונה ר"ל מה שמבינים אח"כ בדעת ובתבונה ע"י החכמה זה יוצא מבחי' פיו שהוא מלכות פה והוא תורה שבע"פ. ויש לרמוז כי הויה יתן חכמה בכפל הוי"ה עם חכמ"ה הויה פעם חכמה גי' אל"ף תתצ"ח גי' את"ת הרא"ת לדע"ת כ"י הוי"ה הו"א האלקי"ם אי"ן עו"ד מלבד"ו. רומז לסוד הדעת המייחד חו"ג סוד הוי"ה הוא האלקי"ם שהם תרי"ג מצות רמ"ח מ"ע

חסדים ושס"ה ל"ת גבורות כמ"ש בע"ח שער קאבי"ע פ"ד. כי זהו ראשית חכמה לקיים תריג"מ שהם תושב"ב סוד החכמה ולדעת כי ה' הוא האלקים לעשותם לשם שמים וזהו החכמה והדעת האמיתי ואז יוכל להשכיל ולהבין בחכמת התורה כטעם השכל וידוע אותי ואח"כ מפיו מבחי' פ"ה שהוא מלכות פ"ה שהוא אשה יראת ה' יוכל להתבונן בתושבע"פ בדעת ותבונה. ונרמז דע"ת ותבונ"ה גי' אש"ה ירא"ת הוי"ה והבן. וכל פסוק כי ה' יתן חכמה מפיו דו"ת גי' אלף תרס"ח רומז מספר תורה שבכתב ובעל פה עם חכמה בינה כי הם חכמה ובינה כנ"ל והנה אחר מצוה האחרונה של תושב"כ שהוא מצות כתיבת ס"ת תושב"כ. נרמזו בעשה"ד ז' מצות דרבנן באותיות אשר לרעך כי החכמים הק' נקראים אחים וריעים לכן ז' מצות דרבנן המה אש"ר לרע"ך וי"ל במספר אשר לרעך גי' ואהבת לרעך כמוך עם הכ' האחד המאחדם. כי תושבע"פ נבנה מן ס' רבוא נשמות אשר נאחזו בס"ר אותיות התורה תושב"כ אשר נעשו קומה שלימה כגוף אחד ועי"ז יסדו תושבע"פ כפי מה שקבלו י"ג מדות לדרוש התורה ובכל כללותיהם אשר קבלו עד מרע"ה ומזה יסדו גם ז' מצות דרבנן והכל ע"י התאחדותם יחד בתושב"כ ס"ר אותיות לכן נרמז ואהבת לרעך כמוך בז"מ דרבנן והבן בס"ד. והנה ידוע בסה"ק שבכל מקום שבא מספר שבעה רומזים לסוד שבעה ימי ההיקף שהה ז' רועים קדישין לכן בזה המספר שבע מצות חכמים יש לרמוז ז' רועים שהם חכמים איתנים הראשונים. ויש לרמוז אברהם כנגד מצות ברכות שהוא הי' מקור הברכות שנאמר לו והיה ברכה וכ"כ בפע"ח שער הברכות דאברהם נגד ברכה מן יב"ק הידוע. יצחק כנגד עירובין עד"ש בכוונת עירובין יסוד המערב חו"ג יחד וכן יצחק לפעמים ביסוד במ"ש בע"ח שער פרצופי זו"נ פ"ג. יצחק הוא קץ ח"י כי ה"ג שהם יצחק הם ביסוד ז"א הנקרא ח"י שהיסוד קץ הגוף עכ"ד ע"ש בקדשו והנה עירובין הוא יסוד המערב חו"ג לכלול ה"ג יצחק שביסוד בחסדים לכן יש לרמוז בטוט"ד יצחק נגד עירובין. יעקב נגד נטילת ידים עפמ"ש פע"ח שער הברכות פ"ג דצריך להגביה הידים שהם יד הגדולה יד החזקה אל יד הרמה לכללם יחד בת"ת שהוא יעקב ע"ש. משה נגד מצות קריאת מגלה בפורים שהמגלה היא הארת יסוד דאבא בחי' משה וגם הנס דפורים הי' בנצח כמש"ל והוא בחי' משה. אהרן נגד נר חנוכה שהי' הנס ע"י בני אהרן הכהנים וכן נתקן אז ההוד שהוא בחי' אהרן. יוסף נגד נר שבת עד"ש בכוונת נרות שבת ב"פ נר גי' ת"ק מילוי שם שדי לפי שמקבלת הארה זו מיסוד המאיר לה בסוד שמן כתית למאור כי כל הזיווגים ע"י יסוד הנק' שדי עכ"ד הק' הרי יוסף יסוד רומז לנ"ש. דוד כנגד הלל שהוא גי' אדני סוד מלכות דוד. ויש לרמוז במספר ז' מצות. ברכות. נר שבת. הלל. מקרא מגלה. נטילת ידים. עירובין. נר חנוכה. גי' ג'

אלפים שי"ד. רומז מספר ז' רועים כזה אברהם יצחק יעקוב ישראל משה אהרן דוד עם יח"ת של בחי' תושבע"פ ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ונרמז ביעקו"ב מלא ו' רומז לתושב"כ וישראל רומז תושבע"פ סוד כנסת ישראל המקבלות מתושב"כ והבן רמזים נפלאים בתוה"ק בס"ד וה' יכפר:

שבע מצות דרבנן:

אשר:

דרך חוקיך [אות א]

א:

לברך הברכות שתקנו חז"ל והם ברכות הנהנין תחלה וסוף]מלבד ביהמ"ז שהוא מה"ת{ וברכות המצות מתחלה לבד וברכות ההודאה כגון ברכת השחר וברכת פסד"ז וק"ש וברכת שמ"ע ג' ראשונות ואחרונות הם הודאה והאמצעית הם ברכות דרך בקשה. וכתב הבחיי שהמברך על מה שנהנה מעיד על השגחה אשר הש"י ממציא מזון לשפלים ומי שאינו מברך גוזל ממנו ההשגחה ומוסר הנהגות עוה"ז לכוכבים ובעון זה הפירות מתמעטים וכאשר מברכים להש"י הוא סיבה שיתברכו כל ברואיו ולשון וברכת הוא תוס' ורבוי הנובעות מהמקור עכ"ד. וכתב בשערי אורה חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום כדי למשוך מכל א' וא' מאלו הברכות והסוד תלוי באי"ק בכ"ר כו' סוד כהן לוי ישראל נפש רוח נשמה כו' והנפש צריכה לברך ק' ברכות והם נגד ישראל ומן הק' יגיע עשרה לבחי' רוח שהוא לוי ומן העשרה יגיע א' לבחי' נשמה שהוא הכהן נמצא אם תברך נפשו של אדם ק' ברכות תגיע לנשמה ברכה א' שהוא מעשר מן המעשר בסוד אי"ק עכ"ד הרי עיקר טעם ק' ברכות שיגיע א דאי"ק לבחי' נשמה וזהו הנרמז באות א מצוה זו דברכות. ובגמ' ברכות דף ל"ה אמר ר"ח בר פפא כל הנהנה מעוה"ז בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה ולכנס"י שנאמר גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע חבר הוא לאיש משחית כו'. ויש להתבונן מהו ענין הגזילה גם חבר לאיש משחית מהו ענינו לכאן גם במאמר ר' לוי דקודם ברכה לה' הארץ ומלואה ולאחר ברכה והארץ נתן לב"א מהו הטעם וי"ל עפמ"ש הבחיי הנ"ל דאם אינו מברך גוזל מהקב"ה ההשגחה דהנה באמת הכל שלו כי לה' הארץ ומלואה ואם אינו מברך מראה דעתו שהוא בעצמו עשה לו החיל ומשל עצמו הוא זוכה ואינו להקב"ה הבורא הכל לכן הוא גוזל להקב"ה כי לה' הארץ ומלואה משא"כ אם מברך להקב"ה קודם על שנתן לו המאכל או המשקה אז זוכה משלחן גבוה הרוצה להשפיע טובו לבריותיו כמ"ש והארץ נתן לב"א. ועוד יש טעם דהנה בכל דצח"מ

יש ניה"ק וזהו טעמם וריחם של המאכלים והניה"ק המה הקדש ואסור להנות מהם אמנם ע"י הברכה מעלה הניה"ק לשורשם בקודש וממשיך שפע וטובה לכל העולמות ע"כ זכה המברך במאכל ומשקה הזה והארץ נתן לב"א והנה אם אינו מברך מועל בקודש וגוזל להקב"ה כי לה' הארץ וגם גורם הורדה והשחתה לניה"ק שירדו עוד יותר ומעכב קץ הגאולה התלוי בברורי הניה"ק כנודע לכן הוא חבר לאיש משחית ח"ו וגוזל לכנס"י דמעכב השפע דבעון זה הפירות מתמעטים כמ"ש הבחיי וגם מעכב קץ הגאולה ע"י הורדה לניה"ק והוא לכנס"י שהוא שכינה הק' ולעם ישראל ממש. וי"ל מצוה זו באות א הרומז אמונה כמ"ש באודר"ע אלף ר"ת "אמונתי "לישראל "פקדתי והנה אמונה כולל להאמין במציאות ה' וחידוש עולם והשגחה ואחדות ובכל י"ג עקרים המקובלים לנו דזהו אמונת ישראל. אמנם בס' יסוד האמונה להג' הק' יוסף יעב"ץ השריש לנו בטוטו"ד אשר ג' יסודות שהם מציאות ה' והשגחה ואחדות הם השרשים לכל אמונת י"ב עקרים ובחבורי ראש פנה ביארתי ע"נ בס"ד והנה במצוה זו דברכות יש ג' ענינים ברכות הנהנין וברכות המצות וברכות הודאה. ויש לרמוז שהם נגד ג' יסודי האמונה הנ"ל כי ברכות המצות רומז אמונת מציאות אלקותו שצונו וקדשנו במצותיו שהם בחי' אלקות מצד המצוה לנו לקיימם ולא לאדם להבין סודם וטעמם וברכות הנהנין רומז על אמונת יסוד ההשגחה כמ"ש הבחיי הנ"ל שע"י הברכה מעיד על השגחה אשר הש"י ממציא מזון לשפלים. וברכות הודאות רומז על אמונת אחדותו ויחידו ית"ש לכן מודים ומברכים לו לבדו וכן כל התפלות ושירות ושבחות הם יחידי שמותיו הקדושים והוא נגד ג' אלה ענינים יש ג' בחי' אלפין דהיינו א הרומז סתם אמונה כנ"ל והוא אמונה הכללית שהוא מציאות הש"י שיש אלקים בעולם אשר חידש עולמו. והנה נגד ברכות המצות כנ"ל וא הרומז אלף פלא כמ"ש בזוה"ק כי עשית אלף והוא סוד פלא עליון בחי' מזלא אשר באריך ואי"ן. ושם סוד ההשגחה הנפלאה ומשם חיי בני מזוני אשר במזלא תלייא והוא נגד ברכות הנהנין וא' הרומז אחד כמ"ש באודר"ע שאמר הקב"ה לא' אתה אחד ואני אחד הרומז על אחדותו הוא נגד ברכת הודאה כנ"ל ועוי"ל עפמ"ש במג"ע ויקרא בשם סודי רזא אלף הוא סוף תוך ראש כי א ממוצא גרון אחה"ע ל הוא ממוצא הלשון דטלנת ף הוא ממוצא שפתים בומף]הרי סת"ר[ובאותו יום שהוקם המשכן תיקן משה יושב בסתר רומז סוף תוך ראש עכ"ד. ויש לרמוז זה לענין הברכות שאומרים ברוך אתה ה' גי' סת"ר רומז כי הש"י נסתר מצד מהותו ונגלה מצד פעולתיו לכן אומרים לו אתה לנוכח ונגלה מ"מ במספרו רומז סת"ר ונעלם לכן נרמז מצות ברכות בא סת"ר וכן נרמז דהמברך

פותח מקור הברכות למעלה ראש והוא בעצמו הוא צנור האמצעי שהוא תוך ומריק השפע למטה לתחתונים והם בחי' סוף הרי סת"ר ודו"ק:

דרך חוקיך [אות ב]

ש:

להדליק נר בשבת ויו"ט וכן בביהכ"נ ועיקר מצוה נתקן נר שבת. וי"ל באות ש הרומז שבת כמ"ש בזוה"ק שבת תמן ש' תמן בת. והנה נר שבת תיקנו משום שלום בית נרמז באות ש הרומז שלום כמ"ש בשערי ג"ע. ועוד יש לרמוז עפמ"ש בזוהר עקב דף רד"ע דאות ש' רומז לשבעה קני מנורה שהם שין של ג' ראשין וש' של ד' ראשין דתפילין ע"ש הרי נרמז בשין שב"ת וכן בוציני המנורה הרי נרות שבת נרמז בשין וכן שין רומז זיו השכינה כמ"ש בלק"ש ש צורתה זי"ו רומז זי"ו שכינה וזה רומז על נרות ביהכ"נ שזה מטעם שהשכינה שורה שם לכן צריך להעלות זיו ונגה בנרות. ועוד י"ל עפמ"ש בזוהר בהקדמה ש' רומז שדי לרמוז נר שבת עפמ"ש בכוונת נר שבת וז"ל ב"פ נר]שהם ג' יחודים של הויה אהיה הויה אלקים הויה אדנ גי' נר ויש לה ב"פ של ז"א ושל אמא] גי' ת"ק מילוי שם שדי גם מקבלת הארה זו מיסוד והוא המאיר לה בסוד שמן כתית למאור שכל הזיווגים אלו ע"י יסוד הנק' שדי עכ"ד וזהו הנרמז בשין הרומז שדי:

דרך חוקיך [אות ג]

ד:

לקרוא הלל בברכה בימים הידועים היינו בג' רגלים ובחנוכה ובר"ח והיינו לגמור בסוכות ובימים ראשונים של פסח ובשבועות ובחנוכה ולדלג בימים אחרונים ש"פ ובר"ח. וארז"ל]פסחים קיז[הנביאים תקנו לומר הלל על כל צרה שלא תבא וכשנגאלין ממנה אומרים הלל ונרמז מ"ז באות ר' עד"ש באותיות דר"ע באות ר אין רי"ש אלא חולי ומכה שנא' כל ראש לחלי וזה רומז על צרה שלא תבא וכן ריש רומז ריש וקלון כנודע והנה כשנהפך הצרה לרוחה ונגאלים מן הצרה אומרים שיר הלל. ונרמז באות רי"ש הרומז רישות בעת צרה ר"ל וכשנתהפך נעשה מן רי"ש שי"ר וכן נעשה מן רי"ש רא"ש שהוא לשון חשיבות וע"ז אומרים שיר הלל לראש וזה שי"ל בתיקונים בראשית שי"ר תא"ב ר"ל הקב"ה מתאוה לשירות ותשבחות ישראל כטעם הבוחר בשירי זמרה לכן שולח עליהם רישות וצרות ר"ל כדי שישירו לו אח"כ כשיגאלו ממנה וזהו בראשי"ת לשון רישות לפי שהקב"ה שיר תאב מישראל. ונרמז הרופא לשבורי לב ר"ת הלל כי

אז אומרים הלל על הישועה ואמרינן בגמ' שם דף קי"ח וכי מאחר דאיכא הלל הגדול מ"ט אמרינן האי ומשני משום שיש בו ה' דברים יצ"מ וקי"ס ומתן תורה חבלי משיח ותחה"מ. ויש לרמוז ה' דברים נגד ה' זמנים שאומרים הלל שהם ג' רגלים חנוכה ר"ח כי פסח ימים הראשונים נגד יצ"מ ויום אחרון נגד קריעת י"ס שהי' בו. שבועות נגד מ"ת סוכות ג"כ נגד יצ"מ כי בסוכות הושבתי כו' בצאתם ממצרים. ר"ח נגד חבלי משיח כי ר"ח הוא נגד מלכות דוד מלכא משיחא בסוד מעוט הירח וכן ראש חודש גי' דוד מלך ישראל חי וקים וזה נזכר בהלל בפסוקים כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם וכן דחה דחיתני וה' עזרני כפרש"י דקאי על מלחמות גוג ומגוג. וחנוכה רומז לתחה"מ כמ"ש בס' הק' בני יששכר דאור חנוכה הוא מאור הגנוז טל דתחיה וכן נרמז כמו שהאירו נרות דחנוכה בלי שמן כן יצו ה' חסדו להחיות הגוף ע"ש: לרעך:

דרך חוקיך [אות ד]

ל:

לשמוע קריאות המגלה בפורים ונכלל בזה גם מצות משלוח מנות מתנות לאביונים ומשתה ושמחה. ויש לרמוז באות למד הרומז לב מבין דעת כמש"ל כ"פ. והנה עיקר הנס הזה הי' שנמחה זרע עמלק דעת דסט"א והי' זה ע"י מרדכי שנתלבש בו הארת משה סוד הדעת. ועוי"ל דנס פורים הי' ע"י למודי ה' הנקראים נצח והוד תרין ירכין דקשוט אשר נתקנו אז ע"י מרדכי שלא רצה להשתחוות להמן כי ע"י שהשתחוה יעקב עם בניו לעשו הרשע נפגמו הברכים שלו אחר כך ע"י נגיעת שרו של עשו בכף ירכו ויען כי בנימין לא השתחוה שלא הי' עוד בעולם לכן גם מרדכי לא רצה להשתחוות להמן כדי לתקן פגם דברכים ונתקנו תרין ירכין דקשוט נצח והוד והנה איתא בפע"ח פ"א דחנוכה בהוד ופורים בנצח ופ"א איתא להיפוך אבל שניהם צדקו יחדיו כי הם תרין גופא וכלולים זב"ז והם למודי ה' ונרמז בלמד הרומז למודי ה'. עוד י"ל ל רומז רם ה' ושפל יראה כמ"ש בלק"ש מפני מה ראשו כפוף למטה מפני שמשגיח בתחתונים ושפל יראה כטעם אשכון את דכא וכן הי' אז בימי המן אשר ב"י היו שפלים ונתונים למכים להשמיד להרוג והיו מדוכאים לעפר וכן אסתר אמרה וכאשר אבדתי אבדתי והיו לובשים שק והרבו צום ובכי ומספד והש"י רם ונשא רם ה' ושפל יראה ראה בעניים והושיעם וגבוה ממרחק יידע שהוא המן ועמו אשר גאוותו נשבתה ונהפוך הוא כו' ועוי"ל למד מלא גי' ע"ד שם הבטחון כטעם בטחו בה' עדי ע"ד וכן אסתר היא הדס"ה גי' ע"ד שהוא למ"ד שם הבטחון וזה שיסד הפייטן מראש עד עקב לבה בטח בהש"י. ועוי"ל ל מנינה ל וצורתה כו

ומילואה למ"ד הרי גי' ק"ל רומז מספר ה"פ הויה ב"ה שהם ה"ח שגברו על שונאינו בה"ג שהם ג"כ גי' ק"ל כנודע וחלו עליהם ה"ג כמ"ש בכוונת הרב את ריבינו כו' ונגד זה יש ה' מצות בפורים קריאת מגלה משלוח מנות מתנות לאביונים וסעודת פורים ושמחה וכן נגד זה יצא מרדכי בחמש לבושים לבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן:

דרך חוקיך [אות ה]

ר:

מצות נטילת ידים לאכילה ולתפלה ונט"י שחרית. חז"ל תקנו נט"י שחרית מפני רוח הטומאה ששורה על הידים בלילה ולאכילה משום סרך תרומה מפני טומאת סתם ידים ולתפלה כדי לקבל כח הטהרה ככהן המתקדש ידיו מן הכיור לעבודת ביהמ"ק. ויש לרמוז באות ר' עד"ש בס' ברוך שאמר וז"ל ריש רומז רשע ועוני וזה העוני גדול מכל עוני שזהו מגיע לנשמה ע"כ קרא שמה ריש מלשון ריש ועושר אל תתן לי והרי כל הגוף משוך לצפון אשר משם כח סמאל ויצה"ר עכ"ל הרי ריש רומז כח הטומאה ושהגוף משוך לצפון צד היצה"ר וזה יש לרמוז על גוף האדם בלילה וכן אם אינו משגיח להשמר מכל טומאה אז נמשך לצד הסט"א לכן צריך להעבירם ע"י מים שהם מטהרים כל טומאה ועיקר טומאה חל על הידים לפי שהם לבר מגופא ועסקניות הם וכמ"ש שממית בידיה תתפש וכן כח עשו בידים לכן עלולים לקבל טומאה וכן הטהרה חלה על הידים לכל הגוף לכן ברכת כהנים ע"י נשיאות כפים למעלה לקבל הברכה בידים כטעם וישא אהרן את ידיו והמזלזל בנט"י נעשה עני כנרמז בר"ת ענט"י שנרמז באות ר' רישות ועוני וכמאמר אנא משאי מלא חפני מיא ויהיבו לי מלא חפני טיבותא כנרמז באות ר' רא"ש ונט"י לתפלה שהוא להתקדש לעבודת ה' כמו הכהן נרמז ג"כ בר' הרומז רא"ש שהוא לשון חשיבות ונשיאות ועי"ז תעלה התפלה לרחמים ולרצון כנרמז באות ר' הרומז רחמים רצון כמ"ש בשעג"ע באות ר':

דרך חוקיך [אות ו]

ע:

מצות עירובין שהם עירובי חצרות עירובי תחומין עירוב תבשילין. י"ל באות ע עפמ"ש בכוונות עירובי חצרות הוא יסוד המערב בין נצח והוד ובין חו"ג. וערובי תחומין ג"כ יסוד המערב ומזווג חו"ג עיין בסידור ולפי"ז י"ל באות ע הרומז יסוד כמ"ש בזוהר הק'

בסוד טוב עין הוא יברך וכ"כ בפרד"ס וכן יוסף הוא פורת עלי עי"ן. ועוי"ל דהנה סוד רשות הרבים נעשה ע"י דור הפלגה כי קודם הי' כל הארץ רשות היחיד שפה אחת וע"י מעשיהם הרעים נתפרדו לשבעים אומות ע' שרים ועי"ז נעשה רה"ר בעולם וכן הגבולים נפלגו לתחומין והשכיל בזה שלמה המלך ואחריו חכמי המשנה ותקנו עירובין לייחד הרשותים ולערבם כאחד ע"י ע' היסוד להיות בסוד התכללות בסוד ע' נפש לבית יעקב שהוא לשון יחיד וכן עי"ז פעלו להוסיף על הגבולים והתחומין לאיזה צד שירצה לקנות לו מקום ורשות ע"י עירוב המאחד גבולים: ועירוב תבשילין י"ל עפמ"ש רז"ל ביצה דף ט"ו כדי לברר מנות יפות לשבת וליו"ט ואמרו זכור מאחר שבא להשכיחו והוא לתת עין השגחתו לנהוג טובת עין בשבת ויו"ט וזהו הנרמז באות ע:

דרך חוקיך [אות ז]

ך:
להדליק נרות בחנוכה כהלכה ולהודות ולהלל בהלל והודאה כתיקון חז"ל. יש לרמוז מ"ז באות ך הרומז כף ירך יעקב שנפגמו תרין ירכין שלו ע"י נגיעת הסם בכף ירכו שהם נצח והוד ונתקנו בחנוכה כי מתתיהו תיקן ההוד והנצח ממילא נתקן ועי"ז נעשה נסים ונפלאות לישראל כמ"ש בכוונת על הנסים כי בנצח שם מ"ה וב"ה ובסוד שם אדנ כטעם איהו בנצח ואיהי בהוד ומ"ה אד"נ גי' נ"ס ונרמז בך' עד"ש בפרדס ך' רומז מאזני צדק תרין כפות שהם נו"ה והנה חנוכה ופורים נקרא רגל הילדים כמ"ש במג"ע שהם למודי ה' נ"ה וכן הם תרין פלגי גופא וכן נרמז מרדכ"י אסת"ר גי' מתתיה"ו ובני"ו אשר גם שניהם רומזים מספר ומלכותו בכל משלה שניכר מלכותו אף בתחתונים ובטבעים כמ"ש בסה"ק והם הילדים אשר חנן אלקים את עבדך שרמז יעקב לעשו רגל הילדים שכן חנ"ן בנון רבתי גי' תשנ"ח מספר מקרא מגלה נר חנוכה. ועוי"ל באות ך רבתי גי' ת"ק ב"פ נ"ר עפמ"ש בכוונת נ"ח נר גי' ג' יחודים הויה אהיה הויה אלקים הויה אדנ גי' נר עוד כ' להמשיך לה הארה כאלו הוא פב"פ ברמ"ח אברין וב' דרועין גי' נר הרי הכוונה ב"פ נ"ר גי' ך'. ועוי"ל עפמ"ש בסידור שערי שמים ך פשוטה רומז להאיר מן הכתר עד המלכות בסוד עשרה עשרה הכף ע"ש וזה ממש כוונת נ"ח להמשיך הארה מן הכתר למטה במקומה שהוא המלכות ע' בסידור וזהו שביארתי בחבורי עתרת שלום להדליק נר חנוכה גי' ברוך כבוד הויה ממקומו ר"ל שנמשך הארה לכבוד ה' שהוא המלכות ממקומו שהוא למעלה בכתר. וכן י"ל ממקומ"ו גי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שנמשך הארה מן ע"ב ס"ג מ"ה אל ב"ן בחי' כ"ה כמ"ש בכוונת להדלי"ק והבן בס"ד. וכ' בס' הק'

בני יששכר נ"ח שהניחה למעלה מך' אמה פסולה כי עשרים גי' כתר כי נ"ח היא מצוה אחרונה מן ז"מ דרבנן ובה נשלם כתר מצות גי' עשרים ותרי"ג אותיות יש בעשה"ד עד אשר לרעך שהם ז' אתוון נגד ז"מ דרבנן ונ"ח נגד ך' לכן אם הניחה למעלה מך' פסולה עכדה"ק. ונראה בכוונתו הק' כיון שהכוונה להמשיך מן הכת"ר שהוא עשרי"ם למטה במקומה ואם הניחה למעלה מעשרים שהוא הכתר איך יוכל להמשיך למטה ודו"ק:

ויש לרמוז נעוץ סופו בתחלתו על כתר אותיות שהם נגד כתר מצות דהיינו א' דאנכי עם ך' מלרעך. וי"ל עד"ש בפע"ח שער נפילת אפים פ"ה וז"ל אבל זווג א הוא רחמים גדולים דכולא דכורא יו"י ובינה אושידת מיין לקבלא כו' לפיכך י' בראש י' בסוף כו' סוד זווג עליון]שהוא יא הה וי הה כמ"ש להלן[והצדיקים המוסרים על ק"ה עולים עד המלכות והם מ"ן דילה ועולים עוד הבינה ונעשים מ"ן דילה לעלות למחשבה והמ"ן והמ"ד הם סוד ך י' מלמעלה למטה י' מלמטה למעלה והזווג התחתון שהוא יא הד ונ הי הוא כף כפופה והזווג שהוא א הוא ך פשוטה כו' לכך נאמר על ר"ע כ"ך עלה במחשבה עכדה"ק. הרי א' ך' נעוצים זב"ז כי שניהם רומזים מס"נ בזווג עליון או"א בסוד המחשבה בסוד י' עליון י' תחתון בשניהם כנ"ל. ויש לרמוז דהנה זווג עליון כביכול של או"א הוא מן תרין מזלין קדישין שמהם יונקים או"א כנודע והם נצר ונקה. ונרמז א' וך' רבתי גי' תק"א מספר נצר ונקה. ויש לרמוז איך נעוצים ב' מצות פ"ו ונר חנוכה הנרמזים בתחלה וסוף של עשה"ד באותיות א"ך דהנה בני מתתיהו הקדושים מסרו נפשם במלחמת היוונים ויהודה מכב"י נהרג במלחמה על ק"ה וע"י המס"נ נעשה מ"ן לעלות למחשבה ביחוד ך פשוטה זווג עליון כנ"ל אשר נרמז גם בא דמצות פ"ו ועיין בשער הק"ש שאחר שנעשה זיווג עליון מזה נעשה מ"ן ליחוד זו"נ ועי"ז נולד נשמת הצדיקים שהם אחים ורעים כביכול עש"ה הרי עי"ז נצמח מצוה של פרו ורבו להוציא הנשמות שנעשו לפועל בעוה"ז בגופים קדושים הרי דע"י מס"נ שהי' בנס דחנוכה נעשה מצות פ"ו וכן י"ל ע"פ הכוונה דנ"ח ב"פ נר כמש"ל הרי ת"ק מספר פרו ורבו הרי נעוץ סופן בתחלתן כתר אותיות עם כתר מצות בס"ד, וה' יכפר כי כתבתי דרך אפשר. וי"ל עוד אותיות א"ך בהחזרת אלף לאלף ובך רבתי גי' אלף ת"ק רומז מספר כ"ב אותיות א' ב ג ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש' ת'. עם ה' הרומז ה' אותיות מנצפ"ך שהם כפולים לכן נרמזים במ"ק הרי נרמז בפתיחה וחתימת עשה"ד כללות כ"ז אותיות התורה הרי נכלל בעשה"ד תר"ך מצות וכללות כל התורה שהם ז"ך אותיות בכללם ואקוד ואשתחוה להכל בורא, גדול דעה, קדוש ונורא, אשר חנני דעת תורה להשלים כתר מצות, עוטה אורה שהחייני והגיעני וקיימני. ועד הלום הביאני. לחבר יחד נרות ומאורות. נר מצוה

ואור תורות. כן יזכני לשמור ולקיים. מצות ה' מאירות עינים. ולזכות הרבים בזה הספר שיקובלו לרצון אמרי שפר אשר יגעתי בהם ימים ושנים בטעמים מטעמים שונים. כן יזכני ה' להוציא לאורה שאר חיבורי אשר טפחתי ורביתי ברוב יגיעתי ושקידתי ה"ה חבורי עתרת שלום על תפלות ופיוטים ודרושי שבתות חגים ומועדים טובים. תורת לקח על התורה. נועם זמירות על תהלים. סוד ירחים על י"ב חדשים. ראש פנה על י"ג עקרים ועל י"ג מידות. קציר תבואה על הל' טריפות הריאה. חלק נשמה על עשר ספירות הק'. ברכות חשבון על יחודים וגמטריאות ולקוטים. יונה תמה הגהות וביאורים על ס' הק' כנפי יונה. והשי"ת יקרבני לעבודתו החביבה ויזכני לנוב בשיבה טובה בתורה ותפלה ומע"ט ותשובה. בנחת ושובה והרחבה. ולראות נחת וגדולה בבנים ובני בנים. עוסקים בתורה ובמצות דשנים ורעננים. ונזכה במהרה עלות לציון ברננים: